

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΩΔΙΚΟΣ
2664

ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ

ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Τριμηνιαίο περιοδικό για την εκπαίδευση

Τεύχος 100 • Τιμή 3 €

Χειμώνας 2012

1988 | 24 ΧΡΟΝΙΑ
2012 | ΕΚΔΟΣΗΣ & ΔΡΑΣΗΣ

100

ΤΕΥΧΗ

Δε θα σταματήσουν
αν δεν τους σταματήσεις...

αντιτετράδια

ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Τεύχος 100

τριμηνιαίο περιοδικό για την εκπαίδευση
Διευθύνεται από Επιτροπή
ΚΩΔΙΚΟΣ 2664

Αριστοτέλους και Αβέρωφ 23, 104 33 Αθήνα
Τηλ.: 210 8227992, 210 5125714

www.antitetradia.gr, antitetradia@gmail.com
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2011 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: **ΜΟΡΦΩΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ**
Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Γιώργος Σόφης, ☎ 210 9705865,
6974464638

ΥΠΕΥΘ. ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: **ΣΥΝΘΕΣΗ, Β. Γραμέλης-Λ. Πεδιώτη,**
☎ 210 3839711

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΥΛΗΣ: **Θανάσης Τσιριγώτης, ☎ 6944253743**
Αγγελική Φατούρου, ☎ 6974438720

αυταποκριτές

- Αιτωλοκαρνανία: **Σωκράτης Ζαραβίνας (Αγρίνιο, 6977663177)**
- Αρκαδία: **Λίλη Κουτσούκου (2710228012, Τρίπολη)**
- Αχαΐα: **Χρήστος Τσουκαλάς (Πάτρα, 2610342244)**
- Δράμα: **Λάμπρος Μπαλάσκας, 6944426160**
- Έβρος: **Γιώργος Δεμερδεσλής (Ορεσιτιάδα, 6937271637, 25520-22898)**
- Ευρυτανία: **Φωτεινή Πανοπούλου (Γρανίτσα, 6972476298)**
- Ημαθία: **Νίκος Μπέκνης (Βέροια 23310-63890, 6979404675)**
- Θεσσαλονίκη: **Γιώργος Γρόλλιος (2310-677102, 6981391739)**
Κώστας Καρβαγιώτης (6997140501)
Δημήτρης Τσούμας (2310-216861, 6974834783)
- Θεσπρωτία: **Πάυλος Αλεξίου (Ηγουμενίτσα 2665023531, 6972272601), Βαγγέλης Καλαμπάκος (Παραμυθιά, 6946287913)**
- Ικαρία: **Χρήστος Δάμαλας (Εύδηλος, 6972690991)**
Λεμονιά Ευστρατουδάκη
- Ιωάννινα: **Χρυσάνθη Αθανασίου (26510-41058),**
Γάννης Μακρίδης (6974966131)
- Κάλυμνος: **Νίνα Γεωργιάδου (6993036388)**
- Κέρκυρα: **Μιχάλης Τσιριγώτης (2661021800, 6936077204)**
- Κορινθία: **Μήτσος Καλαράς (27910-98467)**
- Κρήτη: **Αρετή Σπαχή (Ηράκλειο 6974493769)**
- Λέσβος: **Έφη Γκίκα (Μυτιλήνη, 6974284623)**
- Πάρος: **Τίτικα Κουφοβασίλη (6973620035)**
- Σέρρες: **Λίτσα Δουλοπούλου (23210-63451)**
- Σύρος: **Παναγιώτης Παπαμαχάλης (6974885777)**
- Φθιώτιδα: **Νίκος Ζάρδας (Καμένα Βούρλα, 2235042117)**

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ - ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ:
Καβαβάδης Γιώργος, Κάτσικας Χρήστος,
Τσιριγώτης Θανάσης, Φατούρου Αγγελική

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ:
Γεωργιάδου Νίνα, Σουλιώτης Κώστας, Σπαχή Αρετή

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ - ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ - ΙΣΤΟΡΙΑ:
Αθανασίου Χρυσάνθη, Δανιήλ Μαρία, Δεμερούκη Ασπασία,
Ζούζουλα Ελένη, Καραγιάννης Απόστολος,
Νικολαΐδου Ελένη, Πανοπούλου Φωτεινή, Σόρογκα Μαίρη,
Τσουκαλάς Χρήστος, Φράγκου Μαρία

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ - ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ:
Αλεξίου Βασίλης, Θεριανός Κώστας

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ:
Κουεννής Νίκος

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ:
Κουφοβασίλη Τίτικα, Χατζή Ζωή

ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ:
Αλεξίου Πάυλος, Καραμπάσας Βασίλης, Μακρίδης Γιάννης,
Μπαλάσκας Λάμπρος, Πετράκης Βασίλης, Πέττας Αντώνης,
Σόφης Χρήστος, Σουλιώτης Κώστας, Σταυρινάδης Στέλιος

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ - ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ:
Δεμερδεσλής Γιώργος, Ζάρδας Νίκος,
Καλαμπάκος Βαγγέλης, Παπαδόπουλος Γιάννης, Σόφης Γιώργος

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ:
Μυλωνάκη Γεωργία

Γ/ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:
Παναγιώτης Αργυράκης, Φανή Μανδελιανάκη

ΑΔΙΟΡΙΣΤΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ:
Τίτικα Κουφοβασίλη, Μόσχος Βασίλης, Σοφία Σουλιώτη

ΤΕΧΝΙΚΟ-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:
Βαρελά Μαλάμω

ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ:
Βοργιάς Νίκος

ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ:
Βαμβακάς Κώστας

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ:
Θεριανός Κώστας, Μυλωνάκη Γεωργία, Σταυρίδη Ειρήνη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ:
Κουφοβασίλης Δημήτρης, 6946174427

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ: **Αγγελική Φατούρου**
(μόνο σε **Δυρραχίου 55, 104 43 Αθήνα**
ηλεκτρονική **☎ 6974438720**
μορφή) **agelikifatourou@gmail.com**

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ: **Στέλιος Σταυρινάδης**
☎ 210 99 18 453, 6944 478564

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: **Αγγελική Φατούρου**
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: **☎ 210 9713651, 210 9705865**

ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ
ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ: **25550862**

! ? ...

περιεχόμενα

Αντί προλόγου 3

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ

Οργή λαού!
Ξεσηκωμός παντού! 4

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: 100 ΤΕΥΧΗ ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ

24 χρόνια εκπαιδευτικών και
κοινωνικών αγώνων
(1988-2012) 8

Γ. Καββαδίας

Μας ευχήθηκαν 16

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΝΕΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΟΟΣΑ-PISA

Η "παλινόρθωση" μιας
εξεταστικοκεντρικής
οργάνωσης του Λυκείου 24
*Χ. Κάτοικας, Γ. Μακρίδης,
Α. Μπαλιάσκας*

Τι είναι και τι επιδιώκει
η «έρευνα PISA του ΟΟΣΑ»
στα ελληνικά σχολεία 27

*Χ. Κάτοικας, Β. Καραμπάτσας,
Α. Καραχιάνης*

Ξεσηκωίζουν την αξιολόγηση
για να νομιμοποιήσουν τις
μετακινήσεις και τις απολύσεις
εκπαιδευτικών 29

*Χ. Κάτοικας,
Α. Φατούρου, Θ. Τσιριχιώτης*

Αξιολόγηση:
Η «δολοφονική» επιδίωξη
του «νέου σχολείου» 39

Παρεμβάσεις Π.Ε.

Μπορούν οι τεχνοκράτες να
απαντήσουν στα προβλήματα
που γεννά η κοινωνική
πραγματικότητα; 41

Γ. Σόφης

Εκτός απ' τον καπιταλισμό,
είμαστε κι εμείς, ηλίθιε! 45

Ν. Γεωργιάδου

Το «κούρεμα» του χρέους
θα το χρυσοπληρώσει ο λαός 48

Εκπαιδευτικός Όμιλος

Ε.Ε.: όραμα ή εφιάλης 50

Χ. Τσουνκαλής

Και με το φως του λύκου
επανερχονται... 56

Εκπαιδευτικός Όμιλος

Διεθνής αλληλεγγύη 59

Κρίση 1929 60

Αποκάλυψη τώρα... 61

Ανεξάρτητο οχήμα Ημαθίας

2012: χρονιά ζόφου αλλά και
αγώνων για την ανατροπή 62

Εκπαιδευτικός Όμιλος

Όχι στην ψήφιση
των δανειακών συμβάσεων 65

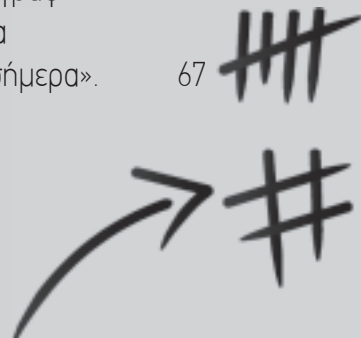
ΕΛΜΕ Ημαθίας

Θέλουν να μας αφανίσουν! 66

Εκπαιδευτικός Όμιλος

Σκέφτομαι και γράφω:
«Η δημοκρατία
στην Ελλάδα σήμερα». 67

Τα «αντιτετράδια» διατίθενται δωρεάν σε όλες τις σχολικές βιβλιοθήκες
Επικοινωνήστε μαζί μας στο τηλέφωνο 6974438720

Δεν θα μας πτοήσουν ούτε οι συκοφαντίες, ούτε η τρομοκρατία Συνάντηση ΔΕΠ	68
Η «αγέλη των λύκων» απειλεί ευθέως την υπόσταση 200.000 μονίμων και αναπληρωτών εκπαιδευτικών	69
Φοιτητικό «ΟΧΙ» στις κάλπες των Συμβουλίων Διοίκησης ΠΟΡΕΙΑ	70
Άλλο ένα βήμα για την ανατροπή του νέου νόμου η ματαίωση των εκλογών για τα συμβούλια Δίκτυο Πανεπιστημιακών	71
Ζητείται Ενοικιαστής Σύλλογος Εκτάκτων Αρχαιολόγων	72
Να υπερνικήσουμε το φόβο και τη μοιρολατρία Θ. Τσιριζώτης	73
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ Π.Ε. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	74
Οι δύο όψεις της καπιταλιστικής κρίσης Γ. Καββαδίας	75
Όταν η κοινωνική βαρβαρότητα εντείνεται, η επίσημη φιλανθρωπία περισσεύει Παραμβάσεις Π.Ε. Αθηνών	76
Ηθική μας ευθύνη είναι ν' αποτρέψουμε την καταστροφή της χώρας μας Καθηγητές Καλαθρόπων	77

Το τελευταίο ταξίδι στα Κύθηρα... Δ. Μαριόλης	78
Νίκος Τεμπονέρας Στ. Φονικάκος	79
Δεν θα κάσουμε να μας σφάξετε για ν' αγιάσουμε! Ν. Μπέκης	79
Μαθήματα ταξικής αλληλεγγύης Αγωνιστική Παρέμβαση Ηρακλείου	80
Φέρνουν τη χρεοκοπία! Σύλλογος Π.Ε. Πειραιά	81
Μήνυμα από την Γενική Σοσιαλιστική Συνομο- σπονδία Εργαζομένων της Βενεζουέλας και τα συνδικάτα του Μεξικού	82
Οι Δάσκαλοι Γ. Ποταμιάνος	82
Σχολιάζοντας...	83

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

• «Ο Λαός των Μουνούχων» του Κ. Βάρναλη Β. Αλεξίου	84
--	----

ΒΙΒΛΙΟΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ν. Κουνενής	88
--------------------	----

ΣΕΛΙΔΕΣ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

• Η κρίση υπερσυσσώρευσης στον Μαρξ ως προϊόν της πάλης των τάξεων	90
---	----

Γ. Παπαδόπουλος

• 1981-1989: Συνδικαλιστικό κίνημα και εκπαιδευτική πολιτική	95
---	----

Χ. Ρέππας

αντιτετράδια
ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

γραφτείται	Εσωτερικού ετήσια	16 €
συνδρομητές...	Εσωτερικού διετής	30 €
	Εσωτερικού τριετής	45 €

ΥΠΕΥΘ. ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ: Μαλάμω Βαρελά, Μαραθώνος 13,
Αγία Παρασκευή, τηλ. 210 6005265-6973778153

**Παρακαλούμε ανανεώστε τις συνδρομές σας. Τα «αντιτε-
τράδια» στηρίζονται αποκλειστικά στα έσοδα από τις πω-
λήσεις τους. Από το προηγούμενο τεύχος μειώσαμε την
τιμή λόγω κρίσης, γι' αυτό η συνέπεια στις συνδρομές
αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία.**

Ανάμεσα στη Σκύλλα και τη Χάρυβδη. Το δίλημμα υψώνεται τρομακτικό, παραλυτικό, σ' όλους τους τόνους. Φτωχοί εντός της Ευρώπης ή φτωχοί εκτός της λυκοσυμμαχίας: Η ξένη ακρίδα, η κυβερνητική τρόικα, παπαγάλοι και δεινόσαυροι των ΜΜΕ, κατάπιαν όλοι την ίδια κασέτα, ώστε ο άστεγος, ο διακονιάρης, ο άνεργος, ο φτωχός να μην βρίσκει αντοχή και κουράγιο να παλέψει.

Στο ενδιάμεσο διάστημα, μισθοί, συντάξεις, αποθεματικά των ταμείων, δημόσιος πλούτος έγιναν θυμιάμα και θυσία στο βωμό των ντόπιων και ξένων καπιταλιστών.

Στο Βερολίνο το αρπακτικό γεράκι έσπασε το τσόφλι του και ζητάει αίμα ανθρώπινο. Επιζητεί οικονομική τάξη για να κατεβαίνουν άκοπα τα οικονομικά πάντσερ του στο νότο, στα Βαλκάνια, όπου υπάρχει κερδοφορία.

Στο μέγαρο Μινίμου οι φασίστες εμφανίζονται κομανταδόροι, ενώ μια παραπαίουσα αριστερά ζητάει παθολογικά εκλογές –εδώ και τώρα– για να εξαργυρώσει γοργά τις φωτογραφίες της στους αγώνες... Σαν να μην ξέρει ότι το εκλογικό γήπεδο είναι ναρκοθετημένο και σηματοδομένο... Σαν να μην ξέρει ότι μόνο η αποφασιστική ματιά, η ζυγισμένη ενότητα και το «νυν υπέρ πάντων ο αγών» μπορεί να αποδώσει καρπούς...

Στο ίδιο μήκος κύματος οι ηγεσίες ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, βουτηγμένες στα κρίματά τους, περιμένουν «ανάκαμψη» κι «ανάσταση». Μακριά από τον κόσμο, ενάντια στο θυμό των δρόμων, βουβό σκηνικό σε μια ταινία φρίκης.

Στο ίδιο μήκος κύματος φιλόφρονες κυρίες, ΜΚΟ, βαρυπενθούσα εκκλησία στήνουν καμβάδες στον ανθρώπινο πόνο και υπόσχονται εφήμερη λύτρωση αντί πινακίου φακής ή την επουράνια σωτηρία, αφού πάνω στη στενή φλούδα που πατάμε δεν μπορούν να κάνουν τίποτε!

Στην αρχή του 21ου αιώνα και ο ιστορικός δείκτης μάς γυρίζει στο τρομακτικό παρελθόν. Οι ατμομηχανές του συστήματος δουλεύουν πυρετωδώς για την κόλαση. Ο άξονας του κακού, με υλικούς όρους το σύνθημα για «μισή δουλειά και μισή ζωή».

Παρ' ότι οι τρεις θάνατοι (της Ευρώπης, του ΠΑΣΟΚ και των μικροαστών) αφαίρεσαν τις χρόνιες τσίμπλες απ' τα μάτια των ανθρώπων της χώρας μας, (τώρα το τοπίο είναι καθαρό σαν αιγαιοπελαγίτικο πρωινό), εξακολουθεί εκείνη η αμηχανία να σεργιανάει. Σαν χρόνιος βήχας... Τα ρυάκια του κινήματος δεν μπήκαν ακόμα σε μια κοίτη (άλλωστε το ΠΑΜΕ/ΚΚΕ κ.λπ. επιμένει να πηγαίνει τους εργάτες χωριστά κι ανάποδα).

Εκείνη η αναγκαία πολιτική ομπρέλα έχει μια παλιά λαβωματιά που δε λέει να κλείσει, κι η κόλαση κατάντησε σαν το λιβάνι που διώχνει το διάβολο.

Η καθεστωτική αριστερά γυρεύει μανιωδώς «τον κύβο με τη σχισμή» για να βγάλει ο λαός τα απωθημένα του και το σύστημα να μπει στην εξιλεωτική κολυμπήθρα.

Στο μεταξύ συζητά με αριθμούς και κοψίματα, όταν ένας τραπεζίτης και οι βαστάζοι του υποθηκεύουν το μέλλον της χώρας και των παιδιών μας, όταν ρίχνουν «τ' άγια τοις κυσίν». Αλλά απέναντί τους δεν έχουν ένα λαό οπλισμένο με θάρρος κι ορμή, δεν έχουν ακόμα ένα λαό οργανωμένο· αλλά «κοινωνικούς εταίρους», ξεδοντιασμένους πολιτικούς, δυναμικό των οικοτροφείων.

Θα περιμένουμε το μαγικό σύνθημα: Την ώρα που τα ρολόγια θα δείχνουν πέντε ακριβώς, η ώρα που βραδυάζει, **ή θα εργαστούμε σαν ένας άνθρωπος για να αποτρέψουμε το χειρότερο, για να τους ανατρέψουμε, για να μετατρέψουμε το θυμό σε δύναμη, για να καταστρέψουμε το φόβο, που γίνεται κακός και αντικοινωνικός σύμβουλος;**

Οργή λαού! Ξεσηκωμός παντού!

Εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενοι, εκφράζοντας τα αισθήματα οργής και αγανάκτησης όλου του λαού, πλημμύρισαν τους δρόμους της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης και όλων των πόλεων της Ελλάδας, την Κυριακή 12 Φλεβάρη, μέρα ψήφισης στη Βουλή του νέου υποδουλωτικού μνημονίου, στέλνοντας μαχητικό και ελπιδοφόρο μήνυμα παλλαϊκής αντίστασης στη βάρβαρη πολιτική της πείνας και της εξαθλίωσης, της ανεργίας και της τρομοκρατίας, της εθνικής υποτέλειας και της ξενοδοχείας. Την ώρα που στους δρόμους ο λαός διαδήλωνε τη θέλησή του ενάντια στη χρεοκοπημένη αντεργατική - αντιλαϊκή πολιτική της συγκυβέρνησης Παπαδήμου, αντιμέτωπος με την άγρια τρομοκρατία και καταστολή των ΜΑΤ, με τον καταϊγισμό των χημικών και τις προβοκάτιες, στη Βουλή, οι κυβερνητικοί εντολοδόχοι της τρόικας και της ντόπιας οικονομικής ολιγαρχίας ψήφισαν και επικύρωσαν τους προσυμφωνημένους όρους των ξένων κηδεμόνων, που φέρνουν τα οικονομικά, κοινωνικά και εργασιακά δικαιώματα στο απόσπασμα, την ελληνική οικονομία μπροστά στη χρεοκοπία και τη χώρα στη νεοαποικιακή υποδούλωση και λεηλασία.

Όμως παρά την ψήφιση στη Βουλή όλων των βάρβαρων μέτρων που καρατομούν τα μεροκάματα, τους μισθούς και τις συντάξεις και καταργούν τις συλλογικές συμβάσεις, το καθεστώς της υποτέλειας και της ξενοδοχείας, απομονωμένο από το λαό, βρίσκεται αντιμέτωπο με εντεινόμενα αδιέξοδα και βυθίζεται κάθε μέρα και περισσότερο στην κρίση.

Η κυβέρνηση Παπανδρέου, κάτω από το βάρος των μεγάλων, πανεργατικών κινητοποιήσεων του περασμένου Οκτώβρη και της αδυναμίας της να εφαρμόσει τις προσαγές των ξένων και ντόπιων αφεντικών της, παραιτήθηκε και αντικαταστάθηκε από την κυβέρνηση Παπαδήμου προκειμένου να ανακοπεί και να εκτονωθεί η λαϊκή οργή και να εξασφαλίσουν μέσα από μια απατηλή «εθνικοενωτική» προπαγάνδα την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ανοχή από τα λαϊκά στρώματα. Τώρα, τέσσερις μήνες μετά, η λαϊκή οργή

εκδηλώνεται ασυγκράτητη ξανά, η τάση της λαϊκής αντίστασης και πάλης αναπαράγεται διαρκώς, η κυβέρνηση Παπαδήμου βρίσκεται εκεί που βρέθηκε η κυβέρνηση Παπανδρέου τον περασμένο Οκτώβρη, ασφυκτικά απομονωμένη από το λαό, με τα δυο βασικά κόμματα, ΠΑΣΟΚ και ΝΔ που τη στηρίζουν να διαγράψουν 43 βουλευτές τους που καταψήφισαν το Μνημόνιο, γεγονός μοναδικό στα μεταπολιτευτικά χρονικά, το δε τρίτο, το ακροδεξιό ΛΑΟΣ να την εγκαταλείπει και να τρέπεται σε φυγή, προκειμένου να διασωθεί. Ρίχνοντας η κυβέρνηση Παπαδήμου και τα κόμματα που τη στηρίζουν όλα τα βάρη πάνω στο λαό και χαλκεύοντας νέα δεσμά εξάρτησης και καταλήστευσης της χώρας, αναπαράγει και οξύνει όλες τις εσωτερικές αντιθέσεις.

ΠΑΣΟΚ και ΝΔ, τα δυο κόμματα στυλοβάτες του αστικού κοινοβουλευτικού συστήματος για τέσσερις περίπου δεκαετίες, βουλιάζουν στην πιο βαθιά πολιτική κρίση, με το πρώτο να αποσυντίθεται και το δεύτερο να κλυδωνίζεται, γεγονός που προκαλεί κατακερματισμό, ρήγματα και ανακατατάξεις στο κυρίαρχο πολιτικό σκηνικό.

Η οικονομική κρίση που πλήττει με πρωτοφανή βιαιότητα το λαό και τη χώρα, μετεξελίχθηκε με σφοδρότητα σε πολιτική κρίση και το στοιχείο που κυριαρχεί τώρα είναι η πολιτική αστάθεια, η ρευστότητα και αβεβαιότητα. Οι προσδοκίες των ξένων και ντόπιων αφεντικών, πως θα μπορούσε η κυβέρνηση Παπαδήμου να εξασφαλίσει την «τάξη» και την πολιτική σταθερότητα και να εκπληρώσει την κύρια αποστολή που της ανέθεσαν, την ακόμα πιο άγρια οικονομική εκμετάλλευση και πολιτική καταπίεση του λαού και την παραπέρα υποδούλωση της χώρας στον ιμπεριαλισμό, δε φαίνεται να εκπληρώνονται.

Καμιά αντιδραστική «τάξη» και καμιά πολιτική σταθερότητα δεν μπορούν να στηριχθούν πάνω στην πείνα και την εξαθλίωση του λαού. Πάνω στη βάση αυτή μόνο καινούργιες αντιδημοκρατικές εκτροπές, άγρια καταπίεση, λαϊκά ξεσπάσματα και κοινωνικές εκρήξεις θα γεννηθούν.

Μπροστά στα μάτια του λαού αποκαλύπτεται ξανά και ξανά ο κυρίαρχος, αντιδραστικός ρόλος των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων πάνω στη χώρα, καθώς και ο ρόλος των ντόπιων υποτακτικών τους. Δεν είναι μόνο οι συμφωνίες που αλυσοδένουν το λαό και θέτουν τη χώρα κάτω από νεοαποικιακό έλεγχο, με τους ξένους ελεγκτές που εγκαθιστούν, καταπατώντας κάθε έννοια εθνικής και πολιτικής κυριαρχίας, είναι επίσης οι απροκάλυπτες απαγορεύσεις και προσαγές τους, η ωμή επέμβασή τους στις εσωτερικές πολιτικές εξελίξεις, τα τελεσίγραφα και οι εντολές που διαμηνύουν προς εκτέλεση στους ντόπιους υπηρέτες τους, προκαλώντας αισθήματα εθνικής ταπείνωσης στο λαό.

Αφού υπαγόρευσαν στους ντόπιους εντολοδόχους τους για

ψήφισαν στη Βουλή τους υποδουλωτικούς όρους της «δανειακής σύμβασης», αυτοί ματαίωσαν δυο φορές τη Σύνοδο των χωρών της Ευρωζώνης, που θα επικύρωνε υποτίθεται τη συμφωνία, και θέτουν καθημερινά νέους όρους, εκβιάζοντας και απειλώντας με ανεξέλεγκτη χρεοκοπία και πέταγμα της Ελλάδας από το ευρώ, ενώ ο υπουργός Οικονομίας της Γερμανίας, επεμβαίνοντας θρασυτάτα στις εσωτερικές πολιτικές εξελίξεις, απαίτησε να μη διεξαχθούν εκλογές και να συγκροτηθεί κυβέρνηση «τεχνοκρατών», υπό τον Παπαδήμο, κατά τα πρότυπα της κυβέρνησης Μόντι, στην Ιταλία. Διαφορετικά, προστάζουν οι «εταίροι» και «σύμμαχοι», το περιβόητο δάνειο των 130 δισ. ευρώ, θα το δώσουν ή δεν θα το δώσουν μετά τις εκλογές, ανάλογα με τα αποτελέσματα και την κυβέρνηση που θα προκύψει και σε κάθε περίπτωση «τηματικά» και δεσμευμένα στο εξωτερικό, για να πληρώνονται αποκλειστικά τα τοκοχρεωλύσια, προς τους δανειστές - τοκογλύφους!

Η κρίση μέσα στις γραμμές του κυρίαρχου αστικού πολιτικού συστήματος θα οξυνθεί κάτω από την πίεση της ασυγκράτητης λαϊκής οργής και των εργατικών μαζικών αγώνων. Η κυβέρνηση «εθνικής ενότητας», προκαλώντας μεγαλύτερο λαϊκό αφανισμό με τα νέα μέτρα που πήρε και καίγοντας ταυτόχρονα τις αστικές πολιτικές εφεδρείες, οδηγεί σε νέα οξύτερη εσωτερική κρίση.

Παρά την ωμή αστυνομική βία και τρομοκρατία της κυβέρνησης και των οργάνων της, για να καταπνίξουν τη λαϊκή αντίσταση και να δαμάσουν την κοινωνική οργή, οι αγώνες του λαού θα συνεχιστούν και μπορούν και πρέπει να ξεδιπλωθούν ακόμα πιο πλατιά,

μπροστά στις νέες αντεργατικές - αντικοινωνικές θύελλες που επέρχονται στους νέους «κολασμένους» καιρούς της χρεοκοπίας και της διάλυσης, όπου οδηγεί το λαό και τη χώρα, η ντόπια ολιγαρχία, οι κυβερνήσεις της και τα ξένα αφεντικά τους.

Κάτω από τις σημερινές συνθήκες, όταν η πολιτική της άρχουσας τάξης χалκεύει νέα δεσμά για τη χώρα και ο λαός καταδικάζεται σε αργό θάνατο, από την πείνα, τη φτώχεια και την ανεργία, όταν πλανάται πάνω από το λαό και τον τόπο το φάσμα της πτώχευσης και της χρεοκοπίας, δεν υπάρχει άλλος δρόμος σωτηρίας από την παλλαϊκή ενότητα και πάλη, με κεντρικό στόχο την απόκρουση της γενικευμένης επίθεσης που έχουν εξαπολύσει οι δυνάμεις του ιμπεριαλισμού και της ντόπιας μεγαλοαστικής τάξης, την ανατροπή των βάρβαρων αντεργατικών μέτρων και συνολικά την ανατροπή της αντιλαϊκής πολιτικής των αστικών κυβερνήσεων. Η εκπλήρωση ενός τέτοιου στόχου περνά μέσα από τη μέγιστη κινητοποίηση των εργατικών και λαϊκών δυνάμεων, με την οργάνωση και διεξαγωγή μαζικών αγώνων που θα έχουν συνέχεια και κλιμάκωση και θα διαμορφώνουν ένα πανεργατικό - παλλαϊκό μέτωπο αντίστασης και πάλης.

Όλες οι τάξεις και τα στρώματα που θίγονται από τη σημερινή κατάσταση, αυτοί που αποτελούν δηλαδή τη συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού, πρέπει να ενωθούν και να παλέψουν ενάντια στους κοινούς εχθρούς, τον ιμπεριαλισμό και την ντόπια πλουτοκρατική ολιγαρχία, που υπηρετούνται δουλικά από τα αστικά κόμματα και τις κυβερνήσεις τους, προχθές της ΝΔ, χθες του ΠΑΣΟΚ, σήμερα και των δυο μαζί.

Σ' αυτό το δύσκολο και σκληρό αγώνα του λαού μας οι δυνάμεις της κομμουνιστικής αριστεράς καλούνται να δώσουν τη δική τους ξεχωριστή συμβολή. Οι κρίσιμες πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις θέτουν στην ημερήσια διάταξη με ιδιαίτερα επιτακτικό τρόπο το ζήτημα της συνένωσης των προσπαθειών, της κεντρικής πολιτικής συνεργασίας τους, της ενίσχυσης μέσα στο λαϊκό κίνημα του ευρύτερου προσανατολισμού που υπηρετούν επί δεκαετίες. Οφείλουμε να συμβάλουμε, και θα το πράξουμε, με όλες μας τις δυνάμεις σε μια τέτοια προσπάθεια, που μπορεί να ανοίξει μια ελπιδοφόρα προοπτική και να εκφράσει τις βαθύτερες ανάγκες και προσδοκίες χιλιάδων αγωνιστών, σε μια ιδιαίτερα κρίσιμη περίοδο για τον αγώνα της εργατικής τάξης και όλου του λαού, αλλά και για την πορεία του αριστερού και κομμουνιστικού κινήματος.

1988
2012

24 ΧΡΟΝΙΑ
ΕΚΔΟΣΗΣ & ΔΡΑΣΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ

ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ

ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Όταν ξεκινούσαμε τον κύριο Φλεβάρη του 1988, κανείς μας δεν θα μπορούσε να προβλέψει με ακρίβεια το μέλλον. Είμαστε 10 νοματαίοι και για την ιστορία αναφέρω τα ονόματά μας. Ο Γιώργος Σόφης, η Ζωή Χατζή, η Αγγελική Φατούρου, ο Χρήστος Κάτσικας, ο Στέλιος Σταυρινάδης, η Μαλάμω Βαρελά, η Ασπασία Δεμερούκη, η Χρυσάνθη Αθανασίου, ο Γιάννης Μακρίδης και ο υπογράφων. Η ατμόσφαιρα μύριζε μπαρούτι. Το ΠΑΣΟΚ παραπατούσε και η απεργία διαρκείας στις εξετάσεις βρισκόταν στα χείλη όλων. Στο ΚΚΕ μαθαίναμε ότι «σφάζονταν». Όταν έριξα την ιδέα για ένα εκπαιδευτικό περιοδικό μεγάλης εμβέλειας και σταθερής έκδοσης ο Γ. Σόφης με αποπήρε: «Δεν γίνονται αυτά τα πράγματα. Είμαστε λίγοι».

Το δεύτερο ήταν αλήθεια, αλλά το ρίσκο δεν ανέστειλε την ταξική πάλη. Οι περισσότεροι πείστηκαν κι έτσι το Μάρτη του 1988 το πρώτο (πειραματικό τεύχος) ήταν γεγονός. Μαζί μας συνεργάστηκε ο Γιώργος Καββαδίας και η Αγγελίνα Γιαννετοπούλου. Έγινε ανάρπαστο και σύντομα προχωρούσαμε σε νέο τεύχος.

Γράφαμε στο «αντί προλόγου»: «Φιλοδοξούμε να αποκαλύψουμε τις αντιθέσεις στην εκπαίδευση (...) δε θα χαριστούμε σε δεδομένες καταστάσεις και δεδομένα σχήματα!»

Για να βαρύνουμε το τεύχος δημοσιεύσαμε κείμενα των

Μαρξ,

Ένγκελς.

Στο 2ο τεύχος (Μάιος - Ιούνιος 1988) σημειώναμε μ' ευχαρίστηση, πως αφενός τ' αντιτετράδια έγιναν

ανάρπαστα και αφετέρου η κατάσταση στην εκπαίδευση «έγραφε πορεία αριστερά». Στις σελίδες χαρτογραφήσαμε την απεργία διαρκείας η οποία σάρωνε στις Γεν. Συνελεύσεις, η ΕΣΑΚ/ΔΕΕ αποσαθρώνονταν, με την Α. Παπαρήγα (ως γραμματέα της Κομ. Οργ. Αθήναις) να στηρίζει μαζί με τον Κύρκο το «ξανασκεπτεύετε το» και ένα σοφό εκπαιδευτικό δυναμικό να βρίσκεται σε διονυσιακή μέθη Όλα για όλα, θα τους νικήσουμε.

Σε μεγάλη συγκέντρωση στο Πολυτεχνείο (προεδρείο Ζωή Χατζή, Χ. Ρουμπάνης, Χ. Κάτσικας, Θ. Τσιριγιώτης) αποφασίζεται να οργανωθεί Επιτροπή Πρωτοβολίας για την Απεργία στις Εξετάσεις. Τα στελέχη της ΕΑΡ φρύαξαν. Αλλά η Επιτροπή για την Απεργία στις εξετάσεις δημιουργείται. Αργότερα μετεξελίσσεται σε Παρεμβάσεις - Συσπειρώσεις - Κινήσεις και εξαπλώνεται ταχύτατα στην εκπαίδευση και σε όλο το δημόσιο τομέα.

Στην εκπαίδευση περνούσαμε από τον Τρίτη στον Κακλαμάνη και μετά στον Γ. Παπανδρέου, ο οποίος έφερε την περίφημη «προίκα» του για να σταματήσει η απεργία. Τ' αντιτετράδια τυπώνουν υλικό με ρυθμό πυρετού. Εφημερίδες, ανακοινώσεις, διευρύνουμε τους κύκλους επιρροών, δημιουργούμε δεσμούς. Είμαστε στην κορυφή ενός τεράστιου παλιροϊκού κύματος, στη μεγαλύτερη απεργία στην εκπαίδευση. Οι βασικοί λόγοι κίνησης χιλιάδων ανθρώπων ήταν:

α) Αποφασιστική συμμετοχής της βάσης με δεκάδες τρόπους (ΓΣ, απεργιακές επιτροπές, κ.λπ.).

β) Το εκπαιδευτικό δυναμικό ηλικίας 30-40 που βρισκόταν στα σχολεία ήταν εμπειροπόλεμο (λόγω αριστερού ριζοσπαστισμού στα αμφιθέατρα των σχολών) και αποφασισμένο να δημιουργήσει ταξικά γεγονότα.

γ) Το ΠΑΣΟΚ παρουσίαζε ρωγμές.

δ) Η καθεστωτική αριστερά βολόδερνε ανάμεσα στον Γκορμπατσώφ και την Ευρώπη και άφηνε χώρο για την επαναστατική αριστερά.

ε) Το ΔΣ της ΟΛΜΕ (ΠΑΣΚ-ΔΑΚΕ-ΕΣΑΚ) δεν μπορούσε να διαχειριστεί μια απεργία 37 ημερών.

Ο κύκλος των ΑτΕ διευρύνεται. Η οργάνωση ΕΑΜ της Πάτρας (με τους Ν. Τεμπονέρα, Π. Παπαπαναγιώτου, Β. Πασσιά) συνεργάζεται μαζί μας. Ο Χ. Τσουκαλάς, δραστήριο μέλος των αντιτετραδίων, γίνεται ο σύνδεσμός μας.

Από το 1989 ξεκινάμε μια θυελλώδη πορεία, όπου κάθε έκδοσή μας αναδεικνύει και μια σειρά ζητήματα. Μεγάλες ιδέες στην εκπαίδευση τα τελευταία 24 χρόνια γράφτηκαν, αναλύθηκαν, εκτέθηκαν από τις σελίδες μας. Σημειώνουμε (με κίνδυνο να ξεχάσουμε και κάποιες...):

- Ταξικοί φραγμοί στην εκπαίδευση
- Επιτροπές Αγώνα
- Ενιαίο Συνδικάτο Εκπαιδευτικών
- Εκπαιδευτική Αριστερά
- Ενιαίο δημόσιο πολυτεχνικό σχολείο
- Όλοι στους δρόμους! (από το πορτογαλικό ADRUA)
- Αξιολόγηση χειραγώγηση (με βιβλία και μπροσούρες)
- Οι ξεχασμένοι της ελληνικής λογοτεχνίας
- Επιμόρφωση
- Όλα τα παιδιά, όλη η γνώση, όλοι οι εκπαιδευτικοί στο σχολείο
- Κριτική στα αναλυτικά προγράμματα
- Πρόταση Αγωνιστικής Συνεννόησης (ΠΑΣ) ανάμεσα στις παρατάξεις που αναφέρονται στην Αριστερά
- Δημιουργία Εκπαιδευτικού Ομίλου
- Για τους μετανάστες και τα παιδιά τους
- Άρθρα για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την κρίση
- Υποδείξεις, άρθρα, σχόλια, παραπομπές, αναλύσεις για την πολιτική, την εκπαίδευση, τον συνδικαλισμό.

Και όλα αυτά χωρίς δεκάρα τσακιστή από το κρατικό διαφθορείο, που χρηματοδοτεί με κάθε τρόπο αρεστούς «διπλωμένους» και ποικίλους ευρωλιγούρηδες.

Την άνοιξη του 2009 προχωρήσαμε στην ίδρυση του Εκ-

παιδευτικού Ομίλου, συνιστώντας των Παρεμβάσεων, ενώ παράλληλα το περιοδικό μας βρισκόταν σταθερά στην πρώτη γραμμή του αγώνα ενάντια στο μνημονιακό τσουνάμι.

Δεν μετανιώσαμε για τίποτα. Αν ξαναρχίζαμε, πάλι τα ίδια θα κάναμε, με ζέση, πίστη, σχέδιο και φούρια. Για μας τα τρία «αντι» –αντιμπεριαλιστικός, αντικαπιταλιστικός, αντιεφορμιστικός αγώνας– δεν είναι πουκάμισο αδειανό, αλλά κομμάτι από την «πέτσα» μας, τμήμα της ζωής μας.

Αυτό είναι που δεν μπορούν να καταλάβουν οι κρατικοί υπάλληλοι και οι εργατοπατέρες. Αυτό είναι που μας κάνει να θέλουμε να φέρουμε τα πάνω-κάτω, όχι σαν μαχητικό αποκομένο απόσπασμα, αλλά σαν συνειδητό τμήμα των εργαζομένων και της πρωτοπορείας τους. Είναι αυτός ο λόγος που στις τρεις μεγάλες στιγμές του εκπαιδευτικού κινήματος (απεργίες 1988, 1997, 2006) χτυπήσαμε την καμπάνα θριαμβευτικά και όχι πένθιμα, συνειδητά και όχι απελπισμένα, χαρμόсуνα, σαν ανάσταση.

Είναι αυτός ο λόγος που –αναμετρώντας τώρα το πλήθος των δεκάδων συναγωνιστών μας, των εκατοντάδων και χιλιάδων αναγνωστών και φίλων– λέμε με τη σιγουριά του σποριά «Καλά πάμε»!

Κι όταν κοιτάμε το ασύνоро των αναγκών του κινήματος, τις στρατιές του εχθρού και το ύψος των απαιτήσεων, παίρνουμε «αμπάριζα» το μέλλον, που θα έρθει σίγουρα καλύτερο από το παρόν. Αλλά και από το παρελθόν που καρτερεί να το μελετήσουμε, καλύτερα, βαθύτερα, γονιμότερα.

- Σιγά μη φοβηθούμε τους γκρεμούς!
- Δεν έχουμε να χάσουμε τίποτα, πέρα από τις αλυσίδες μας...
- Και τα επόμενα 100 τεύχη μάς φαίνονται μια δρασκειλιά του κινήματος. Ας τα φτάσουμε.

Θανάσης Τσιριγώτης

100 ΤΕΥΧΗ

24 χρόνια εκπαιδευτικών και κοινωνικών αγώνων (1988-2012)

γράφει ο Γιώργος Κ. Καββαδίας

Το 1988 αποτελεί ορόσημο στην ιστορία του εκπαιδευτικού κινήματος (με τη μεγάλη απεργία των καθηγητών που διήρκεσε ενάμιση μήνα) και μία αφητηρία.

Αφητηρία στην έκδοση του περιοδικού «αντιτετράδια της εκπαίδευσης».

Με το τεύχος που κρατάτε στα χέρια σας τα ...εκατοστήσαμε. Βαδίζουμε πια στο εικοστό τέταρτο έτος αδιάλειπτης έκδοσης του περιοδικού, και το 100ο τεύχος αποτελεί ένα σταθμό στην ιστορία έκδοσης του περιοδικού σε μια περίοδο που η υπογραφή της δανειακής σύμβασης βάζει τα θεμέλια ενός νεοαποικιακού καθεστώτος στη χώρα μας.

Τα «αντιτετράδια» γεννήθηκαν το Φλεβάρη-Μάρτη του 1988 σε μια εποχή που τα εκρηκτικά προβλήματα της εκπαίδευσης, σε συνδυασμό με την κυβερνητική πολιτική του ΠΑΣΟΚ για την αντιδραστική αναδιάρθρωση της εκπαίδευσης σύμφωνα με τις ΕΟΚικές ντιρεκτίβες, οδηγούσαν στην ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και κοινωνικών αγώνων.

Την περίοδο της μεγάλης απεργίας του 1988 έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στη συγκρότηση σε πανελλαδικό επίπεδο των Αγωνιστικών Παρεμβάσεων-Συσπειρώσεων-Κινήσεων, που αποτέλεσαν και αποτελούν τον ταξικό πόλο του εκπαιδευτικού κινήματος, αλλά και την ατμομηχανή της Εκπαιδευτικής Αριστεράς.

«Ξεκινάμε», έκλεινε το προλογικό σημείωμα του πρώτου τεύχους «έχοντας συσσωρευμένη την πείρα του κινήματος στη χώρα μας –και όχι μόνο σ' αυτήν– με την πεποίθηση, ότι «η πράξη θα 'ναι το κριτήριο της αλήθειας».(1)

Από το πρώτο κιόλας βήμα τα «αντιτετράδια» προσπάθησαν να αρθρώσουν ένα ριζοσπαστικό, ανατρεπτικό λόγο. Προσπάθησαν να αποτυπώσουν «Λόγια της εξέγερσης, της υψωμένης γροθιάς, της επανάστασης...» (2) με σκοπό «να ισχυροποιήσουν τις αγωνιστικές προθέσεις των δασκάλων/καθηγητών –και όχι μόνον– να γονιμοποιήσουν παραπέρα την κριτική σ' όλες τις θεατές και αθέατες πλευρές της εκπαιδευτικής διαδικασίας» και «να έρθουν σε ρήξη με το σύνολο της πολιτικής που μας θέλει "στη γωνιά" άβουλους χειροκροτητές μιας άθλιας εκπαίδευσης (...), αλλά και με τη λογική που μας χρησιμοποιεί σαν διαπραγματευτικό ατού στις κομματικές

συναλλαγές του μπλοκ "της αλλαγής" (...) Τα αντιτετράδια φιλοδοξούν να γεφυρώσουν τα όποια χάσματα, όχι για να καλύψουν τις τυχόν αντιθέσεις, αλλά για να τις αποκαλύψουν παραπέρα». (3)

Το ΠΑΣΟΚ ως κυβέρνηση βρίσκεται προς το τέλος της δεύτερης τετραετίας και η «αλλαγή» έχει εκφυλιστεί σε απλή εναλλαγή των κομμάτων εξουσίας. Τα θεμέλια της οικονομικής πολιτικής έχουν τεθεί από το τέλος του 1984 και έτσι η Ελλάδα ετοιμάζεται για τις αναδιρθρώσεις του 1992, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή πράξη που υπογράφηκε. Η οικονομική στενωπός συνεχίζεται με περισσότερη λιτότητα και ένταση του αυταρχισμού της κυβέρνησης και του κράτους απέναντι στις διεκδικήσεις της νεολαίας και των εργαζομένων. Παρά τις αποστάσεις που παίρνει, η ηγεσία της κοινοβουλευτικής αριστεράς παραμένει αποχαυνωμένη στα "μορατόριουμ" και εγκλωβισμένη στο δίλημα: ΠΑΣΟΚ ή Δεξιά.

Στην ηγεσία του ΥΠΕΠΘ ο Αντώνης Τρίτοσης επεξεργάζεται και επιχειρεί να υλοποιήσει τη συντηρητική αναδιάρθρωση της εκπαίδευσης σύμφωνα με τα νέα ΕΟΚικά δεδομένα, που είναι και ο βασικός στόχος των κυρίαρχων τάξεων. Η κυβέρνηση προωθεί με γρήγορους ρυθμούς την εκπαίδευση πολλών ταχυτήτων.

«Ένα σχολείο Μέσης Εκπαίδευσης που με τους ταξικούς φραγμούς, τις κοινωνικές δια-

φοροποιήσεις και την εγχάραξη της κυρίαρχης ιδεολογίας, αναπαράγει όχι απλά την κυρίαρχη ιδεολογία, αλλά "διευρυμένα" την κοινωνία στο σύνολό της. Ένα τέτοιο Γυμνάσιο-Λύκειο, είτε με τους διαφορετικούς τύπους (Γενικό, Τεχνικό, Επαγγελματικό, Μέσες Σχολές, Ιδιωτικές Σχολές, Πολυκλαδικό, Εκκλησιαστικό, Ειδικό), είτε ακόμα και με την αντίληψη του ενιαίου Πολυκλαδικού σαν μοναδικού τύπου σχολείου, θα προωθεί και πάλι τις κοινωνικές ανισότητες και κατανομές, λειτουργώντας σαν μηχανή παραγωγής ανειδίκευτου-υποειδικευμένου εργατικού δυναμικού». (4)

Στο στόχαστρο της κυβέρνησης η ανατροπή των εργασιακών σχέσεων των εκπαιδευτικών, με μοχλό την κατάργηση της επιτηρίδας και την προώθηση των νομοσχεδίων για την ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ-ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ. Το νομοσχέδιο για την αξιολόγηση, παρόλο που "μπήκε στο συρτάρι" δύο φορές κάτω από την πίεση της εκπαιδευτικής αριστεράς και του συνδικαλιστικού κινήματος, είναι στις πρωταρχικές κυβερνητικές επιλογές. Επιλογές που συγκλίνουν στη διαμόρφωση ενός συγκεκριμένου τύπου εκπαιδευτικού.

Το αριστερό ρεύμα διαμορφώνεται στις διαδικασίες άμεσης δημοκρατίας του συνδικαλιστικού κινήματος. Με τη μαζική συμμετοχή τους στις Γενικές Συνελεύσεις γράφουν τη δική τους «άνοιξη» το 1988. Απέριπταν

την εισήγηση της ΟΛΜΕ και τις δειλές μορφές αγώνα που πρότεινε. Παίρνουν, όσο είναι δυνατόν, τον αγώνα στα χέρια τους. Δημιουργούνται επιτροπές στα σχολεία, στις ΕΛΜΕ, Κεντρική Απεργιακή Επιτροπή. Υλοποιείται ο οριζόντιος συντονισμός των ΕΛΜΕ που αποφάσισαν αυτόνομα απεργία. Από ένα τμήμα της Κίνησης Εκπαιδευτικών «Δ. Γληνός», αλλά και από το ρεύμα των ανεξάρτητων αριστερών ομάδων και συνδικαλιστών δημιουργείται η «Επιτροπή Πρωτοβουλίας για την Απεργία στις Εξετάσεις», που θα παίξει καταλυτικό ρόλο και θ' αποτελέσει το πρόπλασμα των Αγωνιστικών Παρεμβάσεων-Συσπειρώσεων-Κινήσεων.

Σ' αυτή τη συγκυρία, η τακτική του ΚΚΕ και της ΔΕΕ είναι βαθιά συντηρητική και πτοπαθής: «Σ' αυτές τις κρίσιμες στιγμές η ΔΕΕ προτείνει να προχωρήσουμε σ' ελεγχόμενες κινητοποιήσεις και την περίοδο των εξετάσεων, που δε θα οδηγούν στη ματαίωσή τους» («Ριζοσπάστης», 18/4/88).

Είναι αλήθεια ότι η απεργία των 37 ημερών, ίσως η μεγαλύτερη κινητοποίηση των εκπαιδευτικών στη χώρα μας, με πρωτοφανή μαζικότητα, ένταση και πάθος δεν πέτυχε όλους τους στόχους της και την ικανοποίηση όλων των αιτημάτων. Πέρα από τη "θυσία" των Αντ. Τρίτης και Απ. Κακλαμάνη για να φυσήξει ούρειος άνεμος για τον τρίτο Υπουργό Παιδείας, τον Γ. Παπανδρέου, η απεργία είχε πολλαπλά θετικά αποτελέσματα, παρά τον υπονομευτικό ρόλο των τριών παρατάξεων που εκπροσωπούσαν στην ΟΛΜΕ και οι οποίες ομόφωνα εισηγήθηκαν τη λήξη της απεργίας. Εν κατακλείδι, «εύστοχα και προφητικά» η Επιτροπή Πρωτοβουλίας Εκπαιδευτικών για την Απεργία στις εξετάσεις είχε επισημάνει: «Οι κατακτήσεις αυτής της απεργίας δεν είναι αποτέλεσμα της δουλειάς των ηγεσιών που υποχώρησαν, συκοφάντησαν και συμβιβάστηκαν. Είναι αποτέλεσμα της δράσης εκείνων που πρότειναν, υπεράσπισαν και αγωνίστηκαν. Εκείνων που πρέπει να συνεχίσουν» (Ιούλιος 1988).

Μέσα στο 1988 εκδίδονται τέσσερα τεύχη των «αντιτετραδίων». Τεύχη στα οποία γίνεται κριτική εφ' όλης της ύλης στον αστικό θεσμό της εκπαίδευσης και όχι μόνο. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο θέμα της "αξιολόγησης των μαθητών", την ώρα που η κοινοβουλευτική Αριστερά, δέσμια της θεσμολαγνείας της, υπερασπίζεται ή ανέχεται το θεσμό των εξετάσεων. Τα «αντιτετράδια» αποκαλύπτουν την ταξική φύση των μηχανισμών αξιολόγησης και των εξετάσεων ειδικότερα. Είναι η περίοδος της αποκάλυψης των «ταξικών φραγμών», ενώ η κοινοβουλευτική Αριστερά παρακολουθεί αμήχανα ή και εχθρικά.

Η απεργία του 1990

Όσο η αριστερά της συναίνεσης και της υποταγής, όπως εκφράζεται από τον Ενιαίο Συ-

Με αφορμή τη συμπλήρωση 100 τευχών των «αντιτετραδίων της εκπαίδευσης», η Συντακτική Επιτροπή, με την πολύτιμη συνδρομή των Σαλαπάτα Λ. και Συρίγου Μ., προχωρούν με μεθοδικότητα στην ανασυγκρότηση της επίσημης ηλεκτρονικής σελίδας του περιοδικού.

Σε πρώτη φάση, στη διεύθυνση www.antitetradiadia.gr, ο επισκέπτης θα μπορεί να αναζητήσει τον «Οδηγό» των αντιτετραδίων (τεύχος 94) σε μορφή «excel». Το αρχείο αυτό περιέχει πληροφορίες σχετικές α) με το χρόνο έκδοσης ενός-εκάστου τεύχους των αντιτετραδίων, β) με τα άρθρα που αυτό εμπεριέχει, γ) με την έκταση των άρθρων, δ) με τους συντάκτες τους, και ε) με το περιεχόμενο των άρθρων.

Παράλληλα, η Συντακτική Επιτροπή δρομολογεί και την ηλεκτρονική ανάρτηση όλων των τευχών του περιοδικού: δημιουργείται έτσι μια ψηφιακή κιβωτός δεδομένων, μέσω της οποίας μπορεί κανείς να παρακολουθήσει την ιστορική διαδρομή της εκπαιδευτικής και εκδοτικής προσπάθειας, τις συγκεκριμένες θέσεις τις οποίες τα αντιτετράδια διατύπωσαν σε καιρούς χαλεπούς για την παιδεία του τόπου, τις προτάσεις που κατατέθηκαν για την ανάσχεση του εκπαιδευτικού κατήφορου.

Αρχικά θα αναρτηθούν ψηφιοποιημένα τα 21 ιστορικά, πρώτα τεύχη των αντιτετραδίων, καθώς και αρκετά από τα τεύχη των τελευταίων ετών.

Εκτιμούμε ότι η συνδυασμένη χρήση του Οδηγού με το Αρχείο των αντιτετραδίων θα μπορέσει να βοηθήσει τους αναγνώστες της ηλεκτρονικής σελίδας να εντοπίζουν εύκολα, άμεσα, ανέξοδα, οποιοδήποτε άρθρο τούς ενδιαφέρει, από έναν πλούσιο κατάλογο εκατοντάδων κειμένων και δεκάδων συντακτών.

Η σελίδα www.antitetradiadia.gr φιλοδοξεί να αποτελέσει έναν πυρήνα πληροφόρησης και θεωρητικού εξοπλισμού (για τα προβλήματα της παιδείας ειδικά, και της ελληνικής κοινωνίας γενικότερα), και όχι ένα ακόμη γραφειοκρατικό, μουσειακό -με την κακή έννοια- αρχείο πεπραγμένων.

Με την έκδοση του επετειακού 100ου τεύχους των αντιτετραδίων ενεργοποιείται και η δοκιμαστική, πρώτη περίοδος της ανασυγκροτημένης ηλεκτρονικής σελίδας του περιοδικού.

νασπισμό, ερωτοτροπεί με την κυβερνητική εξουσία και οδηγείται στη συγκυβέρνηση με τη Νέα Δημοκρατία, το «βρώμικο '89», και με το ΠΑΣΟΚ στην οικουμενική κυβέρνηση, τόσο οξύνονται τα προβλήματα στην κοινωνία και την εκπαίδευση. Άλλωστε το 1992 για την αστική τάξη είναι ένας σταθμός για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Γι' αυτό κι ο άνεμος της συντηρητικής αντεπίθεσης στην οικονομία και την κοινωνία ξεδιπλώνεται απειλητικός και ορμητικός. Η Νέα Δημοκρατία, και ειδικότερα ο Μπυστάκης, με επιδέξιους χειρισμούς πέτυχαν να κρύψουν τους ογκόλιθους των σκανδάλων του συστήματος πίσω από το ευτραφές σκάνδαλο Κοσκωτά και να βάλουν σοβαρές υποθήκες για την αναρχική τους στην κυβέρνηση.

Η «άλλη αριστερά» (Συσπειρώσεις-Παρεμβάσεις-Κινήσεις) στο Δ' συνέδριο της ΟΛΜΕ (1989) κατοχύρωσε για πρώτη φορά το ρόλο της και αυτό είναι ελπιδοφόρο.

Σ' αυτές τις συνθήκες τα «αντιτετράδια» επισημαίνουν: «Η δημιουργία ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙ-

ΚΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ απέναντι στην επίθεση που έρχεται, αλλά και ουσιαστικής ανάδειξης όλων των ζητημάτων που σχετίζονται, τόσο με την ΕΟΚ και τις ρυθμίσεις της, όσο και με το περιεχόμενο της εκπαίδευσης (ταξικοί φραγμοί, δημόσιο σχολείο, εργασιακές σχέσεις), είναι απαράβατος όρος για να βγούμε από την ομολογουμένως δύσκολη φάση που περνάμε, αν όχι "σώσι και αβλαβείς", τουλάχιστον με τις λιγότερες δυνατόν αβαρίες. Η ευθύνη πέφτει στους ώμους των πρωτοπόρων συνδικαλιστών και των ριζοσπαστικών κινήσεων και ομάδων» (4).

Τα «τετράδια της απεργίας» είναι μία έκτακτη έκδοση των αντιτετραδίων στα τέλη Σεπτεμβρίου του 1990 που αφιερώνεται στη μεγάλη απεργία στις εξετάσεις. «Η κινητοποίηση του Ιουνίου-Ιουλίου λύγισε πριν ακόμα αρχίσει ενώ ξεκίνησε με καλές προδιαγραφές. Πιο συγκεκριμένα αντιπαρήλθε από τον Μάη τις δικαστικές διώξεις, την κρατική βία, την ιδεολογική απομόνωση, τις ψυχολογικές πιέσεις, τους παιδαγωγικούς εκβιασμούς,

τη σχετική οικονομική αφάιμαξη, αλλά αυτά ήταν αφιμαχίες, διαφισμοί, αναγνωριστικές βολές [...]. Η γραμμή του διαλόγου, λοιπόν, ήταν βασικός άξονας. [της ΟΛΜΕ], ενώ το πρωί της Δευτέρας [16/7] η απεργία φαινόταν ότι τελείωσε, πριν καλά-καλά αρχίσει. Στην ουσία, το παιχνίδι είχε παιχτεί από την Παρασκευή 13 Ιουλίου, με την αναχώρηση και φανερή αποστράτευση του χώρου του Συνασπισμού.

Η ΔΑΚΕ είχε ήδη διαχωρίσει τη θέση της και η μισή ΠΑΣΚ «ήθελε, αλλά δεν μπορούσε»... Από το 1988 είναι γνωστή η στάση της «επίσημης» αριστεράς στο θέμα των εξετάσεων ή διαφορετικά η επιμονή τους να μη χιχτούν τα ιερά και όσια της αστικής εκπαίδευσης [...] Έτσι και φέτος. Ο Συνασπισμός, η Αυγή, ο Ριζοσπάστης και τα κόμματα που στεγάζονται σ' αυτόν το σχηματισμό, κεντρικά, πολιτικά και προκλητικά στράφηκαν ενάντια στην κινητοποίηση με τους εξής τρόπους: α) με την ανοιχτή ή καλυμμένη διαβολή, β) με τις παρασκηνιακές επαφές με το κυβερνητικό κόμμα, γ) με την ενεργοποίηση και κάλυψη της ΑΣΓΜΕ, και δ) με την υπονόμηση από τα μέσα...» (5).

Μέχρι το τέλος του 1990 έχουν εκδοθεί τα 10 πρώτα τεύχη των αντιτετραδίων. Κι αν η αναφορά μας γίνεται στους κοινωνικούς και εκπαιδευτικούς αγώνες, αυτό δε σημαίνει ότι απουσιάζουν θεωρητικά και παιδαγωγικά κείμενα. Με ένταση σφυροκοπούνται οι κυρίαρχες θεωρίες για το θεσμό της εκπαίδευσης και τις εξετάσεις. Αποκαλύπτεται ο ρόλος των εξετάσεων και συνολικά των μηχανισμών αξιολόγησης στην εκπαίδευση. Μεγάλο κομμάτι της βάσης των εκπαιδευτικών προβληματίζεται και αμφισβητεί «τα ιερά και τα όσια» της αστικής εκπαίδευσης. Φιλοξενούνται κείμενα για το περιεχόμενο της εκπαίδευσης και των σχολικών βιβλίων, για το ρόλο των εκπαιδευτικών, για τις παιδαγωγικές θεωρίες.

Κίνημα Καταλήψεων 1990-91

Ο χειμώνας του 1990-91 σηματοδοτείται από την «άνοιξη» των μαθητικών καταλήψεων. Η εξέγερση ξεκίνησε από την περιφέρεια, την Κρήτη και την Κέρκυρα το 3ο δεκαήμερο του Νοέμβρη, και εξαπλώθηκε σ' όλη την Ελλάδα. Στις 22/11/1990 δημοσιεύονται στο Φύλλο της «Εφημερίδας της Κυβερνήσεως» (ΦΕΚ) τα Π.Δ. του Υπουργού Παιδείας Β. Κοντογιαννόπουλου για την οργάνωση και λειτουργία των σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Απέναντι στις καταλήψεις η κυβέρνηση της Ν.Δ. δραστηριοποιεί κρατικούς και παρακρατικούς μηχανισμούς. Η δράση των παρακρατικών μηχανισμών της κυβέρνησης κορυφώνεται με τη δολοφονία του καθηγητή Ν. Τεμπονέρα σε σχολικό συγκρότημα της Πάτρας (8/1/1991).

Το διπλό τεύχος των αντιτετραδίων κυκλοφορεί μ' ένα εξαιρετικό αφιέρωμα 48 σελίδων στις μαθητικές καταλήψεις, καταγρά-

φοντας εκτός των άλλων με λεπτομέρειες το χρονικό της μαθητικής εξέγερσης. Με χαρακτηριστικές λεπτομέρειες γίνεται η αναφορά στο κλίμα της εποχής και στις συνθήκες που οδήγησαν στη δολοφονία του Ν. Τεμπονέρα, ο οποίος θα γίνει μετέπειτα το σύμβολο των εκπαιδευτικών και κοινωνικών αγώνων.

«Ροπαλοφόροι, με επικεφαλής στελέχη της ΟΝΝΕΔ στην Πάτρα, εισβάλλουν στο 3ο Λύκειο, το καταλαμβάνουν και διώχνουν τους μαθητές [...]

Οι ροπαλοφόροι της ΟΝΝΕΔ επιτίθενται, χτυπώντας με λαστούς, σιδερόβεργες και άλλα αντικείμενα. Ο καθηγητής Νίκος Τεμπονέρας, 38 χρονών, μεταφέρεται κλινικά νεκρός στο νοσοκομείο.

Υπάρχουν 3 ακόμη τραυματίες από τη δολοφονική επίθεση των ροπαλοφόρων. Επικεφαλής των τραμπούκων ήταν οι Δ. Καλαμπόκας πρόεδρος της τοπικής ΟΝΝΕΔ και Αλέξης Μαραγκός στέλεχος της ΟΝΝΕΔ, Σπίνος και άλλοι. Αυτόπτες μάρτυρες καταγγέλλουν ότι είδαν τον Καλαμπόκα να κρατάει σίδερο και να χτυπά στο κεφάλι τον καθηγητή Ν. Τεμπονέρα» (6).

Το Μάιο του '91 η Πρωτοβουλία για το Συντονισμό των Εκπαιδευτικών Κινήσεων διατυπώνει την «Εκπαιδευτική Πρόταση: Προτάσεις για την ενότητα και την Ανασυγκρότηση του Εκπαιδευτικού Κινήματος». Πρόκειται ουσιαστικά για την ιδρυτική διακήρυξη του ταξικού, ριζοσπαστικού πόλου στο συνδικαλιστικό κίνημα των εκπαιδευτικών και της εκπαιδευτικής Αριστεράς, που θα χαρτογραφηθεί με τον τίτλο «Αγωνιστικές Παρεμβάσεις-Συσπειρώσεις-Κινήσεις».

Η τετραετία 1988-1992

Συμβατικά θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε ότι η τετραετία 1988-92 είναι η πρώτη περίοδος της έκδοσης των «αντιτετραδίων», στην οποία εκδίδονται 22 τεύχη και τα «Τετράδια της Απεργίας» (1990). Αυτή η περίοδος συμπίπτει με συγκλονιστικά γεγονότα. Με την κατάρρευση του «υπαρκτού σοσιαλισμού», το διαμελισμό της Σοβιετικής Ένωσης και της Γιουγκοσλαβίας και την ολοκλήρωση και τυπικά της καπιταλιστικής παλινόρθωσης στις χώρες αυτές.

Με την ιμπεριαλιστική επέμβαση των Αμε-

ρικανών και των συμμάχων τους και τον πόλεμο στον Κόλπο εναντίον του Ιράκ μπαίνουν τα θεμέλια της «Νέας τάξης Πραγμάτων» και της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης. Σίγουρα είναι μια εποχή ιδεολογικής σύγχυσης, ήττας και παλινόρθωσης, που όμως ταυτόχρονα γεννά και την αντίθεσή της, την εμφάνιση των πραγματικά αριστερών δυνάμεων.

Στο χώρο της εκπαίδευσης, δύο είναι οι βασικές κατευθύνσεις της κυβερνητικής πολιτικής. Η αναδιάρθρωση της εκπαίδευσης με πυρήνα την αλλαγή των εργασιακών σχέσεων, με στόχο ένα φτηνό, ευέλικτο και πειθαρχημένο σχολείο. Ταυτόχρονα επιχειρείται η αλλαγή των αναλυτικών προγραμμάτων σε συντηρητικές κατευθύνσεις, αλλά και ο έλεγχος της ροής του μαθητικού πληθυσμού προς τις ανώτερες βαθμίδες της εκπαίδευσης, με την ενίσχυση των ταξικών φραγμών, όπως φαίνεται και από την επαναφορά των εξετάσεων στο Δημοτικό και το Γυμνάσιο. Αυτή είναι η στρατηγική της Ν.Δ. προσαρμοσμένη στις ΕΟΚικές οδηγίες.

1993-96 Η Περίοδος της ύφεσης: Από την αξιολόγηση στην Αποκέντρωση

Τον Οκτώβριο του 1993 επανήλθε το ΠΑΣΟΚ στην κυβέρνηση. Υπουργός Παιδείας ανέλαβε την πρώτη περίοδο ο Δ. Φατούρος και από το φθινόπωρο του 1994 ο Γ. Παπανδρέου.

Αυτή την περίοδο, και παρά την ύφεση των εκπαιδευτικών αγώνων φυτρώνουν οι σπόροι της προηγούμενης περιόδου. Ακόμα και το Δ.Σ. της ΟΛΜΕ του τρικομματισμού (ΠΑΣΚ-ΔΑΚΕ-Συνεργασία) προβάλλει κάποιες αντιστάσεις στην αξιολόγηση.

Το Νοέμβριο του 1994 ανεστάλη το ΠΔ 320/93 για την «αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση» και αναγγέλθηκε η αναμόρφωσή του. Επίσης καταργήθηκαν μερικές οι διαδικασίες βαθμολόγησης και κατάταξης των εκπαιδευτικών στην επιμόρφωση (ΠΕΚ) με τροποποίηση διατάξεων του ΠΔ 250/92.

Αλλαγές έγιναν και στο σύστημα αξιολόγησης των μαθητών στα δημοτικά και στα γυμνάσια, το οποίο τελικά ρυθμίστηκε με την έκδοση του ΠΔ 409/94 (ΦΕΚ 226 Α / 22-12/1994).

Το Φεβρουάριο του 1995 ο υπουργός Παιδείας Γ. Παπανδρέου, σε κοινή συνέντευξη με τον υπουργό Εσωτερικών, εξήγγειλε την αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος, με την εκχώρηση αρμοδιοτήτων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Παράλληλα, ο υπουργός Παιδείας επεσήμανε ότι «θα μεταφέρουμε τη δύναμη επιλογής σχολείου στο μαθητή, στο γονιό, στην εκπαιδευτική κοινότητα» (Παπανδρέου, Πρακτικά Βουλής, 20/3/1995). Για διάφορους λόγους, είτε εξαιτίας των μεγάλων αντιδράσεων του εκπαιδευτικού κόσμου, είτε εξαιτίας αδυναμιών της κεντρικής

διοίκησης την περίοδο εκείνη, οι εξαγγελίες έμειναν στα «χαρτιά» και ύστερα από λίγο εξαφανίστηκαν από τον επίσημο κυβερνητικό λόγο.

Τον Αύγουστο του 1996 το ΥΠΕΠΘ διαμορφώνει Σχέδιο Νόμου για το «Εθνικό Απολυτήριο». Στην Α', Β' και Γ' Λυκείου προβλεπόταν εξετάσεις σε εθνικό επίπεδο. Έτσι, με το νέο σύστημα, που τελικά δε θα εφαρμοστεί, μετατρέπεται το Λύκειο σε εξεταστικό κέντρο, ενώ η πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση συνδέεται ακόμη πιο άμεσα με τη δυνατότητα πληρωμής διδάκτρων στα φροντιστήρια. Οι ταξικοί φραγμοί ορθώνονται πιο ψηλά από ποτέ για τα παιδιά των λαϊκών τάξεων και στρωμάτων.

Στη δεύτερη περίοδο τα «αντιτετράδια της εκπαίδευσης» αντιστέκονται με καλύτερους όρους στη νεοφιλελεύθερη πολιτική της συντηρητικής αναδιάρθρωσης στην εκπαίδευση. Κείμενα πληρέστερα, όσον αφορά τη θεωρητική τεκμηρίωση, ακουμπούν, αφυπνίζουν και ευαισθητοποιούν όλο και περισσότερους εκπαιδευτικούς (και όχι μόνο). Μετατρέπονται σε νσιίδες αντίστασης σε μια πολιτική και συνδικαλιστική έρμη. Παράλληλα, διοργανώνονται ημερίδες και διημερίδες για όλα τα σημαντικά θέματα της εκπαίδευσης.

Ιδιαίτερα αξιόλογη είναι η έκδοση «Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση, ποιος, ποιόν και γιατί» το 1993 από τα «αντιτετράδια». Συμπληρώνεται η πλούσια αρθρογραφία των 24 πρώτων τευχών. Ήδη τα «αντιτετράδια» έχουν συγκροτηθεί σε «Εκπαιδευτικό Όμιλο» με σκοπό να φωτίσουν και τις αθέατες όψεις των εκπαιδευτικών θεσμών και τη «διαπλοκή» τους με τη σύγχρονη καπιταλιστική κοινωνία.

Αυτή την περίοδο δίνεται και η μάχη ενάντια στην επιμόρφωση – συμμόρφωση. Ήδη με το Ν. 2009/92 θεσμοτήθηκαν τα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (ΠΕΚ). Στη συνέχεια εκδίδονται Π.Δ. και Υπουργικές Αποφάσεις. Στην ειδική έκδοση των «α» με τίτλο «Επιμόρφωση ή Συμμόρφωση;» τονίζεται μεταξύ άλλων ότι: «το κράτος σε καμία περίπτωση δε θέλησε να αφήσει την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στα Πανεπιστήμια, τα οποία δεν «εγγυώνται» την ιδεολογική συμμόρφωση με κυρίαρχες αντιλήψεις. Οι όποιες πραγματικές ή υποτιθέμενες ελλείψεις στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών χρησιμοποιήθηκαν για να νομιμοποιηθεί ο κοινωνικός έλεγχος μέσα από τη διαδικασία της επιμόρφωσης σε φορείς άμεσα ελεγχόμενους από το κράτος». (7)

«Αποκέντρωση» ή Απονέκρωση;

Αυτός είναι ο τίτλος του αφιερώματος των «α» (Καλοκαίρι 1995). Τα «αντιτετράδια» ανοίγουν το μεγάλο θέμα της κατ' ευφημισμόν αποκέντρωσης, που για μια δεκαετία και πλέον «μπάνει στο αρχείο» και αρχίζει

να μας απασχολεί πιο έντονα εν έτει 2008.

Σύμφωνα με τις δηλώσεις του υπουργού παιδείας, Γ. Παπανδρέου, «η αποκέντρωση θα αποτελέσει για το χώρο της παιδείας τη μεγάλη μεταρρύθμιση των τελευταίων δεκαετιών. Είναι ίσως, μια τελευταία ευκαιρία (η αποκέντρωση) να δώσει στο εκπαιδευτικό σύστημα το σύγχρονο προσανατολισμό, την ευελξία» (8).

Είναι σαφές ότι οι δήμοι θα αναζητήσουν πόρους από ιδιωτικές επιχειρήσεις-χορηγούς, από νέους δημοτικούς φόρους και από εισφορές γονέων, καθώς η τοπική αυτοδιοίκηση έχει τη δυνατότητα να καθορίσει ανταποδοτικά τέλη για τη λειτουργία των σχολείων της περιοχής της. Αυτή, βεβαίως, είναι μια μέθοδος μετακύλισης του κόστους λειτουργίας του σχολείου για μια ακόμη φορά στον οικογενειακό προϋπολογισμό ο οποίος ήδη στενάζει.

Η τελευταία τετραετία του 20ού αιώνα Η δίμηνη απεργία των καθηγητών (Ιανουάριος - Μάρτιος 1997)

Από τις πρώτες μέρες της σχολικής χρονιάς 1996-97 υπήρχαν σημάδια που έδειχναν ότι η κατάσταση στην εκπαίδευση θα είναι εκρηκτική. Οι σοβαρές ελλείψεις σε εκπαιδευτικό προσωπικό, η δραματική κατάσταση των σχολείων, που στην πλειοψηφία τους λειτουργούσαν σε διπλή ή και τριπλή βάρδια, σε συνδυασμό με την οικονομική υποβάθμιση των καθηγητών δημιουργούσαν ένα εκρηκτικό μίγμα. Το Σεπτέμβριο του 1996 το ΠΑΣΟΚ κερδίζει πάλι τις εκλογές και υπουργός Παιδείας γίνεται ο Γερ. Αρσένης.

Το «ενιαίο» μισθολόγιο που ανακοινώνει η κυβέρνηση «εξαιρώντας τους υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών» είναι η σταγόνα που ξεχειλίζει το ποτήρι της οργής και της αγανάκτησης, αφού προβλέπει ονομαστικές μειώσεις των αποδοχών» (ανακοίνωση ΟΛΜΕ, 14/1/1997).

Την 20η Ιανουαρίου 1997 οι καθηγητές αρχίζουν μια από τις μεγαλύτερες σε έκταση και ένταση απεργίες, που διαρκεί μέχρι την 14η Μαρτίου. Σε ανοιχτή επιστολή της ΟΛΜΕ στις 19/2/1997, η οποία φαίνεται να εκφράζει την ουσία της κινητοποίησης των εκπαιδευτι-

κών, επισημαίνεται ανάμεσα σε άλλα ότι «ο απεργιακός αγώνας δεν έχει στενόθωρα κίνητρα και ταπεινά ελατήρια. Είναι ένας αγώνας στον οποίο μας ώθησε μια πολιτική συνεχούς υποβάθμισης και απαξίωσης της ελληνικής δημόσιας και δωρεάν εκπαίδευσης και των λειτουργών της (...) Η έννοια της δημόσιας και δωρεάν εκπαίδευσης μέρα τη μέρα χάνει κάτι από το συστατικό της περιεχόμενο, καθώς η ελληνική οικογένεια υφίσταται συνεχή οικονομική αφαιμάξη από την παρασχολική δραστηριότητα» (ΟΛΜΕ, 19/2/1997).

Σ' ευρωπαϊκή κλίμακα ξεδιπλώνονται τα κεφάλαια της «Λευκής» και «Πράσινης» Βίβλου, για μια εκπαίδευση η οποία θα χάνει όλο και περισσότερο τη «σχετική αυτονομία» της και θα προσαρμόζεται στις άμεσες ανάγκες της καπιταλιστικής κερδοφορίας. Η επιβολή διδάκτρων στα ΑΕΙ-ΤΕΙ, οι πρακτικές της ιδιωτικοποίησης μεγάλων «φιλέτων» της εκπαίδευσης (όπως τα ΙΕΚ - ΚΕΚ), το Εθνικό και Διεθνές απολυτήριο, ο κατακερματισμός της γνώσης και η εκπαίδευση πολλών ταχυτήτων στη βάση της «ανταποδοτικότητας», πάνω απ' όλα όμως η ένταση των ταξικών φραγμών, έτσι ώστε να περιθωριοποιηθεί μορφωτικά –σε μια περίοδο έκρηξης των γνώσεων– ένα μεγάλο τμήμα των λαϊκών στρωμάτων, είναι τα σημεία μιας αντιδραστικής μεταρρύθμισης που έγινε ήδη πράξη στους εκπαιδευτικούς. (9)

Το υπουργείο Παιδείας, από την αρχική σιωπή ή την επίδειξη υποκριτικής συμπάθειας, πέρασε στη χρησιμοποίηση του «κοινωνικού αυτοματισμού», επιδιώκοντας να στρέψει γονείς και μαθητές ενάντια στην απεργία. Και όταν δεν το κατάρθωσε βρήκε κάποια στελέχη της κεντρικής του διοίκησης για να αξιοποιήσει το τελευταίο του χαρτί, αυτό της ποινικοποίησης. Ταυτόχρονα, επεδίωξε να συκοφαντήσει τους απεργούς καθηγητές, με τα γνωστά οικονομίστικα κόλπα των κρατήσεων και των αυξήσεων, ενώ φρόντισε να βγάλει νωρίς από το παιχνίδι τους συνδικαλιστές της ΠΑΣΚΕ στη ΔΟΕ, σπάζοντας έτσι το πανεκπαιδευτικό μέτωπο, μιλώντας για ένα «συνδικαλιστικό μάτσο» των Αθηνών ή για «χαρτοπαίκτης».

Ταυτόχρονα, οι μεγάλες ομοσπονδίες, η η ΓΣΕΕ και η ΑΔΕΔΥ, αλλά και τα σωματεία

τα οποία τάχα βρίσκονταν σε ταξική κατεύθυνση (Μέταλλο, Λογιστές, Οικοδόμοι, Ιματισμός) και πάρα τις εξ αντιθέτου διαβεβαιώσεις του ΚΚΕ, φρόντισαν να κάνουν αισθητή την απουσία τους σ' όλη τη διάρκεια της απεργίας. Πέρα από τα «στρογγυλεμένα» ψηφίσματα, ούτε οικονομική ενίσχυση, ούτε βέβαια απεργίες ή στάσεις αλληλεγγύης προώθησαν, ούτε καν μαζική συμμετοχή στα συλλαλητήρια (εξαιρέση η ΟΙΕΛΕ και ο Σύλλογος Εργαζομένων στην Εμπορική Τράπεζα, που κατέθεσαν ένα σημαντικό ποσό στο απεργιακό μας ταμείο).

Με πολλά και σοβαρά λάθη και αδυναμίες, με μια ηγεσία εξαρχής αδύναμη να οδηγήσει σε νικηφόρους αγώνες, με πανταχόθεν χτυπήματα πάνω και κάτω από τη μέση, η απεργία γνώρισε πολλές «ήττες». Ωστόσο σημείωσε και πολλές νίκες. Αφησε υποθήκες για το μέλλον. Καταγράφεται ως μια από τις σημαντικές σελίδες στην ιστορία των εκπαιδευτικών αγώνων. Οι καθηγητές δε γύρισαν με κατεβαμένα κεφάλια, παρά την έντονη πίκρα, το θυμό, την οργή και την αγανάκτηση που νιώθουν. Συνεχίζουν ν' αντιστέκονται.

Παράλληλα ξεδιπλώνεται και η απεργία των δασκάλων ενάντια στη λογική της ηγεσίας της ΔΟΕ όπου κυριαρχεί η ΠΑΣΚ. Στα «αντιεπαρτία» καταγράφονται σημαντικές εκτιμήσεις: «*Μετά από 13 μέρες αγώνα, μετά από 13 μέρες που αναστάτωσαν τους «φιλήσυχους πολίτες» και ταρακούνησαν συνειδήσεις, η ηγεσία της ΔΟΕ με τους παρατρεχάμενους και τους μηχανισμούς της κατάφερε να κλείσει την απεργία. Την ίδια ώρα που οι συνάδελφοι καθηγητές ήταν στο δρόμο και έγραφαν λαμπρές σελίδες στην ιστορία του σ.κ., μαχόμενοι ενάντιον της αδιαλλαγίας, της διαστρέβλωσης και της παραπληροφόρησης της κυβέρνησης, οι «συνδικαλιστές» της ΔΟΕ ξεπούλησαν το μαζικότερο και μαχητικότερο αγώνα των τελευταίων χρόνων».* (10)

Αξίζει να τονιστεί ότι στη διάρκεια της απεργίας των εκπαιδευτικών Α'θμιας και Β'θμιας εκπαίδευσης εκδίδονται ως εφημερίδα τα «τετράδια της απεργίας». Τα τέσσερα φύλλα που εκδόθηκαν αποτέλεσαν βήμα έκφρασης και στήριξης των μαχόμενων εκπαιδευτικών.

Οι νόμοι 2525/97 και 2640/98

Δύο είναι οι βασικοί νόμοι οι οποίοι ψηφίστηκαν την περίοδο αυτή. Πρόκειται για το νόμο 2525/97 («Ενιαίο λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων του στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις») και το νόμο 2640/98 («Β' Βάθμια Τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις»).

Με το νόμο 2525/97 καθιερώθηκε ο θεσμός του Ενιαίου Λυκείου και οριοθετήθηκε

No higher resolution available. *Barricade18 March 1871.jpg*
(514 × 293 pixels, file size: 141 KB, MIME type: image/jpeg),
Παρισινή Κομμούνια οδόφραγμα, 18 Μαρτίου 1871.
Wikimedia Commons (Public Domain)

το γενικό πλαίσιο του τρόπου πρόσβασης των κατόχων απολυτηρίου Ενιαίου Λυκείου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Παράλληλα θεσμοθετήθηκε το πλαίσιο διορισμού των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (κατάρτηση της επιτηρίδας και θεσμοθέτηση εξετάσεων μέσω του ΑΣΕΠ), η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, το Ολοήμερο Νηπιαγωγείο & Δημοτικό Σχολείο, τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, τα Περιφερειακά Κέντρα Στήριξης Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού, θέματα Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού, τα Προγράμματα Σπουδών Επιλογής (ΠΣΕ) και η Ενισχυτική Διδασκαλία. Με το νόμο 2640/98 συγκροτήθηκε ένα σύστημα τεχνικοεπαγγελματικής εκπαίδευσης με την κατάρτηση όλων των προηγούμενων μορφών Δευτεροβάθμιας Τεχνικοεπαγγελματικής εκπαίδευσης (ΤΕΛ-ΤΕΣ) και τη δημιουργία των Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων (ΤΕΕ), τα οποία οργανώθηκαν σε δύο κύκλους (Α' κύκλος διάρκειας δύο ετών και Β' κύκλος διάρκειας ενός έτους).

Οι κινητοποιήσεις των εκπαιδευτικών στο διαγωνισμό του ΑΣΕΠ (06/ 1998)

Των σημαντικών κινητοποιήσεων του Ιουνίου του 1998 που είχαν στόχο τη ματαίωση του διαγωνισμού του ΑΣΕΠ για την πρόσληψη εκπαιδευτικών, προηγήθηκαν εικοσιτετράωρη απεργία της ΟΛΜΕ στις 25/2/98, πανελλαδικό συλλαλητήριο στις 6 και 7/3/98, πανεκπαιδευτική συγκέντρωση και πορεία 10.000 εκπαιδευτικών στην Αθήνα στις

7/5/98 και τριήμερη απεργία στις 11, 12 και 13/6/98. Το κεντρικό αίτημα είναι η διατήρηση της επιτηρίδας ως τρόπου διορισμού των εκπαιδευτικών. Στις 10/6 πραγματοποιείται το μαζικότερο και μαχητικότερο συλλαλητήριο των τελευταίων χρόνων. Στη διάρκεια του διαγωνισμού του ΑΣΕΠ (11-15/6) 30 εξεταστικά κέντρα σε όλη την Ελλάδα πολιορκούνται από περίπου 15.000 αδιόριστους και μόνιμους εκπαιδευτικούς, αλλά και φοιτητές.

Το 50ο τεύχος των αντιεπιτοριών σηματοδοτεί την έναρξη της δεύτερης 10ετίας από την αρχή της έκδοσής τους. Είναι ένα τεύχος – ειδικό αφιέρωμα στο κίνημα ενάντια στο διαγωνισμό του ΑΣΕΠ. Στις εκτιμήσεις της Κεντρικής Συντονιστικής Επιτροπής αναφέρονται μεταξύ άλλων: «*Απέναντι στη δίκαιη οργή και αγανάκτηση των διαδηλωτών, η κυβέρνηση Σημίτη αντιπαράθεσε την αστυνομία, τους εισαγγελείς, τις δυνάμεις καταστολής, την ανοιχτή συκοφάντηση και τρομοκρατία, όλο το οπλοστάσιο που έφτανε από το Μαρκεζίνη και το «ή Σημίτης, ή χάος», έως την ένοχη σιωπή των «διανοούμενων», τη στάση των πολιτικών κομμάτων και του υποταγμένου συνδικαλισμού, των απόντων ενάντια στη μεγάλη παρουσία. Ο στόχος τους, δηλαδή η αμαύρωση των γεγονότων, ή ακόμα η προσπάθεια να εξαργυρωθεί το κίνημα στις δημοτικές εκλογές, θα πέσει στο κενό.*

Κόντρα σ' όλη την ιερή συμμαχία των πολιτικών και των «προκρίτων του συνδικαλισμού», το κίνημα των έξι ημερών που συγκλόνισε την εκπαίδευση κατόρθωσε να ραγίσει τη βιτρίνα του εκσυγχρονισμού· η κυβέρνηση υπέστη σοβαρή πολιτική ήττα, ο διαγωνισμός – «άταφος

νεκρός» απονομοποιήθηκε πολιτικά, ο νόμος 2525 κλονίστηκε σοβαρά από τη λαϊκή οργή». (11).

Οι μαθητικές καταλήψεις 1998-99

Μια από τις μεγαλύτερες και πιο παρατεταμένες αναταράξεις στο χώρο της μέσης εκπαίδευσης σημειώθηκε με τις μαθητικές καταλήψεις που πραγματοποιήθηκαν από το Νοέμβριο του 1998 έως τις αρχές Φεβρουαρίου του 1999, με αίτημα την κατάργηση των ν. 2525/97 και 2640/98.

Το πρώτο δεκαήμερο του Δεκεμβρίου τα 2/3 των λυκείων και περίπου 200 γυμνάσια τελούσαν υπό κατάληψη, ενώ την ίδια ημέρα δεκάδες χιλιάδες μαθητές, φοιτητές, εκπαιδευτικοί συμμετείχαν σε μαχητικές διαδηλώσεις σε 46 ελληνικές πόλεις. Οι κινητοποιήσεις συνεχίστηκαν με την ίδια περίπτωση ένταση και έκταση και αμέσως μετά τις χριστουγεννιάτικες διακοπές, μέχρι τις πρώτες μέρες του Φεβρουαρίου του 1999.

Η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών είχε συνειδητοποιήσει ότι οι απανωτές εξεταστικές διαδικασίες σε 14 μαθήματα που προέβλεπε ο ν. 2525/97, πέρα από τις διακηρύξεις περί βελτίωσης της παιδείας και ανεβάσματος του πήχη, είχαν ένα και μόνο στόχο: να μειώσουν το μαθητικό πληθυσμό στο λύκειο και να στρέψουν ένα σημαντικό τμήμα του μαθητικού πληθυσμού στα ΤΕΕ.

Ο 20ος αιώνας κλείνει, αλλά η αναδιάρθρωση της εκπαίδευσης σύμφωνα με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης συναντά σθεναρές αντιτάσεις.

Οι λέξεις-κλειδιά «ανταγωνιστικότητα», «κινητικότητα» & «απασχολησιμότητα» είναι η ουσία που αποκαλύπτει τους πραγματικούς στόχους των υπουργών Παιδείας των ευρωπαϊκών χωρών. Οι αλλαγές στα εκπαιδευτικά συστήματα πρέπει να εναρμονιστούν με τις γενικότερες αντιδραστικές αναδιρθρώσεις που προωθεί η ΕΕ, με τις αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις και τις ανάγκες του μεγάλου κεφαλαίου, ώστε να παράγεται μαζικά ένα ευέλικτο, ημειδικευμένο εργατικό δυναμικό από τη μία και μια ελίτ επιστημόνων στην υπηρεσία της σύγχρονης καπιταλιστικής παραγωγής από την άλλη.

Και βέβαια από τα «αντιεπιτορία» δε λείπουν οι αναφορές και οι θεωρητικές αναλύσεις για τη «Νέα Τάξη πραγμάτων» και την ιμπεριαλιστική πολιτική των Αμερικανών και του ΝΑΤΟ. Ειδικότερα το τεύχος 53 (Μάρτιος-Απρίλιος 99) είναι αφιερωμένο στον πόλεμο που εξαπέλυσαν Αμερικανοί και ΝΑΤΟ με τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενάντια στη Σερβία.

Αξίζει να τονιστεί ότι στο 8ο συνέδριο της ΟΛΜΕ τον Ιούνιο του 1997 σημειώνονται σημαντικές ανακατατάξεις στο συσχετισμό δυνάμεων. Το κυρίαρχο μπλοκ ΠΑΣΚΕ-ΔΑΚΕ

αποδυναμώνεται, αφού έχασαν από μια έδρα που τις κέρδισαν οι Παρεμβάσεις και η ΔΕΕ. Έδρα στο Δ.Σ. της ΟΛΜΕ για πρώτη φορά είναι σημείο τομής αν συνδυαστεί με τη διεύρυνση του δικτύου επαφών, με την αναζωογόνηση των αγωνιστικών και αριστερών σχημάτων, με την εμπάθυνση της κριτικής σ' όλα τα ζητήματα της εκπαίδευσης. Είναι χαρακτηριστικό ότι στο Λεκανοπέδιο της Αττικής οι «Παρεμβάσεις - Συσπειρώσεις» αναδεικνύονται δεύτερη δύναμη. Ο ίδιος συσχετισμός δυνάμεων παραμένει και στο 9ο συνέδριο της ΟΛΜΕ το 1999. Παράλληλα και οι «Παρεμβάσεις» στην Α'θμια εκπαίδευση αποτελούν ένα σημαντικό ριζοσπαστικό συνδικαλιστικό πόλο στο χώρο των δασκάλων.

Από το 2000 στο 2004

Στην αυλή του 21ου αιώνα το βάρος της εκπαιδευτικής αναδιάρθρωσης μετατοπίζεται προς την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Σταθμός σ' αυτή την πορεία, μετά τη διακήρυξη της Μπολόνια (Ιούνιος 1999), είναι η Σύνοδος της Πράγας (18-19 Μαΐου 2001).

Κύριο σημείο τομής τόσο της «Διακήρυξης της Μπολόνια» όσο και της Συνόδου της Πράγας, είναι η άμεση και χωρίς παρεκκλίσεις προσαρμογή της Ανώτατης εκπαίδευσης στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, η οποία επιβάλλει τη γρήγορη και μαζική χορήγηση πρακτικών και άμεσα αναλώσιμων επαγγελματικών εφοδίων, με παράλληλη δραστηκή μείωση του κόστους των ευρωπαϊκών πανεπιστημιακών σπουδών, μέσω της υιοθέτησης των δύο κύκλων του συστήματος σπουδών, οι οποίοι διαχωρίζονται λειτουργικά και δομικά με την απόκτηση ενός πρώτου επαγγελματικού πτυχίου και ονομάζονται αντίστοιχα «προπτυχιακός» και «μεταπτυχιακός». Η πανεπιστημιακή εκπαίδευση μετατοπίζεται στα προορισμένα για πολύ λιγότερους μεταπτυχιακά, με νέους φραγμούς και υψηλά διδάκτρα. Οι προπτυχιακές σπουδές υποβαθμίζονται σε μια πρακτική και ληξιαρχική επαγγελματική εκπαίδευση που ικανοποιεί τις άμεσες απαιτήσεις της «αγοράς».

• Το 2001 χαρακτηρίζεται από τις μεγαλύτερες διαδηλώσεις ενάντια στην αντιστασιακή επίθεση της κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ με το νομοσχέδιο Γιαννίτση. Ο κόσμος της εργασίας πήρε μια ζωογόνα ανάσα! Ένας αέρας αυτοπεποίθησης διαπέρασε την κοινωνία μετά τις απεργίες στις 26/4 και 17/5 και έδωσε άλλο τόνο και νόημα στην ταξική πάλη.

• Απέτυχαν, ή τουλάχιστον ακυρώθηκαν συγκυριακά, οι μυθοπλασίες για το ανίκητο της κυβέρνησης και του σκληρού διακομματικού πυρήνα του εκσυγχρονισμού. Η βιτρίνα του ΠΑΣΟΚ, με τον αδιαμφισβήτητο Σημίτη στο ρόλο τιμονιέρη, υπέστη σοβαρή ρωγμή

• Η διεθνής κατάσταση χαρακτηρίζεται

από την πυροδότηση του «πολέμου μακράς διάρκειας» από την πλευρά του αμερικανικού ιμπεριαλισμού, που δημιουργεί μια νέα πραγματικότητα για ολόκληρο τον κόσμο, οξύνει απότομα και ολόπλευρα τις παγκόσμιες αντιθέσεις και σηματοδοτεί την απαρχή μιας περιόδου, όπου η επιθετικότητα των ΗΠΑ θα είναι ακαλίνωτη και η πολιτική της κανονιόφρου, των ωμών στρατιωτικών επεμβάσεων και κατακτητικών πολέμων, ακόμη και των απειλών χρήσης πυρηνικών όπλων, θα κυριαρχήσει ενάντια σε κάθε χώρα και λαό που δεν υποτάσσεται στα συμφέροντα και τις επιδιώξεις των αμερικανών, θέτοντας σε άμεσο κίνδυνο την παγκόσμια ειρήνη. Αφορμή γι' αυτή την εξέλιξη αποτέλεσε το χτύπημα της 11ης Σεπτεμβρίου στη Ν. Υόρκη και την Ουάσινγκτον.

• Το 2002 επί υπουργίας Π. Ευθυμίου ψηφίζεται ο νόμος 2986/2002 «Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις». Κι αυτό γίνεται γιατί τα προεδρικά διατάγματα του ΥΠΕΠΘ Γερ. Αρσένη για την αξιολόγηση τέσσερα χρόνια περίμεναν ανενεργά. Το φάντασμα του επιθεωρητισμού επιστρέφει πάνω από τα σχολεία με τον «Τριπλό» νόμο 2986/2002 και το «καθηκονολόγιο» (ΦΕΚ 1340-16.10.2002).

Η αγορά εργασίας και ο νεοφιλελευθερισμός θέλουν ένα ευέλικτο, φτηνό και πειθαρχημένο σχολείο, με υπερεξουσίες στη διοίκηση, με τον εκπαιδευτικό πενόμενο και υποταγμένο, με το μαθητή δέκτη κατακερματισμένων πληροφοριών. Το σχολείο, αντί για χώρος δημοκρατικού προσανατολισμού και «ανάσας» της εφηβείας, μεταβάλλεται άρδην σε αποκρουστικό και ψυχαναγκαστικό σωφρονιστήριο. Απεχθές σε όσους το ζουν και σ' όσους εργαζόμενους προσβλέπουν σε μια δημόσια και δωρεάν παιδεία.

• Το 2004 χαρακτηρίζεται από τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με τη Σύνοδο της Κοπεγχάγης, Δεκέμβρης του 2002, από την 1η Μάη 2004 άλλες δέκα (10) χώρες

προσχώρησαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 15. Στη χώρα μας η νέα κυβέρνηση της ΝΔ είναι αποφασισμένη να βαθύνει τη νεοφιλελεύθερη πολιτική της προηγούμενης.

- Το 2004 είναι η χρονιά των Ολυμπιακών Αγώνων.

Ξεχωρίζει η ειδική έκδοση των «αντιεπιτοριών» με τίτλο «ΑΓΩΝΕΣ... ΝΑΙ, αλλά γιατί ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ; Ιστορία, θεωρία και πράξη των Ολυμπιακών Αγώνων».

Η περίοδος 2005-2008. Κινητοποιήσεις 2006-2007

Από το Μάιο του 2006 μέχρι και το Μάρτιο του 2007 η εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες της σημαδεύτηκε από κινητοποιήσεις. Στη διάρκεια του Μαΐου και του Ιουνίου του 2006 ξεσπάνε κινητοποιήσεις διαρκείας των φοιτητών, το Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 2006 αναταραχές συγκλονίζουν τα σχολεία της Α/βάθμιας εκπαίδευσης με την απεργία της ΔΟΕ, ενώ από τον Ιανουάριο μέχρι το Μάρτιο του 2007 φοιτητές και σπουδαστές, πανεπιστημιακοί δάσκαλοι (απεργία διαρκείας της ΠΟΣΔΕΠ), καθηγητές και δάσκαλοι κινητοποιούνται ενάντια στην επιχειρούμενη αναθεώρηση του Άρθρου 16 του Συντάγματος και στο ν. Πλαίσιο για τα πανεπιστήμια.

Η απεργία των δασκάλων (Φθινόπωρο 2006)

Στις 18/10/2006 ξεκίνησε μια από τις μεγαλύτερες σε ένταση και σε έκταση απεργιακές κινητοποιήσεις των δασκάλων και των νηπιαγωγών. Στη διάρκεια των 6 εβδομάδων που κράτησαν οι κινητοποιήσεις πραγματοποιήθηκαν μερικά από τα μεγαλύτερα σε παλμό και δυναμικότητα συλλαλητήρια, με τη συμμετοχή και της ΟΛΜΕ, η οποία στο ίδιο διάστημα προκήρυξε 48ωρες απεργίες κάθε εβδομάδα.

Σε ανακοινώσεις της η ΔΟΕ τονίζει: «Ξεκινά τη Δευτέρα 18/9/2006 η πενήμηνη απεργιακή κινητοποίηση των 72.000 εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Μια κινητοποίηση που έχει ως στόχο να διεκδικήσει λύσεις στα οξυμένα προβλήματα της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών» (ΔΟΕ, 15/9/2006).

«Ο αγώνας αυτός, αναδεικνύει στην πρώτη γραμμή το ζήτημα της στήριξης της Δημόσιας, Δωρεάν Εκπαίδευσης, το ζήτημα της κρατικής, ως μοναδικής επιχορήγησης για την Παιδεία. Απέναντι σ' αυτό το αίτημα που αγκαλιάστηκε και αγκαλιάζεται από χιλιάδες γονείς, από τους εργαζόμενους, από τους μαθητές και τους φοιτητές, η κυβέρνηση αντιτάσσει τον οικονομικό στραγγαλισμό της Παιδείας και στο νέο προϋπολογισμό με το ακόμα πιο μειωμένο ποσοστό που προβλέπει» (ΔΟΕ, 27/10). [Αφιέρωμα στην απεργία, "α", τεύχος 79]

Οι φοιτητικές κινητοποιήσεις 2006-2007

Από το Μάιο του 2006 μέχρι και το Μάρτιο του 2007 το πανεπιστήμιο βρίσκεται στη δίνη σφοδρών αντιπαράθεσεων, με κύρια αιτία την αντίθεση στη θέση της κυβέρνησης για αλλαγές στο δημόσιο και δωρεάν χαρακτήρα του, όπως εκφράστηκε τόσο με την επιχειρούμενη αναθεώρηση του Άρθρου 16, όσο και με το νόμο «Μεταρρύθμιση του θεσμικού Πλαισίου για τη δομή και λειτουργία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων», το γνωστό ως ν. Πλαίσιο.

Η φοιτητική νεολαία διασάλεψε την «τάξη» και επανέφερε στο προσκήνιο τη ζωντανή πολιτική και την αποτελεσματικότητά της. Τα βασικά αιτήματα, που εστιάζονται σε θέματα όπως η ιδιωτικοποίηση του πανεπιστημίου, η κατάργηση των δωρεάν συγγραμμάτων, η εφαρμογή πλαφόν στα έτη φοίτησης και η απαγόρευση στις μεταφορές μαθημάτων, καθώς επίσης η αλλαγή του νόμου για το πανεπιστημιακό άσυλο, «έβαλαν φωτιές» και ανάγκασαν τον Ιούνιο του 2006 το ΥΠΕΠΘ να αναβάλει την ψήφιση του ν. Πλαισίου.

Το πρώτο τρίμηνο του 2007, με την επιχειρούμενη αναθεώρηση του Άρθρου 16 και το ν. Πλαίσιο που εισέρχεται στη Βουλή προς ψήφιση, σημειώνεται η δεύτερη φάση των κινητοποιήσεων, στην οποία συμμετέχουν οι φοιτητικοί και σπουδαστικοί σύλλογοι όλης της χώρας, οι πανεπιστημιακοί καθηγητές (ΠΟΣΔΕΠ), αλλά και η ΟΛΜΕ και η ΔΟΕ (συγκρότηση πανεπιστημιακού μετώπου). Το αποτέλεσμα: Το άρθρο 16 δεν αναθεωρείται. [Αφιέρωμα των "α" για αναθεώρηση συντάγματος τεύχος 80 και για φοιτητικές κινητοποιήσεις τεύχη 78 και 81].

Η διετία 2008-09

Τα πρώτα σημάδια της κρίσης εμφανίζονται και στον ευρωπαϊκό χώρο. Χαρακτηριστικό και «προφητικό» το κείμενο στο τ. 85 «Η οικονομία της ευρωζώνης σε κρίση, πλήττοντας σκληρά τα λαϊκά εισοδήματα» του Σ. Σταυρίδη. Αναλυτικό και διεισδυτικό το αφιέρωμα στην καπιταλιστική κρίση στο τεύχος 87 που μεταξύ άλλων τονίζεται ότι «η βασική αιτία της κρίσης βρίσκεται στις σχέσεις παραγωγής της κοινωνίας και στη σύγκρουση ανάμεσα στη φτώχεια και τον πλούτο».

Ξεχωρίζει το ειδικό τεύχος των «α», τον Μάιο του 2008 με το αφιέρωμα στα νέα σχολικά βιβλία, όπου μεταξύ των άλλων τονίζεται: «Τα νέα βιβλία γράφτηκαν σύμφωνα με τις προδιαγραφές αφενός των ΔΕΠΠΣ (Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Σπουδών) και ΑΠΣ (Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών) [...]

στην πραγματικότητα έχουν έντονη ιδεολογικό – πολιτική μονομέρεια, υπηρετούν τη διεύρυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, υποβαθμίζουν την παρεχόμενη γενική παιδεία, κατακερματίζουν και αποδομούν τη γνώση».

Το τεύχος 86 επαναφέρει την «μεγάλη ιδέα» όλων των εκπαιδευτικών για «Ενιαίο Συνδικάτο Εκπαιδευτικών». Από τις βασικές προτάσεις των «αντιεπιτοριών» από την αρχή της έκδοσής τους, που είναι πιο αναγκαία από ποτέ άλλοτε στις σημερινές συνθήκες.

Η δολοφονία του μαθητή Α. Γρηγορόπουλου τον Δεκέμβριο του 2008 δίνει το έναυσμα για νέο γύρο κοινωνικών συγκρούσεων με τους μαθητές και τη νεολαία στην πρώτη γραμμή. Η κυβέρνηση της ΝΔ σήκωσε τα όπλα, τα γκλομπς και τα χημικά. Εκτονάδες υπήρξαν οι προσαγωγές και οι προφυλακίσεις. Μαθητές στη Λάρισα παραπέμπονται με βάση τον τρομονόμο για «σύσταση εγκληματικής οργάνωσης κατά τη διάρκεια διαδήλωσης»! Το κέντρο της Αθήνας αστυνομοκρατείται μονίμως.

Η έξαρση του κυβερνητικού αυταρχισμού διευρύνεται με την ποινικοποίηση των εργατικών αγώνων. Υπουργοί προσφεύγουν στα δικαστήρια για να κηρυχθεί παράνομη η απεργία της ΑΔΕΔΥ τον Ιανουάριο του 2009.

Στο κείμενο για την πολιτική και εκπαιδευτική συγκυρία επισημαίνεται: «Το φάντασμα της επιτήρησης από την ΕΕ πλανιέται πάνω από την κυβέρνηση και τη χώρα και η προσφυγή σε νέο δανεισμό δεν είναι εύκολη υπόθεση, αφού διάφοροι οίκοι υποβαθμίζουν την πιστοληπτική ικανότητα της χώρας...».

Στο επίκεντρο των εκπαιδευτικών θεμάτων το εξεταστικό και ο διάλογος – απάτη του Υπουργείου Παιδείας. Στο τεύχος 88 ξεχωρίζει το σχετικό αφιέρωμα για την εκπαίδευση και το σύστημα πρόσβασης σε ΑΕΙ-ΤΕΙ. Σε ένα από τα 10 σημεία για την εκπαίδευση και το σύστημα πρόσβασης των Αγωνιστικών Παρεμβάσεων Συσπειρώσεων Κινήσεων αναφέρεται: «Δεν υπάρχει "φαινή ιδέα" στο εξεταστικό, πολύ περισσότερο δεν υπάρχει

**ΩΣΤΟΣΟ ΟΙ ΑΝΕΜΟΙ ΠΟΥ ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΚΑΤΩ
ΜΕΤΑΦΕΡΟΥΝ ΦΩΝΕΣ, ΑΓΩΝΙΕΣ, ΜΥΡΟΥΔΙΕΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ
ΠΟΥ ΛΑΧΑΝΙΑΖΟΥΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΟΡΕΙΕΣ
ΚΑΙ ΙΔΡΩΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ, ΠΟΥ ΔΟΥΛΕΙΑ ΚΑΤΑΝΤΗΣΕ!**

ΟΙ ΔΥΟ ΑΝΕΜΟΙ ΣΥΓΚΡΟΥΝΤΑΙ!

ΓΙΑΤΙ ΤΩΡΑ ΞΕΡΟΥΜΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΙΡΑ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ.

ΔΕ ΘΑ ΣΤΑΜΑΤΗΣΟΥΝΕ, ΑΝ ΔΕΝ ΤΟΥΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣΟΥΜΕ!

Ο ΚΥΒΟΣ ΕΡΡΙΦΘΗ:

Η ΕΜΕΙΣ Ή ΑΥΤΟΪ!

αντίπαλη κοινωνικοπολιτική πρόταση αν δεν τοποθετηθεί κανείς στην ουσία της σχολικής εκπαίδευσης. Οφείλουμε να μιλήσουμε για την χεμαζόμενη εκπαίδευση και το σχολείο σε συνάρτηση με τις καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής, κοντολογίς για το σύστημα εκμετάλλευσης που προσδιορίζει και καθορίζει τη σχολική εκπαίδευση».

Αλλαγή πολιτικού σκηνικού τον Οκτώβριο του 2009, με το ΠΑΣΟΚ να κερδίζει τις εκλογές με σύνθημα «Λεφτά υπάρχουν» του Γ. Παπανδρέου. Τα «α» τονίζουν εμφατικά: «*Με τη νέα τρόικα στο ΥΠΕΠΘ (Διαμαντοπούλου, Χριστοφιλοπούλου, Πανάρτορας) δεν προοιωνίζεται τίποτα καλό για την Παιδεία... η πρωθιέρεια της εισαγωγής των αγγλικών ως δεύτερης βασικής γλώσσας και της «ευαλφάειας» (flexicurity), δηλαδή της ανασφαλούς εργασίας, είναι ό,τι χειρότερο έτυχε στην χεμαζόμενη εκπαίδευση» (12).*

**Από το 2010 στο 2012.
Στην κόλαση ΕΕ και ΔΝΤ**

«Ο πόλεμος ξεκίνησε και θα διαρκέσει πολύ». (13)

Ανήμερα της εθνικής επετείου 25 Μαρτίου 2010, οι 16 της Ευρώπης, με πρωτοκαθεδρία της Μέρκελ, αποφάσισαν, με πρόσχημα τη δημοσιονομική κρίση, να ρίξουν το «τρίτο κύμα», μετά τις περικοπές και το φορολογικό. Το «τρίτο κύμα» περιλαμβάνει απολύσεις, περικοπές στις κοινωνικές δαπάνες, κατάργηση ασφαλιστικών δικαιωμάτων κ.α. Ο «Εκπαιδευτικός Όμιλος» - «Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης» καλεί σε πανεργατικό -παλλαϊκό ξεσηκωμό να μην περάσει το «σύμφωνο σταθερότητας» κυβέρνησης - ΕΕ. Το κεντρικό πολιτικό σκηνικό τρίζει κάτω από την πίεση των λαϊκών κινητοποιήσεων. Το κράτος και το παρακράτος κτυπά . Οι νεκροί της MARFIN είναι θύματά του.

Ας μην υπάρχουν αυταπάτες: «Στο τέλος του δανειστικού κύκλου, η Ελλάδα θα χρωστάει το 150% του ΑΕΠ της, ενώ θα 'χουν σφαγιαστεί όλα τα εργασιακά - κοινωνικά

δικαιώματα, θα 'χει αυξηθεί η ανεργία, θα 'χει πουληθεί ο δημόσιος πλούτος της χώρας. Η κυβέρνηση των δωσιλόγων -ένα τσούρμιο από θιασώτες των γυμναστηρίων, κόλακες των τραπεζών, υπάλληλοι της ΕΕ- θα αντιμετωπίσουν τη λαϊκή οργή... Κάθε τόπος εργασίας, κάθε γειτονιά, κάθε σχολή και σχολείο να γίνει μετερίζι αγώνα... Καμία ανοχή στους εχθρούς του λαού και σ' όλους τους υποστηρικτές τους!...Ας εξιγερθούμε κι ας ενωθούμε. Έτσι θα νικήσουμε! ». (14)

Σε διοικητικό επίπεδο προωθείται μια βαθιά αντιδραστική αλλαγή με το σχέδιο «Καλλικράτης», που προβλέπει κατάργηση των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και Κοινοτήτων, αλλά και συνενώσεις Δήμων. Συνδέεται και με την περιβόητη «αποκέντρωση» στην εκπαίδευση.

Βαριές οι συνέπειες των περικοπών στη σχολική εκπαίδευση. Ενδεικτικά μόνο αναφέρουμε: Μείωση των αποδοχών από 1.305 έως 1.715 ευρώ σε περίπου 200.000 εκπαιδευτικούς. Επιστροφή στα 30άρια τμήματα. Η πρόταση του ΥΠΔΜΘ για το «νέο» σχολείο

ανοίγει την ατζέντα και για την «αποκέντρωση» και για την «αξιολόγηση». Στόχος το φθινό πειθαρχημένο και ευέλικτο σχολείο της αγοράς.

Αναγκαία είναι η ξεχωριστή αναφορά στο τεύχος 94 των «αντιτετραδίων». Είναι συλλεκτικό τεύχος και αποτελεί πολύτιμο οδηγό περιεχομένων για όλα τα τεύχη από το 1988 μέχρι το 2010.

Το 2011 φουντώνουν οι λαϊκοί αγώνες. «*Να σμίγει ο λογισμός με τ' όνειρο και οι πλατείες με τους δρόμους...*» Αυτό είναι το κεντρικό σύνθημα από το εξώφυλλο των «αντιτετραδίων», τ. 97.

Οι κινητοποιήσεις και καταλήψεις σχολείων από τους μαθητές είναι ένα σημαντικό κομμάτι αυτού του παζλ. Στο επίκεντρο των ιμπεριαλιστικών εντολών -αφού έχουν εν πολλοίς διεκπεραιωθεί τα μέτρα λεηλασίας του λαϊκού εισοδήματος και των εργασιακών δικαιωμάτων- βρίσκεται το περίφημο πρόγραμμα των ιδιωτικοποιήσεων. «Ξεπούλημα στην Ακρόπολη. Όλα πρέπει να φύγουν»(Frankfurter Rundschau)

Από το τεύχος 98 ξεχωρίζουν τα αφιερώματα: «30 χρόνια μετά: Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν λύνει το πρόβλημα. Είναι το πρόβλημα» και «Ο Νόμος - Πλαίσιο διαλύθει το δημόσιο και δωρεάν πανεπιστήμιο».

Η κυβέρνηση Παπαδήμου, που ήταν η απάντηση του συστήματος κάτω από την πίεση των λαϊκών αγώνων είναι μια κυβέρνηση κοινωνικής βαρβαρότητας και εθνικής υποτέλειας. Η πρόσφατη ψήφιση του Μνημονίου για τη δανειακή σύμβαση ρίχνει βαθιά στην κόλαση τους εργαζόμενους, βάζοντας τα θεμέλια ενός νεοαποικιακού καθεστώτος που ισοδυναμεί με το ξεπούλημα και την υποδούλωση της χώρας. «ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Προλογικό σημείωμα, «Για την έκδοσή μας», αντιτετράδια της εκπαίδευσης, τεύχος 1, Μάρτη 1988.
2. Τίτος Πατρίκιος, Έχουν την ώρα τους τα λόγια, Η νέα χάραξη, εκδ. Κέρδος, Αθήνα 2007, σ.33.
3. αντιτετράδια της εκπαίδευσης, τ. 1, Μάρτης 1988, ό.π.
4. αντιτετράδια της εκπαίδευσης, «Και όμως... "Η Καρχηδόνα πρέπει να καταστραφεί"», τ. 11, καλοκαίρι 1990.
5. «Τετράδια της Απεργίας», Σημειώσεις για το μέλλον, έκτακτη έκδοση του περιοδικού «αντιτετράδια της εκπαίδευσης», Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 1990.
6. «Τετράδια της Απεργίας», Αποτίμηση, Εκτιμήσεις, Συμπεράσματα της Απεργίας στις Εξετάσεις, ό.π.
7. αντιτετράδια της εκπαίδευσης, «Το χρονικό μιας μη "προαναγγελθείσης" εξέγερσης», τ. 13-14, Φεβρουάριος-Απρίλιος 1991.
8. «Επιμόρφωση ή Συμμόρφωση», εκδ. «Εκπαιδ. Όμιλος - αντιτετράδια», χειμώνας 1993.
9. Δελτίο τύπου Υπ. Εσωτερικών, 29/2/1995.
10. Χρ. Κάσικας - Γ. Καβαδίας - Κ. Θεριανός, *Το «Εγχειρίδιο» του καλού εκπαιδευτικού*. Παρατηρήσεις για τη στάση του εκπαιδευτικού στην τάξη», εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, Β' έκδοση, 2007.
11. Νίκος Χάνος, αντιτετράδια της εκπαίδευσης, «13 μέρες αγώνα...», ειδικό διπλό τεύχος 44-45, Ιαν.-Φεβρ. 1997.
12. Κεντρική Συντονιστική Επιτροπή, Εκτιμήσεις-Απολογισμός, αντιτετράδια της εκπαίδευσης, Ειδικό αφιέρωμα, τ. 50, Απρ.-Ιούν. 1998.
13. Πολιτική και εκπαιδευτική συγκυρία, Αντιτετράδια, τ. 90, Καλοκαίρι 2009.
14. Από το εξώφυλλο, Αντιτετράδια, τ. 95, Φθινόπωρο 2010
15. Πολιτική και εκπαιδευτική συγκυρία, Αντιτετράδια, τ. 93, Άνοιξη 2010.
16. Αντιτετράδια, τ.85, Άνοιξη 2008.

για τα 100 ΤΕΥΧΗ μας ευχθήθηκαν

Αγωνιστικές Κινήσεις Εκπαιδευτικών

Τα αντιτετράδια της Εκπαίδευσης, στην όχι μικρή πορεία τους, με τη νομιμότητά τους και με τη σοβαρότητα του περιεχομένου τους, έχουν συμβάλει σημαντικά στον προβληματισμό γύρω από τις επιδιώξεις του συστήματος στο χώρο της εκπαίδευσης και τα αντίστοιχα απαιτούμενα βήματα του κινήματος.

Στη σημερινή κρίσιμη συγκυρία, η ιμπεριαλιστική – καπιταλιστική επίθεση ανατινάσσει τα πάντα, οι πλευρές που αφορούν οποιαδήποτε δωρεάν κοινωνική παροχή αναφέρονται και μαζί τους και τα εναπομείναντα δικαιώματα των εργαζομένων, των εκπαιδευτικών στην περίπτωση μας. Σε μια τέτοια συγκυρία ο ρόλος των αντιτετραδίων της εκπαίδευσης –όπως και όλων των αντίστοιχων προσπαθειών– γίνεται ιδιαίτερα σημαντικός σε σχέση με τη συμβολή στην οικοδόμηση ενός μαζικού μετώπου αντίστασης στη βαρβαρότητα, ενάντια σε λογικές ενσωμάτωσης, συνδιαλλαγής και ήττας και την ενίσχυση της κοινής δράσης και του συντονισμού των από κάτω, κόντρα στην αδράνεια–υποταγή των ηγεσιών που είναι, σήμερα, κρίσιμα απαραίτητα.

Γνωρίζουμε, τέλος, ότι η ένταση της οικονομικής κρίσης πιέζει τέτοιες προσπάθειες που δε θέλουν να έχουν πηγές χρηματοδότησης έξω από τους ανθρώπους που θέλουν να τις ενισχύσουν. Είμαστε σίγουροι ότι τα αντιτετράδια δε θα συναντήσουν τέτοια προβλήματα γιατί στηρίζονται στον κόσμο του αγώνα. Και ευχόμαστε κάθε επιτυχία στη συνέχιση της προσπάθειάς σας. Με κουράγιο, επιμονή και αγωνιστικότητα!

Αλεξίου Βασιλίας

Επίκουρος Καθηγήτρια Θεωρίας της Λογοτεχνίας στο ΠΤΔΕ του ΑΠΘ

100 τεύχη Αντιτετράδια. 24 χρόνια ζωής. Με μια καθοριστική συμβολή στους κοινωνικούς αγώνες, στη μαχόμενη θεωρία, στον αγωνιζόμενο πολιτισμό. Μα η σημαντικότερη συνεισφορά του περιοδικού ήταν, κατά τη γνώμη μου, ότι σε καιρούς που εξηιπνάκηδες ή πονηροί δήλωναν ανερευθιάστα πως η μόνη ταξική σύγκρουση είναι η σύγκρουση ανάμεσα σε δυο ταξί, σε χρόνια πέτρινα, με σθησιμένες όλες τις φωτιές στις πλάστρες μες στη χώρα, το περιοδικό, και πολλοί άνθρωποι γύρω του και πλάι του, συντήρησαν λέξεις–πυρκαγιές, πάλεψαν να κρατήσουν όρθια: ιδέες, ανθρώπους κι οράματα.

Δεν ξέρω γιατί, αλλά, όταν σκέφτομαι τόσο τη δουλειά του καλού περιοδικού, όσο και τη δική μας δουλειά ως αριστερών εκπαιδευτικών, μου 'ρχεται στο νου μια εικόνα από το εξαιρετικό ντοκυμανταίρ του Φίλιππου Κουτσαφτή, την «Αγέλαστο Πέτρα»: Στην πανάρχαια –πνιγμένη κάτω από άσφαλο, λήθη, τιμμέντο και σκόνη– Ιερά Οδό. Νύχτα. Στο δρόμο για την Ελευσίνα. Δίπλα στις φλόγες από τις τεράστιες τσιμινιέρες των εργοστασίων του Θριασίου, μια γιαγιούλα να ανάβει τα καντήλια στα μικρά εικονισματάκια του δρόμου. Όπως πολύ παλιά, όπως δηλαδή στα αρχαία λατρευτικά πύραυλα. Το ξέρουμε, πως οι φλόγες των εργοστασίων, με τον καιρό μπορεί να σθήσουν, οι τσιμινιέρες να παγώσουν ή να μετακομίσουν. Το περιοδικό και εμείς, όμως, σαν τη γιαγιούλα, θα συνεχίζουμε, όπως παλιά, όπως πριν, όπως πάντα:

- να ανάβουμε τα καντήλια στις ψυχές των παιδιών, στις ψυχές των ανθρώπων,
- να συδουαλίζουμε εκείνη τη γνώση που, σύμφωνα με τον Αντόρνο, δεν έχει άλλο φως, παρά μόνο εκείνο που πέφτει στον κόσμο από τη λύτρωση.

• να συντηρούμε τις χιλιάδες μικρές πυρκαγιές που πυρπολούν την ατίθεση νιώτη.

Ακόμη κι αν είναι να καούμε σαν τον Κερέμ.

Μέχρι να γίνουν τα σκοτάδια λάμψη...

Αμπάτης Διονύσης

Πρόεδρος του ΣΕΦΚ

Στην σκοτεινή εποχή των «μνημονίων» που νομοθετούν τη βίαιη μετάλλαξη του δημόσιου και δωρεάν σχολείου και πανεπιστημίου σε χώρους επιχειρηματικής δραστηριότητας, όπου η εκπαίδευση και η έρευνα εκφυλίζονται σε κατάρτιση και εμπόρευμα για τις ανάγκες του κεφαλαίου, η επέτειος των 100 τευχών των «αντιτετραδίων» σηματοδοτεί για τους αγωνιζόμενους εκπαιδευτικούς όλων των κλάδων, αυτών που τιμούν τον κοινωνικό τους ρόλο και κατανοούν το ιστορικό τους καθήκον, ένα σημαντικό σταθμό αντίστασης και προοπτικής για την ανατροπή της επίθεσης.

Αντωνόπουλος Παύλος

Μέλος του Δ.Σ. της ΟΙΜΕ

Τα Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης που συμπληρώνουν τα 100 τους τεύχη κλείνοντας 24 χρόνια σταθερής παρουσίας έχουν συμβάλει καταλυτικά στη συγκρότηση και τον ιδεολογικό εξοπλισμό της εκπαιδευτικής Αριστεράς και των κοινωνικών αντιστάσεων.

Λειτουργήσαν σαν ένα πραγματικό εργαστήρι για τη διαμόρφωση μιας άποψης για την εκπαίδευση αντίπαλης στον κυρίαρχο νεοφιλελεύθερο λόγο. Μιας άποψης που σφραγίζεται από την ταξική ανάγνωση των αντιθέσεων και της κρίσης του εκπαιδευτικού συστήματος.

Αυτή η προσπάθεια στάθηκε φιλόξενος χώρος και βήμα έκφρασης για ένα πολύμορφο δυναμικό αγωνιστών, εκπαιδευτικών της πράξης και της συνδικαλιστικής δράσης, πανεπιστημιακών, διανοούμενων και ερευνητών. Σ' αυτά τα πλαίσια καθοριστική ήταν η συμβολή των Αντιτετραδίων και σε ένα άλλο επίπεδο, αυτό το συνδικαλιστικής έκφρασης της μαχητικής πτέρυγας της εκπαιδευτικής Αριστεράς. Γέννημα της περιόδου των μεγάλων απεργιακών κινητοποιήσεων της περιόδου 1988–1990 που σηματοδεύτηκε παράλληλα από την υποχώρηση της Αριστεράς, τα Αντιτετράδια πρωταγωνίστησαν στη συγκρότηση και πανελλαδική συσπείρωση αγωνιστών και σχημάτων της εκπαιδευτικής Αριστεράς στο εγχείρημα των Αγωνιστικών Παρεμβάσεων Κινήσεων Συσπειρώσεων, στη βάση της πάλης κόντρα στην πολιτική του κεφαλαίου στην εκπαίδευση, ενάντια στα δικαιώματα της νεολαίας, των εκπαιδευτικών και της κοινωνικής πλειοψηφίας. Σε μια εποχή που ο γερασμένος καπιταλισμός διαγράφει κάθε κοινωνικό δικαίωμα, η μάχη για μια παιδεία στο ύψος των αναγκών και των δυνατοτήτων της εποχής μας και του κόσμου της δουλειάς, θα είναι πιο απαιτητική. Τα Αντιτετράδια που ευχόμαστε να τα χιλιάσουν, καλούνται να στηρίξουν αυτή την προσπάθεια με την ίδια μεθοδικότητα και με νέα ορμή.

Απέκκης Πάζαρος

Ομότιμος καθηγήτης ΕΜΠ, πρώην Πρόεδρος της ΠΟΣΔΕΠ

Τα «αντιτετράδια της εκπαίδευσης» με συνέπεια εκφράζουν, στηρίζουν και προωθούν τους αγώνες της μαχόμενης εκπαιδευτικής κοινότητας.

Με τεκμηριωμένες αναλύσεις και απόψεις ενημερώνουν, ευαισθητοποιούν και διαφωτίζουν για τα μεγάλα θέματα της παιδείας. Ο προσανατολισμός, ο ρόλος και η αναγκαιότητα ενός τέτοιου μαχητικού έντυπου μέσω αναδεικνύεται ιδιαίτερα σήμερα, στις συνθήκες του ανελέητου κοινωνικού πολέμου που αντιμετωπίζει η δημόσια παιδεία, οι νέοι, οι εκπαιδευτικοί και συνολικά ο κόσμος της εργασίας.

Με την ευκαιρία της κυκλοφορίας του εκατοστού τεύχους, εύχομαι στα "αντιτετράδια της εκπαίδευσης" να συνεχίσουν το μαχητικό ρόλο τους και οι αγωνιστές που τα παράγουν και τα διαδίδουν να συνεχίσουν με τον ίδιο απαραμύλλο ζήλο το έργο τους.

Γαλιάνης Γιώργος

Πρόεδρος του συλλόγου εκπαιδευτικών Π.Ε. Πειραιά «η Πρόοδος»

Στις αρχές της δεκαετίας του ενενήντα, όταν μπαίναμε ως δάσκαλοι στην εκπαίδευση, η συζήτηση που κυριαρχούσε ήταν αυτή για το τέλος της ιστορίας και οι συγκεντρώσεις που είχαν πολύ κόσμο ήταν οι συγκεντρώσεις για το «Μακεδονικό». Το βάρος από την πτώση του «τεύχους» ήταν ασήκωτο και οτιδήποτε φάνταζε ως «αριστερό» ήταν στα όρια της νομιμότητας.

Στην εκπαίδευση—τουλάχιστον στην πρωτοβάθμια—η κατάσταση δεν ήταν πολύ διαφορετική. Ο Κοντογιαννόπουλος, ως Υπουργός παιδείας της κυβέρνησης Μητσοτάκη, επιχειρούσε να εκμεταλλευτεί το timing και να επιβάλει τη συντηρητική-αυταρχική στροφή που οραματιζόταν. Η επιστροφή στη σχολική ποδιά είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της επίδωξης. Το κλίμα συντηρητισμού διαπερνούσε σε μεγάλο βαθμό και τον κόσμο της εκπαίδευσης. Σε αυτό το κλίμα φάνταζαν παράταιρες, δυο συλλογικές προσπάθειες που επιχειρούσαν να κινηθούν κόντρα στο ρεύμα: τα «αντιτετράδια της εκπαίδευσης» και η «εκπαιδευτική κοινότητα». Και τα δυο περιοδικά συμπληρώνουν φέτος τα εκατό τεύχη τους.

Η επιτυχία των αντιτετράδιων οφείλεται σε δυο τουλάχιστον λόγους. Ο πρώτος είναι ότι συνέβαλε στην ανάδειξη πολύ σοβαρών εκπαιδευτικών ζητημάτων. Οι εκπαιδευτικές ανισότητες, οι ταξικοί φραγμοί, αλλά και η σύνδεση του σχολείου με την κοινωνία είναι μερικά από τα ζητήματα που αταλάντευτα ανάδειξαν τα αντιτετράδια.

Ο δεύτερος είναι ότι το περιοδικό δεν ταυτίστηκε με τον πολιτικό χώρο της πλειοψηφίας των συναδέλφων και φίλων που το στελέχωναν. Ίσα-ίσα: το περιοδικό στις καλύτερες στιγμές του στηρίχτηκε σε ένα πολύ μεγαλύτερο κύκλο εκπαιδευτικών, οι οποίοι προέρχονταν από πολλά και διαφορετικά ρεύματα της αριστεράς.

Σε κάθε περίπτωση στις φιλόξενες σελίδες του εκφράστηκε το πιο μαχητικό κομμάτι της εκπαίδευσης την τελευταία εικοσαετία. Εδώ θα βρει κανείς ζωντανή την ιστορία των μεγάλων απεργιών της εκπαίδευσης, τη μάχη για την υπεράσπιση της επετηρίδας, την αντιπαράθεση για την αξιολόγηση, τον αγώνα ενάντια στις εκπαιδευτικές αναδιαρθρώσεις, αλλά και τις καθημερινές, μικρές και μεγάλες μάχες των εκπαιδευτικών της πράξης. Σήμερα, που το δημόσιο σχολείο—μαζί με όλα τα δημόσια αγαθά—κινδυνεύει από την επέλαση των βαρβάρων, τα αντιτετράδια έχουν πολλά να προσφέρουν. Αρκεί να διατηρήσουν αναλλοίωτα τα βασικά τους χαρακτηριστικά και να αφουγκραστούν προσεκτικά το κοινωνικό υπέδαφος.

Γρόλλιος Γιώργος

Καθηγητής, Πρόεδρος του Π.Τ.Δ.Ε. του ΑΠΘ

Η έκδοση του εκατοστού τεύχους των Αντιτετράδιων της Εκπαίδευσης δείχνει, πρώτα απ' όλα, τη σημασία της πολιτικής διαύγειας η οποία πρέπει να χαρακτηρίζει ένα εγχείρημα που ξεκινάει σε δύσκολες συνθήκες. Τότε, στα τέλη της προτελευταίας δεκαετίας του εικοστού αιώνα, η δυνατότητα της ριζικής κοινωνικής αλλαγής έμοιαζε για πολλούς να έχει οριστικά απομακρυνθεί. Μαζί της έμοιαζαν με ματαιοπονία η δράση στο συνδικαλιστικό κίνημα και η εναντίωση στις επιλογές των κυρίαρχων κοινωνικών τάξεων που θριάμβευαν σε πλανητικό επίπεδο. Σε εκεί-

νη τη δύσκολη συγκυρία της απογοήτευσης και της αποστράτευσης, τα Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης έπαιξαν έναν εξαιρετικά σημαντικό ρόλο. Χωρίς να περιοριστούν σε μια θεωρητική κριτική της λειτουργίας της εκπαίδευσης, έπαιξαν το ρόλο του συνδυασμού αυτής της κριτικής με τη συμβολή στη χάραξη της πολιτικής γραμμής του πραγματικού κινήματος στην εκπαίδευση το οποίο μπορούσε και έπρεπε να αναπτυχθεί. Με άλλα λόγια, είχαν μια διπλή συμβολή στην πολιτική και ιδεολογική τροφοδότηση της πιο ριζοσπαστικής πτέρυγας του εκπαιδευτικού κινήματος, σε μια κρίσιμη συγκυρία και, συνεπώς, στην πολιτική και οργανωτική της συγκρότηση.

Η έκδοση του εκατοστού τεύχους των Αντιτετράδιων της Εκπαίδευσης δείχνει, επίσης, ότι αυτή η σύλληψη για τη φυσιογνωμία του περιοδικού τού έδωσε τη δυνατότητα να έχει διάρκεια δύο και πλέον δεκαετιών, στη διάρκεια των οποίων πολλά άλλαξαν στην κοινωνία και στην εκπαίδευση, με αποτέλεσμα να τίθενται νέοι όροι για τη συμβολή του στην ανάπτυξη του εκπαιδευτικού και, βέβαια, του λαϊκού κινήματος. Τα Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης έπαιξαν σημαντικό ρόλο όχι μόνο στη διάρκεια των εξάρσεων του εκπαιδευτικού κινήματος όπως, για να θυμηθούμε μερικές, στις απεργίες των καθηγητών της δεκαετίας του 1990, στη μάχη των εξεταστικών του ΑΣΕΠ, στο μαθητικό κίνημα ενάντια στη μεταρρύθμιση Αρσένη, στη μεγάλη απεργία των δασκάλων, στο φοιτητικό κίνημα ενάντια στην κατάργηση του άρθρου 16 του Συντάγματος. Το πιο σημαντικό είναι ότι προετοίμασαν αυτές τις μάχες με τη σταθερή γραμμή που κράτησαν ενάντια στις αντιδραστικές αναδιαρθρώσεις της εκπαίδευσης, υποβάλλοντας σε αναλυτική και συστηματική κριτική κάθε συστώσα τους.

Τέλος, η έκδοση του εκατοστού τεύχους των Αντιτετράδιων της Εκπαίδευσης δείχνει τη σημασία της υπομονής και της επιμονής την οποία είναι απαραίτητο να διαθέτει μια ομάδα ανθρώπων για να μπορέσει το εγχείρημά της να αντέξει στο χρόνο. Διότι η πολιτική διαύγεια στην έναρξη μιας πολιτικής προσπάθειας και η σταθερότητα στις βασικές επιλογές για τη φυσιογνωμία του περιοδικού δεν μπορούν από μόνες τους να εγγυηθούν την επιτυχία. Κοντά σε αυτές χρειάζονται η καθημερινή οργανωτική συνέπεια και οι αντίστοιχες ικανότητες, χρειάζονται οι καθημερινές μικρές θυσίες που αφορούν τις διαδικασίες της έκδοσης και της διακίνησης ενός περιοδικού. Ενόψει περιοδικού το οποίο έχει ήδη γράψει τη δική του σημαντική ιστορία στην ελληνική εκπαίδευση και, πιστεύουμε, θα συνεχίσει να τη γράφει στο μέλλον, ανοίγοντας νέους δρόμους θεωρητικής και πολιτικής συζήτησης και δράσης.

Δάμαλος Χρήστος

πρόεδρος Ε.Λ.Μ.Ε. Ικαρίας - Φούρνων

Όποιος έχει ασχοληθεί με την έκδοση οποιουδήποτε εντύπου ή έστω με τη συμμετοχή στη σύνταξή του, μπορεί να καταλάβει πόσο δύσκολο είναι το εγχείρημα και πόσο εύκολα ναυαγεί. Πολύ περισσότερο όταν το έντυπο αυτό έχει λόγο και θέσεις που δεν το βοηθούν να είναι «εύπεπτο» ή φιλικό στην άρχουσα αντίληψη. Τότε πρέπει να στηριχτεί από ανθρώπους με πάθος και διάθεση να θυσιάσουν τον προσωπικό τους χρόνο για να επιτύχουν αποτέλεσμα.

Τα αντιτετράδια της εκπαίδευσης έχουν όλα αυτά τα χαρακτηριστικά: Λόγο πολιτικό, θέσεις καθαρές για τα προβλήματα στην εκπαίδευση (και όχι μόνο) και τις αιτίες που τα δημιουργούν και ανθρώπους που νοιώθουν υποχρέωσή τους τη συμμετοχή στους αγώνες και μονόδρομο την ανατροπή της ταξικής πολιτικής που ευθύνεται για την καταστροφή και την υποβάθμιση της Παιδείας και της κοινωνίας συνολικά. Αποτελούν χρόνια τώρα το βήμα του μαχόμενου εκπαιδευτικού, τη φωνή του δασκάλου των παιδιών του τελευταίου θρανίου, που βλέπει τα προβλήματα τους και μιλά γι' αυτά. Τα εκατό τεύχη αποτελούν εργαλείο στον αγώνα για μια καλύτερη κοινωνία και υπενθύμιση της υποχρέωσης που έχει ο δάσκαλος: Να στέκει μπροστά και να μιλά γι' αυτά που πρέπει ν' αλλάξουν, να μάχεται και να μοχθεί, όχι κουβαριασμένος πίσω από την έδρα, κρυμμένος πίσω από το βιβλίο ύλης, αλλά ορθός μπροστά στα

μάτια των μαθητών του, των αυριανών κοινωνικών συμμάχων και συναγωνιστών του.

Δεμερδεσλής Γιώργος *Πρόεδρος Β' ΕΛΜΕ Έθρου*

Η πρώτη έγνοια μόλις πάρω τα «αντιτετράδια της εκπαίδευσης», είναι να κοιτάξω την πίσω πλευρά του εξώφυλλου. Θανάσης, Χρήστος, Λάμπρος, Νίκος, Παύλος, Χρυσάνθη, Γιάννης, Μαρίνα, Μήτσος... Παλιοί φίλοι και σύντροφοι από τα μέσα της 10ετίας του 1970. Μου κάνει καλό να ξέρω ότι υπάρχουν κι αγωνίζονται.

«Η αριστερά πρέπει να έχει ρόλο και προσφορά». Τα αντιτετράδια το απέδειξαν έμπρακτα και όχι μόνο στο χώρο της εκπαίδευσης.

100 τεύχη λοιπόν «αντιτετράδια της εκπαίδευσης». Όλα αγγελικά πλασμένα!

ΕΛΜΕ Άνω Λιοσίων - Ζεφυρίου - Φυλής

Είναι μεγάλη η χαρά μας που μας δίνεται η ευκαιρία να εκφράσουμε τις ευχές μας και τις ευχαριστίες μας προς τα τρομερά και προσφιλέστατα μας «Αντιτετράδια της εκπαίδευσης».

Ευχές ώστε τα 100 τεύχη να γίνουν 1000 κι ευχαριστίες γιατί, με τα κείμενά τους τα Αντιτετράδια, μας φέρνουν συχνά σε επαφή με δημιουργικές, πρωτότυπες και προκλητικές εκφάνσεις του εκπαιδευτικού αριστουργού λόγου. Και η δική μας παράταξη, η Ενότητα Αριστερών Καθηγητών, έχει δει να δημοσιεύονται κείμενά της στις φιλόξενες στήλες τους.

Το περιοδικό αποτελεί έναν πυρήνα δημιουργίας, που, εδώ και 24 χρόνια, μοχθεί και κάνει κατάθεση ψυχής, μαρξιστικής βεβαιώς. Στόχος είναι η καταγραφή των πραγματικών εκπαιδευτικών και μη γεγονότων και της σημασίας τους, μακριά από τον ακατάσχετο βερμπαλισμό και την παραποίηση που δημιουργούν οι κυρίαρχες πολιτικές και τα ΜΜΕ που τις υπηρετούν.

Σε αυτόν τον αγώνα μπορεί να υπάρχουν διαφωνίες κι αντιπαράθεσεις, αλλά πάντα με γνώμονα το τι μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη της εκπαιδευτικής κοινότητας και της Παιδείας στον τόπο. Έτσι, ο λόγος «ο αντιτετραδιακός» είναι πάντα αγωνιστικός και μαχητικός, αιχμηρός και πολιτικός και κατά συνέπεια βαθιά παιδαγωγικός.

Κουρνιώτης Χρήστος

Πρόεδρος

Μαργαρίνη Λύντια

Γ. Γραμματέας

Ζαχανίδης Χρήστος

Πρόεδρος Ε' ΕΛΜΕ Θεσσαλονίκης

Πολλά χρόνια τώρα κυκλοφορεί το περιοδικό με τον τίτλο «Αντιτετράδια στην εκπαίδευση». Αγκαλιάστηκε από τον εκπαιδευτικό κόσμο και όχι μόνον. Η κυκλοφορία του έφτασε σε αριθμό ήδη τα εκατό τεύχη και ευχόμαστε καλή συνέχεια. Οι σύντροφοι και φίλοι μας πέτυχαν τα Αντιτετράδια να φτάνουν από τη μια άκρη της χώρας στην άλλη. Ως εκδοτική ομάδα και συλλογικότητα διακρίθηκαν για την ευαισθησία τους, την κινητοποίησή τους, την ανάληψη ευθύνης και πρωτοβουλίας, για αυτό και ανταποκρίθηκαν στις απαιτήσεις και τις αγωνίες των εκπαιδευτικών. Θα θέλαμε μαζί με τις ευχαριστίες μας που τους αξίζουν για την προσπάθεια που κάνουν, να υπερτονίσουμε μια ιδιαίτερη διάκρισή τους, αυτή της μόνιμης προσπάθειάς και συνεισφοράς τους στην αγωνιστική εγρήγορση του κλάδου.

Στις κορυφώσεις και τις υφέσεις του κινήματός μας τα Αντιτετράδια πιστεύουμε ότι στάθηκαν σημαντικός αρωγός. Ταυτόχρονα τα Αντιτετράδια, εκτός από τη συνεισφορά τους στην επικοινωνία και τη συνοχή του κλάδου, προσπάθησαν με τις αναλύσεις τους για την εκπαιδευτική και την πολιτική κατάσταση να έρχονται σε επαφή με τις πιο ριζοσπαστικές ιδέες που κατατίθενται στην εκπαίδευση. Την προσπάθειά τους αυτή προσδοκούμε να τη συνεχίσουν, ώστε να συμβάλουν από κοινού

με τα πιο μαχητικά, πιο ζωντανά, πιο διεισδυτικά, πιο ανοικτά και συνεπώς πιο αποτελεσματικά κομμάτια της εκπαίδευσης να γίνουμε στην περίοδο της γενικευμένης κρίσης του καπιταλιστικού συστήματος σημαντικό κομμάτι του εργατικού και λαϊκού κινήματος στον αγώνα για την ανατροπή του!

Ζορμπαλά Τίνα

Πανεπιστημιακός, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

100 τεύχη Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης.

24 χρόνια ουσιαστικής και στοχευμένης πολιτικής παρέμβασης για μία δημόσια και δωρεάν παιδεία, για το μαχόμενο εκπαιδευτικό.

24 χρόνια διαλόγου, κριτικής ανάπτυξης και όχι παράθεσης απόψεων, ένα πρωτοπόρο μαχητικό μέσο «αντιληροφόρησης».

24 χρόνια αγώνα και μαχών.

24 χρόνια έργο ζωής και κατάθεσης ψυχής για τους συντρόφους που το εμπνέονται.

Στην Ελλάδα του ΔΝΤ, στην Ελλάδα της εξαθλίωσης και της υποτέλειας, τι άλλο να ευχηθεί κανείς στα Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης, παρά μόνο ευχές αντίστασης και εξέγερσης!

Καλούσης Ακρίτας, Παπασπύρος Νίκος

Εκπρόσωποι των Παρεμβάσεων - Κινήσεων - Συνοπεριώσεων Π.Ε.

στο Δ.Σ. της ΔΟΕ.

Τα «αντιτετράδια της εκπαίδευσης» τα γνωρίσαμε σε μια εποχή που το κίνημα, εκπαιδευτικό και λαϊκό, μαχόταν ενάντια στην καπιταλιστική αναδιάρθρωση στην εκπαίδευση και στην επιβολή μιας σειράς «αλλαγών» και αντιδραστικών μεταρρυθμίσεων στα μορφωτικά και εκπαιδευτικά δικαιώματα της νεολαίας. Μεταρρυθμίσεων που στόχο είχαν την ένταση των ταξικών φραγμών στην εκπαίδευση, την πλήρη υποταγή της εκπαιδευτικής πολιτικής στις αντιδραστικές επιλογές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του κεφαλαίου, την συρρίκνωση και ιδιωτικοποίηση της δημόσιας και δωρεάν παιδείας.

Μέσα σε αυτόν το κρίσιμο χρόνο τα «αντιτετράδια της εκπαίδευσης» συνέβαλαν με το δικό τους χαρακτηριστικό τρόπο, τόσο στην ανάπτυξη της ιδεολογικοπολιτικής πάλης, όσο και στον ιδεολογικό «εξοπλισμό» του ίδιου του κινήματος. Στα χρόνια που μεσολάβησαν το περιοδικό «αντιτετράδια της εκπαίδευσης» έβαλε τη δική του σφραγίδα και συνέβαλε αποφασιστικά στον προσανατολισμό και την ανάπτυξη του ταξικού – ριζοσπαστικού ρεύματος στην εκπαίδευση.

Σήμερα που όλοι βιώνουμε την πιο ακραία επίθεση της καπιταλιστικής βαρβαρότητας σε όλα τα επίπεδα της ζωής των εργαζομένων και σε κάθε κοινωνικό και δημόσιο αγαθό είναι επιτακτική ανάγκη να δημιουργήσουμε τους όρους και τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη ενός κινήματος ικανού, που όχι μόνο θα αποδυναμώνει και θα απογυμνώνει ιδεολογικά και πολιτικά τον αντίπαλο, αλλά και που θα συμβάλει στην ανατροπή της κυβέρνηση του μαύρου μετώπου των τραπεζιτών, στην αντικαπιταλιστική ανατροπή του συστήματος, για την έξοδο από την Ε.Ε., το ευρώ και το ΔΝΤ, για την αναδιανομή του πλούτου υπέρ των εργαζομένων.

Απέναντι στο «Νέο» σχολείο της αγοράς και του μνημονίου είναι μονόδρομος η ανάπτυξη ενός τέτοιου εκπαιδευτικού κινήματος, που θα στηρίζει τις μορφωτικές ανάγκες των παιδιών, που θα αμφισβητεί τις κυρίαρχες εκπαιδευτικές και πολιτικές επιλογές και που θα αγωνίζεται για ένα σχολείο ενιαίο, δημοκρατικό, των όλων και των ίσων, με παιδαγωγική ελευθερία. Σε αυτή την κατεύθυνση ευχόμαστε –και είμαστε βέβαιοι– ότι τα «αντιτετράδια της εκπαίδευσης» θα συνεχίσουν την επιτυχημένη πορεία τους και θα συμβάλουν ακόμη περισσότερο από τη δική τους σκοπιά στην ιδεολογική, πάλη και αναζήτηση της κοινής αντικαπιταλιστικής διαδρομής και στην ανάπτυξη του εκπαιδευτικού κινήματος.

Καθ' ἡμέρας Σταύρος

Πρόεδρος του Συλλόγου Π.Ε. Περάματος-Κερασινίου
«Νίκος Τηλομπίδης»

Άνοιξη του '89 στα Γιάννενα. Παράρτημα συλλόγου αδιόριστων. Ένα περιοδικό της εκπαίδευσης σε μια διαφορετική για την εποχή ρότα, ταράζει τα λιμνάζοντα νερά των εκπαιδευτικών, πολιτικών και συνδικαλιστικών αντιλήψεων. Από την πρώτη κιόλας ματιά καταλάβαινες το διαφορετικό ταξίδι που προμηνούσε τούτο το τόλμημα για την εκπαίδευση και τους εκπαιδευτικούς.

«Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης». Ο εκπαιδευτικός χρόνος ταυτισμένος και μ' αυτά. Βήμα έκφρασης ριζοσπαστικών αντιλήψεων για την εκπαίδευση, παρουσίασης των κινηματικών αντιλήψεων αυτής και κριτικής της κυρίαρχης εκπαιδευτικής πολιτικής. Στέγη όλων των μεγάλων και μικρών αγώνων από τότε μέχρι σήμερα.

Καλή συνέχεια!

Καθημερινός Γιώργος

Μέλος Δ.Σ. Συλλόγου Π.Ε. Κυκλάδων

«Σαν τους γύφτους σφυροκοπάμε αδιάκοπα στο ίδιο αμόνι»

Μ.Αναγνωστάκης

Στα 100 τεύχη των «Αντιτετράδιων» καταγράφεται ένα μεγάλο μέρος της σύγχρονης ιστορίας του εκπαιδευτικού κινήματος και ειδικότερα η αντιπαράθεση του κόσμου της εκπαίδευσης και της εργασίας με τη νεοφιλελεύθερη ανασυγκρότηση του δημόσιου σχολείου: οι καταλήψεις το 1990-91, οι αγώνες έξω από τα εξεταστικά, ενάντια το νόμο Αρσένη, την αξιολόγηση και την υπεράσπιση του άρθρου 16 για τα πανεπιστήμια. Σε όλη αυτή την ιστορική περίοδο, τα Αντιτετράδια αποτέλεσαν μια ισχυρή φωνή κριτικής και αντίστασης, ανοίγοντας παράλληλα γόνιμους δρόμους για ένα ριζοσπαστικό προβληματισμό γύρω από την εκπαίδευση και τις σύγχρονες μορφές μορφωτικού αποκλεισμού. Συνδύασαν, επομένως, τη μάχιμη πολιτική και συνδικαλιστική παρέμβαση με το γόνιμο θεωρητικό προβληματισμό, αναδεικνύοντας την κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθήσει ένα σύγχρονο ριζοσπαστικό εκπαιδευτικό ρεύμα.

Η περίοδος που ξεκίνησαν δεν ήταν καθόλου εύκολη για ένα περιοδικό με τα παραπάνω χαρακτηριστικά. Τα τέλη της δεκαετίας του '80 και οι αρχές της δεκαετίας του '90 χαρακτηρίστηκαν από το υποτιθέμενο τέλος των «μεγάλων αφηγήσεων», από την απόλυτη ηγεμονία των νεοφιλελεύθερων ιδεολογημάτων, την προτροπή για ατομικές λύσεις και την πολυδιάστατη κρίση της Αριστεράς. Άντεξαν ωστόσο την πίεση και αποτέλεσαν ένα μακροπρόθεσμο εγχείρημα πολιτικής, συνδικαλιστικής και θεωρητικής παρέμβασης, γεγονός που δεν ήταν δεδομένο με το ξεκίνημά τους.

Τα σημερινά γενέθλια των Αντιτετράδιων συμπίπτουν με την αρχή μιας νέας ιστορικής περιόδου, που οριοθετείται από την καπιταλιστική κρίση και την ολομέτωπη επίθεση των δυνάμεων του κεφαλαίου στο σύνολο των κοινωνικών και μορφωτικών δικαιωμάτων του κόσμου της εργασίας. Οι ευθύνες επομένως, όχι μόνο των Αντιτετράδιων, αλλά ολόκληρου του εκπαιδευτικού κινήματος, μεγαλώνουν. Η περίοδος που ζούμε είναι μια ιστορική περίοδος που θα καθορίσει αποφασιστικά τις επόμενες δεκαετίες. Η κρίση του κεφαλαίου επιδιώκει να βυθίσει την κοινωνία στην πτώχευση και την υποταγή, γυρίζοντας το ρολόι των εργατικών δικαιωμάτων πίσω στο Μεσοπόλεμο ή τον καπιταλισμό του 19ου αιώνα. Την ίδια στιγμή, η παρέμβαση των μαζών και οι σκληροί λαϊκοί αγώνες των δύο τελευταίων χρόνων αποδεικνύουν ότι η προοπτική της αντικαπιταλιστικής ανατροπής, που στα 1988, όταν πρωτοξεκινούσαν τα Αντιτετράδια, μπορεί να έμοιαζε αναχρονισμός, κάτω από το βάρος της επικείμενης κατάρρευσης, να είναι σήμερα μια πραγματική δυνατότητα. Η επόμενη δεκαετία θα σφραγιστεί, αναμφίβολα, από αυτή την αντίθεση, από τη διαπάλη ανάμεσα στον εκφοβισμό, στην υποταγή

και στην άβυσσο της ταξικής εκμετάλλευσης, από τη μια και στην ελπίδα και στην προοπτική της ανατροπής και χειραφέτησης που δημιουργεί η πολιτική παρέμβαση της εργατικής τάξης, από την άλλη. Η ευχή και η προτροπή μου είναι τα αντιτετράδια, με την ίδια επιμονή, την ίδια αγωνιστικότητα, αλλά και με την παρακαταθήκη όλων των αγώνων των τελευταίων 25 χρόνων να συμβάλουν στην κατεύθυνση της ανατροπής, για ένα σχολείο της μορφωτικής χειραφέτησης και της κριτικής συνειδητοποίησης.

Δημήτρης Καρυώτης

Πρόεδρος της Α' Ε.Π.Μ.Ε. Δυτικής Αττικής (Θριάσιο-Μεχαρίδα)

Για 24 χρόνια η Εκπαίδευση πορεύεται με τα «Αντιτετράδια» της. Μια ανατρεπτική φωνή που ορθώνεται κόντρα στο ρεύμα, μια φωνή που ταρακουνάει συνειδήσεις, που έχει στόχο να ενώσει τους μικρούς δρόμους αντίστασης στο χώρο της εκπαίδευσης σε μια πλατιά λεωφόρο ανατροπής.

Σε κάθε περίπτωση τα «Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης» αποτελούν ένα εργαλείο θεωρητικής αναζήτησης και στήριξης, για όλους όσους αγωνίζονται σ' αυτούς τους δύσκολους καιρούς, όχι μόνο για τη συνδικαλιστική ανάδειξη και διεκδίκηση των προβλημάτων, αλλά για την δημιουργία συνείδησης συνολικής αλλαγής της κοινωνίας, στην κατεύθυνση της κατάρτησης της εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο. Σε μια περίοδο που η επίθεση της διεθνούς πλουτοκρατίας είναι αδυσώπητη και διαλύει κάθε κοινωνική κατάσταση του κόσμου της εργασίας, χρειαζόμαστε φωτεινούς δαυλούς σαν τα «Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης», για να ανοίγουμε δρόμους στα σκοτάδια της σημερινής δύσκολης εποχής.

Εύχομαι από καρδιάς το 100στό τεύχος του περιοδικού να αποτελέσει σταθμό και αφετηρία για συμπόρευση στους νέους αγώνες που μας περιμένουν το επόμενο διάστημα.

Κορδής Νεκτάριος

Πρόεδρος της Β' Ε.Π.Μ.Ε. Δ. Αττικής, Αφροί στο ΠΥΣΔΕ Γ' Αθίνας

Συναδέλφισες, συναδέλφοι

Με αφορμή την έκδοση του 100ου τεύχους των ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΩΝ σας εύχομαι ολόθερμα καλή δύναμη στη δημιουργική σας προσπάθεια. Μέσα σε μια εποχή που η κοινωνία και η εκπαίδευση δοκιμάζονται από το βάρβαρο και δουλοπρεπές μνημόνιο, τα ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ διδάσκουν στους αναγνώστες τους πως το πρώτο και βασικό μάθημα του εκπαιδευτικού ξεκινά από το Α και περιλαμβάνει τα κεφάλαια ΑΓΩΝΑΣ, ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ, ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ, ΑΝΑΤΡΟΠΗ.

Κοτσιφάκης Θέμης

Γενικός Γραμματέας του Δ.Σ. της Ο.Π.Μ.Ε.

Με ιδιαίτερη χαρά χαιρετίζω την ιδιαίτερα αξιόλογη προσπάθεια των συναδέλφων μας, που εδώ και δεκαετίες μετέχουν στην περιπέτεια της έκδοσης των ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΩΝ. Γιατί αλήθεια, τι άλλο από περιπέτεια είναι η έκδοση ενός περιοδικού; Ιδιαίτερα την περίοδο αυτή, που όλα τα δικαιώματα του κόσμου της εργασίας ξεθεμελιώνονται από την τεράστια επίθεση της πολιτικής κυβέρνησης και Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Θυμάμαι από τότε που ήμουν νεοδιόριστος εκπαιδευτικός, τα Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης να δημοσιεύουν πάντα σημαντικές αναλύσεις για την εκπαίδευση, τις εκπαιδευτικές αλλά και τις γενικότερες πολιτικές που επηρεάζουν βαθιά αυτό που βιώνουμε καθημερινά στο δημόσιο σχολείο. Και οι αναλύσεις αυτές πάντα να συνδέονται με τους αγώνες των εκπαιδευτικών και του λαού.

Σήμερα που με τις πολιτικές τους μας κλέβουν τη ζωή, σήμερα που ό,τι είναι δημόσιο το ξεθεμελιώνουν, σήμερα που το δημόσιο σχολείο συντρίβεται, έχουμε ανάγκη εκδοτικές προσπάθειες όπως τα ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ, ως σημαντική συμβολή στη συλλογική μας δράση και αντίσταση, στο συλλογικό μας αγώνα.

Στη καταρακτώδη βροχή της πολιτικής τους, ανοίγουμε την ομπρέλα της συλλογικότητας μας. Venceremos.

Εύχομαι να τα χιλιάσετε τα τεύχη σύντροφοι...

Γιώργος Κρεασίδης

Μέλος του ΔΣ του ΚΕΜΕΤΕ, εκπρόσωπος των Παρεμβάσεων

Μια μαχητική έπαλη για ένα σχολείο του λαού, τα Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης κλείνουν τα 100 τεύχη συμπληρώνοντας 24 χρόνια προ-σφοράς. Ο πλούσιος απολογισμός τους έχει να επιδείξει πρώτα απ' όλα την πολύ ουσιαστική συμβολή στη διαμόρφωση μιας εκπαιδευτικής αριστεράς, που πάλεψε να απαντήσει στη διπλή κρίση που έφερε το τέλος του 20ού αιώνα στο εκπαιδευτικό κίνημα. Μια κρίση που εκφράστηκε με την ιδεολογική επίθεση και ηγεμονία του νεοφιλελευθερισμού, αλλά και την υποχώρηση της Αριστεράς στην Ελλάδα μετά την ολέθρια για το λαϊκό κίνημα πολιτική συναίνεσης.

Η κριτική στο περιεχόμενο της παρεχόμενης εκπαίδευσης, η υπεράσπιση των μορφωτικών δικαιωμάτων της νεολαίας και του ρόλου του εκπαιδευτικού, η αντίσταση στα ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, μέσα από μια συνολικά αντικαπιταλιστική οπτική και σε άμεση σχέση με τους αγώνες και τις αγωνίες του λαού, στάθηκαν οι βάσεις για το εγχείρημα των Αντιτετράδιων. Με αυτά τα εφόδια δε βοήθησαν απλά τη συζήτηση και την πράξη στην εκπαίδευση, αλλά και την επεξεργασία στέρεων θέσεων που απαντούσαν στη λογική του κεφαλαίου από την σκοπιά της κοινωνικής πλειοψηφίας. Αξιοποίησαν τις ιδέες και τις σκέψεις από κάθε γωνιά της Ελλάδας, από κάθε βαθμίδα της εκπαίδευσης, από κάθε γενιά, παραχωρώντας φιλόξενα τις σελίδες τους. Καταξιώθηκαν ως έκφραση ένα ανεξάρτητου ρεύματος κριτικής και δράσης για την παιδεία, μακριά από τον εκμαυλισμό της διανόησης, των υπουργικών διαδρόμων και των ευρωπαϊκών κονδυλίων. Και φυσικά έχουν καίρια συμβολή στη δημιουργία και τη διαδρομή των Αγωνιστικών Παρεμβάσεων ΔΕ μέσα από τις κρίσιμες καμπές του κινήματος των εκπαιδευτικών.

Στην σκληρή, αλλά αισιόδοξη εποχή που ζούμε οι αγωνιστικές φωνές και η Αριστερά θα δοκιμαστούν στη συμβολή στην ανάπτυξη ενός κινήματος ανατροπής της πολιτικής των κυβερνήσεων, της ΕΕ και του ΔΝΤ. Θα δοκιμαστούν και από την τόλμη και τη δυνατότητά τους να συνδέσουν την αντίσταση με την ελπίδα για μια εκπαίδευση προσανατολισμένη στις νεολαιίστικες και κοινωνικές ανάγκες. Μια εκπαίδευση που θα στηρίζει μια άλλη κοινωνική προοπτική.

Ευχόμαστε ο απολογισμός για τα επόμενα 100 τεύχη να έχει τη συμβολή των Αντιτετράδιων σε αυτή την προσπάθεια στο επίκεντρο.

Δημήτρης Κωσταράκος

Αιρετός στο ΠΥΣΔΕ Ανατ. Αττικής

Τα «Αντιτετράδια» συμπλήρωσαν 24 χρόνια δημιουργικής και αγωνιστικής δράσης στο χώρο της εκπαίδευσης. Τα άρθρα τους και οι τεκμηριωμένες αναλύσεις τους αποτέλεσαν οδηγό για το εκπαιδευτικό-συνδικαλιστικό κίνημα. Η συνέχιση της έκδοσής τους, ιδιαίτερα αυτή την περίοδο που οι θάρβαρες πολιτικές της ΕΕ του ΔΝΤ και της κυβέρνησης καταδεικνύουν τη δημόσια δωρεάν παιδεία, είναι απαραίτητη. Πολλές ευχές, μαζί στο σχολείο και στους αγώνες!

Μαίστρος Γιάννης

Πανεπιστημιακός ΕΜΠ, πρώην αντιπρόεδρος της ΠΟΣΔΕΠ

Επειδή μπαίνουμε στον αστερισμό ενός νέου «Μεσαίωνα», επειδή τώρα χρειαζόμαστε τη μόρφωση εκατό φορές πιο πολύ, επειδή εκατό φορές περισσότερες θάνατοι οι ανάγκες του λαού μας, τα εκατό τεύχη «αντιτετράδια» ήταν η αρχή...

Να τα χιλιάσουν!

Μαριόλης Δημήτρης,

Πρόεδρος του Α' Συλλόγου Αθηνών Π.Ε.

Τα καλύτερα τεύχη σας δεν τα έχουμε διαβάσει ακόμα

Ιούνιος του '88 θα πρέπει να ήταν, μέλος της Οργάνωσης ΚΝΕ της ΑΣΟΕΕ τότε, κοιτούσα από την είσοδο της σχολής έκπληκτος ένα ολόκληρο ποτάμι καθηγητών από όλη τη χώρα να πλημμυρίζει την Πατησίων. Ενάμιση χρόνο αργότερα κι ενώ ο κόσμος είχε γυρίσει ανάποδα γύρω μου και μέσα μου, η Μαργαρίτα μου χάρισε τα πρώτα Αντιτετράδια.

Τα Τετράδια της Απεργίας του 1990 και τα δυο πρώτα τεύχη του περι-οδικού. Από τότε, το περιοδικό έγινε μόνιμος σύντροφος στην ενημέρωση και φιλόξενο βήμα όποτε επέλεξα να εκφράσω τις απόψεις μου από τις στήλες του. Πέρα από τη μεγάλη αναμφίβολα συμβολή τους στο επίπεδο της θεωρίας, της παιδαγωγικής και των ριζοσπαστικών ιδεών, τα Αντιτετράδια με ένα τρόπο λειτούργησαν ως δείκτης του κινήματος, τα σημαντικότερα τεύχη τους, τα πιο ιστορικά ας πούμε, ήταν εκείνα που ακολούθησαν τα μεγάλα γεγονότα: τη δολοφονία Τεμπονέρα και το κίνημα των καταλήψεων, τη μεγάλη απεργία του '96, τη μάχη εξεταστικών. Από αυτή την άποψη, η επαναστατική αισιόδοξία μας επιβάλει να πούμε ότι τα καλύτερα τεύχη των Αντιτετράδιων δεν έχουν κυκλοφορήσει ακόμα. Εύχομαι από καρδιάς στις συντροφισσες και τους συντρόφους του περιοδικού να συνεχίσουν με την ίδια δύναμη και το ίδιο πάθος το έργο τους.

Μελαμπιανάκη Ζέττα

Πρόεδρος του Συλλόγου Εκπαιδευτικών Π.Ε. Νέας Σμύρνης

Αντιτετράδια λοιπόν, από την ιστορική απεργία διάρκειας στις εξετάσεις του 1988, μέχρι το ΔΝΤ και τα Μνημόνια σήμερα. Στα 100 τεύχη!

Ένα πολύτιμο αρχείο όπου είναι πλήρως καταγραμμένη όλη η ιστορία του εκπαιδευτικού κινήματος και όχι μόνο. Οι μεγάλες στιγμές του κινήματος, η δολοφονία του Τεμπονέρα, οι μαθητικές κινητοποιήσεις, τα κύματα των αγώνων για το ασφαλιστικό, οι μαθητές, η μεγάλη απεργία το 2006. Οι αγώνες της εργατικής τάξης και της νεολαίας. Αλλά και οι σημαντικές στιγμές των διεθνών κινήματων έχουν τη θέση τους στο περιοδικό.

Όμως δεν είναι μόνο αυτό. Τα Αντιτετράδια έκαναν και κάνουν πολύ σοβαρή προσπάθεια επεξεργασίας θέσεων για όλα τα ζητήματα της εκπαίδευσης, επεξεργασίας απαντήσεων στα κακόβουλα επιχειρήματα του υποργείου. Έχουν ανοίξει τη συζήτηση για το «τι σχολείο θέλουμε» δίνοντας βήμα σε συλλογικότητες και άτομα, για όλα τα θέματα που απασχολούν τη μαχόμενη εκπαίδευση σε κάθε συγκεκριμένη περίοδο.

Τα Αντιτετράδια συνέβαλαν σημαντικά στη γέννηση και τη συγκρότηση του πολύμορφου ρεύματος των Παρεμβάσεων Κινήσεων Συσπειρώσεων στην εκπαίδευση. Ένα ρεύμα που σήμερα μας είναι ιδιαίτερα πολύτιμο. Γιατί σήμερα, που η κυβέρνηση του μαύρου μετώπου, η Τρόικα, το ΔΝΤ και η ΕΕ σαρώνουν όλες τις κατακτήσεις, μπροστά μας έχουμε πολλές και μεγάλες μάχες, που πρέπει να είναι σύντομα νικηφόρες.

Να έχετε λοιπόν πολλά πολλά επόμενα τεύχη και ελπίζουμε όλοι, ότι, τα εξώφυλλα όλο και πιο συχνά θα μοιάζουν με εκείνο της Άνοιξης του 2010, το «ούτε ΔΝΤ ούτε και ΕΕ, πάρτε την υπόθεση στα χέρια σου λαέ»!

Μπέκης Νίκος

Πρόεδρος ΕΛΜΕ Ημαθίας

Γνωρίσαμε τα «Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης» ως το περιοδικό που δεν είχε παντού μόνο φίλους και έτσι θέλουμε να συνεχίσει, πέρα απ' τα εκατό τεύχη, ως τα χίλια και βλέπουμε...

Νικολάου Σταμάτης Πρόεδρος Ε' ΕΛΜΕ ΑΘΗΝΑΣ

Στην μακρόχρονη πορεία τους τα ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ έχουν κατακτήσει τη δική τους ξεχωριστή θέση μέσα στο εκπαιδευτικό κίνημα και την ιδιαίτερη συμβολή τους στην ανάπτυξη του προβληματισμού της εκπαιδευτικής αριστεράς. Εύχομαι και στα επόμενα πολλά τεύχη τους τα ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ να παραμείνουν ένα σταθερό σημείο και ένας δημιουργικός χώρος προβληματισμού για τα ζητήματα της εκπαίδευσης και της πολιτικής γενικότερα.

Ξυδίας Απόστολος

Αρετός εκπρόσωπος στο ΠΥΣΔΕ Δυτικής Αττικής

Στη διάρκεια των τελευταίων ετών της δεκαετίας του 1980-90 εκδηλώθηκε ένα μεγαλειώδες κίνημα των εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Μαζικές συνελεύσεις άλλαξαν τις εισηγήσεις της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας της ΟΛΜΕ και οδήγησαν με απεργιακό αγώνα, στην παραίτηση δύο υπουργούς Παιδείας της κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ. Ανάμεσα στα κέρδη για το Λαϊκό-εκπαιδευτικό κίνημα ήταν και η εμφάνιση του περιοδικού Αντιτετράδια της εκπαίδευσης. Η σταθερά-περιοδική του έκδοση συνέβαλε αποφασιστικά σε όλους τους εκπαιδευτικούς αγώνες που εκδηλώθηκαν στη συνέχεια. Η ποιότητά του εκτιμήθηκε από πολλούς συναδέλφους εκπαιδευτικούς ανεξάρτητα από πολιτική-ιδεολογική τοποθέτηση και εκφράστηκε αυτό με το ότι εμπιστεύτηκαν κείμενα τους σε αυτό δάσκαλοι όπως οι Βώκος (Φιλ/γος) Καζαντζής, (Μαθ/κός) Μπρόπουλος (Εργ/γος) (πρόχειρη από μνήμης αναφορά).

Συναγωνιστές και σύντροφοι που στηρίζατε την έκδοση του περιοδικού συνεχίστε με μεγαλύτερο ζήλο. Το περιοδικό αποτελεί πηγή έμπνευσης για κάθε ευαίσθητο και προβληματιζόμενο δάσκαλο. Στηρίζετε με την προσπάθειά σας τον αγώνα όλων μας για καλύτερη παιδεία σε μια δίκαιη κοινωνία, που θα γίνει μόνο με την αλλαγή του συσχετισμού δυνάμεων μεταξύ εργασίας- κεφαλαίου προς όφελος της πρώτης.

Φωτεινή Πανοπούλου

Γραμματέας της ΕΛΜΕ Ευρυτανίας

Τα «αντιτετράδια της εκπαίδευσης» έχουν συνδέσει το όνομά τους με τη μεγάλη απεργία του '88, τη γένεση των Αγωνιστικών Παρεμβάσεων-Συσπειρώσεων-Κινήσεων και στη συνέχεια με κάθε μικρό και μεγάλο γεγονός του εκπαιδευτικού κινήματος τα τελευταία 24 χρόνια. Σε τελευταία ανάλυση, δεν ξέρω αν κανείς μπορεί να ξεχωρίσει τα αντιτετράδια από την ίδια την ιστορία του εκπαιδευτικού κινήματος.

Στις σελίδες του έχουν φιλοξενηθεί τα αιτήματα, η πολιτική σκέψη, οι ιδεολογικές ζυμώσεις, οι συγκρούσεις ακόμα ακόμα, και οι ανησυχίες της εκπαιδευτικής αριστεράς, αλλά και οι αγωνίες, οι διαψεύσεις και τα όνειρα των συναδέλφων, όλου του μαχόμενου κομματιού της εκπαίδευσης, που αναπνέει καθημερινά την κιμωλία και δίνει τη μάχη της μόρφωσης των παιδιών του λαού.

Νομίζω πως δε θα ήταν υπερβολή να πούμε, ότι τα «αντιτετράδια», το δημοφιλέστερο και μακροβιότερο εκπαιδευτικό περιοδικό, φώτισαν το δρόμο γενεών ολόκληρων εκπαιδευτικών και αποτέλεσαν πολύτιμο εργαλείο τόσο για την κατανόηση των εκάστοτε εκπαιδευτικών πολιτικών και επιλογών της άρχουσας τάξης στο χώρο της εκπαίδευσης, όσο και για την αναζήτηση και ανταλλαγή προβληματισμών στα ζητήματα της διδακτικής πράξης και της παιδαγωγικής αντίληψης, στα ζητήματα του πολιτισμού και των τεχνών.

Αποτελεσαν, τέλος, και αποτελούν όπλο στα χέρια κάθε ταξικού συνδικαλιστή, αγωνιστή, ανυπόταχτο ανθρώπου, που παλεύει να μεταδώσει τη φλόγα του αγώνα και της αντίστασης στη μαύρη λαίλαπα του καπιταλισμού που πάει να σαρώσει δικαιώματα και κατακτήσεις αιώνων. Όπλο για να διαδώσει το δίκιο του λαού, για να δημιουργήσει θύλακες αντίστασης, όπλο για την ανασυγκρότηση του ταξικού κινήματος και της αριστεράς.

Η τιμή και η περηφάνια για τα 100 τεύχη του περιοδικού δεν ανήκει μόνο στα μέλη του «εκπαιδευτικού ομίλου» – που χρόνια και χρόνια ακούραστα, από διάφορα μετερίζια, δίνουν τη μάχη ώστε να γεμίζουν οι σελίδες και να διαδίδονται τα «αντιτετράδια» και στην πιο ξεχασμένη γωνιά και στο πιο απομακρυσμένο σχολείο της χώρα. Την τιμή αυτή, μαζί με την ευγνωμοσύνη μας, πρέπει να μοιραστούμε με κάθε σύντροφο, συναγωνιστή, συνάδελφο, που όλα αυτά τα χρόνια ή σε κάποια φάση της διαδρομής μοιράστηκαν την αγωνία μας, κατέθεσαν τις σκέψεις τους, συνεργάζονται μόνιμα ή περιστασιακά, συμμετέχουν σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό στο ευρύτατο αυτό βήμα διαλόγου, δίνουν τη μάχη να γράφονται, να εκδίδονται, να διαδίδονται τα «αντιτετράδια της εκπαίδευσης».

Χρυσούλα Παπαγεωργίου

Πρόεδρος της Π.Ε.Α.Ε.

Πριν λίγο καιρό μου ζητήθηκε να γράψω ένα κείμενάκι για τα 100 τεύχη των Αντιτετραδίων. Αγχώθηκα, δε σας κρύβω. Όχι για τα 100 τεύχη, αλλά γιατί μερικές φορές είτε γιατί δεν έχω καταλάβει ότι μεγάλωσα είτε γιατί ακόμα μερικοί άνθρωποι όσο κι αν τους φωνάζω πια με το μικρό τους όνομα και χωρίς την προσφώνηση «κύριε/κυρία», όσο κι αν έχω γελάσει, συγκινηθεί, νευριάσει, τσακωθεί μαζί τους, ακόμα μου φαίνονται κάπως, βρε παιδί μου... Αν μου έλεγε κάποιος, λοιπόν, γράψε ένα σχόλιο για την Αγγελική, τον Θανάση, τη Φωτεινή, τον Χρήστο κ.λπ, μάλλον δε θα δεχόμουν. Θα μου πείτε τώρα, μα τι σχέση έχουν αυτά που γράφεις με τα Αντιτετράδια; Μα δεν είναι απλές σελίδες και κείμενα τα περιοδικά και τα βιβλία. Είναι ιστορία! Και αυτή την γράφουν οι άνθρωποι. Και τα αντιτετράδια είναι ιστορική πηγή του εκπαιδευτικού κινήματος. Αυτού που κάνουν οι άνθρωποι, αυτού που εμπνέουν οι αγωνιστές.

Έχουν και μορφωτικό χαρακτήρα τα αντιτετράδια. Ακόμα ακούω τη φωνή του θόδωρου στον διάδρομο της Φιλοσοφικής να λέει... Ανοίξτε και κανά περιοδικό, διαβάστε και λίγο Αντιτετράδια... Και μη σας πω ότι με το ίδιο γλυκό ύφος κάτι ανάλογο έλεγα και εγώ σε κάποιους συντρόφους μου όταν ήταν αυτοί μικροί και εγώ μεγάλη. Και τα Αντιτετράδια ήταν στο τραπέζι του σχήματος, ήταν στις εκθέσεις υλικού. Και έπειτα τέλειωσε η σχολή και ήρθε η δουλειά – ανεργία. Πο, πο... και είδα και το δικό μου όνομα στα αντιτετράδια... Και βγάλαμε φωτοτυπίες κανά αρθράκι να το δώσουμε στους συναδέλφους στη συνέλευση (γιατί ως φοιτητές είχαμε περισσότερα λεφτά και μπορούσαμε να το αγοράζουμε). Και τι πλάκα είχε όταν οι συνάδελφοι που μάθαιναν τα αντιτετράδια έβλεπαν αναρτημένη ανακοίνωση της Πανελληνίας Ένωσης Αδιόριστων Εκπαιδευτικών και έστειλαν ενημέρωση στο mail του συλλόγου για να χαρούμε...

Δε θα γίνω άλλο μελό, γράφουμε για σοβαρό έντυπο, αλλά φταίει και οι μέρες... Και επειδή είναι 13 Φλεβάρη και χθες ένιωσα την μεγαλύτερη ελπίδα που έχω νιώσει ποτέ, δε θα ευχθώ να τα χιλιάσετε γιατί είμαι σίγουρη... Είμαι σίγουρη ότι όσο αυτός ο λαός δε χάνει τη δύναμή του, όσο αυτός ο λαός διδάσκει τι θα πει αγώνας, θα υπάρχουν και τα έντυπα που θα τον καταγράφουν, θα διδάσκονται από εκείνον και εκείνος θα μαθαίνει από αυτά.

Παπαδόπουλος Δημήτρης

Αντιπρόεδρος ΕΛΜΕ ΠΑΡΙΑΣ

Τα Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης συμπληρώνουν 100 τεύχη αδιάλειπτης προσπάθειας ζύμωσης των ιδεών μιας απελευθερωτικής παιδείας. Αποτελούσαν και αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαιδευτικής αριστεράς και πραγματικό φάρο των Παρεμβάσεων – Συσπειρώσεων στην εκπαίδευση. Σε μια εποχή μαύρη όπως αυτή που διανύουμε είναι ανάγκη η συνέχιση αυτής της προσπάθειας με μεγαλύτερη ένταση και διάθεση για να «γίνουν τα σκοτάδια φως». Πιστεύω πως οι συντάκτες και οι συνεργάτες των αντιτετραδίων θα συνεχίσουν να δίνουν τον καλύτερό τους εαυτό με ακόμα μεγαλύτερη ορμή για την οικοδόμηση ενός

πλειοψηφικού μετώπου ρήξης και ανατροπής της κυρίαρχης πολιτικής στο χώρο της εκπαίδευσης αλλά και της κοινωνίας γενικότερα.

Με συντροφικούς χαιρετισμούς

Παπαμιχαήλ Παναγιώτης Πρόεδρος Α' ΕΛΜΕ Κυκλάδων

Η συμπλήρωση 100 τευχών Αντιτετραδίων είναι ένα σημαντικό γεγονός όχι μόνο για το χώρο της εκπαίδευσης, αλλά για το εργατικό κίνημα. Μέσα από τις σελίδες του περιοδικού αναδείχθηκαν όλα αυτά τα χρόνια σημαντικά ζητήματα που απαντούσαν στην κυβερνητική ταξική πολιτική για το σχολείο της αγοράς που είναι ο στόχος της άρχουσας τάξης.

Ταυτόχρονα βρισκόμαστε σε μια ιστορική περίοδο, όπου η μαύρη συμμαχία του κεφαλαίου επιτίθεται με τον πιο βάρβαρο τρόπο σε όλα τα εργασιακά δικαιώματα, και επιχειρεί τη διάλυση όλων των κοινωνικών αγαθών όπως αυτό της δημόσιας και δωρεάν παιδείας. Είμαι σίγουρος ότι τα Αντιτετράδια και σε αυτή την κρίσιμη περίοδο θα είναι δίπλα στον κόσμο της εργασίας, για να κερδίσει τον πόλεμο απέναντι στην συμμαχία του μαύρου μετώπου του κεφαλαίου. Καλή δύναμη μέχρι την τελική νίκη.

Ηλίας Παπακατζής Αντιπρόεδρος της ΕΛΜΕ Ηλείας

Το περιοδικό «Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης» και οι σύντροφοι-συντάκτες του έχουν τεράστια συμβολή στο εκπαιδευτικό (και γενικότερα στο επαναστατικό) κίνημα. 25 χρόνια τώρα έχουν αποκαλύψει μέσα απ' αυτό το σπουδαίο βήμα, το περιοδικό, (κι όχι μόνο) τη γύμνια της αστικής παραδοσιακής εκπαίδευσης, καθώς και του συστήματος που τη θεσμίζει και την αναπαράγει κι έχουν τροφοδοτήσει τους αγώνες για την ανατροπή τους.

Πρόκειται για μια συστηματική και ανεκτίμητη συνεισφορά. Αν μάλιστα επιμείνουν στην ανάδειξη και μιας άλλης πτυχής, ενός δείγματος ή μοντέλου εκπαίδευσης απελευθερωτικής, έχω την εκτίμηση ότι η συνεισφορά τους στον εκπαιδευτικό κόσμο, αλλά και στο λαό θα είναι ακόμα πληρέστερη. Σε κάθε περίπτωση και οι «Παραμβάσεις-Συσπειρώσεις» και η επαναστατική αριστερά έχουν βασιστεί κατά πολύ στην επιμονή, στην αγωνιστικότητα αλλά και στην αυθεντικότητα που αναβλύζουν μέσα από τις στήλες του περιοδικού. Εύχομαι καλή συνέχεια, σύντροφοι μέχρι την τελική νίκη, τη δημιουργία ενός άλλου σχολείου σε μια δίκαιη κοινωνία.

Παπουλής Κώστας Πρόεδρος της Δ' ΕΛΜΕ Ανατολικής Αττικής

Το περιοδικό αυτό δεν είναι μια απλή, ή ακόμη μια άλλη, έκδοτική προσπάθεια στον χώρο της εκπαίδευσης. Πέρα από την προσφορά του στο επίπεδο της κριτικής και της ανάλυσης, εξέφρασε και εκφράζει, ένα πολιτικό και συνδικαλιστικό ρεύμα. Ένα ρεύμα, που σε όλες τις μεγάλες στιγμές του εκπαιδευτικού κινήματος, όχι απλώς συνέβαλε, αλλά πρωταγωνίστησε σε αυτές.

Σήμερα, η συνέχεια είναι απαραίτητη, σε μια στιγμή που την πατρίδα μας συνθλίβουν οι αλυσιδές του ευρώ και της Ε.Ε.. Σήμερα, που εννοίες όπως ιμπεριαλισμός, έχουν σχεδόν λησμονηθεί από την ελληνική και ευρωπαϊκή αριστερά. Σήμερα, που τείνουν να διαγραφούν από την μνήμη (και της αριστεράς), απλές αρχές της οικονομικής επιστήμης, όπως των εθνικών οικονομικών πολιτικών. Σήμερα, που η κυρίαρχη ιδεολογία, που έχει στο κέντρο της τον ευρωπαϊσμό, πολεμάει με την κοινή λογική. Σήμερα που η υπόθεση της κοινωνικής και εθνικής απελευθέρωσης, είναι επίκαιρη όσο ήταν και το 1944.

Προκόπη Αδριανή

Πρόεδρος του συλλόγου εκπαιδευτικών Π.Ε. «Ο Παρθενώνας»

Όταν ένα εκπαιδευτικό περιοδικό, προϊόν συλλογικής προσπάθειας, καταφέρνει να φτάσει τα 100 τεύχη, αυτό σίγουρα προκαλεί μεγάλη ικανοποίηση σε όλους μας. Η ικανοποίηση γίνεται ακόμα μεγαλύτερη, όταν κάποιος διαβάζει τα άρθρα του περιοδικού και αντιλαμβάνεται ότι όλα αναλύονται και παρουσιάζονται με σοβαρότητα και ψυχραιμία και ότι δεν αναπαράγουν την κυρίαρχη λογική και τη λογική του Υπουργείου. Η όλη προσπάθεια είναι κόντρα στο ρεύμα και αυτό έχει πολύ μεγάλη αξία.

Ο μαχόμενος εκπαιδευτικός, ο δάσκαλος της τάξης, που προσπαθεί για το διαφορετικό και δεν αρκείται στο να ακολουθήσει την πεπατημένη, βρίσκει ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο στις σελίδες των αντιτετραδίων. Αποκτά εφόδια και ενημερώνεται με σοβαρό και τεκμηριωμένο πάντα τρόπο για τρέχοντα εκπαιδευτικά ζητήματα, αλλά και του δίνεται και ένα σημαντικό έναυσμα και κίνητρο για να ψάξει ακόμη βαθύτερα τα θέματα με τα οποία καταπιάνονται τα άρθρα.

Αν και ανήκω στη νέα γενιά των εκπαιδευτικών αλλά και αναγνωστών των αντιτετραδίων, θεωρώ πολύ σημαντικό το ότι το περιοδικό είναι σε έντυπη μορφή. Ενώ στο διαδίκτυο, μπορεί κάποιος να βρει πολλά και αξιόλογα άρθρα για την εκπαίδευση, στον τομέα της έντυπης μορφής δύσκολα βρίσκεται κάτι που να αξίζει. Αυτό που σίγουρα θα προσέλκυε περισσότερους αναγνώστες, και κυρίως από τη νεότερη γενιά των δασκάλων, θα ήταν η δημιουργία μιας σελίδας στο διαδίκτυο με όλα τα προηγούμενα τεύχη, προκειμένου να μπορεί κάποιος να ανατρέξει σε αυτά με μια γρήγορη αναζήτηση.

Ρέππας Χρήστος

Πρόεδρος του συλλόγου εκπαιδευτικών Π.Ε. Αρχοσαρωνικού

Τα Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης έφτασαν στο 100ο τεύχος. Μια συνεχής παρουσία στο χώρο της εκπαίδευσης, μια ζωντανή, μαχόμενη και ανατρεπτική φωνή στο εκπαιδευτικό κίνημα, με οργανικούς δεσμούς με τον κόσμο της εργασίας. Κληρονόμος των καλύτερων στιγμών της ελληνικής παιδαγωγικής σκέψης, αλλά και δημιουργικής μεταφοράς στην ελληνική πραγματικότητα ιδεών και ρευμάτων για την εκπαίδευση που δεν μπορούσαν να χωρέσουν στις διάφορες εκδοχές του λόγου της κυρίαρχης παιδαγωγικής. Στα 100 τεύχη του περιοδικού διαμορφώθηκε ένα πολύτιμο ιδεολογικό και πολιτικό κεκτημένο, που η σημασία του ξεπερνάει τον ίδιο τον εκπαιδευτικό χώρο και αφορά συνολικά τον κόσμο της εργασίας.

Σε καιρούς ήπιας και απόλυτης κυριαρχίας του κεφαλαίου, κόντρα στο ρεύμα, τη μεταμοντέρνα παρακμή και την αγοραία υποταγή, συνέχισε να μιλάει για την αναγκαιότητα των μεγάλων αφηγήσεων, να θεωρεί ότι η ιστορία δεν τελείωσε το 1989, ότι η εκμεταλλευτική και συνεχώς διολισθαίνουσα προς τη βαρβαρότητα πραγματικότητα που ζούμε δεν είναι η τελευταία εκδοχή της ανθρώπινης κοινωνίας, ότι η θέση του κόσμου της εργασίας δεν είναι μέσα σ' αυτή, αλλά ότι είναι αναγκαιότητα η ριζική ανατροπή της.

Το περιοδικό γεννήθηκε, μεγάλωσε και διαμορφώθηκε μέσα στο εκπαιδευτικό και λαϊκό κίνημα, τροφοδοτήθηκε απ' αυτό, αλλά και τροφοδοτήθηκε με το οξυγόνο δημιουργικών και ριζοσπαστικών ιδεών όλες τις πολιτικές και ιδεολογικές και συνδικαλιστικές μάχες που έδωσε ο κόσμος της εκπαίδευσης και της εργασίας από τα τέλη της δεκαετίας του '80 και μετά. Η πρακτική του είναι μια πραγματική παρακαταθήκη για τη σχέση ανάμεσα στη θεωρία και την πράξη.

Έδειξε το δρόμο κάθε πραγματικής αλλαγής στην εκπαίδευση, που είναι η διεκδίκησή ενός άλλου σχολείου στα πλαίσια της συνολικής κοινωνικής αλλαγής. Η προσπάθεια για ένα άλλο σχολείο προϋποθέτει την προσπάθεια για μια άλλη κοινωνία, ένα πραγματικό άλλο σχολείο μπορεί να υπάρξει σε μια πραγματικά άλλη κοινωνία. Αλλά και για ν' ανοιχτεί ένας τέτοιος δρόμος χρειάζεται τις ανατρεπτικές ιδέες για την εκπαίδευση.

την κριτική και αντιπαράθεση με την υπάρχουσα εκπαιδευτική και κοινωνική τάξη πραγμάτων. Η αναγκαιότητα της ύπαρξης του περιοδικού, η συνέχιση της έκδοσής του είναι σήμερα μεγαλύτερη από ποτέ, καθώς η καπιταλιστική βαρβαρότητα στην ευρωενωσιακή της και μνημονιακή της εκδοχή φτάνει στο ζενίθ. Σήμερα που τα κοινωνικά δικαιώματα σαρώνονται, οι κατακτήσεις της εργατικής τάξης σβήνουν και γυρίζουμε ουσιαστικά στην προ Σικάγο εποχή, που η δημόσια παιδεία απειλείται ανοιχτά με διάλυση, κάθε αντίσταση σ' αυτή τη βαρβαρότητα χρειάζεται το οξυγόνο των ριζοσπαστικών και επαναστατικών ιδεών. Τα Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης έδωσαν πολλά στους κοινωνικούς αγώνες, ειδικά στο χώρο της εκπαίδευσης, και πιστεύω ότι έχουν ακόμη αρκετά να δώσουν.

Σόφης Χρίστος

Γραμματέας της Ε.Ι.Μ.Ε. Νότιας Αθήνας

Γεννήθηκε μέσα στους εκπαιδευτικούς αγώνες στα τέλη της δεκαετίας του '80. Δοκιμάστηκε και αταλάνθηκε μέσα στην πορεία του εκπαιδευτικού κινήματος. Στην απεργία διάρκειας του 1997, στη μάχη ενάντια στον διαγωνισμό του ΑΣΕΠ, στον αγώνα ενάντια στον νόμο Αρσένη και στην αξιολόγηση, στο πλευρό του φοιτητικού κινήματος για την υπεράσπιση του Δημόσιου Πανεπιστημίου.

Σε όλες τις μικρές και μεγάλες μάχες του εργατικού και λαϊκού κινήματος, πάντα παρόν! Τα ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ είναι ίσως το μόνο περιοδικό που έχει αντέξει εδώ και 24 χρόνια σε όλες τις θύελλες και αυτό επιβεβαιώνει την ορθότητα των θέσεων του. Θέσεις μάχης για το εκπαιδευτικό αλλά και το ευρύτερο λαϊκό κίνημα.

Σε μια περίοδο που σαρώνονται κατακτήσεις και δικαιώματα δεκαετιών, που η άρχουσα τάξη και οι ιμπεριαλιστές λεηλατούν ό,τι με θυσίες και αγώνες κατακτήθηκε από τους εργαζομένους, εκφράζω την πεποίθησή μου ότι τα ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ θα συνεχίσουν με την ίδια πυγμή να αντιστέκονται σ' αυτή την πολιτική και τους εκφραστές της. Θα συνεχίσουν να αποτελούν φωτεινό σηματοδότη και σημείο αναφοράς για το μαχόμενο δάσκαλο, για κάθε νέο, μαθητή, φοιτητή που ρίχνεται στη μάχη, για κάθε εργαζόμενο που αντιστέκεται!

Τσατούρας Βαγγέλης

Πρόεδρος Β' Ε.Ι.Μ.Ε. Αθήνας

Αντιτετράδια της εκπαίδευσης, ένας διαχρονικός τίτλος που έχει σαν πρόθεμα το αντί, στις μέρες μας παραπέμπει στην αντίσταση!

Ένα αντιστασιακό λοιπόν περιοδικό της εκπαίδευσης, συμπλήρωσε τα 100 τεύχη του. Εύχομαι και στα 200 τεύχη του να ξαναγράψω γιά το περιοδικό αυτό, που είναι ένας φάρος γιά όλους όσους είμαστε στην εκπαίδευση και για όσους ενδιαφέρονται γι' αυτή!

Είναι μια συλλογική προσπάθεια εκλεκτών συναδέλφων, με απίστευτο μεράκι.

Εύχομαι σε όλους τους συντελεστές αυτής της αξιόπαινης προσπάθειας να συνεχίζουν να φωτίζουν τα εκπαιδευτικά μας, σοκκάκια και τους δρόμους της κοινωνίας μας! Καλή συνέχεια, σας θέλουμε για πολλές ακόμα εκατοσταριές τευχών ηλίαι μας!

Με περισσή αγάπη

Τσιγκούνης Γιάννης

Πρόεδρος Δ.Σ. Π.Ε. Γλυφάδας

Αναγνωσταράς Γιάννης

Μέλος Δ.Σ. Π.Ε. Γλυφάδας & Απεριτό Μέλος Δ' ΠΥΣΠΕ Π.Ε. Αθήνας

Κόντρα στους καιρούς της υποταγής!

Με την ευκαιρία τώσων χρόνων προσφοράς των αντιτετραδίων της εκπαίδευσης θεωρούμε αναγκαίο να επισημάσουμε την πολύτιμη συμβολή τους στην πολιτική και εκπαιδευτική ενημέρωση. Πριν από

πολλά χρόνια στο άνυδρο πεδίο της πληροφόρησης γεννήθηκε ένα σημαντικό εγχείρημα, τα αντιτετράδια της εκπαίδευσης, που στηρίχτηκε από ταξικούς αγωνιστές, αγκαλιάστηκε από τη μαχόμενη εκπαίδευση και αποτέλεσε ρήγμα ελπιδοφόρο στα εκπαιδευτικά δρώμενα.

Γι' αυτή την οσμή της κιμωλίας και των δρόμων που αναδύουν, πιστεύουμε ότι στους χαλεπούς καιρούς οφείλουμε να στηρίξουμε τη δράση τους.

Κόντρα, λοιπόν, στην ένδεικα ιδεών και προοπτικής ας ενισχύσουμε ένα περιοδικό που ανασαίνει στο εκπαιδευτικό και εργατικό κίνημα!

Φωτιάδης Γιώργος

Μέλος Δ.Σ. Ε.Ι.Μ.Ε. Πειραιά

Πάντα επίκαιρα με πολιτικά και εκπαιδευτικά ζητήματα, αναλύσεις, έρευνες, κριτική.

Πρωτοπόρα στους μεγάλους εκπαιδευτικούς αγώνες, υπερασπίζοντας πάντα τον εκπαιδευτικό και το έργο του, το δημόσιο – δωρεάν σχολείο. Κατάφερε πάρα πολλά. Όμως αυτό που θεωρείται σημαντικό είναι ότι συσπείρωσε το μαχόμενο κομμάτι της εκπαιδευτικής αριστεράς σε συνδικαλιστικό επίπεδο και αναδείχτηκε σε πρωτοπορία των αγώνων. Είναι αυτό το κομμάτι που αποτέλεσε την ατμομηχανή στους μικρούς και μεγάλους αγώνες:

- Από τον «Μάη των εκπαιδευτικών» (η ιστορική απεργία του 1988), τις καταλήψεις του 1990 – 91, τη δολοφονία του σ. Ν. Τεμπονέρα.
- Την μεγάλη απεργία του 1997 και τις μαθητικές καταλήψεις του 1998.

- Την απεργία των δασκάλων το 2006 και την ακύρωση της αναθεώρησης του άρθρου 16, όπως και του Νόμου – Πλαίσιο για τα ΑΕΙ.

- Τον ξεσπασμό των νέων (φοιτητών – μαθητών – εργαζομένων) με αφορμή την εν ψυχρώ δολοφονία του 15χρονου μαθητή Α. Γρηγορόπουλου.

Είναι αυτό το κομμάτι που ακύρωσε την «Αξιολόγηση» του εκπαιδευτικού και υπερασπίστηκε τη δημοκρατία στο σχολείο. Άλλοτε πετύχαμε σημαντικές νίκες και άλλοτε υπήρξαν υποχωρήσεις.

Όμως τη μεγάλη μάχη δεν την έχουμε δώσει ακόμα. Και αυτή τη φορά θα είναι νικηφόρα.

- Για το σχολείο των οραμάτων μας
- Για την ελεύθερη κοινωνία

Ζωή Χατζή

Πρόεδρος της Ένωσης Εκπαιδευτικών Εικαστικών Μαθημάτων

Τα Αντιτετράδια της Εκπαίδευσης παραμένουν επί 24 χρόνια στην πρώτη γραμμή του πανεκπαιδευτικού αγώνα.

Τα Αντιτετράδια δεν είναι περιοδικό γενικών ακαδημαϊκών αναλύσεων και αναζητήσεων, αλλά θήμα ενεργητικής συμβολής στη διαμόρφωση, προβολή και υπεράσπιση των αιτημάτων του μαχόμενου κόσμου της εκπαίδευσης.

Περιοδικό έκφρασης καιρίων εκπολιτιστικών και μορφωτικών διεκδικήσεων, αλλά και έμπρακτης στήριξης των ευρύτερων λαϊκών δημοκρατικών και κοινωνικών αγώνων.

Όλα τα βασικά αιτήματα της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης για τα οποία πάλεψε η Ένωσή μας φιλοξενήθηκαν και προβλήθηκαν συστηματικά –στα 24 προηγούμενα χρόνια– από τις στήλες των Αντιτετραδίων. Είμαστε βέβαιοι ότι το ίδιο θα γίνεται και στη συνέχεια.

Ειδικά τώρα που η αντικοινωνική καταίγδα των Μνημονίων υποδούλωσης του λαού και διάλυσης της δημόσιας εκπαίδευσης, πλήττοντας άγρια τα δικαιώματα όλων των εκπαιδευτικών, επιχειρεί ιδιαίτερα να ξεθεμελιώσει και να πολτοποιήσει την καλλιτεχνική εκπαίδευση και απειλεί να εξοστρακίσει από το δημόσιο σχολείο τους λειτουργούς της.

Εύχομαι στα Αντιτετράδια κάθε επιτυχία στο έργο που επιτελούν και στην εκπλήρωση των σκοπών τους.

«ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

Το Νέο Λύκειο των Τεχνικών Χαρακωμάτων και της Ημιμάθειας Η “παλινόρθωση” μιας εξεταστικοκεντρικής οργάνωσης του Λυκείου, όχημα για την αποψίλωση του μαθητικού πληθυσμού και την αξιολόγηση – απόρριψη των εκπαιδευτικών

γράφουν οι Χρήστος Κάτοικας-Γιάννης Μακρίδης-Λάμπρος Μπαλιάσκας

Παράλληλα κάθε φορά που η όποια πολιτική ηγεσία του Υπουργείου προχωρούσε σε αλλαγές στη Λυκει- ακή βαθμίδα και στο σύστημα πρόσβασης στην Ανώτατη εκπαίδευση, δικαιολογούσε τις αλλαγές μέσα από μια ανελέητη κριτική του προηγούμενου συστήματος, ξεχνώ- ντας βέβαια ότι οι ίδιοι το είχαν θεσπίσει. Για παράδειγμα οι ίδιες πολιτικές δυνάμεις που πριν λίγα χρόνια έκαναν αλλαγές στο Λύκειο και στο σύστημα πρόσβασης, οι ίδιες ακριβώς (ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ) ανακα- λύπτουν ότι «το Λύκειο, όπως λειτουργεί σήμερα, είναι κατά βάση μια βαθμίδα που προσφέρει αποσπασματικού χαρακτήρα γνώσεις» (...) «αποθαρρύνει τη δημιουργι- κότητα και την πρωτοτυπία και ανταμείβει τη στείρα απομνημόνευση της ύλης (...) «φορτώνει με υπέρμετρο άγχος και πίεση τους μαθητές (...) ακυρώνεται ο παιδα- γωγικός ρόλος των εκπαιδευτικών (...) αποτέλεσμα όλων των προαναφερθέντων ελλειμμάτων είναι η ελληνική οικογένεια να αιμορραγεί οικονομικά».

Οι ίδιοι που πανηγύριζαν πριν λίγα χρό- νια για τις αλλαγές που έκαναν στο σύστημα πρόσβασης, οι ίδιοι ακριβώς ανακαλύπτουν

σήμερα ότι «το σημερινό σύστημα εισαγω- γικών εξετάσεων δεν είναι έγκυρο» και ότι «αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι μια σειρά από παθογένειες οι κυριότερες από τις οποίες είναι: Με το σημερινό σύστημα, ανθεί ένα τεράστιο οικονομικό κύκλωμα παρα- παιδείας, και δυστυχώς είναι σαφές ότι δη- μιουργούνται και αναπαράγονται κοινωνικοί φραγμοί, καθώς τα παιδιά των ασθενέστε- ρων οικονομικά οικογενειών έχουν σαφέ- στατα πολύ λιγότερες ευκαιρίες».

Τα λέμε αυτά για να δείξουμε πόση αξία έχουν οι «υποσχετικές» με τις οποίες περι- βάλλουν την πρόταση για το νέο Λύκειο και το σύστημα πρόσβασης, καθώς όσα λένε δεν είναι τίποτε περισσότερο από «copy paste» των διακηρύξεων που συνόδευσαν τις αλλαγές μέσα στα αποκαϊδία των οποί- ων αναπνέουν σήμερα εκπαιδευτικοί και εκπαιδευόμενοι.

Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Αυτό που αντιμετώπισαν πρώτα οι μα- θητές φέτος ήταν ένα φθινό Λύκειο, με περισσότερους μαθητές στην τάξη, χωρίς Πρόσθετη Διδακτική Στήριξη (ΠΔΣ), με εκ- παιδευτικούς πιεσμένους από τη μείωση

Αν κανείς κοιτάξει, τα τελευταία τριάντα χρόνια, τις διακηρύξεις των υπουργών Παιδείας, και άλλων παραγόντων, κάθε φορά που μιλούσαν για αλλαγή ή άλλαζαν το σύστημα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, θα εκπλαγεί: τα αποτελέσματα των νέων τρόπων πρόσβασης στα ΑΕΙ – ΤΕΙ ήταν εντελώς αντίθετα από τις υποσχέσεις τους!

των μισθών και τη δραματική αλλαγή των εργασιακών τους σχέσεων, χωρίς βιβλία, με εξαιρετικά περιορισμένες λειτουργικές δαπάνες, και με ένα ωρολόγιο πρόγραμ- μα υποταγμένο πλήρως στο νέο σύστη- μα εισαγωγής που ψώνισε το Υπουργείο Παιδείας από τα καλάθια προσφορών των χρησιμοποιημένων και χιλιοσποτυχημέ- νων συστημάτων πρόσβασης. Το «Νέο Λύκειο» αποτελεί μια βαθμίδα δεμένη απ’ το λαϊμό με την πρώιμη εξειδίκευση, τη βαθμοθηρία, την παραπαιδεία, την εισα- γωγή στην τριτοβάθμια.

Το «Νέο Λύκειο» ήρθε, ως ένα νέο κλω- νοποιημένο υβρίδιο, μια νέα καλλιέργεια σε φτωχό, αλίπαστο, κακοπαθημένο, απο- αζωτοποιημένο έδαφος:

- καλλικρατικές συγχωνεύσεις, υποβιθα- σμοί και λουκέτα στα σχολεία
- διάλυση 50 εκπαιδευτικών οργανι- σμών, ανάμεσα στους οποίους ο ΟΣΚ και ο ΟΕΔΒ (με παραχώρηση του ψηφι- ακού βιβλίου στην ιδιωτική πρωτοβου- λία μετά από κοινοτική επιδότηση)
- απόλυτη ελαστικοποίηση στις εργα- σιακές σχέσεις των εκπαιδευτικών

(αναπληρωτές κανονικού ωραρίου, αναπληρωτές μειωμένου, ωρομίσθιοι και ΕΣΠΑτζήδες

- επιχείρηση για νέο διοικητικό μοντέλο του υπερδιδευθυντή και του ισοπεδωμένου συλλόγου
- καλλικρατική κατάκτηση του ενιαίου της εκπαίδευσης και 'αποκέντρωσή' του τύπου 'βγάλε τα πέρα μόνοι σας'
- δρομολογούμενη, στην πράξη πια, «αξιολόγηση» της σχολικής μονάδας και του εκπαιδευτικού
- δραματική κατακύβη του προϋπολογισμού για την παιδεία, από το 3,1 στο 2,7%.

ΣΤΗΝ ΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Αν κανείς ανιχνεύσει το «σώμα» της πρότασης για το Λύκειο και την πρόσβαση στην ανώτατη εκπαίδευση, θα διαπιστώσει ότι κεντρική θέση στις αλλαγές έχει μια ρύθμιση για την οποία οι επιτελείς του Υπουργείου Παιδείας και οι συνοδοιπόροι τους (ο Πανεπιστημιακός και πρώην πρόεδρος του Συμβουλίου Α/βάθμιας και Β/βάθμιας Εκπαίδευσης Γ. Μπαμπινιώτης) έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον να «καταθέσουν» το ρεπερτόριο της υλοποίησής της: **πανελλαδικού τύπου εξετάσεις σε όλες τις τάξεις του Λυκείου**. Αυτές φαίνεται να αποτελούν το «παιδαγωγικό ευαγγέλιο» και τη «γραμματική» του και καθορίζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να πριμοδοτούν, χωρίς να το δηλώνουν, την «παλινόρθωση» μιας ακόμα πιο εξεταστικοκεντρικής οργάνωσης του Λυκείου.

Πράγματι! Αν κανείς ξύσει τα γνωστά παραπλανητικά σοβατίσματα, θα ανακαλύψει ότι ο το Υπουργείο Παιδείας προτείνει το παρακάτω: Σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του Λυκείου, από την Α΄ έως την Τρίτη Λυκείου) οι μαθητές θα διαγωνίζονται στο τέλος της χρονιάς σε εξετάσεις πανελλαδικού χαρακτήρα σε όλα τα μαθήματα με κοινά θέματα που θα έρχονται τον λεγόμενο Ανεξάρτητο Εθνικό Οργανισμό Εξετάσεων και όποιος καταφέρει και «επιζήσει σχολικά» και ενδιαφέρεται να διεκδικήσει την εισαγωγή του στην Ανώτατη εκπαίδευση, στην τελευταία τάξη του Λυκείου, περνάει από έναν ακόμη γύρο πανελλαδικών εξετάσεων σε 3-4 μαθήματα. (Τα οποία στην πραγματικότητα θα είναι τα διπλάσια, καθώς το Υπουργείο Παιδείας, ως μέγας αλχημιστής, προσφέρει τρία σε ένα τα φιλολογικά μαθήματα, τις φυσικές και μαθηματικές επιστήμες)

Παράλληλα, το Υπουργείο Παιδείας στα πλαίσια της «σκέψης Μπαμπινιώτη» ερω-

Το «Νέο Λύκειο» ήρθε, Ως ένα νέο, ΚΛΩΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΥΒΡΙΔΙΟ, ΜΙΑ ΝΕΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΣΕ ΦΤΩΧΟ, ΑΛΙΠΑΣΤΟ, ΚΑΚΟΠΑΘΗΜΕΝΟ, ΑΠΟΑΖΩΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΔΑΦΟΣ

τοτροπεί με την ιδέα, ανάμεσα σε άλλα, οι εξεταστικές δοκιμασίες να βασίζονται σε ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, ως ασπίδα υποτίθεται στη μηχανική αποστήθιση και παπαγαλία.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΜΕΤΑΜΦΙΕΣΗ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ

Όλο πιο έντονα και έντεχνα, προβάλλονται με διάφορες ταχυδακτυλουργίες, παραδοσιακές πρακτικές ως πρωτότυπα και μαγικά ελιξίρια για την «ανανέωση» του σχολείου. Με τα περιφερειακά τεστ ο κ. καθηγητής επιδιώκει να καλλιεργήσει την αυταπάτη ότι το σύνολο της διαδικασίας θα είναι απόλυτα αντικειμενικό και αξιοκρατικό, αποκρύπτοντας έντεχνα το γεγονός ότι όσο «αντικειμενικό» κι αν είναι το διαδικαστικό μέρος, τα υπόλοιπα στοιχεία που «συναρμολογούν» τη λογική του, και διαμορφώνουν την κρίση για την επιλογή / πρόκριση / απόρριψη του μαθητικού πληθυσμού δεν μπορούν να «απογαλακτιστούν» από τις ανισωτικές λειτουργίες της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Όσοι έχουν ασχοληθεί με αυτήν και τις λειτουργίες της, γνωρίζουν καλά ότι αν οι εκπαιδευτικές ανισότητες μεταξύ των μαθητών αποτελούσαν στο σύστημα των πανελλαδικών εξετάσεων την εκπαιδευτική τους ιστορία, τώρα θα είναι το ζωντανό τους παρόν.

Παράλληλα, η κρυφή ενσωμάτωση του συστήματος επιλογής στην καρδιά της λυκειακής βαθμίδας, με τις ετήσιες πανελλαδικές εξετάσεις από την Α΄ τάξη –που όλοι γνωρίζουν πόσο εύκολα μπορεί να απλώσουν τη «σκιά τους» στην ημερήσια διάταξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας– μεταμφιέζεται από το Υπουργείο Παιδείας σε «απελευθέρωση του λυκείου ως αυτόνομης μορφωτικής βαθμίδας». Ωστόσο, τα αποτελέσματα στις ετήσιες εξετάσεις πανελλαδικού τύπου δεν θα φωτογραφίζουν, δεν θα αποτιμούν απλώς την απόδοση και την πρόοδο του μαθητή από τάξη σε τάξη, αλλά θα καθορίζουν (νωρίς-νωρίς) ποιες σχολές θα «ανοίξουν» γι' αυτόν στο μέλλον και αν θα «ανοίξουν».

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ «ΠΑΡΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ»

Δεν υπάρχει καλύτερο έδαφος για να βαθύνει ακόμη περισσότερο τις ρίζες της η εκπαίδευση της ακριβοπληρωμένης αμάθειας, καλύτερη λωρίδα ταχείας κυκλοφορίας για να τρέξουν ακόμη πιο γρήγορα οι εργολάβοι των εξετάσεων, τα φροντιστήρια και τα ιδιαίτερα! Χέρι-χέρι, ο πάλαι ποτέ «μέγας εξισωτής», όχι μόνο δεν θα ελαφρώνει αλλά θα επικυρώνει και θα νομιμοποιεί με τον πιο «αντικειμενικό» τρόπο το στένεμα των διόδων! Στην υλοποίηση των προτάσεων του Υπουργείου Παιδείας, εμφολωρεί ο κίνδυνος, η μαθησιακή διαδικασία να καταδυναστευτεί ολοκληρωτικά από το «άπλωμα» των εξεταστικών δοκιμασιών και την ανάγκη ανταπόκρισης σ' αυτές και εκπαιδευτικοί και εκπαιδευόμενοι να μεταφέρουν στην «καρδιά» της σχολικής αίθουσας ρόλους εξεταστών-διορθωτών-βαθμολογητών, αφ' ενός, και εξεταζομένων, αφ' ετέρου, αφού το εκπαιδευτικό έργο καλείται να εστιάσει σε μια «τεχνολογία» των εξετάσεων, στην οργάνωση και διευθέτηση των προβλεπόμενων εξεταστικών δοκιμασιών. Στο πλαίσιο αυτό, η λυκειακή βαθμίδα θα «ξεχάσει» πολύ γρήγορα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, ότι οι μαθητές που φοιτούν στις τάξεις της έχουν διαφορετικές, άνισες μορφωτικές «αποσκευές», καθώς θα είναι επιφορτισμένη όχι στο να προετοιμάσει το σύνολο του μαθητικού πληθυσμού αλλά κυρίως να διαπιστώσει-νομιμοποιήσει την ικανότητα εκείνων που προορίζονται να φοιτήσουν στις «καλές» σχολές, μέσα από διαδικασία επιλογής που θα επεκτείνεται χρονικά σε όλο το εύρος του Λυκείου και θα προσφέρει στη διαχειριστική αρμοδιότητα των καθηγητών-κριτών, ως στοιχεία για την κρίση των υποψηφίων, «αυτούσια» την ποιότητα των μορφωτικών «αποσκευών» που ο κάθε ένας θα μεταφέρει ανάλογα με το κοινωνικό-οικονομικό του «βάρος».

Παράλληλα, πρέπει να τονίσουμε ότι δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι τα τεστ τύπου πολλαπλής επιλογής προάγουν την κριτική σκέψη και άλλες συναφείς δραστηριότητες, καθώς δέχονται σοβαρές αμφισβητήσεις. Τι ελέγχεται, αλήθεια, με αυτά που παρουσιάζονται σαν τη λυδία λίθο της αξιολόγησης των μαθητών; Θραύσματα γνώσεων και επιλεκτικής μνήμης που δεν είναι παρά μία από τις μορφές που παίρνει η ικανότητα συγκράτησης πληροφοριών, η οποία δρομολογείται στα ίδια ίχνη της αποστήθισης που υποτίθεται ότι έρχεται να αναρέσει. Δεν θα ήταν υπερβολή να σημειώσουμε ότι πολλές φορές καμιά άσκηση δεν εξηγεί τόσο πλήρως τις διανοητικές ελλείψεις των

μαθητών όσο η εσωτερική συσχέτιση γνώσης και σκέψης με τη σημείωση των επιλογών πάνω σε διακεκομμένες γραμμές.

ΤΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΑ ΠΥΡΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ

Λιγότερα μαθήματα, ερευνητικές εργασίες, ελεύθερος χρόνος! Αυτά είναι, μαζί με τις χυλοπαιγμένες υποσχητικές, τα νέα συνθήματα του Υπουργείου Παιδείας για το «νέο Λύκειο». Να επισημάνουμε βεβαίως ότι το Υπουργείο Παιδείας είναι άσος στις ταχυδακτυλουργίες. Η μείωση των μαθημάτων έγινε, τουλάχιστον σε ένα μέρος, με την παλιά διαφήμιση των σαμπουάν (2 σε 1, 3 σε 1 κ.λπ.). Πήρε τρία φιλολογικά μαθήματα (Αρχαία, Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία) που διδάσκονται στο σημερινό Λύκειο 9 ώρες και τα «βάφτισε» ένα με τις ίδιες ώρες. Πήρε άλλα τρία μαθήματα (Φυσική, Χημεία και Βιολογία) και τα «βάφτισε» πάλι ένα...

Να πούμε, βέβαια, ότι τα τελευταία πολλά χρόνια, υπήρχαν πλήθος μαθήματα στο Λύκειο και αυτό δεν ήταν ότι καλύτερο καθώς δεν πατούσε σε κάποια πραγματική ανάγκη των μαθητών αλλά σε άλλες «ανάγκες». Ωστόσο το κύριο ζήτημα δεν είναι τόσο τα λιγότερα ή τα περισσότερα μαθήματα που διδάσκεται ένας μαθητής, αλλά η κατεύθυνση, τα περιεχόμενα μάθησης, η ποιότητα των διδακτικών εγχειριδίων, οι τρόποι διδασκαλίας και προπάντων οι επιδιώξεις της.

Όσον αφορά στην υποσχητική για πε-

ρισσότερο ελεύθερο χρόνο των μαθητών, αυτό μόνο πικρό γέλιο μπορεί να προκαλέσει. Η διάρθρωση του «νέου λυκείου» και οι νέοι όροι πρόσβασης στα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ μετατρέπουν το «νέο λύκειο» σε μαραθώνιο πολλών εμποδίων και εύκολα μπορεί να καταλάβει κανείς ότι αυτή η κατάσταση είναι το έδαφος που λιπαίνει την εξαφάνιση του ελεύθερου χρόνου των μαθητών.

Στη συζήτηση για το σύστημα πρόσβασης, οφείλουμε να επισημάνουμε τους οικονομικούς, κοινωνικούς και εκπαιδευτικούς όρους που επιδρούν, στη διάρκεια της φοίτησης, πολύ πριν οι μαθητές, ως υποψήφιοι, φτάσουν στις πανελλαδικές εξετάσεις, στην έκβαση αυτής της φοίτησης και σε τελευταία ανάλυση στη διαφοροποιημένη κατάσταση των υποψηφίων. Οφείλουμε να στρέψουμε το μικροσκόπιο του ενδιαφέροντος, της πολιτικής και εκπαιδευτικής μας ανάλυσης στις λειτουργίες του υπαρκτού σχολείου από την πρώτη μικρή του δημοτικού, πολύ δηλαδή πριν από το τέλος της λυκειακής βαθμίδας.

Δεν υπάρχει «φαινή ιδέα» για το εξεταστικό, πολύ περισσότερο δεν υπάρχει αντίπαλη πρόταση, αν δεν τοποθετηθεί κανείς για την ουσία της σχολικής εκπαίδευσης, καθώς είναι σαφές ότι το σύστημα πρόσβασης δεν μπορεί να βρει δίκαιη λύση στο πλαίσιο των άνισων όρων που δημιουργεί η σημερινή εκπαιδευτική και

κοινωνική πραγματικότητα. Οφείλουμε να μιλήσουμε για την εκπαίδευση και το σχολείο σε συνάρτηση με τις υπαρκτές σχέσεις παραγωγής, με το σύστημα εκμετάλλευσης που προσδιορίζει και καθορίζει τη σχολική εκπαίδευση.

Η εκπαιδευτική κοινότητα πρέπει να κοιτάξει το δάσος και όχι το δέντρο και να μιλήσει για όλα τα παιδιά. Αλλιώς θα «εγκλωβιστεί» σε μια επιφανειακή συζήτηση που θα επικεντρώνεται στην τελευταία τάξη του λυκείου, θα μεγαλοποιεί το ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει αυτό καθ' αυτό το «σύστημα πρόσβασης» και θα αφήνει απέξω τα μεγάλα προβλήματα του εκπαιδευτικού συστήματος.

Χρειάζεται, επίσης, να αποκαλύψουμε ότι η «αυτονομία» ή «αποδέσμευση του Λυκείου» δεν εξαρτάται, σε τελευταία ανάλυση, από τις εξετάσεις πρόσβασης. Πρώτον γιατί κάθε βαθμίδα είναι λογικό να δέχεται με την επόμενη. Δεύτερον, γιατί όπου κι αν μετατεθούν οι εξετάσεις πρόσβασης χρονικά, το Λύκειο θα συνεχίσει να είναι προθάλαμος τους, καθώς η «αξία» των τίτλων του Λυκείου στον υφιστάμενο κοινωνικό καταμερισμό εργασίας δεν είναι, εδώ και χρόνια, συνδεδεμένη με κανένα επαγγελματικό δικαίωμα, είναι απαξιωμένη εργασιακά.

ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ – ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Στο σημείο αυτό οφείλουμε να ξεκαθαρίσουμε ακόμη μια πλευρά εξόχως σημαντική που είναι λάθος να ξεφεύγει από την προσοχή της εκπαιδευτικής κοινότητας. Το "Νέο Λύκειο" αποτελεί οργανικό τμήμα του "Νέου Σχολείου" της ημιμάθειας, του κατακερματισμού, των αποσπασματικών γνώσεων, της μεγάλης διαφοροποίησης. Παράλληλα δένεται με ένα νήμα με την πολιτική των συγχωνεύσεων και της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών με βάση τις επιδόσεις των μαθητών. Γιατί είναι φανερό ότι το Υπουργείο Παιδείας σκοπεύει να χρησιμοποιήσει τις διαφοροποιημένες επιδόσεις των Λυκείων στις πανελλαδικού τύπου εξετάσεις στα όρια των τριών τάξεων, για να νομιμοποιήσει την απορριπτική αξιολόγηση των σχολείων και των εκπαιδευτικών, καθώς θα τους συνδέει με τα αποτελέσματα των μαθητών. Από την άλλη, με το επιχείρημα της ανάπτυξης των προγραμμάτων επιλογής μαθημάτων θα επιχειρήσει να δικαιολογήσει την πρόθεσή του για συνένωση λυκείων, δηλαδή για κατάργηση σχολικών μονάδων ιδιαίτερα στα μεγάλα αστικά κέντρα. «ANTITETPAIAIA»

alfavita.gr

Ειδήσεις, Αναλύσεις, Έρευνες, Θέματα για όλους του χώρου της Παιδείας και της εργασίας, για τον εκπαιδευτικό, το γονιό, το μαθητή, το φοιτητή, τον ενημερωμένο πολίτη.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ

www.alfavita.gr

ΔΙΚΤΥΟ

ΕΚΓΑΙΡΗ ΚΑΙ ΕΓΚΥΡΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Με την επιμέλεια του Χρήστου Κάτσικα
και 50 συνεργατών - ανταποκριτών.

Η www.alfavita.gr είναι η μεγαλύτερη σε επισκεψιμότητα
εκπαιδευτική πύλη την Ελλάδα

τι είναι και τι επιδιώκει η «έρευνα PISA του ΟΟΣΑ» στα ελληνικά σχολεία

γράφουν οι Χρήστος Κάτοικας, Βασίλης Καραμπάτσας, Αποστόλης Καραζιάννης

«ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ» ΣΕ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΜΕΤΡΗΣΙΜΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

Με πρόσφατο Έγγραφο του (12/12/2011) με θέμα «Εγκριση άδειας επίσκεψης για τη διεξαγωγή της έρευνας PISA του Ο.Ο.Σ.Α. σε σχολικές μονάδες Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» το Υπουργείο Παιδείας (με υπογραφή του Ειδικού Γραμματέα Μ. Κοντογιάννη) ενημερώνει ότι «Το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (Κ.Ε.Ε.) έχει αναλάβει την ευθύνη διεξαγωγής του Διεθνούς Προγράμματος για την αξιολόγηση των μαθητών-PISA 2012 (Programme for International Student Assessment), που πραγματοποιείται υπό την αιγίδα του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ)».

Σύμφωνα με το ίδιο Έγγραφο «Το πρόγραμμα αυτό διεξάγεται σε 67 χώρες και διερευνά την ικανότητα εφαρμογής των γνώσεων και δεξιοτήτων που έχουν αποκτήσει στο σχολείο οι δεκαπεντάχρονοι μαθητές/τριες στην επίλυση προβλημάτων της καθημερινής ζωής. Τα γνωστικά πεδία που εξετάζονται είναι τα Μαθηματικά, οι Φυσικές Επιστήμες και η Κατανόηση Κειμένου».

Το Υπουργείο Παιδείας επισημαίνει ότι στη χώρα μας «η έρευνα θα πραγματοποιηθεί από 7 Μαρτίου 2012 έως και 6 Απριλίου 2012 και θα συμμετάσχουν 217 δημόσια και ιδιωτικά Γυμνάσια, Γενικά Λύκεια και Επαγγελματικά Λύκεια» τα οποία «έχουν επιλεγεί με τυχαία δειγματοληψία».

ΟΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στην τελευταία του Έκθεση για την Ελληνική Οικονομία (Ιούλιος 2009)¹ ο Οργανισμός για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (ΟΟΣΑ: OECD)² προετοιμάζει το έδαφος για την επιβολή μέτρων, ανάμεσα σε άλλα και στην εκπαίδευση, η υλοποίηση των οποίων

θα δημιουργήσει ένα εφιαλτικό μέλλον για την εκπαίδευση, τους εκπαιδευτικούς και τους σπουδαστές στη χώρα μας.

Για την παιδεία ο ΟΟΣΑ αφιερώνει το 4ο Κεφάλαιο³, περίπου τις 30 τελευταίες σελίδες της Έκθεσης, Εισηγείται τη λειτουργία ιδιωτικών πανεπιστημίων και την επιβολή διδάκτρων για τη φοίτηση στις προπτυχιακές σπουδές των κρατικών πανεπιστημίων (στις μεταπτυχιακές το θεωρεί αυτονόητο), την αξιολόγηση των πανεπιστημίων και τη σύνδεση της χρηματοδότησής τους με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, την «αυτονομία» των ΑΕΙ σε θέματα πρόσληψης προσωπικού και επιλογής φοιτητών, την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και των σχολείων με βάση τις επιδόσεις των μαθητών, το διαχωρισμό των εξετάσεων για το απολυτήριο του Λυκείου από τις εξετάσεις εισαγωγής στα ΑΕΙ, την εισαγωγή νέων προγραμμάτων διδασκαλίας, την υποχρέωση μονοετούς κατάρτισης πριν το διορισμό των εκπαιδευτικών κ.λπ.

ΟΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΕΥΡΥΔΙΚΗ (EURYDICE)

Παράλληλα την ίδια περίοδο η ετήσια έκδοση «Αριθμοί-κλειδιά της εκπαίδευσης στην Ευρώπη-2009», που εξέδωσε το δίκτυο Eurymice⁴, επιχειρεί να επιβάλει τη «γραμμή» των Βρυξελλών για την εκπαίδευση, έτσι ώστε η κάθε χώρα να προσαρμοστεί κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές. Παρ' όλη την υπερκατανάλωση εύχων λέξεων και επιδέξια λόγων για να θολώσουν τις πραγματικές τους στοχεύσεις, η κατεύθυνση των Βρυξελλών είναι φανερή. Στοχεύουν στο βάθεμα του ιδιωτικοποιημένου, πειθαρχημένου, ευέλικτου και αποδοτικού στα κυρίαρχα συμφέροντα σχολείου, που θα παράγει εργατικό δυναμικό φτηνό, χωρίς δικαιώματα, αλλά καταρτισμένο με εκείνες τις χρηστικές δεξιότητες που απαιτεί το κεφάλαιο για αύξηση της κερδοφορίας του.

Στο εισαγωγικό σημείωμα της έκδοσης αναφέρεται με σαφήνεια ότι «έχοντας ως γνώμονα τη στρατηγική της Λισσαβόνας σύμφωνα με την οποία, η εκπαίδευση χρειάζεται να αποτελέσει τον κινητήριο μοχλό για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Ευρώπης, τα Κράτη-Μέλη προχωρούν σε μεταρρυθμίσεις σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης προκειμένου να επιτύχουν τον συγκεκριμένο στόχο. Υπό αυτό το πρίσμα, η μελέτη των ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών συστημάτων καθίσταται επιβεβλημένη, καθώς φέρνει στο φως αφ' ενός μεν τις καλές πρακτικές που θα πρέπει να υιοθετηθούν αφ' ετέρου δε τις αδυναμίες που θα πρέπει να εξαλειφθούν».

Έτσι, στην ετήσια έκδοση «Αριθμοί-κλειδιά της εκπαίδευσης στην Ευρώπη-2009», ουσιαστικά και τυπικά καταγράφεται ο βαθμός προσαρμογής των κρατών-μελών στα παρακάτω μέτρα-στόχους που έχει εδώ και χρόνια θέσει η ΕΕ. Αυξημένη αυτονομία των σχολών σε συνδυασμό με αύξηση της εξωτερικής αξιολόγησης, δίδακτρα (οι σπουδαστές καλούνται να συμβάλουν στη χρηματοδότηση του κόστους των σπουδών τους όπως ήδη γίνεται σε 16 χώρες), δημιουργία μηχανισμών χρηματοδότησης από διαφοροποιημένες πηγές, αυστηρότερες διαδικασίες επιλογής για την εισαγωγή στα Πανεπιστήμια και περιορισμός του αριθμού των εισακτέων, αποκέντρωση της εκπαίδευσης με διαφοροποίηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, του περιεχομένου της γνώσης που λαμβάνουν οι μαθητές, γενίκευση και αύξηση των τροφείων στην προσχολική αγωγή, σπάσιμο των σπουδών των Ανώτατων σχολών.

Ο ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ «PISA»

Αν όμως οι παραπάνω συνταγές του Ο.Ο.Σ.Α και της Ε.Ε. στοχεύουν στις «δομές και τις υποδομές» του εκπαιδευτικού συστήματος, ο γνωστός διεθνής διαγωνισμός PISA⁵ στοχεύει στο «περιεχό-

μενο» της εκπαίδευσης. Χέρι-χέρι ο διεθνής διαγωνισμός PISA επιχειρεί με όχημα τα πορίσματά του (μέσα από τον έλεγχο των αναγνωστικών, μαθηματικών και φυσικών ικανοτήτων των μαθητών) να προσανατολίσει την σχολική εκπαίδευση σε μια συγκεκριμένη κατεύθυνση. Στην πράξη οι στόχοι του προωθούν αντί της γνώσης τη δεξιότητα. Για να πάει καλά μια χώρα στο διαγωνισμό πρέπει οι μαθητές της να έχουν αντιμετωπίσει τη Γλώσσα σχεδόν αποκλειστικά ως εργαλείο επικοινωνίας, να έχουν διδαχτεί από τα Μαθηματικά κυρίως μεθόδους επίλυσης πρακτικών προβλημάτων, ενώ στις Φυσικές επιστήμες να μην έχουν εμβαθύνει στο γιατί αλλά στο πώς. Έτσι, το εκπαιδευτικό σύστημα θα πρέπει, προ-

σαρμοζόμενο στους στόχους του προγράμματος, να «προπονεί» τους μαθητές σε τέτοιου είδους θέματα αντί να τους διδάσκει, να τους καταρτίζει αντί να τους εκπαιδεύει.

Όπως γίνεται κατανοητό η κατάσταση της χώρας μας στις τελευταίες θέσεις χρησιμοποιείται ως τεκμήριο από όποιον θέλει είτε να κατακρίνει την εκπαιδευτική πολιτική των κυβερνήσεων, είτε να κατακεραυνώσει συνολικά τους εμπλεκόμενους στη διαδικασία της εκπαίδευσης (δασκάλους, καθηγητές, γονείς, μαθητές) για την πλημμυράζουσα άσκηση των καθηκόντων τους.

ΠΩΣ ΕΙΝΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΜΕΝΗ Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΗΜΕΡΑ

Είναι φανερό ότι ο κυρίαρχος σχεδιασμός της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης στοχεύει ευθέως στη διατύπωση νέας πρότασης για το μοντέλο του σχολείου και του μαθητή / εκπαιδευτικού. Το σχολείο των «εκπαιδευσιμων» στην κοινωνία των «απασχολησιμων» είναι αδύνατο να λειτουργήσει αν δεν μεταλλαχθούν τα «υποκείμενά» του. Από τη μια το φτηνό, ιδιωτικοποιημένο και «αποδοτικό» σχολείο χρειάζεται υποταγμένους και άβουλους εκπαιδευτικούς, χειραγωγημένους, με σχέσεις εργασίας τις οποίες καθορίζει η ανασφάλεια, οι εξετάσεις και το ρουσφέτι. Από την άλλη, η κυρίαρχη μορφωτική προτεραιότητα της νεοφιλελεύθερης αναδιάρθρωσης για τη διαμόρφωση –αξιοποίηση των εργαζομένων, στηρίζεται σε ένα είδος γενικής μόρφωσης το οποίο δεν καλλιεργεί και δεν αναπτύσσει τη συνθετική– αναλυτική σκέψη, δεν δίνει τις βάσεις για την ερμηνεία της κοινωνίας και του κόσμου.

ΑΛΛΑ ΑΣ ΔΟΥΜΕ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ

Τόσο στην Έκθεση του ΟΟΣΑ «Greece-Economic Surveys-2009» όσο και στην Έκδοση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ««Αριθμοί-κλειδιά της εκπαίδευσης στην Ευρώπη-2009» τονίζεται η ανάγκη να αυξηθούν οι πηγές χρηματοδότησης πέρα από τη δημόσια χρηματοδότηση. Και για τους δυο οργανισμούς τα δίδακτρα είναι μια ευρέως διαδεδομένη μορφή ιδιωτικής συμμετοχής που έχει εγκριθεί σε 16 χώρες. Στην Έκθεση της Ευρυδικής επισημαίνεται ότι μέχρι στιγμής τα δίδακτρα στις προπτυχιακές σπουδές έχουν υιοθετηθεί ως βασικός μοχλός ιδιωτικής χρηματοδότησης σε 16 κράτη και ότι το ύψος τους ποικίλλει, από τα 1.060 ευρώ ετησίως στην Ισπανία, τα 1.496 ευρώ στην Ολλανδία, στα 3.869 στην Αγγλία και τα 8.601 στη Λετονία.

Στη χώρα μας μέχρι σήμερα δίδακτρα υπάρχουν μόνο στα περισσότερα μεταπτυχιακά προγράμματα και η κυρίαρχη τάση είναι η επέκτασή τους σε όλο το εύρος των μεταπτυχιακών σπουδών. Ωστόσο, η απουσία φοιτητικής μέριμνας, επιβαρύνει εδώ και αρκετά χρόνια ένα μεγάλο μέρος των προπτυχιακών φοιτητών, κυρίως αυτούς που σπουδάζουν εκτός τόπου μόνιμης κατοικίας (πάνω από 100.000 συνολικά). Το κόστος σε αυτές τις περιπτώσεις κυμαίνεται από 6-10.000 ευρώ ετησίως για την κυρίως κάλυψη της στέγης και της σίτισης, καθώς η κρατική φοιτητική μέριμνα καλύπτει μόνο το 10% περίπου των αναγκών.

Το ζητούμενο για τη μορφωτική αντίληψη της νεοφιλελεύθερης αναδιάρθρωσης δεν είναι η σύνθεση των γνώσεων, η κατανόηση της κοινωνίας και του κόσμου, πολύ περισσότερο δεν είναι η ανάπτυξη δυνατοτήτων για την αλλαγή της κοινωνίας. Το εκπαιδευτικό σύστημα, στο πλαίσιο αυτό, ενδιαφέρεται να δώσει στον κάθε μαθητή όχι παιδεία, αλλά «θραύσματα γνώσης», ένα «κουτί πρώτων βοηθειών», «βασικές δεξιότητες», με τις οποίες θα μπορεί να πλοηγηθεί στην αγορά εργασίας. Όμως, η εκπαίδευση των δεξιοτήτων και ο κατακεραματισμός της γνώσης παίζει και ένα σημαντικό ιδεολογικό ρόλο. Ο εργαζόμενος εκτός από δεξιότητες πρέπει να είναι και πειθισμένος σε ό,τι απαγορεύει η εργοδοσία και η κυρίαρχη ιδεολογία.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Η Έκθεση «Greece – Economic Surveys – 2009» που παρουσιάστηκε στο Παρίσι τον Ιούλιο του 2009 είναι 156 σελίδες και αγγίζει όλες τις πτυχές της οικονομικής ζωής. Μπορεί να την διαβάσει κανείς στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://oberon.sourceoecd.org/upload/1009151etemp.pdf>

2. Ο ΟΟΣΑ (Οργανισμός για την οικονομική συνεργασία και ανάπτυξη και με λατινικούς χαρακτήρες OECD) είναι ένας διεθνής ιμπεριαλιστικός οργανισμός με 34 κράτη τακτικά μέλη, που δημιουργήθηκε το 1961. Τα 24 ιδρυτικά μέλη (όλα του δυτικού μπλόκ) αυξήθηκαν σε 34, με την προσθήκη κρατών της αυτής πολιτικής και οικονομικής νοοτροπίας. Ο ΟΟΣΑ είναι μετεξέλιξη του Οργανισμού Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας, που δημιουργήθηκε το 1948 για να ρυθμίσει τα της «ανοικοδόμησης» της Ευρώπης, με βάση το σχέδιο Μάρσαλ. Ποιες Ευρώπης. Της κατεχόμενης δυτικής Ευρώπης. Πρώτος του γενικός γραμματέας ήταν ο R. Marjolin, στέλεχος της ναζιστικής κυβέρνησης του Πεταίν στο Βισύ της Γαλλίας. Σημερινός γ.γ. του ΟΟΣΑ (από το 2006) είναι ο Angel Gurría, μεξικανός, καταστροφές της Μεξικανικής οικονομίας 20 χρόνια πριν (υπό τις εντολές του Δ.Ν.Τ.), άνθρωπος του διεθνούς τραπεζικού κυκλώματος και υπουργός Οικονομίας της διαβόητης κυβέρνησης Zedillo.

3. OECD, Greece – Economic Surveys, Chapter 4. Raising Education Outcomes, p.125-154, Volume 2009/15, July 2009.

4. Σύμφωνα με τις διακηρύξεις του «το Δίκτυο Eurydice (www.Eurydice.org) είναι το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πληροφόρησης για την Εκπαίδευση. Αποστολή του δικτύου είναι η μελέτη και παρακολούθηση των εκπαιδευτικών συστημάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η συλλογή και ηλεκτρονική διαχείριση των πληροφοριών και η διάδοση των αποτελεσμάτων. Εκπονεί συγκριτικές μελέτες για τα εκπαιδευτικά συστήματα και για θέματα κοινού ενδιαφέροντος σε κοινοτικό επίπεδο, αναπτύσσει χρήσιμους δείκτες για τους αρμόδιους για θέματα εκπαιδευτικής πολιτικής και διαχειρίζεται μια μεγάλη βάση δεδομένων για τα εκπαιδευτικά συστήματα» (Αριθμοί-Κλειδιά για την Εκπαίδευση 2009 – Ελληνική Μονάδα του δικτύου «Ευρυδική»). Στο δίκτυο Eurydice περιλαμβάνονται οι 31 χώρες που συμμετέχουν στο κοινοτικό πρόγραμμα δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης (τα κράτη μέλη της ΕΕ, τα κράτη της Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και η Τουρκία). Ο συντονισμός και η διαχείριση του αναλαμβάνονται από τον Εκτελεστικό Οργανισμό Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Θεμάτων και Πολιτισμού που εδρεύει στις Βρυξέλλες, ο οποίος συντάσσει τις εκδόσεις του και χειρίζεται τις βάσεις δεδομένων του.

5. Ο όρος PISA είναι το ακρωνύμιο στην Αγγλική γλώσσα του Διεθνούς Προγράμματος Αξιολόγησης των Μαθητών («Programme for International Student Assessment»). Το πρόγραμμα PISA είναι πρόγραμμα του ΟΟΣΑ (συμμετέχουν περίπου 60 χώρες από όλο τον κόσμο) το οποίο, σύμφωνα με τις διακηρύξεις του οργανισμού, «διερευνά την ικανότητα δεκαπεντάχρονων μαθητών να χρησιμοποιούν γνώσεις και δεξιότητες σε βασικά γνωστικά πεδία, όπως στην κατανόηση κειμένου, στα μαθηματικά, στις φυσικές επιστήμες. Επιπλέον διερευνά την ικανότητα των μαθητών να αναλύουν, να επιχειρηματολογούν, αλλά και να εκφράζονται αποτελεσματικά, όταν μελετούν, ερμηνεύουν και επιλύουν προβλήματα της καθημερινής ζωής». Η επίσημη έναρξη του στα μέσα της δεκαετίας του 1990 έγινε το 1997. Κάθε κύκλος έρευνας του Προγράμματος PISA έχει τρεις φάσεις. Η πρώτη φάση του Α' κύκλου έρευνας πραγματοποιήθηκε το 2000, η δεύτερη φάση το 2003 και η τρίτη φάση το 2006. Η έναρξη του Β' κύκλου έγινε το 2009 και είναι η πρώτη φάση του Β' κύκλου. Οι επόμενες φάσεις του ίδιου κύκλου θα γίνουν το 2012 και το 2015. Το Πρόγραμμα PISA χρηματοδοτείται αποκλειστικά από τις άμεσες εισφορές των χωρών που συμμετέχουν, μέσω του Υπουργείου Παιδείας της κάθε χώρας.

Στο δεύτερο βήμα, που προβλέπεται από τον πρόσφατα ψηφισμένο νόμο 4024, στην αξιολόγηση από ιδιώτες και τον ΑΣΕΠ του συνόλου του δημοσίου τομέα, ετοιμάζεται να περάσει η Κυβέρνηση μετά την εργασιακή εφεδρεία. Μάλιστα ο υπουργός Διοικητικής Μεταρρύθμισης, Δ. Ρέππας, άφησε ανοικτό το ενδεχόμενο να πραγματοποιηθεί συνέντευξη μέσω ΑΣΕΠ για την αξιολόγηση των δημοσίων υπαλλήλων.

Αναφερόμενος στη διαδικασία της συνέντευξης μέσω ΑΣΕΠ που θα ακολουθήσουν όσοι υπάλληλοι κριθούν για θέσεις ευθύνης, σημείωσε ότι «αυτό πρέπει να γίνει, όχι μόνο για κάποιους οι οποίοι διεκδικούν μία θέση ευθύνης, αλλά για κάθε έναν ο οποίος υπηρετεί στο Δημόσιο». «Μπορεί κάποιος να πει ότι, όταν καταργείται η θέση, τότε μπορεί ίσος αριθμός υπαλλήλων να απομακρυνθεί από το Δημόσιο. Ναι, βεβαίως», επεσήμανε «αλλά όχι αυτός που κατέχει τη συγκεκριμένη στιγμή τη θέση. Θα πρέπει να υπάρχει μια διαδικασία αξιολόγησης, ώστε να επιλέξεις αυτούς οι οποίοι κατ' ίσον αριθμό μπορεί να απομακρυνθούν».

Την ίδια ώρα (22 Ιανουαρίου) η Υπουργός Παιδείας Άννα Διαμαντοπούλου σε ομιλία της στην εκδήλωση «για την Ελλάδα τώρα» φανέρωσε τις προθέσεις της για τη σχολική εκαίδευση και τους εκπαιδευτικούς: «Και να έρθω στην αξιολόγηση. Ναι, 34 χρόνια δεν έχει αξιολογηθεί δάσκαλος και καθηγητής σε αυτή τη χώρα. Ξεκινήσαμε μόλις ανέλαβα την αξιολόγηση. Ξεκινήσαμε την αξιολόγηση στα σχολεία, έτσι γίνεται σε όλο τον κόσμο. Πρώτα η αξιολόγηση του σχολείου και μετά η αξιολόγηση του δασκάλου. Είπα τον πρώτο χρόνο εθελοντικά, το δεύτερο υποχρεωτικά. Δήλωσαν μερικές χιλιάδες σχολεία μέσα σε μια εβδομάδα. Μπήκαν μέσα στα σχολεία με ξύλα, με ρόπαλα, χτύπησαν καθηγητές, έβαλαν μέχρι και φωτιές. Τα χιλιάδες σχολεία μέσα σε μια εβδομάδα έγιναν 500. Δεν υπήρξε μια ανακοίνωση κόμματος, μια διαμαρτυρία από την τοπική κοινωνία. Όλοι θέλουμε την αξιολόγηση, με όποιον μιλήσετε στην ελληνική κοινωνία, με όποιον καθηγητή μιλήσετε, με όποιον δάσκαλο μιλήσετε λέει δεν γίνεται να μην αξιολογούμε πλέον. Θα εφαρμοστεί ο νόμος όχι βάζοντας αστυνομικούς και πυροβολώντας τα σχολεία. Όλα τα πράγματα εξελίσσονται και αυτή είναι η τέχνη της πολιτικής. Να κάνεις τη μεγάλη τομή, να πείθεις, να βρίσκεις συμμάχους, να υλοποιείς αυτό που χρειάζεται χωρίς να δημιουργείς βίαιες αντιπαράθεσεις χωρίς όρια. Φέτος θα εφαρμοστεί υποχρεωτικά, γιατί όσοι καθηγητές και δάσκαλοι δεν συμμετέχουν δεν θα μπορούν να έχουν καμία εξέλιξη. Όλα λύνονται και όλα ωριμάζουν και όλα αλλάζουν όταν υπάρχει η πρώτη βασική τομή».

Λίγες μέρες πριν (Δελτίο τύπου Υπουργείου Παιδείας 16 Ιανουαρίου) η ίδια η Υπουργός Παιδείας σε απάντησή της στη Βουλή σχετικά με την εφεδρεία των εκπαιδευτικών δήλωσε: «Όπως ξέρετε η απόφαση για τον θεσμό της εφεδρείας ήταν μία πολιτική που εφαρμόστηκε πρώτη φορά και είχε περισσότερο συμβολικό, παρά δημοσιονομικό χαρακτήρα. Είναι σαφές –για να μιλήσω και για την Εκπαίδευση– ότι ο θεσμός της εφεδρείας με τη μορφή που έγινε έκλεισε τον κύκλο του και ότι οι όποιες αλλαγές στην ορθολογική διαχείρισή της πρέπει πια να γίνονται βάσει αξιολόγησης».

Γράφουν οι Χ. Κάτοικας, Θ. Τσιριχώτης, Α. Φατούρου

Ξεσκονίζουν την αξιολόγηση για να νομιμοποιήσουν τις μετακινήσεις και τις απολύσεις εκπαιδευτικών

Η ΣΥΓΚΥΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Είναι αλήθεια ότι δεν υπάρχει δημόσια συζήτηση για τα προβλήματα του Ελληνικού σχολείου που να μην περιλαμβάνει στο «μενού» της ως κύριο, μάλιστα, «πιάτο» την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού.

Μόνιμοι προσληπτιστές της κοινής γνώμης, δημοσιογράφοι και πανεπιστημιακοί, «παλατιανοί» συγγραφείς, τεχνοκράτες και «ειδικοί», συνδικαλιστές της αριστοκρατίας, αυτό το είδος των «κρατικών ευγενών» που αντλούν το κύρος τους από τις περίοπτες θέσεις τους στις «αυλές» και στις οθόνες, χρόνια τώρα, με γλώσσα που αποκρύπτει αριστοτεχνικά την αλήθεια και τους κώδικες αποκρυπτογράφησης της, εγχαράσσουν στο «σκληρό δίσκο» της κοινής γνώμης, ως αυτονόητο, ότι «η κακοδαιμονία του Ελληνικού σχολείου είναι αποτέλεσμα της έλλειψης αξιολόγησης-ελέγχου των εκπαιδευτικών».

Το έδαφος, βεβαίως, είναι εύφορο για την υποδοχή του «αυτονόητου», δηλαδή, για την άκριτη υιοθέτηση, ως φυσικής και εύλογης, της απαίτησης «να ξεκαθαρίσει επιτέλους το εκπαιδευτικό τοπίο από την κόπρη του Αυγεία». Η αυξανόμενη δυσρέσκεια των γονέων που αναγκάζονται να «τραυματίζονται» τους οικογενειακούς τους προϋπολογισμούς πληρώνοντας ακριβά—σε καθεστώς «Δημόσιας και Δωρεάν εκπαίδευσης»— το κόστος του εισιτηρίου για την πολυπόθητη είσοδο των παιδιών τους στην Πανεπιστημιακή εκπαίδευση, σε συνδυασμό με την κατακόρυφη πτώση της αποδοτικότητας της «επένδυσης», ημιδοτεία την οικοδόμηση πεποιθήσεων σύμφωνα με τις οποίες, αν ένας μαθητής δεν μαθαίνει γράμματα στο σχολείο, ή αναγκάζεται να πληρώνει φροντιστήριο ή το απολυτήριό του δεν του εξασφαλίζει μια θέση στην αγορά εργασίας, για όλα αυτά και γι' άλλα πολλά ευθύνεται ο εκπαιδευτικός, ο οποίος είναι «αναποτελεσματικός ή άπειρος ή τεμπέλης ή ανίκανος» τόσο όσο και ένας υδραυλικός που δεν μπορεί να επισκευάσει μια βρύση ή ένας γιατρός που δεν είναι ικανός να θεραπεύσει μια γρίπη!

Έτσι, αν κανείς ανικνεύσει το «σώμα» των εκπαιδευτικών αλλαγών, η αξιολόγηση των μαθητών και η «αξιολόγηση-υπηρεσιακή κρίση» του εκπαιδευτικού προβάλλεται όχι ως πολιτική επιλογή ή ρυθμιστική παρέμβαση του ΥΠΕΠΘ, αλλά ως παιδαγωγική-εκπαιδευτική αναγκαία-όποια και στη βάση αυτή μεθοδεύεται η θεωρητική της τεκμηρίωση, σύμφωνα με

την οποία «*το σύστημα αξιολόγησης στοχεύει στην ανάπτυξη και εξειδίκευση των προσόντων των εκπαιδευτικών*».

Χρόνια τώρα η «κοινή γνώμη» «διαμορφώνεται» και επιβιβάζεται σταθερά σε μια λογική, σύμφωνα με την οποία, η αποδιάρθρωση και η αναποτελεσματικότητα του Ελληνικού σχολείου αναπτύσσονται και τροφοδοτούνται «*από την ιδεολογία του εξισωτισμού, της χαλαρότητας, της ισοπέδωσης και της ήσσονος προσπάθειας που έχουν επικρατήσει...*». Είναι η μόνιμη επιβίωση των υπουργών Παιδείας οι οποίοι στη «θεραπευτική αγωγή» του σχολείου εντάσσουν μέτρα που αφορούν από τη μια την παλινόρθωση των εξετάσεων, ακόμη και στο Δημοτικό, και από την άλλη την «αξιολόγηση – κρίση» των εκπαιδευτικών με την αναβίωση μεθόδων κλασσικού «επιθεωρητισμού», καθώς επικεντρώνουν κι αυτές στην «παλινόρθωση» μιας εξεταστικοκεντρικής οργάνωσης της διδακτικής πράξης και στην προσπάθεια γραφειοκρατικού ελέγχου του εκπαιδευτικού μέσα από την μεταμφιεσμένη αξιολόγηση του έργου του.

Σ' όλες τις περιπτώσεις, πάντα στο πνεύμα των ρυθμίσεων, επιστρατεύεται, βέβαια, η γλώσσα της «κρίσης» του σχολείου, η «πτώση του επιπέδου σπουδών», η «ανατιστοιχία πτυχίου και αγοράς εργασίας», η «σχολική αποτυχία», η «αδιαφορία των μαθητών» κ.λπ., έτσι ώστε μέσα από υπερπλοουστεύσεις να «λιπανθούν» στο «έδαφος» της κοινής γνώμης, ως αναγκαίες και επειγουσες οι επιλογές εκείνες που η υλοποίησή τους δεν αποτελεί παρά μεθόδευση αυτών που διακαώς επιθυμούν να ξεφύγουν από τον κατάλογο των υπευθύνων της εκπαιδευτικής κρίσης. Και η απάντηση στο «γόρδιο δεσμό» της κρίσης του σχολείου, δεν είναι παρά η μαγική λέξη «αξιολόγηση», που καλείται να διαδραματίσει πρωταρχικό ρόλο στην υπόθεση των εκπαιδευτικών αλλαγών.

Είναι φανερό ότι οι εκπαιδευτικές αλλαγές εντάσσονται στο πλαίσιο των πολιτικών που διαμορφώνονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ανάλογα μέτρα – ρυθμίσεις, σε συντηρητική πάντα κατεύθυνση και με διαφορετικές ταχύτητες, «σάρωσαν» ή προσπάθησαν να «σαρώσουν» την υπάρχουσα «εκπαιδευτική πραγματικότητα» στη Γαλλία, την Ισπανία, τη Μεγάλη Βρετανία, κ.λπ.

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ: ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΒΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΣΒΟΛΗ ΤΟΥ ΝΕΟΕΠΙΘΕΩΡΗΤΙΣΜΟΥ

Όπως είναι γνωστό με Εγκύκλιο (37100/Γ1-31/3/2010) το Υπουργείο Παιδείας προχώ-

ρησε στην «αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας». Σύμφωνα με την επίσημη ανακοίνωση το Υπουργείο Παιδείας «*στοχεύει με σταδιακές παρεμβάσεις να οικοδομήσει το «Νέο Σχολείο», αλλάζοντας το εκπαιδευτικό σύστημα προς όφελος του μαθητή, του εκπαιδευτικού και της κοινωνίας ευρύτερα. Η διαδικασία της αυτοαξιολόγησης της σχολικής μονάδας έχει ως στόχο να αναδείξει τη σχολική μονάδα ως βασικό φορέα προγραμματισμού και υλοποίησης του εκπαιδευτικού έργου και να βελτιώσει την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Βασική επιδίωξη του Υπουργείου είναι η ενδυνάμωση της σχολικής μονάδας και των παραγόντων που την συναποτελούν (εκπαιδευτικοί, μαθητές, γονείς), οι οποίοι με τις δράσεις τους να οδηγηθούν σε μια αποτελεσματικότερη οργάνωση, διοίκηση και διαχείριση της σχολικής μονάδας*».

Σύμφωνα με την Εγκύκλιο «*η Αυτοαξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου της Σχολικής Μονάδας περιλαμβάνει: 1. Τομείς που αφορούν τα Μέσα και τους Πόρους της Σχολικής Μονάδας (υλικοτεχνική υποδομή, οικονομικοί πόροι, ανθρώπινο δυναμικό, κ.λπ.). 2. Τομείς που αφορούν τη Διοίκηση της Σχολικής Μονάδας (συντονισμός σχολικής ζωής, διαμόρφωση-εφαρμογή σχολικού προγράμματος, αξιοποίηση μέσων και πόρων, κ.λπ.). 3. Τομείς που αφορούν το Κλίμα και τις Σχέσεις μεταξύ των παραγόντων της εκπαιδευτικής κοινότητας (σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών, σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών, σχέσεις σχολείου-γονέων, κ.λπ.). 4. Τομείς που αφορούν τις Εκπαιδευτικές Διαδικασίες (διδακτική διαδικασία, μαθησιακή διαδικασία, αξιολόγηση μαθητών). 5. Τομείς που αφορούν τα Εκπαιδευτικά Αποτελέσματα (φοίτηση, επίδοση, διαρροή, ατομική-συναισθηματική-κοινωνική ανάπτυξη μαθητών, κ.λπ.)*».

ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ: ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΩΣ «ΜΗΧΑΝΗ» ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ!

Μπαίνοντας τώρα στην ουσία της Εγκυκλίου οφείλουμε να υπενθυμίσουμε ορισμένα πράγματα. Το όλο πλαίσιο είναι αντιγραφή της «Ευρωπαϊκής Έκθεσης για την ποιότητα της σχολικής εκπαίδευσης». Η «Έκθεση» αυτή εμπεριέχει 16 δείκτες, που καλύπτουν τέσσερις ευρείς τομείς: α. τα επίπεδα των επιδόσεων, β. την επιτυχία στο σχολείο και τη μετάβαση, γ. την παρακολούθηση της σχολικής εκπαίδευσης και δ. τους πόρους και τις δομές της εκπαίδευσης (1).

Αναμφίβολα η έρευνα, συγκέντρωση και επεξεργασία στοιχείων για την εκπαίδευση

ΌΤΑΝ ΑΚΟΥΣ «ΤΆΞΗ»

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΚΡΈΑΣ ΜΥΡΪΖΕΙ

έχει πολύ μεγάλη σημασία, αφού αυτά μπορούν να αξιοποιηθούν για να φωτίσουν πολύπλευρες πτυχές των λειτουργιών της. Ωστόσο, εντονότατα και δικαιολογημένα αμφισβητείται και επιστημονικά η αξία προσδιορισμού μιας σειράς ποσοτικών δεικτών για έγκυρη αξιολόγηση των λειτουργιών της εκπαίδευσης.

Είναι προφανές ότι κανείς δεν πιστεύει ότι το Υπουργείο Παιδείας μέσω της αυτοαξιολόγησης επιδιώκει να μάθει τα «ποσοτικά» στοιχεία των σχολικών μονάδων. Γνωρίζουν οι υπηρεσίες του Υπουργείου, καλύτερα από τον καθένα, ποια είναι η υλικοτεχνική υποδομή των σχολείων, ποιο είναι οι οικονομικοί πόροι, ποιο είναι το ανθρώπινο δυναμικό, ποιες είναι οι επιδόσεις των μαθητών. Κάθε σχολικό έτος, η κάθε σχολική μονάδα συμπληρώνει περίπου μια ντουζίνα στατιστικούς πίνακες για διάφορες υπηρεσίες του Υπουργείου με όλα τα παραπάνω στοιχεία.

Ο προσδιορισμός των «δεικτών ποιότητας» για την ποιότητα της σχολικής εκπαίδευσης είναι προϊόν μιας τεχνοκρατικής και ακραίας οικονομίστικης αντίληψης για την εκπαίδευση. Κάτω από την ηγεμονία του νεοφιλελευθερισμού σχεδιάζεται και υλοποιείται μια εκπαιδευτική πολιτική σε πανευρωπαϊκό επίπεδο που επιδιώκει να «βιομηχανοποιήσει» το σχολείο, προσδίδοντάς του τα βασικά χαρακτηριστικά μιας ανταγωνιστικής επιχείρησης. Οι επιδόσεις των υποκειμένων και των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων χρησιμοποιούνται ως μονάδες μέτρησης της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας. Η λογική αυτή οδηγεί στην εφαρμογή μοντέλων αξιολόγησης και ελέγχου με «πιστοποιητικά ποιότητας» σύμφωνα με τα πρότυπα της βιομηχανίας και του εμπορίου. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα ορισμένων σχολείων της Μ.

Βρετανίας που χρησιμοποιούν το διεθνές εμποροβιομηχανικό πρότυπο ISO 9000 ως πιστοποιητικό ποιότητας για την ικανοποίηση των μαθητών και των γονέων που αντιμετωπίζονται ως «καταναλωτές»-«πελάτες».

Ας δούμε με δυο παραδείγματα από τα «ενδεικτικά κριτήρια αξιολόγησης δεικτών στους επιμέρους τομείς της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα».

Πρώτο παράδειγμα:

«Οικονομικοί Πόροι. – Κατανομή εσόδων ανά κατηγορία πηγών και προβλεπόμενη δαπάνης (ποσοστά % επί του συνόλου των εσόδων) – Οι διαθέσιμοι οικονομικοί πόροι επιτρέπουν τη διαμόρφωση των κατάλληλων συνθηκών για την ανάπτυξη της σχολικής ζωής; – Ο Δήμος ή η Κοινότητα υποστηρίζει οικονομικά το σχολείο; – Ο Σύλλογος Γονέων/Κηδεμόνων ενισχύει οικονομικά το σχολείο; – Η Σχολική Επιτροπή ανταποκρίνεται στα αιτήματα του σχολείου.»

Τι μας λέει το Υπουργείο Παιδείας; Εφόσον οι διαθέσιμοι οικονομικοί πόροι δεν επιτρέπουν (και το γνωρίζουμε καλά αυτό) π.χ τη διαμόρφωση των κατάλληλων συνθηκών για την ανάπτυξη της σχολικής ζωής, υπάρχουν και άλλες πηγές που μπορούν να εξασφαλίσουν έσοδα στη σχολική μονάδα: Νάσοο ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων, δηλαδή οι ίδιες οι οικογένειες των μαθητών! «Βγάλτε το ψωμί σας μόνοι σας», αυτό είναι το σύνθημα – οδηγός που υπονοεί το Υπουργείο για τη σχολική μονάδα.

Δεύτερο παράδειγμα:

«Τομείς που αφορούν τα Εκπαιδευτικά Αποτελέσματα (φοίτηση, επίδοση, διαρροή, ατομική-συναισθηματική-κοινωνική ανάπτυξη μαθητών, κ.λπ. Αναλυτική παρουσίαση των επιδόσεων των μαθητών κατά μάθημα, τάξη, τμήμα και φύλο... Ποσοστό (%)

«ΜΗ ΔΙΝΕΤΕ ΣΗΜΑΣΙΑ ΣΤΟ ΤΙ ΛΕΝΕ, ΠΡΟΣΞΕΤΕ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΤΙ ΕΝΝΟΟΥΝ»

των μαθητών κατά φύλο, τάξη και συνολικά σχετικά με τη φοίτηση, τις μειεγγραφές από και προς το σχολείο... Οι μαθητές λυκείων σημειώνουν υψηλά ποσοστά επιτυχίας στις εξετάσεις για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια Εκπαίδευση... Αξιολογείται η ικανότητα της σχολικής μονάδας για συνεχή βελτίωση της φοίτησης των μαθητών, της συμπεριφοράς των μαθητών, των επιδόσεων των μαθητών...».

Είναι φανερό ότι οι επιδόσεις των μαθητών θα αποτελέσουν κριτήριο αξιολόγησης των εκπαιδευτικών. Στο νέο πλαίσιο, οι εκπαιδευτικοί «χρεώνονται» την επιτυχία ή αποτυχία των μαθητών τους σε προτυποποιημένα τεστ και η διοίκηση του σχολείου «χρεώνεται» με τη σειρά της την επιτυχία και την αποτυχία όλων. Δεν είναι, βέβαια, τυχαίο ότι από την επίσημη αξιολόγηση ουσιαστικά «αγνοούνται» ή καταγράφονται τυπικά οι αμέτρητοι κοινωνικοί και εκπαιδευτικοί παράγοντες που επηρεάζουν και συνδιαμορφώνουν την εκπαιδευτική διαδικασία και το εκπαιδευτικό έργο. Κοινωνική πρόελευση, οικογενειακή κατάσταση, συνθήκες διαβίωσης και κατοικίας, υλικοτεχνική υποδομή σχολείου, τύπος εξετάσεων, σχολικά βιβλία, εκπαιδευτικό κλίμα, παιδαγωγικές μέθοδοι, τα πάντα γίνονται καπνός. «Αγνοούνται» οι κοινωνικές και γεωγραφικές ανισότητες που διαμορφώνουν αντίξοες συνθήκες για την εκπαίδευση των μαθητών από τα ασθενέστερα οικονομικά και κοινωνικά στρώματα. Παραλείπονται όλοι εκείνοι οι παράγοντες που οδηγούν στον Καιάδα της εγκατάλειψης του σχολείου και του αναλφαριθμητισμού.

Η αντίληψη αυτή «επιβλέπει» τη σχολική επιτυχία/αποτυχία μέσα από την «κλειδαρότρυπα» της αίθουσας διδασκαλίας, όπου όλα εξαφανίζονται εκτός από το δάσκαλο και το μαθητή. Δεν είναι, ωστόσο, λίγοι αυτοί που κατανοούν ή διαισθάνονται ότι το σχολείο δεν είναι «θερμοκήπιο» όπου τα παιδιά αναπτύσσονται ομαλά και απρόσκοπτα με καλό πότισμα και συστηματική φροντίδα!

Με αυτό το σκεπτικό, θα αναρωτηθεί κανείς «τι αξιολογείται όταν αξιολογείται το σχολείο;», όπως παλαιότερα αναρωτιόμαστε «τι αξιολογούμε όταν αξιολογούμε το μαθητή; τις μορφωτικές ευκαιρίες που έχει, το οικογενειακό του περιβάλλον, την κοινωνικοοικονομική του κατάσταση, το

χαρακτήρα του, τις δυνατότητές του, τις προσπάθειες που καταβάλλει, την ικανότητα του δασκάλου του.»». Και επειδή όλα τα σύνθετα προβλήματα της εκπαίδευσης δεν έχουν μόνο μία απάντηση ή μία μοναδική ερμηνεία, είναι καλό να αποφεύγουμε τέτοιες παγίδες.

Μέσα, λοιπόν, στη σημερινή πραγματικότητα, ο επίσημος λόγος περί επίδοσης-απόδοσης, αποτελεσματικότητας και ανταγωνιστικότητας επιδιώκει να νομιμοποιήσει την εφαρμογή συστημάτων ελέγχου και μέτρησης της απόδοσης των εργαζομένων μεταφερόμενοι από το χώρο της βιομηχανίας και στο χώρο της εκπαίδευσης. Επιδιώκει να επικυρωθούν ως «αντικειμενικά μέτρησιμα» στοιχεία της προσωπικότητας και νοητικές λειτουργίες των υποκειμένων της εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως η διδακτική ή μαθησιακή ικανότητα, η πνευματική και επιστημονική συγκρότηση, η ικανότητα επικοινωνίας και ο τρόπος συμπεριφοράς, οι ιδέες, η φαντασία, η πρωτοβουλία κ.ά. Όμως αυτή η μέτρηση των ανθρώπινων διανοητικών λειτουργιών γίνεται με βάση τις αρχές και τους στόχους του σχολείου της αγοράς. Με άλλα λόγια, η αγορά διεισδύει παντού: «γνώση που δεν πουλάει δεν είναι γνώση», «ικανότητες που δεν εμπορευματοποιούνται δεν είναι ικανότητες», κι αφού το σχολείο «παράγει» ικανότητες, μπορεί κι αυτό να αλωθεί από τους νόμους της αγοράς (2)

ΜΥΘΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ «ΚΑΛΩΝ» & «ΚΑΚΩΝ» ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Πολύχρονες και πολυάριθμες έρευνες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, αλλά και οι επίσημες κρατικές στατιστικές έχουν τεκμηριώσει με αδιάσειστα στοιχεία ότι στο «πατρών» της σχολικής επιτυχίας/αποτυχίας παρεμβαίνουν μια σειρά εξωσχολικοί και εσωσχολικοί παραγόντες που δραστηριοποιούνται στο έδαφος των κοινωνικών ανισοτήτων.

Η γνωστική αυτή κατάκτηση, που στοιχειοθετείται στο «δάσος» των πορισμάτων εκατοντάδων ερευνών, αίφνης, τα τελευταία χρόνια «ξεχνιέται» όλο και πιο συχνά.

«Πώς γίνεται» ρωτούν με επιτηδευμένη αφέλεια κάποιοι «*Λύκεια που εδρεύουν στις ίδιες περιοχές, όπου δεν υπάρχει ούτε διαφορά στην κοινωνική προέλευση ούτε στη δυνατότητα φώτισης σε φροντιστήρια, να παρουσιάζουν τόσο τρομακτικές ανισότητες στην επίδοση των μαθητών τους.*». Και συνεχίζουν: «*Εφόσον*», λένε, «*υπάρχουν οι ίδιες δημόσιες χρηματοδοτήσεις, το ίδιο πρόγραμμα και οι ίδιες πάνω κάτω μέ-*

θοδοι, οι διαφορές οφείλονται στην έλλειψη αξιολόγησης των εκπαιδευτικών, γεγονός που σηματοδοτεί την ανάγκη για άμεση και αντικειμενική αξιολόγηση όλων των σχολείων στην Ελλάδα.».

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΠΟΥ ΚΡΥΒΕΤΑΙ ΜΕ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Η τολμηρή πρόταση του θαλή, σύμφωνα με τον πανεπιστημιακό Μπάμπη Νούτσο, δεν μπορεί να χρησιμεύσει για την κοινωνική μέτρηση της σχολικής πυραμίδας, όσο οι σκιές της σχολικής στατιστικής δε φωτίζονται και με τη θεμελιώδη μεταβλητή της κοινωνικο-επαγγελματικής προέλευσης των μαθητών.

→ Αγνοούν το Υπ. Παιδείας και οι «ειδικοί μας» ότι σε κάθε γεωγραφική περιοχή υπάρχει κοινωνική, οικονομική, μορφωτική, δηλαδή ταξική διαφοροποίηση;

→ Αγνοούν ότι υπάρχουν σχολεία σε κάθε πόλη, ακόμη και στη μικροκλίμακα μιας περιοχής, που παραδοσιακά «στρατολογούν» και «στρατολογούνται» από παιδιά ευπόρων και μορφωμένων οικογενειών;

Ας πάρουμε, για παράδειγμα, την Περιφέρεια Πρωτευούσης. Είναι γνωστή η διαίρεσή της σε περιοχές υψηλών εισοδημάτων και κοινωνικού γοήτρου (κυρίως τα Βορειοανατολικά προάστια) και σε περιοχές που κατοικούν κυρίως τα εργατικά, μικρο-υπαλληλικά στρώματα (κυρίως η Δυτική Αθήνα και μεγάλο τμήμα του Πειραιά). Αν ρίξει κάποιος μια ματιά μόνο στους «χάρτες» κατανομής των εισοδημάτων και των καταληκτικών εκπαιδευτικών επιπέδων, θα διαπιστώσει εύκολα ότι η Αττική φαίνεται σαν να είναι κομμένη στα δύο.

Η παρουσίαση των επιδόσεων στους Δήμους Περιστερίου, Αιγάλεω, Άνω Λιοσίων, Αγ. Βαρβάρας, Νίκαιας, Περάματος, Κερατσινίου, Δραπετσώνας, κ.ά. από τη μια και Κηφισιάς, Ψυχικού, Εκάλης, Αμαρουσίου, Αγ. Παρασκευής, Βριλησίων, Παπάγου, Γλυφάδας, Βούλας κ.ά. από την άλλη οριοθετεί μια ανισοκατανομή που επιβεβαιώνει τη «γραμμή» των πορισμάτων της εκπαιδευτικής έρευνας, τα οποία συνοψίζονται στο ότι «**η κοινωνική ανισότητα διευθύνει τη σχολική**».

Αγνοούν το Υπουργείο Παιδείας και οι «ειδικοί μας» τα πορίσματα των ερευνών της Γεωγραφίας του Αστικού χώρου (Θωμάς Μαλούτας κ.ά., Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας) που τεκμηριώνουν ότι οι Δήμοι διακρίνονται από σημαντικό βαθμό εσωτερικής ανισοκατανομής: Για παράδειγμα, όσο κι αν φαίνεται παράξενο η Κηφισιά, η Νέα Ερυθραία και η Γλυφάδα χαρακτηρίζονται από έντονη εσωτερική ανισοκατα-

νομή των υψηλών, των μεσαίων και των εργατικών κατηγοριών. Πρόκειται για Δήμους όπου, βεβαίως, κυριαρχούν οι υψηλές και μεσαίες κατηγορίες, αλλά παράλληλα υπάρχει σημαντικό τμήμα εργατικών κατηγοριών. Επίσης, άλλη μορφή εσωτερικής ανισοκατανομής εμφανίζουν, για παράδειγμα, και οι δήμοι Αχαρνών, Ασπροπύργου και Ελευσίνας, οι οποίοι, ενώ έχουν κυρίως εργατική σύνθεση, περιλαμβάνουν και υψηλές και μεσαίες κοινωνικές-επαγγελματικές κατηγορίες, οι οποίες συγκεντρώνονται σε ορισμένες «ζώνες» των παραπάνω περιοχών. Έτσι, δεν είναι καθόλου παράξενο αν οι μαθητές δύο σχολείων του ίδιου Δήμου, για παράδειγμα, της Βουλιαγμένης, παρουσιάζουν διαφορετικές σχολικές επιδόσεις, καθώς εκεί συγκατοικούν σημαντικά τμήματα εργαζομένων των χαμηλών βαθμίδων του τριτογενούς τομέα και παράλληλα έχουμε και διευρυμένους θύλακες υψηλών κοινωνικών-επαγγελματικών κατηγοριών και εισοδημάτων.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ: ΟΙ «ΑΠΟΔΙΟΠΟΜΠΑΙΟΙ ΤΡΑΓΟΙ» ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΤΥΧΙΑΣ!

Είναι προφανές ότι η πολιτική ηγεσία και οι τεχνοκράτες του ΥΠΕΠΘ γνωρίζουν πολύ καλά τις κοινωνικές παραμέτρους της σχολικής επίδοσης. Η στόχευση είναι αλλού και «φωτογραφίζει» κατευθείαν τον εκπαιδευτικό. Το ΥΠΕΠΘ θεωρεί κατάλληλο το χρόνο να προβάλει συστηματικά μια, έτσι κι αλλιώς, διαδεδομένη αντίληψη σύμφωνα με την οποία για ό,τι «καλό» ή «κακό» γίνεται στα σχολεία την ευθύνη την έχει ο εκπαιδευτικός. «Το παν εξαρτάται από το δάσκαλο» θα αναφωνήσει σε λίγο με βικτοριανή υποκρισία.

Μια τέτοια αντίληψη, όπως γίνεται φανερό, εναποθέτει μεγάλο φορτίο ευθύνης στους ώμους του δασκάλου και συνήθως, όταν τίθεται θέμα σχολικής αποτυχίας ή εκπαιδευτικής κρίσης, ο δάσκαλος είναι ο «αποδιοπομπαίος τράγος». Με αυτό τον τρόπο γίνεται ευκολότερη υπόθεση η επιβολή αυταρχικών μέτρων αξιολόγησης, εντατικοποίησης και διοικητικού ελέγχου.

Είναι αλήθεια ότι ο εκπαιδευτικός αναδεικνύεται συχνά σε κεντρικό θέμα της «ημερήσιας διάταξης» για την εκπαίδευση. Το ερώτημα όμως που συνήθως δεν τίθεται είναι: Πού συναντιέται η ευθύνη των εκπαιδευτικών με την ευθύνη του κράτους και πώς οριοθετείται το έργο των εκπαιδευτικών κάτω από συγκεκριμένες επιλογές που γίνονται κατά την άσκηση της επίσημης εκπαιδευτικής πολιτικής;

Δεν αμφισβητούμε, βεβαίως, σε καμία περίπτωση ότι η παρέμβαση του εκπαιδευτικού μπορεί να έχει θετικές ή αρνητικές συνέπειες, που μερικές φορές μάλιστα ξεπερνούν την παιδική και εφηβική ηλικία του μαθητικού πληθυσμού και προεκτείνονται σε ολόκληρη τη ζωή του. Όμως, τα «συμβαλλόμενα υποκείμενα» της σχολικής επίδοσης δεν εξαντλούνται σε καμία περίπτωση στη «θέληση» του μαθητή ή στο «ταλέντο» και την «αποδοτικότητα» του δασκάλου. Το «μαύρο κουτί» της αίθουσας διδασκαλίας περιλαμβάνει, όπως υπαινιχθήκαμε παραπάνω, αρκετούς «καταλύτες».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΜΕΡΙΚΟΙ ΛΟΞΟΚΟΙΤΑΖΟΥΝ ΤΙΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΩΘΗΣΕ Ο ΟΜΠΑΜΑ ΣΤΙΣ ΗΠΑ

Πριν δυο περίπου χρόνια (16/3/2010) δημοσιεύθηκε στη *The Guardian* ένα άρθρο του Νιάλ Στάνειτζ που παρουσίαζε –επιδοκιμάζοντας– τις αλλαγές που επιχειρεί ο Μπάρακ Ομπάμα στην εκπαίδευση των ΗΠΑ. Το άρθρο του Νιάλ Στάνειτζ (με τίτλο *Obama knows teachers must try harder*: Ο Ομπάμα έχει συνειδητοποιήσει πως οι δάσκαλοι πρέπει να δουλέψουν περισσότερο) –παρόλο που γράφεται με μια άκρως νεοφιλελεύθερη ματιά– έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς παρουσιάζει τις αλλαγές που γίνονται στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού ο άνεμος των οποίων έρχεται και στην Ευρώπη.

Το 41 σελίδων κείμενο καλείται να αντικαταστήσει το νόμο «κανένα παιδί να μη μείνει πίσω» (NCLB), που τον ψήφισε το 2002 ο Μπους και άφησε πίσω του αγράμματα παιδιά, κλειστά σχολεία, απολυμένους εκπαιδευτικούς και παιδεία σε συσκευασία κουπονιών και «μετρήσιμων στόχων».

Ο Ομπάμα προχωράει περισσότερο.

Μερικές από τις αλλαγές: Αντί π.χ. της

«ΟΙ ΚΑΛΟΪ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΪ ΠΟΥ ΟΙ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΟΥΣ ΒΕΛΤΙΩΝΟΝΤΑΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ, ΘΑ ΑΜΕΪΒΟΝΤΑΙ ΚΑΛΥΪΤΕΡΑ...»

διαδικασίας δημόσιας αξιολόγησης των σχολείων, με βάση αποκλειστικά τον έλεγχο στις επιδόσεις των μαθητών του στη γλώσσα και τα μαθηματικά, προτείνεται οι εκπαιδευτικοί να αξιολογούνται και με άλλα κριτήρια, όπως π.χ. η άνοδος της συχνότητας της παρουσίας των μαθητών στα μαθήματα ή η αύξηση των ποσοστών επιτυχούς τους αποφοίτησης. Πως θα αντιμετωπίζονται τα σχολεία που δεν έχουν καλά αποτελέσματα; Ο Ομπάμα το λει καθαρά: με πλήρες κλείσιμό τους ή η απόλυση τουλάχιστον του 50% του διδακτικού προσωπικού. Παράλληλα ο Ομπάμα επιχειρεί να επεκτείνει τα λεγόμενα «καταστατικά σχολεία» (σχολεία που χρηματοδοτούνται από το κράτος, αλλά λειτουργούν με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, επιλέγοντας εντελώς ελεύθερα το προσωπικό τους).

Στη σημαντικότερη, από την ημέρα της εκλογής του στην προεδρία, ομιλία του για την εκπαίδευση, στο «επιμελητήριο ισπανόφωνων εμπόρων», εδώ κι ένα χρόνο ο Ομπάμα έδειξε τις πεποιθήσεις και τις προθέσεις του: «*από τη στιγμή που οι μαθητές περνούν την πύλη ενός σχολείου, καθοριστικούς παράγοντας της επιτυχίας ή της αποτυχίας τους δεν είναι το χρώμα του δέρματός τους ή το εισόδημα των γονιών τους, αλλά ο δάσκαλος που στέκεται εμπρός τους στην τάξη*», δήλωσε. «*Οι καλοί εκπαιδευτικοί που οι επιδόσεις των μαθητών τους βελτιώνονται περισσότερο, θα αμείβονται καλύτερα*

(...) Και είμαι σαφής πως δεν υπάρχει καμία δικαιολογία να συνεχίσουν να διδάσκουν άνθρωποι που τους έχει δοθεί μία ευκαιρία, δύο ευκαιρίες, τρεις ευκαιρίες για να βελτιωθούν –και δεν το κάνουν»...

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΠΕΝΤΕ ΣΗΜΕΙΑ ΓΙΑ ΕΝΑ ΕΡΩΤΗΜΑ

«ΠΟΙΟΣ, ΠΟΙΟΝ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ»

Σήμερα οφείλουμε να επαναφέρουμε τη συζήτηση για τα ζητήματα της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού, ερχόμενοι σε ρήξη με την εικονική αναπαράσταση της πραγματικότητας, με τις «αρχαίες» αυταπάτες για την εκπαίδευση και τους βολικούς της μύθους. Θεωρούμε ότι για να «μιλήσει» κανείς για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού πρέπει να απαντήσει σε ένα βασικό ερώτημα που συνοψίζεται σε λίγες λέξεις: **ποιος αξιολογεί, ποιον αξιολογεί, γιατί τον αξιολογεί;**

Ας δούμε, λοιπόν, επί της ουσίας την απάντηση στο παραπάνω ερώτημα.

1. Φυσικές & κοινωνικές αναγκαιότητες.

Οι περισσότερες θεωρητικές προσεγγίσεις αναφέρονται στην «αξιολόγηση» ως έννοια «καθ' αυτήν», πέρα και πάνω από ιστορικούς και κοινωνικούς προσδιορισμούς. «Οι πάντες αξιολογούν τους πάντες και τα πάντα» είναι η φράση που συμπυκνώνει ποικίλες ιδεαλιστικές προσεγγίσεις, που προβάλλουν την υπερκοινωνικότητα και την αιωνιότητα των αξιών. Επιχειρώντας ένα πρώτο βασικό εννοιολογικό ξεκαθάρισμα επισημαίνουμε ότι, όταν αναφερόμαστε στην αξιολόγηση, «ανακαλύπτουμε» στο «σκληρό της δίσκο» το σύνολο των κοινωνικών πράξεων (με την ευρεία έννοια) και των νοητικών λειτουργιών που είναι απότοκό τους (πράξη-θεωρία-πράξη). Μπορούμε, δηλαδή, απενευρώνοντας κάθε επιχείρηση φυσιοποίησης του κοινωνικού να συλλάβουμε την αξιολόγηση (ατομική – ομαδική – συλλογική) σε δύο πεδία: α) στο πεδίο της φυσικής αναγκαιότητας που «πιστώνεται» στις πρωταρχικές αναγκαιότητες (φαγητό, στέγη κ.λπ.), β) στο πεδίο της κοινωνίας, του κοινωνικού ανθρώπου ως «πολιτικού όντος».

Είναι φανερό ότι στο δεύτερο πεδίο η αξιολόγηση περιλαμβάνει στις προδιαγραφές της την κυρίαρχη δομή, τον καταμερισμό εργασίας και τις παραγωγικές σχέσεις, την ταξική διάιρεση και την ιδεολογία.

2. Η αξιολόγηση δεν είναι ουδέτερη διαδικασία (ποιος αξιολογεί;)

Σε μια κοινωνία διαιρεμένη σε τάξεις δεν μπορούμε να αντιληφθούμε τις έννοιες παρά μόνο μέσα από τις διαφορετικές οπτικές των βασικών αντίπαλων κοινωνι-

κών τάξεων, των αναγκών και των συμπεριφορών τους.

Έτσι οι «έννοιες» δίκαιο, ειρήνη, πόλεμος, παιδεία, οικονομία, διαφορετικά πράγματα σημαίνουν για τον εργαζόμενο και διαφορετικά για τον εργοδότη.

Με αυτό τον τρόπο οφείλουμε να «συλλάβουμε» τη φενάκη της θεωρίας της οικουμενικότητας, που από μια «σύγχρονη» σκοπιά επιχειρεί να δώσει διαταξική, υπερϊστορική και υπερχρονική διάσταση στα σημερινά προβλήματα.

Υποστηρίζοντας την αρχή του δικασμού των εννοιών «απογαλακτιζόμαστε» από τις «συγκλισιακές» ή θεολογικές απόψεις των «θαυματουργών» της κυρίαρχης ιδεολογίας, ακυρώνουμε την «καθολικότητα» της αστικής σκέψης, υπερβαίνουμε την τριάδα «θέση – αντίθεση – σύνθεση» και «ξαναβαπτίζουμε» την ανάλυσή μας στην «πίστα» της διαλεκτικής που υποστηρίζει την ενότητα των αντιθέτων. Με αυτή την έννοια οριοθετούμε την ύπαρξη δύο τουλάχιστον αξιολογικών κρίσεων, την αξιολόγηση, που με πυλώνες τον έλεγχο, τη χειραγώγηση και την κατηγοριοποίηση-ιεράρχηση συντηρεί και αναπαράγει το αστικό σύστημα, και από την άλλη την αξιολόγηση που στοχεύει στην κοινωνική ανατροπή. Η δεύτερη σχετίζει την κριτική και τα μεθοδολογικά της όπλα (διαλεκτική, ανάλυση, σύνθεση) με ό,τι αποσαθρώνει, ουδετεροποιεί, αποδιοργανώνει το κεφαλαιοκρατικό σύστημα.

3. Η αξιολόγηση δεν είναι αυτόνομη λειτουργία (γιατί αξιολογεί.)

Λέγοντας «αυτόνομη» εννοούμε ότι, ενώ έχει αρχή (που είναι η μέτρηση της ανθρώπινης πνευματικής εργασίας, και των αποτελεσμάτων της), ουκ έσται τέλος! Το τέλος της –υποτίθεται– παιδαγωγικής της διάστασης χάνεται στους οικονομικούς και εργασιακούς λαβυρίθους: κοντολογίς, ανταποκρίνεται πλήρως στο καταστατικό των απαιτήσεων της αγοράς εργασίας που αποτελούν τη σύγχρονη ιδεολογική «γκαρνταρόμπα» του «σχολείου που άλλαξε αιώνα».

Σήμερα, που η αλλαγή των εργασιακών σχέσεων είναι υπ' αριθμόν ένα στόχος, η αξιολόγηση δένεται μ' αυτόν και άρα όταν αναφερόμαστε στην αξιολόγηση, πρέπει να έχουμε κατά νου ότι το κύριο είναι τα παρεπόμενά της, και όχι καθαυτή η λεγόμενη παιδαγωγική της σημασία (η οικονομία είναι το κύριο!).

4. Γιατί μόνο το ζωντανό στοιχείο; (Ποιον;)

Δεν ισχυριζόμαστε ότι οι εκπαιδευτικοί είναι «άγγελοι». Ο εκπαιδευτικός δεν είναι ούτε «μοναδικός ένοχος» ούτε «ολοκλη-

ρωτικά αθώς» για όσα συμβαίνουν στη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Κανείς, όμως, σοβαρός μελετητής των εκπαιδευτικών μας πραγμάτων δε θεωρεί αποκλειστικές παραμέτρους στην εκπαίδευση τα ζωντανά της στοιχεία (μαθητές – εκπαιδευτικοί). Μια σειρά άλλοι όροι, όπως το αναλυτικό πρόγραμμα, η υποδομή, τα βιβλία, ο κοινωνικός περίγυρος, η τιμή του απολυτηρίου, ο μισθός εργασίας, οι παιδαγωγικές μέθοδοι είναι εξίσου σημαντικοί. Μια «σοβαρή» αξιολογική προσπάθεια θα συμπεριλάμβανε, λοιπόν, τη μέτρηση-κατάταξη του συνόλου των όρων για το «επιθυμητό αποτέλεσμα». Εντούτοις βλέπουμε ότι το επιλεκτικό κριτήριο υπερισχύει. Μόνο η ανθρώπινη προσπάθεια αξιολογείται, και όχι τυχαία.

5. Θύτες και θύματα ή ο δικασμός του εκπαιδευτικού (ούτε ολοκληρωτικά αθώοι ούτε μοναδικοί ένοχοι!)

Αν θέλουμε να είμαστε τόσο επιστημονικά ακριβείς όσο και δίκαιοι, οφείλουμε να «αναγνώσουμε» τη σχολική πραγματικότητα από όλες τις πλευρές. Ο εκπαιδευτικός καλείται όχι μόνο να μεταδώσει γνώσεις (θεωρίες περί του λειτουργήματος), αλλά και να απορρίψει, να κατηγοριοποιήσει, να κατατάξει το μαθητικό δυναμικό. Χωρίς να είναι αποκλειστικός ένοχος για τους ταξικούς φραγμούς (κοινωνικοί όροι, οικογενειακή κατάσταση κ.λπ.), εντούτοις αποτελεί το ενδιάμεσο αναγκαίο μεσολαβητικό στάδιο για την κοινωνική αναπαραγωγή των ανισοτήτων στο χώρο του σχολείου.

Ο κατανεμπτικός και ιδεολογικός μηχανισμός της εκπαίδευσης χρησιμοποιεί τον εκπαιδευτικό στο σημείο-κλειδί της λειτουργίας του στην αξιολόγηση. Ο μικροαστικός οικονομισμός αρνείται να δει το διπλό ρόλο του εκπαιδευτικού, ενώ ο μικροαστικός ρομαντισμός και οι οπαδοί της «κοινωνίας χωρίς σχολεία» περιορίζονται μόνο στην κριτική της μιας δράσης του. Η αλήθεια βρίσκεται στη διπλότητα του ρόλου των δασκάλων.

Ούτε «μοναδικοί ένοχοι» ούτε «ολοκληρωτικά αθώοι». Η συζήτηση-απάντηση για την αξιολόγηση είναι δίκαιη και ολοκληρωμένη, όταν συμπεριλάβει και την αθέστη πλευρά της εκπαιδευτικής λειτουργίας του καθηγητή/δασκάλου απέναντι στους μαθητές.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 ΤΑ ΝΕΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Δίπλα στις «εκθέσεις υπηρεσιακής ευδοκιμότητας» έρχονται να προστεθούν πιο περίπλοκα μοντέλα αξιολόγησης, που προσπαθούν να νομιμοποιηθούν στη συνείδη-

ση των εκπαιδευτικών ως επιστημονικά, αντικειμενικά, δίκαια, χρήσιμα για τη βελτίωση τους.

Η «αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου», η «διαφορική επίδοση», η «αυτοαξιολόγηση», η «αξιολόγηση της σχολικής μονάδας», «οι δείκτες ποιότητας της εκπαίδευσης», η «αξιολόγηση για τη βελτίωση του σχολείου» είναι το νέο εννοιολογικό οπλοστάσιο του εκσυγχρονισμένου επιθεωρητισμού.

Η αποκρουστική και παλιομοδίτικη φιγούρα του επιθεωρητή, που έγραφε εκθέσεις για το ήθος του εκπαιδευτικών κατακρίνοντας τους για τα πολιτικά τους φρονήματα ή για το μήκος της φούστας στην περίπτωση των γυναικών εκπαιδευτικών, έχει αντικατασταθεί από μια ελκυστική φιγούρα: τον «επιστήμονα» αξιολογητή που έρχεται στο σχολείο με έντυπες φόρμες που περιέχουν εκατοντάδες δείκτες, συζήτά νηφάλια με τους εκπαιδευτικούς τα προβλήματά τους –πολλές φορές η συζήτηση γίνεται σε ένα κύκλο που θυμίζει έντονα ψυχοθεραπευτική ομάδα– τους κτυπάει φιλικά στην πλάτη, υποστηρίζει σε όλους τους τόνους ότι η όλη διαδικασία έχει σκοπό να βελτιώσει το σχολείο, να βοηθήσει τον εκπαιδευτικό και το μαθητή, να κάνει τα «σχολεία να μιλήσουν για τον εαυτό τους» και να «ακουσθεί η φωνή των γονιών», των «μαθητών» –παραβλέποντας ότι όποτε η φωνή των μαθητών και των γονιών ακούγεται στα συλλαλητήρια για την παιδεία δεν «εισκαούεται» ή την στομώνουν οι κατασταλτικοί μηχανισμοί του κράτους αν είναι ιδιαίτερα... δυνατή– να κάνει τα σχολεία πιο χρήσιμα στην αγορά εργασίας ώστε να βρίσκουν οι νέοι δουλειά και να μην μένουν άνεργοι, να αναδείξει και να ανταμείψει τον εκπαιδευτικό που εργάζεται.

Ο νεοεπιθεωρητισμός είναι ελκυστικότερος από τον παλιό. Όμως, αν ζύσουμε με προσοχή τις νέες μορφές αξιολόγησης θα βρούμε από κάτω τον παλιό επιθεωρητή. Ας πάρουμε τα πράγματα με τη σειρά.

Η Διαφορική Επίδοση

Η πρώτη μορφή —και η σκληρότερη εκδοχή— του νέου επιθεωρητισμού είναι η χρήση της «διαφορικής επίδοσης» του μαθητή στην αξιολόγηση σχολείων και εκπαιδευτικών. Διαφορική επίδοση είναι η διαφορά που προκύπτει αν από την επίδοση του μαθητή σε κάποιο διαγώνισμα ή ειδικά σταθμισμένο τεστ σε κάποια χρονική στιγμή αφαιρέσουμε την επίδοσή του σε ανάλογο τεστ που έγινε πριν από κάποιο χρονικό διάστημα (αρχή του σχολικού έτους, τρίμηνο, εξάμηνο κ.λπ.).

Η θετική διαφορά στην επίδοση αποκαλείται «προστιθέμενη αξία» (value added). Αν δηλαδή ο μαθητής βαθμολογήθηκε με 12 σε κάποιο σταθμισμένο τεστ των μαθηματικών στην αρχή της σχολικής χρονιάς και μετά από 6 μήνες σε κάποιο ανάλογο τεστ βαθμολογήθηκε με 16, τότε προκύπτει μια θετική διαφορά 4 βαθμών που «δείχνει» ότι ο μαθητής βελτιώθηκε στο μάθημα. Μπορεί όμως ο μαθητής να γράψει στο δεύτερο τεστ λιγότερο από ότι στο πρώτο, δηλαδή αντί για 12 να γράψει 8. Αυτό δείχνει ότι ο μαθητής δεν έχει παρουσιάσει καμία πρόοδο στα μαθηματικά. Οι «ειδικοί» επιστήμονες που ασχολούνται με την αποτελεσματικότητα του σχολείου, θεωρούν ότι το σχολείο παίζει σημαντικό ρόλο τόσο στη βελτίωση όσο και στην στασιμότητα της επίδοσης του μαθητή. Εδώ πρέπει να επισημάνουμε ότι οι πολλοί επιστήμονες που κινούνται σε αυτό το παράδειγμα δεν υποστηρίζουν ότι για την επίδοση του μαθητή ευθύνονται αποκλειστικά και μόνο το σχολείο και οι εκπαιδευτικοί. Το «σύνθημα» τους, που είναι και το σήμα κατατεθέν του κινήματος για τα αποτελεσματικά σχολεία είναι «τα σχολεία μπορούν να κάνουν τη διαφορά» (schools can make the difference).

Στο πλαίσιο αυτής της λογικής, που θα ήταν παράλογο και εκτός πραγματικότητας να την αρνηθεί ένας εκπαιδευτικός (αφού αν υποστήριζε ότι το σχολείο δεν παίζει

κανένα ρόλο στην επίδοση των μαθητών θα ήταν εκτός πραγματικότητας και θα ακύρωνε και το επάγγελμα του σε τελική ανάλυση), οι επιστήμονες προσπαθούν να συσχετίσουν στατιστικά την επίδοση του μαθητή με μια σειρά από άλλες παραμέτρους που θεωρούν ότι την καθορίζουν, όπως ο αριθμός των μαθητών στην τάξη, τα τυπικά προσόντα του καθηγητή, η περιοχή που βρίσκεται το σχολείο, η κοινωνική προέλευση του μαθητή, το επάγγελμα του πατέρα κ.λπ. Αυτό που τελικά προκύπτει από αυτές τις έρευνες είναι στατιστικές συσχετίσεις που τελικά διαβάζονται και ερμηνεύονται «κατά το δοκού» από όποιον κάνει εκπαιδευτική πολιτική ή ενδιαφέρεται για αυτήν.

Έτσι, το σλόγκαν «τα σχολεία μπορούν να κάνουν τη διαφορά» παραφράζεται από τους συντηρητικούς πολιτικούς και τους νεοφιλελεύθερους στο «τα σχολεία κάνουν όλη τη διαφορά», ενοχοποιώντας τους εκπαιδευτικούς για ό,τι συμβαίνει στο σχολείο και κρύβοντας με επιμέλεια τις δικές τους ευθύνες και τις ευθύνες του κοινωνικού συστήματος που υπηρετούν.

Από την πλευρά τους, οι ερευνητές της σχολικής αποτελεσματικότητας μπορεί να εκφράζουν σε ιδιωτικές συζητήσεις ή σε μικρά επιστημονικά φόρουμ και ημερίδες, με εύσχημο πάντα και χαμηλών τόνων τρόπο, τη δυσaréσκεία τους για αυτού του είδους την πολιτική χρήση της δουλειάς τους, όμως αυτό δεν γίνεται ανοικτά ούτε στο βαθμό που πρέπει, καθώς ο εργοδότης τους είναι το κράτος και τα ερευνητικά κέντρα που ελέγχουν και χρηματοδοτούν αυτές τις έρευνες και όχι το ζωντανό εκπαιδευτικό κίνημα, με το οποίο οι επιστήμονες δεν έχουν συνήθως καμία σχέση και κανένα δεσμό.

Το ζήτημα φυσικά δεν είναι απλά θέμα προσωπικής επιλογής και δεν πρέπει να μετατίθεται στην ηθική ή την πολιτική τοποθέτηση των ανθρώπων που εργάζονται στα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα. Το ζήτημα είναι δομικό και έχει να κάνει με τον πυρήνα της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης. Δεν πρέπει να διαφεύγει ότι η χρηματοδότηση των πανεπιστημίων και οι αποδοχές των πανεπιστημιακών, ακόμη και η αξιολόγησή τους σε πολλές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εξαρτώνται από το κατά πόσο συμμετέχουν σε ερευνητικά προγράμματα πολυεθνικών εταιρειών ή της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ακόμη και γι' αυτόν που διαφωνεί επιστημονικά και ιδεολογικά με αυτή την πραγματικότητα τα «περιθώρια επιβίωσης» στενεύουν. Έτσι, το ένα γρανάζι πιάνει το άλλο.

Το αποτέλεσμα είναι οι ιδεολογικοί μηχανισμοί του αστισμού να βρίσκουν «πεδίο

δόξης λαμπρόν» στην κοινή γνώμη και σε εκπαιδευτικούς, που από τα χρόνια των πανεπιστημιακών σπουδών τους, έχουν γαλουχηθεί στην αναζήτηση της σχολικής αποτελεσματικότητας ερήμην οποιουδήποτε κριτικού στοχασμού σχετικά με την εκπαίδευση, το σχολείο, το περιεχόμενο του, την κυρίαρχη ιδεολογία, κ.λπ. Άλλωστε, να το τονίσουμε ακόμη μια φορά, ο κριτικός στοχασμός ούτε χρηματοδοτείται ούτε αξιολογείται θετικά, καθώς δεν φέρνει κέρδη στις πολυεθνικές επιχειρήσεις και τις υπερεθνικές ενώσεις, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ΟΟΣΑ, που αξιολογούν και χρηματοδοτούν τα πανεπιστήμια.

Όπως επισημαίνει και ο πανεπιστημιακός Γιάννης Μαρμαρινός «*υπό την πίεση των μετανεωτερικών και νεοφιλελεύθερων-αγοροκεντρικών απόψεων, μετακινήθηκε το ενδιαφέρον των περισσότερων ερευνητών από την ταξική ανάλυση και τη θεωρία της αναπαραγωγής προς άλλες αναζητήσεις (διαμόρφωση ταυτότητας, υποκειμενικότητας, ανάλυση λόγου κ.λπ., αλλά βεβαίως και διαχείριση-εκτέλεση και αποτελεσματικότητα κ.ά.), μειώθηκε το ενδιαφέρον για περαιτέρω διερεύνηση θεμάτων (...)*

Η νέα θεότητα τώρα πλέον, την οποίαν επέβαλε η πολιτικοοικονομική συγκυρία και στην οποίαν καίγονται άφθονοι κατ' έτος ερευνητικοί και άλλοι είδους λιβανωτοί, είναι η αποτελεσματικότητα του σχολείου. Επονομάζεται ήδη και "προστιθέμενη αξία" η επίδραση που ασκεί, το μαθησιακό προϊόν που παράγει το αποτελεσματικό σχολείο, για να μη φανεί ότι αγνοείται τελείως ο ρόλος του οικογενειακού περιβάλλοντος του μαθητή ή άλλοι εξωσχολικοί παράγοντες».

Έτσι, και συγγραφείς που είχαν πρωτοστατήσει στη διαμόρφωση του κριτικού στοχασμού στην εκπαιδευτική θεωρία και έρευνα, όπως ο David Hargreaves, έχουν σήμερα στραφεί σε έρευνες για το «πώς το υπάρχον σχολείο θα λειτουργήσει καλύτερα», «πώς θα πετύχει καλύτερα τους σκοπούς του», εγκαταλείποντας πλήρως την παλιά τους τοποθέτηση και προβληματική.

Η πολιτική «αξία χρήσης» των ερευνών σχολικής αποτελεσματικότητας είναι άμεσα ορατή. Καθημερινά, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης τις προβάλλουν με τρόπο που να «στριμώχνουν» τους «κακούς» και «ακαμάτηδες» εκπαιδευτικούς στον τοίχο. Σε περιόδους έντασης των ταξικών αγώνων στην εκπαίδευση ή όταν τα συνδικάτα των εκπαιδευτικών διεκδικούν αύξηση της χρηματοδότησης, οι εκάστοτε κυβερνήτες και οι επιστημονικοί τους σύμβουλοι θυμούνται ότι «κάποιος», «κάπου», σε «κάποια» έρευνα έδειξε ότι η χρηματοδό-

τηση ή ο αριθμός των μαθητών στην τάξη δεν επηρεάζουν σημαντικά (το «σημαντικά» συνήθως απαλείφεται) την επίδοση των μαθητών και κατά συνέπεια οι διεκδικήσεις του εκπαιδευτικού κινήματος δεν έχουν ουσιαστικό περιεχόμενο. Μάλιστα δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις όπου συνδικάτα εκπαιδευτικών χρηματοδότησαν «αντι-έρευνες» στις έρευνες που χρησιμοποιούσε το κράτος και οι ιδεολογικοί του μηχανισμοί προκειμένου να ξεσκεπάσουν στην κοινή γνώμη την αλήθεια.

Η «βελτιωτική» αξιολόγηση και η αυτοαξιολόγηση: η οργανική εξέλιξη του επιθεωρητισμού

Απέναντι στην αξιολόγηση με κριτήριο την επίδοση έχουν αναπτυχθεί, τα τελευταία χρόνια, οι προσεγγίσεις της «βελτιωτικής αξιολόγησης» και της «αυτοαξιολόγησης». Οι προσεγγίσεις αυτές χρησιμοποιούνται ή εναλλακτικά ή συμπληρωματικά με την αξιολόγηση της διαφορικής επίδοσης. Οι προσπάθειες για τη «νέα αξιολόγηση», την «αυτοαξιολόγηση», την «εσωτερική αξιολόγηση» αποτελούν τον πυρήνα χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία φαίνεται να δείχνει μεγάλο ενδιαφέρον για αυτούς τους νέους τρόπους αξιολόγησης, που σε σχέση με τους παραδοσιακούς έχουν ένα σημαντικό πολιτικό όφελος: εμπλέκουν στις διεργασίες τους ένα μεγάλο και σημαντικό τμήμα προοδευτικών και δραστήριων εκπαιδευτικών, σπάζοντας το εκπαιδευτικό μέτωπο ενάντια στην αξιολόγηση σε κομμάτια. Η νέα αξιολόγηση φαίνεται περισσότερο σαν εθνογραφική έρευνα στο σχολείο, παρά σαν διοικητική και αυταρχική διαδικασία και έχει την ικανότητα σε επίπεδο ρητορικής και πρακτικής να ενσωματώνει όψεις της κριτικής της Νέας Αγωγής στο παραδοσιακό σχολείο, καθώς και όψεις της επιστημολογικής κριτικής προς το θετικισμό.

Οι ερευνητές που κινούνται στο χώρο της «βελτιωτικής αξιολόγησης» και της αυτοαξιολόγησης επισημαίνουν ότι υπάρχουν τρία είδη αξιολόγησης που το καθένα έχει διαφορετικό σκοπό και διαφορετική λειτουργία: η αξιολόγηση της ανάπτυξης του σχολείου που παραπέμπει στην διαφορική επίδοση (evaluation of school development), η αξιολόγηση για την ανάπτυξη του σχολείου που είναι διαμορφωτική αξιολόγηση (evaluation for school development – “formative evaluation”) και η αξιολόγηση ως μηχανισμός ανάπτυξης του σχολείου που είναι η αυτοαξιολόγηση (evaluation as school development– “self-evaluation”). Για να συνδεθεί η διαδικασία της αξιολόγησης με

τη βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος πρέπει τα αποτελέσματά της να αξιοποιηθούν πρακτικά από αυτούς που χαράσσουν την εκπαιδευτική πολιτική (policy makers) και τους εκπαιδευτικούς. Υποστηρίζουν έτσι ότι δεν είναι υπέρ της αξιολόγησης που «τιμωρεί», αλλά υπέρ της αξιολόγησης που «βοηθά» τον εκπαιδευτικό.

Θεωρητικά, οι υποστηρικτές της βελτιωτικής αξιολόγησης / αυτοαξιολόγησης στηρίζονται στην παράδοση προοδευτικών παιδαγωγών στη Μεγάλη Βρετανία (όπως ο Lawrence Stenhouse) και ερευνητών που εντάσσονται στο ανθρωπολογικό παράδειγμα όπως ο Hamilton. Προτείνουν τεχνικές αξιολόγησης που δίνουν έμφαση στην ερμηνεία και την κατανόηση των εκπαιδευτικών καταστάσεων και όχι στη μέτρηση αποτελεσμάτων. Οι τεχνικές συλλογής στοιχείων για την αξιολόγηση παραπέμπουν σε μια εθνογραφική ποιοτική έρευνα, όπου όλοι οι συμμετέχοντες (διευθυντής, γονείς, μαθητές, εκπαιδευτικοί) δίνουν την οπτική τους γωνία και παράλληλα στοχάζονται πάνω σε αυτήν.

Οι καλοπροαίρετοι εκπαιδευτικοί που παρακολουθούν τη συζήτηση για τη βελτιωτική αξιολόγηση / αυτοαξιολόγηση την αποδέχονται ως διαδικασία, καθώς βλέπουν ότι τους δίνεται η ευκαιρία να προβάλουν την εργασία τους στο σχολείο, καθώς η αυτοαξιολόγηση φαίνεται σαν μια ποιοτική έρευνα που συλλέγει ποιοτικά στοιχεία από όψεις της σχολικής ζωής και τα αναδεικνύει. Παράλληλα, η συμμετοχή στα ερευνητικά προγράμματα της αυτοαξιολόγησης δίνει ευκαιρία για ταξίδια σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, συμμετοχή σε forum προβληματισμού με εκπαιδευτικούς από τα άλλα ευρωπαϊκά κράτη, διοργάνωση forum ακόμη και με συμμετοχή μαθητών από διάφορες χώρες που λένε και αυτοί την άποψη τους για το σχολείο κ.λπ. Υπό αυτούς τους όρους η αυτοαξιολόγηση διεξάγεται έξω από το πεδίο της «πραγματικής» σχολικής ζωής, πέρα και μακριά από τις ενδεχόμενες τριβές και εντάσεις που δημιουργεί η καθημερινή ζωή σε ένα σχολείο με τα όποια προβλήματα του, ενώ οι μετέχοντες απολαμβάνουν την «ασφάλεια» της ερευνητικής διαδικασίας, καθώς μια αρνητική κρίση ή κριτική σε ένα forum ή σε ένα πιλοτικό πρόγραμμα αξιολόγησης μπορεί να φέρνει πικρία ή να προκαλεί τον εγωισμό αυτού που δέχεται την κριτική, αλλά στην πραγματικότητα δεν έχει καμία επίπτωση στην εργασιακή και υπηρεσιακή του κατάσταση.

Η αυτοαξιολόγηση δημιουργεί «φαντικούς» οπαδούς, καθώς δεν είναι λίγο πράγμα στους εκπαιδευτικούς και στους

μαθητές/τριες που το σχολείο σήμερα δεν προσφέρει καμία ουσιαστική συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων, αλλά σε πολλές περιπτώσεις απαξιώνει την προσωπικότητα και την εργασία τους καθημερινά, να ταξιδέψουν σε κάποια άλλη χώρα και να τους δοθεί ο λόγος σε ένα ευρωπαϊκό forum για να εκφράσουν την άποψη τους για το σχολείο, την οποία την «ακούν» μαθητές άλλων χωρών, εκπαιδευτικοί, πανεπιστημιακοί, εμπειρογνώμονες διεθνών οργανισμών.

Όμως, όσο η διαδικασία προχωρά και η αυτοαξιολόγηση μπαίνει υπό την αιγίδα κυβερνήσεων που θέλουν να τη χρησιμοποιήσουν στα σχολεία τους χάνει τον αρχικό «αθώο» και «βελτιωτικό» χαρακτήρα της και μετεξελίσσεται σε επιθεωρητισμό, αποτελώντας την οργανική μετεξέλιξη του.

Μελετώντας τη σχετική βιβλιογραφία την αυτοαξιολόγηση εύκολα διαπιστώνεται η μετατόπιση της προβληματικής της. Από την αρχική αντίθεση απέναντι στην «αξιολόγηση του τελικού προϊόντος» του σχολείου, που είναι η επίδοση των μαθητών, η προσέγγιση της αυτοαξιολόγησης έχει περάσει σε μια σύνθεση με την εξωτερική αξιολόγηση, την οποία τελικά δεν αρνείται, αλλά παρουσιάζεται ως οργανικό της συμπλήρωμα.

Η αυτοαξιολόγηση εγγράφεται μέσα στη λογική της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης και είναι η οργανική εξέλιξη του επιθεωρητισμού στο «μεταμοντέρνο» σχολείο. Ο John MacBeath και οι συνεργάτες του στο τελευταίο τους βιβλίο δεν αντιδιστάζουν την «κακή» εξωτερική αξιολόγηση από την «καλή» εσωτερική. Τις θεωρούν και τις δύο το ίδιο αναγκαίες και το ίδιο συμπληρωματικές, πλέκοντας όμως πρώτα το εγκώμιο στην εξωτερική αξιολόγηση και τους επιθεωρητές: *“Τα σώματα επιθεωρητών... επιχειρούν να διασφαλίσουν ότι τα σχολεία παρέχουν ποιοτική εκπαίδευση, ότι αξιοποιούν αποτελεσματικά τους πόρους τους (...). Η εξωτερική αξιολόγηση συμβάλλει επίσης στη συνειδητοποίηση της κοινής γνώμης σε θέματα ποιότητας, δημοσιεύοντας εκθέσεις για τη γενική κατάσταση του εκπαιδευτικού συστήματος ή για μεμονωμένα σχολεία (...). Η εξωτερική αξιολόγηση μπορεί να δώσει στα σχολεία ανατροφοδότηση (...) να εφαρμοστεί η αυτοαξιολόγηση και να βρεθεί η καλύτερη ισορροπία στη σχέση εξωτερικής και εσωτερικής αξιολόγησης”*.

Σκιαγραφώντας τους παράγοντες που καθιστούν αναγκαία την αυτοαξιολόγηση ο MacBeath και οι συνεργάτες του θεωρούν ως πρώτη την αποκέντρωση, την οποία περιγράφουν ως «αυτονομία του σχολείου», σημασιοδοτώντας θετικά τις νεοφιλε-

λεύθερες μεταρρυθμίσεις στην Ολλανδία, στο Ηνωμένο Βασίλειο, τη Σουηδία και τη Δανία, που είναι η ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων των εκπαιδευτικών και το ριζιμο των σχολείων στη ζούγκλα του ανταγωνισμού για να εξασφαλίσουν μαθητές και χρηματοδότηση. Η κατάσταση που έχει προκαλέσει ο νεοφιλελευθερισμός στα σχολεία δεν απασχολεί καθόλου τον MacBeath που ρίχνει όλο το βάρος στο ανθρώπινο δυναμικό της εκπαίδευσης.

Η ψευδαίσθηση των εκπαιδευτικών, ότι η αυτοαξιολόγηση θα αναδείξει όψεις της δουλειάς τους και θα τις επιβραβεύσει (με τι άραγε σε μια εποχή εισοδηματικής βαρβαρότητας;) δηλαδή το πόσα προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης κάνουν στο σχολείο, πόσα θεατρικά έργα, τι εκδηλώσεις, αν βγάζουν ή όχι εφημερίδα, χωρίς να υπολογίζεται η επίδοση των μαθητών τους σε εθνικές εξετάσεις ή σταθμισμένα τεστ, διαλύεται από τους ίδιους τους θεωρητικούς της αυτοαξιολόγησης. Όλη αυτή η ρητορική περί αποτίμησης και ανάδειξης της προσπάθειας των εκπαιδευτικών και πως μπορούν να τα πάνε καλύτερα ήταν μέχρι να γίνει αποδεκτή στη συνείδηση τους η ανάγκη της αυτοαξιολόγησης.

Να το πούμε άλλη μια φορά: δεν μπορεί να υπάρξει αξιολόγηση χωρίς σύγκριση επίδοσης μαθητών. Ο John MacBeath και οι συνεργάτες του στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα της αυτοαξιολόγησης είναι ειλικρινείς και αποκαλυπτικοί καθώς γράφουν:

«Η επίδοση των μαθητών στις εξετάσεις είναι κάτι που μπορεί να μετρηθεί και να συγκριθεί», «Οι επιδόσεις σας στην ιστορία ή στη βιολογία εξαρτώνται από την αποτελεσματικότητα των καθηγητών σας», «είναι εύκολο να κατηγορείς τα πάντα, τους κακούς μαθητές, τους αδιάφορους γονείς, την έλλειψη εξοπλισμού, την ανεπαρκή κρατική χρηματοδότηση», «η αξιολόγηση θα πρέπει να είναι μια συνεχής διαδικασία, ενσωματω-

μένη στη σχολική ζωή», «Από τη μια πλευρά να έχουμε μια ευρεία αξιολόγηση, που θα εξετάζει το σχολείο στο σύνολο του, κάτι σαν τις γενικές εξετάσεις που κάνουν οι άνθρωποι – πίεση, σφυγμό, χοληστερίνη, καταλαβαίνετε. Και από την άλλη μια εμπάθυση με πιο ευαίσθητα εργαλεία, που θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε επίπεδο τάξης και θα μας επιτρέπουν να εξετάζουμε σαν σε μικροσκόπιο, όλες τις μικρές λεπτομέρειες, τις μικρές ανακατατάξεις της καθημερινότητας».

Και για όλους όσοι ακόμη πιστεύουν ότι επειδή εργάζονται με όλη τους την ψυχή και με μεράκι μέσα στο σχολείο αρκεί για την αυτοαξιολόγηση ο καλός λόγος των μαθητών τους και των συναδέλφων τους, ο John MacBeath και οι συνεργάτες του διαλύουν και τις τελευταίες αυταπάτες τους: *«Οι μαθητές λένε ότι οι εκπαιδευτικοί είναι καλοί στη δουλειά τους, οι εκπαιδευτικοί λένε ότι το σχολείο έχει καλή φήμη. Σύμφωνα, αυτή είναι απλώς η γνώμη τους...».* Πώς μπορεί κατά τους θεωρητικούς της αυτοαξιολόγησης να αποδειχθεί η εγκυρότητα της κρίσης όσων συμμετέχουν σε αυτήν; Ίδου η απάντηση: *«όταν οι μαθητές έλεγαν ότι οι καθηγητές ήταν αποτελεσματικοί, αυτό επιβεβαιώνονταν και από τη μέτρηση της προόδου των μαθητών».* Δηλαδή από την επίδοση στις εξετάσεις.

Στην πραγματικότητα, ο κεντρικός άξονας της αυτοαξιολόγησης δεν είναι αν το σχολείο στο οποίο εργαζόμαστε είναι κοντά σε μια «εκδοχή» ενός μη συντηρητικού σχολείου. Το κεντρικό ερώτημα της αυτοαξιολόγησης είναι να εξετάσει όλος ο σύλλογος των διδασκόντων τι πρέπει να γίνει στο σχολείο για να αυξηθεί η επίδοση των μαθητών στις εξετάσεις.

Όμως, και για το ζήτημα της αυτοαξιολόγησης ως διαδικασίας δημοκρατικής συζήτησης και αναστοχασμού μέσα στο σύλλογο διδασκόντων, ενδεικτική είναι η θέση του Lawton, ενός συγγραφέα που ασχολείται

ιδιαίτερα με το ζήτημα της διαμόρφωσης της σχολικής κουλτούρας. Ο Lawton θεωρεί ότι μέσα σε ένα σύλλογο πρέπει να υπάρχει ελευθερία απόψεων. Επισημαίνει όμως, προς αποφυγή παρεξηγήσεων, ότι η πλειονότητα του συλλόγου διδασκόντων πρέπει σε γενικές γραμμές να ασπάζεται τον «χριστιανικό ανθρωπισμό» και την «ευρωπαϊκή κουλτούρα», δηλαδή τις βασικές κατευθύνσεις της ιμπεριαλιστικής Ευρωπαϊκής Ένωσης στην οικονομική και κοινωνική πολιτική. Τι γίνεται όμως αν δεν τις ασπάζεται ο σύλλογος ή κάποιοι μέσα στο σύλλογο; Πώς θα κινηθεί η αυτοαξιολόγηση με ανθρώπους που διαφωνούν με τους κεντρικούς αξιακούς προσανατολισμούς του αναλυτικού προγράμματος και επιδιώκουν την ανατροπή του; Πώς θα λειτουργήσει η αυτοαξιολόγηση σε ένα ελληνικό γυμνάσιο που πρέπει με το νόμο να κάνει μια ώρα παραπάνω αρχαία ελληνικά και οι φιλόλογοι έχουν την άποψη ότι αυτό δεν πρέπει να γίνει, αλλά αντίθετα το τυπικό της αρχαίας ελληνικής δεν πρέπει να διδάσκεται στην υποχρεωτική εκπαίδευση; Πώς θα «αυτοαξιολογηθούν» μαζί εκπαιδευτικοί που πιστεύουν ότι το σχολείο πρέπει να δίνει γνώσεις για την αγορά εργασίας μαζί με αυτούς που πιστεύουν ότι το σχολείο πρέπει να κάνει κριτικούς και μαχητικούς πολίτες που θα αγωνισθούν για να ένα καλύτερο κόσμο; Σοβαρά ερωτήματα που τα γεννά η μήτρα μιας ταξικής κοινωνίας, που σαν μεγάλος προβολέας χρωματίζει με το χρώμα του φωτός του όλες τις επιμέρους κοινωνικές δομές και τους θεσμούς. Ερωτήματα στα οποία από ένα σημείο και ύστερα δεν μπορεί να υπάρξει συναίνεση αλλά σύγκρουση και αγώνας για τη διεκδίκηση ενός άλλου σχολείου. Ο Lawton, με αφοπλιστική ειλικρίνεια, απαντά τι γίνεται σε αυτές τις περιπτώσεις: «μπορεί σε κάθε σύλλογο να υπάρχει και ένας τέτοιος καθηγητής», αλλά ... αν είναι περισσότεροι «τότε κινδυνεύει η σταθερότητα της σχολικής κουλτούρας». Η απάντησή του δείχνει με σαφήνεια που πάνε τα πράγματα στο «ανοικτό» και «μεταμοντέρνο» σχολείο: στην πειθάρκηση του εκπαιδευτικού που διαφωνεί με την κυρίαρχη ιδεολογία και στη συμμόρφωσή του, όχι αυτή τη φορά από τον επιθεωρητή, αλλά από... το σύλλογο διδασκόντων που «αυτοαξιολογείται», εκτελώντας χρέη «συλλογικού επιθεωρητή».

Από το όλο εγχείρημα της βελτιωτικής αξιολόγησης/αυτοαξιολόγησης απουσιάζουν δύο βασικά στοιχεία προβληματισμού: ότι το σχολείο δεν λειτουργεί για το «κοινό καλό» αλλά στον καπιταλισμό έχει μια έντονα επιλεκτική λειτουργία και εκ των

πρότερων δεν μπορούν να πάνε όλοι καλά στο σχολείο και ότι η σχολική γνώση δεν είναι «ουδέτερη», καθώς εγγράφει συγκεκριμένες ιδεολογικές επιλογές των πολιτικά κυρίαρχων ομάδων και τάξεων. Από τη συζήτηση της αυτοαξιολόγησης εξοβελίζεται το ερώτημα του «ποιος έχει την εξουσία» στην εκπαίδευση και την κοινωνία, ποιος καθορίζει τα αναλυτικά προγράμματα και τα βιβλία, ποιος οργανώνει τις εξετάσεις, ποιος φτιάχνει την εκπαιδευτική νομοθεσία, ποια είναι η συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε όλα αυτά.

Ουσιαστικά η αυτοαξιολόγηση δημιουργεί την εντύπωση ότι η κυβέρνηση δεν γνωρίζει τα προβλήματα της εκπαίδευσης και οι καθηγητές θα τις τα γνωστοποιήσουν μέσα από τις φόρμες που θα συμπληρώσουν. Αυτό που αποτελεί αντικείμενο συνδικαλιστικής διεκδίκησης και λύνεται μόνο μέσα από μαζικούς αγώνες, εμφανίζεται ως «αθώα» άγνοια του κράτους, το οποίο μέσα από την αυτοαξιολόγηση θα... ενημερωθεί!

Η αυτοαξιολόγηση, την οποία ακόμη η σοσιαλδημοκρατία και ο ρεφορμισμός θεωρεί «βασικό συντελεστή της όλης διαδικασίας για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου», είναι μια «ψευδεπίγραφη συμμετοχή» των εκπαιδευτικών, μια «σοσιαλδημοκρατική καρικατούρα» που το μόνο που θα κάνει είναι να επιφορτίσει με γραφειοκρατικό έργο τους εκπαιδευτικούς (συμπλήρωση φορμών με δείκτες) χωρίς να προσφέρει κάτι ουσιαστικό στη λειτουργία του σχολείου. Και αυτά δεν αποτελούν «μελλοντολογία» αλλά διαπισώσεις της εκπαιδευτικής κοινότητας σε χώρες που υπάρχει η αυτοαξιολόγηση.

Η αυτοαξιολόγηση δεν θέτει κριτικά ερωτήματα «γιατί διδάσκουμε αυτή τη γνώση», αλλά μόνο «πως το σχολείο θα λειτουργήσει σαν ένα καλολαδωμένο γρανάζι στην υπηρεσία του συστήματος». Όποιος διαφωνεί με το σύστημα θα ...κατεβαίνει από το τρένο, όχι απλώς με τη βούλα ενός επιθεωρητή, αλλά πλέον με τη «συλλογική» απόφαση του συλλόγου διδασκόντων. Έτσι, απλά και... «δημοκρατικά».

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Χρήστος Κάτσικας – Γιώργος Καββαδίας, *Η Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση, ποιος, ποιον και γιατί*, Σαββάλας 2002.

2. Βλ. Χρήστος Κάτσικας, Κώστας Θερινός, Θανάσης Τσιριγώτης, Γιώργος Καββαδίας, *Η Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση*, Λιβάνης 2007, σ. 148.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

Εάν ήθελε να βρει κανείς τους εισηγητές των «νέων» μορφών αξιολόγησης στη χώρα μας θα πρέπει να τους ψάξει σε διανοούμενους που βρίσκονται στο χώρο του Συνασπισμού. Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι το 2008, το τμήμα Παιδείας του ΣΥΝ διατύπωνε το «αίτημα»: Συμβολή του Τμήματος Παιδείας της ΚΠΕ στο πρόγραμμα του ΣΥΝ – Οκτ.2008: «**ΤΜΗΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝ: Εσωτερική αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας: Αποτίμηση των εκπαιδευτικών επιτευγμάτων των σχολείων μέσα από συλλογικές διαδικασίες αυτοαξιολόγησης, με στόχο τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου. Βασική προϋπόθεση, η συστηματική και πλήρης επιμόρφωση όλων των εκπαιδευτικών**».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

Ενδιαφέρον έχουν και όσα συντελούνται στην Κύπρο και στο θέμα της αξιολόγησης επί Κυβερνήσεως ΑΚΕΛ. Στα παρακάτω αποσπάσματα μπορεί κανείς να δει την «Πρόταση για ένα νέο σύστημα αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών λειτουργιών –04/2009 / ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ– ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ» όπου είναι ολοφάνερη η συσχέτιση με τις αντίστοιχες πολιτικές του ΠΑΣΟΚ και της Διαμαντοπούλου.

Είναι φανερό ότι αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι τόσο το Ελληνικό Υπουργείο Παιδείας όσο και το υπό το ΑΚΕΛ Υπουργείο Παιδείας Κύπρου υλοποιούν τις κατευθύνσεις που έχουν υφανθεί στο Διευθυντήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Βεβαίως το αδελφό κόμμα του ΑΚΕΛ, το ΚΚΕ, ενώ αντιπαράθεται και πολύ σωστά με τα σχέδια αξιολόγησης στην Ελλάδα δεν βρίσκει μια κουβέντα να πει για όσα αντίστοιχα γίνονται στην Κύπρο από το ΑΚΕΛ που κυβερνάει.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ: Πρόταση για ένα νέο σύστημα αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών λειτουργιών

Απρίλιος 2009

Το Πρόγραμμα Διακυβέρνησης του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Δημ. Χριστόφια περιλαμβάνει πρόταση για την εισαγωγή ενός νέου συστήματος αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών (σελ. 3)

(...) Η διαμόρφωση και εφαρμογή ενός νέου συστήματος αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών είναι επιβεβλημένη και θα συμβάλει, μαζί με άλλα μέτρα που προωθούνται στα

πλαίσια της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, στην αναβάθμιση του εκπαιδευτικού μας συστήματος. (ΣΕΛ 6)

(...) Στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες η αξιολόγηση των σχολικών μονάδων πλαισιώνει την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και επιβεβαιώνει τη συμμετοχή περισσότερων παραγόντων στη σχολική ζωή.

Παρά τις επιμέρους διαφορές από χώρα σε χώρα, η σχολική μονάδα –κυρίως οι εκπαιδευτικοί, αλλά κατά περίπτωση και οι γονείς/ μαθητές και οι λοιποί φορείς– αναλαμβάνουν το έργο της διαρκούς βελτίωσης της ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών. Για το σκοπό αυτό αποτιμά συστηματικά όλες τις παραμέτρους του εκπαιδευτικού έργου (εσωτερική αξιολόγηση), αναζητώντας τόσο τις επιτυχείς πρακτικές όσο και –κυρίως– τα σημεία που είναι δεκτικά περαιτέρω βελτίωσης. Στη συνέχεια θέτει και ιεραρχεί τους στόχους ποιοτικής βελτίωσης και προγραμματίζει τα μέσα, τις διαδικασίες και τις ενέργειες που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων αυτών (σχεδιασμός βελτίωσης εκπαιδευτικού έργου).

Τέλος, εφαρμόζει με τρόπο οργανωμένο, ευέλικτο και συνεχώς εποπτευόμενο και σε συνεργασία πάντοτε με το σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας το σχέδιο βελτίωσης. Η όλη διαδικασία είναι συνεχής και αναπτύσσεται σε κύκλους ετήσιας ή διετούς διάρκειας, ανάλογα με το μέγεθος και την υφή της αναλαμβανόμενης προσπάθειας.

Με την εισαγωγή ενός συστήματος εσωτερικής αξιολόγησης της σχολικής μονάδας, το ΥΠΠ επιδιώκει την μετατόπιση της έμφασης της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού ως άτομο στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων.

Παράλληλα, το ΥΠΠ επιδιώκει την καθιέρωση αρχών και διαδικασιών για την υποστήριξη «εσωτερικής εκπαιδευτικής πολιτικής» σχολικών μονάδων, στο πλαίσιο της ασκούμενης από το ΥΠΠ εκπαιδευτικής πολιτικής. Το σύστημα αυτό αναμένεται να συμβάλει στην αποκέντρωση του συγκεκριμένου σήμερα εκπαιδευτικού συστήματος και να προωθήσει τη δημοκρατικότητα και τη συμμετοχική ευθύνη όλων των παραγόντων που εμπλέκονται στην εκπαίδευση. (ΣΕΛ. 10–11)

Με βάση τα πιο πάνω, κάθε σχολική μονάδα θα προβαίνει στην αρχή της σχολικής χρονιάς σε ένα συλλογικό προγραμματισμό του εκπαιδευτικού έργου, μέσα από τον οποίο θα προσδιορίζονται τεκμηριωμένα οι στόχοι της, η υλοποίηση των οποίων θα επιδιωχθεί κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς...

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ Π.Ε.

Αξιολόγηση: Η «δολοφονική» επιδίωξη του «νέου σχολείου»

Το «νέο σχολείο» που προετοιμάζουν είναι φθινό, ευέλικτο, αγοραίο, ιεραρχικό και αυταρχικό. Όλες αυτές τις ιδιότητες του σχολείου στεγάζουν κάτω από μια γενικότερη αντίληψη: διάλυση του δημόσιου και δωρεάν σχολείου.

Η υπουργός παιδείας δε θα μπορούσε να κάνει διαφορετικά, αφού λειτουργεί και εμπλέκεται ενεργά στην εφαρμογή των ΜΝΗΜΟΝΙΩΝ, των επιταγών και πολιτικών της Ε.Ε. και των αποφάσεών της σχετικά με την εκπαίδευση (Μπολόνια, Λισσαβόνα, δείκτες PISA) και αποτελεί μεγαλοστέλεχος της συγκυβέρνησης του μαύρου μετώπου ΠΑΣΟΚ–ΝΔ–ΛΑΟΣ–Ε.Ε.–ΔΝΤ.

Δημόσιο: αγοραίο, φθινό, ιεραρχικό, αυταρχικό και ευέλικτο

Η «αναθέρμανση» του ζητήματος της αξιολόγησης με αφορμή τη γενικότερη αξιολόγηση προσώπων και υπηρεσιών του κράτους, με στόχο τόσο τον περιορισμό-διάλυση των κοινωνικών υπηρεσιών (Παιδεία-Υγεία-Κοινωνική Ασφάλιση), όσο και τις απολύσεις προσωπικού, δεν θα μπορούσε να αφήσει απ' έξω την εκπαίδευση. Το ζήτημα της αξιολόγησης στην εκπαίδευση σχετίζεται άμεσα με την προσπάθεια της συγκυβέρνησης να αναδιοργανώσει με αντιδραστικούς όρους το κράτος, δημιουργώντας ένα δημόσιο με ιδιωτική λειτουργία, ελαστικές εργα-σιακές σχέσεις, ένα δημόσιο των ΜΚΟ και των χορηγών. Σε αυτό το επιτελικό κράτος των περικοπών, των συγχωνεύσεων και της ιδιωτικοποίησης, η αξιολόγηση είναι ο κεντρικός μηχανισμός για την υπονό-μηση της μονιμότητας, την τρομοκράτηση των εργαζομένων και την προοπτική των μαζικών απολύσεων.

Παράλληλα οι ίδιοι οι αξιολογικοί στόχοι θα αναφέρονται στην ικανότητα του

δημοσίου να ικανοποιεί τα συμφέροντα του ντόπιου και διεθνούς κεφαλαίου, να ανταποκρίνεται στα δημοσιονομικά κριτήρια της τρόικας και να διαλύει ό,τι έχει απομείνει από το κοινωνικό κράτος και τις παροχές του.

Ιδιαίτερη μνεία κάνει η υπουργός για το θέμα της αυτοαξιολόγησης. Αναφέρεται στις χιλιάδες αρνήσεις που συνάντησε το προηγούμενο διάστημα για το θέμα αυτό από σχεδόν όλους τους συλλόγους Π.Ε. και συλλόγους διδασκόντων των σχολείων. Είναι ένα θέμα που δημιούργησε μεγάλα προβλήματα στους σχεδιασμούς τους. Βέβαια σε αυτή την πορεία βρέθηκαν και μερικοί «πρόθυμοι» αυλοκόλακες και γλείφτες της εκάστοτε εξουσίας. (500 σχολεία καλοθελητές, από τα οποία η συντριπτική πλειοψηφία είναι ιδιωτικά.)

«Νέο σχολείο» με υποταγμένους εκπαιδευτικούς

Δηλώνει η Διαμαντοπούλου: «Θα εφαρμοστεί ο νόμος όχι βάζοντας αστυνομικούς και πυροβολώντας τα σχολεία. Όλα τα πράγματα εξελίσσονται και αυτή είναι η τέχνη της πολιτικής. Να κάνεις τη μεγάλη τομή, να πείθεις, να βρίσκεις συμμάχους, να υλοποιείς αυτό που χρειάζεται χωρίς να δημιουργείς βίαιες αντιπαραθέσεις χωρίς όρια. Φέτος θα εφαρμοστεί υποχρεωτικά,

γιατί όσοι καθηγητές και δάσκαλοι δεν συμμετέχουν δεν θα μπορούν να έχουν καμία εξέλιξη. Όλα λύνονται και όλα ωριμάζουν και όλα αλλάζουν όταν υπάρχει η πρώτη βασική τομή.»

Δεν θα χρησιμοποιήσουν αστυνομικού τύπου μέτρα, αλλά την «πειθώ»: «Όσοι δάσκαλοι δεν αξιολογηθούν δεν θα έχουν καμία εξέλιξη». Συνδέεται έτσι με απόλυτο τρόπο η εξέλιξη με το μισθό, ο μισθός με την απόδοση. «Ο δημοκρατικός δρόμος» της θάσερικής λογικής της Διαμαντοπούλου εξαντλείται στον ωμό εκβιασμό. Τι σημαίνει αυτό; Καμία μισθολογική εξέλιξη. Καμία αύξηση. Απόλυση!

Εξάλλου το νομικό πλαίσιο υπάρχει και ιδιαίτερα για τους νεοδιοριστούς συναδέλφους, αποκαλύπτοντας τη λογική της διάσπασης στην αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών. Μετά τα δύο δοκιμαστικά χρόνια αν αξιολογηθούν αρνητικά απολύονται, χάνοντας και με αυτό τον τρόπο εκτός από τη δουλειά τους και τα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιών.

Το μισθολογιο-βαθμολογιο σφαγείο: Βασίζομενη η υπουργός στο βαθμολογιο-σφαγείο των μισθών και στην προσπάθεια διαχωρισμού που εντέχνως δημιουργεί ώστε να μην υπάρχει ενιαιότητα στην δράση, επιδιώκει να δημιουργήσει

τα πρώτα ρήγματα μέσα στους εκπαιδευτικούς. Μια επιδίωξη του νέου μισθολογίου είναι να οδηγήσει σε αντιπαλότητα και διαγκωνισμό τους εκπαιδευτικούς τόσο για την απόκτηση βαθμού όσο ακόμη και αυτού του Μ.Κ. Θέλει να δημιουργήσει κλίμα ιδιωτικού τομέα και προϋποθέσεις για «ατομικές συμβάσεις εργασίας». Θέλει την απόλυτη υποταγή στο διευθυντικό δικάϊωμα και τη συλλογική πειθάρχηση στο κράτος εργοδότη. Επιδιώκει οι εκπαιδευτικοί να «διδάσκουν» στους μαθητές με το παράδειγμά τους τις μεσαιωνικές εργασιακές σχέσεις.

Αποτελεί το απόλυτο εργοδοτικό όπλο για την αύξηση της παραγωγικότητας (απλήρωτης δουλειάς) και της μείωσης του κόστους εργασίας άρα και των δαπανών. Ο κάθε συνάδελφος θα αγωνιά και θα αγωνίζεται όχι για το συλλογικό καλό, αλλά για την ατομική επιβίωση μέσα από ένα πλέγμα αξιολόγησης και απόκτησης μισθολογικού πλεονεκτήματος έναντι άλλων, αφού δε θα παίρνουν όλοι το επόμενο βαθμό, αλλά ένα ποσοστό αυτών που το δικαιούνται. Με το νέο μισθολόγιο-βαθμολόγιο έρχεται η κεντρική αξιολόγηση της σχολικής μονάδας και των εκπαιδευτικών με βάση τα αποτελέσματα των μαθητών.

Εξετάσεις, Αξιολόγηση και Απόλυση

Τα πεδία όπου θα εξετάζονται και θα αξιολογούνται οι εκπαιδευτικοί δεν είναι καθόλου τυχαία. Έτσι: «Μέσα και πόροι, οργάνωση και διοίκηση σχολείου, κλίμα και σχέσεις, εκπαιδευτικές διαδικασίες και εκπαιδευτικά αποτελέσματα» είναι τα πεδία προς αξιολόγηση.

Μέσα και πόροι μας, παραπέμπουν στο αγοραίο μοντέλο του σχολείου. Αφού το κράτος δεν δίνει τα χρήματα λόγω κρίσης, τι κάνεις ως εκπαιδευτικός για να το ενισχύσεις οικονομικά; Με ποιες διαδικασίες

θα βρεις χρήματα για να λειτουργήσουν τα σχολεία; Πως θα δικτυωθείς στην τοπική και όχι μόνο κοινωνία για ανεύρεση πόρων; Και εντέλει τι κάνεις ως εκπαιδευτικός να διερευνήσεις τους κατάλληλους ανθρώπους— χορηγούς για να βοηθήσουν το σχολείο;

Οργάνωση και διοίκηση σχολείου. Με βάση και την διοικητική αναδιάρθρωση που είναι στα σκαριά πώς ως εκπαιδευτικός συμβάλεις στην εύρυθμη λειτουργία του σχολείου και πώς οργανώνεις τις λειτουργίες ώστε να περνάει η πολιτική, οι επιδιώξεις και οι αποφάσεις της πολιτείας για το σχολείο; Οι αγωνιστικές διεκδικήσεις στέκονται εμπόδιο στη λειτουργία αυτή, τι στάση κρατάς εσύ; Κατά πόσο είσαι πειθνίο όργανο της διοίκησης και του διευθυντή;

Κλίμα και σχέσεις: Δάσκαλε βοηθάς να ξεπεραστεί η κρίση που ταλανίζει την ελληνική κοινωνία; Απαλύνεις τον πόνο των γονιών που τα παιδιά τους δεν έχουν βιβλία; Βοηθάς για να καταλάβουν οι γονείς ότι είναι υπεύθυνοι για τα παιδιά τους που κρυστώνουν στο σχολείο που δεν έχει πετρέλαιο, και ότι είναι υπόθεση των ίδιων των γονιών η λειτουργία του σχολείου και όχι υποχρέωση της πολιτείας απέναντι στους πολίτες;

Εκπαιδευτικές διαδικασίες και εκπαιδευτικά αποτελέσματα. Τι πρωτοβουλίες παίρνεις δάσκαλε για να σηκώσεις στις πλάτες σου τις καινοτόμες δράσεις του υπουργείου; Ποια προγράμματα έχεις εκπονήσει στην τάξη σου; Τι κάνεις για να αναδειχθεί το σχολείο σου ως πρωτοπόρο στην αρίστευσή του; Δάσκαλε γνωρίζεις ότι εσύ είσαι υπεύθυνος και αξιολογείς με βάση τις επιδόσεις των μαθητών σου; Πώς πείθεις τους άλλους δασκάλους να μπουν στην ίδια διαδικασία;

Τα παραπάνω αποτελούν μερικά από τα ερωτήματα που προκύπτουν από το πλέγμα ελέγχου και αξιολόγησης που υπάρχει και επιδιώκει στο «νέο» σχολείο να εφαρμόσει η υπουργός. Θέλει εκπαιδευτικούς πειθνίους υπηκόους και τελικά θέλει να «δολοφονήσει» με απολύσεις χιλιάδες εκπαιδευτικούς, εφαρμόζοντας πλήρως την πολιτική του ΟΟΣΑ και της Ε.Ε., του ΔΝΤ και της ΤΡΟΙΚΑ.

Από την άλλη ο γραφειοκρατικός κυβερνητικός κρατικός συνδικαλισμός όχι μόνο αρνείται να συζητήσει το θέμα και να οργανώσει την αντίσταση των εκπαιδευτικών για να μην περάσει η αξιολόγηση—χειραγώγηση, αλλά υποστηρίζει και εντέλει γίνεται ο ιμάντας της πολιτικής της συγκυβέρνησης του μαύρου μετώπου και

του υπουργείου παιδείας, λέγοντας πως η αξιολόγηση είναι θέση του κλάδου.

Η απάντηση στα χέρια των εκπαιδευτικών και της εργαζόμενης πλειοψηφίας

Οι σύλλογοι διδασκόντων, οι σύλλογοι Π.Ε., οι Γ.Σ., οι επιτροπές του αγώνα να πάρουν την υπόθεση της οργάνωσης αγώνα στα χέρια τους, να μην αφήσουν τη γραφειοκρατία να γίνει ο δούρειος ίππος των συμφερόντων της πλειοψηφίας των εκπαιδευτικών και να απαιτήσουν:

- Να μην περάσει η αξιολόγηση—χειραγώγηση και το νέο μισθολόγιο, να τα πάρουν τώρα πίσω!
- Δημόσια μόνο, υψηλού επιπέδου, δωρεάν παιδεία με βάση τις μορφωτικές ανάγκες των παιδιών.
- Όχι στο «Νέο Σχολείο» της αγοράς.
- Κατάργηση-ανατροπή του 4024/11 για το νέο μισθολόγιο-βαθμολόγιο σφραγείο.
- Να καταργηθεί ο αντιεκπαιδευτικός νόμος 3848/2010.
- Έξω από τα σχολεία χορηγοί και ιδιώτες.
- Κατάργηση των ΣΔΙΤ και κάθε μορφής ιδιωτικοποίησης.
- Κατάργηση του νομικού πλαισίου για την αξιολόγηση (ν. 2986 και καθηκοντολόγιο).
- Όχι στην αξιολόγηση - χειραγώγηση και στην αυτοαξιολόγηση - κατηγοριοποίηση σχολείων - μαθητών - εκπαιδευτικών.
- Όχι στην αυτοαξιολόγηση-προπομπή της αξιολόγησης.
- Κανένας συνάδελφος μέντορας - αξιολογητής.
- Διαγραφή από τους συλλόγους όσων μετέχουν ως αξιολογητές σε οποιαδήποτε διαδικασία αξιολόγησης.
- Κανείς αξιολογητής στην τάξη.
- Κατάργηση του Ν.2525 και 2640, αλλά και των νόμων 2218 και 2240 για την «αποκέντρωση».
- Όχι στο διευθυντή manager - αξιολογητή και στην κατάργηση των δικαιωμάτων των συλλόγων διδασκόντων.
- Όχι στην αναδιάρθρωση που οδηγεί στις περικοπές, στις συγχωνεύσεις-καταργήσεις σχολικών μονάδων, καταργεί τους συλλόγους διδασκόντων και δίνει υπερεξουσίες στο διευθυντή, που οδηγεί στη δημιουργία του σχολείου της αγοράς.
- Όχι στον «Καλλικράτη» και στην αντιδημοκρατική-αντιδραστική θωράκιση του κράτους και του πολιτικού συστήματος.
- Παιδαγωγική ελευθερία και δημοκρατία στα σχολεία. «ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

30/01/2012

Μπορούν οι τεχνοκράτες να απαντήσουν στα προβλήματα που γεννά η κοινωνική πραγματικότητα;

γράφει ο Γιώργος Σόφης

Τα τελευταία χρόνια γίνεται μεγάλος λόγος για το ρόλο που διαδραματίζουν όχι τόσο οι κοινωνικές τάξεις μέσα σε μία κοινωνία, αλλά ορισμένες κοινωνικές ομάδες με κριτήρια «διαταξικά». Αναφέρομαι κυρίως στο ρόλο των τεχνοκρατών και δευτερευόντως στο ρόλο των διανοούμενων.

Αφορμή για τις παρακάτω σκέψεις αποτέλεσε η τοποθέτηση του Λουκά Παπαδήμου, ενός κατ' εφοχόν τεχνοκράτη, στη θέση του πρωθυπουργού της χώρας, και στο ότι λανσάριστηκε από τα ΜΜΕ ως «ο πλέον κατάλληλος άνθρωπος για να διαχειριστεί την οικονομική κρίση», αφού «γνωρίζει από τα μέσα τα προβλήματα της οικονομίας», αλλά και η εκτεταμένη προβολή ορισμένων παραγόντων του δημόσιου βίου, κυρίως πανεπιστημιακών και στελεχών επιχειρήσεων.

Θα έπρεπε, πριν μιλήσουμε για το γενικό ζήτημα, να τονίσουμε ότι ο σημερινός πρωθυπουργός είναι σαφέστατα γνώστης της κρίσης, αφού ο ίδιος συνέβαλε τα μέγιστα στη σημερινή εξέλιξη από τη θέση του ως διοικητής της Τράπεζας Ελλάδας την εποχή της κυβέρνησης Σημίτη και την είσοδο της χώρας στη ζώνη του ευρώ. Όμως είναι βέβαιο ότι ο ίδιος στις κατ' ιδίαν συζητήσεις τονίζει ότι δεν έχει καμία ευθύνη, αφού «αυτός εντολές εκτελούσε και τίποτε περισσότερο», προσδιορίζοντας έτσι και τον πραγματικό του ρόλο ως τεχνοκράτη στις πολιτικές αποφάσεις των κυβερνήσεων.

Ας δούμε όμως σφαιρικότερα το πρόβλημα και πέρα απ' τα πρόσωπα αρχικά. Το βασικό πρόβλημα αφορά φυσικά το ζήτημα της οικονομίας. Εγείρονται τακτικά διάφορα ερωτήματα. Γιατί δεν βάζουμε έναν ειδικό στη κατάλληλη θέση για να «ξέρει» τα προβλήματα που υπάρχουν; Έτσι γιατί δεν βάζουμε ένα γιατρό στο υπουργείο υγείας, έναν εκπαιδευτικό στο υπουργείο παιδείας, ή έναν καλό οικονομολόγο στο υπουργείο οικονομίας για να δώσει λύσεις, αφού αυτός ξέρει καλύτερα τα πράγματα, αφού γνωρίζει και το αντίστοιχο αντικείμενο; Το πρόβλημα αυτό έχει εμφανιστεί με ιδιαίτερα οξύ τρόπο στις σημερινές συνθήκες, που η οικονομική κρίση τσακίζει κόκαλα και οδηγεί εκατομμύρια ανθρώπους στην εξαθλίωση, τη φτώχεια, τον πόλεμο και το θάνατο.

Στη λογική αυτή έχουν εμφανιστεί διάφορες ομάδες τεχνοκρατών—πρώτα απ' όλα οικονομολόγων—οι οποίοι την προηγούμενη περίοδο ήταν οι περισσότεροι παντελώς άγνωστοι, που περιφέρονταν από τηλεοπτικό σταθμό σε σταθμό, από ραδιόφωνο σε ραδιόφωνο, από συγκέντρωση σε συγκέντρωση και σαν νέοι μεσσίες διαλαλούν την πραγμάτεια τους, μια λύση που αν εφαρμοστεί, ως δια μαγείας θα λυθούν όλα τα προβλήματα του τόπου.

Στα πλαίσια αυτά υπάρχουν δύο μεγάλες σχολές που κυριαρχούν στην επικαιρότητα, και κινούνται παράλληλα (με εντελώς διαφορετική πρόταση, αλλά ίδια αφετηρία). Η μία εκφράζει τον ακραϊφνή νεοφιλελευθερισμό και βρίσκει την προς τα έξω έκφρασή του κυρίως από το συγκρότημα Αλαφούζου (Καθημερινή, Σκάϊ) και η άλλη φιλοξενείται στα έδρανα της φιλοευρωπαϊκής, αλλά και της λεγόμενης αντικαπιταλιστικής αριστεράς.

Η ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΚΡΑΤΩΝ

Η πρώτη συνδέεται στενά με τις «αγορές», δηλαδή με το χρηματιστικό κεφάλαιο (τράπεζες, χρηματιστηριακές εταιρείες, οίκοι αξιολόγησης). Ο ρόλος τους είναι απολύτως σαφής και δεν τον κρύβουν ούτε οι ίδιοι. Πιέζουν με κάθε μέσο για να συντρίψουν κάθε εργατική κατάκτηση, να διαλύσουν κάθε έννοια συλλογικής δράσης. Κυρίαρχο σύνθημά τους είναι το γνωστό ΚΑΝΤΟ ΜΟΝΟΣ ΣΟΥ, ΜΠΟΡΕΙΣ!

Έρχονται ανοικτά σε ρήξη με όποιες κυβερνητικές επιλογές δεν υποτάσσονται στις επιλογές τους και όχι σπάνια απαξιώνουν κάθε άλλη έκφραση που εμφανίζεται στον κοινωνικό βίο. Έχουν σαν αντίπαλό τους την εργατική τάξη και το αριστερό και κομμουνιστικό κίνημα και βρίσκουν έκφραση σε όλα τα κόμματα της άρχουσας τάξης, δηλαδή την ΝΔ, το ΠΑΣΟΚ, την Μπακογιάννη, το ΛΑΟΣ, κ.λπ. (Η ρητορική τους είναι πάντα επιθετική, χαρακτηριστικό παράδειγμα ο λόγος της Μπακογιάννη, της πιο ακραίας έκφρασης (ίσως στη χώρα μας).)

Πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι αρκετοί απ' αυτούς είχαν βγει και πάλι στο προσκήνιο, όταν η άρχουσα τάξη με πρωθυπουργό τον εκφραστή του εκσυγχρονισμού το Σημίτη, και εκτελεστικό όργανο τον Παπαντωνίου, εφορμούσε λυσσασμένα στο κομπόδεμα των Ελλήνων, τους οδηγούσε στη λαϊμπτόμο του χρηματιστηρίου και ταυτόχρονα διέλυε το κοινωνικό κράτος οδηγώντας στη χρεοκοπία τα ασφαλιστικά ταμεία.

Παρ' όλα αυτά οι κύριοι αυτοί που σήμερα απαιτούν την καρατόμηση των λαϊκών στρωμάτων δεν αισθάνονται καμιά ανάγκη να κάνουν έστω και μια στοιχειώδη αυτοκριτική, αφού άλλωστε πουθενά στη πραγματικότητα δεν απέτυχαν στα σχέδιά τους. Δηλαδή στη βίαιη αναδιανομή του πλούτου, μεταφέροντας τον πλούτο σε όλο και λιγότερα χέρια και διευρύνοντας τα κοινωνικά στρώματα που ζουν στη φτώχεια.

Εκείνο όμως που πρέπει να παρατηρήσει κανείς και να το αντι-

ληφθεί με μεγαλύτερο βάθος είναι η κυνική απάντηση που οι ίδιοι δίνουν όταν βρεθούν στριμωγμένοι στη γωνία. Εμείς, τονίζουν, δεν είμαστε υπεύθυνοι για την κρίση ή για τα όποια μέτρα. Εμείς απλά βρίσκουμε τις συνταγές για να εφαρμοστούν οι πολιτικές που μας ζητάνε αυτοί που κάθε φορά κυβερνάνε. Δηλαδή ομολογούν ότι δεν καθορίζουν αυτοί τη γραμμή πλεύσης, αλλά βρίσκουν εκείνους τους τρόπους που θα εφαρμοστεί η πολιτική που έχει αποφασιστεί.

Παρ' όλα αυτά και παρά την κυνική τους ομολογία, ότι είναι απλά υπάλληλοι των κυρίαρχων πολιτικών δυνάμεων, πλανάται το ερώτημα για το ποιος κυβερνά σήμερα τον πλανήτη. Βρισκόμαστε μπροστά σε μια χούντα του διεθνούς τραπεζικού συστήματος, όπως υπονοούν κάποιοι. Είμαστε μπροστά σε μια σύγκρουση των αγορών με τους πολιτικούς; Είναι ερωτηματικά που πρέπει να απαντηθούν, ώστε να είναι καθαρό το τοπίο των συγκρουόμενων κοινωνικά δυνάμεων και να μπορούν να προσδιορισθούν και οι ανάλογες συμμαχίες.

Η ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΟΧΩΡΗΣΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΛΕΓΟΜΕΝΗΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΣΠΡΩΧΝΕΙ ΓΙΑ ΣΤΗΡΙΓΜΑΤΑ ΣΤΟΥΣ ΤΕΧΝΟΚΡΑΤΕΣ

Υποστηρίζεται από ορισμένους ότι το χρηματιστικό κεφάλαιο έχει αυτονομηθεί απ' τις κυβερνήσεις των χωρών, ότι έχει στην πραγματικότητα φτιάξει μια υπερκυβέρνηση που καθορίζει τις εξελίξεις και επιβάλλει στις επί μέρους κυβερνήσεις αντίστοιχες πολιτικές. Μια τέτοια αντίληψη υποβαθμίζει τον ιμπεριαλιστικό χαρακτήρα της μεγαλοαστικής τάξης των κυρίαρχων χωρών, δημιουργεί ένα νέο στάδιο ανάπτυξης του καπιταλιστικού συστήματος, που άλλοι το ονόμασαν παγκοσμιοποίηση και άλλοι ολοκληρωτικό καπιταλισμό. Με τον ένα ή άλλο όμως τρόπο απέρριψαν τη θεωρία του Λένιν για τον ιμπεριαλισμό και ανακάλυψαν άλλου είδους αντιθέσεις στο σύγχρονο κόσμο.

Όμως η πραγματικότητα ούτε τους δικαιώνει ούτε αφήνει και περιθώρια αμφισβήτησης του ιμπεριαλιστικού χαρακτήρα των μονοπωλιακών αστικών τάξεων των χωρών αυτών. Είναι προφανές ότι η μεγαλοαστική τάξη δεν είναι ενιαία και πολύ περισσότερο αγαπημένη. Στο εσωτερικό της υπάρχουν ισχυρές αντιθέσεις που πηγάζουν απ' την προσπάθεια των τμημάτων της να μεγιστοποιήσουν τα κέρδη τους και να αρπάξουν από άλλα τμήματά της οφέλη. Όμως η τάξη αυτή έχει κάθε φορά ένα βασικό εκφραστή που διαχειρίζεται τα συνολικά της συμφέροντα και οργανώνει την αντίδρασή της απέναντι στην αντίπαλη τάξη, την εργατική τάξη και τους συμμάχους της. Απ' την άποψη αυτή είναι λάθος να μιλάει κανείς για κυριαρχία της οικονομίας πάνω στη πολιτική, να μιλάει για χούντα του τραπεζικού κεφαλαίου και να θεωρεί ότι κάποιοι εκφραστές των αγορών έχουν τον απόλυτο έλεγχο στην οικονομία. Είναι άλλωστε χαρακτηριστικά τα παραδείγματα της τελευταίας περιόδου, όπου μεγάλοι παίκτες του χρηματιστικού κεφαλαίου βρέθηκαν στο περιθώριο, ή αποφάσεις κυβερνητικές άλλαξαν εν μια νυκτί το οικονομικό μοντέλο των χωρών τους.

Μόνο με αυτό το πλαίσιο μπορεί να εξηγηθεί η απόφαση του Ομπάμα να προχωρήσει στην κρατικοποίηση τόσων αμερικανικών τραπεζών όταν η κρίση χτύπησε το τραπεζικό σύστημα, κόντρα στις φωνές των νεοφιλελεύθερων των ΗΠΑ, ή η συνεχής τροφοδοσία του πλανήτη με δολάρια παρά τις έντονες αντιρρήσεις των αγορών.

Είναι απόλυτα φανερό ότι οι σημερινές επιλογές της Μέρκελ για την οικονομική διακυβέρνηση, δηλαδή για την επιβολή της κυριαρχίας του Γερμανικού ιμπεριαλισμού στην Ε.Ε. και όχι μόνο, είναι μια πολιτική επιλογή της άρχουσας τάξης της Γερμανίας, την οποία οι γερμανοί τεχνοκράτες έρχονται να υπηρετήσουν, όπως θα έκα-

ναν και για οποιαδήποτε άλλη πολιτική θα χάρασσε η κεφαλαιοκρατία της νέας γερμανικής τάξης πραγμάτων.

Συμπερασματικά, θα μπορούσε κανείς με βεβαιότητα να διαπιστώσει ότι το ερώτημα αν η οικονομία είναι πάνω απ' την πολιτική ή το αντίστροφο εξακολουθεί να δίνει την ίδια βεβαιότητα ότι η πολιτική κυριαρχεί για να υπηρετήσει όμως την οικονομία ή πιο σωστά τα οικονομικά συμφέροντα της τάξης που κυριαρχεί!

Τι συμβαίνει όμως στο χώρο της πολυποικίλης αριστεράς; Ποια είναι η αιτία που δεκάδες οικονομολόγοι ξαφνικά έφτασαν στο σημείο να βρίσκονται «πάνω» απ' τους ηγέτες των οργανώσεων αυτών; Ποιος είναι ο πραγματικός λόγος που έχει πέσει το βάρος σ' αυτούς να απαντήσουν στην κρίση;

Αναμφισβήτητα οι οργανώσεις της αριστεράς πάντα είχαν οργανώσεις επιστημόνων που επεξεργάζονταν τα οικονομικά, και όχι μόνο, στοιχεία που χρειαζόνταν για να απαντηθούν κυβερνητικές πολιτικές, ωστόσο ο ρόλος τους ήταν πάντα επικουρικός και βοηθούσε στην τεκμηρίωση της πολιτικής γραμμής, ποτέ όμως το αντίστροφο. Δηλαδή να έχουμε υποταγή της πολιτικής γραμμής στις ιδέες-λύσεις των τεχνοκρατών-επιστημόνων.

Σήμερα παρατηρούμε ότι πολιτικές επιλογές του ΣΥΡΙΖΑ και οργανώσεων της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς υποτάσσονται στις ιδέες των τεχνοκρατών. Παρατηρούμε το φαινόμενο να μιλάει κάποιος τεχνοκράτης, να αναπτύσσει μία θεωρία γύρω απ' τις αιτίες της κρίσης και να συσπειρώνει μεγάλο αριθμό ακροατών, την ίδια ώρα που οι συγκεντρώσεις των αντίστοιχων σχηματισμών είναι αναμικτές.

Πρόκειται για μια αντιστροφή της κοινωνικής πραγματικότητας, που σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στην αδυναμία των οργανώσεων αυτών να απαντήσουν πολιτικά στην καπιταλιστική κρίση, έχουν υποταχθεί στη λογική της εύκολης και άμεσης λύσης και κυρίως στη λογική ότι όλα μπορούν να απαντηθούν αρκεί να υπάρχει η καλή θέληση, λες και η ταξική πάλη, η αδυσώπητη αυτή σύγκρουση ανάμεσα στις δύο γιγάντιες αντίπαλες τάξεις, την αστική και την εργατική, να αποτελούν δευτερεύον στοιχείο της κρίσης.

Εμφανίζονται έτσι «καταπληκτικές» θεωρίες που υποστηρίζουν ότι με ένα μαγικό τρόπο η κρίση θα ξεπεραστεί και ότι αν εφαρ-

μοστεί η δική τους συνταγή, τότε όλα θα βρεθούν στο σωστό δρόμο της ανάπτυξης και της δικαιοσύνης. Πρόκειται φυσικά για την αποθέωση του υποκειμενισμού, που καμία σχέση δεν έχει με την πραγματικότητα και γι' αυτό συνήθως οι θεωρίες αυτές έχουν περιορισμένο χρόνο ζωής. Είναι αλήθεια ότι όταν πρωτοακούγονται δημιουργούν εντύπωση, πολλές φορές γίνονται και βασική επιλογή ορισμένων οργανώσεων που έχουν μικρό πολιτικό βάθος σκέψης, όμως σύντομα εγκαταλείπονται, αφήνοντας πίσω τους σύγχυση και απογοήτευση.

Ας αναφέρουμε μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα τέτοιων προτάσεων-λύσεων. Για αρκετό χρονικό διάστημα και όταν η κρίση βρισκόταν στα πρώτα στάδια, από αρκετούς οικονομολόγους της ευρωαριστεράς προτάθηκε η λύση του ευρωομόλογου ως απάντηση στην έλλειψη ρευστότητας. Μάλιστα ήταν τόσο μεγάλη η ένταση της απαίτησης του ευρωομολόγου, που δεν ήταν λίγοι αυτοί που πίστεψαν ότι η άρνηση της κυβέρνησης να στηρίξει την πρόταση που προβλήθηκε με πάθος απ' το ΣΥΡΙΖΑ, αποτελούσε εγκληματική πράξη. Το κλίμα αυτό, όμως, άλλαξε απότομα όταν ο ίδιος ο Παπανδρέου αλλά και αρκετοί κύκλοι της Ε.Ε. έβαλαν στο τραπέζι τη λύση του ευρωομολόγου. Τότε οι ίδιοι οι εμπνευστές της άρχισαν να στριφογυρίζουν και να χάνουν τον ύπνο τους, όταν ανακάλυψαν ότι μια τέτοια επιλογή είναι μέσα στις σκέψεις των κυρίαρχων κύκλων του ευρωπαϊκού κεφαλαίου. Έτσι τα μεγαλεπήβολα σχέδια του ευρωομολόγου υποβαθμίστηκαν, δεν εγκαταλείφθηκαν όμως, αν και δεν έχουν την αντίστοιχη προβολή που είχαν την προηγούμενη περίοδο.

Ανάλογα γεγονότα εμφανίστηκαν και με το λεγόμενο κούρεμα ή αναδιάρθρωση του χρέους. Αυτοί που με τόσο φανατισμό υποστήριζαν και υποστηρίζουν το κούρεμα του χρέους, βρέθηκαν μπροστά σε οδυνηρά αδιέξοδα απ' την αναδιάρθρωση που επέβαλε η τρόικα και που θα συντρίψει τα ασφαλιστικά ταμεία και τις αμοιβές των εργαζομένων.

Όμως οι εμπνευστές των «έξιπνων» λύσεων δεν πτοούνται. Μόλις η μία πρότασή τους καταρρέει ή αφομοιώνεται τόσο εύκολα απ' τις επιλογές της πλουτοκρατίας, προχωράνε σε άλλη μαγική λύση, όπως π.χ. η επιστροφή στη δραχμή ή η έξοδος απ' την ΟΝΕ και το ευρώ χωρίς την έξοδο από την ΕΕ, κ.λπ., κ.λπ.

**Η ΟΞΥΝΣΗ ΤΩΝ ΤΑΞΙΚΩΝ ΑΝΤΙΘΕΣΕΩΝ
ΑΠΟΘΑΡΡΥΝΕΙ ΤΑ ΜΙΚΡΟΑΣΤΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ**

Γιατί όμως υπάρχουν δυνάμεις της αριστεράς που στοιχίζονται πίσω απ' τις ιδέες των τεχνοκρατών και δεν χρησιμοποιούν τις ιδέες τους για να εμπλουτίσουν τη πολιτική τους επιχειρηματολογία;

Στο ερώτημα αυτό πρέπει να απαντήσουμε με διαφορετικό τρόπο για κάθε δύναμη. Έτσι για τις δυνάμεις της φιλοευρωπαϊκής αριστεράς, τις δυνάμεις που συγκαλύπτουν τον ιμπεριαλιστικό χαρακτήρα της Ε.Ε., αλλά και το δομικό χαρακτήρα της κρίσης, οι προτάσεις των τεχνοκρατών είναι ένα βάλαμο στη δική τους

αδυναμία και αδιέξοδα. Έτσι εμφανίζονται σαν μία υπεύθυνη δύναμη που έχει προτάσεις για την αντιμετώπιση της κρίσης, άρα δεν είναι κίνημα διαμαρτυρίας όπως τους κατηγορούν οι εκπρόσωποι της αστικής τάξης, αλλά κυρίως πιστεύουν ότι με τον τρόπο αυτό μπορούν να δώσουν λύσεις και στα προβλήματα των εργαζομένων και αυτό είναι το πιο σημαντικό πρόβλημα.

Προφανώς διαφορετικό είναι το πρόβλημα για τις λεγόμενες δυνάμεις της αντικαπιταλιστικής αριστεράς. Οι δυνάμεις αυτές κινούνται γύρω από κύκλους οικονομολόγων, μάλιστα με κεντρικά τους στελέχη, επιχειρώντας να δημιουργήσουν μια επικοινωνιακή πολιτική με την προβολή προγραμματικών λύσεων που ελάχιστα αντιστοιχούν στο επίπεδο της οργανωτικής τους ανάπτυξης, πολύ δε περισσότερο στο επίπεδο της ιδεολογικής τους συγκρότησης. Στην πραγματικότητα κινούνται στα όρια ενός ψευτο-επαναστατικού ρεφορμισμού, αφού για παράδειγμα δυνάμεις που έχουν ξεκόψει απ' τις γραμμές του ΚΚΕ για πάνω από 20 χρόνια, ποτέ δεν κατάφεραν να διαμορφώσουν μια νέα ιδεολογική πλατφόρμα και κινούνται ανάμεσα στη γραμμή της ιδεολογικής τους μήτρας και του αγνωστικισμού.

Απ' την άλλη δυνάμεις του νέο-τροτσκισμού αποτελούν μια «αριστερή» έκφραση της παλιάς σοσιαλδημοκρατίας της Ευρώπης χωρίς καθόλου στοιχεία κομμουνιστικής αναφοράς, ενώ νεοπαγείς οργανώσεις έχοντας ελάχιστες αναφορές στην πείρα του παγκόσμιου κινήματος, έλκονται ιδιαίτερα από τέτοιου είδους προσεγγίσεις, αφού άλλωστε αρκετά δικά τους στελέχη όχι μόνο συμμετέχουν αλλά και παράγουν τέτοιες θεωρίες εξαιτίας της μικροαστικής τους φύσης.

Πού βρίσκεται όμως το κύριο πρόβλημα; Γιατί έχουν τόση επιρροή τέτοιου είδους κινήσεις, που είναι στην πραγματικότητα μια προσπάθεια προσομοίωσης της κοινωνικής πραγματικότητας μέσα από μια φαντασική πραγματικότητα;

Αναμφισβήτητα η πρώτη απάντηση έχει να κάνει με τη σοβαρή ιδεολογική υποχώρηση του κομμουνιστικού και επαναστατικού κινήματος και την κυριαρχία της αστικής ιδεολογίας. Η κατάσταση αυτή καλλιεργεί πρόσφορο έδαφος δράσης σε μικροαστικές αντιλήψεις με την υποτιθέμενη προσπάθεια να απαντηθούν τα προβλήματα με ένα δήθεν φρέσκο μάτι και όχι με «ξύλινο» λόγο. Αν όμως κοιτάξει κάποιος την ωμή πραγματικότητα θα διαπιστώσει ότι η σημερινή επίθεση του κεφαλαίου βγάζει απ' τα σεντούκια της ιστορίας όλα τα όπλα του περασμένου αιώνα, που είχε αναγκασθεί να κρύψει μετά τις ήττες που δέχθηκε απ' τις μεγάλες νίκες του προλεταριάτου σ' όλο τον κόσμο, με τη νίκη της σοβιετικής επανάστασης, της κινέζικης επανάστασης, αλλά και των μεγάλων απελευθερωτικών κινημάτων στη ζώνη των θυελλών σε Αφρική, Ασία και Λατινική Αμερική.

Στα νέα ρεύματα που εμφανίζονται σήμερα στις γραμμές του κινήματος κυριαρχεί ο αγνωστικισμός, η συνολική απόρριψη της παγκόσμιας ιστορίας του προλεταριακού κινήματος, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει σημείο αναφοράς και ιστορικής μνήμης, δηλαδή ένα απόλυτο ιστορικό κενό που επιτείνει τη σύγχυση και τον αποπροσανατολισμό.

Όμως η ιστορία έχει αποδείξει ότι χωρίς την ύπαρξη μιας ισχυρής θεωρίας, μιας ισχυρής ιδεολογίας, δεν μπορεί να απαντηθεί ούτε η σημερινή κρίση, πολύ δε περισσότερο δεν μπορεί να απαντηθεί η ιδεολογική επίθεση της παγκόσμιας αστικής τάξης και των μηχανισμών της. Και η θεωρία αυτή δεν μπορεί να είναι άλλη απ' αυτήν, που έχουν διδάξει οι κλασικοί του μαρξισμού και του διαλεκτικού υλισμού, αφού οι αντιθέσεις που απαιτούν τη λύση τους είναι οι ίδιες με τις αντιθέσεις του περασμένου αιώνα και μάλιστα με ένα ιδιαίτερα οξυμμένο τρόπο.

**Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΧΕΙ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙ ΟΤΙ ΧΩΡΙΣ ΤΗΝ
ΥΠΑΡΞΗ ΜΙΑΣ ΙΣΧΥΡΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ, ΜΙΑΣ ΙΣΧΥΡΗΣ
ΙΔΕΟΛΟΓΙΑΣ, ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΘΕΙ ΟΥΤΕ
Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΡΙΣΗ, ΠΟΛΥ ΔΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΔΕΝ
ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΘΕΙ Η ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΣΗ
ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ.**

ΤΙ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ

Στο πολιτικό επίσης επίπεδο για τον προσδιορισμό της τακτικής και της στρατηγικής και πάλι έρχονται και ξαναέρχονται στο τραπέζι τα ίδια προβλήματα, οι ίδιες αντιθέσεις που επιγραμματικά ξεχώριζαν την επαναστατική γραμμή απ' τη γραμμή του συμβιβασμού, από τον ρεβιζιονισμό. Όλες οι «λύσεις» που προτείνονται αφήνουν αναπάντητο ένα θεμελιακό ερώτημα. Ποιος θα επιβάλει την οποιαδήποτε πολιτική λύση και με ποιο τρόπο;

Υποστηρίζουν ορισμένοι ότι με την άρνηση της πληρωμής του χρέους η Ελλάδα μπορεί να απαντήσει στη κρίση. Ας συμφωνήσουμε ότι αυτό είναι σωστό. Το αμείλικτο ερώτημα είναι το εξής: ποιος θα εφαρμόσει αυτή την πολιτική; Η κυρίαρχη τάξη που έχει δημιουργήσει όλη τη κρίση, ή κάποιος άλλος; Και αν είναι κάποιος άλλος, ποιος είναι αυτός και με ποιο τρόπο; Στα ερωτήματα αυτά όλοι οι ειδήμονες δεν έχουν απάντηση, γιατί δεν έχουν την πολιτική σκέψη της ταξικής ανάλυσης της κοινωνίας. Αυτοί έχουν ένα μοντέλο δράσης που λειτουργεί σε όλες τις συνθήκες κατά τη δική τους άποψη. Όμως η ζωή έδειξε ότι αυτό είναι το κυρίαρχο ζήτημα: το ποιος θα διαχειρισθεί την νέα κατάσταση, αλλά και πώς θα φτάσουμε σ' αυτήν.

Ας συμφωνήσουμε για την οικονομία της συζήτησης ότι πρέπει η Ελλάδα να φύγει απ' το ευρώ. Το ερώτημα είναι αυτό ποιος θα το επιβάλει και όχι το τεχνικό κομμάτι της εξόδου απ' το ευρώ. Μπορεί η αστική τάξη της Ελλάδας να χαράξει μια ανεξάρτητη πολιτική; Είναι μια τάξη που έχει «εθνική» συνείδηση; Είναι μια εθνική αστική τάξη ή μια κομραδόρικη τάξη που μπορεί να ζει και να αναπνέει μόνο όσο υποκλίνεται σε ένα ή περισσότερα ιμπεριαλιστικά κέντρα;

Είναι βέβαιο ότι τους περισσότερους οικονομολόγους ούτε καν τους προβληματίζει η άποψη αυτή. Αυτοί νομίζουν ότι έχουν ανακαλύψει τη λύση που λειτουργεί πάνω απ' τα κοινωνικά συστήματα, πάνω απ' τις τάξεις και πάνω απ' τη ταξική πάλη. Όμως η αλήθεια είναι διαφορετική. Και γι' αυτό οι προτάσεις αυτές δεν είναι παρά ασκήσεις μεταπτυχιακών φοιτητών που επεξεργάζονται έναν ονειρικό κόσμο μέσα σε μια γυάλα ψευδαισθήσεων.

Μπροστά στο μεγάλο τσουνάμι της καπιταλιστικής επίθεσης, μπροστά στα αδιέξοδα της πολιτικής του συμβιβασμού και της υποχώρησης, ιδιαίτερα απ' τις δυνάμεις της «ανανεωτικής» αριστεράς, προβάλλεται σαν μοναδικό σωσίβιο η ενότητα της αριστεράς.

Στη πραγματικότητα αδιαφορούν για το πλαίσιο πάνω στο οποίο μπορεί να γίνει έστω μια στοιχειώδης συζήτηση για την όποια σύ-

μπραξη, αρκεί να υπάρξει άθροιση των ψήφων την περίοδο αυτή και ας οδηγηθεί η ιστορία στη διάλυση την επόμενη κιόλας μέρα των εκλογών. Αδιαφορούν πλήρως για την ενότητα της εργατικής τάξης, αδιαφορούν πλήρως για την ενότητα των πλατιών λαϊκών μαζών που σήμερα συνθλίβονται απ' την ιμπεριαλιστική επίθεση, γιατί απλούστατα δεν μπορούν να συγκρουστούν με τον ιμπεριαλισμό.

Η υποταγή όμως της λαϊκής πάλης σε μια ενότητα που υπηρετεί μόνο τις εκλογικές ανάγκες είναι μία απ' τις χειρότερες προτάσεις στη σημερινή συγκυρία. Οι ψευδαισθήσεις ότι με τις εκλογές μπορούν να απαντηθούν τα σημερινά αδιέξοδα, όχι μόνο δεν είναι λύση, αλλά είναι και μια ιδιαίτερα επικίνδυνη προοπτική για το μέλλον.

Ο μικροαστισμός της λεγόμενης αντικαπιταλιστικής αριστεράς, αν και δεν απορρίπτει την προοπτική των τεχνητών συγκολλήσεων με τους ανανεωτές, εν τούτοις κύρια εκδηλώνεται με άλλο τρόπο. Κάνει την επιθυμία του πραγματικότητα και κινείται σε μία κατεύθυνση που απέχει παρασάγγας απ' την πραγματικότητα. Έτσι προβάλλει την άποψη ότι σήμερα βρισκόμαστε μπροστά σε μια κατάρρευση του καπιταλιστικού συστήματος, ότι η προοπτική της επανάστασης είναι προ των πυλών και με τον τρόπο αυτό ξεφεύγει και απ' τα πιεστικά ερωτηματικά που βάζουν ιδιαίτερα οι νεότεροι αγωνιστές που απαιτούν εδώ και τώρα λύσεις. Σύμμαχο στις ιδέες αυτές βρίσκουν και την ηγεσία του ΚΚΕ, που μέσα από ένα έντονο βερμπαλισμό το τελευταίο διάστημα προβάλλει τη θεωρία της άμεσης ανατροπής του καπιταλιστικού συστήματος, την ίδια στιγμή που οι αστοί σαρώνουν στην κυριολεξία κατακτήσεις ολόκληρου αιώνα. Επίσης πρέπει να τονίσουμε ότι αποφεύγουν και αυτοί να απαντήσουν στο ερώτημα του ποιος και με ποιον τρόπο θα επιβάλουν τις λύσεις που αυτοί προτείνουν, όπως η εθnikοποίηση των τραπεζών, ο εργατικός έλεγχος και άλλα.

Το επαναστατικό κίνημα έχει και τη θεωρία και τη θέληση να δώσει απαντήσεις στα αγωνιώδη ερωτήματα των εργαζομένων. Οφείλει να αποκαλύπτει την αλήθεια. Οφείλει να καταδεικνύει το δύσκολο και μακρύ δρόμο που πρέπει να διανυθεί για να αποκρουστεί πρώτα απ' όλα αυτή η επίθεση. Οφείλει να αναδείξει ότι η ταξική πάλη είναι μια βαθιά κοινωνική σύγκρουση, ένας ταξικός πόλεμος, που σε πάρα πολλές περιπτώσεις παίρνει και τις πιο άγριες βίαιες και αιματηρές μορφές, όπως έχει αποδείξει η ιστορία.

Όμως με όπλο τη σωστή ανάλυση και την καθημερινή πράξη είναι η μοναδική διέξοδος για τα πλατιά λαϊκά στρώματα, για την ανεξαρτησία και την κοινωνική απελευθέρωση.

«ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

εκτός απ' τον
καπιταλισμό,
είμαστε κι εμείς,
ηλίθιε!

γράφει η Νίνα Γεωργιάδου

Ζούμε ένα παρατεταμένο εφιάλη, από τον οποίο δεν ξεφεύγουμε ξυπνώντας. Έχουμε αρχίσει να βαδίζουμε στην έρημο και ξέρουμε πως έχουμε μπροστά μας ολόκληρη τη Σαχάρα.

Μετά την υπερψήφιση της νέας ταφόπλακας από τα 199 ανδρείκελα, αυτά που βιώνουμε τα δύο τελευταία χρόνια, περικοπές, εργασιακές ανατροπές, απολύσεις, εφεδρείες, ανεργία, πείνα, νεόφτωχοι, νεοάστεγοι κ.λπ., κ.λπ. θα λογίζονται ως μερικές σκηνές από το έργο. Η ταινία αρχίζει μόλις τώρα.

Κι όμως! Ακόμη και αυτή τη στιγμή κάποιον πείθονται πως υπάρχει φως στο βάθος του τούνελ. Και μάλιστα το βλέπουν, χωρίς να αντιλαμβάνονται πως είναι το τρένο που έρχεται κατά πάνω μας...

Ο Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος το είπε γλαφυρά: θα έχουμε, μέσα σε δυο χρόνια, μείωση του προσδόκιμου ζωής κατά μια τουλάχιστον δεκαετία.

Πρόκειται για μια μεθοδευμένη γενοκτονία: Την είδαμε να συμβαίνει κι αλλού. Όπου πάτησε το πόδι του το ΔΝΤ, άφησε πίσω του καμένη γη, εκατομμύρια εξαθλιωμένους, χιλιάδες αυτοκτονημένους. Όπου συγκροτήθηκε λυκοσυμμαχία, σαν την Ε.Ε., έβαλαν τους λύκους να φυλάνε τα πρόβατα και δε βρέθηκε ούτε η προβιά τους.

Και ενώ μας τυλίγει η φρίκη, άλλοι μιλούν για αεροπορικούς μαζικούς ψεκασμούς με κατασταλτικά (πώς γίνεται όμως κάποιον να κρατούν ομπρέλα:), άλλοι προσποιούνται πως αν δεν μιλούν για όλ' αυτά, μπορούν κιάλα να τα ξεορκίζουν, πως συνεχίζει να υπάρχει μια «κανονικότητα», πως όσο η Τρέμη και ο Καψής βγαίνουν στα τηλεπαράθυρα, όλα «βαίνουν καλώς», πως αν πάρουμε το μπακαλοδέφτερο και λογαριάσουμε πώς θα μοιράσουμε τις πενταροδεκάρες, μπορούμε να κοιμόμαστε ήσυχοι, ή τέλος πάντων να κοιμόμαστε, έστω και ανήσυχοι.

Και μέσα σ' αυτή την έρημο, που δεν έχει ούτε αντικατοπτρισμούς ούτε οφθαλμαπάτες, τα αμετανόητα πασόκια συνεχίζουν

να οργανώνουν και να μιλάνε ανοικτά, με κυνισμό, για το πολιτικό τους αύριο, η γαλάζια γενιά να προθερμαίνεται για την εξουσία και οι κατάμαυροι νεοφασίστες να έχουν δημόσιο βήμα και να εξαπολύουν φληναφήματα.

Εκεί που θα 'πρεπε να πάψουν να υπάρχουν, πολιτικά και βιολογικά, να έχουν φύγει νύχτα από το ρημαγμένο τόπο και, όσοι έχουν μείνει, να νοιώθουν ντροπισμένοι και να δείχνουν αμήχανοι, υπάρχουν και συνεχίζουν να είναι το ίδιο κυνικοί και ξεδιάντροποι.

Και οι άλλοι; Πού είναι οι άλλοι;

Μάλιστα! Όλο αυτό είναι ο καπιταλισμός, που άφησε να μεσολαβήσει μια ανάσα πλαστικής ευημερίας, δανεικού καταναλωτισμού και χρεωμένης αυταπάτης και μας έπιασε στον ύπνο.

Και τι θα πούμε λοιπόν; Πως, μπλα-μπλα-μπλα μας παγίδεψαν; Πως μπλα-μπλα-μπλα τους πιστέψαμε;

Και τι σημαίνει αυτό; Αν τα παιδιά μας αποφάσιζαν να δικάσουν κι εμάς ως συνένοχους, μαζί με τους πρωταίτιους, για την ερήμωση της ζωής τους, θα μας έδιναν το ακαταλόγιστο. Στην καλύτερη δηλαδή περίπτωση, θα μας αθώωναν ως ηλίθιους.

Στη συγκέντρωση στο Σύνταγμα, 12 του μαυροφλέβαρου, είχε πολύ κόσμο. Οι δεκάδες χιλιάδες όμως πάνω από τους πολλούς στην Αθήνα και στην επαρχία –αχ στην επαρχία– πού ήταν; Πού ήταν το ένα εκατομμύριο άνεργοι; Πού κλείστηκαν όλοι αυτοί που τελούν «υπό εφεδρεία»; Σε ποιο καναπέ βούλιαξαν όλοι αυτοί που βλέπουν τους δικούς τους να παίρνουν τη μεταναστευτική βίζα; Σε ποια άπρακτη απόγνωση χώθηκαν όλοι αυτοί που έχουν άρρωστο το δικό τους άνθρωπο και δε βρίσκουν ούτε σύριγγα στα νοσοκομεία; Με πόσους τόνους ηλιθιότητας ψεκάστηκαν όσοι προσχές ήταν και πάλι απεργοσπάστες;

Ο τίτλος του κεμένου και οι σκέψεις που ακολουθούν, σε καμιά περίπτωση, ας μη θεωρηθούν ως συμπλήρωμα ή αντιπερισπασμός στο σπουδαίο βιβλίο του Μπογιόπουλου. Θα ήταν πολύ αλαζονική και υπερφίαλη κάθε απόπειρα συμπλήρωσής του. Στο κάτω-κάτω ας την επιλέξει ο ίδιος ο συγγραφέας. Ας πούμε, λοιπόν, ότι το βιβλίο του Μπογιόπουλου δίνει το ερέθισμα για μερικές σκέψεις. Μιας και δεν είναι αυτή η πρώτη απεύθυνση στον κοινωνιολογικά και ιστορικά «ηλίθιο», ας συμπερίλάβουμε ως ερέθισμα και το βιβλίο του Μάικλ Μουρ, «Ηλίθιε Λευκέ», μια επίσης σπουδαία ανάλυση της σύγχρονης αμερικάνικης κοινωνίας.

Και ο Μπογιόπουλος και ο Μουρ, χρησιμοποιώντας αυτή την κλπική προσφώνηση, μάλλον συνοψίζουν αρκετά γλαφυρά την αγανάκτησή τους, για την κοινωνιολογική τύφλα που έχει πάρει διαστάσεις ηλιθιότητας. Επειδή όμως αυτή η ερμηνεία της προσφώνησης μπορεί να θεωρηθεί αυθαίρετη και άσχετη με την κρίση και τα συναισθήματα των δύο συγγραφέων, ας την περιορίσουμε στο πώς την προσλαμβάνει προσωπικά η γράφουσα, για να γλιτώσουμε πιθανές παρεξηγήσεις.

Και επιπλέον, για την αποφυγή παρεξηγήσεων, αυτές οι σκέψεις ας μη θεωρηθούν ως κριτικό σημείωμα, αλλά και ως αυτοκριτική απολογία. Κι ας κάτσει ο καθένας από μας να επιμερίσει για τον εαυτό του, την πράξη ή την απραξία του, την ηθελμημένη αφέλειά του και τη συνειδητή του αναισθησία, την κουτοπόνηρη περιχαράκωσή του και τη μίζερη ηττοπάθεια, με λίγα λόγια το μερίδιο ηλιθιότητας που μας αναλογεί. Γιατί είναι σίγουρο πως, για να φτάσουμε εδώ που φτάσαμε, ο καθένας από μας δεν έκανε αυτό που όφειλε να κάνει, σύμφωνα με τον κοινωνικό του προσδιορισμό. Το καθήκον τους απέναντι στην τάξη τους το έκαναν υποδειγματικά, μόνο αυτοί που ερμώνουν σήμερα τις ζωές μας. Μπορούμε να τους

κατηγορήσουμε για πολλά, όχι όμως για ταξική ασυνέπεια. Υπερασπίστηκαν και υπερασπίζονται τα συμφέροντα της τάξης τους με «συγκινητική» επιμονή.

Εμείς βρεθήκαμε ασυνεπείς και ητλημένοι εξαπατημένοι ή εξαγορασμένοι. Άλλοτε παραδομένοι σε μια ξεφτιλισμένη δημοκρατία, όλο επιφάσεις και τρικλοποδιές, άλλοτε πλαδαρά χουχουλιασμένοι επί του καναπέως αντίκρου στην πλάσμα και άλλοτε εξαντλημένοι σε θεωρητικές αναλύσεις και περιγραφές, αλλά στην πράξη ολιγιστοι, εκθρέψαμε μόνοι μας τον Γκοτζίλα και τον αφήσαμε να μας τρομοκρατεί. Βέβαια —κι αυτό ας μην αποτελέσει άλλοθι, αλλά ερμηνεία— οι φυσικοί λένε πως όσο περισσότερα και απανωτά χτυπήματα καταφέρνεις σ' ένα αντικείμενο, τόσο παρατείνεις την αδράνεια. Σ' ένα αντικείμενο...

Μιας και αυτή, η εξερεύνηση της ηλιθιότητάς μας, παραπέμπει και στον Ηλίθιο του Ντοστογιέφσκι, ας κρατήσουμε απ' το βιβλίο του μεγάλου μυθιστοριογράφου, μια αποστροφή από τις εξομολογήσεις του Μίσκιν: «...*πάντα, όποτε η αρρώστια μου τύχαινε να επιδεινώνεται και με έπιαναν απανωτές κρίσεις, βυθιζόμουν σε πλήρη αποβλάκωση, έχανα εντελώς το μνημονικό μου και παρ' ότι δούλευε το μυαλό μου, ανατρεπόταν θαρρείς, η λογική ροή των σκέψεών. Κατά συνέπεια μου ήταν αδύνατο να βάλω σε τάξη παραπάνω από δυο τρεις ιδέες.*».

Ο Μίσκιν βέβαια περιέγραψε έτσι τα συμπτώματα της επιληψίας από την οποία έπασχε. Μια παθολογική κατάσταση για την οποία δεν έχει καμιά ευθύνη αυτός που υποφέρει και δεν έχει καμιά σχέση με την ηλιθιότητα. Η αποστροφή του Μίσκιν καταγράφεται, όχι γιατί εμείς πάσχουμε από επιληψία, αλλά γιατί τα συμπτώματα της κοινωνικής ηλιθιότητας είναι σχεδόν τα ίδια. Το δικό μας «βύθισμα στην αποβλάκωση» έχει επίσης πάρει παθολογικές διαστάσεις, όμως δεν επιδέχεται φαρμακευτική αγωγή. Η δική μας ηλιθιότητα είναι, στο μεγαλύτερο μέρος της, αποτέλεσμα μιας αριστοτεχνικής και αδιάκοπης χειραγώγησης και λιγότερο, αλλά καθόλου ευκαταφρόνητα, συνέπεια προσωπικού εφησυχασμού και ητλημένης άγνοιας.

Ο «ηλίθιος» του Μουρ ή του Μπογιόπουλου είναι αυτός που αγνοεί την κοινωνική του θέση και τον ιστορικό του προορισμό. Είναι αυτός που συνειδητά ή ασυνείδητα αυταπατάται. Αυτός που θεωρεί τις κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις ως τυχαία και αναπόφευκτα, ασύνδετα συμβάντα, λίγο-πολύ ως φυσικά φαινόμενα και πιστεύει ότι αδυνατεί να τα καθορίσει ή, ακόμη χειρότερα, αδιαφορεί γι αυτά. Ο κοινωνιολογικά και ιστορικά «ηλίθιος» δεν έχει μειωμένη εγκεφαλική ουσία. Μπορεί μάλιστα να είναι ιδιοφυής σ' ένα συγκεκριμένο τομέα. Ιδιαίτερα σήμερα, που η αυστηρή όλο και πιο στενή εξειδίκευση σαρώνει, ιδιοφυείς άνθρωποι σ' ένα συγκεκριμένο πεδίο, πολιτογραφούνται σωρηδόν στην αυτοκρατορία των ηλίθιων.

Η όπως το λέει πολύ χαρακτηριστικά ο Χαριτόπουλος στο Εγχειρίδιο Βλακειάς: «...*το χαρτί δεν είναι πιστοποιητικό ευφυΐας. Αν το μυαλό κάποιου φτάνει για να πάρει δίπλωμα οδήγησης, κατά πάσα πιθανότητα φτάνει και για να πάρει ένα δίπλωμα σπουδών. Τα νοητικά απαιτούμενα είναι περίπου ισοδύναμα... Δεν είναι σπάνιο το να στατανέ του Μπούλη να ποζάρει με την τήβεννο του Χάρβαρντ και το πτυχίο ρολό στα χέρια του να μην ξέρει που να το βάλει.*».

Το βιβλίο του Μπογιόπουλου μπορεί λοιπόν να δίνει το ερέθισμα, ο λόγος όμως είναι η σημερινή πολιτική και κοινωνική πραγματικότητα. Ο κυνισμός της δουλικής πολιτικής, η εξουθενωτική πλύση εγκεφάλου, ο προσανατολισμός της δημόσιας εκπαίδευσης στην ακριβοπληρωμένη παραγωγή «χρήσιμων ηλίθιων» και, πάνω απ' όλα, η εξαθλίωση των πολλών ανθρώπων, δημιουργούν σε όλο και περισσότερο κόσμο την απορία, πώς είναι δυνατό, όλα να γίνονται τόσο ξεφωνημένα και απροκάλυπτα και τα θύματα αυτής της φρίκης να μην αντιδρούμε. Η ανοχή της κοινωνικής πλειοψηφίας

μοιάζει να παίρνει διαστάσεις γενικευμένης ύπνωσης, καθολικής αποβλάκωσης. Βέβαια, οι ιστορικοί χρόνοι δεν είναι ημερολογιακοί και ίσως έχουν δίκιο όσοι υποστηρίζουν ότι είναι ανιστόρητη και μικροαστική η βιασύνη στην απαίτηση κοινωνικής αντίδρασης. Ωστόσο, ανεξάρτητα από τη διασταλτικότητα του ιστορικού χρόνου και την αποτελεσματικότητα της χειραγώγησης, η απορία για την κοινωνική αδράνεια συνεχίζει να είναι ένα μεγάλο ζητούμενο.

Παρακάτω ακολουθούν ορισμένες κατηγορίες κοινωνικής ηλιθιότητας, με διαφορετική ίσως προέλευση, αλλά κοινή κατάληξη. Σε κάποια από αυτές μπορεί ο καθένας να βρει το προσωπικό του στίγμα. Και για να μη βιαστεί κανείς να προσβληθεί, ας πούμε ξανά ότι, η γράφουσα, έχω κατά καιρούς φιλοξενηθεί σε πάνω από μία κατηγορίες.

ΔΙΑΡΚΗΣ ΧΕΙΡΑΓΩΓΗΣΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΗΛΙΘΙΩΝ

Πάρτε το πιο όμορφο τριαντάφυλλο.

Αν το βάλετε σε διάλυμα κλωρίνης, σε λιγότερο από μια ώρα ο μίσχος του θα γείρει και τα πέταλα θα μαυρίσουν.

Μόνο τα αγκάθια του θα μείνουν όρθια.

Το διακύβευμα για τον καπιταλισμό είναι μεγάλο. Τα αμύθητα κέρδη και η δύναμη της εξουσίας. Δυο αδιαπραγμάτευτα προνόμια που, όχι μόνο δεν είναι διαθέσιμος να ρισκάρει, αλλά σπλιζεται προκαταβολικά για να τα υπερασπιστεί, με νύχια και με δόντια. Και επειδή ξέρει καλά ότι η πρόληψη είναι καλύτερη από τη θεραπεία, έχει οργανώσει ένα πολυδαίδαλο μηχανισμό, επιστημονικής αρτιότητας και μηχανικής τελειότητας, που φροντίζει για τη μαζική αποβλάκωση από τα πολύ τρυφερά παιδικά χρόνια ως την ενήλικη πιστοποίηση. Για τα μελαγχολικά γηρατειά, ενώ ξέρει ότι μπορεί να επαφίεται στη βιολογική αδυναμία, και πάλι δεν εφησυχάζει. Κανείς δεν μπορεί να διαβεβαιώσει ότι «η εξέγερση της τρίτης ηλικίας» είναι μόνο σενάριο επιστημονικής φαντασίας.

Σχολείο, θρησκεία, στρατός, βιοπορισμός, ΜΜΕ και μια ψεύτικη δημοκρατία, όλο ανέκδοτα και παραισθήσεις, συγκροτούν το μηχανισμό μηδενευμένης εξηλιθίωσης.

Το παιδί μαθαίνει, από πολύ μικρό, πώς να υποτάσσεται, να αγελοποιείται, να μαθαίνει πώς να μη μαθαίνει, να αυτοενοχοποιείται, να υπακούει, να καταναλώνει, να αρκείται, να «ενημερώνεται για το πρόβλημα» και οπωσδήποτε να νοιώθει συμμετοχος και πρωταγωνιστής σε μια «δημοκρατία» των εν λευκώ αναθέσεων, που του κλείνει το μάτι κάθε τέσσερα χρόνια και όλο το υπόλοιπο διάστημα τον φτύνει στα μούτρα. Από το φοβισμένο δούλο στον πολίτη Γκαγκα και από το μαστίγιο στον Πρετεντέρη, ο διασταλτικός ιστορικός χρόνος συμπύκνωσε νέες μεθόδους για να διαφυλάξει τα καλά και συμφέροντα.

Λοιπόν, μπορεί να πει κάποιος, να που πρόκειται για έναν αναπόδραστο μηχανισμό. Δεν είναι όμως έτσι. Τουλάχιστον πάλι η ίδια η ιστορία έχει αποδείξει ότι δεν είναι έτσι. Ότι, αν μέσα στο πιο οχυρωμένο κλουβί το λιοντάρι ψάχνει τρόπο διαφυγής, ο άνθρωπος μπορεί να το τινάξει ολόκληρο. Η αποτελεσματικότητα του μηχανισμού δε βρίσκεται στην αδυναμία διάλυσής του, αλλά στη «θαλπωρή» που προσφέρει. Η αποδοχή αυτής της θαλπωρής συνιστά την ηλιθιότητα. Ο ηλίθιος —της καλύτερης εκδοχής— αγανακτεί καφενεϊακά με την αθλιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, ενίοτε επιτίθεται στο δάσκαλο, μαθαίνει εύκολα να πληρώνει γι' αυτό που δικαιούται, προτιμά να καταφεύγει στο μεταθανάτιο παράδεισο, αφήνεται να κολακευτεί από τον πολιτικάντη, ανοίγει τ' αυτιά του μόνο στο δελτίο των 8 και το βρίσκει πιο χρήσιμο να σωπαίνει όταν εντέλλεται. Ο ηλίθιος συρρικνώνεται και φροντίζει να συρρικνώσει και τα παιδιά του, ώστε να περάσουν όλοι μαζί «λάθρα βιώσαντες» αυτή τη μάταιη ζωή. Εξάλλου του λέει και ο παπάς πως αυτό είναι ψυχοσωτήριο. Η μηχανή δεν είναι ανίκητη. Ίσως είναι απλά φιλόξενη.

ΗΘΕΛΗΜΕΝΗ ΑΦΕΛΕΙΑ & ΜΙΚΡΟΑΣΤΙΚΗ ΚΟΥΤΟΠΟΝΗΡΙΑ

Ο φτωχός ονομαζόταν κάποτε προλετάριος στη Δύση και κολασμένος της γης στον τρίτο κόσμο. Σήμερα έχουν κατά πολύ εκλείψει αυτές οι ορολογίες. Θεωρούνται παλιομοδίτικες και ξύλινες. Ο φτωχός, στο διάστημα της πλαστικής ευημερίας, διέγραψε ο ίδιος τον εαυτό του από την κοινωνική του τάξη. Με τηλεόραση πλάσμα στο δωάρι, μπιντέ στην τουαλέτα κι ένα Φίατ με δόσεις, θεώρησε την ταξική πάλη υπόθεση παρωχημένων εποχών. Τον είπαν μικροαστό κι αισθάνθηκε το μπόι του να ψηλώνει. Τον είπαν «κοινωνικό εταίρο» στις διαπραγματεύσεις για το πώς θα τον σφάξουν κι αισθάνθηκε ισότιμος με το βιομήχανο «συνομιλητή». Άφησε να πάνε οι λαθρομετανάστες στη θέση των προλετάρων και ο ίδιος απαρνήθηκε την προέλευσή του.

Οι δάσκαλοι ξέχασαν πως ήταν παιδιά αγροτών, οι αγρότες επιδοτήθηκαν για να γίνουν επιχειρηματίες εναλλακτικού τουρισμού και κολακεύτηκαν απ' αυτό. Και επειδή η αποποίηση της κληρονομιάς απαιτεί ειδική πράξη, για να νοιώθει όλο και λιγότερο φτωχός, αποφάσισε να ξεμπερδεύει τους λογαριασμούς του με τους άλλους φτωχούς.

Δεν συνδιαλεγόταν πια μαζί τους, αγωνιούσε μόνο να μεταπηδήσει σε άλλη κατηγορία. Έτσι σιγά-σιγά είδε τους ανθρώπους της τάξης του σαν κοινωνικά απόβλητα. Δεν είχε κανένα πρόβλημα να μεταχειρίζονται τους όμοιους του σαν οικιακά λύματα, φτάνει να μην ήταν ο ίδιος μέσα.

Δεν θα είχε κανένα πρόβλημα αν έστελναν τους φτωχούς σε τροχιά γύρω από τη γη, γιατί όλοι τον διαβεβαίωναν ότι θα τον εξαιρούσαν, λόγω καλής συμπεριφοράς. Κι όσες αποδείξεις καλής συμπεριφοράς χρειαζόταν, τις έδινε και με το παραπάνω. Θεωρητικοποίησε την απεργοσασία «σε ιερό δικαίωμα στη δουλειά», «τις επικύψεις στο αφεντικό» σε συνεργατική διάθεση, το γλείψιμο του κάθε πολιτάντη «σε κοινωνική δράση».

Η άλλη περίπτωση μικροαστού που δεν προχώρησε στις παραπάνω προωθημένες δράσεις, επέλεξε ταπεινά το *coscooping*. Την αμερικάνικη μόδα που σάρωσε στις δεκαετίες του '70, '80: «κλείσου και προφυλάξου στο κουκούλι σου».

Αναλφάβητος ιστορικά και κοινωνιολογικά, αφού πέρασε από την προηγούμενη κατηγορία της τυποποίησης και απέκτησε το ίσο του πλίθιου, κολακεύτηκε με τα ψίχουλα και τις χάντρες που του έδωσε το αφεντικό, σε τέτοιο σημείο μάλιστα, ώστε σήμερα νοιώθει ότι μπορεί και να μην τα δικαιούται. Ότι, αν βγάλει το μεγάλο σκασμό,

μπορεί και να γλιτώσει τις χάντρες. Ότι, αν συνεχίσει να απαρνιέται την τάξη του, μπορεί και να τη σκαπουλάρει.

Σήμερα, τώρα που μιλάμε, βλέπει να έρχεται το τσουνάμι και να παρασύρει ζωές—τα ίδια τα παιδιά του—και ανεβαίνει στην ταράτσα να μαζέψει τη μπουγάδα για να μη βραχεί.

Μακάριοι οι πτωχοί τω πνεύματι...

ΑΡΙΣΤΕΡΗ ΠΡΟΣΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΤΥΦΛΑ

Με βαθύ σεβασμό στους αγωνιστές της Αριστεράς, που δραπέτευσαν από το μηχανισμό της χειραγώγησης και με βαρύ κόστος υπερασπίστηκαν και υπερασπίζονται την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και αγωνίζονται για κοινωνική δικαιοσύνη, δεν μπορεί να μείνουν στο απυρόβλητο αυτοί που «δεν ήθελαν να αλλάξει τίποτα, αλλά ήθελαν να προσποιούνται ότι ήθελαν». Αυτοί που εξαγόρασαν τους αγώνες άλλων, που χουκούλιασαν στη ζεστασιά της συστημικής αντιπολίτευσης, και που σήμερα, την ώρα που εκατομμύρια άνθρωποι υποφέρουν, αυτοί θεωρούν ότι επιτελούν το χρέος τους απέναντι στην ιστορία, με διαπιστώσεις από άμβωνος, αναθέματα και φοβικές περιχαρακώσεις. Η κατηγορία αυτή απέκτησε το ISO του ηλίθιου πιο βασανιστικά από τις προηγούμενες.

Δεν επαναπαύτηκε στη φιλόξενη μηχανή της χειραγώγησης. Άνοιξε ρωγμές και δραπέτευσε σε κάποιο στάδιο πριν την εξαγωγή του τελικού προϊόντος. Του τελικού προϊόντος. Γιατί κατά τα άλλα, η ως ένα σημείο επεξεργασία, την έκανε ευεπίφορη στη χειραγώγηση. Δε μαζοποιήθηκε στον κανόνα αλλά στην εξαίρεση.

Αν το καταφύγιο του ανθρώπου είναι η κοινωνία, του ηλίθιου είναι η συσπείρωσή του σε μια ομάδα με άλλους ηλίθιους.

Όταν η αναγκαία για την κοινωνική δράση συλλογικότητα, παίρνει τα χαρακτηριστικά της αγέλης και το κοινωνικά αναγκαίο υποκαθίσταται από το κομματικό χρήσιμο, ο ηλίθιος επίσης μεταλλάσσεται από απλό βλάκα, σε πονηρό βλάκα. Ένα ανθρωπάκι υστερικά οχυρωμένο στην κομματική γραμμή και την μονοτονία των τσιτάτων, καχύποπτο έως επιθετικό σε όλους όσους τολμούν να αμφισβητούν το άνωθεν παπικό αλάθητο, περιχαρακωμένο σ' ένα κοινωνικό αυτισμό που δε βλέπει πέρα απ' τη μύτη του.

Η «διαλεκτική» του σκέψη αρνείται επίμονα να δει σήμερα την αναγκαιότητα ενός πλατιού μετώπου για την απαλλαγή από τα νεκρόφιλα αρπακτικά, την ίδια στιγμή που οικειοποιείται την ιστορία των απελευθερωτικών μετώπων, πλαστογραφεί την υπογραφή τους και μονοπωλεί διαστρέφοντας τους στοχασμούς μεγάλων επαναστατών.

Αυτός ο τύπος του ηλίθιου είναι ιδιαίτερα επικίνδυνος, όχι μόνο γιατί δεν είναι πρόθυμος για κανενός είδους αυτοκριτική, όχι μόνο γιατί μεταστρέφει το κοπαδικό σε ιδεολογικό, αλλά γιατί, κυρίως, αποθαρρύνει και αναστέλλει την κοινή δράση, και τη συρρικνώνει σε μικροκομματική κλίμακα.

Έχει δίκιο ο Μπογιόπουλος στη διαπίστωση του επιλόγου του, πως οι κοινωνικές διεργασίες, πόσο μάλλον οι κοινωνικές εξεγέρσεις, έχουν μια ατέλεια: δεν μπορούν να παρασκευαστούν με όρους τηλεμαγειρικής, ούτε να προβλεφτούν με την ακρίβεια των αστρολογικών προβλέψεων. Η απάντηση στο ερώτημα «ρήξη και ανατροπή ή ενσωμάτωση και αναπαραγωγή του συστήματος» πρέπει να λάβει υπόψη της τη φενακισμένη συνείδηση, την ανεστραμμένη εικόνα του κόσμου, σε όλα τα επίπεδα.

Ή θα δούμε και θα μιλήσουμε έντιμα για όλων των ειδών τις ηλιθιότητες, μαζί και αυτήν που μας αφορά, ή θα πάμε στην κατηγορία του γελοίου, του ηλίθιου που δεν αποδέχεται την ηλιθιότητά του και προσπαθεί να εντυπωσιάσει με εξυπνακισμούς.

Ο βαρύς χειμώνας που αφήσαμε να σαρώσει τα καλοκαίρια, η έρημος που μας την έδειχναν και αλληθωρίσαμε βλέποντας το δάχτυλο, επελαύνουν με αμείλικτη ορμή.

Δεν έχουμε πια κανένα άλλοθι. <<ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ>>

Το «κούρεμα» του χρέους θα το χρυσοπληρώσει ο λαός

Σε σκληρό παζάρι εξελίσσεται η υπόθεση του κουρέματος του ελληνικού χρέους, του λεγόμενου PSI, μεταξύ Παπαδήμου, Βενιζέλου, οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης και του εκπροσώπου της Ένωσης Τραπεζών (IIF), Τ. Νταλάρα που συντονίζει πάνω από 400 τράπεζες. Σημειώνουμε πως το τραπεζικό λόμπυ (τράπεζες, γερουσιαστές, υπουργοί, δημοσιογράφοι, σύμβουλοι, μεμονωμένοι επενδυτές, κ.α.), που εκπροσωπεί ο Τ. Νταλάρα, θεωρείται από τα ισχυρότερα. Και απ' ό,τι φαίνεται η ησотеλής ελληνική κυβέρνηση είναι πρόθυμη να «τα δώσει όλα», στην προσπάθειά της να πετύχει όπως-όπως μία διαπραγμάτευση του ελληνικού χρέους, έστω και ξεπουλώντας όσο-όσο στους ξένους τοκογλύφους-δανειστές, ό,τι έχει απομείνει όρθιο. Οι δανειστές-τοκογλύφοι, που κρατούν στα χέρια τους τα προς αντικατάσταση ομόλογα του ελληνικού δημοσίου, πιέζουν για να πετύχουν υψηλότερα επιτόκια και επιπλέον εφαρμογή της αγγλικής Νομοθεσίας, η οποία ούτε λίγο ούτε πολύ, ζητά ασφάλειες και υποθήκες επί του συνόλου της δημόσιας περιουσίας!

Θυμίζουμε ότι κατά τον «εκβιασμό» που έκαναν Μέρκελ και Σαρκοζι στην κατ' ιδίαν συνάντησή τους με τους τραπεζίτες-κατόχους των ελληνικών ομολόγων στις 27 του περασμένου Οκτώβρη, και προκειμένου να τους εξαναγκάσουν να αποδεχθούν την αύξηση του «κούρεματος» του ελληνικού χρέους από 21% σε 50%, έδωσαν την προφορική διαβεβαίωση της μετατροπής του ελληνικού Δικαίου που διέπει τα ομόλογα του ελληνικού δημοσίου χρέους, στο βρετανικό Δίκαιο, που προφανώς είναι πολύ πιο ευνοϊκό για τους δανειστές, αφού προβλέπει εμπράγματα εγγυήσεις και ανελαστικούς όρους.

Ένα δεύτερο ζήτημα που μένει να επιλυθεί αφορά στο ποσοστό συμμετοχής των ιδιωτών ομολογιούχων στο PSI, καθώς αν διαμορφωθεί περίπου στο 60%, τότε η Ευρωζώνη και το ΔΝΤ θα πρέπει να παράσχουν μεγαλύτερα δάνεια στην Ελλάδα από τα συμφωνηθέντα 130 δις ευρώ. Σε αντίθετη περίπτωση, θα πρέπει οι ιδιώτες να υποχρεωθούν να αναλάβουν μεγαλύ-

τερες απώλειες, με κίνδυνο να ενεργοποιηθούν τα ασφαλίστρα κατά κινδύνου χρεοκοπίας (CDS). Αυτό είναι σε γενικές γραμμές το πλαίσιο της διαπραγμάτευσης.

Ποσόστο, και επειδή μία ενδεχόμενη αποτυχία των διαπραγματεύσεων, θα δημιουργήσει σοβαρές επιπτώσεις στις ήδη λεπτές ισορροπίες της Ευρωζώνης, η Γερμανίδα καγκελάριας, αφήνοντας στην άκρη το πρωτόκολλο και τις διπλωματικές φιοριτούρες, παρεμβαίνει ωμά και απροκάλυπτα, παρακάμπτοντας την ελληνική πλευρά, για να επιβάλει τους όρους του παζαριού, προτείνοντας επιτόκια της τάξης του 2-3%.

Κάτω από αυτή την εξέλιξη, οι διαπραγματεύσεις διακόπηκαν την περασμένη Παρασκευή, προκειμένου να συζητηθούν μέσα στους κόλπους του IIF αλλά και των σκοτεινών hedge funds (τα οποία έχουν αγοράσει ελληνικά ομόλογα από αυτά που ξεπούλησαν πέρσι οι γερμανικές, γαλλικές, ελβετικές, κ.λπ., τράπεζες προκειμένου να ελαφρύνουν τη θέση τους), οι νέοι γερμανικοί όροι. Είναι προφανές ότι κανείς δεν γνωρίζει, πέρα από τις επίσημες ανακοινώσεις, τι άλλο εμπεριέχουν οι γερμανικές προτάσεις προς το IIF. Άλλωστε η επίσκεψη στην Ελλάδα του υπουργού εξωτερικών, Βεστερβέλε, που δημοσιοποιήθηκε σαν «επίσκεψη εκδήλωσης ενδιαφέροντος της Γερμανίας», οπωσδήποτε περικλείει και άλλες ερμηνείες!

Είναι φανερό πως πίσω από την ιστορία της διαγραφής του ελληνικού χρέους

κατά 50%, ελλοχεύουν τεράστια οικονομικά συμφέροντα. Πρώτα-πρώτα τα επιμέρους συμφέροντα τόσο των ελληνικών τραπεζών, όσο και των ξένων δανειστών-τοκογλύφων, όσων δηλαδή έχουν στα χέρια τους ελληνικά ομόλογα των οποίων πρόκειται να διαγραφεί το 50%. Όλοι αυτοί ζητούν προφανώς, όσο γίνεται υψηλότερο επιτόκιο και μεγαλύτερες διασφαλίσεις, προκειμένου να ανταλλάξουν τα ομόλογά τους με άλλα μεγαλύτερης διάρκειας και αξίας. Από την πλευρά της η κυβέρνηση, δέσμια στο ντόπιο και ξένο χρηματιστικό κατεστημένο, δεν φάνηκε διατεθειμένη να δώσει κάποια μάχη απέναντι στις απαιτήσεις για υψηλά επιτόκια, αφού κάτι τέτοιο θα εξυπηρετούσε και το ντόπιο τραπεζικό κατεστημένο με το οποίο είναι δεμένη με χιλιάδες νήματα!

Ενδεχομένως και αυτός να ήταν ο λόγος της παρέμβασης Μέρκελ και Σόιμπλε, που διέκοψαν άρον-άρον τις διαπραγματεύσεις. Μάλιστα, Μέρκελ και Σαρκοζι επανέλαβαν την περασμένη εβδομάδα ότι αν δεν υπάρξει συμφωνία για το «κούρεμα» του ελληνικού δημοσίου χρέους, η ΕΕ δε θα δώσει στην κυβέρνηση Παπαδήμου το νέο δάνειο, ένα μεγάλο μέρος του οποίου προορίζεται για την κεφαλαιακή αναπλήρωση του ελληνικών τραπεζών και την κάλυψη της «ζημιάς» που θα αφήσει πίσω του η διαγραφή του 50%. Με άλλα λόγια, ΕΕ και ξένοι τραπεζίτες-κερδοσκόποι, απειλούν να σπρώξουν την Ελλάδα σε άμεση χρεοκοπία, προκειμένου η κάθε πλευρά να

εξυπηρετήσει τα κερδοσκοπικά και πολιτικά της συμφέροντα!

Η Γερμανία αλλά και το ΔΝΤ θεωρούν πως για να είναι βιώσιμο το ελληνικό χρέος μετά την εφαρμογή του PSI χρειάζεται μεγαλύτερο κούρεμα, όχι κατ' ανάγκη στο ύψος του ποσοστού που παραμένει 50%, αλλά στο ύψος της σωρρευτικής ζημιάς που θα πρέπει να αναλάβουν οι ιδιώτες πιστωτές. Γι' αυτό και ο Σόιμπλε παρενέβη στις διαπραγματεύσεις, ζητώντας από τον Τ. Νταλάρα να μεταφέρει στα μέλη του IIF που συμμετέχουν στις διαπραγματεύσεις να αποδεχθούν χαμηλότερο επιτόκιο στα νέα ομόλογα που θα λάβουν στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης, το οποίο πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 2-4%, αισθητά χαμηλότερου από το επιτόκιο που ζητούν οι τράπεζες.

Βεβαίως, κάποιος θα αναρωτηθούν για την ενδεχόμενη «ζημιά» που θα υποστούν οι δανειστές-τοκογλύφοι, αλλά και άλλοι κάτοχοι ελληνικών ομολόγων. Δεν θα χάσουν όλοι αυτοί κάποια χρήματα από τη διαγραφή; Απαντάμε ευθέως, όχι! Πρώτον, γιατί ήδη ένα τεράστιο μέρος των χρημάτων που δάνεισαν έχει αποπληρωθεί μέσω των υπέρογκων επιτοκίων που έφθασαν και το 8,5% (όταν οι ίδιοι δανείστηκαν χρήματα από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) με 0,25%), δεύτερον, γιατί το «ακούρευτο» κομμάτι, θα επιμεριστεί σε νέα ομόλογα για το 35% της αξίας που απομένει και για το 15% θα υπάρχει δυνατότητα να το πάρουν σε μετρητά μέσα από τα πακέτα στήριξης που ετοιμάζουν οι ιμπεριαλιστικοί Οργανισμοί και τρίτον, γιατί τα επιτόκια των νέων ομολόγων θα διέπονται από το βρετανικό δίκαιο, θα υπόκεινται δηλαδή σε νομικό καθεστώς «ετερο-

δικίας», με τους δανειστές-τοκογλύφους, σε περίπτωση αθέτησης, να έχουν τη νομική δυνατότητα για κατάσχεση κρατικών περιουσιακών στοιχείων.

Η λέξη-κλειδί στην όλη υπόθεση της διαπραγμάτευσης του ελληνικού χρέους, είναι η αλληλεξάρτηση των οικονομιών και τα επιμέρους συμφέροντα που προσπαθεί να διασφαλίσει η κάθε πλευρά. Σε όλο αυτό το γύφτικο παζάρι, στο οποίο κυβερνηση, IIF, ΔΝΤ, ΕΕ, κ.λπ., προσπαθούν να τον εμπλέξουν, ο ελληνικός λαός δεν έχει τίποτα να κερδίσει. Αντίθετα, θα βγει ζημιωμένος, αφού είτε έτσι είτε αλλιώς, αυτός θα κληθεί να πληρώσει το υπέρογκων διαστάσεων δημόσιο χρέος.

Η ανησυχία, ο προβληματισμός, η κινδυνολογία, αποτελούν τερτίπια, στην προσπάθειά τους να καταστήσουν και το λαό συμμετοχο και κοινών, στις λοβιτούρες και τις ίντριγκες, ανάγοντας ένα παιγνίδι κερδοσκοπών σε μείζον εθνικό θέμα που θα πρέπει τάχα να προβληματίσει την ελληνική κοινωνία.

Και δεν θα πρέπει να υπάρχει για τους εργαζόμενους η παραμικρή αμφιβολία, ότι ακόμα κι αν το χρέος διαγραφεί κατά 100 δις, όπως ισχυρίζονται τα ιμπεριαλιστικά κέντρα και η κυβέρνηση Παπαδήμου, το δημόσιο χρέος το 2020 στην ευνοϊκότερη περίπτωση θα βρίσκεται στο 120% του ΑΕΠ, δηλ. στο σημείο από το οποίο ξεκίνησε το 2009 η όλη ιστορία των Μνημονίων που οδήγησε το λαό μας στην ανεργία, τη φτώχεια και την εξαθλίωση.

Γιατί ακόμα και η «επιτυχία» της έκβασης της επιχείρησης «κούρεμα του ελληνικού χρέους», θα αποτελέσει το εφελτήριο για την σύναψη της νέας Δανειακής Συμφωνίας των 130 δις ευρώ, που θα γεμί-

σει και πάλι τα ταμεία των τραπεζών, με παράλληλη εφαρμογή νέων εξοντωτικών μέτρων σε βάρος των εργαζομένων και του λαού. Αυτό σημαίνει ότι όταν τα παζάρια ολοκληρωθούν, ανεξάρτητα από την κατάληξή τους, οι εργαζόμενοι δεν έχουν να ωφεληθούν σε τίποτα.

Αντίθετα, τα προαποφασισμένα μέτρα θα εφαρμοστούν στο ακέραιο, προκειμένου να δημιουργηθεί το περιπόθητο «επιχειρησιακό τοπίο» της κινεζοποιημένης εργασίας, των συντάξεων πείνας, του τεράστιου εφεδρικού στρατού ανέργων, των φιλοδωρημάτων των επιδομάτων ανεργίας, των λεπλητημένων επικουρικών Ταμείων, της διαλυμένης Υγείας, Παιδείας, Πρόνοιας, της συντριμμένης ζωής εκατομμυρίων φτωχομεσαίων νοικοκυριών. Αυτό το κατεστραμμένο τοπίο περιμένουν τα ξένα μονοπώλια και οι ντόπιοι λακέδες τους για να ρουφήξουν κάθε κερδοφόρα φλέβα της χώρας μας. «ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΤΟ ΕΠΙΤΡΕΨΟΥΜΕ!

ΜΑΖΙΚΟΣ ΠΑΡΑΤΕΤΑΜΕΝΟΣ

ΠΑΝΕΡΓΑΤΙΚΟΣ - ΠΑΛΛΑΪΚΟΣ

ΑΓΩΝΑΣ

ΝΑ ΜΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΕΙ

Η ΝΕΑ ΥΠΟΔΟΥΛΩΤΙΚΗ ΔΑΝΕΙΑΚΗ

ΣΥΜΒΑΣΗ

Ή ΑΥΤΟΙ - Ή ΕΜΕΙΣ

ΕΞΩ Η ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ ΤΟ

ΔΝΤ, ΤΟ ΝΑΤΟ ΚΑΙ ΚΑΘΕ ΑΛΛΟ

ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2012

Ενσωμάτωση έκτακτης εισφοράς στην τιμή των ξύλων για να αντισταθμιστούν τα διαφυγόντα έσοδα από την μείωση της κατανάλωσης πετρελαίου, που οφείλεται στα τζάκια και τις ξυλόσομπες, αποφάσισε το Υπουργείο Οικονομίας

Σε μια «διορθωτική» κίνηση, ώστε να αποθαρρύνουν τη μαζική στροφή των καταναλωτών σε εναλλακτικές μεθόδους θέρμανσης (τζάκι, ξυλόσομπα, φουφού, κοκ), προχώρησε η αρμόδια επιτροπή του Υπουργείου Οικονομίας, ύστερα από την απροθυμία πολλών πολυκατοικιών να προμηθευτούν πετρέλαιο θέρμανσης.

Σύμφωνα με τις πρώτες πληροφορίες, η τιμή της ξυλείας για τζάκι και γενικά για κάψιμο θα εξισωθεί σε πρώτη φάση με την ξυλεία που χρησιμοποιείται για πατώματα, για ντουλάπες και για επενδύσεις εξωτερικών χώρων (ξύλο teak).

Με τον μέτρο αυτό, σύμφωνα με πηγές του υπουργείου, οι καταναλωτές «θα αφήσουν τις εξυπνάδες» και θα «ανάψουν πάλι το καλοριφέρ», ώστε να καλυφθεί η τρύπα των 6 δις του προϋπολογισμού. «Ηδη χάθηκε πολύτιμος χρόνος και δεν εκμεταλλευθήκαμε όσο έπρεπε το απρόσμενο κρίσο», τόνισε χαρακτηριστικά αρμόδια πηγή.

Πάντως, σταδιακά το μέτρο αναμένεται να επεκταθεί σε ο,τιδήποτε εύφλεκτο μπορεί να καεί σε βαρέλι, καθώς πιστεύεται ότι το καταναλωτικό κοινό θα παρουσιάσει δείγματα ανυπακοής και θα αρχίσει να καίει λάστιχα και άλλα αντικείμενα, στις πυλωτές των πολυκατοικιών και στα μπαλκόνια.

Εννοείται ότι από την αύξηση της φορολόγησης στην ξυλεία για τζάκι και σόμπα, εξαιρείται η Εκκλησία, αφού το ξύλο που χρησιμοποιεί για θέρμανση, θεωρείται «τίμιο Ξύλο» και δεν υπόκειται στους ανθρώπινους νόμους! «ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ: όραμα ή εφιάλτης

γράφει ο Χρήστος Τσουκαλάς

«Ευρωπαϊκή Ένωση; Και ποιον να πάρω τηλέφωνο, όταν χρειαστεί;» Ρωτούσε με διπλωματική... αφέλεια ο Χένρυ Κίσινγκερ, υπουργός εξωτερικών των ΗΠΑ γύρω στα 1970. Ερώτημα, που παρότι προβλήθηκε από την ανταγωνιστική υπερδύναμη, αποδείχτηκε προφητικά εύστοχο, καθώς παραμένει, μισόν αιώνα μετά, ουσιαστικά αναπάντητο, παρά τις εργώδεις προσπάθειες των ισχυρών της Ευρώπης και τις κατά καιρούς πιθανές και απίθανες εκδοχές απάντησης.

Το σχέδιο «ένωσης» της Ευρώπης δεν πήρε ποτέ ως τώρα τελική μορφή. (Αν υπάρχει κάτι τέτοιο, βρίσκεται σε κλειστά συρτάρια ή σε διάσπαρτες, αποσπασματικές διακηρύξεις προσώπων). Δεν παρουσιάστηκε ποτέ ολοκληρωμένο, δεν καταστάλαξε κάπου, έστω και προσωρινά. Ήταν πάντα μια πορεία βήμα το βήμα, μια διαδικασία, μια διαρκής προσαρμογή γεμάτη παλινωδίες, αντιφάσεις, συγκρούσεις απόψεων, σχεδιασμών, συμφερόντων, δομών. Ένα οικοδόμημα που χτίζεται τούβλο το τούβλο πλην όμως αταίριαστα, πραγματική σύγχρονη Βαβυλωνία αλλά με αξιοθαύμαστη είναι αλήθεια επιμονή.

Οι δυσκολίες του εγχειρήματος είναι πολλαπλές και ίσως τελικά αποδεικτούν ανυπέρβλητες. Άλλωστε το μόρφωμα της ΕΕ είναι καινοφανές και χωρίς ιστορικό προηγούμενο. Ένας πειρατισμός από μαθητευόμενους μάγους. Κράτος δεν είναι, ομοσπονδία δεν θα το έλεγε, συμμαχία ανεξάρτητων κρατών δεν είναι, σε ηγεμονία φαίνεται να επιδιώκουν (ιδίως οι οικονομικά ισχυροί Γερμανοί) να την μετατρέψουν αλλά δεν είναι ακριβώς, αυτοκρατορία δεν είναι, εμπορική ένωση ούτε. Από πολλές απόψεις μοιάζει υπερβολικά φιλόδοξο, ουτοπικό, παράλογο και σίγουρα αντιφατικό.

Αυτό που κρατά το σχέδιο ζωντανό είναι η διακηρυγμένη βούληση των κυρίαρχων τάξεων των ευρωπαϊκών κρατών. Είναι το δικό τους «όραμα» και μάλιστα στον πληθυντικό ως οράματα, αφού κάθε κυρίαρχη τάξη το φαντάζεται με το δικό της τρόπο. Πρόκειται για διαγνωσμένο βολонταρισμό, για ιδεοληψία, που όμως πηγάζει και εδράζεται στις ανάγκες της τάξης τους, στις αντιφάσεις και στις αντιθέσεις του υπερώριμου καπιταλισμού.

Έτσι συχνά η Ευρώπη μοιάζει με ακυβέρνητο καράβι που οι πολλοί καπεταναίοι του τραβάνε για αλλού, αλλά χωρίς κανείς να το εγκαταλείπει προς το παρόν. Ταξιδεύουν λοιπόν όλοι μαζί αλλά προς ένα αβέβαιο μέλλον, ομφαλοσκοπώντας σε ένα «πλανητικό χωριό» που εξελίσσεται ραγδαία μεν αλλά απρόβλεπτα και αντιφατικά. Μόνο για τις ανατροπές στον παγκόσμιο συσχετισμό ισχύος είμαστε σίγουροι ότι θα συνεχίσουν να κυλούν σε βάρος της. Όπως και σε βάρος της εργασίας (ίσων δηλαδή αυτή είναι το

μοναδικό ή έστω το κυριότερο εμπόρευμα που ίσως μπορέσουν να πουλήσουν στην «Αγορά»).

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η λήξη του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου βρήκε τη Δυτική Ευρώπη κατεστραμμένη. Τα σχέδια του Άξονα (Ναζιστική Γερμανία—Φασιστική Ιταλία κ.λπ. που άρχισε τον πόλεμο, είχαν αποτύχει και, σαν σε σύγχρονη τραγωδία, είχαν μεταστραφεί εναντίον του. Αντί για παγκόσμια κυριαρχία η Γερμανία είχε κοντύνει και είχε διαιρεθεί σε ζώνες υπό ξένη κυριαρχία. Αντί για κατάπιξη του κομμουνισμού η κόκκινη σημαία κυμάτιζε στο Ράιχσταγκ και σε λίγο (1949) ο σοσιαλιστικός κόσμος θα απλωνόταν στο 1/3 του πλανήτη, από το Ανατολικό Βερολίνο ως τη Σαγκάη. Αντί να επικρατήσει η «καθαρή» Άρεια Φυλή κυρίαρχο κράτος στη Δύση ήταν πια αυτό όπου κατοικούσε η «νέα ράτσα ανθρώπου», η χώρα χωνευτήρι των πολιτισμών, το σχεδόν χωρίς ιστορία αμερικάνικο έθνος...

Οι χώρες της Δυτικής Ευρώπης ήταν πλέον δύναμεις δεύτερης κατηγορίας. Στριμωγμένες από ανατολή και δύση στις συμπληγάδες που συνιστούσαν οι δυο Υπερδύναμεις, προσέφυγαν για προστασία στην αμερικάνικη ομπρέλα. Η ανοικοδόμηση των ερειπίων τους και η «αποσόβηση της κομμουνιστικής απειλής» βασίστηκαν στο σχέδιο Μάρσαλ και στο ΝΑΤΟ. Παρ' όλη βέβαια την καταστροφή δεν ξέχασαν το «ένδοξο» ιμπεριαλιστικό παρελθόν τους, φρόντισαν όμως να το συγκαλύψουν... προσωρινά.

Στις συνθήκες αυτές το 1951 ιδρύθηκε η ΕΚΑΧ. Η δικτυακή πύλη της ΕΕ μας «πληροφορεί»: «*Η Ευρωπαϊκή Ένωση δημιουργήθηκε για να τεθεί τέλος στους συχνούς και αιματηρούς πολέμους» μεταξύ των γειτονικών χωρών που κατέληξαν στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ήδη από το 1950, με την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ανθρακα και Χάλυβα αρχίζει η ένωση των ευρωπαϊκών χωρών σε οικονομικό και πολιτικό επίπεδο με στόχο τη διασφάλιση διαρκούς ειρήνης. Τα έξι ιδρυτικά μέλη είναι το Βέλγιο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο και οι Κάτω Χώρες.*»

Η δεκαετία του 1950 κυριαρχείται από τον Ψυχρό Πόλεμο μεταξύ Ανατολής και Δύσης. Το 1956, τα σοβιετικά τανκς καταστέλλουν το κύμα διαμαρτυρίας που ξέσπασε στην Ουγγαρία κατά του κομμουνιστικού καθεστώτος, ενώ το επόμενο έτος, το 1957, η Σοβιετική Ένωση πρωτοστατεί στον «αγώνα δρόμου του διαστήματος», εκτοξεύοντας τον πρώτο τεχνητό διαστημικό δορυφόρο Σπούτνικ 1. Επίσης, το 1957, με τη Συνθήκη της Ρώμης ιδρύεται η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ), ή «Κοινή Αγορά».

«... διασφάλιση διαρκούς ειρήνης... για να τεθεί τέλος στους σκηνούς και αιματηρούς πολέμους μεταξύ των γεγονοτικών χωρών... » Είναι αλήθεια, είναι γεγονός, ότι σταμάτησαν οι πόλεμοι μεταξύ των μελών της Ε.Ε. Όμως αυτή είναι μια μικρή αλήθεια που κρύβει τεράστια ψεύδη. Γιατί σε διαφορετική ανάγνωση η Ε.Ε. γεννήθηκε ακριβώς από τον πόλεμο, ως άρνησή του, ως κατάργησή του, αλλά ταυτόχρονα γεννήθηκε για χάρη μεγαλύτερων πολέμων!

Δύο χρόνια μόλις κράτησε η ειρήνη μεταξύ των νικητών του Β' Παγκόσμιου Πολέμου. Ο «Ψυχρός Πόλεμος» ξεκίνησε ήδη από το 1947 με το δόγμα Τρούμαν. Αφορμή ήταν ο ελληνικός «Κεφύριος» στον οποίο οι ΗΠΑ διαδεχόμενες «φιλικά» τη Μεγάλη Βρετανία, είχαν την «Κυβερνητική» χορηγία, την καθοδήγηση και τις... ολοκαίνουρες ναυαγία. Και όλες σχεδόν οι χώρες που ίδρυσαν την ΕΚΑΧ ήταν ήδη μέλη του ΔΝΤ, του ΟΟΣΑ, του ΝΑΤΟ.

Αυτοί οι διεθνείς ιμπεριαλιστικοί οργανισμοί συγκροτούνταν με πρωτοβουλία των ΗΠΑ και με διακηρυχμένους στόχους: την προώθηση της «αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και της οικονομίας της ελεύθερης αγοράς», «την υπεράσπιση του ελεύθερου κόσμου από την απειλή του "οδηγούν παραπετάσματος"». Οι αστικές τάξεις των χωρών της τότε ΕΚΑΧ συντάσσονται και συμμαχούν με τις ΗΠΑ με δική τους επιλογή, έτσι όπως τους υπαγορεύουν οι ανάγκες τους, οι αδυναμίες τους, τα ταξικά τους συμφέροντα, τα σχέδιά τους και στη βάση του συσχετισμού ισχύος. Ο Ψυχρός Πόλεμος δεν τους επιβλήθηκε, αλλά απεναντίας αυτοί οι ίδιοι είναι οργανικό κομμάτι του, συμπρωταγωνιστές σε αυτόν. Η ίδια η ίδρυση της ΕΚΑΧ-ΕΟΚ-Ε.Ε είναι ταυραστή και μάλιστα συμπληρώνει τους παγκόσμιους ιμπεριαλιστικούς μηχανισμούς στους οποίους συμμετέχει και μάλιστα στις κορυφαίες θέσεις και ρόλους. Αν κάτι τους ενοχλούσε είναι που δεν βρίσκονταν αυτοί στην κορυφή, στην ηγεσία της συμμαχίας, αλλά ήταν υποχρεωμένοι να ακολουθούν τις ΗΠΑ.

Ενώ λοιπόν οι ΗΠΑ, από την εκμετάλλευση του πλανήτη ήταν μειωμένο ανάλογο.

Αλλά από τότε ήταν γνωστό ότι μέσα από τις χιλιάδες αντιθέσεις της ζωής στον μεταπολεμικό κόσμο ξεχώριζαν τέσσερις: **1η η αντίθεση του Δυτικού (καπιταλιστικού) - με τον Ανατολικό (σοσιαλιστικό) κόσμο. 2η αντίθεση: αστική τάξη - εργατική τάξη. 3η αντίθεση: ιμπεριαλισμός - λαοί (αχίνες από-αποικιοποίησης, πόλεμοι ανεξαρτησίας των χωρών του «Τρίτου Κόσμου») 4η αντίθεση: οι ενδο-ιμπεριαλιστικές αντιθέσεις.** (όπως έδειξε η καταδίκη της εισβολής των αγγλοαλλήλων στο Σουέζ το 1956 από τις ΗΠΑ).

Η πρώτη μάλιστα χαρακτηρίστηκε με το όνομά της την εποχή: «Ψυχρός Πόλεμος». Η τέταρτη ατονούσε, όταν ερχόταν σε σύγκρουση με τις άλλες τρεις. Αλλά πάντα σε διεξαχόταν με άλλα μέσα, έπαιρνε άλλη μορφή. Μην ξεχνάμε ότι οι αντιθέσεις δεν λειτουργούν μεμονωμένα σαν σε χημικό εργαστήριο, αλλά πάντα σε συνδυασμό, σε διαλεκτική σύνθεση. Στην πραγματική ζωή ζούμε την κάθε φορά συνισταμένη των αντιθέσεων.

Εξάλλου δεν πείθει η Ε.Ε ότι σκοπός ίδρυσής της είναι το ιδανικό της ειρήνης, γιατί κύριο χαρακτηριστικό της αστικής ιδεολογίας και του αστικού πολιτισμού είναι το ψεύδος, η απάτη, η υποκρισία, οι οθιδιακές μεταμορφώσεις, ο χαμαιλειοντισμός. (Όταν χρειάζεται ακόμα και τα φερντορέπτα χρησιμοποιεί για να κτυπήσει την εργατική τάξη). Πρόκειται για κορυφαία αντινομία του αστικού πολιτισμού: ενώ προβάλλει πανανθρώπινες αξίες και ιδανικά, ενώ υπόσχεται τον επίγειο παράδεισο, την ανδρώπινη ευτυχία, ενεργεί με τον πιο ακραίο κυνισμό, την πιο ακραία βαρβαρότητα. Είναι ο πολιτισμός των διαφενδόμενων υποσχέσεων και προδοκιών. Χωρίς ιερό, χωρίς όσιο, χωρίς περιορισμό. Ανεμάτιστος. Αυτοί δεν είναι υπηρέτες αξιών, αλλά χυδαίοι έμποροι τους. Κάτω ακριβώς από τις υψηλότερες αξίες κρύβουν τη πιο ποταπή βαρβαρότητα. Γιατί η κοινωνία των εμπορευμάτων, εμφορείται επίσης από την ιδεολογία του εμπορευματος (-δεάματος). «Το πνεύμα του εμπορίου είναι το πνεύμα του κόσμου...» όπως έγραφε ο Νόβαλις.

Και ο Φόιερμπαχ υποστήριξε: «Χωρίς αμφιβολία, η εποχή μας προτιμά την εικόνα από το αντικείμενο, το αντίγραφο από το πρωτότυπο, την αναπαράσταση από την πραγματικότητα, το φαινόμενο από το είναι. Το ιερό γι' αυτήν δεν είναι παρά η ψευδαίσθηση, και το ανίερο είναι η αλήθεια. Η μάλιστα, το ιερό μεγαλύνει στα μάτια της στο μέτρο που μικραίνει η αλήθεια και αυξάνεται η ψευδαίσθηση, έτσι ώστε γι' αυτήν, το αποκορύφωμα της ψευδαίσθησης ν' αποτελεί επίσης το αποκορύφωμα του ιερού.»

Στο μυθιστόρημα του Όσκαρ Ουάιλντ, κανένα ψεγάδι, καμιά φθορά δεν κίαζε το πρόσωπο του Ντόριαν Γκρέι. (Όπως ακριβώς είχε συμφωνήσει με το διάβολο, όταν του πούλησε την ψυχή του.) Η φθορή του ασκήμα, η φθορά του, φαινόταν μόνο στο κρυμμένο πορτραίτο του.

Ακόμη η συμμετοχή της Ε.Ε είτε ως συνόλου, είτε μεμονωμένα των κρατών μελών της, σε αναρίθμητους πολέμους, πριν ακόμα στεγνώσει το μέλας από τη συμφωνία της Γιάττας, ήδη από το Δεκέμβριο του '44 στην Ελλάδα, στην Κορέα, στο Ντιέν Μπιέν Φου του Βιετνάμ, στην Αλγερία, στο Αφγανιστάν, στο Ιράκ, στη Λιβύη τώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές, ποσοποιεί για τον μη ειρηνικό χαρακτήρα της.

Τέλος για τη σχέση της οικονομίας με τον πόλεμο και την πολιτική έχουν γίνει τόσες αναλύσεις. Ο Μαρξ και ο Λένιν απέδιδαν τους πολέμους στην οικονομική βάση και πιο συγκεκριμένα, ο δεύτερος απέδιδε τους ιμπεριαλιστικούς πολέμους στο χρηματιστικό κεφάλαιο.

Οι Κλαυζευχίτες απέδειξε ότι «ο πόλεμος είναι η συνέχιση της πολιτικής με άλλα μέσα».

Οι ευρωπαίοι εμπνευστές της Ε.Ε λειτουργώντας αντίστροφα και εμπειρικά πίστευαν ότι μπορούσαν να αποσοβήσουν τους μεταξύ τους πολέμους, αν δέμεναν αμοιβαία την οικονομία τους και κυρίως τις παραγωγικές δομές που είναι απαραίτητες για τη διεξαγωγή του πολέμου.

«Στο πλαίσιο αυτό γεννήθηκε η ιδέα να τεθεί το σύνολο της γαλλογερμανικής παραγωγής άνδρακα και χάλυβα υπό μια κοινή αρχή και δημιουργήθηκε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνδρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ). Η απόφαση αυτή δεν βασίστηκε μόνο σε οικονομικούς λόγους, αλλά και σε πολιτικούς, δεδομένου ότι οι δύο αυτές πρώτες ύλες βρίσκονταν στη βάση της βιομηχανίας και της ισχύος των εν λόγω δύο χωρών. Βασικός πολιτικός στόχος αυτής της απόφασης ήταν η ενίσχυση της γαλλογερμανικής αλληλεγγύης, η απομάκρυνση του φόβου του πολέμου και η δημιουργία των προϋποθέσεων για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση» (Ιστοσελίδα της Ε.Ε). Αποτροπή λοιπόν των μεταξύ των πολέμων μέσω του αμοιβαίου ελέγχου (με μια σειρά μηχανισμών, δεσμεύσεων και κανόνων) της πολεμικής βιομηχανίας στην ευρεία έννοια της. Ταυτόχρονα πέτυχαν να δημιουργήσουν στους λαούς μια σειρά διαφενδόμενων προδοκιών. Δημιουργήθηκε μια βασική πηλην στα μυαλά των ανθρώπων: ότι τάχα ο πόλεμος ταυτίζεται με την πολιτική και το σύνολο των διακρατικών σχέσεων, ενώ αυτός είναι μόνο μια μορφή επίλυσης διαφορών, μόνο ένα μέσο υπηρετικό της πολιτικής. Η αποτροπή των πολέμων εντός της Ε.Ε δεν αλλάζει τον ανταγωνιστικό χαρακτήρα των σχέσεών τους, η οποία καθορίζεται από την ίδια τη φύση των κρατών και την ανταγωνιστική φύση των κρατικών οικονομικών, των εντεινόμενων ανισοτήτων, διχοκετεύεται σε άλλες μορφές. Ο καταργημένος πόλεμος δίνει τη θέση του σε άλλα είδη πολέμων (οικονομικούς, εμπορικούς, ταξικούς, νομοματικούς, ιδεολογικούς, ψυχολογικούς), που αν και συχνά γίνονται χωρίς αιματηρή βία, εντούτοις προκαλούν περισσότερα δύματα και μεγαλύτερο κόστος σε ανδρώπινες ζωές. Οφείλουμε βέβαια να τους αναγνωρίσουμε ότι είναι μαέστροι στην απάτη. Γι' αυτό συναντούν μικρή σχετικά αντίδραση από τους λαούς.

Η ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΩΝ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΔΑΣΜΩΝ

«Τα έξι κράτη μέλη καταργούν τους τελωνειακούς δασμούς μεταξύ τους, πράγμα που επιτρέπει για πρώτη φορά ελεύθερες διασυνοριακές συναλλαγές. Οι ίδιοι δασμοί επιβάλλονται επίσης στις εισαγωγές τους από τις άλλες χώρες. Έτσι δημιουργείται η μεγαλύτερη εμπορική οντότητα στον κόσμο. Οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των έξι αφ' ενός και μεταξύ της ΕΕ και του υπόλοιπου κόσμου αφ' ετέρου αυξάνονται με ταχείς ρυθμούς».

Η κατάργηση των τελωνειακών δασμών στις συναλλαγές μεταξύ των μελών της ΕΟΚ σημαίνει την αλλαγή των συνόρων του

κόσμου από πλευράς εμπορίου, τουλάχιστον. «Εσωτερικό» δεν είναι πλέον η εντός εθνικών συνόρων επικράτεια κάθε ξεχωριστού εθνο-κράτους, αλλά το σύνολο της επικράτειας όλων των κρατών-μελών της ΕΟΚ. Οι δασμοί και τα εμπορικά σύνορα μετατοπίζονται στα όρια της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με τις εκτός αυτής χώρες. Έτσι έχουμε «ελεύθερες διασυνοριακές συναλλαγές» στο εσωτερικό της και ατέρμονες μακροχρόνιες διαπραγματεύσεις με τις άλλες χώρες, τις άλλες ηπείρους, τις άλλες εμπορικές ενώσεις του πλανήτη, που αποτελούν πια το «εξωτερικό», τον έξω κόσμο, τους οικονομικούς ανταγωνιστές και αντιπάλους. Για τις ευρωπαϊ-

η κοινή γεωργική πολιτική

«30 Ιουλίου 1962: Εγκαινιάζεται η «κοινή γεωργική πολιτική» (ΚΓΠ) της ΕΕ, χάρη στην οποία τα κράτη μέλη ελέγχουν από κοινού την παραγωγή των τροφίμων. Οι τιμές των γεωργικών προϊόντων που πληρώνονται στους παραγωγούς είναι ενιαίες σε όλες τις χώρες. Η ΕΕ παράγει αρκετά τρόφιμα για τις ανάγκες της και οι γεωργοί κερδίζουν καλά τη ζωή τους. Η ανεπιθύμητη παράπλευρη συνέπεια αυτής της πολιτικής είναι η υπερβολική παραγωγή, που καταλήγει σε θουά πλεονασμάτων. Από τη δεκαετία του 1990, οι προτεραιότητες είναι να εξαλειφθούν αυτά τα πλεονάσματα και να βελτιωθεί η ποιότητα των τροφίμων.» (ιστοσελίδα ΕΕ).

Η ΕΕ, αφού πέτυχε την αυτάρκεια στην παραγωγή τροφίμων τη δεκαετία του '80, έκρινε στη δεκαετία του '90 ότι υπάρχουν πλεονάσματα τροφίμων. Όπως έκρινε ότι στην περίπτωση της Ελλάδας, υπάρχει πλεόνασμα αγροτικού πληθυσμού. Έτσι αποφάσισε και σχεδίασε την εξάλειψη αυτών των πλεονασμάτων στο σύνολο της ΕΕ. Και τη μείωση του αγροτικού πληθυσμού στην Ελλάδα (και όχι μόνο). Για την υλοποίηση των σχεδιασμών της πήρε μια σειρά μέτρων και θέσπισε σωρεία κανόνων. Θεσμοθετήθηκαν λοιπόν «ποσοτώσεις», δόθηκαν κίνητρα και επιδοτήσεις, μπήκαν απαγορεύσεις και πρόστιμα για την επίτευξη των στόχων. Και το σχέδιο πέτυχε, τα πλεονάσματα εξαλείφθηκαν. Προέκυψαν όμως μια σειρά «παράπλευρων απωλειών», οι οποίες βέβαια, για αυτούς που γνώριζαν τα σχέδια, ήταν προβλέψιμες. Μάλιστα όχι μόνο μπορούσαν να προβλεφτούν αλλά ήταν και αποδεκτές και για πολλούς από αυτούς επιθυμητές!

Στην Ελλάδα συγκεκριμένα ο αγροτικός πληθυσμός το 1980 –μια χρονιά πριν την ένταξη στην ΕΟΚ– αποτελούσε το 34% του ενεργού πληθυσμού της χώρας, ενώ το 2009 έπεσε στο 10,8%. Η μείωση αυτή οδήγησε και συνδυάστηκε με το ρεύμα αστικοποίησης του πληθυσμού και αυτό

συνέβη σε συνθήκες αποβιομηχανοποίησης (μείωσης των θέσεων εργασίας στο δευτερογενή τομέα της οικονομίας). Η ύπαιθρος σε πολλές ορεινές περιοχές παρουσιάζει εικόνες ερήμωσης. Μια σειρά καλλιεργειών και δραστηριοτήτων απαγορεύτηκαν ή μειώθηκαν στο ελάχιστο, όπως σταφίδα, σταφύλια, ζαχαρότευτλα, καπνός, μπαμπάκι κ.λπ. Η Ελλάδα, χώρα με παραδοσιακή γεωργία, ενώ είχε πλεόνασμα στο Αγροτικό Εμπορικό Ισοζύγιο 85 εκατομμυρίων \$ το 1980, έφτασε το 2009 να έχει έλλειμμα 3,6 δισεκατομμύρια ευρώ. (αντιτετράδια της Εκπαίδευσης, τεύχος 98).

Το γενικό πλαίσιο των συνθηκών που οδήγησαν σε αυτή την καταστροφική ανατροπή είναι η μετατροπή της παραδοσιακής γεωργίας σε βιομηχανοποιημένη και μάλιστα σε εποχή κυριαρχίας των πολυεθνικών, της βιοτεχνολογίας, του καζίνο-καπιταλισμού και της ΕΕ. Συγκεκριμένα η ΕΕ έθετε τους στρατηγικούς στόχους και διευκόλυνε την επικράτηση του νέου τύπου γεωργίας. Σύμφωνα με τους ευρωπαϊκούς κανόνες η γεωργική παραγωγή υπόκειται σε ποσοτικούς περιορισμούς (ποσοτώσεις), σε ποιοτικούς ελέγχους (για την ασφάλεια και την υγεία του πληθυσμού!) και αυτά σε συνθήκες οικονομικού ανταγωνισμού.

Για να διακινηθεί πλέον ένα αγροτικό προϊόν πρέπει να είναι τυποποιημένο, πιστοποιημένο και σε ανταγωνιστική τιμή. Η τυποποίηση απαιτεί βιοτεχνική ή βιομηχανική επεξεργασία. Η πιστοποίηση απαιτεί ελέγχους από ειδικούς επιστήμονες και τεχνίτες σε κατάλληλα εξοπλισμένα εργαστήρια. Κάτι που κοστίζει. Είναι ευνόητο ότι ο παραδοσιακός αγρότης με το μικρό κλήρο δεν μπορεί να ανταποκριθεί σε αυτές τις προδιαγραφές. Έτσι η ελληνική γεωργία κηρύχθηκε παράνομη και αποκλείστηκε από τις αγορές!

Παράδειγμα: στη Ζάκυνθο δεν υπάρχει σφαγείο. Έτσι είτε ο κτηνοτρόφος θα σφάζει

μόνος του το ζώο στο χωράφι, παράνομα είτε, αν θέλει να είναι νόμιμος, πρέπει να το στείλει στην Πελοπόννησο να σφαχτεί νόμιμα και μετά να το ξαναφέρει στο νησί. Διαικασία βέβαια με απαγορευτικό κόστος. Υπέροχοι νόμοι σε συνδυασμό με ανύπαρκτη υποδομή είναι σύλληψη νοσηρών εγκεφάλων.

Όμως εκτός από τους μικρούς αγρότες κλείσανε και θα κλείσουν ακόμα και άλλες παλιές μεγάλες βιομηχανίες τροφίμων. Επίσης οι βιομηχανίες ζωοτροφών, φυτοφαρμάκων, λιπασμάτων κ.λπ. Έτσι η χώρα εξαρτάται σε μεγάλο ποσοστό από τις εισαγωγές κρέατος, αλεύρων, ζωοτροφών, φυτοφαρμάκων, σπόρων, λιπασμάτων. Αν για κάποιο λόγο... καθυστερήσουν οι εισαγωγές αυτών των ειδών ο κόσμος θα πεινάσει.

Πολλοί απέδωσαν ευθύνες στους αγρότες για αυτή την εξέλιξη. Τους είπαν τεμπέληδες που τους αρέσει να αράζουν στο καφενείο, απατεώνες που δηλώνουν ψεύτικα στοιχεία για τη σοδεία τους και τα χωράφια τους για να πάρουν μεγαλύτερη επιδότηση, αμόρφωτους. Και ασφαλώς οι χαρακτηρισμοί αυτοί τους ταιριάζουν. Οι αγρότες άλλωστε δεν φημίζονται για το μορφωτικό τους επίπεδο! Υπάρχει μόνο μια μικρή λεπτομέρεια. Για να μπορεί κάποιος στην εποχή μας να είναι σωστός...αγρότης και ανταγωνιστικός, θα έπρεπε να έχει μεγάλο κλήρο, να είναι βιομήχανος, χημικός, τεχνολόγος τροφίμων, να διαθέτει οργανωμένα εργαστήρια, να κάνει έρευνα αγοράς στο... εσωτερικό όλης της ΕΕ. Αλίτες υπάρχουν και δεν είναι οι αγρότες αλλά αυτοί που απαιτούν τόσα από αυτούς.

Έτσι οι «κουτόφραγκοι» με τις επιδοτήσεις τους, τους ωραίους τους νόμους και με τη συνδρομή των ελληνικών κυβερνήσεων, των αγροτικών συνεταιρισμών, των ελεγκτών, των επιτροπών, των καλοθελητών κατέστρεψαν την ελληνική γεωργία. Στη χώρα αλωνίζουν πια οι πολυεθνικές των ισχυρών της ΕΕ και όχι μόνο. Ακόμα η κατ' εξαίρεση ύπαρξη μιας ή δυο ελληνικών πολυεθνικών δεν αλλάζει σε τίποτα το γενικό συμπέρασμα.

κές επιχειρήσεις υπάρχει πια (2008) η «δικιά μας» αγορά των 500 εκατομμυρίων καταναλωτών και οι ξένες αγορές.

«Υπό το πρίσμα του γεγονότος ότι, βάσει της συνθήκης της Ρώμης, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα αποτελεί τελωνειακή ένωση (η οποία ολοκληρώθηκε με το πέρας της μεταβατικής περιόδου το 1970), διαθέτει εξ ορισμού αποκλειστική αρμοδιότητα για την εξωτερική εμπορική πολιτική.» (ιστοσελίδα ΕΕ). Τις διαπραγματεύσεις αυτές τις διεξάγουν τα αρμόδια όργανα της ΕΟΚ και αργότερα της ΕΕ αποκλειστικά και για το σύνολό της. Η κάθε χώρα ξεχωριστά δεν μπορεί πια να διαπραγματεύεται για τον εαυτό της. Η ΕΕ είναι μία αδιαίρετη εμπορική οντότητα. Μάλιστα όπως επίσημα η ίδια ισχυρίζεται: «Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μία από τις σημαντικότερες εμπορικές περιοχές στον κόσμο και διαδραμάτιζε ανέκαθεν σπουδαίο ρόλο στις δομές που είναι υπεύθυνες για τη διευκόλυνση του παγκόσμιου εμπορίου: (δηλαδή) τη Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (GATT 1947), και στη συνέχεια τον ΠΟΕ (1995).» Και με ακόμα μεγαλύτερη έμφαση τονίζει: «η μεγαλύτερη εμπορική οντότητα στον κόσμο».

Πάνω από μισό αιώνα κρατούν αυτές οι διαπραγματεύσεις, οι κύκλοι, οι γύροι των συνομιλιών, και είναι σκληρές. Ένα παζάρι με πρωταγωνιστές αρχηγούς κρατών, υπουργούς οικονομικών, τραπεζίτες, καθηγητές οικονομολόγους, νομικούς του διεθνούς εμπορικού δικαίου... Τόσο σημαντικό, τόσο καθοριστικό θεωρείται το θέμα των δασμών για το εμπόριο και την οικονομία των χωρών! Χιλιάδες σελίδες θα καταλαμβάνουν και απίθανες λεπτομέρειες, φαντάζομαι, ότι περιλαμβάνουν οι νόμοι, οι κανόνες, οι συμφωνίες για το εμπόριο και τα όργανα επίλυσης των διαφορών. Στις ανταγωνιστικές σχέσεις της ΕΕ με τις άλλες περιοχές οι δασμοί αποτελούν ένα από τα ισχυρότερα όπλα αυτού του εμπορικού και οικονομικού πολέμου.

«Το 154ο μέλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) είναι από σήμερα (16/12/20011) η Ρωσία, μετά από 18 χρόνια διαπραγματεύσεων. Μάλιστα, η Ρωσία είναι η τελευταία σημαντική οικονομία σε διεθνές επίπεδο που γίνεται μέλος του οργανισμού, 10 χρόνια αργότερα η Κίνα εντάχθηκε στον ΠΟΕ.»

Για δεκαετίες ολόκληρες παζαρεύουν τα μεγάλα και τα μικρά ζητήματα, το δούναι και λαβείν. Ένα τεράστιο αλισβερίσι πάνω σε λεπτομέρειες, σε υποσημειώσεις λεπτομερειών (ο διάβολος κρύβεται στις λεπτομέρειες) πριν καταλήξουν σε συμφωνία για τους δασμούς και τόσα άλλα που σχετίζονται με το εμπόριο. Αλλά και μετά την κατάληξη σε συμφωνία ο πόλεμος μαίνεται αμείλικτος.

Όπως οφείλει κάθε πιστός αστός, όλα τα κράτη μέλη του ΠΟΕ ορκίζονται πίστη στην ελευθερία του εμπορίου, στην απελευθέρωση των αγορών, καταριούνται και ξορκίζουν τον προστατευτισμό κ.λπ. Μόνο που η κάθε πλευρά κατηγορεί τους άλλους ότι: ασκούν προστατευτισμό, κάνουν αθέμιτο ανταγωνισμό, εφαρμόζουν μεθόδους ντάμπινγκ, κωλυσιεργούν, βάζουν προσχηματικά γραφειοκρατικά εμπόδια, επιδοτούν παράνομα την παραγωγή τους, παραβιάζουν τους νόμους και τους κανόνες του διεθνούς εμπορίου κ.λπ. Υπάρχουν άπειρα παραδείγματα τέτοιων αλληλοκατηγοριών, μέτρων και αντιμέτρων. Π.χ. «Σε νέα κρίσιμη φάση εισήλθε η διαμάχη ΗΠΑ-Ε.Ε. για τις κρατικές επιδοτήσεις προς την αμερικανική Boeing και την ευρωπαϊκή Airbus αντίστοιχα (...) Σύμφωνα με τις δηλώσεις του επιτρόπου Εμπορίου της Ε.Ε., Κάρελ ντε Γκουχτ, η 783 σελίδων αναφορά του ΠΟΕ καταδεικνύει ότι η Boeing έλαβε στο παρελθόν και συνεχίζει να λαμβάνει και σήμερα σημαντικές ενισχύσεις». (31/03/2011—ΜΜΕ).

Καθώς επεκτείνεται και βαθιάει η παγκοσμιοποίηση-εμπορευματοποίηση και προχωρούν στη μείωση των δασμών στο διεθνές εμπόριο, τα μη-δασμολογικά μέσα έρχονται στο προσκήνιο: ποσοτώσεις στις εισαγωγές, γραφειοκρατικές καθυστερήσεις στα

σύνορα, τεχνικά χαρακτηριστικά και προδιαγραφές που πρέπει να πληρούν τα εισαγόμενα προϊόντα, συνοδευτικά έγγραφα, απαιτήσεις για πρότυπα ISO, barcode, πιστοποιήσεις κ.λπ. κ.λπ. Το περιβάλλον επίσης, η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ακόμα, μετατρέπονται σε όπλα οικονομικού πολέμου. Έτσι ο εμπορικός πόλεμος παίρνει μορφές που κάποτε μοιάζουν άσχετες με το εμπόριο και τους δασμούς, κι όμως συχνά αποδεικνύονται το ίδιο ή και περισσότερο αποτελεσματικές. Είναι μάλλον για λόγους εμπορικών συμφερόντων, που συστηματικά οι οικονομικά αναπτυγμένες χώρες κατηγορούν τις φτωχές γιατί χρησιμοποιούν την παιδική εργασία, σαν τάχα να τους πήρε ο πόνος για τα παιδιά της... Ινδίας, όχι όμως και για τα παιδιά των φαναριών των ευρωπαϊκών δρόμων.

Το νόμισμα επίσης αναδεικνύεται σε ισχυρότατο όπλο στον ακήρυχτο πόλεμο των νομισμάτων, τμήμα του ευρύτερου οικονομικού πολέμου. Οι συναλλαγματικές ισοτιμίες, τα επιτόκια, οι αξίες των χρεών, οι βαθμολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας των χωρών, τα συναλλαγματικά αποθέματα, το μερίδιο κάθε νομίσματος σε αυτά, τα ισοζύγια εμπορίου και τρεχουσών συναλλαγών, τα πονταρίσματα των αγορών σε αυτά (με τέσσερα τρισεκατομμύρια ημερήσιο τζίρο στην παγκόσμια αγορά) κυμαίνονται καθημερινά. Αυτές οι διακυμάνσεις αποτελούν μέσο και αποτέλεσμα πείσεων και κερδοσκοπίας. Παρ' όλη την αστάθεια, οι υπουργοί των οικονομικών, οι κεντρικοί τραπεζίτες, βεβαιώνουν για τη προσήλωσή τους στη νομισματική σταθερότητα και στην ηρεμία των αγορών. Εν τω μεταξύ θύματα αυτού του πολέμου είναι χιλιάδες επιχειρήσεις, τραπεζικοί κολοσσοί και αρκετές χώρες. Αλλά πάνω από όλα, οι εργαζόμενοι, οι λαοί, οι προλετάριοι. Πάντως όσο και αν ορκίζονται πίστη στο ελεύθερο εμπόριο και στους κανόνες του δεν διστάζουν να επιβάλουν εμπορικούς αποκλεισμούς, εμπάργκο, όπως στην Κούβα, όταν αυτό υπαγορεύει η πολιτική τους και τα ευρύτερα συμφέροντά τους. Και βιομηχανική κατασκοπία χρησιμοποιούν και τα αεροπλανοφόρα επιστρατεύουν.

Συνοψίζοντας, το κεφάλαιο ως άτομο, ως επιχείρηση και ως άρχουσα τάξη έχει ως ιδανικό του το ελεύθερο εμπόριο, την απρόσκοπτη πρόσβασή του στην παγκόσμια αγορά. Γιατί κυρίως μέσω του εμπορίου γίνεται η διάθεση των προϊόντων, που χωρίς αυτήν δεν έχει νόημα η παραγωγή τους, γιατί στις εμπορικές συναλλαγές ισχύει ο νόμος του άνισου οφέλους (ακόμα και όταν στη συναλλαγή προκύπτει αμοιβαίο όφελος αυτό είναι αναγκαστικά άνισο). Μόνο που, όπου διαθέτει εξουσία (πολιτική, οικονομική, στρατιωτική κ.λπ.) θεωρεί την αγορά δικιά του και ζητά αποκλειστικότητα, ενώ θέλει ανοικτές τις αγορές των άλλων. Έτσι συνεργάζονται και καταλήγουν σε συμφωνίες, ενώ την ίδια στιγμή ανταγωνίζονται και σχεδιάζουν την ανατροπή των συμφωνιών σε πιο ευνοϊκές για τα συμφέροντά του ο καθένας μορφές.

Η εμπορική και οικονομική ισχύς είναι παράμετροι της ευρύτερης, της συνολικής ισχύος, της πολιτικής ισχύος, η οποία και επιστρατεύ-

εται προκειμένου να αποκομιστούν πλεονεκτήματα στις διάφορες συνεργασίες και μοιρασιές. Με άλλη διατύπωση: στον οικονομικό πόλεμο οι ανταγωνιζόμενοι χρησιμοποιούν οτιδήποτε μπορεί να λειτουργήσει ως όπλο. Έτσι οι συμφωνίες τους γίνονται με βάση τον εκάστοτε συσχετισμό συνολικής πολιτικής ισχύος. Αυτή άλλωστε ως εξουσία, ως δύναμη, ως κυριαρχία είναι και η κυρίαρχη επιδίωξη.

Σε αντίθεση με όλους αυτούς τους ανταγωνισμούς, τις συγκρούσεις συμπεριφορών, τις αντιπαραθέσεις με τις τρίτες χώρες, τις χρονοβόρες διαδικασίες, την καχυποψία, την υπονόμηση, τις καταγγελίες, το αλισβερίσι των δασμών, τα άμεσα και έμμεσα μέτρα προστατευτισμού, στο εσωτερικό της, εντός της ΕΕ, στην αρχιτεκτονική της δόμησής της, επικρατεί άλλη λογική, άλλοι κανόνες, άλλες σχέσεις.

Η ΕΕ οικοδομήθηκε με την βολική για το χρηματιστικό κεφάλαιο υπόθεση ότι: στις σχέσεις μεταξύ των χωρών μελών της επικρατεί πνεύμα αλληλεγγύης, ευγενικής άμιλλας, αδελφοσύνης, κοινότητας, ότι θεμελίό της είναι οι υψηλές ανθρώπινες αξίες. Εδώ τάχα παύει να λειτουργεί ο νόμος της ισχύος, δεν επιβάλλει ο ισχυρός τα συμφέροντά του σε βάρος των αδυνάτων. Εντός της ισχύει το «ελεύθερο» εμπόριο, το απελευθερωμένο, το οποίο θα συμβάλει στη γενική ευημερία, στην άμβλυση των ανισοτήτων και στη σύγκλιση των οικονομιών. Για την επίτευξη, τάχα, αυτού του στρατηγικού στόχου της σύγκλισης θεοπίστηκαν κανόνες, πάρθηκαν μέτρα, στήθηκαν μηχανισμοί, καθιερώθηκαν θεσμοί.

Έχουμε λοιπόν: «... ίδρυση Ταμείου Συνοχής... όπου... «Είναι επιλέξιμα μόνο τα κράτη μέλη που το κατά κεφαλή ακαθάριστο εθνικό προϊόν τους (ΑΕΠ) είναι χαμηλότερο από το 90% του κοινοτικού μέσου όρου και που έχουν εφαρμόσει πρόγραμμα με στόχο να ικανοποιηθούν τα οικονομικά κριτήρια σύγκλισης, τα οποία καθορίζονται στο άρθρο 104 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Αυτή τη στιγμή η Ελλάδα, η Ισπανία, η Ιρλανδία και η Πορτογαλία μπορούν να καλυφθούν από το Ταμείο Συνοχής. Τα 10 νέα κράτη μέλη της ΕΕ είναι επίσης επιλέξιμα μετά τη διεύρυνση (...)

...δημιουργία των διαρθρωτικών ταμείων το 1988 και γενναία προικοδότησή τους με περίπου διπλάσιο ποσοστό των πόρων του προϋπολογισμού της ΕΕ... Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) μαζί με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) αποτελούν, για την περίοδο 2007–2013, τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Εκ των δύο αυτών, το μεν ΕΚΤ επενδύει στον άνθρωπο, το δε ΕΤΠΑ επενδύει κυρίως σε υποδομές και εξοπλισμό. Κοινός στόχος και των δύο Ταμείων είναι η μείωση των ανισοτήτων που παρουσιάζονται στα κράτη μέλη και τις περιφέρειες της ΕΕ ως προς το επίπεδο διαβίωσης, την ανάπτυξη και την οικονομική και κοινωνική ευημερία...».

Ο προϋπολογισμός ο ίδιος της ΕΕ υποτίθεται ότι λειτουργεί στην ίδια κατεύθυνση. Με όλα αυτά που εκτέθηκαν πιο πάνω δύσκολα θα μπορούσε κανείς να αμφιβάλει για την ειλικρίνεια των προθέσεων της ΕΕ ως προς την πραγμάτωση της σύγκλισης. Επίσης για την αποφασιστικότητά της, για την ισχυρή της βούληση, για τους μεγάλους πόρους και για τα μέσα που διαθέτει, για την τεχνογνωσία της. Αλλά δεν...

Δεν επιβεβαιώνει η ζωή, η πράξη, τα γεγονότα τη σύγκλιση αλλά το ακριβώς αντίθετο: την κλιμακούμενη απόκλιση. Η κρίση μάλιστα που άρχισε το 2008 αποκάλυψε τα σκουπίδια τα κρυμμένα κάτω από το χαλί. Ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ, τα ελλείμματα, τα χρέη, τα επιτόκια δανεισμού, η ανταγωνιστικότητα, η ανεργία, η παραγωγικότητα και τόσο άλλοι δείκτες αποκλείουν με αυξανόμενους ρυθμούς. Σε τέτοιο βαθμό μάλιστα, που τίθεται θέμα διάλυσης της Ευρωζώνης ή έστω αποπομπής αδύναμων χωρών όπως η Ελλάδα. «...Κατά την άποψή μας, τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ευρωζώνη είναι συνέπεια των αυξανόμενων εξωτερικών ανισορροπιών και των αποκλίσεων στην ανταγωνιστικότητα μεταξύ

του πυρήνα και της αποκαλούμενης περιφέρειας...» διαβάζουμε στο ευαγγέλιο των αγορών, που συντάσσει η Standard & Poor's. Όχι μόνο έχει σχηματιστεί ένα ισχυρό κέντρο και αδύναμες περιφέρειες, αλλά το μεταξύ τους χάσμα διευρύνεται, κάτι που αποτελεί ίσως τον κυριότερο λόγο αποδυνάμωσης της ΕΕ.

Όλα τα αγαπησιάρικα, τα ανθρωπιστικά, τα δίκαια, τα ηθικά, οι υποσχέσεις για πρόοδο και ευημερία δεν είναι παρά φύλλο συκής, προπαγανδιστικό άλλοθι, ψεύδος και απάτη. Εντός της ΕΕ είναι που οι αδύναμες χώρες είναι εντελώς απροστάτευτες και εκτεθειμένες στον άγριο ανταγωνισμό των... εταίρων τους. Μέχρι τη συντριβή τους, την υποδούλωσή τους στους ισχυρούς, την εξαθλίωση των λαών, την ανθρωπιστική καταστροφή.

Κάποιοι αγαθός όμως θα μπορούσε να αναρρωτηθεί: καλά όλα αυτά, μα γιατί δεν φέρνουν αποτελέσματα οι προσπάθειες που καταβάλλουν τόσοι μηχανισμοί, επιτελεία, με τόσα μέσα, τόσους πόρους που διαθέτει η ΕΕ για τη σύγκλιση;

1 γιατί αυτά είναι ανεπαρκή και λίγα. Π.χ ο ετήσιος προϋπολογισμός της ΕΕ είναι μόνο το 1% περίπου του ΑΕΠ της ΕΕ, όταν ο προϋπολογισμός των κρατών αντιστοιχεί κατά Μ.Ο στο 44 %.

2 γιατί και αυτά τα ανεπαρκή ποσά δεν απορροφούνται, δεν δουλεύουν, γιατί έχουν μπει τόσοι κανόνες, όροι, προϋποθέσεις για την απορρόφησή τους από τους ισχυρούς και άπειρη γραφειοκρατία και διαφθορά από τους αποδέκτες των ενισχύσεων, π.χ. η Ιταλία από το ΕΣΠΑ 2007–2013 μέχρι τέλους του 2011 έχει απορροφήσει μόνο 21,72%, η Ελλάδα το 33%.

3 γιατί το χρήμα των ευρωπαϊκών κονδυλίων έγινε το κατεξοχήν χρήμα της διαφθοράς και αντιμετώπιστηκε με την αντίληψη της αρπαχτής. Για την «αντιμετώπιση» μάλιστα του ζητήματος έχουμε την: «Ευρωπαϊκή Υπηρεσία καταπολέμησης της απάτης, OLAF. Δημιουργήθηκε το 1999 με σκοπό την ενίσχυση της σημασίας και της αποτελεσματικότητας της καταπολέμησης της απάτης και άλλων παρανόμων ενεργειών εις βάρος των κοινοτικών συμφερόντων».

4 γιατί τα κριτήρια επιλογής των έργων τα θέτουν τα αρμόδια όργανα της ΕΕ, όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission), το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Αυτοί χαράσσουν τις στρατηγικές, αυτοί εξετάζουν και εγκρίνουν τα σχέδια που τους υποβάλλουν. Και εάν εγκρίνουν την πρόταση, το κράτος μέλος μπορεί να λάβει ενίσχυση μέχρι κάποιο ποσοστό του όλου κόστους του έργου. Προφανώς δεν είναι προτεραιότητα των οργάνων αυτών η κάλυψη των ιδιαίτερων αναγκών μιας χώρας ή ενός τόπου. Ούτε πείθονται οι φορείς και οι κοινωνίες για τη χρησιμότητά τους. Έστω και αν είναι για διαφορετικούς λόγους.

5 γιατί το μεγαλύτερο μέρος των ποσών που τελικά απορροφούνται επιστρέφουν ξανά στους ισχυρούς. Αφού αυτοί βάζουν τους όρους και τις υπογραφές, αυτοί διαθέτουν τις εταιρείες (με την τεχνογνωσία, με τις προδιαγραφές, με τις πιστοποιήσεις, με το μέγεθος, με τα κεφάλαια, με την πιστοληπτική ικανότητα) που μπορούν να παίρνουν τις δουλειές, τις αναθέσεις των έργων, ή να προμηθεύουν υλικά, προγράμματα και μελέτες.

Μπορούμε ακόμα να δούμε όλες αυτές τις επιτροπές, τα όργανα, τους θεσμούς, τους μηχανισμούς σύγκλισης ως αναγνώριση και ομολογία της ΕΕ ότι: οι υπάρχουσες ανισότητες δεν μπορούν να μειωθούν και να εξαλειφθούν με τις «ελεύθερες διασυναλλαγές συναλλαγές», το «απελευθερωμένο» εμπόριο. Άλλωστε κανένας αστός δεν άφησε ποτέ τη «δικιά» του αγορά εκτεθειμένη στον ανταγωνισμό χωρίς ανταλλάγματα, κανείς δεν κατήργησε τους δασμούς και τους ελέγχους μονομερώς. Καμιά σοβαρή αστική θεωρία (εκτός αν απευθύνεται στους αφελείς και στους ιθαγενείς των αποικιών) δεν τεκμηρίωσε κάτι τέτοιο. Έτσι οι εμπορικές και οι άλλες οικονομικές συναλλαγές μεταξύ των μελών της ΕΕ καθο-

ρίζονται σε μεγάλο βαθμό από την ανταγωνιστικότητα των ξεχωριστών οικονομιών και των αντίστοιχων επιχειρήσεων. Αυτή όμως είναι άνιση και μάλιστα το χάσμα ανταγωνιστικότητας διευρύνεται. Κάτι που παρατηρεί και η ίδια η κομισιόν όπως και το περίφημο World Economic Forum, στην έκθεσή του για το 2011–2012. Για τους παράγοντες, τους συντελεστές ανταγωνιστικότητας έχουν γίνει πάρα πολλές οικονομικές μελέτες. Δεν χρειάζεται να πούμε καν τις χώρες— ουραγούς μέσα στην ΕΕ, ούτε καν αυτές που ενισχύονται.

Έγινε και η ανταγωνιστικότητα ένα ακόμα άλλοθι των ισχυρών για να επιβάλλουν τα συμφέροντά τους και να δικαιολογούν την ιμπεριαλιστική εκμετάλλευση σε βάρος των λαών. Μόνο οι κομπογιαννίτες αποδίδουν την υψηλή ανταγωνιστικότητα στους χαμηλούς μισθούς. Ισχύει το αντίστροφο: «οι χώρες που έχουν υψηλή ανταγωνιστικότητα είναι αυτές που δίνουν τους υψηλό-

τερους μισθούς, που επίσης καταναλώνονται και επενδύονται σε προϊόντα που ενσωματώνουν υψηλή ανταγωνιστικότητα.»

Καθόλου τυχαία, το 1994 ο ίδιος ο Μπιλ Κλίντον υποστήριξε ότι «κάθε έθνος σαν μεγάλη επιχείρηση ανταγωνίζεται στην παγκόσμια αγορά». Έτσι η άποψη αυτή από ακαδημαϊκή μετατρέπεται σε κυρίαρχο δόγμα. Η ανταγωνιστικότητα γίνεται το άλλο όνομα της οικονομικο–πολιτικής ισχύος, της τεχνολογικής υπεροχής, του δασμολογικού αφοπλισμού των αδύναμων κρατών.

Φτάσαμε πια να μην μπορεί να κρυφτεί η αλήθεια ότι από την κατάρνηση των δασμών και την εισαγωγή του ευρώ ωφελήθηκαν οι πιο ανταγωνιστικές οικονομίες, με πρώτη και καλύτερη τη γερμανική. Τα εμπορικά πλεονάσματα της Γερμανίας είναι τα ελλείμματα των χωρών του Νότου. Για κάθε ευρώ που συνεισφέρουν οι πιο πλούσιες χώρες της ΕΕ στα κοινοτικά ταμεία εισπράττουν πολλαπλάσια μέσω της τέτοιας λειτουργίας της «κοινής αγοράς». Το εμπόριο εντός της ΕΕ ούτε ελεύθερο ούτε σκλαβωμένο μπορεί να είναι, παρά ρυθμισμένο και ελεγχόμενο με χιλιάδες κανόνες που θεσμοθετούν οι πραγματικά ισχυροί. <ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ>

1η Ιουλίου 1968

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Φρίντριχ Λιστ «Είναι πολύ έξυπνο τέχνασμα όποιος έχει κατακτήσει την κορυφή της μεγαλοσύνης, να κλωτσά μακριά τη σκάλα με την οποία ανέβηκε, προκειμένου να στερήσει από τους υπόλοιπους τα μέσα να τον φτάσουν. Κάθε έθνος που μέσω προστατευτικών δασμών και περιορισμών... (έχει κατακτήσει τεχνολογικό και παραγωγικό πλεονέκτημα)... δεν έχει τίποτε σοφότερο να κάνει από το να κλωτσήσει μακριά αυτές τις σκάλες της μεγαλοσύνης του, να κηρύξει στα άλλα έθνη τα οφέλη του ελεύθερου εμπορίου...»

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ

Καμβουνίων 9,
546 21 Θεσσαλονίκη
τηλ. 2310 256146
Κιάφας 5,
106 78 Αθήνα,
τηλ. 210 3811077

Οδηγός Αντιρατσιστικής Εκπαίδευσης

Γιώργος Τσιτάκαλος

Ο Οδηγός Αντιρατσιστικής Εκπαίδευσης, αν και αναφέρεται σε τραγικές καταστάσεις και σπάνθημα φαινόμενα, είναι ένα βιβλίο που φέρνει αισιοδοξία στην εκπαίδευση και, συνεπώς, σε ολόκληρη την κοινωνία. Μια απαραίτητη εισαγωγή της αντιρατσιστικής εκπαίδευσης στη σχολική πράξη.

Προοδευτική Εκπαίδευση

Γιώργος Γρόλλιος

Οι σημαντικότεροι θεωρητικοί της φιλελευθέρης, ριζοσπαστικής, ανανοικτικής και προοδευτικής οπτικής της εκπαίδευσης και ο τρόπος με τον οποίο η εκπαίδευση συμβάλει στην αναπαραγωγή των παραγωγικών και κοινωνικών σχέσεων εξουσίας.

Υμνώντας το Έθνος

Παρσκευή Γκόλια

Ο ρόλος των σχολικών γραμμάτων στην εθνική και πολιτική διαπαιδαγώγηση των μαθητών του ελληνικού δημοτικού σχολείου. Αξίες, στάσεις, πεποιθήσεις και στερεότυπα που συνθέτουν τη φωνή του «Έλληνα», που εμπεριέχει και συγκεντρώνει διαφορετικές ιστορικές πραγματικότητες.

και με το φως του λύκου επανέρχονται... το πανόραμα της καταστροφικής αναθεώρησης της ΚΑΠ 2014–2020

Εξοργίζει κάθε σκεπτόμενο άνθρωπο αυτής της χώρας η συνεχής αναφορά δεκάδων αστών πολιτικών και ακόμα περισσότερων παρατρεχάμενων τους δημοσιογράφων, πανεπιστημιακών, “αναλυτών” του χειρίστου είδους, στο ότι “η Ελλάδα δεν παράγει τίποτα” και ότι “χρειάζεται αλλαγή του παραγωγικού προτύπου”. Καμιά κουβέντα, όμως, από τους φωστήρες της συμφοράς για την αιτία της πραγματικά δραματικής καταστροφής που επήλθε στην αγροτική παραγωγή και τη βιομηχανία από την ένταξη της Ελλάδας στην τότε ΕΟΚ και μετέπειτα Ευρωπαϊκή Ένωση, λες και πρόκειται για φυσικό φαινόμενο... Και επειδή δεν βρίσκεται ούτε ένας έντιμος άνθρωπος στα επίσημα ΜΜΕ να θέσει ακριβώς αυτό το ερώτημα, δηλαδή το ποιος ευθύνεται γι’ αυτή τη σχεδόν ολοκληρωτική αποσάθρωση της παραγωγής στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, ας προσπαθήσουμε να δούμε την πραγματική εικόνα της αγροτικής παραγωγής μετά την ΚΑΠ [Κοινή Αγροτική Παραγωγή]

1 Σε κάθετη πτώση το αγροτικό εισόδημα. Είναι γενικά σωστό αυτό που λέγεται πως «ο αγρότης δεν θα πεινάσει». Ωστόσο, έχουν περάσει πολλές δεκαετίες από την εποχή του αυτοσυντηρούμενου αγροτικού νοικοκυριού και οι κοινωνικές συνθήκες στο χωριό, έχουν διαφοροποιηθεί σημαντικά, με αποτέλεσμα η στροφή στην εποχή της αυτοκατανάλωσης να σηματοδοτεί και ένα τεράστιο πισωγύρισμα στις κοινωνικοοικονομικές σχέσεις. Κανένας δεν μπορεί να προβλέψει το αν και το πότε θα γίνει αυτό το πισωγύρισμα. Προς το παρόν, η συντριπτική πλειοψηφία της φτωχομεσαίας αγροτιάς δέχεται την ασφυκτική πίεση της οικονομικής κρίσης και τα εντεινόμενα μέτρα που επιβάλλει το καθεστώς της ξένης εξάρτησης και υλοποιούν οι υποτελείς ελληνικές κυβερνήσεις. Έτσι, το αγροτικό εισόδημα συνεχώς μειώνεται, οι τιμές στα αγροτικά εφόδια συνεχώς αυξάνονται, οι συνεταιρισμοί διαλύονται, οι καλλιέργειες γίνονται ολοένα και πιο ασύμφορες, τα χρέη πνίγουν τα φτωχά αγροτικά νοικοκυριά, τα χωριά βουλιάζουν στην ανέχεια. Αυτή η εικόνα επικρατεί σήμερα στην ελληνική ύπαιθρο, την ώρα που οι εκάστοτε κυβερνήσεις, προσυπογράφουν τις όλο και πιο αντιαγροτικές συμφωνίες για την εφαρμογή των καταστροφικών Κοινών Αγροτικών Πολιτικών. Αλλά και πέρα από τις συνέπειες της ΚΑΠ, τα αντιλαϊκά μέτρα του Μνημονίου και τα αλλεπάλληλα χαράτσια εφαρμόζονται με αγριότητα και πάνω στην αγροτιά που χτυπιέται ανελέητα από πολλαπλές μεριές. Κι ενώ το αγροτικό εισόδημα, λόγω των ανατιμήσεων των αγροτικών εφοδίων και των χαμηλών τιμών των αγροτικών προϊόντων, στο α’ εξάμηνο του 2011 ήδη εμφανίζει μείωση κατά 7,8%, η φτωχομεσαία αγροτιά καλείται να πληρώσει όλα τα ληστικά χαράτσια που επιβάλλουν ΕΕ–ΕΚΤ–ΔΝΤ και εφαρμόζει δουλικά η κυβέρνηση Παπαδήμου.

2 Σε τραγική κατάσταση Γεωργία–Κτηνοτροφία. Παρατηρείται μία σοβαρή μείωση της αγροτικής παραγωγής [γεωργία – κτηνοτροφία]. Τα τελευταία χρόνια, και ιδίως το 2009 και 2010, η γεωργία εμφανίζει πτωχική τάση της τάξης του 4,4% σε σχέση με το 2005. Μεγαλύτερη πτώση παρουσιάζεται στο βαμβάκι, στη

βιομηχανική ντομάτα, τα ζαχαρότευτλα, στο κρασί, στα εσπεριδοειδή, στις ελιές. Σε ό,τι αφορά την κτηνοτροφία, φέτος υπολογίζεται ότι η χώρα θα παράγει 200.000 τόνους αγελαδινού γάλακτος λιγότερους από το πλαφόν που έχει καθοριστεί στην ΕΕ, (δηλ. παράγουμε 665.000 τόνους, όταν το πλαφόν είναι 850.000 τόνοι και οι ανάγκες μας ξεπερνούν το 1.200.000 τόνους), στα εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα παραμένει η ζωική παραγωγή, ενώ μεγάλη είναι η πτώση στην αλιευτική παραγωγή. Οι τιμές όλων ανεξαιρέτως των αγροτικών προϊόντων κινούνται σε εξευτελιστικά επίπεδα, μη καλύπτοντας πολλές φορές ούτε το κόστος παραγωγής. Η μείωση της εμπορικής τιμής στο βαμβάκι αγγίζει το 15% – 20% κι ανάλογα κινείται στα σιτηρά, στο καλαμπόκι, στα κηπευτικά, ενώ σε ανάλογα εξευτελιστικές τιμές πληρώνεται στους κτηνοτρόφους το γάλα, (αγελαδινό, πρόβειο και γίδινο) και το κρέας. Οι τιμές των αγροτικών εφοδίων (σπόροι, λιπάσματα, φυτοφάρμακα, εργαλεία και μηχανήματα, ζωοτροφές, κτηνιατρικά σκευάσματα, καθαρές σειρές ζώων, κ.λπ.) που ελέγχονται από ντόπια και ξένα μονοπώλια, συνεχώς ανεβαίνουν, ανατρέποντας προς το χειρότερο τα κοστολόγια των αγροτικών προϊόντων. Ιδιαίτερα αυξημένες είναι οι τιμές των ζωοτροφών, οι οποίες καλύπτουν το 37–40% του κόστους παραγωγής της κτηνοτροφίας, ενώ εξ ίσου υψηλές είναι και οι τιμές στα καύσιμα, την ηλεκτρική ενέργεια, που καλύπτουν άλλο ένα 25–30% του κόστους παραγωγής και τέλος οι τιμές των φυτοφαρμάκων και κτηνιατρικών σκευασμάτων. Τέλος, σε ό,τι αφορά τις επιδοτήσεις, ήδη από την εφαρμογή της τελευταίας ΚΑΠ, έχουν περιοριστεί δραστικά, καθώς έχουν στο μεγαλύτερο μέρος αποσυνδεθεί από την παραγωγή. Οι άμεσες ενισχύσεις από την ΕΕ, που κατά μέσο όρο κυμαίνονται μεταξύ 35% – 40% του συνολικού αγροτικού εισοδήματος, μειώνονται με τις ετήσιες περικοπές που έχουν προβλεφθεί στο πλαίσιο της ΚΑΠ, ενώ σε πολλά προϊόντα η επιδότηση έχει εντελώς αποδεσμευτεί από την παραγωγή. Φέτος, μειωμένη θα είναι η συνδεδεμένη ενίσχυση στο βαμβάκι, λόγω αύξησης των καλλιεργούμενων στρεμμάτων.

3 Η φορολογεία και τα χαράτσια τσακίζουν και την αγροτιά. Με τα νέα μέτρα που ψηφίστηκαν το καλοκαίρι, το αφορολόγητο εισόδημα μειώνεται από τα 12.000 € στα 5.000 € με αποτέλεσμα η συντριπτική πλειοψηφία της φτωχομεσαίας αγροτιάς να αδυνατεί να καταβάλει αυτή την άδικη φορολογία. Ζητάει, δηλαδή, η κυβέρνηση να πληρώσουν φόρο εισοδήματος οι ξωμάχοι της υπαίθρου, οι οποίοι, δουλεύοντας «συν γυναίξει και τέκνοις» και ιδροκοπώντας ολομερίς κι ολονυκτίς, καταφέρνουν να έχουν ένα πενιχρό ετήσιο οικογενειακό εισόδημα που δεν φτάνει καν για την ικανοποίηση των βασικών βιοτικών αναγκών της αγροτικής οικογένειας. Με τη φορολογία στα ηλεκτροδοτούμενα ακίνητα, καλούνται οι φτωχοί άνθρωποι των χωριών να πληρώσουν βαρύ χαράτσι για το μικρό σπιτάκι που, με χίλια ζόρια, πολύ άγχος και μεγάλα χρέη, κατάφεραν να χτίσουν για να στεγάσουν την οικογένεια. (Δεν έχει, ακόμα, ξεκαθαριστεί πλήρως, αν θα πληρώσουν και για τις ηλεκτροδοτούμενες αγροτικές αποθήκες, καθώς και για τις πομώνες). Στους «υπόχρεους» αυτού των βαριού και επαίσχυντου χαρατσιού συμπεριλαμβάνονται και ζευγάρια ηλικιωμένων χωρικών —ή γριές χήρες και γέροι χήροι— που κατοικούν σε χαμόσπιτα, τα οποία, στην πλειοψηφία τους, χτίστηκαν στις δεκαετίες του '60 και του '70, τα περισσότερα με πλιθιά, ή με ταϊμεντοπλιθία και προσπαθούν να επιβιώσουν με την αγροτική «σύνταξη» των 300 ευρώ, η οποία δε φτάνει ούτε για τα άκρως αναγκαία, το καρβέλι της μέρας και τα φάρμακα του μήνα. Βαρύ χαράτσι υποχρεώνονται να πληρώσουν οι φτωχοί αγρότες και με τον πρόσφατο νόμο για τα αυθαίρετα, καθώς είναι πάρα πολλοί στα χωριά οι οποίοι, επειδή τα σπίτια τους αλλά και οι αγροτικές αποθήκες που υπάρχουν στα οικόπεδά τους, χτίστηκαν πριν από πολλά χρόνια, δεν έχουν στα χέρια τους οικοδομικές άδειες. Όλοι αυτοί καλούνται, τώρα, να πληρώσουν πολλά χρήματα για τη λεγόμενη «αποκατάσταση» κι αν δεν το κάνουν δε θα μπορούν να προχωρήσουν σε καμιά εμπράγματη δικαιοπραξία, (μεταβίβαση κ.λπ.), σε ακίνητα με αυθαίρετες κατασκευές, ή αυθαίρετες αλλαγές χρήσης. Μαζί με τα νέα, οι μικρομεσαίοι αγρότες καλούνται να πληρώσουν και παλιότερα χαράτσια, όπως: τεράστια αύξηση στα ασφάλιστρα του ΕΛΓΑ, χωρίς, μάλιστα, να καλύπτονται ασφαλιστικά όλες οι ζημιές που υπόκεινται οι καλλιέργειες και τα ζώα. Επειδή το χαράτσι αυτό αδυνατεί να το πληρώσει ένα πολύ μεγάλο μέρος των αγροτών, η κυβέρνηση επιχειρεί να το εισπράξει, με το ζόρι, παρακρατώντας το από τους λογαριασμούς που έχουν οι αγρότες στις τράπεζες για να τους κατατίθενται οι επιδοτήσεις και οι άλλες ενισχύσεις, οι αποζημιώσεις κ.λπ. Η μεγάλη αύξηση στις εισφορές του ΟΓΑ, επίσης, τη στιγμή που η λεγόμενη

αγροτική «σύνταξη» δεν είναι παρά ένα πενιχρό βοήθημα, το οποίο δίνεται εν είδει ελεημοσύνης στους ανθρώπους που ξόδεψαν μια ζωή στη δουλειά και στον αγώνα για να εξασφαλίζουν γεράματα με αξιοπρέπεια.

4 Η «Στρατηγική για το «2020». Με στόχο το ανώτατο ποσοστό κέρδους και με πρόσχημα την παγκόσμια καπιταλιστική κρίση, το ευρωπαϊκό μονοπωλιακό κεφάλαιο προχωρά ανεμπόδιο στην υλοποίηση του γνωστού αντιδραστικού προγράμματος με τίτλο «Στρατηγική για το 2020». Και ναι μεν είναι γνωστά τα επιμέρους «προγράμματα λιτότητας» που εφαρμόζονται κατά κόρον στη μεγάλη μάζα των εργατολαϊκών στρωμάτων, ωστόσο, οι συνέπειες της εφαρμογής τους στη μάζα της ευρωπαϊκής φτώχειας και μεσαίας αγροτιάς, παραμένουν συνήθως στο ημίφως της δημοσιότητας, παρά το γεγονός ότι ο απασχολούμενος αγροτικός πληθυσμός της Ευρώπης ξεπερνά τα 12 εκατομμύρια. Όπως είναι ήδη γνωστό, από τον περασμένο Οκτώβρη, έχουν κατατεθεί οι προτάσεις της Κομισιόν που αφορούν στη νέα αναθεώρηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Με βάση αυτές τις προτάσεις, το πρόβλημα που θα προκύψει για τους φτωχομεσαίους αγρότες της χώρας μας (λόγω της ιδιαιτερότητας που εμφανίζουν τα κοστολόγια της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής, όπως λ.χ. εισαγωγή σπόρων, ειδών και καθαρών σειρών ζώων, φυτοφαρμακευτικών και κτηνιατρικών σκευασμάτων, εργαλείων και μηχανημάτων, λιπασμάτων, βιταμινών, ζωοτροφών, τεχνονογώνιας, κ.λπ.), από την εφαρμογή της νέας καταστροφικής ΚΑΠ, θα αποτελέσει την ταφόπλακα για κάθε μελλοντική αγροτική δραστηριότητα.

5 Το πρότυπο του επιχειρηματία-αγρότη. Το φάντασμα του πρώην Επιτρόπου Γεωργίας της τότε ΕΟΚ, G.Mansholt, που με υπομνήματά του το 1968, εισηγούνταν τον εξοστρακισμό της ευρωπαϊκής φτωχομεσαίας αγροτιάς από την αγροτική δραστηριότητα, μέσω των αγροτικών «αναδιαρθρώσεων», στοιχειώνει και περονιάζει όχι μόνο τη νέα αναθεώρηση της ΚΑΠ 2014–2020, αλλά και όσες προηγήθηκαν. Γιατί ο ευρωπαϊκός στόχος ήταν και παραμένει, η μεγάλη αγροτική επιχείρηση, του επιχειρηματία-αγρότη και η σύνδεσή της με τα αγροδιατροφικά μονοπώλια. Και είναι περιττό να αναφέρουμε ότι όλες οι μέχρι σήμερα αποφάσεις της ΚΑΠ, οδήγησαν τη χώρα μας —την πιο γεωργική χώρα της Ευρώπης— στη μείωση του αγροτικού εισοδήματος, στην καταστροφή πάνω από 350.000 αγροτικών νοικοκυριών, στη δραστική συρρίκνωση του αγροτικού πληθυσμού, στην κατάρρευση της αγροτικής παραγωγής, στις αθρόες εισαγωγές —ομοειδών με τα εδώ παραγόμενα— αγροτικών προϊόντων.

6 Τα 30 χρόνια της καταστροφικής ΚΑΠ. Στα 30 χρόνια της ένταξης της χώρας στις ΕΟΚ–ΕΕ, η κατάσταση του λεγόμενου πρωτογενούς τομέα της παραγωγής, εμφάνισε σημαντική επιδείνωση, με αποτέλεσμα: Να καταστραφούν πάνω από 213.000 αγροτικά νοικοκυριά και να υποχρεωθούν να εγκαταλείψουν την αγροτική δραστηριότητα πάνω από 800.000 αγρότες.

Το αγροτικό εισόδημα να μειωθεί πάνω από 20% από το 2000 έως το 2008 (πριν την κρίση). Σήμερα και μετά την κρίση το αγροτικό εισόδημα εκτιμάται ό τι έχει μειωθεί πάνω από 24%.

Μετά την είσοδο της Ελλάδας στην Ε.Ο.Κ. το 1981, το εμπορικό ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων (εξαγωγές — εισαγωγές σε τρέχουσες τιμές μετατρεπόμενες σε Ευρώ) από πλεονασματικό μετατράπηκε σε έντονα ελλειμματικό (ήδη από το 1982), με συνεχή φθίνουσα πορεία (1981: + 38.367.000 €, 1991: — 311.102.000 €, 2001: — 1.003.460.000 €) και με αποκορύφωμα το έτος 2008 όπου το έλλειμμα του ισοζυγίου έφθασε τα 3.043.506.477 €. Το ίδιο συμβαίνει και με τους υπόλοιπους τομείς της πρωτογενούς παραγωγής, από την κτηνοτροφία όπου πληρώνουμε για εισαγωγές κρέατος και γαλακτοκομικών προϊόντων άλλα περίπου 3 δις €. Με

τα πλαφόν και τα πρόστιμα συνυπευθυνότητας περιορίστηκαν και μειώθηκαν οι παραγωγικές δυνατότητες της χώρας.

Έχει νομομοποιηθεί η νοθεία στο λάδι με τον κανονισμό της ΕΕ που συνοψιγόταν και η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ το 1998 με σύμφωνη γνώμη της ΓΕΣΑΣΕ-ΠΑΣΕΓΕΣ και τοπικοί ΟΑΣ. Το λάδι, εκτός από τη νοθεία, έχει τιμή παραγωγού που δεν καλύπτει το κόστος. Πέρυσι, αρκετοί ελαιώνες έγιναν καυσόξυλα, λόγω της καλύτερης τιμής στο ξύλο!

Το ποσοστό συμβολής του πρωτογενούς τομέα στο ΑΕΠ από 37% το 1981, καταβαραθρώθηκε στο 2,8% το 2010. Πάνω από 3,5 εκ. στρέμματα μη αρδευόμενης γεωργικής γης εγκαταλείφθηκαν, λόγω της ασύμφορης εκμετάλλευσής τους.

Εκατοντάδες χιλιάδες στρέμματα αμπελιών ξεριζώθηκαν, η παραγωγή κρασιού και σουλτανίνας μειώθηκε κατακόρυφα.

Εκατοντάδες χιλιάδες τόνοι εσπεριδοειδών σαπίζουν στα δέντρα, καθώς οι ασύμφωρες τιμές (π.χ. 6 λεπτά/κιλό το χυμοποιήσιμο πορτοκάλι), δεν καλύπτουν ούτε το κόστος συλλογής τους. Οι δήθεν σωτήριες λύσεις των Ομάδων Παραγωγών που διατυπώνιζε το ΥΑΑ&Τ βούλιαξαν κι αυτές μέσα στις ανεργμίστιες πολιτικές της τελευταίας κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ.

Η κτηνοτροφία οδηγείται στην καταστροφή λόγω υψηλού κόστους παραγωγής και χαμηλών τιμών στον παραγωγό. Από την ένταξη της χώρας στην ΕΟΚ η αυτάρκειά της μειώθηκε δραστικά σε όλα τα ζωοκομικά προϊόντα. Συγκεκριμένα στα πουλερικά από 100,4% σε 75%, στο χοιρινό κρέας από 84% σε μόλις 35%, στο βοδινό κρέας από 66% στο 25%, στο αιγοπρόβειο που μας ενδιαφέρει και άμεσα από 92% στο 70%. Παρατηρείται μία σοβαρή μείωση στα πρώιμα κηπευτικά γύρω στο 40% των καλλιεργούμενων εκτάσεων.

Οι συνεταιριστικές οργανώσεις, ουσιαστικά διαλύθηκαν, ενώ με το νέο Ν/σ του ΥΑΑ&Τ δημιουργούνται «νέες», με όρους και προϋποθέσεις που ευνοούν τη μεγάλη αγροτιά και τις γεωργικές επιχειρήσεις. Χάθηκαν ήδη πάνω από 1000 θέσεις εργασίας, ενώ με τη νέα συρρίκνωση θα καθούν άλλες περίπου 2000 θέσεις εργασίας.

7 Η νέα αναθεώρηση της ΚΑΠ 2014–2020. Η νέα ΚΑΠ, που εντάσσεται στο πλαίσιο «Στρατηγική Ευρώπη 2020», κινείται χωρίς περιστροφές, αστερίσκους και υποσημειώσεις, στην κατεύθυνση της ενίσχυσης των μονοπωλιακών ομίλων και των διατροφικών αλυσίδων. Η νέα ΚΑΠ, στο όνομα της ανταγωνιστικότητας και της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και με το πρόσχημα της άρσης των ανισοτήτων μεταξύ των παλιών και των νέων κρατών–μελών, αίρει κάθε καθεστώς προστασίας, «απελευθερώνει» τις αγορές αγροτικών προϊόντων και τις παραδίδει βορά στα αγροδιατροφικά μονοπώλια...

Η νέα ΚΑΠ εισηγείται πλέον ξεκάθαρα την έξοδο της φτωχομεσαίας αγροτιάς και των ψαράδων από το παραδοσιακό επάγγελμά τους, το ξεπούλημα και τη συγκέντρωση της Γης στους επιχειρηματίες αγρότες, ενώ παράλληλα δυναμώνει την παροχή των ενισχύσεων και επιδοτήσεων στις αγροτικές επιχειρήσεις, πριμοδοτεί τη δημιουργία Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων που θα διασφαλίζουν τα συμφέροντα των μεγαλοαγροτών, κατευθύνει την παράδοση του αλιευτικού πλούτου σε ντόπια και ξένα μονοπωλιακά συγκροτήματα, προτείνει την ελεύθερη είσοδο των τραπεζών στη μελλοντική χρηματοδότηση των αγροτικών επιχειρήσεων. Στη νέα πρόταση αναθεώρησης της ΚΑΠ για την περίοδο 2014–2020 οι πόροι χρηματοδότησης μειώνονται σημαντικά, οι επιδοτήσεις περιφερειοποιούνται και αποδεδμεύονται ακόμα περισσότερο από την παραγωγή και τέλος εισάγεται η έννοια της ψευδεπίγραφης «πράσινης ενίσχυσης» προς όφελος των μεγαλοαγροτών.

8 Βαθιά αντιδραστικές οι προτάσεις της Κομισιόν. Ας δούμε τι συγκεκριμένα προβλέπει η νέα αναθεωρημένη ΚΑΠ:

1. Μειώνει σημαντικά τους πόρους του Κοινοτικού Προ-

υπολογισμού που προορίζονται συνολικά για την ευρωπαϊκή Γεωργία, Κτηνοτροφία, κατά 4% (από 41,7% της περιόδου 2007–2013, στο 37,7%), δηλ. από 53,9 δις € στα 51,6 δις €. Στην επταετία 2014–2020 θα διατεθούν συνολικά 371,72 δις €, κι από αυτά τα 281,8 δις € θα πάνε για ενισχύσεις των αγορών και για άμεσες ενισχύσεις στους «δικαιούχους», δηλ. στους κατά «κύριο επάγγελμα αγρότες» (Πυλώνας 1), ενώ τα υπόλοιπα 89,9 δις € θα πάνε για «αναδιαρθρώσεις» και «ανάπτυξη της υπαίθρου», δηλ. σε τρόπους μείωσης του αγροτικού πληθυσμού που δεν τεκμηριώνει τον όρο «κατά κύριο επάγγελμα αγρότης» (Πυλώνας 2). Από τα κονδύλια αυτά, η Γαλλία καρπώνεται το 20%, η Γερμανία το 13%, η Ισπανία το 13%, η Ιταλία το 11% και η Βρετανία το 9%. Το υπόλοιπο ποσοστό το μοιράζονται αναλογικά τα άλλα 22 κράτη–μέλη!

Σε ότι αφορά τη χώρα μας τα λεγόμενα «εθνικά όρια ενισχύσεων» (αξία δικαιωμάτων, εθνικό απόθεμα, πρόσθετες ενισχύσεις) μειώνονται από 2.099,92 εκατ. € το 2014 στα 2.014,75 εκατ. € το 2017 και παραμένουν σε αυτό το επίπεδο ως το 2020. Η Κομισιόν ορίζει κάθε χρόνο το εθνικό ανώτατο όριο για το καθεστώς «βασικής ενίσχυσης», αφαιρώντας από το παραπάνω συνολικό ετήσιο ποσό, τα ποσά για τις πρόσθετες ενισχύσεις [δηλ. μείον 30% για τη λεγόμενη «πράσινη επιδότηση», μείον 2% για τους νέους αγρότες, μείον (προαιρετικά) 5% για τις μειονεκτικές περιοχές και μείον προαιρετικά έως 10% για την καταβολή συνδεδεμένων ενισχύσεων]. Με λίγα λόγια αυτό που απομένει, δηλ. περίπου το 53% του «εθνικού ορίου», αποτελεί τη συνολική αξία των δικαιωμάτων δηλ. της «βασικής ενίσχυσης». Το τι θα πάρει ο κάθε δικαιούχος προκύπτει από τη διαίρεση του εθνικού ή περιφερειακού ανώτατου ορίου με τον αριθμό των δικαιωμάτων ενίσχυσης δηλ. των δικαιούχων.

2. Καθιερώνει υποχρεωτικά, από το 2014, το «περιφερειακό πρότυπο», όπου όλα τα δικαιώματα θα είναι ίσης αξίας με βάση την «επιλέξιμη γη» ή τους «επιλέξιμους βοσκότοπους» της κάθε περιφέρειας. Η χώρα μας που κατά την προηγούμενη αναθεώρηση της ΚΑΠ είχε επιλέξει το «ιστορικό πρότυπο» για την καταβολή των δικαιωμάτων, υποχρεώνεται να πάει σταδιακά στο νέο πρότυπο. Οι προτάσεις της Κομισιόν για τη νέα ΚΑΠ εισηγούνται τα 380 €/Ha (1Ha=10 στρέμματα) για την περίοδο 2014–2020. Θυμίζουμε ότι η προηγούμενη αναθεώρηση της ΚΑΠ καθόριζε σαν μέσο δικαίωμα τα 520 €/Ha.

Οι γεωργοί και οι κτηνοτρόφοι θα κληθούν το Μάη του 2014 να δηλώσουν τι θα καλλιεργήσουν με το νέο καθεστώς, προκειμένου να λάβουν τα νέα δικαιώματα επιδότησης, παίρνοντας υπόψη και το στοιχείο του τι καλλιεργούσε ο γεωργός το 2008. Το πρόβλημα, ωστόσο, εντοπίζεται στους κτηνοτρόφους –και μάλιστα σε όσους είχαν εντατικές εκμεταλλεύσεις– όπου θα πρέπει με το νέο καθεστώς να καθορισθεί ένα τμήμα μόνιμου βοσκοτόπου ανά κεφάλι ζώου, δηλ. να υπάρχει αντιστοιχία.

3. Εισηγείται από το 2014, τη λεγόμενη «βασική ενίσχυση» (αντί της μέχρι σήμερα επιδότησης), ανάλογα με τις αγροτικές περιφέρειες και ανάλογα με το ρυθμό περιφερειοποίησης κάθε κράτους–μέλους. Το ποσοστό της «βασικής ενίσχυσης», θεωρητικά θα ξεκινά από 40% και θα φθάνει το 100%, ανάλογα με το βαθμό περιφερειοποίησης που έχει επιτευχθεί από το κράτος–μέλος. Για τη χώρα μας, που είχε επιλέξει το καθεστώς των «ιστορικών δικαιωμάτων», από το 2014 θα μπορεί θεωρητικά να δίνεται ένα ποσοστό 40% σαν «βασική ενίσχυση» και το υπόλοιπο 60% σαν ενίσχυση με βάση τα ιστορικά δικαιώματα του 2000–2002. Πάντως, μέχρι το 2019 θα πρέπει το κάθε κράτος–μέλος να έχει οριστικοποιήσει την περιφερειοποίησή του. Θα πρέπει να τονίσουμε ότι με τους όρους και τις προϋποθέσεις που μπαίνουν, η «βασική ενίσχυση» θα κυμαίνεται μεταξύ 53% και 60% της επιδότησης του κάθε νοικοκυριού. Αν πάρει κανείς υπόψη το γεγονός ότι ο μέσος κλήρος των ευρω-

παίων αγροτών είναι 12 Ha (=120 στρέμματα), ο αμερικανικός 180 Ha (=1800 στρέμματα), και ο ελληνικός 2,8 Ha (=28 στρέμματα), εύκολα αντιλαμβάνεται ότι η «βασική ενίσχυση» των 380 €, ακόμα και αν δοθεί κατά 60% (380 € X 60% X 2,8 Ha = 638,4 € το χρόνο), αποτελεί ψίχουλα.

4. Επιβάλλει τη λεγόμενη «πράσινη ενίσχυση», ένα μέτρο-χαράτσι επί όσον θα απορροφά το 30% των κονδυλίων που προορίζονται για άμεσες επιδοτήσεις. Οι προϋποθέσεις καταβολής της «πράσινης ενίσχυσης» είναι:

α) Το 7% του χωραφιού να μπαίνει σε αγρανάπαιση,

β) ο γεωργός υποχρεώνεται να καλλιεργεί τουλάχιστον τρία είδη, από τα οποία η βασική καλλιέργεια δε θα πρέπει να ξεπερνάει το 70% των χωραφίων και η μικρότερη δε θα πρέπει να είναι λιγότερη από το 5%. Οι γεωργοί με λιγότερα από 30 στρέμματα αποκλείονται του μέτρου αυτού. Ας δούμε με ένα παράδειγμα, τι σημαίνει «πράσινη ενίσχυση» για ένα μεσαίο αγρότη με 50 στρ. χωράφι, που το 7% (3,5 στρ.) μπαίνει σε υποχρεωτική αγρανάπαιση, το 70% (35 στρ.) φυτεύεται με βαμβάκι σαν βασική καλλιέργεια και το υπόλοιπο 23% (11,5 στρ.) σπέρνεται ισόποσα με τριφύλλι και καλαμπόκι. Ο αγρότης αυτός θα εισπράξει:

Από «Βασική ενίσχυση»: 50 στρ. (5 Ha) X 380 €/Ha X 60% = 1.140 €

Από «Πράσινη ενίσχυση»: 50 στρ. (5 Ha) X 380 € X 30% = 570 €

Από βαμβάκι: 35 στρ. X 280 κιλά/στρ. X 0,53 €/κιλό = 5.194 €

Από τριφύλλι: 6 στρ. X 1300 κιλά/στρ. X 0,20 €/κιλό = 1560 €

Από καλαμπόκι: 5,5 στρ. X 1000 κιλά/στρ. X 0,18 €/κιλό = 990 €

Ετήσιο εισόδημα 9.454 €.

Αντίστοιχα, ένας φτωχός αγρότης με 28 στρέμματα χωράφι, που το καλλιεργεί βαμβάκι και που δεν μπαίνει στο πρόγραμμα της «πράσινης ενίσχυσης», θα εισπράξει:

Από «Βασ. ενίσχυση»: 28 στρ. (2,8 Ha) X 380 € X 60% = 638,40 €

Από βαμβάκι: 28 στρ. X 280 κιλά/στρ. X 0,53 €/κιλό = 4.155,20 €

Ετήσιο εισόδημα 4.793,60 €.

5. Εισάγει τον όρο του «ενεργού αγρότη», με έναν απόλυτα ισοπεδωτικό ορισμό που θέτει σαν μοναδικό κριτήριο το 5% του συνολικού εισοδήματος να είναι αγροτικό, αγνοεί τα ιδιαίτερα παραγωγικά χαρακτηριστικά κάθε χώρας και τις ιδιαίτερες μορφές της γεωργίας μέσα στη χώρα. Ορίζεται πως οι επιδοτήσεις θα καταβάλλονται σε φυσικά και νομικά πρόσωπα των οποίων οι εισπράξεις από την αγροτική δραστηριότητα θα είναι πάνω από 5%. Εδώ εξαιρούνται οι αγροτοκτηνοτρόφοι που εισπράττουν επιδοτήσεις κάτω από 5.000 ευρώ.

Το χαμηλό ποσοστό που τίθεται προς το παρόν, προφανώς θα αποτελέσει την Κερκόπορτα για μελλοντική αύξηση του ποσοστού με στόχο το ξεπέταγμα της φτωχομεσαίας αγροτιάς. Ο όρος έτσι κι αλλιώς μπαίνει καταχρηστικά, παραμερίζοντας τις ιδιαίτερες του γεωργικού τομέα κάθε κράτους-μέλους.

Η χώρα μας καλείται να επιλέξει να εξαιρέσει από τις ενισχύσεις όσους δικαιούνται 400 ευρώ ή κατέχουν 4 στρέμματα. Στο όνομα της «απλοποίησης» της γραφειοκρατίας οι φτωχοί αγρότες με δήλωσή τους έως 15.10.2014 βγαίνουν από το σύστημα της ενιαίας ενίσχυσης και αποδέχονται την κατ' αποκοπήν ενίσχυση που κυμαίνεται από 500 έως 1.000 € το χρόνο.

6. Καθιερώνει προαιρετικές ενισχύσεις στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές σε ποσοστό επί του συνολικού ποσού των επιδοτήσεων έως 5%, ενίσχυση για νέους αγρότες έως 2% και συνδεδεμένες στρεμματικές ενισχύσεις έως 5%, το οποίο μπορεί να γίνει και μεγαλύτερο με την έγκριση της Κομισιόν. Δεν θα καταβάλλονται επιδοτήσεις για ποσά κάτω των 400 €, ενώ οι αγρότες της κατηγορίας αυτής θα ενισχύονται με 500–1000 € κατ' αποκοπήν.

7. Προτείνει μειώσεις στις μεγάλες ύψους αγροτικές ενισχύσεις

ως εξής: 20% για ποσά από 150.000 έως 200.000 €, 40% για ποσά από 200.000 έως 250.000 €, 70% για ποσά από 250.000 έως 300.000 € και 100% για ποσά άνω των 300.000 €. Πρόκειται για καθαρά επικοινωνιακό μέτρο, καθώς όλοι γνωρίζουν πως οι μεγαλοαγρότες που δικαιούνται τέτοια μεγάλα ποσά, εύκολα μπορούν να εμφανίσουν πλαστές δηλώσεις σε ονόματα γνωστών, συγγενών και φίλων, όπως έγινε με τις διπλοεγγραφές στις επιδοτήσεις των βαμβακιών και μάλιστα με το επίσημο κράτος να κάνει τα «στραβά μάτια».

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΕ ΝΕΟΥΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ – ΠΑΛΗ ΓΙΑ ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΚΑΠ

Η χώρα μας έχει την δυνατότητα να παράγει σχεδόν όλα τα προϊόντα που χρειάζεται και να καλύψει τις διατροφικές ανάγκες του λαού μας με φθηνά, ποιοτικά και υγιεινά προϊόντα. Είναι ακριβώς η πολιτική της Ε.Ε, όπως εκφράζεται μέσω της ΚΑΠ με την συμφωνία των ελληνικών Κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ και της ΝΔ, που έχει καταντήσει την Ελλάδα εισαγωγέα αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων, με συνέπεια να υπάρχει κάθε χρόνο 3–3,5 δις € έλλειμμα στο αγροτικό εμπορικό ισοζύγιο.

Μόνη λύση, και σ' αυτό το τεράστιο πρόβλημα, ο αγώνας της φτωχομεσαίας αγροτιάς σε κοινή δράση με τα άλλα λαϊκά στρώματα και τις αγωνιστικές συσπειρώσεις τους και η συγκρότηση του Μετώπου όλων αυτών των δυνάμεων για την ανατροπή συνολικά αυτής της βάρβαρης αντιλαϊκής πολιτικής που επιβάλλει η ΕΕ και εφαρμόζουν όλες οι φιλοευρωπαϊκές κυβερνήσεις, και τελικά για την έξοδο της χώρας μας από την ιμπεριαλιστική ΕΕ. «ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2012

Διεθνής αλληλεγγύη

Μήνυμα από την θραυτευμένη με νόμπελ ειρηνικής οργάνωση «ΜΗΤΕΡΕΣ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΜΑΗ, ΑΠΟ ΤΟ ΜΠΟΥΕΝΟΣ ΑΙΡΕΣ ΤΗΣ ΑΡΓΕΝΤΙΝΗΣ»

Προς τον αγωνιζόμενο Ελληνικό λαό...

Παιδιά μας, εγγόνια μας, τα λίγα αυτά λόγια που θα ακούσετε είναι από τις μονάδες που χάσαμε το παιδί μας και τα εγγόνια μας στα χρόνια της δικτατορίας στην Αργεντινή. Εκείνα τα χρόνια, το Δ.Ν.Τ. βρισκόταν για πολλοστή φορά στη χώρα μας, σπέρνοντας τη μιζέρια, την πείνα και την υποδούλωση του λαού μας. Το μόνο που έκαναν το παιδί μας ήταν να υπερασπίσουν το λαό μας. Αυτό ήταν το «έγκλημά» τους. Για τους λόγους αυτούς έδωσαν ό,τι πολυτιμότερο είχαν, την ίδια τους τη ζωή.

Ο πρωϊκός αγώνας σας σήμερα, σε διαφορετικές συνθήκες αλλά με τους ίδιους εχθρούς των λαών, δεν είναι διαφορετικός, κάνετε το αυτονόητο για να σώσετε τις επόμενες γενιές από την υποδούλωση. Σήμερα, αύριο και μεθαύριο, μη το βάλετε κάτω, όσα δύσκολο και ανυπέρβλητο κι αν φαίνετε, θα τα καταφέρετε. Συνεχίστε έως τη τελική νίκη.

Τώρα, τούτες τις ώρες είμαστε και δίκες σας μόνες, η σκέψη μας και τα λόγια μας είναι μαζί σας. Ξαναβλέπουμε, το δικό μας παιδί στους δρόμους της Αθήνας και της Ελλάδας, στους δρόμους του Καϊρού, στους δρόμους της Λισαβώνας και της Μαδρίτης ΝΑ ΑΓΩΝΙΖΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΝΑ ΝΙΚΟΥΝ!

Hasta la Victoria siempre!

ΚΡΙΣΗ 1929

Ομοιότητες και διαφορές με το σήμερα

Μέσα στις συνθήκες της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης που άρχισε το 1929 και κλόνισε συθέμελα ολόκληρη την οικονομία των καπιταλιστικών χωρών, έρχεται το τέλος της κεφαλαιοκρατικής σταθεροποίησης, όπως τονίζεται στην απόφαση της 12ης Ολομέλειας της Ε.Ε. της Κομιντέρν που συνήλθε το Φθινόπωρο του 1932. Η κρίση αγκάλιασε όλο τον κόσμο, προσβάλλοντας τόσο τις βιομηχανικές όσο και τις αποικιακές χώρες. Το κύριο κέντρο της κρίσης ήταν οι Ηνωμένες Πολιτείες. Τα τελευταία πριν από την κρίση χρόνια ήταν μία περίοδος που παρατηρήθηκε ισχυρή οικονομική άνοδος. Τότε κυκλοφορούσαν οι πιο αλλόκοτες ιδέες για το δήθεν άτρωτο του «νέου» αμερικάνικου καπιταλισμού μπροστά στις περιοδικές οικονομικές κρίσεις. Η κρίση σήμανε μια τρομερή αφύπνιση από αυτό το ιδεολογικό και χρηματιστικό όργιο της αστικής τάξης.

Η κρίση του '29 είχε κυκλικό χαρακτήρα και την όξυναν τα αποτελέσματα της γενικής κρίσης του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος. Βασική της αιτία ήταν η καταλήστευση των εργατών με την καπιταλιστική εκμετάλλευση, πράγμα που έβρισκε την έκφρασή του από τη μια μεριά στη γρήγορη αύξηση της παραγωγής και, από την άλλη, στο στένεμα των αγορών πώλησης, στην αδυναμία των λαϊκών στρωμάτων να αντιστοιχηθούν στις ανάγκες της αγοράς. Τα πρώτα σημάδια της κρίσης που πλησίαζε ήταν η αύξηση των αποθεμάτων πρώτων υλών.

Παρά τα πολυάριθμα σήματα κινδύνου και χωρίς να μιλήσουμε για τις επανειλημμένες προειδοποιήσεις που έκαναν οι κομμουνιστές, οι αστοί και σοσιαλδημοκράτες οικονομολόγοι όλου του κόσμου αιφνιδιαστήκαν από το ξέσπασμα της κρίσης. Για τους αισιόδοξους η οικονομική κατάρρευση ήρθε σαν χτύπημα κεραυνού. Μέσα σε μια νύχτα σμπαραλιάστηκαν οι ομορτιστικές θεωρίες των σοσιαλδημοκρατών για τον «οργανωμένο καπιταλισμό», για τον υπερμπεριαλισμό και για την «ανώτερη στρατηγική της εργασίας». Στις γραμμές της αστικής τάξης κυριαρχούσε ιδεολογικό χάος. Από την άλλη μεριά, η τρομακτική οικονομική κρίση επιβεβαίωσε πέρα για πέρα τις αναλύσεις που έκαναν οι κομμουνιστές στο πέρασμα των ετών και ιδιαίτερα την καταστροφική απόφαση του δόλου παγκόσμιου Συνεδρίου της Κομμουνιστικής Διεθνούς που πρόβλεψε ακριβώς μια τέτοια κρίση.

Οι διεθνείς αλληλοεπιδράσεις της κρίσης ήταν καταστροφικές. Στα 1933 η βιομηχανική παραγωγή των ΗΠΑ, της Αγγλίας, της Γερμανίας κ.λπ. έπεσαν κατακόρυφα. Στις αποικιακές χώρες της Άπω Ανατολής και της Λατινικής Αμερικής η κρίση έκανε θραύση. Περισσότερο όμως από όλους τα αποτελέσματα της κρίσης εμφανίστηκαν στις ΗΠΑ πιο έντονα. Η ταυτόχρονη αύξηση της παραγωγής, βιομηχανικής, αγροτικής και ο περιορισμός των αγορών υπήρξε ολέθρια. Η αγοραστική ικανότητα των μισθωτών και αγροτών έπεσε, ενώ

ταυτόχρονα το κόστος ζωής ανέβηκε γρήγορα δημιουργώντας την ιδανική συνταγή για την όξυνση της κρίσης.

Η μαζική ανεργία έφθασε σε πρωτοφανείς αριθμούς στην ιστορία του καπιταλισμού. Στις Ενωμένες Πολιτείες υπήρχαν 17.000.000 άνεργοι (χωρίς να υπολογίζουμε την τεράστια μάζα των μερικώς ανέργων), στη Γερμανία 8.000.000, στην Αγγλία 4.000.000. Σ' όλες τις βιομηχανικές καπιταλιστικές χώρες η κατάσταση ήταν η ίδια. Ο συνολικός αριθμός των ανέργων σ' όλο τον κόσμο υπολογιζόταν στα 40.000.000 - 50.000.000.

Η δυνατή κρίση άρχισε στις ΗΠΑ στις 24 του Οκτώβρη 1929 μ' ένα τρομερό πανικό στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης. Ύστερα από μια βδομάδα, οι πωλήσεις που προκάλεσε ο πανικός έφθασε στο χωρίς προηγούμενο αριθμό των 12.800.000 μετοχών που πουλήθηκαν σε μία μονάχα μέρα. Κάπου 160 δισεκατομμύρια δολάρια επενδυμένα σε τίτλους και μετοχές εξανεμίστηκαν μέσα σε τρία χρόνια. Στα χρόνια της κρίσης χρεωκόπησαν 5.761 τράπεζες, με αποθεματικά 5 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Η βιομηχανική παραγωγή έπεσε λιγυρωδώς και η συνολική αξία της κατακύλησε από τα 70 περίπου δισεκατομμύρια στα 31 δισεκατομμύρια δολάρια. Η αγροτική οικονομία, που τη μάστιζε η κρίση από το 1920 - 1921 ακόμα, εξακολούθησε να πέφτει. Η συνολική αξία της αγροτικής παραγωγής ήταν στα 1932 μονάχα η μισή τιμή της αξίας του 1929. Σ' όλη τη χώρα οι χρεωκοπημένοι καπιταλιστές, τρελοί από φόβο, αυτοκτονούσαν πέφτοντας από τα παράθυρα των ουρανοξυστών.

Οι εργοδότες κατάφευγαν χωρίς έλεος στην πατροπαράδοτη πολιτική τους, που συστήνεται στο να ρίχνουν το βάρος της κρίσης στους ώμους της εργατικής τάξης. Και μονάχα ύστερα από μακρούς αγώνες, με την καθοδήγηση του Κομμουνιστικού Κόμματος, εφαρμόστηκε ένα σύστημα -άλλωστε καθόλου ικανοποιητικό- κρατικής βοήθειας. Σ' όλη τη χώρα παρουσιάστηκαν φαινόμενα λιμοκτονίας των μαζών.

Τα ημερομίσθια των τυχερών που είχαν δουλειά ελαττώθηκαν πολύ, φθάνοντας κατά μέσο όρο το 45%. Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας το σύνολο των μισθών έπεσε στις Ηνωμένες Πολιτείες από 17,2 δισεκατομμύρια δολάρια που ήταν στα 1929 σε 6,8 δισεκατομμύρια στα 1932. Εκατομμύρια εργάτες και φάρμερς έχασαν τα σπίτια τους και τα κτήματά τους, γιατί δεν μπορούσαν να πληρώσουν έγκαιρα τα ενυπόθηκα χρέη τους.

Όπως συνήθως, περισσότερο υπέφεραν από την οικονομική αυτή πανωλεθρία οι έγχρωμοι εργάτες, που απολύθηκαν πρώτοι. Αυτή ήταν η τραγική εικόνα της καπι-

ταλιστικής Αμερικής, της φημισμένης «Ουτοπίας» του αστικού κόσμου. Έτσι έμοιαζε η χώρα, που υπέθεταν ότι έχει ανοσία στις οικονομικές κρίσεις και που ο Πρόεδρος της Χούβερ καυχιόταν στα 1929 ότι ήταν έτοιμος να εξαλείψει οριστικά τη φτώχεια. Η κατάσταση δεν ήταν καλύτερη στη Γερμανία, την Αγγλία, την Ιαπωνία, τη Γαλλία ή στις άλλες βιομηχανικές καπιταλιστικές και αποικιακές χώρες. Στην περίοδο της γενικής κρίσης παρουσιάστηκαν διάφορες θεωρίες που καλλιεργούσαν την αυταπάτη πως είναι δυνατόν στον καπιταλισμό να εξασφαλισθεί η «ολική απασχόληση» και να εξαλειφθούν η αναρχία της παραγωγής και οι κρίσεις (Τζ. Μ. Κέινς). Ορισμένες επιμένουν «στο ελεύθερο παιχνίδι των οικονομικών δυνάμεων» και στο φιλελεύθερο μοντέλο. Σε όλες όμως τις περιπτώσεις επιχειρείται η στήριξη της καπιταλιστικής τάξης και των συμφερόντων της.

Την ίδια εποχή στην ΕΣΣΔ πραγματοποιούνταν το πέρασμα από την ανασυγκρότηση στην περίοδο της ανοικοδόμησης. Αρχίζει να υλοποιείται το πρώτο πεντάχρονο πλάνο για την αύξηση της σοσιαλιστικής βιομηχανίας και τη ριζική αναμόρφωση της γεωργίας, για τη νικηφόρα πρόοδο του σοσιαλισμού. Είναι η περίοδος που εντείνεται η πάλη ανάμεσα στα δύο συστήματα,

ανάμεσα στον ετοιμοθάνατο καπιταλισμό και το σοσιαλισμό που αναπτύσσεται.

Η κρίση στην Ελλάδα

Οι επιπτώσεις του οικονομικού Κραχ στην Ελλάδα εκδηλώθηκαν στην αρχή με τη μείωση του εισαγόμενου συναλλάγματος και τους ναυτιλιακούς πόρους. Η κυβέρνηση Βενιζέλου, για να βρει διέξοδο από την κρίση, κατέφυγε από τη μια σε νέους φόρους με μια γενικότερη επίθεση στο βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων και από την άλλη σε νέα μεγάλα εξωτερικά δάνεια με δυσμενείς όρους. Το εξωτερικό χρέος αυξήθηκε, οδηγώντας τη χώρα σε αδυναμία να ανταποκριθεί στο διογκούμενο εξωτερικό χρέος. Παρά τα σκληρά μέτρα των Βενιζελικών για την προστασία της δραχμής, η χώρα δεν απέφυγε την κήρυξη του «χρεοστασίου» στην πληρωμή των τοκοχρεολυσίων των δανείων προς το εξωτερικό. Όλα τα μέτρα είχαν τη στήριξη της αστικής αντιπολίτευσης. Ο πανικός ετεροχρονισμένα καταλαμβάνει τη Σοφοκλέους και το χρηματιστήριο πέφτει. Οικονομικοί σχεδιασμοί της κυβέρνησης στοιχειώνουν. Η χρηματοπιστωτική κρίση θα κορυφωθεί το 1932, όπου οργιάζουν κερδοσκοπικά παιχνίδια (συνάλλαγμα - χρυσός). Όλα αυτά είχαν τις επιπτώσεις τους στην παραγωγή, την απασχόληση και

την κατανάλωση. Η ανεργία καλπάζει και η αγοραστική δύναμη του λαού μειώνεται. Επισήμως η ανεργία από τους 75.000 ανέργους στα 1928 εκτοξεύεται στους 237.000 το 1932. Η αντιλαϊκή πολιτική φέρνει την αντίδραση των εργαζομένων. Μεγάλες διαδηλώσεις και συλλαλητήρια πραγματοποιούνται σε πολλές περιοχές της Ελλάδας, αλλά και μαζικές κινητοποιήσεις ανέργων. Το Κράτος και οι εργοδότες καταφεύγουν στον αυταρχισμό, στην αστυνομοκρατία και τα στρατοδικεία. Είναι η περίοδος του Βενιζελικού ιδιωνύμου.

Η πάλη των εργαζομένων

Σε πλήρη αντίθεση με τη στάση των αστών και σοσιαλδημοκρατών οικονομολόγων η Κομιντέρν και η Κόκκινη Διεθνής των εργατικών συνδικάτων είχαν αντιληφθεί την επερχόμενη σοβαρή κρίση και δεν αιφνιδιάστηκαν από το ξέσπασμά της. Η Κομιντέρν στο 6ο συνέδριό της το καλοκαίρι του 1928, λίγο πριν ξεσπάσει η κρίση, προειδοποιούσε τους εργαζόμενους ότι η «οικονομική ευημερία» που οι σοσιαλδημοκράτες εξυμνούσαν σαν το ξεκίνημα μιας καινούργιας εποχής ανόδου, ήταν παροδική και θα κατέληγε οπωσδήποτε σε μια μεγάλη κρίση που θα όξυνε σε μεγάλο βαθμό την ταξική πάλη σ' όλο τον κόσμο. «ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

Αποκάλυψη τώρα! Στο φως αποκλειστική μελέτη πρόβλεψης συνεπειών καταψήφισής του μνημονίου 2

ΒΕΡΟΙΑ

Σε λίγες ώρες πρόκειται να γίνει η πιο κρίσιμη, από καταβολής Ελληνικού κράτους, ψηφοφορία στη Βουλή των Ελλήνων. Οι Έλληνες βουλευτές θα αποφασίσουν αν θα γλιτώσουμε την χρεοκοπία, υπερψηφίζοντας την Δανειακή Σύμβαση, ή θα πάμε στα Τάρταρα, κι ακόμη παραπέρα, καταψηφίζοντάς την.

Επειδή οι διάφορες μελέτες για τις συνέπειες της χρεοκοπίας, που είδαν από χτες το φως της δημοσιότητας, δεν είναι πλήρεις, **ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΟΥΜΕ**, κατ' αποκλειστικότητα, την πλήρη μελέτη (μετά και από προσομοίωση) για το τι θα συμβεί αμέσως μόλις ανακοινωθεί τυχόν καταψήφισή του Νέου Μνημονίου και της εθνοσωτήριας Δανειακής Σύμβασης.

- **Μια ώρα μετά την καταψήφισή:** Με αφετηρία και πυρήνα τούς συγκεντρωμένους πολίτες στο Σύνταγμα, θα αρχίσει επίθεση στις Τράπεζες, στα Σούπερ Μάρκετ και στα διάφορα μεγαλοκαστήματα. Πολύ σύντομα η επίθεση θα κλιμακωθεί και θα εξαπλωθεί σ' όλες τις πόλεις της επικράτειας. Όχλος πολύς και ορδές μανιασμένων πολιτών, οπλισμένων με λαστούς, πέτρες, μολότοφ, καθρόνια θα σπάνε και θα λεηλατούν τα πάντα στο δρόμο τους, χωρίς να μπορεί να τους σταματήσει καμιά δύναμη.

- **Πέντε ώρες μετά την καταψήφισή:** Θα αρχίσει μια προσπάθεια ανασυγκρότησης του κρατικού μηχανισμού με την κινητοποίηση στρατιωτικών μονάδων. Τα πρώτα τανκς θα κάνουν την εμφάνισή τους στους δρόμους της Πρωτεύουσας και των άλλων πόλεων για να βοηθήσουν την αστυνομία στην αποκατάσταση της στοιχειώδους έστω, τάξης. Ο στόχος θα επιτευχθεί τις πρώτες ηρωικές ώρες, όμως τα αστικά κέντρα της χώρας θα μοιάζουν με βομβαρδισμένα τοπία!

- **Μια μέρα μετά, Βράδυ Δευτέρας 13 Φλεβάρη:** Το απίστευτο βά-

θους βαρομετρικό χαμηλό, που θα οργανωθεί στις βόρειες χώρες της Ευρώπης, αφού πάρει πρωτοφανές ύψος και διασχίσει, με μεγάλη ταχύτητα, καθέτως την ενδιάμεση περιοχή, θα χαμηλώσει απότομα, μόλις φτάσει στον Ελληνικό εναέριο χώρο και θα ενσκήψει με φοβερή (όνομα και πράμα) σφοδρότητα στη χώρα μας. Σε όλο το μήκος και πλάτος της ελληνικής επικράτειας θα ξεσπάσουν θυελλώδεις άνεμοι 12-15 μποφόρ, χιόνια δύο μέτρων θα καλύψουν τη χώρα και στη συνέχεια πολιτικός παγετός, με θερμοκρασίες -35, -40 βαθμούς, θα παγώσουν τα πάντα, το πετρέλαιο θα τελειώσει, θα σταματήσει κάθε ανθρώπινη και μηχανική δραστηριότητα, ενώ θα έχουμε χιλιάδες θανάτους.

- **Πέντε μέρες μετά την καταψήφισή:** Απότομη και απρόβλεπτη άνοδος της θερμοκρασίας με άμεση συνέπεια να λειώσουν ταχύτατα τα χιόνια και να ξεσπάσουν, ταυτόχρονα καταρρακτώδεις βροχές. Θα βρέξει σαράντα μέρες και σαράντα νύχτες και η χώρα θα πλημμυρίσει ολοσχερώς πλην των κορυφών της Πίνδου και του Ολύμπου.

- **Πενήντα μέρες μετά την καταψήφισή:** Ως συνέπεια των ακατάσχετων βροχοπτώσεων ενεργοποιούνται όλα τα σεισμικά ρήγματα του Ελλαδικού χώρου και ακολουθούν σεισμοί και καταποντισμοί σε όλη σχεδόν τη χώρα, καταδεικνύοντας ό,τι μέχρι τότε είχε μείνει όρθιο.

- **Δύο μήνες μετά την καταψήφισή:** Μετά τους σεισμούς και τους καταποντισμούς ακολουθεί ένα κύμα λιμών και λοιμών, που εξοντώνουν και τους τελευταίους κατοίκους αυτής της γωνιάς της Ευρωπαϊκής ηπείρου.

- **Κάποια λεπτά μετά την ολοκλήρωση αυτού του άρθρου:** Μην αντέχοντας την προοπτική όλων αυτών των συνεπειών, ο συντάκτης έπεσε σε βαθιά κατάθλιψη.

<http://anexartitosima.wordpress.com>

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ Όμιλος

2012: χρονιά ζόφου αλλά και αγώνων για την ανατροπή

1. Ικανά τα 30 χρόνια για ασφαλή συμπεράσματα. Μετά 30 χρόνια καταστροφικής για το λαό πορείας μέσα στο μόρφωμα του ευρωπαϊκού ιμπεριαλισμού, το καρυδόσσουφλο της ελληνικής οικονομίας φτάνει πια στο σημείο όπου αποδεικνύεται ότι οι θυσίες στις οποίες υποβάλλεται κοντά δύο χρόνια ο λαός μας, όχι μόνο δεν κατάφεραν να εξευμενίσουν τον Μολώχ της οικονομικής εξάρτησης, αλλά αντίθετα, δημοσιονομικό έλλειμμα και δημόσιο χρέος εκτοξεύτηκαν το πρώτο στο 10% του ΑΕΠ και το δεύτερο στα 378 δις€!. Η ύφεση, την οποία βιώνουμε για τέταρτη συνεχόμενη χρονιά, φαίνεται ότι θα ξεπεράσει το 6%, η ανεργία έχει ήδη σκαρφαλώσει στο 17,7%. Τα εργατολαϊκά στρώματα και η φτωχομεσαία αγροτιά βρίσκονται σε κατάσταση απόγνωσης και το εκρηκτικό μείγμα οργής και αγανάκτησης που έχει δημιουργηθεί, χρειάζεται επανειλημμένες και «στημένες» δημοσκοπήσεις αποδοχής και προσήλωσης προς την κυβέρνηση Παπαδήμου, χρειάζεται τον «κοινωνικό διάλογο» και την «κοινωνική ειρήνη» από πλευράς κυβέρνησης και τέλος χρειάζεται την πλήρη ομοψυχία και στήριξη των ΜΜΕ, προκειμένου να κρατηθεί σε πρόσκαιρη ηρεμία. Ο ίδιος ο Παπαδήμος, γνωρίζοντας εκ των προτέρων ότι το 2012 θα είναι μία χρονιά καταγιστικών αντιλαϊκών μέτρων, στο πρόσφατο Υπουργικό Συμβούλιο, αποφάνθηκε ότι: «Είναι απαραίτητο να ξεκινήσει ο κοινωνικός διάλογος μεταξύ των εταίρων, ο οποίος θα πρέπει να γίνει με την κατάλληλη καθοδήγηση από την κυβέρνηση, προκειμένου να ληφθούν αποφάσεις μέσα σε ένα σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας...».

2. Μπροστά σε μία σκοτεινή εποχή. Τον ερχόμενο Μάρτη θα πρέπει να πληρω-

θούν στους δανειστές-τοκογλύφους 14,4 δις € σε τοκοχρεολύσια, την ίδια στιγμή που το θνησιγενές επιτελείο της κυβέρνησης ακροβατεί στα όρια της επιβιώσής του, βαλλόμενο από τους ίδιους τους συνεργούς του, σε σημείο ώστε να χρειασθεί παρέμβαση Παπούλια για να πέσουν οι τόνοι! Ωστόσο, παρά τις εσωτερικές αντιφάσεις της, η κυβέρνηση δεν παύει να σείει τη σημαία της πατριδοκαπηλείας και της υποτέλειας, δηλώνοντας μέσω του κυβερνητικού εκπροσώπου της, ότι: «...η διαπραγμάτευση με την τρόικα για το νέο δάνειο θα είναι ιδιαίτερα δύσκολη, γι' αυτό και η συζήτηση με την κοινωνία είναι αναγκαία προκειμένου να δημιουργηθεί κλίμα εμπιστοσύνης (...). Όλα θα κριθούν στις συνομιλίες τους επόμενους μήνες συμπεριλαμβανομένης και της παραμονής της χώρας στην ευρωζώνη. Σε περίπτωση αποτυχίας των συνομιλιών είμαστε εκτός ευρώ...». Η επαναλαμβανόμενη κινδυνολογία «περί επιστροφής στη δραχμή», τι άραγε περισσότερο από την ήδη πτώχευση του 25% των ελληνικών νοικοκυριών και τη συνεχιζόμενη κατάρρευση άλλων τόσων, θα σημαίνει η επιστροφή στη δραχμή; Ποιος (κυβέρνηση, κόμματα, ΕΕ, ΕΚΤ, ΔΝΤ, οικονομολόγοι, κ.λπ.) μπορεί να καθορίσει το τέλος της ελληνικής κατρακύλας, μέσα στο ήδη διαμορφωμένο υφεσιακό κλίμα της Ευρωζώνης; Πως μπορεί να λυθεί το κουβάρι των πολλαπλών αντιθέσεων (αντιθέσεις μέσα στους κόλπους των ιδίων των ευρωπαϊκών αστικών τάξεων, αντιθέσεις μεταξύ των αστικών τάξεων των κρατών-μελών της ΕΕ και της Ευρωζώνης, αντιθέσεις μεταξύ του ευρωπαϊκού ιμπεριαλισμού με τα άλλα ιμπεριαλιστικά κέντρα), που προκαλούν συνεχείς αναζωπυρώσεις της παγκόσμιας καπιταλιστικής

κρίσης; Ολόκληρη η ανθρωπότητα μπαίνει σε μία σκοτεινή εποχή, με τα ιμπεριαλιστικά κέντρα σε θέση μάχης.

3. Σήμανε η ώρα της χρεοκοπίας; Πάντως, προς το παρόν και δια στόματος του εκπροσώπου της Ο. Μπαγί, η Κομισιόν δηλώνει πως δεν υπάρχει «πρόθεση ή σχέδιο» κάποιο κράτος μέλος του ευρώ να εγκαταλείψει την Ευρωζώνη το 2012 ή αργότερα, την ίδια στιγμή που πυκνώνουν οι φωνές αναλυτών και οικονομολόγων, οι οποίοι εκτιμούν ότι έχει σημάνει η αρχή του τέλους για την ευρωζώνη. Αναφερόμενος και στην περίπτωση της Ελλάδας, ο Μπαγί τόνισε ότι αυτό που προέχει είναι να ολοκληρωθούν οι συζητήσεις για τη συμμετοχή των ιδιωτών (PSI) προκειμένου στη συνέχεια να υπάρξει συμφωνία της ευρωζώνης και της τρόικας με την ελληνική κυβέρνηση για τη νέα δανειακή σύμβαση. Θυμίζουμε πως η συμφωνία του ελληνικού Δημοσίου με τους κερδοσκόπους-δανειστές (Επιτροπή Διαπραγμάτευσης που έχουν συστήσει οι διεθνείς τράπεζες), για το «κούρεμα» του ελληνικού χρέους (PSI), σκοντάφτει πάνω στο ύψος του επιτοκίου των νέων ομολόγων, από το οποίο εξαρτάται το ύψος της «χασούρας» που θα εγγράψουν οι τράπεζες. Ωστόσο, η έκβαση του εγχειρήματος αυτού θα εξαρτηθεί και από τις εσωτερικές πολιτικές εξελίξεις και από την εξέλιξη της οικονομικής κρίσης στην Ευρώπη και από την εθελοντική συμμετοχή των ιδιωτών (τράπεζες, σκόρπιοι επενδυτές, ασφαλιστικές εταιρείες, κ.α.) στο «κούρεμα». Αν οι ιδιώτες υποχρεωθούν μέσω της θεσμοθέτησης των «Collective ActioClauses» (CACs) (των όρων δηλ. που δεσμεύουν τη μειοψηφία των επενδυτών έναντι της πλειοψηφίας), αυτό θα θεωρηθεί από τους

οίκους αξιολόγησης σαν «πιστωτικό γεγονός» και άρα η Ελλάδα έχει χρεοκοπήσει. Η τελική, όμως, πολιτική απόφαση για τη χρεοκοπία ή μη της χώρας μας, θα ληφθεί όταν η ΕΚΤ ξεκαθαρίσει ότι θα συνεχίσει άμεσα ή έμμεσα να χρηματοδοτεί τις ελληνικές τράπεζες, παρά το γεγονός ότι το «κούρεμα» θα έχει χάσει τον εθελοντικό χαρακτήρα του. Από την πλευρά του το ΔΝΤ, στο πλαίσιο του νομισματικού πολέμου ευρώ-δολαρίου, εκτιμά ότι θα πρέπει να γίνει μια νέα ανάλυση βιωσιμότητας του ελληνικού χρέους. Κάτι τέτοιο οδηγεί σε ακόμη μεγαλύτερο «κούρεμα» από το 50% που είχε αποφασίσει τον Οκτώβριο η Σύνοδος Κορυφής, οπότε θα είναι δύσκολο να πεισθούν οι αγοραστές-επενδυτές-κερδοσκοποί των ελληνικών ομολόγων να δεχθούν «κούρεμα» πάνω από 50% και μάλιστα σε εθελοντική βάση. Σε αυτή την περίπτωση, η Ελλάδα γίνεται το «μήλο της έριδος» στο νομισματικό πόλεμο ευρώ-δολαρίου. Θα πρέπει να τονίσουμε ότι τον ελληνικό λαό, δεν τον αφορά το τεχνικό μέρος των διαπραγματεύσεων της διαγραφής ποσοστού του χρέους. Ωστόσο, το πολιτικό μέρος, που προδιαγράφει νέα δεινά για τον τόπο και νέα βάρη για το λαό, είναι απαραίτητο να το γνωρίζει, ώστε να μπορεί να εκτιμήσει σωστά το βάθος της αντιλαϊκής επίθεσης των αστικών κομμάτων και των ψευτοαριστερών δεκανικιών του.

4. Η έλευση της τρόικας. Η τρόικα φτάνει στις 16 Γενάρη, έχοντας στις αποσκευές της σαρωτικές πολιτικές και ακόμα πιο σκληρά μέτρα για τα μόνιμα υποζύγια, με αντάλλαγμα τη νέα Δανειακή Σύμβαση ύψους 130 δις €. Το «μενού» των μέτρων που προτείνουν Κομισιόν, ΕΚΤ και ΔΝΤ ξεπερνούν τα 10 δις €, σύμφωνα με τις Εκθέσεις αξιολόγησης, αλλά και τις δηλώσεις των επικεφαλής των παραπάνω, που εστιάζουν τις παρεμβάσεις στο σκέλος των δαπανών, ομολογώντας με περισσή υποκρισία, ότι: «...ο ελληνικός λαός δεν αντέχει άλλους φόρους!». Ένα μέρος των μέτρων ύψους τουλάχιστον 2 δις €, αφορά τις δημοσιονομικές αποκλίσεις του 2011 και θα χαρατσωθούν στο λαό μέσα στο πρώτο τρίμηνο του 2012! Και τούτο γιατί το δημοσιονομικό έλλειμμα του 2011, θα ξεπεράσει πιθανόν το 10% του ΑΕΠ. Η εντολή που έχει η τρόικα είναι να καταλήξει σε μια οριστική λύση για την Ελλάδα. Οι δημοσιονομικοί στόχοι είναι δεδομένοι από το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα, και έμφαση θα δοθεί πλέον στα μέτρα διαρθρωτικού χαρακτήρα και στο νέο σύστημα αυστηρότερης εποπτείας, με τη μόνιμη εγκατάσταση στην Αθήνα στελεχών της Κομισιόν. Με δυο λόγια, η προτεκτορατοποίηση επισπεύδεται.

5. Η «μεταρρύθμιση» του κράτους. Η

μεταρρύθμιση του κράτους, που θα έχει «γαλλική σφραγίδα» σύμφωνα με το μνημόνιο συνεργασίας που υπεγράφη μεταξύ Ελλάδας-Γαλλίας, σημαίνει πρωτόγνωρες και βαθιές διαρθρωτικές αλλαγές στο Δημόσιο, σύμφωνα και με τις επιταγές της εξειδικευμένης Έκθεσης του ΟΟΣΑ, για το κράτος. Το ήδη έτοιμο σχέδιο των Γάλλων «εμπειρογνομώνων» που αφορά στις αλλαγές, βασίζεται στην υπόθεση ότι η πηγή της κακοδαιμονίας για το δημοσιονομικό πρόβλημα της χώρας συνδέεται άρρηκτα με το προβληματικό και δυσκίνητο Δημόσιο! Οι απολύσεις των πρώτων 150.000 δημοσίων υπαλλήλων δείχνουν κατά την τρόικα και το ντόπιο πολιτικό της προσωπικό, προς κάθε κατεύθυνση, τους ενόχους της κατάρρευσης της ελληνικής οικονομίας! Απαλλάσσονται η φοροαπαλλαγή, η φοροκλοπή, οι εισφοροδιαφυγή, η αχαλίνωτη κερδοσκοπία των εξοπλιστικών προγραμμάτων, η τραπεζική τοκογλυφία, η αρπαγή των αγροτικών επιδοτήσεων από τους εμποροβιομήχανους, το φαγοπότι των κοινοτικών προγραμμάτων, ο χρηματισμός πρωτοκλασάτων υπουργών από τον εσμό των ευρωπαϊκών και άλλων μονοπωλίων, η καταλήστευση του Δημοσίου από τα πολιτικά κόμματα, κ.λπ. Ο κόσμος της ρεμούλας και του Κεφαλαίου αθρώνεται, ενώ οι «υπεράριθμοι» εργαζόμενοι στο δημόσιο, θύματα του ρουσφετολογικού συστήματος αυτού του ίδιου κράτους που ευαγγελίζεται την κάθαρση, τιμωρούνται σαν ένοχοι, γιατί ζήτησαν δουλειά μέσα από τους μηχανισμούς των κομμάτων που επέβαλαν το ρουσφέτι! Τόση υποκρισία, τέτοια βρωμιά!

6. Σαρωτικές αντιδραστικές αλλαγές στο Δημόσιο. Ιδιαίτερο βάρος θα δοθεί στις δραστικές μειώσεις των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων, τη συρρίκνωση του δημόσιου τομέα μέσω συγχωνεύσεων και καταργήσεων υπηρεσιών και οργανισμών, τις περικοπές στις κύριες και τις επικουρικές συντάξεις, καθώς και στις κοινωνικές παροχές (επιδόματα, ασφάλιση, περίθαλψη κ.ά.). Σοβαρές παρεμβάσεις θα γίνουν και στο μισθολογικό και εργασιακό καθεστώς στον ιδιωτικό τομέα, στην κατεύθυνση του περιορισμού ακόμα και των κατώτατων μισθών, της μείωσης των ασφαλιστικών εισφορών και της περαιτέρω εξάπλωσης των ευέλικτων μορφών απασχόλησης (γενίκευση της μερικής ή εκ περιτροπής εργασίας κ.ά.). Προβλέπονται λοιπόν πάνω από 150.000 απολύσεις δημοσίων υπαλλήλων, καταργήσεις Φορέων, Οργανισμών, Ανεξάρτητων Αρχών, ακόμη και υπουργείων, και δεκάδες συγχωνεύσεις. Το ν/σ για την αναμόρφωση του κράτους που θα έλθει για ψήφιση στη Βουλή στις 15 Ιανουαρίου, ανατρέπει τις

υπάρχουσες «παρωχημένες» δομές και δημιουργεί τάχατες «νέες», πάνω στο ίδιο έδαφος των καπιταλιστικών παραγωγικών σχέσεων, με τις ίδιες σύμφυτες με το σύστημα "αδυναμίες" που ακούν στο όνομα διαφθορά, συναλλαγή και αδιαφάνεια.

7. Η γερμανογαλλική "ηθική" της υψηλής ρεμούλας. Κρατώντας τον κανόνα της ηθικής στα χέρια, Γερμανοί και Γάλλοι αποφαίνονται για τους «διεφθαρμένους» και «τεμπέληδες» Έλληνες, την ίδια στιγμή που η γερμανική Δικαιοσύνη επέβαλε πρόστιμο ύψους 140 εκατ. € στο γερμανικό μονοπώλιο Ferrostaal, κρίνοντας ότι κατέβαλε μίζες ύψους 62 εκατ. € σε κυβερνητικούς και κρατικούς παράγοντες της Πορτογαλίας και της Ελλάδας προκειμένου να εξασφαλίσει παραγγελίες υποβρυχίων τύπου 214 από τις κυβερνήσεις τους. Στην περίπτωση της Ελλάδας δόθηκαν μίζες δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ σε αρμόδιους κυβερνητικούς και κρατικούς παράγοντες, προκειμένου να εξασφαλιστεί παραγγελία τεσσάρων υποβρυχίων για τις ανάγκες του Πολεμικού Ναυτικού. Ο ελληνικός λαός πλήρωσε το 75% του συνολικού κόστους της παραγγελίας -2 δις €- προκαταβολικά, επειδή υποτίθεται ότι έπρεπε να καλυφθούν οι άμεσες ανάγκες της εθνικής άμυνας. Δέκα χρόνια αργότερα έχει παραληφθεί μόνο ένα από τα τέσσερα γερμανικά υποβρύχια τύπου 214, κι αυτό χωρίς τα οπλικά συστήματα, η κάλυψη του κόστους των οποίων θα γίνει από άλλο λογαριασμό! Οι Γερμανοί έδωσαν μίζες για να ανεβάσουν το ελληνικό δημόσιο χρέος, μόνο μέσα από τη συγκεκριμένη συμφωνία, κατά 2 δις € χωρίς να υπάρχει ουσιαστικό όφελος για την ελληνική πλευρά. Αποδεικνύεται περίτρανα στην πράξη και με αυτή την απόφαση του γερμανικού δικαστηρίου ότι οι διαφθορείς είναι τα ισχυρά μονοπώλια και διεφθαρμένοι κάποιοι υπουργοί ή ανώτατα στελέχη του κρατικού μηχανισμού. Όχι πάντως οι εργαζόμενοι που απολύονται κατά χιλιάδες.

8. Ιδιωτικοποιήσεις παντού. Συνεχίζοντας στο ίδιο τροπάρι των ιδιωτικοποιήσεων -χωρίς καν να υπάρχει έστω και για τα μάτια, καμία απόδειξη αποτελεσματικότητας- ένα μεγάλο μέρος του Δημοσίου εκχωρείται στον ιδιωτικό τομέα, με πρώτο έργο την ανάληψη από ιδιώτες των υποστηρικτικών μηχανισμών των υπουργείων. Με λίγα λόγια, οι υποστηρικτικές διαδικασίες του κράτους (πρωτόκολλο, μισθοδοσίες, προμήθειες, διοικητική μέριμνα-τεχνική βοήθεια, ελεγκτικός μηχανισμός των Φορέων) καταργούνται και περνούν στα χέρια ιδιωτών. Το 50% του ανθρώπινου δυναμικού στο ελληνικό Δημόσιο (υπολογίζονται σε 150.000), που

εργάζεται σε αυτόν τον μηχανισμό υποστήριξης, μοιραία θα οδηγηθεί στην απόλυση. Διοικητικοί υπάλληλοι που ασχολούνται με τη μισθοδοσία, υπάλληλοι πρωτοκόλλου, κλητήρες, τεχνικοί υπολογιστών, υπάλληλοι προμηθειών, καθαριστές των κτιρίων και άλλοι, χάνουν τις θέσεις τους. Η πολυδιάσπαση και η αλληλοεπικάλυψη αρμοδιοτήτων και δομών περιγράφονται στην Έκθεση του ΟΟΣΑ σαν «... μια άνευ προηγουμένου κατάσταση». Θεωρούνται δε, υπεύθυνες, για την αποστροφή των επενδύτων από τη χώρα μας, ενώ τις ταυτίζουν και με την τραγική εξέλιξη του δημοσιονομικού μας προβλήματος!

9. Έτοιμο και το φορολογικό σφαγείο. Αλλά και στον φορολογικό τομέα η Έκθεση προβλέπει αύξηση της φορολογίας στην κατοχή και στα εισοδήματα από ακίνητα, νέο φαλίδισμα των φοροαπαλλαγών για τα φυσικά πρόσωπα, κατάργηση της αυτοτελούς φορολογίας και των ειδικών εξαιρέσεων στο εισόδημα, την περιουσία και τους έμμεσους φόρους (ΦΠΑ, ειδικό φόρο κατανάλωσης κ.ά.), γενικευμένο «πόθεν έσχες» και νέου τύπου τεκμήρια για τον προσδιορισμό της εισοδηματικής και περιουσιακής κατάστασης, και συνεπώς της φοροδοτικής ικανότητας όλων των φορολογουμένων, και θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων για τη φορολόγηση των ελεύθερων επαγγελματιών και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Όλη αυτή η άρτια τεχνοκρατική ανάλυση, που αφορά συνολικά τον «εθνικό κορμό», παραδίδεται «έτοιμη προς χρήση» στα χέρια αυτών που ανυπομονούν να την εφαρμόσουν μονομερώς και αποσπασματικά. Σε όλη αυτή τη μηχανιστική αντίληψη των ασφαλίστων τεχνοκρατών, παραμένει, καλά προφυλαγμένη, στη σκοτεινή πτυχή η τεράστια δυνατότητα της «δημιουργικής λογιστικής» [που κρατούν στα χέρια τους οι κεφαλαιοκράτες, με τους νομικούς Συμβούλους, τα οργανωμένα Λογιστήρια, τη δωροδοκία, τις πολιτικές πιέσεις], να βρίσκει κάθε λογής πονηρίες και τεχνάσματα για να ξεπερνά τα «εμπόδια»

που θέτει το ίδιο το αστικό κράτος, με τους διάτρητους νόμους, τα αλληλοαναιρούμενα προεδρικά διατάγματα και τις υπουργικές αποφάσεις των πολλαπλών ερμηνειών. Και κατά πως λέει ο λαός μας: «Τι του λείπει του ψειριάρη, σκούφια με μαργαριτάρι!».

10. Πλήρης διάλυση της Ασφάλισης. Για το Ασφαλιστικό, τα μέτρα αρχίζουν να εφαρμόζονται ήδη από το πρώτο δίμηνο του 2012. Το επόμενο δεκαπενθήμερο οριστικοποιούνται οι ανατροπές στις επικουρικές συντάξεις και τα εφάπαξ, ενώ στα τέλη Φλεβάρη θα κριθεί το μέλλον των κύριων συντάξεων. Σε ότι αφορά τις τελευταίες, καθοριστικός μήνας θα είναι ο Φλεβάρης, καθώς θα υπάρχει μια πιο ξεκάθαρη εικόνα για την πορεία των εσόδων τη νέα χρονιά. Σε περίπτωση που συνεχιστεί η πτωτική πορεία των εσόδων λόγω της κρίσης, τότε θεωρείται δεδομένο πως θα ληφθούν πρόσθετα μέτρα (π.χ. αυστηρότερο πλαφόν στις υψηλές συντάξεις). Σημειώνεται πως το 2011 οι απώλειες των Ταμείων εξαιτίας της μείωσης των εσόδων από τις εισφορές (περικοπές μισθών και αύξηση ανεργίας) έφτασαν τα 4,5 δις €. Ενδεικτικό της κρισιμότητας της κατάστασης είναι πως τα δύο μεγαλύτερα Ταμεία της χώρας – δηλαδή το ΙΚΑ και ο ΟΑΕΕ – στρέφονται στον εσωτερικό δανεισμό προκειμένου να ανταποκριθούν στις τρέχουσες υποχρεώσεις (πληρωμή συντάξεων κ.α.).

11. Τα εργασιακά στο απόσπασμα. Για τα εργασιακά, και εν όψει της επίσκεψης της τρόικας, ξεκινά νέος γύρος επαφών του πρωθυπουργού με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις προκειμένου να ζητηθεί η συνδρομή των ξεπουλημένων ηγεσιών της ΓΣΕΕ, ΑΔΕΔΥ, ΠΑΣΕΓΕΣ, κ.λπ., στην παραπέρα συμπίεση των αμοιβών στον ιδιωτικό τομέα, μείωση του «μη μισθολογικού κόστους», δηλ. τις ασφαλιστικές εισφορές, τη διευκόλυνση της εξάπλωσης των «ευέλικτων» μορφών απασχόλησης, δηλ. τη μερική ή την εκ περιτροπής απασχόληση. Κι όλ' αυτά στο όνομα της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, δηλ. της αύξησης των κερδών της ντόπιας και ξένης πλουτοκρατίας. Το επιχείρημα της τρόικας είναι πως η ακόμη πιο φτηνή εργασία θα περιορίσει τα λουκάρια στην αγορά και θα φρενάρει την αλματώδη ανάπτυξη της ανεργίας. Σε ότι αφορά το «μη μισθολογικό κόστος», το υπουργείο Εργασίας ετοιμάζει σειρά πρωτοβουλιών για τη μείωση των εισφορών. [Σημ.: Η έννοια του «μισθολογικού κόστους» και η ένταξή του στο «Κυκλοφοριακό κεφάλαιο», σε αντιδιαστολή με το «Πάγιο κεφάλαιο» μιας επιχείρησης, είναι επινόηση της καπιταλιστικής οικονομίας, στην προσπάθειά της να συσκοτίσει το ρόλο της εργατικής δύνα-

μης στη δημιουργία της υπεραξίας. Για τη μαρξιστική πολιτική οικονομία η διαίρεση του κεφαλαίου περιλαμβάνει το «Σταθερό κεφάλαιο» (κτίρια, μηχανήματα, πρώτες ύλες, αποσβέσεις, καύσιμα, κ.λπ.) και το «Μεταβλητό κεφάλαιο» (μισθός εργασίας των εργατών)].

12. Οι αντιδραστικές επιλογές της κυβέρνησης Παπαδήμου. Συνοψίζοντας θα πρέπει να τονισθεί ότι το επόμενο διάστημα η κυβέρνηση ετοιμάζεται να προωθήσει και θα εφαρμόσει: Μείωση των επικουρικών συντάξεων για τρίτη φορά. Οι περικοπές που θα κινηθούν από 15% μέχρι 25%. Το σχετικό νομοσχέδιο θα κατατεθεί στη Βουλή μέχρι τις 15 Γενάρη και θα έχει αναδρομική ισχύ από 1/1/2012.

Παραπέρα μείωση των μισθών στον ιδιωτικό τομέα και την προώθηση νέων ανατροπών στις εργασιακές σχέσεις. Με την είσοδο του νέου χρόνου, η κυβέρνηση θα επιδιώξει να ανοίξει ο «διάλογος» μεταξύ των «κοινωνικών εταιρών», με στόχο την καθολική επέκταση των επιχειρησιακών συμβάσεων, που θα οδηγήσουν σε μεγάλη μείωση των μισθών και την προώθηση νέου γύρου διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, με στόχο την παραπέρα ελαστικοποίηση των εργασιακών σχέσεων.

Σαρωτικές ανατροπές και περικοπές στις αναπηρικές συντάξεις και τα επιδόματα. Με στόχο την περιστολή του αριθμού των δικαιούχων και τη μείωση των αποδοχών τους. Παρεμβάσεις που αφορούν τις κύριες συντάξεις. Κυβερνητικά στελέχη δεν απέκλειαν, μετά τις συνηνοήσεις με την τρόικα, να υπάρξει και η ψήφιση «νέου ασφαλιστικού», μέσα στους πρώτους μήνες του 2012.

Μείωση των ασφαλιστικών εισφορών για τους εργοδότες. Με στόχο την παραπέρα μείωση του λεγόμενου «εργατικού κόστους», προς όφελος των επιχειρηματιών, που θα επιφέρει ταυτόχρονα τεράστιες απώλειες εσόδων για τα ασφαλιστικά ταμεία. Πολυνομοσχέδιο που επεξεργάζεται το υπουργείο Οικονομικών και σύμφωνα με πληροφορίες θα περιέχει τα πρόσθετα μέτρα ύψους 2 με 3 δις € που θα καλύψουν την «τρύπα» του προϋπολογισμού του 2011.

Νέο φορολογικό νομοσχέδιο, που προοιωνίζεται νέα βάρη στις πλάτες μισθωτών, συνταξιούχων, αγροτών και αυτοαπασχολούμενων.

Νομοσχέδιο για το άνοιγμα των λεγόμενων «κλειστών επαγγελμάτων».

Θεωρείται πλέον βέβαιο ότι τα λαϊκά εισοδήματα θα στραγγιστούν μέχρι αίματος, στην προσπάθεια της ντόπιας ολιγαρχίας να βγει από την κρίση και να δώσει δείγματα υπακοής, εθελοδοουλίας και υποτέλειας

στα αφεντικά των Βρυξελλών. Τα γιατροσόφια της τρόικας και τα επαναλαμβανόμενα «συμπληρωματικά μέτρα», αποτελούν δείγμα υποταγής και συμβιβασμού των κομμάτων της ντόπιας ολιγαρχίας (ΠΑΣΟΚ, ΝΔ, ΛΑΟΣ) και της κυβέρνησης Παπαδήμου, προς το γερμανογαλλικό άξονα, προκειμένου να ρυθμιστούν κατά το δυνατόν το ελληνικό δημοσιονομικό έλλειμμα και το δημόσιο χρέος, σε βάρος πάντα του κόσμου της εργασίας. Παράλληλα αποτελούν και ένα ακόμα δείγμα ολόπλευρης εξάρτησης της χώρας από τα ξένα κέντρα, από τη στιγμή που η ελληνική κυβέρνηση υπακούοντας δουλικά στις επιταγές του μονοπωλιακού κεφαλαίου, είναι πρόθυμη να προσαρμοστεί στους όρους που αυτό της θέτει, μη αποκλείοντας ακόμα πιο επώδυνες προσαρμογές. Αυτή η άνευ όρων παράδοση της ντόπιας αστικής τάξης στην κυριαρχία του ευρωπαϊκού μονοπωλιακού κεφαλαίου, δίνει ποσομοιωτική απάντηση σε δεξιά και αριστερικά ιδεολογήματα περί «ισχυρής Ελλάδας», «ισότιμης σχέσης

με τα ισχυρά κράτη-μέλη της ΟΝΕ», «ιμπεριαλιστικής Ελλάδας», κ.λπ. Και της υποτίμησης –έως εξαφάνισης– της ζωτικής για το λαό αναγκαιότητας της αντιιμπεριαλιστικής πάλης.

Άμεση ανάγκη αντίστασης και παρατεταμένων αποφασιστικών αγώνων για την ανατροπή αυτής της καταστροφικής για το λαό πολιτικής

Ο ελληνικός λαός έχει μπει στο μάτι του κυκλώνα. Απειλούνται με οικονομική και κοινωνική εξαθλίωση εκατομμύρια εργαζομένων, με πραγματικό εξανδραποδισμό, χωρίς να υπάρχει η παραμικρή χαραμάδα εξόδου, αν η πολιτική αυτή συνεχιστεί. Η παραγωγική βάση της χώρας είναι διαλυμένη και κατά συνέπεια η ύφεση μόνο με ενέσιμα κεφάλαια μπορεί να ανακοπεί, στοιχείο που επιβεβαιώνει τη βαθειά εξάρτηση του ελληνικού κεφαλαίου από τα ξένα ιμπεριαλιστικά κέντρα.

Για το λαϊκό και πραγματικά αριστερό, αλλά και το ταξικό συνδικαλιστικό κίνημα

όλων των κλάδων είναι ζωτικής σημασίας το ξεσκέπασμα της αντιδραστικής προπαγάνδας που αναμασούν τα ΜΜΕ και τα αστικά κόμματα, γύρω από τη ψευδεπίγραφη «πολιτική στήριξη», την «ευρωπαϊκή αλληλεγγύη» και τη «σωτηρία της πατρίδας», τους μοχλούς δηλαδή ιδεολογικοπολιτικής χειραγώγησης, ενσωμάτωσης και εξαπάτησης των μαζών. Απέναντι σ' αυτήν τη χυδαία προπαγάνδα θα πρέπει να αντιτάξουμε την πιο πλατιά κινητοποίηση του κόσμου της εργασίας και της νεολαίας. Προβάλλει ολοένα και εντονότερη η ανάγκη της αντίστασης και του παρατεταμένου αγώνα ενάντια στην ξενόδοουλη αστική τάξη και τον ιμπεριαλισμό, η πιο πλατιά κινητοποίηση των λαϊκών-εργατικών δυνάμεων, για την ανατροπή αυτής της πολιτικής, για την εκδίωξη της τρόικας, για την έξοδο της χώρας μας από την ΕΕ – το ΔΝΤ – το ΝΑΤΟ και κάθε άλλο ιμπεριαλιστικό μηχανισμό, για την Εθνική Ανεξαρτησία και το Σοσιαλισμό. «ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2012

ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΣΗ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΑΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΕΛΜΕ ΗΜΑΘΙΑΣ Βέροια 16/01/2012

Αγαπητοί γονείς και μαθητές,

Ως εκπαιδευτική κοινότητα θεωρούμε χρέος μας να σας ενημερώσουμε για τα οδυνηρά αποτελέσματα που θα επιφέρει για την επιβίωσή μας, η επικύρωση των παλαιών και νέων δανειακών συμβάσεων με αυξημένη πλειοψηφία στη βουλή 180 τουλάχιστον βουλευτών, μαζί με την υπαγωγή του ελληνικού χρέους στο αγγλικό δίκαιο και τα διεθνή δικαστήρια.

Με την επικύρωση των συμβάσεων αυτών: Αποκτά διεθνή νομική ισχύ η, προς το παρόν, αντισυνταγματική πρώτη δανειακή σύμβαση και η υπό σύνταξη δεύτερη. Αυτό σημαίνει ότι :

- 1) ΠΑΡΑΙΤΕΙΤΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ
- 2) ΥΠΟΘΗΚΕΥΕΤΑΙ ΟΛΗ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ, ΑΚΟΜΗ ΚΑΙ Η ΤΥΧΟΝ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ
- 3) ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ
- 4) ΟΙ ΔΑΝΕΙΣΤΕΣ ΕΧΟΥΝ ΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ
- 5) Η ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΔΑΝΕΙΣΤΕΙ ΑΠΟ ΤΡΙΤΟΥΣ ΠΛΗΝ ΕΕ
- 6) ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ Ο ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΜΕ ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ ΤΗΣ (άρα ούτε τις γερμανικές αποζημιώσεις μπορεί να απαιτήσει, ούτε τυχόν δολίως υπογεγραμμένες συμβάσεις να αναθεωρήσει)
- 7) ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΠΡΟΣ ΙΔΙΩΤΕΣ (άρα θα πληρωθεί στο ακέραιο)

Επιπλέον η νομικά ισχυρότατη προς το παρόν θέση της χώρας να ρυθμίσει με απόφαση της βουλής κατά το συμφέρον της την εξυπηρέτηση του χρέους της εγκαταλείπεται εντελώς με την υπαγωγή του στο ΑΓΓΛΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ.

Κρίνοντας λοιπόν ότι κανείς πολιτικός δεν εξουσιοδοτήθηκε

να καταστήσει την Ελλάδα προτεκτοράτο και τους κατοίκους της δουλοπάροικους, ούτε έχει δικαίωμα να δεσμεύει τις τωρινές ακόμη και τις μελλοντικές γενιές με συμφωνίες που καταδικάζουν στην ανέχεια, ωθούν στην απελπισία και τη μετανάστευση,

ΚΑΛΟΥΜΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ, ΜΑΘΗΤΕΣ, ΓΟΝΕΙΣ

Να συμμετέχουμε σε κάθε ειρηνική διαμαρτυρία για την αποτροπή της επικύρωσης των παράνομων συμφωνιών, που μας ντροπιάζουν και οδηγούν στην κατάρρευση το κράτος, το πολίτευμα και το λαό μας.

ΚΑΛΟΥΜΕ ΤΗΝ ΟΛΜΕ

Να πάρει άμεσα επίσημα θέση για το περιεχόμενο των συμβάσεων και την επικείμενη επικύρωσή τους.

ΚΑΛΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

Να μη συμπράξουν σε αυτό το έγκλημα κατά της πατρίδας τους.

ΚΑΛΟΥΜΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΣ

Να εξαντλήσουν κάθε μορφή ειρηνικής διαμαρτυρίας για να εμποδίσουν την επικύρωση των δανειακών συμβάσεων, όπως άλλωστε επιτάσσει το άρθρο 120 του Συντάγματός μας:

«Η ΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΕΠΑΦΙΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ, ΠΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥΝΤΑΙ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΟΥΝΤΑΙ ΝΑ ΑΝΤΙΣΤΕΚΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΑΘΕ ΜΕΣΟ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΟΠΟΙΟΥΔΗΠΟΤΕ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙ ΝΑ ΤΟ ΚΑΤΑΛΥΣΕΙ ΜΕ ΤΗ ΒΙΑ»

Ότι και αν συμβεί, δηλώνουμε ότι ο ελληνικός λαός δε θα αναγνωρίσει ποτέ την ισχύ αυτών των κειμένων. Θα τα θεωρήσει παράνομα, προϊόντα εκβιασμού, αν όχι προδοσίας του ελληνικού λαού και του κράτους. «ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

το Δ.Σ. της ΕΛΜΕ ΗΜΑΘΙΑΣ

Θέλουν να μας αφανίσουν!

Ο νέος κρατικός προϋπολογισμός της κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ–ΝΔ–ΛΑΟΣ κομμένος και ραμμένος στα μέτρα των ξένων δανειστών και της ντόπιας ολιγαρχίας. Η ανατροπή αυτής της αντιλαϊκής πολιτικής–της πείνας, της φοροληστείας και της εξόντωσης του λαού– μόνη διέξοδος για την επιβίωσή μας

Ο κρατικός προϋπολογισμός υπήρξε πάντα μια συμπύκνωση των επίσηων κυβερνητικών οικονομικών στόχων και ένα εργαλείο για την προώθηση των επιδιώξεων της ντόπιας οικονομικής ολιγαρχίας, όπως αυτοί διαμορφώνονται μέσα στο πλαίσιο της πολιτικής ιμπεριαλιστικής εξάρτησης της χώρας. Τόσο από την άποψη ότι έρχεται να επιβάλει μια αναδιανομή του εγχώριου παραγόμενου πλούτου [μέσα από τη φορολογία, τις κοινωνικές δαπάνες, τις παροχές στο κεφάλαιο κ.λπ., που μεταφέρει μεγάλους πόρους που ανήκουν στα λαϊκά στρώματα ή απαιτούνται για την κάλυψη των κοινωνικών αναγκών στους πιστωτές του ελληνικού κράτους και σε μεγαλοεπιχειρηματίες, με τη μορφή παχυλών τόκων, «επενδυτικών κινήτρων», φοροαπαλλαγών κ.ο.κ.], όσο και από την άποψη ότι λειτουργεί σαν στήριγμα μιας εξαρτημένης καπιταλιστικής οικονομικής ανάπτυξης που διοχετεύει σημαντικό μέρος του εγχώριου πλούτου που συγκεντρώνει το κράτος σε ξένους δανειστές του, σε οικονομικές δραστηριότητες σχεδόν καθολικά συνδεδεμένες με τα προγράμματα και τις πολιτικές της ΕΕ, όπως αυτές καθορίζονται από το γερμανογαλλικό διευθυντήριο της και σε στρατιωτικές δαπάνες υπαγορευόμενες από την ένταξη της χώρας στο ΝΑΤΟ και σε άλλους ιμπεριαλιστικούς μηχανισμούς.

Οι κρατικοί προϋπολογισμοί αποτυπώνουν τα χαρακτηριστικά της φάσης που διανύει η οικονομία της χώρας και της αντίστοιχης κυβερνητικής πολιτικής που ασκείται. Αυτό αντανακλάται με ξεχωριστή ένταση και στον κρατικό προϋπολογισμό του 2012 (όπως και στους προϋπολογισμούς του 2010 και 2011), καθώς η ελληνική οικονομία έχει βυθισθεί σε μια βαθιά και συνεχιζόμενη κρίση, που απεικονίζεται στη διαρκή πτώση του ΑΕΠ της (σωρευτική πτώση κατά 12% από το 2009 – 2011), σε διαρκή και μεγάλη πτώση της ιδιωτικής και δημόσιας κατανάλωσης, της απασχόλησης, σε εκτίναξη της ανεργίας στο 17,1% το 2011, στο φούσκωμα του κρατικού χρέους από 298,5

δισ / το 2009 σε 340,3 δισ / το 2010 και σε 364,6 δισ / το 2011, όπως αναφέρει και η εισηγητική έκθεση του νέου προϋπολογισμού. Στα στοιχεία αυτά αποτυπώνονται και οι ολέθριες συνέπειες της πολιτικής που ακολουθήθηκε, της πολιτικής των δανειακών συμβάσεων με την ΕΕ και το ΔΝΤ, των μνημονίων άγριας οικονομικής αφαίμαξης του ελληνικού λαού και της υποδούλωσης της χώρας στην τρόικα. Ο νέος κρατικός προϋπολογισμός που έφερε [και ψήφισε η Βουλή] η κυβέρνηση Παπαδήμου δίνει δριμύτερη συνέχεια σ' αυτήν την πολιτική, αφού όπως υπογραμμίζει και ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης και υπουργός Οικονομίας Ε. Βενιζέλος στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού «η κατάθεση και η ψήφιση του προϋπολογισμού του 2012 εντάσσεται στην αλληλουχία των ενεργειών που οδηγούν στην πλήρη εφαρμογή της απόφασης της 26/27 Οκτωβρίου» που «συμφώνησαν ΠΑΣΟΚ, ΝΔ και ΛΑΟΣ» και «συγκρότησαν κυβέρνηση συνεργασίας με αυτή την εντολή» και ότι «η εκτέλεσή του μαζί με τις συναφείς διαρθρωτικές αλλαγές είναι προϋπόθεση για τη διασφάλιση της πλήρους και άμεσης εφαρμογής αποφάσεων της Ευρωζώνης».

Στο σκέλος των εσόδων του ο νέος προϋπολογισμός προβλέπει αύξηση κατά 7,1% σε σχέση με το 2011 (από 49,7 δισ / σε 53,3 δισ), η οποία θα προέλθει από ένα βαρύ χαράτσωμα των λαϊκών στρωμάτων που συμπεριλαμβάνει αύξηση των άμεσων φόρων των φυσικών προσώπων κατά 29,1%, από το φορολογικό χαράτσι μέσω ΔΕΗ (προβλέπεται είσπραξη 2,9 δισ / το 2012 από 700.000 το 2011), από την «εισφορά αλληλεγγύης» (όπου προβλέπεται αύξηση 46%), από την αυξημένη μηνιατική παρακράτηση (σχεδόν διπλάσια) του φόρου για τους μισθωτούς και συνταξιούχους, από το τέλος επιτηδεύματος στους ελεύθερους επαγγελματίες (προβλέπεται αυξημένη είσπραξη κατά 60%), από την εξίσωση του συντελεστή ειδικού φόρου κατανάλωσης στο πετρέλαιο θέρμανσης με εκείνο του πετρελαίου κίνησης τον Οκτώβριο του 2012 (εφταπλασιασμός της τιμής του χιλιόλιτρου), από τη διατήρηση του ύψους των εισπράξεων από έμμεσους φόρους στα ύψη του 2011 παρά την πτώση της λαϊκής κατανάλωσης κ.α. Στο σκέλος των εξόδων ο προϋπολογισμός του 2012 προβλέπει μείωση των πρωτογενών δαπανών του κράτους (δεν περιέχονται οι δαπάνες για τόκους και χρεολύσια που πρέπει να πληρώσει το κράτος) κατά 5,3% (από 51,8 δισ / το 2011 σε 49 δισ / το 2012), η οποία θα προκύψει από τη μείωση των αποδοχών και των συντάξεων των εργαζομένων στο δημόσιο κατά 3,3%, τη μείωση των αποδιδόμενων πόρων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, των κονδυλίων που θα δοθούν στους δημόσιους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, τα δημόσια νοσοκομεία και σχολεία κ.λπ. Στα ταμεία ασφάλισης η συνολική επιχορήγηση θα μειωθεί κατά 9%, με το ΙΚΑ να έχει τα πρωτεία, καθώς θα υποστεί μείωση της επιχορήγησης κατά 41%, και ακολουθούν ΟΓΑ με μείωση 23,5%, ΝΑΤ 11,5%, ΟΑΕΕ 10,6%, ενώ και η επιχορήγηση στον ΟΑΕΔ θα μειωθεί κατά 34,6% παρά την τεράστια άνοδο της ανεργίας.

Οι δαπάνες για παροχές υγείας θα μειωθούν κατά 12,9%, της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατά 9%, της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης κατά 8%, των ΤΕΙ κατά 18%, των πανεπιστημίων κατά 8%.

Ενώ όποια δαπάνη έχει σχέση με μισθούς, συντάξεις, δημόσια κοινωνικά αγαθά κατακρεουργείται, από την άλλη, τεράστια ποσά του κρατικού προϋπολογισμού θα δοθούν στους τραπεζίτες και τους ξένους τοκογλύφους: 17,5 δις / προορίζονται για πληρωμή των τόκων το 2012, που ενδεχόμενα με το «κούρεμα» των ελληνικών ομολόγων να κατέβει ως το 12,75 δις /, περίπου 41,9 δις / θα πάνε το 2012 για πληρωμή τοκοχρεολυσίων (έναντι 28,8 δις / το 2011). 32 δις / θα πάνε επίσης στο Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας για την ενίσχυση των κεφαλαίων των Τραπεζών. Σχεδόν το 70% των εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού (!) θα πάνε στους δανειστές του. Παράλληλα, σε μια στιγμή μεγάλης οικονομικής κρίσης και φοβερής ανέχειας του ελληνικού λαού οι δαπάνες για τα εξοπλιστικά προγράμματα θα αυξηθούν κατά 60% (από 600 εκ. το 2011 σε 1 δις το 2012) και οι πληρωμές στο NATO από 87 εκ. σε 106 εκ. Από τη μια η μεγάλη αύξηση της άμεσης φορολογίας των

φυσικών προσώπων (29,1%) και τα φορολογικά χαράτσια ξενιάζουν το λαϊκό εισόδημα και από την άλλη η φορολογία στις εταιρίες μειώνεται κατά 22%.

Ο κρατικός προϋπολογισμός του 2012, ενταγμένος στο μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα δημοσιονομικής στρατηγικής 2012 – 2015 που έχει υπαγορεύσει η τρόικα, θα επιδιωχθεί να υλοποιηθεί, όπως αναφέρεται και στην εισηγητική έκθεσή του, με την «εφαρμογή των θεσμικών και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων», με παρεμβάσεις στο ασφαλιστικό και φορολογικό σύστημα και με «την επιτάχυνση της υλοποίησης του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων».

Όλα αυτά δεν σημαίνουν παρά μια καινούργια καταιγίδα σκληρών αντιλαϊκών νομοσχεδίων και μέτρων μέσα το 2012 που η απόκρουσή τους προβάλλει σαν επιτακτική ανάγκη για την επιβίωση του ελληνικού λαού. «ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2011

Η ΕΚΘΕΣΗ ΜΑΘΗΤΗ 6ΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ, ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΟΡΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Σκέφτομαι και γράφω: «Η δημοκρατία στην Ελλάδα σήμερα».

Η δημοκρατία γεννήθηκε πρώτη φορά πριν από χιλιάδες χρόνια στην Ελλάδα και μετά απλώθηκε σ' όλο τον κόσμο πολύ γρήγορα, παρόλο που δεν υπήρχε Ιντερνετ. Η δημοκρατία είναι το πιο σπουδαίο από τα πολιτεύματα, είναι πολύ καλό πράγμα. Αν δεν ήταν, θα την είχαμε καταργήσει, όπως τα θερμομέτρα με τον υδράργυρο.

Δημοκρατία στην Ελλάδα σήμερα σημαίνει να μπορείς να λες ελεύθερα τη γνώμη σου, φτάνει να συμφωνεί μαζί σου ο Πρετερέρης, η Τρέμη και ο Πρωτοσάλης. Δημοκρατία επίσης είναι να μπορείς να διαδηλώνεις ελεύθερα για ό, τι πράγμα θέλεις.

Υπάρχουν χιλιάδες διαδηλώσεις για να πηγαίνεις κάθε τόσο. Θα ήθελα κι εγώ να πάω σε μια διαδήλωση που θα λέει ότι μπορούμε να τρώμε ελεύθερα σουβλάκια, τσιζμπουρκερ και άλλα σκατοφαγιά κάθε μέρα κι όχι 1 φορά το μήνα, αλλά δεν έχει φτιαχτεί ακόμα τέτοια διαδήλωση.

Σ' αυτές που γίνονται σήμερα οι μεγάλοι διαδηλώνουν για το ίδιο πράγμα αλλά ξεχωριστά. Άμα βρεθούν όλοι αυτοί που κατεβαίνουν στους δρόμους μαζί, μπορεί να τσακωθούν και να αρχίσουν τις μπουτιές.

Στις διαδηλώσεις περνάς ωραία, είναι σκέτη περιπέτεια, αρκεί να φοράς μάσκα, γυαλιά και να αντέχεις το ξύλο.

Οι μεγάλοι που πηγαίνουν σ' αυτές καλά θα κάνουν να αγοράζουν δικά τους γυαλιά γιατί την τελευταία φορά που πήγε ο μπαμπάς μου, μου πήρε τα γυαλιά του κολυμβητηρίου για να μην τον τσούζουν τα μάτια του και μου τα έχασε. Εγώ νεύριασα και μετά ...τσακώθηκε με τη μαμά, που τον έλεγε άχρηστο και πως αν ήταν άξιος θα έτρωγε κι αυτός μερικά λεφτά από αυτά που τρώγανε και οι άλλοι και τώρα δε θα αναγκαζόταν να τρέχει στις διαδηλώσεις, και να τρώει ξύλο, 40 χρονών άνθρωπος, αλλά δεν πολυκατάλαβα τι εννοούσε.

Στη Δημοκρατία ψηφίζεις όποιον θέλεις για να γίνει βουλευτής και μετά άμα δε σου αρέσει μπορείς να τον βρίσεις, να τον φασκελώσεις ή να του πετάξεις αυγό ελεύθερα. Αυτός όμως, όσες βρισιές κι αν ακούσει, δεν το κουνάει από τη θέση του, δεν καταλαβαίνει Χριστό. Οι διαφορετικοί βουλευτές μέσα στη Βουλή φωνάζουν, τσακώνονται, κάνουν τους εχθρούς και τους μαλωμένους και καμιά φορά βρίζουν ο ένας τον άλλο. Ένας είπε τους άλλους γαϊδούρια προκαιρού και μετά αυτοί τον κάνανε Υπουργό. Άρα στη Δημοκρατία μπορείς να βρίζεις ελεύθερα άμα είσαι μεγάλος. Άμα πάλι είσαι μικρός, μπορεί να σε βάλει η δασκάλα τιμωρία γιατί είπες το θοδωρή, μαλακοπίτουρα.

Σήμερα στην Ελλάδα έχουμε Δημοκρατία που είναι καλή. Το αντίθετο της Δημοκρατίας είναι η Χούντα που είναι κακή. Είναι αυτή που είχε ο μπαμπάς όταν ήταν μικρός. Στη Χούντα δεν κάνουν εκλογές και δεν κλείνουν τα σχολεία 4 μέρες. Ούτε τώρα κάνουμε εκλογές γιατί θα είναι καταστροφή για τον τόπο, λένε όλοι στις τηλεοράσεις, που δε θέλουν να χάνουμε μαθήματα και να μείνουμε αγράμματοι. Σήμερα έχουμε για πρωθυπουργό έναν πολύ καλό κύριο, τον Παπαδήμο, που αρέσει πολύ στη γιαγιά γιατί είναι σοβαρός, όμορφος, τα λέει ωραία απ' έξω χωρίς να τα διαβάξει σαν τον προηγούμενο, και έχει έρθει απ' το εξωτερικό. Η γιαγιά που έχει Αλσάμιερ νομίζει ότι είναι ο βασιλιάς και απορεί γιατί δε φοράει στολή. Το βασιλιά δεν τον είχε ψηφίσει κανείς για να μας κυβερνά, αλλά ούτε και τούτον τον έχει ψηφίσει κανείς, γι' αυτό μπερδεύεται η γιαγιά.

Δημοκρατία ακόμα είναι να κάνεις ό,τι λένε οι πιο πολλοί. Στο σχολείο μου δεν έχουμε δημοκρατία γιατί ενώ είμαστε 25 παιδιά στην τάξη, κάνουμε πάντα αυτό που θέλει η δασκάλα μας.

Στο σπίτι μας πάλι έχουμε δημοκρατία. Κάνουμε πάντα αυτό που θέλουμε ο αδερφός μου, η μαμά μου κι εγώ. Είμαστε πιο πολλοί απ' τον μπαμπά μου. Είμαστε ο λαός. Και ο μπαμπάς είναι ένας καλός κυβερνήτης που μας ακούει. Και στην Ελλάδα έχουμε δημοκρατία και στο σπίτι έχουμε δημοκρατία και θα ήμασταν όλοι ευτυχισμένοι αν, εκτός από δημοκρατία, ο μπαμπάς είχε και δουλειά... «ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

Του μαθητή της 6ης Δημοτικού
Πέτρου ...

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΔΕΠ

Δεν θα μας πτοήσουν
ούτε οι συκοφαντίες
ούτε η τρομοκρατία
Ο νόμος 4009/2011 θα καταργηθεί

συνδικαλιστικές διαδικασίες σε επίπεδο συλλόγων και η απονομιμοποίηση της δράσης και των αγωνιστικών αποφάσεων των συλλόγων των πανεπιστημιακών, αποφάσεις, που είναι στη γραμμή απόρριψης της ενσωμάτωσης της εκπαίδευσης στην επιχειρηματική κερδοφορία. Παράλληλα επιχειρούν να αποδυναμώσουν και να απαξιώσουν την αποδεδειγμένη αποτελεσματικότητα και το κύρος των μαζικών διαδικασιών των συλλόγων διδασκόντων, φοιτητών και εργαζομένων στα πανεπιστήμια.

Ως Πανελλαδική Συνάντηση Συλλόγων ΔΕΠ δηλώνουμε τα παρακάτω:

Δίνουμε ένα δημόσιο και ανοικτό αγώνα για να μην κατεδαφιστεί ο δημόσιος, δημοκρατικός και δωρεάν χαρακτήρας του πανεπιστημίου.

Έχουμε δημόσια και ανοικτά διακηρύξει ότι θα αγωνιστούμε για τη μη εφαρμογή και την τελική κατάργηση του νόμου 4009/2011.

Έχουμε δημόσια και ανοικτά διακηρύξει, στη βάση των αποφάσεων της συντριπτικής πλειονότητας των συλλόγων της πανεπιστημιακής κοινότητας, την απόφασή μας να εξαντλήσουμε κάθε προσπάθεια για να μην πραγματοποιηθούν οι εκλογές για τα συμβούλια διοίκησης, σε συνεργασία και αγωνιστικό συντονισμό με τους φοιτητές και τους εργαζόμενους στα πανεπιστήμια.

Έχουμε δημόσια και ανοικτά διακηρύξει τη συλλογική μας απόφαση ότι κάθε προσπάθεια να εφαρμοστεί ο νόμος σε ένα πανεπιστήμιο μας αφορά όλους εξίσου και ότι όσοι δοκιμάζουν να προχωρήσουν σε βήματα εφαρμογής του νόμου θα βρίσκουν μπροστά τους πανεπιστημιακούς και φοιτητές από όλη την Ελλάδα.

Είναι φανερό ότι η ματαίωση των εκλογικών διαδικασιών ενόχλησε τόσο την κυβέρνηση, που επιστρατεύει ακόμη και εισαγγελικές παρεμβάσεις και οικονομικούς εκβιασμούς προς τα πανεπιστήμια για να υποτάξει το πανεπιστημιακό κίνημα. Σε αυτή την κατεύθυνση βρίσκει αρωγούς τα φιλικά της ΜΜΕ, τα οποία προκλητικά συνεχίζουν τις συκοφαντικές επιθέσεις εναντίον των πανεπιστημιακών φορέων που αντιστέκονται στην πολιτική απαξίωσης της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Θα ήταν προτιμότερο να προβληματιστούν, η κυβέρνηση και τα διάφορα φερέφώνά της, από το γεγονός της ασήμαντης έως μηδενικής προσέλευσης των μελών ΔΕΠ στις εκλογικές διαδικασίες.

Δεν είναι τυχαίο ότι η επίθεση αυτή εκδηλώνεται τη στιγμή που η συντριπτική πλειονότητα της ελληνικής κοινωνίας βιώνει μια πρωτοφανή οικονομική εξασθλίωση και εκφράζει την πλήρη αντίθεσή της σε όλες τις μεθοδεύσεις που αποβλέπουν στην εφαρμογή της και στη συγκάλυψη των υπευθύνων μέσα και έξω από τη χώρα μας.

Εμείς,

οι εκπρόσωποι της μεγάλης πλειοψηφίας των Συλλόγων ΔΕΠ των πανεπιστημίων της χώρας τους οποίους διαβάλλουν και επιχειρούν να τρομοκρατήσουν αυτοί που διαλύουν όχι μόνο την Ανώτατη Εκπαίδευση αλλά ολόκληρη τη χώρα μας, αλλά και όλοι οι άλλοι, τα μέλη ΔΕΠ των Συλλόγων μας, που στηρίζουν και υλοποιούν τις αποφάσεις των συνδικαλιστικών μας οργάνων, τις αποφάσεις των Φοιτητικών Συλλόγων, των Συλλόγων των εργαζομένων, διοικητικών, ΕΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ, αλλά και τις αποφάσεις των Συνόδων των Πρυτάνεων που εκφράζουν την αντίθεσή τους απέναντι στο νόμο πλαίσιο,

είμαστε εκείνοι που με βαθύτατη συνείδηση της ακαδημαϊκής μας ευθύνης απέναντι στο ρόλο που η κοινωνία και η πανεπιστημιακή κοινότητα μας εμπιστεύθηκε, θεωρούμε υποχρέωση και τιμή αυτή τη δράση μας επιθυμώντας να κοιτάμε στα μάτια τους φοιτητές μας, τους γονείς τους και τις οικογένειές μας. Έχουμε επίγνωση ότι επιτελούμε το χρέος μας. <<ANTITETPAΔIA>>

Από το να κλείνουν Πανεπιστήμια,
καλύτερα να κλείνουν στόματα.

“Ο πυρήνας του νομοσχεδίου είναι τα πτυχία με αξία.”
Α.Διαμαντοπούλου, Υπουργός παιδείας 18.2.2011

Η αθήης προσπάθεια πολιτικής εκμετάλλευσης του περιεχομένου της ηλεκτρονικής επιστολής/ ενημέρωσης, την οποία απέστειλε ο Πρόεδρος του Ενιαίου Συλλόγου Διδασκόντων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και μέλος της ΔΕ της ΠΟΣΔΕΠ σε συναδέλφους του, δεν είναι κάτι το μη αναμενόμενο.

Η επιλογή της δημοσίευσης του μηνύματος, καθώς και της λίστας των αποδεκτών από την ΚΙΠΑΝ (της συνδικαλιστικής παράταξης πανεπιστημιακών που πρόσκεινται στο ΠΑΣΟΚ), που στήριξε και στηρίζει την κατεδάφιση του δημόσιου και δωρεάν πανεπιστημίου, είναι συνειδητή. Η πράξη αυτή στοχεύει αναμφισβήτητα στην άσκηση πιέσεων προς τους αποδέκτες του μηνύματος μέσω της δημιουργίας κλίματος συνωμοσιολογίας και στοχοποίησης με την παρουσίαση δήθεν στοιχείων (με ονοματεπώνυμα πάντα), ύπαρξης και δράσης οργανωμένων μειοψηφιών.

Κύριος στόχος τους δεν είναι μόνο τα πρόσωπα, αλλά κυρίως οι

16 Φεβρουαρίου 2012

ΘΑ ΑΦΗΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΜΑΣ ΣΤΗΝ «ΑΓΕΛΗ ΤΩΝ ΛΥΚΩΝ»;

Η «αγέλη των λύκων» απειλεί ευθέως την υπόσταση 200.000 μονίμων και αναπληρωτών εκπαιδευτικών

Πανηγυρικός, αντί να ντρέπεται, εμφανίστηκε μετά από συνάντηση με τους εκπροσώπους της τρόικας, ο υπουργός Υγείας, Ανδρέας Λοβέρδος, για τον περιορισμό των δαπανών των δημόσιων νοσοκομείων και τη μείωση των φαρμακευτικής δαπάνης, με λίγα λόγια για το σύνολο της πολιτικής που έχει φέρει σε απόγνωση εκατοντάδες χιλιάδες ασφαλισμένους, ανάμεσα τους 200.000 μόνιμους και αναπληρωτές εκπαιδευτικούς. Ο κυβερνητικός στόχος για το 2012 είναι να μειωθεί περισσότερο από ένα δις ευρώ η φαρμακευτική δαπάνη από τα ασφαλιστικά Ταμεία. Είναι φανερό: Η «αγέλη των λύκων» είναι αδίστακτη!

ΠΩΣ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΕΡΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΜΕΝΗ Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Από την αρχή του χρόνου ο ΟΠΑΔ, το ΙΚΑ, ο ΟΑΕΕ, και ο ΟΓΑ έπαυσαν να υφίστανται και ενσωματώθηκαν σε ένα φορέα (ως προς την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη), τον ΕΟΠΥΥ, ο οποίος καλύπτει πια 9,5 εκατ. ασφαλισμένους!

• Για τον καινούριο ασφαλιστικό οργανισμό, τον ΕΟΠΥΥ, προβλέπεται κρατική επιδότηση ύψους 0,6% του ΑΕΠ για να καλύψει 9,5 εκατομμύρια ασφαλισμένους, όταν τα προηγούμενα χρόνια μόνο για το ΙΚΑ, με τους μισούς ασφαλισμένους, η επιδότηση ήταν 1,4% του ΑΕΠ. Ουσιαστικά πρόκειται για μείωση περισσότερο από το μισό της προηγούμενης επιδότησης για να «καλυφθεί» διπλάσιος αριθμός ασφαλισμένων.

• Ο αριθμός των συμβεβλημένων γιατρών, όλων των ειδικοτήτων, πανελλαδικά είναι μόνο 4.953 μέχρι στιγμής, δηλαδή 1 ανά 2.000 ασφαλισμένους!

• Οι ασφαλισμένοι στον ΕΟΠΥΥ μπορούν να επισκέπτονται τους συμβεβλημένους γιατρούς, αλλά και τους γιατρούς στα δημόσια νοσοκομεία και στα κέντρα υγείας τις πρωινές ώρες, μετά από ραντεβού, είτε για εξέταση είτε για συνταγογράφηση.

• Ο κάθε συμβεβλημένος γιατρός έχει μέγιστο αριθμό επισκέψεων ασφαλισμένων του ΕΟΠΥΥ, μέχρι 200 το μήνα και 50 την εβδομάδα. Μόλις συμπληρωθεί ο αριθμός αυτός, δεν του επιτρέπεται να «μπει» στο σύστημα!

• Εγκρίνονται παρακλινικές εξετάσεις, αλλά σε όλο και μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα. Αν π.χ. μια εξέταση αίματος γινόταν κάθε χρόνο, τώρα επιτρέπεται κάθε δυο χρόνια!

Πρακτικά θα είναι πολλοί αυτοί που θα αναγκαστούν, σε κάποια έκτακτη περίπτωση, να καταφύγουν σε ιδιώτη, μη συμβεβλημένο γιατρό, καταβάλλοντας το αντίστοιχο τίμημα. Βάζοντας ταυτόχρονα αναγκαστικά «πλάτη στη μείωση της ιατροφαρμακευτικής

δαπάνης», που τόσο ευαγγελίζεται ο υπουργός, τρόπος του λέγειν «υγείας».

• Η αποζημίωση του κάθε γιατρού θα είναι 6,5 ευρώ καθαρά ανά επίσκεψη! Ποσό που απαξιώνει τον ίδιο ως επιστήμονα και καθιστά για εμάς επικίνδυνη την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΠΡΟΒΛΕΨΟΥΜΕ ΤΙ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΚΑΘΩΣ ΗΔΗ ΤΟ ΒΙΩΝΟΥΜΕ: Θα υπάρξει συνωσισμός ασφαλισμένων προς τα κέντρα υγείας και τα δημόσια νοσοκομεία, τόσο λόγω του μικρού αριθμού συμβεβλημένων γιατρών, όσο και του ορίου στον αριθμό των επισκέψεων. Αν, μάλιστα, κάποιος εκπαιδευτικός δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί από συμβεβλημένο γιατρό, θα πρέπει οπωσδήποτε να ζητήσει άδεια, αφού οι επισκέψεις στο νοσοκομείο γίνονται μόνο πρωί ή θα αναγκαστεί να πληρώσει επίσκεψη σε μη συμβεβλημένους γιατρούς το απόγευμα.

Με τον κανονισμό παροχών του ΕΟΠΥΥ προωθούνται μέτρα με τα οποία:

α) Περιορίζονται οι δωρεάν δημόσιες παροχές, στο επίπεδο του ελάχιστου «βασικού πακέτου» με την ενοποίηση των παροχών υγείας-πρόνοιας προς τα κάτω σε όλους τους ασφαλισμένους.

β) Αυξάνονται οι περικοπές στις παροχές σε είδος και σε χρήμα προς τους ασφαλισμένους.

γ) Καθιερώνεται η συμμετοχή των ασφαλισμένων στις δαπάνες σε υπηρεσίες υγείας-πρόνοιας, υγειονομικού υλικού κ.λπ. που δεν υπήρχε πριν και αυξάνεται η συμμετοχή εκεί που υπήρχε.

Ενδεικτικά ορισμένα παραδείγματα:

• Καθιερώνεται συμμετοχή 15% όλων των ασφαλισμένων για εξετάσεις που πραγματοποιούνται σε εργαστήρια του ιδιωτικού τομέα που είναι συμβεβλημένα με τον ΕΟΠΥΥ και συμμετοχή 10% όλων των ασφαλισμένων σε διάφορα διαγνωστικά σκευάσματα απεικονιστικών εξετάσεων (σκιαγραφικά).

• Συμμετοχή 25% σε αναλώσιμο υγειονομικό υλικό.

• Μειώνεται η αποζημίωση και ο αριθμός των φυσιοθεραπειών.

• Καταργείται το «επίδομα τοκετού» όταν ο τοκετός γίνεται στο δημόσιο και στα συμβε-

βλημένα με τον ΕΟΠΥΥ ιδιωτικά νοσοκομεία για τις ασφαλισμένες του ΟΠΑΔ-ΙΚΑ-ΟΑΕΕ-ΟΓΑ.

• Εκατοντάδες φάρμακα (περίπου 1.300 φαρμακευτικά σκευάσματα) εξαιρέθηκαν από την κάλυψη των ασφαλιστικών ταμείων και οι ασθενείς αντί να πληρώνουν όπως πριν το 25% ή το 10% της συμμετοχής (ανάλογα με την ασθένεια), πληρώνουν τώρα το 100% της τιμής του φαρμάκου. (π.χ. όλα τα χάπια και σιρόπια που είναι αντιπυρετικά, αναλγητικά, αντιβιοτικά, τα κολλύρια για επιπεφυκίτιδες και για την ξηροφθαλμία, όλες οι δερματολογικές αλοιφές και αυτές που έχουν αντιφλεγμονώδη δράση.)

• Στον κανονισμό του ΕΟΠΥΥ ως «πρόληψη» προβλέπονται μόνο ορισμένες εξετάσεις και αυτές χωρίς την κρατική συμμετοχή αφού τις χρεώνονται τα ασφαλιστικά ταμεία.

• Οι ασφαλισμένοι, οι συνταξιούχοι, με την κατάργηση και συγχώνευση των δημόσιων μονάδων υγείας και των πολιταρικών του ΙΚΑ, αναγκάζονται να μετακινούνται σε μεγάλες αποστάσεις και να υφίστανται την ταλαιπωρία των μακροχρόνιων λιστών αναμονής, την αδυναμία των δημόσιων μονάδων να ικανοποιήσουν τις ανάγκες σε ιατρικές και εργαστηριακές εξετάσεις, από την έλλειψη προσωπικού και υλικών, λόγω της κρατικής στάσης πληρωμών και προσλήψεων.

• Ολόκληρες περιοχές στη χώρα είναι ακάλυπτες ή με υποτυπώδεις και ανεπαρκείς υπηρεσίες υγείας.

Σε ό,τι αφορά τη νοσοκομειακή περίθαλψη, το μόνο που βλέπει κανείς είναι εγκατάλειψη και ελλείψεις σε προσωπικό, εργαστήρια, αναλώσιμα. Νοσοκομεία υποβαθμίζονται σε Κέντρα Υγείας, ενώ υφιστάμενα Κέντρα Υγείας και Ιατρεία καταργούνται ή συγχωνεύονται διαδοχικά. Την ίδια στιγμή οι εισφορές μας για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, που καταβάλλουμε αδιάλειπτα, παραμένουν σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα, ενώ τα ήδη καταβεβλημένα έχουν κάνει φτερά σε «δομημένα ομόλογα» και υπέρογκες προμήθειες φαρμακευτικού υλικού, με ευθύνη των κυβερνήσεων του Π.Α.Σ.Ο.Κ. και της Ν.Δ. Αυτό, λοιπόν, το αίσχος ονομάζεται «πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας». «ANTITETPAΔΙΑ»

Φοιτητικό «ΟΧΙ» στις κάλπες των Συμβουλίων Διοίκησης

Είναι αλήθεια ότι μπροστά στα μεγάλα γενικά κοινωνικά προβλήματα, τα ειδικότερα ζητήματα μοιάζουν κλωμά. Κι όπως ίσως θα έλεγε και ο Αριστοτέλης, δίχως το όλον, δεν υπάρχει μέρος –αν δεν υφίσταται σώμα, δεν μπορούμε να μιλάμε ούτε για το πόδι, ούτε για το χέρι– αν δεν υπάρχει κοινωνία, δεν υπάρχει παιδεία και εκπαίδευση. Η αναφορά μας σε ειδικά προβλήματα της εκπαίδευσης ας λάβει λοιπόν, καταρχάς, τη θέση που της αναλογεί.

Ταυτόχρονα βέβαια, δεν πρέπει να παραγνωριστεί το γεγονός ότι η Διαμαντοπούλου και η ηγεσία του υπουργείου Δια Βίου Μάθησης αξιοποιούν ακριβώς τη μεγάλη επίθεση που δέχεται ο ελληνικός λαός σε κοινωνικές κατακτήσεις δεκαετιών, προκειμένου να προωθήσουν τα δικά τους αντικειμενικά μέτρα, όσο πιο ανώδυνα (για τους ίδιους) και αθόρυβα θα ήταν δυνατόν. Όταν οι μισθοί πέφτουν στα 400 ευρώ (με πρώτο θύμα τους εργαζόμενους μέχρι 25 ετών) και η ανεργία εκτοξεύεται στο 50% για την ελληνική νεολαία, ποιος φοιτητής μπορεί να εσιτιάσει με ψυχραιμία στην αλλαγή του τρόπου διοίκησης των πανεπιστημίων;

Όμως ο αντιλαϊκός, αντικοινωνικός πόλεμος που έχει κορυφωθεί την τελευταία διετία, έχει πολλά μέτωπα. Στη συνολική έκβαση του αγώνα δεν είναι καθόλου αδιάφορο το αποτέλεσμα των επιμέρους μαχών. Μια από αυτές τις μάχες δίδεται τώρα στα πανεπιστήμια: αφορά στις εκλογές που προγραμματίζονται για την ανάδειξη των νέων Συμβουλίων Διοίκησης.

Η υπουργός Παιδείας άσκησε μια σειρά εκβιασμών για να πιέσει καθηγητές και φοιτητές να προχωρήσουν στην οργάνωση και διενέργεια εκλογών για ανάδειξη Συμβουλίων Διοίκησης, με αποδοτικότερη απειλή εκείνη που προβλέπει δραστική μείωση έως και πλήρη αναστολή της χρηματοδότησης των ΑΕΙ-ΤΕΙ, αν αυτά δεν σπεύσουν να συμμορφωθούν με τον νόμο-πλαίσιο, αν δεν σπεύσουν να εκλέξουν άμεσα τα νέα διοικητήρια των Σχολών τους. Μάλιστα για τα Ιδρύματα που δεν θα συγκροτήσουν Συμβούλια, ο νέος νόμος προβλέπει επιπλέον ότι –εφόσον μέχρι τις 31 Αυγούστου του 2012 δεν θα έχουν εκλεγεί οι νέοι πρυτάνεις– δεν θα επιτρέπεται σε αυτά η ολοκλήρωση οποιασδήποτε πράξης, όπως η έκδοση πτυχίων, η μισθοδοσία του προσωπικού κλπ. (!)

Προς το παρόν, μόνο τα ΤΕΙ Σερρών, Καλαμάτας και Μεσολογίου έχουν συμμορφωθεί με τις επιταγές του «νόμου-πλαισίου 2»,

παρουσιάζοντας δείγματα «καλής διαγωγής» στην υπουργό τους. Τα σχέδια της Διαμαντοπούλου για ένα «νεοφιλελεύθερο μάντζιμεντ» των τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (με έμφαση στην ενίσχυση του επιχειρηματικού και εμπορικού χαρακτήρα τους) έχουν ουσιαστικά, προς το παρόν, μταιωθεί.

Όμως μια σειρά Σχολές έχουν εξωθηθεί σε ορισμό συγκεκριμένης ημερομηνίας διεξαγωγής εκλογών εντός Φεβρουαρίου-Μαρτίου για να επιλέξουν τα «εσωτερικά μέλη» του Συμβουλίου τους. (θα ακολουθήσει το κανονικό «φύτεμα» των λεγόμενων «εξωτερικών μελών», δηλαδή η τοποθέτηση των εκλεκτών της Διαμαντοπούλου, και η παρωδία της διαδικασίας θα ολοκληρωθεί –κατά τους προγραμματισμούς του υπουργείου– με την ανάδειξη του εκπροσώπου των φοιτητών από ενιαίους εκλογικούς καταλόγους.)

Πέρα από τον αντικειμενικό ρόλο των νέων Συμβουλίων Διοίκησης, τα οποία έρχονται κυριολεκτικά να «μνατζάρουν» ένα νέο Πανεπιστήμιο-επιχείρηση, και πέρα από την απάτη που διαπράττεται σε βάρος των φοιτητών, οι οποίοι καλούνται να γίνουν συνδιαχειριστές, συνυπεύθυνοι και συνυπόλογοι για την κατάντια των ιδρυμάτων τους, με 1 ψήφο στις συνολικά 15 (ή, έστω, 1 στις 11 στα μικρότερα πανεπιστήμια), πρέπει να καταγγεληθεί και η πλήρης γελοιοποίηση των όποιων εκλογικών διαδικασιών: πρώτα εκλέγονται οι εσωτερικοί καθηγητές, μετά φυτεύονται τα εξωτερικά μέλη, ενώ τελευταίοι χρονικά προσέρχονται οι φοιτητές και σπουδαστές, μέσα σε ένα ήδη διαμορφωμένο αποτέλεσμα, να αναδείξουν το δικό τους εκπρόσωπο. Ας σημειωθεί ότι ο εκλεκτός των φοιτητών βγαίνει από ενιαία ψηφοδέλτια- εκούσια εδώ υποσκάπτεται ο ρόλος του συνδικαλισμού και των φοιτητικών παρατάξεων, ενώ προωθείται με σταθερά βήματα το αγγλοσαξονικό απολιτικό μοντέλο «συμμετοχής» (βλέπε: απάθειας, αδράνειας και αδιαφορίας) των φοιτητών στα πράγματα των Σχολών τους.

Κάπου εδώ η ιστορία επαναλαμβάνεται. Για την ακρίβεια, μπορεί και πρέπει να επαναληφθεί, και μάλιστα αυτή τη φορά πιο επιτυχημένα, αφού αξιοποιηθούν οι εμπειρίες και τα συμπεράσματα των αγώνων που προηγήθηκαν, και αφού αποφευχθούν τα λάθη που έγιναν: οι φοιτητές που έδειξαν κατά τους προηγούμενους μήνες σημαντικά δείγματα του αγωνιστικού φρονήματός τους, καλούνται από τα πράγματα να ξαναπάρουν τη σκυτάλη των κινητοποιήσεων, και να επανέλθουν στην πρώτη γραμμή υπεράσπισης των σχολών τους, οι οποίες κινδυνεύουν πλέον από την εφαρμογή των αντικειμενικών μεταρρυθμίσεων του νόμου-πλαισίου.

Μολονότι οι ίδιοι φοιτητές δεν ψηφίζουν τώρα στις κάλπες αυτές, οφείλουν να εκφράσουν οργανωμένα και μαζικά την αντίθεσή τους προς τη διεξαγωγή των εκλογών για τα Συμβούλια Διοίκησης, με δεδομένο ότι η διαδικασία αυτή, και οι ακόλουθες μισο-διορισμένες Διοικήσεις των ΑΕΙ και ΤΕΙ, είναι ένα καθαρό χτύπημα στον χαρακτήρα, την ποιότητα και την κατεύθυνση των σπουδών τους.

Φοιτητές και σπουδαστές καλούνται να ενεργοποιηθούν στις σχολές και τα οικεία τμήματά τους, να δραστηριοποιηθούν στην οργάνωση Γενικών Συνελεύσεων με πρόθεση την ενημέρωση των συναδέλφων τους και τη λήψη αγωνιστικών αποφάσεων, να καταγγείλουν μαζικά και συγκροτημένα τη σχεδιαζόμενη διαδικασία εκλογών, να σπάσουν τις απειλές και τους εκβιασμούς της Διαμαντοπούλου και του υπουργείου (αποσάρθρωσης της) Παιδείας, να συνεργαστούν με ένα κομμάτι καθηγητών που είναι διατεθειμένο να αγωνιστεί από κοινού.

Φοιτητές και σπουδαστές καλούνται να εργαστούν για τη συνολική ανατροπή του νόμου-πλαισίου, με πρώτη μάχη εκείνη ενάντια στα νέα Συμβούλια Διοίκησης των ΑΕΙ και ΤΕΙ. . «ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

ΔΙΚΤΥΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΩΝ

άλλο ένα βήμα για την ανατροπή του νέου νόμου η ματαίωση των εκλογών για τα συμβούλια

Η συγκυβέρνηση ΠΑΣΟΚ-ΝΔ-ΛΑΟΣ με πρωθυπουργό ένα διορισμένο τραπεζίτη ανέλαβε σύμφωνα με τις οδηγίες της ΕΕ και του ΔΝΤ, να εκποιήσει το δημόσιο πλούτο και να κατεδαφίσει ό,τι έχει απομείνει από τα κοινωνικά, εργασιακά και δημοκρατικά δικαιώματα των εργαζομένων και των λαϊκών στρωμάτων. Διεκπεραιώνοντας με προθυμία το έργο «σωτηρίας της χώρας», δεν παραλείπουν να επιτεθούν στη δημόσια και δωρεάν ανώτατη εκπαίδευση, κατεδαφίζοντας ό,τι έχει απομείνει και εφαρμόζοντας τον νέο νόμο που ψήφισαν, πανηγυρίζοντας μάλιστα γι' αυτόν ως ένα πρώτο δείγμα της «μεγάλης συναίνεσής» τους!

Εκβιάζοντας τους πανεπιστημιακούς, δυσφημίζοντας τα πανεπιστήμια, διορίζοντας επιτρόπους με αυταρχισμό που ξεπερνά κάθε προηγούμενο, επιχείρησαν να διεκπεραιώσουν τις εκλογές για τη νέα διοίκηση, που είναι το βασικό όργανο για την πλήρη παράδοση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της έρευνας στις προτεραιότητες του κεφαλαίου.

Παράλληλα, προωθούν το συνολικό τους σχέδιο. Με τη δραματική περικοπή της χρηματοδότησης επιβάλλουν στα ιδρύματα τον οικονομικό μαρασμό, με συνέπεια την υποβάθμιση, την απαξίωση και έναν καθημερινό αγώνα επιβίωσής τους. Μ' αυτές τις συνθήκες εξασθένισης και μιζερίας επιδιώκουν να συντρίψουν την αντίσταση στη βαρβαρότητα του «εκσυγχρονισμού» τους. Στα πλαίσια αυτής της

πολιτικής και στο όνομα του «εξορθολογισμού» της ανώτατης εκπαίδευσης ετοιμάζουν συγχωνεύσεις και καταργήσεις τμημάτων και ΑΕΙ, που θα οδηγήσουν σε απολύσεις προσωπικού, στον αποκλεισμό χιλιάδων νέων από τη δημόσια δωρεάν ανώτατη εκπαίδευση, στη γενίκευση των διδάκτρων, στην πλήρη εμπορευματοποίηση της εκπαίδευσης και της έρευνας. Μάλιστα επιταχύνουν την προώθησή του σχεδίου τους i) με νέο νομοσχέδιο για την ολοκληρωτική παράδοση της ερευνητικής δραστηριότητας και των φορέων της στα συμφέροντα του κεφαλαίου, ii) με νέο νομοσχέδιο για την πρόσβαση, για να προσαρμόσουν τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στις ακραίες ταξικές επιλογές που όρισαν για την τριτοβάθμια, και iii) με νέο ειδικό μισθολόγιο για να επιβάλουν την εργασιακή και μισθολογική εξουθένωση των διδασκόντων. Μπροστά σ' αυτή την γενικευμένη επίθεση που υφίσταται το δημόσιο πανεπιστήμιο, στον αγώνα για τη μη εφαρμογή και την ανατροπή του νέου νόμου, θεμελιώδη σημασία αποκτά η αποτροπή των εκλογών της νέας διοίκησης που θα καθορίσει σημαντικά την παραπέρα επιβολή

αυτού του νόμου. Είναι σημαντική τακτική νίκη ότι, παρά τους σχεδιασμούς τους, δεν έχουν γίνει εκλογές σε κανένα πανεπιστήμιο και στην πλειονότητα των ΤΕΙ.

Αν εκλεγούν οι νέες διοικήσεις θα περιοριστούν στο ελάχιστο οι δυνατότητες εσοπείας και παρέμβασης των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας στις λειτουργίες –εκπαιδευτικές, ερευνητικές, ακαδημαϊκές, διοικητικές– του ιδρύματός τους. Τα Συμβούλια Διοίκησης δεν αφορούν μόνο τη διοίκηση, αλλά τη συνολική φυσιογνωμία και τον προσανατολισμό της ανώτατης εκπαίδευσης. Καλούμε τους πανεπιστημιακούς που σέβονται το λειτουργήμα τους, τους φοιτητές που αρνούνται να τους στερούν το δικαίωμα να σπουδάσουν δωρεάν τις επιστήμες με εργασιακή προοπτική, τους εργαζόμενους στα ιδρύματα που υπερασπίζονται την εργασία και την αξιοπρέπειά τους, ξεπερνώντας ενδεχόμενους ενδοιασμούς, να συμμετάσχουν σε πρωτοβουλίες και να σπρρίξουν εκείνες που θα αναπτυχθούν σε κάθε ίδρυμα για να ματαιωθούν στην πράξη οι εκλογές για τη νέα διοίκηση. (...) «ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ

Καρυδιών 9,
546 21 Θεσσαλονίκη,
τηλ. 2310 256146
Κιάφας 5,
106 78 Αθήνα,
τηλ. 210 3811077

Χορεύοντας με τους λύκους
Ελένη Ανδρέου

Η βία δεν είναι αποκλειστικό πρόβλημα κάποιων ατόμων, της οικογένειάς ή του σχολείου, αλλά μια κοινωνική κατάσταση που πηγάζει από τη χρήση και την κατάχρηση της εξουσίας και συντηρείται με την ανοχή του κοινωνικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο ζουν, εκπαιδεύονται και μεγαλώνουν τα παιδιά.

Τα παιδιά συμμετέχουν
Roger Hart

Τα παιδιά μπορούν να παίξουν ένα σημαντικό και θετικό ρόλο για τη βελτίωση ανάπτυξη, αν η συμμετοχή τους αντιμετωπιστεί με σοβαρότητα και σχεδιαστεί με τρόπο που θα τους επιτρέψει να αναπτύξουν τις δυνατότητές τους.

Στο κυνήγι του χρόνου
Παντελής Γαλιπής

Η εκπαίδευση στα εσπερινά σχολεία και η επίδρασή της ως παράγοντας άμβλυσης του κοινωνικού αποκλεισμού. Μια "ακτινογραφία" της εσπερινής εκπαίδευσης, όπως αυτή γεννήθηκε, ενθικωθήκε και υφίσταται στο Νεοαρχαϊκό κράτος.

«Ζητείται Ενοικιαστής»

«Είχα δυο αγάλματα περίφημα, μια γυναίκα κι ένα βασιλόπουλο, ατόφια – φαίνονταν οι φλέβες, τόση εντέλειαν είχαν. Όταν χάλασαν τον Πόρο, τα 'χαν πάρει κάτι στρατιώτες, και στ' Άργος θα τα πουλούσαν κάτι Ευρωπαίων· χίλια τάλαρα γύρευαν ... Πήρα τους στρατιώτες, τους μίλησα: Αυτά, και δέκα χιλιάδες τάλαρα να σας δώσουνε, να μην το καταδεχτείτε να βγουν από την πατρίδα μας. Γι' αυτά πολεμήσαμε»

(Μακρυγιάννη, Απομνημονεύματα)

Έναν περίπου χρόνο πριν, στις αρχές Φεβρουαρίου του 2011, ο «πολύς» Πολ Τόμσεν –εκπρόσωπος του ΔΝΤ στην Ελλάδα, και υπεύθυνος για την τελική διαμόρφωση των συνταγών ξεζουμίσματος του ελληνικού λαού– παρουσίαζε αναλυτικά τις προτάσεις του για τη σωτηρία της πατρίδας μας, οι οποίες προέβλεπαν εκποίηση της δημόσιας περιουσίας και «αξιοποίηση» ελληνικών εδαφών, επιβολή νέων φόρων, αλλά και μειώσεις μισθών, επιδομάτων, συντάξεων, παροχών πρόνοιας και υγείας, απολύσεις, άνοιγμα επαγγελμάτων, ελαστικοποίηση των σχέσεων εργασίας, κ.λπ.

Ο απεσταλμένος του ΔΝΤ είχε την καλοσύνη τότε να διευκρινίσει ότι ανάμεσα στους όρους ξεπουλήματος της εθνικής μας περιουσίας (ουσιαστικά, της εθνικής μας κυριαρχίας) δεν περιλαμβάνονται τα αρχαία ελληνικά μνημεία. Στην πραγματικότητα η δήλωση του Τόμσεν ελάχιστα ανακούφιζε τους υποψιασμένους, οι οποίοι συνειδητοποιούσαν ότι, πέρα από τα αντικειμενικά μέτρα που λαμβάνονταν τότε, η εκμετάλλευση της πολιτισμικής μας κληρονομιάς θα αποτελούσε τον «πρώτο επόμενο στόχο» για τους ευρωπαίους και υπερατλαντικούς σωτήρες μας.

Οι εγχώριοι υποτακτικοί, διαχειριστές (στην καλύτερη περίπτωση) της ελληνικής πολιτικής ζωής και μεταφραστές των έξωθεν εντολών, κρίνοντας ότι κατά το τελευταίο έτος ωρίμασαν οι συνθήκες για περαιτέρω εκποιήσεις, έσπευσαν να στρώσουν το έδαφος για «παραχωρήσεις» σε ιδιώτες κορυφαίων αρχαίων μνημείων και αρχαιολογικών χώρων, με σκοπό την καλύτερη δυνατή οικονομική αξιοποίησή τους.

Στο πλαίσιο αυτό, ο βουλευτής Γ. Γιακουμάτος, άλλοτε υφυπουργός απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας, νυν μέλος της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής, μιλώντας πριν λίγες ημέρες σε γνωστό ραδιοφωνικό σταθμό, πρότεινε ανερευθρίαστα την ενοικίαση της Ακρόπολης των Αθηνών, καθώς και όλων των αρχαιολογικών χώρων (!) της ελληνικής επικράτειας.

Φυσικά, η τοποθέτηση του Γιακουμάτου δεν μπορεί να αναγνωστεί ως λύση στα οικονομικά αδιέξοδα της χώρας· πρώτιστα αποτελεί δήλωση υποτέλειας και συγκεκριμένη προεργασία για επερχόμενα μέτρα, ενώ δικαιώνει όλους τους νεοφιλελεύθερους σχεδιασμούς που έχουν γίνει ποτέ σε βάρος του πολιτισμού, της αξιοπρέπειας και της πραγματικής ανεξαρτησίας της χώρας. Αξίζει να αναφερθεί ότι η γερμανική εφημερίδα Bild βρήκε την ευκαιρία να βγει στην ... αντιπύθεση, επισημαίνοντας ότι, όταν με σχετικό άρθρο της τον Μάιο του 2010 παραινούσε τους Έλληνες «να πουλήσουν νησιά, ακόμη και την Ακρόπολη για να ξεχρεώσουν», τότε είχε γεννηθεί οξεία αντίδραση απ' την πλευρά των Ελλήνων. Να όμως που βρέθηκε «δικός μας», Έλληνας βουλευτής, ο οποίος προτείνει περίπου τα ίδια, προσθέτοντας μάλιστα ότι είναι «ψυχάκηδες και αγκυλωμένοι σε θεωρίες τού χθες» όσοι τυχόν διαφωνούν με το ενοικιαστήριο στην πολιτιστική μας κληρονομιά.

Δυστυχώς, δεν πρόκειται για μεμονωμένο φαινόμενο. Πριν λίγους μήνες, επι-

καλούμενη την οικονομική δυσπραγία της χώρας, η Γενική Γραμματέας του ΥΠΠΟΤ εξηγήσει ότι οι επιστημονικές αρχαιολογικές δημοσιεύσεις πρέπει να μπου «σε πάγο», αν είναι με τα εξοικονομούμενα ποσά να προσληφθούν ένας ή δύο ιατροί σε κάποιο νοσοκομείο. Το νομοσχέδιο-έκτρωμα για την τριτοβάθμια εκπαίδευση που ψηφίστηκε πριν λίγους μήνες ενθουσιωδώς από την ευρεία κοινοβουλευτική σύμπραξη ΠΑΣΟΚ-ΝΔ-ΛΑΟΣ-ΔΗΣΥ προβλέπει «συγχωνεύσεις, καταμήσεις ή καταργήσεις σχολών σύμφωνες με τις ανάγκες και δυνατότητες της εθνικής οικονομίας», ανοίγει διάπλατα δηλαδή το δρόμο για τη γενική κατάργηση των δημόσιων πανεπιστημίων. Οι πλέον ευαίσθητοι και εθνικά κρίσιμοι τομείς της Παιδείας και του Πολιτισμού μπαίνουν σε μια οικονομίστικη λαμπτόμο, η οποία παραγνωρίζει το «πώς» και για «ποιους λόγους» φτάσαμε ως εδώ, και θέτει εκβιαστικά διλήμματα για το «τι κάνουμε τώρα» που βρισκόμαστε εδώ.

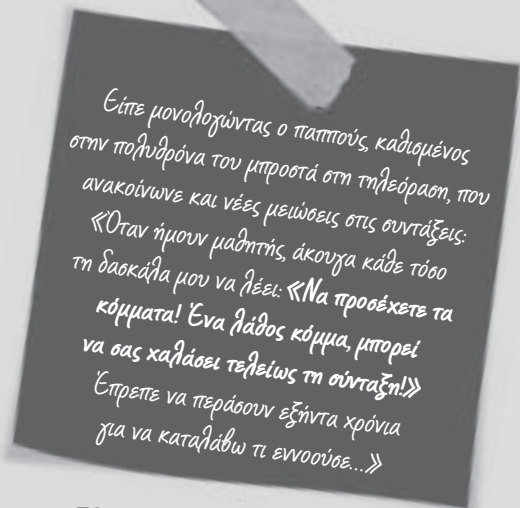
Ο ήρωας της ελληνικής επανάστασης Μακρυγιάννης, ο οποίος δεν γνώριζε να γράφει και να διαβάζει για το μεγαλύτερο τμήμα της ζωής του, είχε παρ' όλα αυτά ουσιαστικότερη και βαθύτερη παιδεία από όλους τους σύγχρονους επιτρόπους κοινωνικών υποθέσεων της Βουλής μαζί. Μπορούσε να κατανοήσει ότι η εθνική ανεξαρτησία και αξιοπρέπεια περνούσε μέσα από την πρόασηψη των στοιχείων της πολιτιστικής ταυτότητας των Ελλήνων.

Ο σύγχρονος ιστορικός C. Hitchens μάς θυμίζει ότι, σύμφωνα με την παράδοση, «όταν οι Τούρκοι κατέλαβαν την Ακρόπολη και οχυρώθηκαν πολιορκούμενοι από τους Έλληνες, οι Έλληνες τους εφοδίαζαν με δικές τους σφαίρες για να τους εμποδίσουν να καταστρέψουν τους κίονες του Παρθενώνα. Για να μην αφαιρέσουν οι Τούρκοι τον μόλυβδο που σπήριζε τους κίονες, να τον λιώσουν και να τον κάνουν σφαίρες.»

Σήμερα, ο Γ. Γιακουμάτος παραδίδει ξανά σε ξένα χέρια την πολιτιστική κληρονομιά μας, προτείνοντας ανοικτά ενοικιαστήριο για τον Παρθενώνα και για όλα (sic!) ανεξαιρέτως τα ελληνικά μνημεία.

Δυστυχώς, όλες οι σχετικές προτάσεις που διατυπώνονται με πρόθεση, υποτίθεται, την οικονομική σωτηρία του έθνους, στην πραγματικότητα ενισχύουν το καθεστώς-οικονομικής και όχι μόνο- εξάρτησης της Ελλάδας, και επιταχύνουν την οικονομική και συνολική κατάρρευσή της.

Πολλά θα κριθούν από τις αντιστάσεις που θα ορθωθούν απέναντι στο γενικό «ενοικιαστήριο», αν όχι και «πωλητήριο», που δρομολογείται σήμερα σε βάρος της χώρας. <ANTITETPAΓIA>

Να υπερνικήσουμε το φόβο και τη μοιρολατρία

γράφει ο Θανάσης Τσιριζώτης

Ο άνθρωπος έχει τη ζωική του πλευρά. Μπορεί να ξέφυγε από τις αρπάγες της φύσης σ' ό,τι αφορά τον τρόπο οργάνωσης της ζωής του, την οργανωμένη κοινωνία, αυτό που ονομάζουμε πολιτισμό – πρόβλεψη – πρόνοια – επιστήμη – τεχνική, και σε τούτο διαφέρει από κάθε ζώο που βασίζεται στο ένστικτο, αλλά δεν παύει να τον αμαυρώνει η ζωική του φύση.

Γεννιέται, μεγαλώνει, πεθαίνει, αναπαράγει φυσικά το είδος του (είναι άλλο πράγμα η κοινωνική αναπαραγωγή), τρώγει, κοιμάται, ξεκουράζεται κ.λπ. Οι υλιστές φιλόσοφοι υποστήριζαν και υποστηρίζουν πως ο πολιτισμός κρίνεται εκτός των άλλων από την υπερνίκηση αυτής της ζωώδους πλευράς και σ' αντίθεση με τις ανόητες «φιλοσοφίες» που εξυμνούν κάθε φυσική μας πλευρά (δες τη λατρεία των πρωτόγονων φυλών) εξηγούν πως η εξύψωση του ανθρώπου σε «ον κοινωνικό» είναι αναγκαία και νομοτελειακή. Η φύση κρατάει για τον εαυτό της τη νομοτέλεια «χρόνος», ο άνθρωπος τη νομοτέλεια «ελευθερία».

Όσο η σοβούσα κρίση, εκτός των υπολοίπων δεινών, αναδεικνύει με τρομακτικό τρόπο μία χθόνια –καταχθόνια θα λέγαμε – πλευρά των ανθρώπων. Αυτών που πλήττονται από τα μέτρα-χιλιόμετρα και μετράνε πάλι το καρβέλι στο τραπέζι. Και αυτή είναι ο φόβος.

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΙΕΣ...

Για σήμερα και αύριο και μεθαύριο πέντε εξηγήσεις / δικαιολογίες είναι αποδεκτές για να μην κατέβεις στο δρόμο:

- Είσαι βαριά άρρωστος
- Είσαι μεγαλοεπιχειρηματίας που θα κερδίσει από τη μείωση των μισθών
- Κατά θάλασον αρέσουν τα σαδομαζοχιστικά παιχνίδια όχι μόνο στο κρεβάτι αλλά και στην τσέπη σου
- Θεωρείς ότι η ανεργία είναι trendy
- Θεωρείς ότι η εξαθλίωση θα σώσει τον πλανήτη γιατί θα καταναλώνουμε λιγότερο.

Τα ζώα δεν φοβούνται, τρομάζουν, γιατί δεν μπορούν να κάνουν εγκεφαλικές αναγωγές, να μετατρέψουν την αστραπή, τη βροχή, το χιόνι, την πεύνα, το αρπακτικό σε εκλογικευμένη κατηγορία, να γενικεύσουν. Ο τρόμος αφορά τις αισθήσεις, εξαρτάται από αυτές και καταλήγει πάλι σ' αυτές. Είναι ένστικτο αυτοσυντήρησης. Ο φόβος δημιουργείται από την ανάλυση του μυαλού μας, από τη γενίκευση, τη σύγκριση, την αναλογία.

Ένα βασικό, ψυχολογικό αυτή τη φορά, όπλο των εχθρών του λαού μας είναι η καλλιέργεια του φόβου για να παραλύσουν την αντίδραση του λαού. Σαν το βλέμμα της Μέδουσας που παραλύει, όπως λέει ο μύθος, όποιον την κοιτάξει, έτσι και τώρα υπάρχει κι αναπτύσσεται ο Φόβος (γιος του Άρη και της Αφροδίτης, αδελφός του Δείμου, παραστάτης του πατέρα του στους πολέμους, σύμφωνα με την αρχαία ελληνική μυθολογία).

Είναι φανερό ότι τα αστικά επιτελεία μαζί με την πρακτική του κεραυνοβόλου πολέμου σ' όλα τα μέτωπα καλλιεργούν το αναπόφευκτο των μέτρων, το μονόδρομο της ΕΕ, αλλά και τον πολυσχιδή φόβο πως κάτι κακό θα συμβεί. Όπως περιγράφει ο Φ. Κάφκα στον «Πύργο» την εμπέδωση του δέους και του φόβου απέναντι σ' ένα γκριζό, ψηλό, απόκοσμο κρατικό κτίριο που βρίσκεται πάνω από την πόλη και τους ανθρώπους. Όπως οι χιλιεροφασίστες καλλιεργούσαν κι επέβαλαν το φόβο στους κατεχόμενους λαούς, πως ό,τι και να γίνει θα βρεθούν υπόλογοι, δέσμιοι και νικημένοι.

Ο σύγχρονος φόβος δεν απαντιέται με τον ψυχολόγο, ούτε με ασκήσεις ατομικού θάρρους. Απαντιέται με δύο παραδοχές και προϋποθέσεις. Πρώτον, οφείλουμε να πιστέψουμε ότι οι ιδέες της αριστεράς και του αγώνα είναι ισχυρότερες από αυτές των εχθρών μας. Και δεύτερον, ότι η συλλογική δράση, πάλη, οργάνωση, αντίσταση δίνει στους ανθρώπους αντοχή και κουράγιο για να σαρώσουν όλα τα κακά τέρατα. Πως μία διαδήλωση μαζική και μαχητική σκορπά φως και βάλασμο στις καρδιές των ανθρώπων! Πως ο λόγος και η πράξη μηδενίζει το κοντέρ της απελπισίας και του φόβου.

Ή αλλιώς, όπως το διατύπωσε ο πρόεδρος Μάο: «**Να υπολογίζουμε τον εχθρό αλλά να τον περιφρονούμε**», που σημαίνει τακτικός υπολογισμός και στρατηγική ανωτερότητα. Να υπερνικήσουμε το φόβο και τη μοιρολατρία. «ΑΝΤΙΤΡΑΔΙΑ»

Από τα 89 δις.

της νέας δανειακής σύμβασης:

- τα 30 δις θα πάνε στους δανειστές μας ως ανταμοιβή για το κούρεμα.
- τα 39 δις θα δοθούν στις τράπεζες για να αντέξουν το κούρεμα. Διότι ως γνωστόν τα κέρδη των τραπεζών είναι ιδιωτικά, ενώ οι ζημιές γίνονται πάντοτε δημόσιες και μεταφέροντα στις δικές μας πλάτες. Οι τράπεζες έχουν πάρει μέχρι σήμερα περισσότερη βοήθεια από όση έχει δανειστεί η χώρα με... το Μνημόνιο.
- τα 20 δις θα πάνε για πληρωμές ομολόγων που λήγουν τον Μάρτιο.

Τίποτα για την έξοδο από την ύφεση. Ούτε μισό ευρώ. Σε αντάλλαγμα των χρημάτων που θα πάρουμε γκρεμίζουν ό,τι έχει απομείνει όρθιο. Την κοινωνική ασφάλιση, τα εργασιακά δικαιώματα, τον παραγωγικό πλούτο της χώρας.

**ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
Α/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔ. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ**

**οι εταιρίες χτυπούν τις
πόρτες των σχολείων μας:
και επισήμως «ΜΠΑΝΑΝΙΑ»**

Πρόσφατα ήρθε έγγραφο (Φ.14/9/6730/Γ1- 20/1/2012) στα σχολεία με αποστολή το ΥΠΔΒΜΘ με θέμα «πρόγραμμα ενεργειών υγιεινής διατροφής – σωστής εκπ/σης σε Δημοτικά σχολεία της Αττικής και της Θεσσαλονίκης – Διανομή φρούτων στους μαθητές». Στο συγκεκριμένο έγγραφο μας γνωστοποιούν ότι η πολυεθνική εταιρεία Dole με αίτημα «κοινωνικής ευθύνης», θα αναλάβει να μας «δια φωτίσει» για την υγιεινή διατροφή και αφού διανεμίει σχετικά έντυπα (διαφημιστικά;) θα μας ταΐσουν δωρεάν μπανάνες. Είναι τέτοια η πρεμούρα του υπουργείου για την προώθηση χορηγών στα σχολεία που ξέχασε τις περσινές ψεκασμένες σταφίδες που διανεμήθηκαν με ευθύνη του και καταναλώθηκαν από εκατοντάδες ανυποψίαστους μαθητές. Μήπως η υπουργός της συγκυβέρνησης σκοπεύει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα του υποσιτισμού των μαθητών που προκάλεσε η πολιτική του μαύρου μετώπου (ΠΑΣΟΚ-ΝΔ-ΛΑΟΣ) με μπανάνες πολυεθνικών; Τι έχει να πει η εκλεκτή των διεθνών συμφερόντων κα. Διαμαντοπούλου για το γεγονός ότι την ίδια στιγμή που δίνει τις ευλογίες της στην πολυεθνική Dole για να διαφημίσει τις μπανάνες της, η εγχώρια αγροτική παραγωγή ρημάζει και οι παραγωγοί της Βοιωτίας και του Νευροκοπίου αναγκάζονται να μοιράζουν δωρεάν στο λαό τα αδιάθετα αγροτικά προϊόντα τους; Και αλήθεια ας μας απαντήσει η Dole πως συνάδει το «αίσθημα κοινωνικής ευθύνης» της εταιρίας με τις «ανυπόστατες φήμες» για σκάνδαλα στις μπανανοφυτείες της πολυεθνικής στην Νικαράγουα;

Η βασική ανησυχία μας βέβαια είναι άλλη:
Η Δημόσια Δωρεάν Παιδεία για την οποία τόσα χρόνια αγωνιζόμαστε, γίνεται παρελθόν. Το κράτος έδωσε τα σχολεία στους δήμους για να απαλλαγεί από το «βάρος» των κοινωνικών δαπανών, οι δήμοι αδυνατούν να λειτουργήσουν τα σχολεία και τα σχολεία ρημάζουν. Με τις συγχωνεύσεις φτιάχνονται πολυδύναμα κέντρα, με ερειπωμένα κτίρια, δασκάλους εξαθλιωμένους και τρομοκρατημένους –ελέω αξιολόγησης– παιδιά αμόρφωτα και γονείς που σαστισμένοι θα ψάχνουν για λύση.

Όλοι αυτοί που μας οδήγησαν σ' αυτή την κατάσταση, σήμερα εμφανίζονται ως σωτήρες, ως ελεήμονες, ως ειδήμονες που ενδιαφέρονται για τη διατροφή μας, για το περιβάλλον, για την ποιότητα ζωής μας! Φόρεσαν το κοινωνικό τους προσώπιο και έρχονται μέσα στα σχολεία να μας «σώσουν». Στην πραγματικότητα ψάχνουν να βρουν καινούριους τρόπους να αυξήσουν τα κέρδη τους, εξασφαλίζοντας μια θετική δημόσια εικόνα.

Δεν πρέπει να το επιτρέψουμε! Καλούμε όλους, δασκάλους, γονείς και παιδιά να κρατήσουμε κλειστές τις πόρτες σε κάθε επιχειρηματία που προσπαθεί να ψαρέψει καινούριους πελάτες –τα ίδια τα παιδιά μας! –μέσα στα σχολεία. Οφείλουμε να συνεχίσουμε τον αγώνα μας για μόρφωση που θα καλύπτει τις ανάγκες των παιδιών μας, για σχολεία σύγχρονα με αποκλειστικά κρατική χρηματοδότηση. Να πούμε ΟΧΙ στις εταιρίες όπως η Dole που –συνήθως μέσω των προγραμμάτων Αγωγής Υγείας– επιδιώκουν τη διαφή-

μιση και την κατανάλωση των προϊόντων τους από τους μαθητές μας. Να πούμε ΟΧΙ στους εκδοτικούς οίκους όπως το Μεταίχιμο που με δούρειο ίππο το μάθημα της Φιλαναγνωσίας στα σχολεία με ΕΑΕΠ εξαναγκάζουν τους μαθητές σε αγορά των βιβλίων τους, την ίδια στιγμή που η υποχρηματοδότηση της εκπαίδευσης οδηγεί στο κλείσιμο και το μαρσισμό των σχολικών βιβλιοθηκών. Να δώσουμε τον αγώνα για ένα δημόσιο δωρεάν σχολείο που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες μας. «ΑΝΤΙΤΕΡΑΔΙΑ»

Ελευσίνα 2/2/2012

απάντηση στο δήμαρχο Ασπρόπυργου

Με αφορμή δημοσίευμα της εφημερίδας Θράσιο με τίτλο "Ασκήσεις επί... πάγου" για μαθητές του 4ου Δημοτικού Σχολείου Ασπρόπυργου με το οποίο γίνεται προσπάθεια από τη Δημοτική αρχή ενοχοποίησης και απόδοσης ευθυνών στο Διευθυντή του 4ου δημοτικού σχολείου και μέλος του συλλόγου μας έχουμε να δηλώσουμε τα εξής:

"Ασκήσεις... θράσους" της Δημοτικής αρχής θα ήταν ο τίτλος που θα απέδιδε πιστά την πραγματικότητα που βιώνουν μαθητές-εκπαιδευτικοί και γονείς εδώ και δύο χρόνια στο δήμο Ασπρόπυργου. Ο δήμαρχος θορυβημένος από τις προγραμματισμένες από την εκπαιδευτική κοινότητα (Σύλλογος δασκάλων ΠΕ Δυτικής Αττικής – ΕΛΜΕ – Σύλλογος γονέων) κινητοποιήσεις για την ανύπαρκτη χρηματοδότηση των σχολείων, τα οξυμμένα προβλήματα σχολικής στέγης στο Δήμο και την παντελή απουσία συνεργασίας με τους διευθυντές των σχολείων, αντί να αναλάβει τις ευθύνες που του αναλογούν, αφού για δύο σχεδόν χρόνια η εφαρμοζόμενη πολιτική του έναντι των σχολείων έχει οδηγήσει τα σχολεία στην οικονομική ασφυξία και στην ολοκληρωτική αδυναμία λειτουργίας τους, επιλέγει μέσω επικοινωνιακών παιχνιδιών να πετάει την μπάλα στην εξέδρα μεταθέτοντας τις ευθύνες στους εκπαιδευτικούς. Αλήθεια αν η Δημοτική αρχή όπως ισχυρίζεται «κάνει τα αδύνατα δυνατά για να λειτουργούν απρόσκοπτα όλα τα σχολεία της πόλης" τότε γιατί δεν αποδίδει εδώ και δύο χρόνια στα σχολεία τις επικορηγήσεις τις οποίες λαμβάνει από το Υπουργείο Παιδείας για τις λειτουργικές ανάγκες των σχολείων;

ΠΛΟΥΤΟΣ ΚΑΙ ΦΤΩΧΕΙΑ

οι δύο όψεις της καπιταλιστικής κρίσης

«Αυτοί που αρπάζουν το φαί από το τραπέζι κηρύχνουν τη λιτότητα.
Αυτοί που παίρνουν όλα τα δοσίματα ζητάν θυσίες.
Οι χορτάτοι μιλάν στους πεινασμένους
για τις μεγάλες εποχές που θα έρθουν».

Μπ. Μπρέχτ

γράφει ο Γιώργος Καββαδίας

Η είδηση για τον άστεγο που ξεψύχησε το πρώτο Σαββατόβραδο του 2012 σ'ένα παγκάκι στα Χανιά δεν συγκίνησε κανέναν από τους πολιτικούς μας ταγούς, που είναι ... αφιερωμένοι στην εφαρμογή των Μνημονίων, όπως σχεδιάζονται από την τρόικα, Ε.Ε. και Δ.Ν.Τ. Είναι, όπως φαίνεται ταγμένοι για την... «σωτηρία

της πατρίδος», αλλά και για τον προσωπικό και οικογενειακό τους πλουτισμό, όπως αποδεικνύουν και τα «πόθεν ...αίσχος» τους που δημοσιοποιήθηκαν πρόσφατα. Φροντίζουν τα του... οίκου τους εκμεταλλευόμενοι την... ανοχή μας. Με 5,7 εκατομμύρια ευρώ περισσότερα ενίσχυσαν τα κομματικά τους ταμεία το 2011 σε σύγκριση με το 2010 από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Την ίδια ώρα η έξαρση της φτώχειας «κτυπάει κόκκινο». Το φάσμα της φτώχειας

και του κοινωνικού αποκλεισμού αντιπεριπατούν 3,03 εκατομμύρια άτομα (27,7%) που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, η οποία ορίζεται στα 7.178 ευρώ το χρόνο για κάθε άτομο ή 15.073 ευρώ για τετραμελή οικογένεια. Και να σκεφτεί κανείς ότι αυτά τα στοιχεία αναφέρονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή στα εισοδήματα του 2009, πριν, δηλαδή, ξεσπάσει η κρίση και εφαρμοστούν τα αλληπάλληλα μνημόνια, που βία και με γρήγορους ρυθμούς οδηγούν μαζικά τους εργαζόμενους στην φτώχεια, την ανεργία και την εξόντωση, κυριολεκτικά. Είναι ενδεικτικό ότι σε μια διετία, από το 2009 έως το 2011, δραματική άνοδο γνώρισαν οι αυτοκτονίες που ανέρχονται σε 1.727 κρούσματα!

Οι αριθμοί των ατόμων που χρειάζονται βοήθεια αυξάνονται ιλιγγιωδώς. Ένα χρόνο μετά την εφαρμογή των μέτρων του Μνημονίου ο δείκτης φτώχειας στην ελληνική κοινωνία καταγράφεται στο «εκρηκτικό» ποσοστό του 34% των νοικοκυριών. (VPRC—περ. ΕΠΙΚΑΙΡΑ). Από την πρόσφατη έρευνα ΙΜΕ —ΓΣΕΒΕ προκύπτει ότι σχεδόν 8 στα 10 νοικοκυριά (78%) αντιμετωπίζουν πλέον σοβαρές δυσκολίες στην κάλυψη των αναγκών και 6 στα 10 πρέπει να κάνουν δραστηκές περικοπές προκειμένου να καλύψουν τα απολύτως απαραίτητα. Από άλλες έρευνες προκύπτει ότι το 1/3 των Ελλήνων ζουν με λιγότερα από 470 ευρώ μηνιαίως, ενώ 1 στα 5 παιδιά ζει επίσης κάτω από τα όρια της φτώχειας. (Κάπα Research).

Ακόμα πιο τρομακτική είναι η ραγδαία αύξηση του αριθμού των αστέγων. Με τους πιο επιεικείς υπολογισμούς ο αριθμός τους έχει αυξηθεί κατά 25% και έχει υπερβεί τους 25.000. Σε όλη την Ελλάδα, εάν υπολογιστούν οι δράσεις δήμων, διάφορων οργανώσεων, ιδρυμάτων και ενοριών, οι μερίδες φαγητού στα συσσίτια ανέρχονται ημερησίως περίπου στις 250.000. Η δημιουργία «ιδιόμορφου τρίτου κόσμου» και «νέας τάξης νεόπτωχων» αποτελεί πια πραγματικότητα.

«Όταν δίνω τροφή στους φτωχούς, με λένε άγιο. Όταν ρωτάω γιατί οι φτωχοί δεν έχουν τροφή, με λένε κομμουνιστή».

Dom Helder Camara (Βραζιλιάνος αρχιεπίσκοπος, 1909-1990)

Πίσω από την άλλη πλευρά του φεγγαριού κρύβεται η νόμιμη ληστεία του κοινωνικού πλούτου που παράγουν οι εργαζόμενοι, σωρεύοντας αμύθητα κέρδη για τις μεγάλες επιχειρήσεις και τις πολυεθνικές. Η αλήθεια είναι ότι η σημερινή κρίση είναι μια βαθιά και παρατεταμένη κρίση της καπιταλιστικής οικονομίας που συνθλίβεται κάτω από την κυριαρχία του χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου. Είναι αποτέλεσμα της βασικής και άλυτης αντίφασης: από τη μια υπερσυσσώρευση κερδών για το κεφάλαιο και από την άλλη ένταση της εκμετάλλευσης των εργαζομένων.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΑΙΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Μήπως με τα χρήματα που έχουν χορηγηθεί από την Κεντρική κυβέρνηση για τα σχολεία η Δημοτική αρχή ασκεί πολιτικές που εξασφαλίζουν πελάτες για την επόμενη εκλογική αναμέτρηση; Είναι άραγε τυχαίο ότι ο Δήμος είναι ανάμεσα στους πέντε (5) πιο υπερχρεωμένους δήμους της χώρας που σύντομα θα τεθεί υπό καθεστώς μνημονίου, και παρόλα ταύτα εξακολουθεί να συνάπτει ακόμη και σήμερα καινούρια δάνεια;

Είναι άραγε τυχαίο ότι ο Δήμος Ασπρόπυργου έχει τις χειρότερες κτιριακές υποδομές σχολείων σε όλη την Αττική αν όχι σε όλη την Ελλάδα με τα περισσότερα σχολεία να είναι προκάτ; Είναι απαράδεκτη κατάσταση και αποτελεί ντροπή ότι οι μαθητές του 4ου δημοτικού στεγάστηκαν στο ένα κτίριο του σχολείου για μια χειμωνιάτικη μέρα και δεν αποτελεί ντροπή η κατάσταση που βιώνουν καθημερινά οι μαθητές του 12ου Δημοτικού, του 8ου Δημοτικού και του ΕΠΑΛ;

Τι έκανε η Δημοτική αρχή τόσα χρόνια για την εξασφάλιση σύγχρονης σχολικής στέγης τον 21ου αιώνα; Εξασφάλισε οικόπεδα, προχώρησε σε πράξεις αναλογισμού άσκησε πιέσεις στον ΟΣΚ και την πολιτεία ή προτίμησε να καταβάλλει υψηλά ενοίκια ασκώντας μικροπολιτική; Είναι εμφανές ότι ο Δήμαρχος διακατέχεται από εμπάθεια και προσπαθεί να ενοχοποιήσει διευθυντές και εκπαιδευτικούς για τα προβλήματα των σχολείων του Δήμου που ο ίδιος δημιούργησε με την πολιτική του.

Η στοχοποίηση του Διευθυντή συναδέλφου μας και η αναφορά του ότι ήταν υποψήφιος δημοτικής παράταξης που έλαβε τις λιγότερες ψήφους αν μη τι άλλο φανερώνει μικρότητα και ρεβανσισμό.

Αν κόπτεται όπως δηλώνει για το καλό της εκπαίδευσης ας αποδώσει το συντομότερο στα σχολεία τις επιχορηγήσεις που έχει λάβει και ας συνεργαστεί με την εκπαιδευτική κοινότητα. Ο σύλλογος μας τον παραδίδει στη κρίση των δημοτών του.

Ελευσίνα 6/2/2012

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ Π.Ε.
ΑΓΡΙΝΙΟΥ-ΘΕΡΜΟΥ
ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Π.Ε. -
ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ
ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ Π.Ε.

Όταν η κοινωνική
βαρβαρότητα
εντείνεται, η επίσημη
φιλανθρωπία
περισσεύει

Η ανακοίνωση του ΥΠΔΒΜΘ ότι θα αρχίσει τις επόμενες ημέρες πιλοτικό πρόγραμμα παροχής μικρογευμάτων σε μαθητές δημοτικών σχολείων που βρίσκονται σε ορισμένες υποβαθμισμένες περιοχές της Αθήνας δημιουργεί ιδιαίτερα αλγεινή εντύπωση στον εκπαιδευτικό κόσμο και στην κοινωνία. Μετά από μια περίοδο διάψευσης (από την πολιτική ηγεσία του υπουργείου Παιδείας) του γεγονότος ότι υπάρχουν μαθητές δημοτικού οι οποίοι παρουσιάζουν συμπτώματα υποσιτισμού, το υπουργείο «αντιλήφθηκε» το μέγεθος του προβλήματος και φαίνεται ν' αναλαμβάνει δράση (...)

Η λύση, βέβαια, που προκρίνεται δε φαίνεται να κλονίζει την «κλασική» συνταγή λιτότητας που ακολουθείται τα δυο τελευταία χρόνια στη χώρα μας αλλά, απεναντίας, να την υποστηρίζει και να τη νομιμοποιεί. Η κυβέρνηση, λοιπόν, των τοκογλόφων σε ένα ακόμη καίριας σημασίας ζήτημα προβάλλει αμετακίνητη από το πλάνο της αντικοινωνικής της πολιτικής, συντηρώντας πλευρές οικονομικού και κοινωνικού περιθωρίου, που η ίδια επιλέγει να δημιουργεί.

Οι παιδαγωγοί και μέλη μιας συνδικαλιστικής συλλογικότητας, η οποία εκφράζει και το συμφέρον των μαθητών μας, δεν έχουμε παρά να καταγγείλουμε με τον πιο απεριφραστικό τρόπο την υποκριτική μέριμνα του υπουργείου για τα κοινωνικά συντρίμια που δημιουργεί η πολιτική που υπηρετεί και το ίδιο.

Μια πολιτική η οποία, τη στιγμή που εξαθλιώνει και διαλύει την κοινωνία, δεσμεύοντας και εκχωρώντας πόρους προς τους ντόπιους και ξένους τοκογλόφους, προαναγγέλλει τη δημιουργία ενός ιδιότυπου δικτύου φιλανθρωπίας στα σχολεία.

Μια τέτοια αδιέξοδη και επικίνδυνη πολιτική δεν μπορεί παρά να έχει απέναντί της τον εκπαιδευτικό κόσμο και ολόκληρη την ελληνική κοινωνία.

Αγρίνιο, 1/2/2012

νων. Μόνο που όσο εντείνεται η εκμετάλλευση και συρρικνώνεται το εισόδημα τόσο μειώνεται και η ζήτηση με επιπτώσεις, στην κερδοφορία των επιχειρήσεων.

«Η τελική αιτία όλων των πραγματικών κρίσεων παραμένει πάντα η φτώχεια και ο περιορισμός της κατανάλωσης» (Κ. Μαρξ, «Το Κεφάλαιο»).

Αυτοί που ευθύνονται για την κρίση όχι μόνο δε θα πληρώσουν, αλλά βγαίνουν και κερδισμένοι. Καθημερινά οι εργαζόμενοι παράγουν πλούτο. Από το 1990 μέχρι το 2007 το ΑΕΠ της χώρας από 38 δις ευρώ ανήλθε στα 208 δις ευρώ. Αυξήθηκε δηλαδή κατά 5,5 φορές. Στο ίδιο διάστημα τα κέρδη των επιχειρήσεων από 575 εκατομμύρια ευρώ εκτοξεύτηκαν στα 16 δις. Αυξήθηκαν κατά 28 φορές. (ICAP).

Η σημερινή Ελλάδα της βαθιάς κρίσης παράγει πλούτο αξίας 232 δις ευρώ το χρόνο. Τόσο ήταν το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της χώρας το 2010, σύμφωνα με τη Eurostat. Ως προς το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, η Ελλάδα συμπεριλαμβάνεται στην προνομιούχα λέσχη των αναπτυσσόμενων χωρών, έρχεται 31η ανάμεσα σε 183 χώρες του κόσμου και 16η μεταξύ των 27 χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μόνο το 2010 περίπου 1.200 άτομα φυγάδευσαν από την Ελλάδα το ιλιγγιώδες ποσό των 33 δις. ευρώ και το κατέθεσαν σε τράπεζες του εξωτερικού! «Λεφτά υπάρχουν», όπως σωστά δήλωσε ο πρώην πρωθυπουργός Γ. Παπανδρέου πριν από τις εκλογές του 2009, μόνο που μετατρέπονται σε περιουσιακά στοιχεία της ολιγαρχίας. Και όσο αυξάνεται η περιουσία και τα κέρδη της, τόσο αυξάνονται τα ελλείμματα και τα χρέη του Δημοσίου.

Οι φτωχοί φτωχότεροι, γιατί σε συνθήκες κρίσης αυτοί θυσιάζονται για να φυσήσει ούριος άνεμος προκειμένου να λειτουργήσει η αγορά με βάση τον νόμο του αλόγιστου και ανεξέλεγκτου πλουτισμού των λίγων. Παράλληλα, η νεοφιλελεύθερη πολιτική οδηγεί

«ΔΕΝ ΕΧΟΥΜΕ ΑΝΑΓΚΗ
ΑΠΟ ΚΑΛΟΥΣ ΣΑΜΑΡΕΪΤΕΣ...

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΕΙΝΑΙ
ΝΑ ΠΑΨΟΥΝ ΝΑ ΥΠΆΡΧΟΥΝ

ΛΗΣΤΕΣ».

ΜΠΕΡΝΑΡ ΣΩ

στην διόγκωση των κοινωνικών ανισοτήτων, την αύξηση της φτώχειας, της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Εύστοχα ο Κ. Μαρξ τόνιζε ότι «ο εθνικός πλούτος είναι ταυτόσημος με τη λαϊκή φτώχεια» («Το Κεφάλαιο»).

Οι εισοδηματικές ανισότητες παραμένουν μεγάλες, καθώς το πλουσιότερο 20% του πληθυσμού είχε εισόδημα μεγαλύτερο κατά 5,6 φορές από το φτωχότερο 20% του πληθυσμού. Όλο και περισσότεροι συνειδητοποιούν ότι οι κυρίαρχη πολιτική οξύνει την κρίση και τις ανισότητες, αφού το 68,4% θεωρούν ότι η ψαλίδα μεταξύ πλούσιων και φτωχών θα ανοίξει κι άλλο στο μέλλον.

Η μάχη εναντίον της φτώχειας δεν μπορεί να δοθεί με όρους φιλανθρωπίας. Τα λόγια των Αντόρνο-Χορκχάιμερ ταιριάζουν σε όσους πιστεύουν στην ανατροπή της καπιταλιστικής κοινωνίας και στην ανθρώπινη ελευθερία: «*Εμείς οι εχθροί της φιλανθρωπίας δεν θέλουμε να ταυτίσουμε τον άνθρωπο με τη δυστυχία, που η ύπαρξή της είναι αίσιος για μας. Πολύ ευαίσθητοι στην αδυναμία μας δεν θα παραδεχθούμε ποτέ ότι ο άνθρωπος μπορεί να είναι αντικείμενο ελέους*». Αγώνες χρειάζονται κοινωνικοί ενάντια στις κυρίαρχες πολιτικές που αντιμετωπίζουν τον άνθρωπο ως μέσο, ως καύσιμη ύλη για την καπιταλιστική ανάπτυξη. Αγώνες για μια άλλη κοινωνία με κέντρο τον άνθρωπο. «ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ

Απόφαση - ψήφισμα

Οι καθηγητές των Γυμνασίου, Γενικού Λυκείου και Επαγγελματικού Λυκείου Καλαβρύτων σε συνέλευση που πραγματοποίησαν αποφάσισαν ομόφωνα να συμμετάσχουν στη σημερινή απεργία που προκήρυξαν η ΓΣΕΕ και η ΑΔΕΔΥ.

Οι καθηγητές των Γυμνασίου, Γενικού Λυκείου και Επαγγελματικού Λυκείου Καλαβρύτων σε συνέλευση που πραγματοποίησαν αποφάσισαν ομόφωνα να συμμετάσχουν στη σημερινή απεργία που προκήρυξαν η ΓΣΕΕ και η ΑΔΕΔΥ. Αποφασίσαμε όλοι ότι το καλύτερο μάθημα στους μαθητές μας για σήμερα είναι το μάθημα της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Έτσι, στις 8 το πρωί μπήκαμε στις τά-

ξεις μας και συζητήσαμε με τους μαθητές μας, εξηγώντας τη στάση και τις επιλογές μας. Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν θετικά: μας άκουσαν με ιδιαίτερη προσοχή, διατύπωσαν τις απορίες τους και τους προβληματισμούς τους και εκδήλωσαν την πρόθεσή τους να αναλάβουν και οι ίδιοι δράσεις μέσα από τις μαθητικές κοινότητες και τα συμβούλιά τους. Στη συνέχεια, οι καθηγητές και των τριών σχολείων συζητήσαμε δράσεις και κινητοποιήσεις που θα ενταχθούν στην εβδομάδα κινητοποιήσεων που έχει ψηφιστεί από την ΟΛΜΕ.

Αγωνιζόμαστε για το αυτονόητο: δωρεάν βιβλία για όλους τους μαθητές, θέρμανση σε όλα τα σχολεία, εκπαιδευτικούς όλων των ειδικοτήτων, υποστηρικτικό υλικό, μισθούς που μας επιτρέπουν να καλύπτουμε τις βιοτικές μας ανάγκες, εν τέλει να γίνει πράξη το σύνθημα του υπουργείου «Πρώτα ο μαθητής!», «Δημόσια και ... δωρεάν παιδεία».

Θεωρώντας ότι το δημόσιο σχολείο είναι βασικός πυλώνας της κοινωνίας, αγωνιζόμαστε για τη διασφάλιση κοινωνικών κατακτήσεων δεκαετιών (δημόσια υγεία, ασφάλιση, συντάξεις, εργασία για όλους) και για το μέλλον των παιδιών που έχουμε ταχθεί να μορφώσουμε.

Καλούμε την τοπική κοινωνία, τους γονείς των μαθητών μας, τους φορείς των εργαζομένων, ΟΛΟΥΣ ΣΑΣ, σε συμπάραταξη, όχι απλά συμπάραταση, γιατί ο εχθρός και ο αγώνας είναι κοινοί.

Η Συνέλευση των καθηγητών των Γυμνασίου, Γενικού Λυκείου και Επαγγελματικού Λυκείου Καλαβρύτων. «ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

Κακώς αριστεροί πολίτες, ακόμα και σύντροφοι/ισσες καταφέρονται κατά του Μιχάλη Χρυσοχοϊδη, αγαπημένου της αμερικανικής πρεσβείας, νεοφιλελεύθερου πολιτικού (τρομάρα μας), υποψήφιου αρχηγού του ΠΑΣΟΚ (τρομάρα τους).

Διότι τι είπε ο Μιχ. Χρυσοχοϊδης; Ότι «ψήφισε αλλά δεν διάβασε το μνημόνιο».

Δηλαδή αν το διάβαζε δεν θα το ψήφιζε;

Οι άλλοι που το διάβασαν δεν το ψήφισαν;

Όσοι δεν το διάβασαν, δεν ήξεραν, δε ρώτησαν.

Κι όσοι ήταν αδιάβαστοι γιατί δεν το μολογούν.

Να τα συγχωρήσουμε όλα (χωρίς να λησμονήσουμε τίποτα), αλλά η έκρηξη ειλικρίνειας ενός βλάκα δεν πρέπει να επαινεθεί;

Κακώς, κάκιστα επιτιμούμε το Μιχάλη Χρυσοχοϊδη.

Απλώς αναρρωτιέμαι η στήλη, τώρα που διαβάζει τα επικαιροποιημένα μνημόνια, τι κάνει;

Πάλι ψηφίζει;

Διότι, άμα αρχίσεις να κατεβαίνεις στη σκάλα του κακού, τελειωμό δεν έχει... Με ή χωρίς διάβασμα.

Ηθική μας ευθύνη είναι ν' αποτρέψουμε την καταστροφή της χώρας μας

Επιστολή προς γονείς και μαθητές

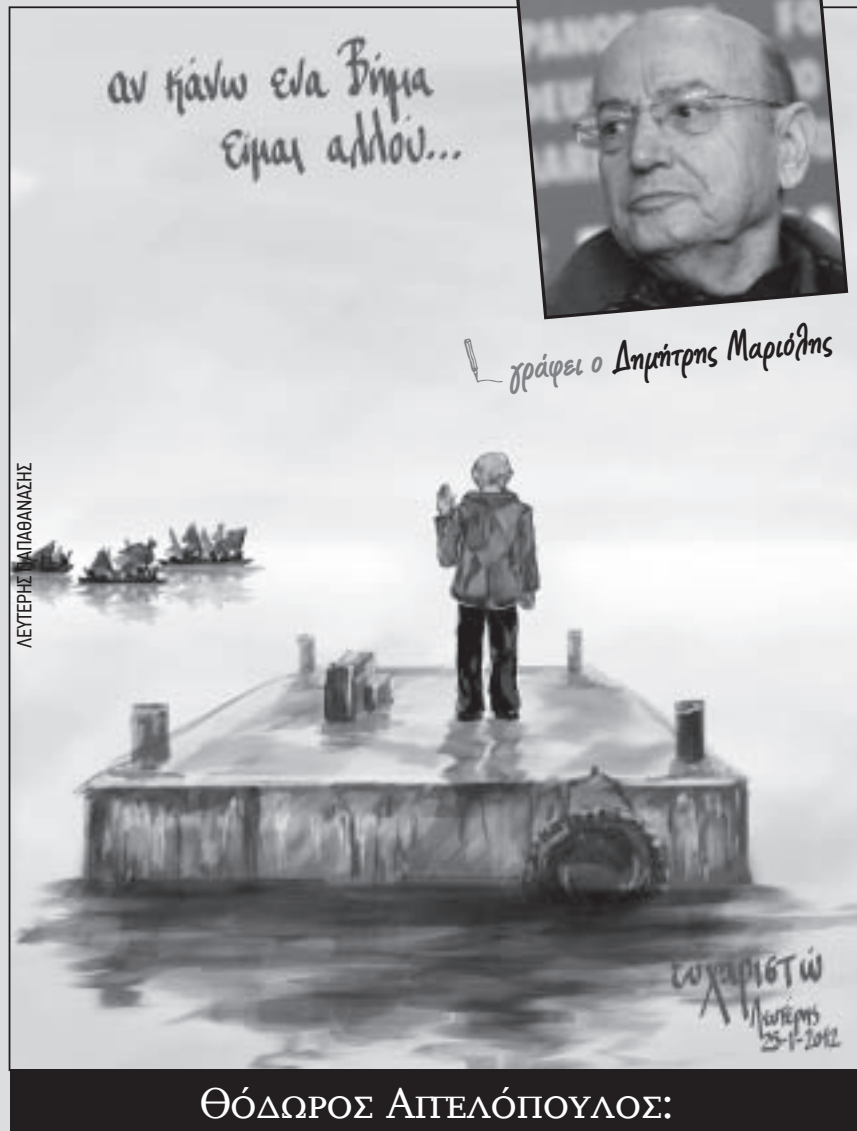
Αγαπητοί γονείς, Φίλοι Καλαβρυτινοί,

Βιώνουμε όλοι ένα πρωτοφανές κύμα άδικων μέτρων και ανήθικων πολιτικών που εξοντώνουν την ύπαρξη και την αξιοπρέπειά μας. Ο ελληνικός λαός δέχεται τις συνέπειες ενός αδίστακτου οικονομικού πολέμου, του οποίου οι συνέπειες δεν καταρρακώνουν όχι μόνο την υπόστασή μας ως έθνος, ως λαού, αλλά ακόμα πιο οδυνηρό και εγκληματικό υποθηκεύουν το μέλλον των παιδιών μας. Το χρέος μας απέναντι σ' αυτά τα παιδιά μάς ωθεί στην έξοδό μας απ' αυτήν την νάρκη και σύσσωμοι όλοι να αγωνιστούμε για την περιφρούρηση της αυτοσυνειδησίας μας ως έθνος και της αξιοπρέπειάς μας

Ηθική μας ευθύνη είναι ν' αποτρέψουμε την καταστροφή της χώρας μας, ταυτόχρονα να δράσουμε έτσι ώστε να ξανακερδίσουμε την εκτίμηση και το σεβασμό των παιδιών μας.

Όλοι μαζί θα κρατήσουμε ως Άτλαντες στα χέρια μας το μέλλον των παιδιών μας, το οποίο είναι για όλους μας ένα θέμα που δεν διαπραγματευόμαστε!

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

ΘÓΔΩΡΟΣ ΑΠΕΛÓΠΟΥΛΟΣ:

Το τελευταίο ταξίδι στα Κύθηρα...

Σούρουπο στη Δραπετσώνα. Ένας σκηνοθέτης παρασύρεται από μοτοσυκλέτα στα γυρίσματα της τελευταίας του ταινίας με θέμα την οικονομική κρίση. Θα μπορούσε να είναι η αρχή ή το φινάλε σε μια από τις ταινίες του.

Η ιστορία των ταινιών του είναι η ιστορία της Αριστεράς, η παλιρροία και η άμπωτη του κομμουνιστικού κινήματος, οι τρικυμίες που σπκώνουν οι μεγάλες αναμετρήσεις, το μεγαλείο και η φρίκη, εικόνες και μουσικές, αφηγήσεις και συμβολισμοί, κομμάτια και αποσπάσματα από το «σύντομο αιώνα των άκρων». Σκηνοθέτης των μεγάλων αφηγήσεων, των μεγάλων περιπετειών που συνδέθηκαν με τα συλλογικά οράματα, αλλά και των μεγάλων αναζητήσεων.

Θυμάμαι το 1988, την αίθουσα MAX στο Πολυτεχνείο, ασφκτικτά γεμάτη σε ένα τριήμερο αφιέρωμα της ΚΝΕ στο έργο του σκηνοθέτη. Προβολές των ταινιών «Μελο-

σοκόμος», «Ταξίδι στα Κύθηρα», «Τοπίο στην ομίχλη». Ένα ολόκληρο σύμπαν από εικόνες και ήχους ανοίχτηκε διάπλατα μπροστά μου, ομιχλώδεις και ανεξερευνήτο. Μερικές φορές απροσπέλαστο. Εικόνες και ήχοι που σημάδεψαν στιγμές συλλογικές και προσωπικές, σκληρές και τρυφερές...

Είναι το πλήθος στην πλατεία με τις κόκκινες σημαίες να τραγουδάει για τη λευτεριά λίγο πριν πέσουν οι πυροβολισμοί, λίγο πριν ακουστούν οι γκαϊνίτες των σκατωζέκικων στρατευμάτων.

Και είναι ο Κατράκης στη σχεδία να χάνεται στο πέλαγος.

Είναι το Δέντρο... Το Δέντρο να ακνοφαίνεται μέσα στην ομίχλη και να αλλάζει χρώματα, να γίνεται καταπράσινο, καθώς το πλησιάζουν τα δυο παιδιά. Και είναι το Δέντρο αποτρόπαιο και φριχτό, γεμάτο σφάγια.

Είναι το βαλς του γάμου και είναι το ροκ της καντάνας.

Μια αυλή με φαντάρους του εθνικού στρατού: ένας καβαλάρης μπαίνει, ξεκαβαλικεύει και ακουμπάει τα όπλα του πάνω σε μια απλωμένη κουβέρτα.

Είναι οι καμπάνες να χτυπάνε... οι μαυροσκούφιδες αντάρτες, καβαλάρηδες και νικητές να καλπάζουν λεύτεροι στην αμμουδιά.

Και είναι οι αντάρτες αιχμάλωτοι να βαδίζουν μέσα στην πόλη με τα χέρια ψηλά.

Είναι οι ΕΠΟΝίτες να τραγουδάνε στο καφενείο «δε μας τρομάζουν των Άγγλων τα κανόνια ούτε του Σκόμπυ η νέα διαταγή, το έχουμε γράψει στο Σύνταγμα με αίμα, ελευθερία και όχι κατοχή»

Και είναι ο ταγματσαφελίτης να πυροβολεί κι ο νεαρός ΕΑΜίτης ν' ανοίγει το παλτό του για να του δείξει ότι είναι πλέον άσπλος.

Είναι το κομματιασμένο άγαλμα του Λένιν, πάνω σε μια φορτηγίδα, να ταξιδεύει στο Δούναβη με τα χέρια υψωμένα στο βαλκάνιο ουρανό.

Και είναι ο λυγμός του μοναχικού Βέγγου πάνω στο βουνό.

Και θυμάμαι καλά, το χειμώνα του '88—όταν η Αριστερά υπνωτιζόταν στους ρυθμούς της περεστρόικα και στην Ελλάδα αποκαθιστούσε δια της ενότητας, όχι το ρήγμα του 1968 αλλά τα όποια ρήγματα με την εξουσία—στη Μεγάλη Οθόνη, τα σχήματα, οι εικόνες και τα σύμβολα, να ακνοφαίνονται πίσω από την ομίχλη. Ένα τεράστιο κομμένο χέρι αγάλματος αναδύεται από το λιμάνι της Θεσσαλονίκης. Ο δείκτης είναι κομμένος. Δεν υπάρχουν οδοδείκτες. Προς τα πού λοιπόν να βαδίσουμε; Είναι εκεί, όπου η τέχνη διαισθάνεται την κατάρρευση, τη διάψευση των οραμάτων και την ήττα των μεγάλων αφηγήσεων, είναι εκεί όπου ο θίασος διαλύεται οριστικά και ξεπουλάει τα ρούχα του. Τους παλιούς καταυλισμούς τους βρήκαμε καμένους, τις γέφυρες κομμένες, θίασος δεν υπάρχει πια, δρόμος ανοιχτός για μας πουθενά, ούτε και σημάδια γνωστά γύρω μας, το δικό μας δρόμο πρέπει να τον ανοίξουμε περπατώντας στην ομίχλη...

Ο Χομπσμπάουμ έγραφε κάπου ότι η ιστορία των μεγάλων συλλογικοτήτων, δε βασίζεται στη λαϊκή μνήμη, αλλά σ' αυτό που γράφουν για το παρελθόν ιστορικοί και χρονικογράφοι, σε όλα αυτά που διδάσκουν οι δάσκαλοι τους μαθητές τους, στο πως οι μυθιστοριογράφοι, οι κινηματογραφικοί και τηλεοπτικοί παραγωγοί μεταμορφώνουν αυτό το υλικό. Από αυτή την άποψη, το έργο του σκηνοθέτη δεν είναι μόνο μια αναφορά στην ιστορία μας, είναι ένα κομμάτι της ιστορίας μας... «ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

κι αν σου μιλώ με παραμύθια και παραβολές είναι γιατί τ' ακούς γλυκότερα, κι η φρίκη δεν κουβεντιάζεται γιατί είναι ζωντανή

(στίχοι από το ποίημα του Σεφέρη «Τελευταίος Σταθμός, που απαγγέλλει ο δάσκαλος στο μικρό Αλέξανδρο στην ταινία «Μεγαλέξανδρος»)

Νίκος Τεμπονέρας

Τη σεμνή την εικόνα σου έχω
στο νου χαραγμένη κι εγώ
που τότε διψούσα να σ' εύρω
είμωνα δεμένος κλειστός

Κι όμως οδηγούσες το πλήθος
εσύ με τ' ανάκατα μαλλιά
των ματιών σου το όραμα είδα
σ' έναν άλλο αιώνα μπροστά

Δάσκαλε εσύ την ελευθερία
την όριζες με την καρδιά
έξω απ' τα κλισέ της λατρείας
σ' ωραίο αγώνα που φτάνει σε μας

Σαν τον Αντύπα σε σημαδέψανε
κακές ψυχές σε μαύρες τρέξανε
έναν Χριστό που αφανίσανε
και ήσουν εσύ που φοβηθήκανε

Εσύ Επτανήσιε το σθένος σου
π' αγωνιούσες γι αυτό το μέλλον τους
σε μιαν Ελλάδα ο απροσκύνητος
ζήτησες χέρι που έμειν' ακίνητο

Θα υπάρχουν σφυγμός μες στις φλέβες μας
σαν αντιστάθμισμα σ' ανούσια έργα τους
ΙΕΡΟ ΤΕΙΧΟΣ που υπερασπίστηκες
και ας στοχεύουν κι αυτό το στήθος μας

Νίκο Τεμπονέρα, σ' αγγίζουμε
ΗΡΩΑ την λήθη ξορκίζουμε
Νίκο Τεμπονέρα το δάκρυ μας
γίνηκε ποτάμι στα λάθη μας

Νίκο η μορφή σου προσκύνημα
κι όσοι σε ξεχάσαν στο κίνημα
Νίκο είμαι λίγος μα σ' έννοιωσα
Χρέος που χρωστούσα έως τα πέρατα
*Σταύρος Δικαίου Φονικάκος
Εργάτης στη Χαλυβουργία Ελλάδος*

**ΟΙ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ
ΣΥΜΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
...ΠΑΝΕ ΘΕΑΤΡΟ!**

Επειδή ο πολιτισμός είναι όπλο για την κοινωνική χειραφέτηση. Επειδή ο πολιτισμός είναι σημείο αναφοράς όλων των αγώνων μας. Σε αυτές τις δύσκολες εποχές, είμαστε εδώ και σας καλούμε να παρακολουθήσουμε:

- Δευτέρα, 13/2, 8.15 μ.μ. «Ο Μαρξ στο Σόχο» του Χάουαρντ Ζν. Θέατρο, Ιλίσια, Παπαδιαμαντοπούλου 4 (Γενική είσοδος 10 €).
- Τετάρτη, 21/3, 8.00 μ.μ. «Ο Ηλίθιος», του Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι, Θέατρο Ακροπόλ, Ιπποκράτους 9-11 (Γενική είσοδος 10 €).

Για κρατήσεις θέσεων: Αγγελική Φατούρου 6974438720, Αντώνης Πέττας 6938853981, Ειρήνη Κονταρίδου 6932534315, Ζ. Στυλιανουδάκης 6944967951.

δεν θα κάσουμε
να μας σφάξετε για ν' αγιάσουμε!
Η ΕΜΕΙΣ Ή ΕΣΕΙΣ
γράφει ο Νίκος Μπέκης

Ίδού λοιπόν και ο Σαμαροπαπανδρέου βγήκε, σε διάγγελμα, στην τηλεόραση να μας πει, κι αυτός, ότι ψηφίζει το νέο Μνημόνιο και την υποδουλωτική Δανειακή Σύμβαση για να σώσει την Ελλάδα! Ακριβώς ό,τι είχε πει έλεγε και λέει διαρκώς ο Παπανδρεοσαμαράς, ο Παπαδήμος, ο Καρατζαφέρης κι όλος ο συρφετός που παραδίδει χώρα και λαό στους αδηφάγους δανειστές, στο ξένο και ντόπιο κεφάλαιο.

Όλοι αυτοί οι Σαμαροπαπανδρεοκαρατζαφεροπαπαδήμηδες ξέρουν, όπως ξέρουμε και όλοι εμείς πια, το μέγεθος του ανοσιουργήματός τους. Ξέρουν και ξέρουμε πως αυτό που ετοιμάζονται να ψηφίσουν αύριο στη Βουλή είναι, στην ουσία, η καταδίκη του Ελληνικού λαού στην διαρκή φτώχεια, στην εξαθλίωση, στην πείνα, στον αργό θάνατο. Ξέρουν και ξέρουμε επίσης ότι αυτό που ετοιμάζονται να ψηφίσουν είναι η μετατροπή της χώρας μας, και επίσημα πλέον, σε νεοσποικία του διεθνούς κεφαλαίου. Προσπαθούν λοιπόν να ψελλίσουν τις κλασσικές, χιλοειπωμένες δικαιολογίες των «αγαθών» προθέσεων, των «υψηλών» κινήτρων, του «ιερού» καθήκοντος.

Τους απαντάμε με κάθε σαφήνεια: Κύριοι, δεν πείθετε πλέον! Θυμόμαστε πως και οι δικτάτορες, σαν τον Παπαδόπουλο, και οι προδότες, συνεργάτες των Γερμανών, σαν τον Τσολάκογλου, τέτοιες δικαιολογίες, τέτοιες προθέσεις επικαλέστηκαν!

Τα λόγια σας δεν μπορούν να κρύψουν την καταστροφή και την βαρβαρότητα που προκαλέσατε και θέλετε να γενικεύσετε και να παγιώσετε. Η καθημερινή πραγματικότητα «μιλάει» πολύ πιο πειστικά από εσάς. Όταν οι άνεργοι ξεπέρασαν, προ πολλού, το ένα εκατομμύριο και σεις σχεδιάζετε, ξεδιάντροπα, και άλλες απολύσεις, όταν δεν υπάρχουν πια συντάξεις, αλλά επιδόματα γηρατειών, όταν δεν υπάρχει περιθάλψη, όταν οι μισθοί «κινεζοποιούνται», όταν η θέρμανση είναι πολυτέλεια, όταν έκαναν, μαζικά, την εμφάνισή τους τα λαϊκά συσσίτια, όταν έχουμε τους πρώτους θανάτους από πείνα και κρύο, όταν «του λαού το σάρι σε καμιά τον φορτώνουνε και πάει», τότε ένας δρόμος μένει μόνο: Η λαϊκή εξέγερση!

Σήμερα τα διλήμματα δεν είναι πλέον αυτά που εσείς βάζετε νομίζοντας ότι μπορείτε να συνεχίσετε τον εκβιασμό του λαού μας. Τα εκφοβιστικά ερωτήματα, «ευρώ ή δραχμή», «μέτρα ή χρεοκοπία» κ.τ.λ., δεν είναι πια αποτελεσματικά. Ο λαός, με όλο και πιο μεγάλη σαφήνεια, με όλο και πιο μεγάλη ένταση, σε όλο και πιο μεγάλη κλίμακα βάζει το δικό του κυρίαρχο, αποφασιστικό, βασικό δίλημμα: Ή εμείς ή εσείς!

Και ξέρετε και ξέρουμε πως στον πόλεμο αυτό, που εδώ και δυο χρόνια εξαπολύσατε εναντίον μας, μπορούμε να νικήσουμε. Μπορούμε να σας βάλουμε στο αεροπλάνο και σας και την ΤΡΟΙΚΑ σας και τα Μνημόνια σας και τις Συμβάσεις σας! Πρώτα-πρώτα γιατί είμαστε περισσότεροι. Μετά γιατί έχουμε το δίκιο με το μέρος μας. Ύστερα γιατί έχουμε, εμείς και όχι εσείς, τον άριστο οϊωνό, το «αμύνεσθαι περί πάτρης!». Τέλος, γιατί μόνο εσείς έχετε να χάσετε απ' αυτόν τον πόλεμο. Εμείς δεν έχουμε να χάσουμε τίποτα πια. Αντίθετα έχουμε να κερδίσουμε πάλι τον κόσμο μας, που μας τον κλέψατε!

Και ξέρετε και κάτι άλλο, εξ ίσου σημαντικό: Πολύ μικρή σημασία έχει αν, βιάζοντας τη θέληση του λαού, ψηφίσετε τα ανοσιουργήματά σας αύριο στη Βουλή. Αυτά, μαζί με σας, θα γίνουν σύντομα, πολύ σύντομα, σκόνη και θρύψαλα απ' την οργή του λαού! «ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

<http://anexartitosima.wordpress.com>

Ανώνυμος είπε, για το κίονι που πέφτει: «Από το πρωί ρίχνει κατάλευκο αφρολέξ σε όλη τη χώρα. Ως γνωστόν, η χώρα είναι προς πώληση. Μάλλον μας συσκευάζουν...»

ΑΓΩΝ. ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Με τα μαθήματα της ταξικής αλληλεγγύης, να υποστηρίξουμε τα παιδιά των γυμνασίων στην εργατική ζώνη της πόλης

- ΝΑ ΚΑΤΑΓΓΕΙΛΟΥΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΦΗΜΟ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ!» ΠΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΙΔΙΩΤΕΣ(PALSO!), ΜΕ ΣΚΟΠΟ:
- ΝΑ ΣΥΓΚΑΛΥΨΕΙ ΤΗ ΣΤΥΓΓΝΑ ΑΝΤΙΛΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΚΟΠΩΝ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ,
- ΝΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΕΙ ΤΗ ΛΑΪΚΗ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ ΣΤΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
- ΚΑΙ ΝΑ ...ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ ΣΤΟΥΣ ΙΔΙΩΤΕΣ ΑΠΛΗΡΩΤΗ-ΜΑΥΡΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΔΙΟΡΙΣΤΩΝ .

Συνάδελφοι, εν όψει της αντιλαϊκής καταϊγίδας, της ασιτίας των παιδιών, της δραματικής περικοπής των δαπανών, ιδιαίτερα στις εργατικές περιοχές, ως αριστερή παράταξη που πιστεύει στη λαϊκή αξία της ταξικής αλληλεγγύης καταθέσαμε στη Γ.Σ. και το Δ.Σ. της ΕΛΜΕ την πρόταση για ανάληψη μιας συγκεκριμένης πρωτοβουλίας μορφωτικής στήριξης των παιδιών -κυρίως των Γυμνασίων- στις εργατικές ζώνες της πόλης (π.χ. Κατσαμπάς, Τάλως, Δελινά κλπ). Στην πρόταση αυτή συναίνεσε και ο σύλλογος αδιοριστών, ενημερώνοντας αρχικά τη Γ.Σ. για τις ανάλογες προθέσεις του.

Πρόκειται για μια πρόταση υποστήριξης των παιδιών εκείνων, ιδιαίτερα των εργατικών ζωνών, που πλήττονται περισσότερο από την αντιλαϊκή λαίλαπα, μέσω της εφαρμογής των πιο βάρβαρων μέτρων της τελευταίας πεντηκονταετίας. Τα μέτρα αυτά επιτάσσουν τα Υποδουλωτικά Μνημόνια που συνυπογράφουν τα κόμματα της οικονομικής ολιγαρχίας, με την άμεση στήριξη των προσατών και κηδεμόνων τους, ξένων Ιμπεριαλιστών (Ε.Ε.-Δ.Ν.Τ).

Στη βάση αυτή, τονίσαμε ότι Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΜΑΣ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΑΝΤΙΠΟΔΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΛΑΪΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ «ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ», που τεχνικώς προωθούν όλες οι τελευταίες κυβερνήσεις της πλουτοκρατίας, έχοντας διπλό στόχο, να συγκαλύψουν από τη μια τη

δραματική περικοπή των κοινωνικών δαπανών και από την άλλη να παραπλανήσουν τα λαϊκά στρώματα, επιδιώκοντας τη συναίνεσή τους στο σφαγισμό των δικαιωμάτων τους και την ταξική συμφιλίωση.

Με βάση αυτή την αρχή της υποστήριξης των εργατο-λαϊκών συμφερόντων και της αντίστασης στην πολιτική του λαϊκού αποπροσανατολισμού, ΚΑΤΑΓΓΕΙΛΑΜΕ το περίφημο «ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ» ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ, η οποία -σε συνεργασία με τους επιχειρηματίες της εκπαίδευσης (PALSO), επιχειρεί- ακόμη και σε αυτή την ιστορική φάση της πλήρους ισοπέδωσης των λαϊκών δικαιωμάτων από τη συγκυβέρνηση των κομμάτων της ολιγαρχίας, να αποπροσανατολίσει τους εκπαιδευτικούς, γονείς και μαθητές, και να εξευγενίσει τη ληστική πολιτική του κεφαλαίου, φορώντας το μανδύα της ...κοινωνικής ευαισθησίας. Πρόκειται για προκλητική ΥΠΟΚΡΙΣΙΑ και ΛΑΪΚΟ ΕΜΠΛΙΓΜΟ, αφού το επονομαζόμενο «κοινωνικό σχολείο»:

- Θεμελιώνεται στη βάση της απόκρυψης της πρωτοφανούς περικοπής των δαπανών για την παιδεία. Αναγνωρίζει ως ...ισότιμους εταίρους τους Επιχειρηματίες της Εκπαίδευσης, εισάγοντας τα ιδιωτικό-οικονομικά κριτήρια στη λειτουργία του σχολείου.
- Εξευγενίζει την αντιλαϊκή πολιτική που θεσπίζει το Σχολείο της Αγοράς και οδηγεί στην περιθωριοποίηση τα λαϊκά στρώματα.
- Προσφέρει απλήρωτη, μαύρη εργασία στους Ιδιοκτήτες των φροντιστηρίων, καλώντας τους αδιόριστους να εργαστούν αμισθί στα διάφορα φροντιστήρια, που θα ...βοηθούν κάποιους μαθητές.
- Δηλώνει ότι θα παρέχει ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ (!) ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΣΤΟΥΣ ΑΔΙΟΡΙΣΤΟΥΣ, θεσπίζοντας άτυπα ένα επιπλέον κριτήριο για την οποιαδήποτε ελαστική απασχόλησή τους, σε περίοδο μάλιστα πείνας και μαζικής ανεργίας...
- Αρνείται τη συμμετοχή των μεταναστών, συναινώντας προκλητικά στην εδραίωση και του ρατσισμού, σε μια περίοδο κατάργησης βασικών δημοκρατικών ελευθεριών.

Συνάδελφοι, είναι προφανές ότι η διοίκηση της Περιφέρειας Κρήτης, στην κατεύθυνση της επιβολής της πιο στυγνής

αντιλαϊκής πολιτικής δεν εξαγνίζει μόνο την αντιλαϊκή πολιτική της Ιδιωτικοποίησης της Εκπαίδευσης. Παράλληλα έρχεται να καλλιεργήσει και τη λογική της ΕΚΟΥΣΙΑΣ ΑΠΕΜΠΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΩΝ ΜΑΣ ΓΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΑΜΒΛΥΝΣΗ ΤΩΝ ΤΑΞΙΚΩΝ ΦΡΑΓΜΩΝ ΣΤΗ ΓΝΩΣΗ.

Στη βάση αυτή, η προσπάθεια για ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΙΑΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΖΩΝΗΣ «ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΚΑΘΕ ΣΧΟΛΕΙΟ», έστω και αν εδραιώνεται σε μια καλή πρόθεση των συναδέλφων, στρώνει το δρόμο για τη σταδιακή ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ ΜΑΣ ΣΤΟ ΣΦΑΓΙΑΣΜΟ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΜΑΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ, ενώ παράλληλα δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την καθιέρωση «νέων κριτηρίων... κοινωνικής προσφοράς» (!), στη διαδικασία της «Αξιολόγησης», η οποία έχει ψηφιστεί και -με την υποδείξη μάλιστα των Γάλλων επικυρίαρχων- θα οδηγήσει στις ΑΠΟΛΥΣΕΙΣ των συναδέλφων το επόμενο διάστημα.

Απέναντι σε αυτήν την αποπροσανατολιστική πολιτική του «Εθελοντισμού» και της συγκάλυψης των μέτρων που σαρώνουν τα δικαιώματά μας πρέπει να ΑΝΤΙΠΑΞΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΜΑΖΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΟΧΙ ΤΗΝ ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΑΠΛΗΡΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΑΣ. Γιατί η πολιτική της πείνας, ανεργίας και λαϊκής εξαθλίωσης απαιτεί ΛΑΪΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ και ΟΧΙ ΑΠΟΔΟΧΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΑ. Τις μορφωτικές ανισότητες που δημιουργεί αυτή η πολιτική μπορούμε να τις αμβλύνουμε, με τη συνεχή συλλογική πάλη και τις διεκδικήσεις μας. Αυτό το αντιστασιακό μήνυμα αποτελεί και το καλύτερο μάθημα για τους νέους, των οποίων το μέλλον αμαυρώνουν τα βάρβαρα μέτρα.

- ΚΑΜΙΑ ΑΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΑΠΟΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΛΗΨΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ.
- ΤΑΞΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ.
- ΜΑΖΙΚΟΙ ΕΝΩΤΙΚΟΙ-ΠΑΝΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΩΝ ΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ.
- ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΠΟΥ ΘΕΣΠΙΖΟΥΝ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ.
- ΑΜΒΛΥΝΣΗ ΤΩΝ ΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ.

Η ενωτική λαϊκή πάλη θα αποκρούσει το μορφωτικό-κοινωνικό και εργασιακό μεσαίωνα!

«ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΚΠ/ΚΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ Π.Ε.
«Η ΠΡΟΟΔΟΣ»

Φέρνουν τη χρεοκοπία!

Θέλουν να επιβάλουν την κοινωνία της ζούγκλας!
ΝΑ ΤΟΥΣ ΑΝΑΤΡΕΨΟΥΜΕ

Ζήτημα πρώτον: η νέα δανειακή σύμβαση δεν μπορεί να αποτρέψει τη χρεοκοπία. Το ελληνικό χρέος δεν μπορεί να αποπληρωθεί. Μπορούμε και πρέπει να συζητήσουμε για το δημόσιο χρέος: αν θα έπρεπε ή δεν θα έπρεπε να πληρωθεί, αν είναι νόμιμο ή παράνομο, αν είναι ελληνική ιδιαιτερότητα ή αποτέλεσμα της αρχιτεκτονικής του ευρώ, αν είναι αιτία της κρίσης ή ιστορική μορφή της (γεγονούς στον καπιταλισμό) κρίσης υπερωσώρευσης, αν είναι του λαού ή διεφθαρμένων πολιτικών και οικονομικών ηγεσίων, αν είναι του ΠΑΣΟΚ ή της ΝΔ, αν οφείλεται στη διεκδικητική κουλτούρα της αριστεράς ή στο πελατειακό κράτος του δικομματισμού. Το σίγουρο όμως είναι ότι το δημόσιο χρέος είναι αδύνατον να εξυπηρετηθεί. Το λένε όλοι. Όχι μόνο η αριστερά και η αντιμνημονιακή δεξιά. Το λέει ο ίδιος ο Παπανδρέου, ο Σαμαράς, ο Καρατζαφέρης, υπουργοί του Παπανδρέου, όλοι οι οικονομολόγοι, γερμανικές συντηρητικές εφημερίδες, αμερικανοί αναλυτές, ακόμα και το ΔΝΤ. Παρόλα αυτά, όσοι υποστηρίζουν τη σύμβαση προσβλέπουν στην αναβολή της στάσης πληρωμών. Κερδίζουν χρόνο και το λένε.

Ζήτημα δεύτερον: με μια τεράστια ιστορική ήττα πληρώνουμε την ολιγόχρονη αναβολή της χρεοκοπίας. Οδηγούμε άμεσα τους μισθούς του ιδιωτικού τομέα σε επίπεδα αγοραστικής δύναμης Βουλγαρίας. Οδηγούμε την ανεργία σε ύψη που έχουμε να δούμε από το 1960: ένας στους τρεις μένει άνεργος. Καταργούμε τις συλλογικές συμβάσεις στον ιδιωτικό τομέα και τη μονιμότητα στο δημόσιο. Οδηγούμε σε αδιέξοδο τα ασφαλιστικά ταμεία. Μέσω της ύφεσης δημιουργούμε νέα ελλείμματα στο δημόσιο και άρα επιπλέον ανάγκες απολύσεων και νέες μειώσεις μισθών. Ξεπουλάμε σε τιμή όσο-όσο τη δημόσια περιουσία, το μοναδικό εργαλείο δηλαδή για να ξεπεράσουμε τις δυσκολίες της χρεοκοπίας. Δίνουμε στους δανειστές μας ομόλογα αγγλικού δικαίου και παίρνουμε πίσω αυτά που τώρα κρατάνε στα χέρια τους και είναι ελληνικού δικαίου. Ως λαός πληρώνουμε πανάκριβα μια δανειακή σύμβαση, για την οποία ο εσωτερικός μας αντίπαλος δικαιούται να είναι απόλυτα ευχαριστημένος: στο τέλος της κρίσης όσα αφεντικά επιβιώσουν θα έχουν την ευκαιρία να εκμεταλλεύονται μια φτηνή και (πολιτικά, ιδεολογικά και οργανωτικά) ρημαγμένη εργατική τάξη.

Ζήτημα τρίτον: ο χρόνος αυτός είναι άχρηστος για το λαό και χρήσιμος για τους τραπεζίτες. Η πολιτική μας ηγεσία δύο χρόνια τώρα δεν έχει οργανώσει κάποιο εναλλακτικό σχέδιο, αν και οι περισσότεροι οικονομικοί αναλυτές από την αρχή προέβλεπαν την αδυναμία αποπληρωμής

του δημόσιου χρέους και την αποτυχία του μνημονίου. Είναι τόσο ξετσιπωτή που, ενώ μας απειλεί με πείνα και έλλειψη φαρμάκων και πετρελαίου, δεν κάνει τίποτα για να στεγάσει τους άστεγους (σε μια χώρα με εκατοντάδες χιλιάδες άδεια σπίτια), για να εξασφαλίσει το φαγητό και τη θέρμανση σε όλους, για να περιοριστούν οι αυτοκτονίες. Αντίθετα οι Γάλλοι και οι Γερμανοί τραπεζίτες ξεφορτώθηκαν και συνεχίζουν να ξεφορτώνονται ελληνικά ομόλογα, έτσι ώστε στην κρίσιμη στιγμή να είναι λιγότερο εκτεθειμένοι.

Ζήτημα τέταρτον: η κυβέρνηση Παπαδήμου δεν νομιμοποιείται να αποφασίζει για το μέλλον του λαού. Δεν έχει τη δημοκρατική νομιμοποίηση. Η βουλή βρίσκεται σε ολοφάνερη δυσαρμονία με τη λαϊκή βούληση. Οι αποφάσεις αυτής της βουλής δεν δεσμεύουν το λαό. Ο λαός μπορεί και πρέπει να τις αρνηθεί. Ο λαός μπορεί και πρέπει να αποδώσει τις πολιτικές ευθύνες και να αναζητήσει τις ποινικές ευθύνες για την πορεία των τελευταίων χρόνων.

Ζήτημα πέμπτον: οι απειλές περί έλλειψης τροφίμων, πετρελαίου και φαρμάκων καταφύγιο της δουλοπρεπούς πολιτικής μας ηγεσίας ή εφιαλτικό ενδεχόμενο.

Η πολιτική ελίτ της χώρας γνωρίζει ότι δεν έχει μέλλον μακριά από τα δεκανίκια του κεφαλαίου και των διεθνών στηριγμάτων της. Γι' αυτό και δεν διανοείται να τα εγκαταλείψει ακόμη και σήμερα. Οι άνθρωποι αυτοί δεν μπορούν ούτε να φανταστούν ότι είναι δυνατόν να ζήσουμε χωρίς συνεχείς υποκλίσεις στη Μέρκελ και στο Σαρκοζί. Έχουν δίκιο μόνο για τον εαυτό τους. Για μας, για το λαό, οι υποκλίσεις αυτές σημαίνουν απόλυτη φτώχεια και κοινωνική ζούγκλα. Πολλοί ανάμεσα στο λαό φοβούνται ότι η φτώχεια και η κοινωνική ζούγκλα είναι προτιμότερες από την πείνα και το κρύο. Ότι είναι καλύτερα να υποταχτούμε στους εκβιαστές – δανειστές μας και να γίνουμε Βουλγαρία, παρά να τραβήξουμε το δρόμο μας και να γίνουμε Αιθιοπία. Με άλλα λόγια αποδέχονται στο ακέραιο τις απειλές της κυβέρνησης Παπαδήμου.

Ωστόσο ξεχνούν τρία πράγματα. Η πείνα και το κρύο είναι εδώ. Όχι ακόμη για εμάς, αλλά ποιος θα τις σταματήσει έξω από την πόρτα των σπιτιών μας. Αυτοί που μας οδηγούν από αποτυχία σε αποτυχία, γεμίζοντας τους δρόμους άστεγους και πεινασμένους.

Από τα δάνεια της τρόικας ούτε ένα ευρώ δεν θα πάει για μισθούς και συντάξεις. Ακόμη και το τελευταίο λεπτό του ευρώ θα δοθεί για εξυπηρέτηση των δανείων. Το 2012 το ελληνικό δημόσιο έτσι κι αλλιώς θα ζησει αποκλειστικά από τα έσοδά του. Τα παπαγαλάκια της κυβέρνησης που απειλούν στις τηλεοράσεις με κλεισίματα σχολείων και νοσοκομείων την επόμενη μέρα, παραποιούν ως συνήθως την αλήθεια.

Η αναπόφευκτη χρεοκοπία, αργά ή γρήγορα, δεν θα αντιμετωπιστεί ούτε με την καλοσύνη των ξένων, ούτε με την προνοητικότητα και την ευαισθησία του Παπαδήμου και όσων τον στήριξαν και τον στηρίζουν. Μόνη λύση η πολιτική αφύπνιση όλων μας και η οικοδόμηση δικτύων αλληλεγγύης. Τόσο το ένα όσο και το άλλο θέλουν χρόνο και κόπο.

Ζήτημα έκτον: Η κοινωνία της ζούγκλας οργανώνεται.

Ο αποκλειστικός λόγος εφαρμογής της αξιολόγησης στην εκπαίδευση και συνολικά στο δημόσιο, είναι οι απολύσεις και η δημοσιονομική «εξυγίανση» – η βαθμολογική εξέλιξη είναι το τυράκι για τους αφελείς που δεν βλέπουν τη φάκα. Ο μεταξύ μας ανταγωνισμός είναι το όραμα των κυβερνώντων. Όποιος από μας χάσει, απολύεται. Μαζί με τους συναδέλφους αναπληρωτές, θα βλέπει πια το σχολείο από το πεζοδρόμιο.

«ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

Ενότητα – Αγώνας – Αντίσταση
Αυτοοργάνωση – Αλληλεγγύη

→ Για να μην εδραιωθεί η κοινωνία της ζούγκλας

→ Για να έχουν όλοι δουλειά, στέγη, φαγητό, μόρφωση, υγειονομική και φαρμακευτική περίθαλψη

Μήνυμα από την Γενική Σοσιαλιστική Συνομοσπονδία Εργαζομένων της Βενεζουέλας

Αδελφέ Ελληνικό Λαό
Συνάδελφοι, Σύντροφοι, compañeros

Από το Καρακάς της Βενεζουέλας σας απευθύνουμε θερμό συντροφικό και επαναστατικό χαιρετισμό. Τούτες τις ώρες ο Βολιβιανός λαός της Βενεζουέλας είναι μαζί σας!

Γνωρίζουμε ότι οι αγώνες σας είναι δύσκολοι και άνιστοι, αλλά ξέρουμε ότι οι λαοί πάντα έχουν την ακατανίκητη δύναμη να νικούν στις πιο αντίξοες συνθήκες. Ο δικός σας λαός έχει γράψει ιστορία. Θα γράψει και τώρα. Έχουμε καταφέρει μέσα από συνεχείς αγώνες να στείλουμε το νεοφιλελεύθερο εργαστήριο και την κρεατομηχανή που καταστρέφει τις κοινωνίες και τις παραδίδει στους τοκογλύφους, στους τραπεζίτες και στον ιμπεριαλισμό στο αποχωρητήριο της ιστορίας!

Εμείς στην χώρα μας και στη Λατινική Αμερική ανοίγουμε νέους δρόμους που βασίζονται στην αλληλεγγύη, στη αλληλοκατανόηση των λαών μας, στην ανάγκη η παιδεία, η υγεία, η δημοκρατία να μην είναι εμπόρευμα αλλά κοινωνικά αγαθά για το λαό, ώστε να έχουν πραγματικό περιεχόμενο, ώστε να μην υπάρχει ούτε ένας άστεγος, ούτε ένας άνεργος, ούτε ένα παιδί που να διψά για να κατακτήσει την γνώση, τη τέχνη τον αθλητισμό και την ανθρωπιά και να μπορεί να το κάνει. Δεν ξέρουμε αν θα τα καταφέρουμε, αλλά μέχρι τέλους θα αγωνιζόμαστε για αυτά τα πανανθρώπινα ιδανικά!

Χαιρετίζουμε τον ηρωικό αγώνα σας, την νικηφόρα σας ορμή, το απαρámillo θάρρος σας! Ζητείστε μας όποτε το κρίνετε να βοηθήσουμε με όποιο τρόπο μπορούμε και θα το κάνομε!

Το έχετε ξανακάνει, δώστε στους λαούς του κόσμου την ελπίδα του αγώνα ξανά!

Ταράξετε τα λιμνάζοντα νερά της Ευρώπης του άγριου καπιταλισμού και της βαρβαρότητας, ώστε να ξαναβρεί την ψυχή της και τα όνειρα της!

Διώξτε αυτούς που σας θέλουν προσκυνημένους!
Μπορείτε!

Hasta la Victoria siempre!

Οι Δάσκαλοι

Εμείς οι δάσκαλοι Προμηθείς που κάθε βράδυ τάπητες υφαίνουμε, με ανεκπλήρωτα όνειρα και τις στερήσεις μας
Εμείς οι δάσκαλοι δεσμώτες που κάθε πρωί τουφεκίζουμε τα όνειρά μας με την πλάτη στημένα στον μαιροπίνακα

Εμείς που χρόνια ατέλειωτα βαδίζουμε στο ίδιο μονοπάτι
Που κάθε χρόνο πλέκουμε νέες φωλιές σαν τα πουλιά με ρήματα και ουσιαστικά με συναρτήσεις και εξισώσεις
Ομολογούμε την ενοχή μας

Εμείς είμαστε εκείνοι που καλλωπίζουμε το κέρδος στις ελεύθερες αγορές ψυχών και σωμάτων
Εμείς γαλουχούμε τους μονομάχους στις αρένες πάλης για μια θέση εργασίας

Εμείς οι δάσκαλοι, οι δεσμώτες της ανίας, της απάτης και της κακόβουλης σκοπιμότητας
Διδάσκουμε τον άνθρωπο να σκοτώνει τον ανθρωπισμό
Διδάσκουμε την ιστορία που δικαιώνει τους κατακτητές
Διδάσκουμε την δικαιοσύνη που δικαιώνει τους εκμεταλλευτές
Διδάσκουμε την υπομονή ως ανώτερη αρετή για να πίνουν το κώνειο αδιαμαρτύρητα οι καταπιεσμένοι
Διδάσκουμε ως αναγκαίο κακό την υποταγή στον ισχυρών την βούληση

Εμείς νεολαίε ακονίζοντας το μαχαίρι της αυτοκριτικής στην συνειδήσή μας σε καλούμε να μαθαίνεις όχι όσα διδάσκουμε, αλλά όσα υπονοούμε
Να Ψάχνεις πίσω από τις γραμμές ανάμεσα στις λέξεις μας για κρυφούς σπόρους, αμφισβήτησης
Σε καλούμε να βαδίζεις πέρα από τους μύθους στα μονοπάτια των κρυφών νοημάτων

Εμείς νεολαίε που δεν μιλάμε με το δικό μας στόμα που δεν διδάσκουμε τα δικά μας βιβλία σε καλούμε να ψάχνεις στη σιωπή μας, τις σκιές στη μελαγχολία των ματιών μας τις αρρυθμίες στους χτύπους της καρδιάς μας
Να ξεχωρίζεις με προσοχή τις αλήθειες σαν μανιτάρια για να μην σε καταπιεί το ψέμα

Εμείς μαθητή μας σε καλούμε Να ακονίζεις το μυαλό σου στις δικαιοσύνης τον καημό και στο όνειρο του αύριο
Γιατί έτσι πρέπει να γίνει, γιατί έτσι θα γίνει
το σχολείο λόγην αμφισβήτησης για να τρέξει νερό και αίμα από το πλευρό της σταυρωμένης κοινωνίας
Που θα να ποτίσει τους σπόρους των νέων ιδεών για να βλαστήσουν οι αλήθειες να τις τραγουδάμε αύριο, σε νέα χαρούμενα τραγούδια.

Γιάννης Ποταμιάνος

Μήνυμα από τα συνδικάτα του Μεξικού, δια του πρόεδρου του συνδικάτων εργαζομένων-ηλεκτρολόγων που βρίσκονται στον 2ο μήνα απεργίας διαρκείας, Μανουέλ Παζ

Προς τον Ελληνικό Λαό...

Το Δ.Ν.Τ. είναι μια γάγγραινα που δεκαετίες τώρα έχει οδηγήσει το Μέξικο στην μαζική εξαθλίωση των κατοίκων του. Ιδιαίτερα εμείς οι εργαζόμενοι, είδαμε τις συλλογικές μας συμβάσεις να μην υπάρχουν πια, οι μαζικές απολύσεις να είναι καθημερινές, το οκτώωρο να είναι «κάτι που θυμόμαστε από τα παλιά χρόνια». Θέλουμε να ξέρετε ότι η καταστολή και η βία που έχει εξαπολυθεί εναντίον μας, οι συλλήψεις των συνδικαλιστικών μας εκπροσώπων είναι επιταγή του Δ.Ν.Τ., γιατί δεν θέλουν να έχουν απέναντί τους τις φωνές των ταπεινών και των αδικημένων.

Εσείς δίνετε μια μεγαλειώδη και ιστορική μάχη, σήμερα. Έχει παγκόσμιες διαστάσεις και έχουμε όλοι ευθύνη να νικήσετε. Μπορείτε να τους διώξετε από τη χώρα σας. Μπορείτε να ονειρευτείτε μια άλλη κοινωνία. Μπορούμε μαζί να είμαστε στο ίδιο χαράκωμα σήμερα, αν και τόσο μακριά, οι αγώνες μας σήμερα πάνε δίπλα, δίπλα, στην ίδια αλυσίδα στην ίδια πορεία, στην ίδια συγκέντρωση.

Θα νικήσουμε! VENCEREMOS!

Λυκοσυμμαχίες

ΑΝΩΝΥΜΟΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΕΣ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ - ΚΙΝΗΣΕΙΣ

Στερνή μου γνώση

«Η Ε.Ε. και το Δ.Ν.Τ. συμπεριφέρονται σαν η Ελλάδα να ήταν η Γκάνσα», γράφει με αγανάκτηση η γαλλική «Μοντ», ενώ πλήθος ανάλογων διατυπώσεων κατακλύζει τα έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα του δυτικού κόσμου, της Γερμανίας συμπεριλαμβανομένης. Οι εκφραστές ενός ηπιότερου καπιταλιστικού μοντέλου «ξυπνού» αντικρίζοντας το σπασμένο τσόφλι του νεοσοσιαλιστικού, αρχίζουν να τρέμουν για τις μελλοντικές ημερών μας και πολύ ευχάριστο, ένα μέρος του αντιπάλου να σπάει —εν μέρει— την εκκωφαντική σιωπή και την ασύστολα προπαγανδιστική σταυροφορία, στην οποία ωστόσο συμμετείχε με ιδιαίτερο ενθουσιασμό, τότε ακριβώς που το πράγμα άρχισε να παρασπαστεί (με τη συμπαγή, ας πούμε, υποστήριξη στους «ανθρωπιστικούς πολέμους» της Μέσης Ανατολής και της Γιουγκοσλαβίας και άλλα πολλά, ων ουκ έστιν αριθμός). Αλλά είναι μάλλον αργά για σαλονάτα δάκρια (συνδυασμένα με τους πολύ ελκρινέστερους λυγμούς του αναγνωστικού κοινού, της άλλοτε μεσαίας τάξης δηλαδή, που πληθιοποιείται ραγδαία, και ως εκ τούτου δυσφορεί απέναντι στην μέχρι πρότινος ηγεμονεύουσα ιδεολογικά θεολογία του ΞΜΕδικής εκφράσεως της). Διότι αυτήν τη φορά το φίδι τούτου, τις ΜΜΕδικες εκφράσεις της. Κι αν κάποιος το σταματήσει ξεπρόβαλε γυμνό, χωρίς φτιασίδια. Κι αν κάποιος παντοδύναμων δεν θα ναι οι «έγκυρες» σελίδες των άλλοτε παντοδύναμων κηρύκων της αστικής «μετριοπάθειας», αλλά οι ίδιοι οι λαοί, οι μέχρι πρότινος καταναλωτές (στην πλειονότητά τους) της καπιταλιστικής «έγκυρης γνώμης», που έπαιξε με ενθουσιασμό το ρόλο της στη συντελούμενη τραγωδία.

→ Συμπολιτευτικός αντιπολιτευόμενος και αντιπολιτευτικός συμπολιτευόμενος καθ' έξιν, συνήθειαν και ιδεολογίαν, ο ΔΗΑΡάτος κύριος Κουβέλης δεν διστάζει να μας αποκαλύψει ότι δεν αποκλείει μετεκλογική συμμαχία με το ΠΑΣΟΚ (κι ας το καταριέται το 90% του λαού). Διότι η «υπεύθυνη Αριστερά» αδυνατεί να είναι υπεύθυνη χωρίς ρόλο στο επίσημο (κατοχικό) πολιτικό σκηνικό, και κυρίως, φρικιά στη σκέψη τού τι θα σήμαινε αν (αν, λέμε, χάριν λόγου και μόνο, διότι και το τι έγινε στην Ιταλία ενθυμούμεθα σχετικώς και το τι ακριβώς πρεσβεύει η φουσκωμένη δημοσκοπικώς εγχώρια παρέα το γνωρίζουμε), συμπεριφερόταν στοιχειωδώς ως Αριστερά.

→ Αντιθέτως με τον πρώην σύντροφό του, ο μάχιμος αντιμνημονιακός Αλέξης Τσίπρας διαβεβαιώνει σε όλους τους τόνους πως αποκλείει κάθε πιθανότητα σύμπραξης με το απεχθές ΠΑΣΟΚ. Το γεγονός αυτό, βεβαίως, δεν αποκλείει διόλου την εναγώνια προσπάθεια σύμπλευσης με λογής λογής ρετάλια του «Κινήματος», που αναζητούν ένα αξιοπρεπές πλυντήριο συνειδήσεως, δεδομένης της πλήρους προσωπικής και πολιτικής τους απαξίωσης. Ο διάσημος εργατολόγος ήταν η πρώτη «επιτυχία» της «Προόδου, των Κινήματων και της Οικολογίας». Αναμένονται και άλλες πολλές, καθώς πλήθος πράσινων ναυαγών αναζητούν πάση θυσία πολιτικό σωσίβιο, και σπάνε τα τηλέφωνα των (πάντα πρόθυμων να κουβεντιάσουν το θέμα) στελεχών της. Διότι η αδιαλλαξία έχει τα όριά της, η αδήριτη ανάγκη φουσκώματος των ποσοστών, μάλλον όχι.. (Η αξιοπρεπής κυρία Σακοράφα, πασοκογενής και σοσιαλδημοκράτισσα μεν, έντιμη και μαχητική δε, αποτελεί μάλλον την εξαίρεση που επιβεβαιώνει τον τρέχοντα κανόνα).

Το ακούσαμε και το καταγράψαμε. Αγρότισσα, αναφερόμενη στους νέους φόρους για την κατοικία, μας είπε θυμοσοφικά και αποφατικά:
«Ο Αλμπρούκος κι ο Νέστορας (παρτσούκλια) δεν έχουν σπίτι, ζουν μαζί με τα ζα τους δίπλα στην ογνίστρα (εστία - τζάκι) και όμως σκιάζονται (φοβούνται) μην τους πάρουν οι κομμουνιστές τα σπίτια. Τι σπίτια δηλαδή, καλύβια. Τόσα χρόνια ψήφιζαν δεξιά και ΠΑΣΟΚ κι αναθεμάτιζαν τους αριστερούς γιατί θα κάνανε ισότητα. Θα εξισώνανε αφεντικά και δούλους.
Τώρα ήρθε ο Παπαδήμος κι αυξάνει το χαράτσι, τη ΔΕΗ και παίρνουνε τ' αφεντικά τα σπίτια. Άμα βάλουν οι φτωχοί μυαλό, χαλάλι το χαράτσι. Αλλά σκιάζομαι μήπως δε βάλανε μυαλό και γυρίζουμε σαν το λιθάρι στο λουτροβιό (ελαιοτριβείο)...»
Σοφή κουβέντα, μεστή λαϊκότητας και κοινωνικού βάθους. Διότι το πρόβλημα δεν είναι άμα χάνεις. Αυτό συμβαίνει πολλές φορές. Το πρόβλημα αρχίζει όταν δεν βγάζεις ορθά συμπεράσματα. Τότε δηλαδή που οι αστοί - καπιταλιστές παίζουν μοναχοί τους στο πολιτικό γήπεδο...

Αλήθεια, τι απέμεινε από εκείνη την εποχή (απ' το '90 και δώθε) της «αριστερής κριτικής» απέναντι σε «παλαιολιθικές έννοιες», όπως ηγεμονισμός, καπιταλισμός κ.ά.; θυμόμαστε ότι όσοι επέμεναν να τους χρησιμοποιούν αντιμετώπιζονταν ως δεινόσαυροι, «άνθρωποι εκτός εποχής», πολιτικά και πολιτισμικά καθυστερημένοι, ανίκανοι να διακρίνουν τα χαρακτηριστικά του νέου κόσμου της «παγκοσμιοποίησης» κ.ά. Εκτοτε κύλισε πολύ νερό σ' αυλάκι, και οι τότε κατηγοριοποιημένοι να ομιλούν περί των συγκεκριμένων πραγμάτων και εννοιών, γεννώντας μας την εύλογη απορία: Πώς κι έτσι ρε παιδιά; Άλλαξε κάτι, πάλι;

Βιβλιο παρουσίαση

Πριν λίγο καιρό επανεκδόθηκε για πρώτη φορά ολόκληρη (μετά την πρώτη της έκδοση το 1923), από τις εκδόσεις Κέδρος η συλλογή διηγημάτων του Κώστα Βάρναλη «Ο Λαός των Μουνούχων».

Η επανέκδοση έγινε με επιμέλεια έκδοσης της Αικατερίνης Μακρυνικόλα και φιλολογική επιμέλεια (Επίμετρο, Υπομνηματισμό Κριτικό Ανθολόγιο, Γλωσσάρι) του Βασίλη Αλεξίου. Θεωρώντας ότι το έργο, όπως και η ρωμαλέα βαρναλική ποιητική, διατηρούν μέχρι τις μέρες μας με έναν δραματικό τρόπο την επικαιρότητά τους, αναδημοσιεύουμε εδώ εκτεταμένα αποσπάσματα από το Επίμετρο του Βασίλη Αλεξίου.

Η παρθενική ενσασχόλησή του Βάρναλη με την πεζογραφία, που μας έδωσε και τη συλλογή αφηγημάτων *Ο Λαός των Μουνούχων* έρχεται σχεδόν αμέσως μετά το *Φως που καίει*, τροφοδοτούμενη από την ίδια προγραμματική σκοπιμότητα και με την ίδια ιδεολογική στόχευση. [...]

Παρότι και τα τρία αφηγήματα χαρακτηρίζονται από την ίδια ιδεολογική σκοποθεσία, έχουν πολύ διαφορετική θεματολογία και δόμηση. Το πρώτο (όπως και το δεύτερο) χρησιμοποιεί μια τεχνική που είναι χαρακτηριστική σχεδόν του συνόλου της βαρναλικής λογοτεχνικής παραγωγής αυτής της δεκαετίας. Πρόκειται για το «σφετε-

ρισμό», την «υπεξείρεση» και την επαναχρησιμοποίηση, από τη μεριά του Βάρναλη παλαιότερων και αλλότριων μορφών, ειδών και υλικών. Αυτή η λογοτεχνική «ανακύκλωση», αυτή η ιδιοποίηση που γίνεται με στόχο στη συνέχεια την αναίρεση¹, θα μπορούσε στην πραγματικότητα να ιδωθεί ως μια μορφή «παρωδιακής υποποίησης», η οποία, σύμφωνα με τον Μιχαήλ Μπαχτίν, επιδιώκει να «εισδύει στα βαθύτατα στρώματα του λογοτεχνικού και ιδεολογικού στοχασμού, μετατρέπόμενη σε παρωδία της εκφραστικής λογικής δομής

1. Γιάννης Δάλλας, *Η δημιουργική δεκαετία*, Αθήνα 1988, εκδ. Κέδρος, σ. 183.

Για το Λαό των Μουνούχων του Κώστα Βάρναλη

κάθε ιδεολογικού λόγου καθ' εαυτού»². Ανεξάρτητα πάντως από το σε ποιο βαθμό ευστώνεται ο παραπάνω στόχος, το πρώτο διήγημα (που έδωσε και τον τίτλο του στη συλλογή) χρησιμοποιεί τη μορφή του λαϊκού παραμυθιού και φαίνεται να έχει μια πολύ φιλόδοξη επιδίωξη, να σκιαγραφήσει δηλαδή, όπως παρατηρεί ο Βάσος Βαρίκας, «με τη βοήθεια της φαντασίας έναν πίνακα της ανθρώπινης κοινωνίας από τη στιγμή της εμφάνισής της μέχρι σήμερα»³. Ξεκινάει με την

περιγραφή μιας σχεδόν αδαιμάχης κατάστασης ενός λαού αθανάτων, κλεισμένων από παντού στη μικρή χώρα τους, που αναπαράγονται ατέρμονα και, δίχως ίχνος κοινωνικής συνείδησης, με χωρισμένο τον έναν απ' τον άλλο μέσα στην αυτάρκεια της σχεδόν ζωικής τους κατάστασης, και αποφασίζουν, για να αποφύγουν το πρόβλημα του υπερπληθυσμού, να αυτοευνουχιστούν ομαδικά. Η κατάσταση όμως δεν αλλάζει για το λαό των,

Καρυωτάκης, (επιμ. Α. Ζήρας) Αθήνα 1978, (2^η εκδ.), εκδ. Πλέθρον, σ. 84 (πρώτη δημοσίευση: *Ο ποιητής Κώστας Βάρναλης. Κριτική μελέτη*, Αθήνα 1936, εκδ. Γκοβόστη).

2. Μιχαήλ Μπαχτίν, *Προβλήματα λογοτεχνίας και αισθητικής*, μφρ. Γ. Σπανός, Αθήνα 1980, εκδ. Πλέθρον, σ. 167.
3. *Κώστας Βάρναλης. Κώστας*

μουνούχων πια, Αθανάτων που, κλεισμένοι στον απόλυτο ιδεαλισμό τους μέσα σε μια χώρα της οποίας οι άγονες και ζοφερές εικόνες της θυμίζουν την ελιοτική «στεγνή, στέρφα και άνυδρη»⁴ Έρημη χώρα, νομίζουν πως τα πάντα, μέσα τους και έξω τους, είναι στατικά και ακίνητα. Ωπου ένας ξένος, η φιγούρα του Περιπλανώμενου Ιουδαίου στο πρόσωπο του Αχασβήρου, θα τους φανερώσει την αλήθεια για τον κόσμο που υπάρχει πέρα από αυτούς. Για ... ανταμοιβή οι Μουνούχοι θα τον σκοτώσουν και ύστερα, με παρέμβαση της θείας Πρόνοιας, θα αποκτήσουν ξανά την ανθρώπινη φύση και, μαζί με αυτήν, τη χαμένη τους γονιμότητα και θνητότητα. Αυτό που ακολουθεί είναι η περιγραφή της σταδιακής οικοδόμησης της ταξικής κοινωνίας στις διάφορες ιστορικές φάσεις της, με τους κατασταλτικούς και ιδεολογικούς της μηχανισμούς, την ιδιότυπη χειραγώγηση της Ιστορίας, τη νομιμοποιητική αυτής της κατάστασης μυθολογία. Το αφήγημα κλείνει αρκετά απαισιόδοξα, αφού, παρά τις από μέσα και από έξω (όπως με τους «Σκύδες» της Αληθινής απολογίας του Σωκράτη) απόπειρες, ο λαός των Μουνούχων θα αντισταθεί στα μηνύματα της «Νέας Ζωής» και θα εξαφανιστεί ολοκληρωτικά από προσώπου γης.

Δεν θα κρίνουμε εδώ το σε ποιο βαθμό το αφήγημα κατορθώνει τις φιλόδοξες επιδιώξεις του. Ο ίδιος ο Βάρναλης, πάντως, ουσιαστικά θα το αποκηρύξει⁵, αφού δεν θα το

συμπεριλάβει στη δεύτερη έκδοση της συλλογής, που θα κυκλοφορήσει μαζί με άλλα του κείμενα στον Πεζό λόγο (Αθήνα 1956, εκδ. Κέδρος). Η αιτία γι' αυτό τον συνειδητό εξοστρακισμό του διηγήματος θα πρέπει να αναζητηθεί σε λόγους τόσο αισθητικούς όσο και ιδεολογικούς. Και σε αυτό το διήγημα, όπως συνέβη και με το ποίημά του «Μοιραίοι», η κριτική που θα του ασκηθεί είναι ότι βλέπει με σκεπτικισμό, δυσπιστία και απαισιοδοξία τη δυνατότητα του λαού να συνειδητοποιηθεί και να χειραφετηθεί. Βέβαια, εδώ ο Βάρναλης θα μπορούσε εύκολα να αντιτείνει αυτό που και ο Μπρεχτ αργότερα θα πει αναφορικά με την απαισιοδοξία που αναδύεται από τη στάση της δικής του Μάννας Κουράγιο, η οποία δεν μαθαίνει τίποτε από τις τραγωδίες της: ότι ο λαός των Μουνούχων σίγουρα δεν μαθαίνει τίποτε από τις καταστροφές που του συμβαίνουν, οι αναγνώστες όμως, μέσα από το διάβασμα και τη σκέψη, θα μπορούσαν να μάθουν. Κι επιπλέον, επιβεβαιώνοντας εκείνο τον γνωστό αφορισμό ότι «απαισιόδοξος είναι ένας πληροφορημένος αισιόδοξος», θα μπορούσε να παραπέμψει στη γενικότερη εξαθλίωση που χαρακτηρίζει την ελληνική κοινωνική πραγματικότητα της εποχής (παρά τα λιγοστά πρώτα σπέρματα αντίδρασης), η οποία δεν άφησε και πολλά περιθώρια αισιόδοξιας. Και πράγματι, αυτή την κατάσταση θα επικαλεστεί, για να δικαιολογήσει την απαισιοδοξία των διηγημάτων, ο θ. Ν. Τσαβέας στο λήμμα «Κώστας Βάρναλης», που έγραψε στην Κοινωνιολογική και πολιτική εγκυκλοπαίδεια (1935) της εφημερίδας Ανεξάρτητος, ένα λήμμα που παλαιότερα αποδιδόταν λαθεμένα στον ίδιο τον Βάρναλη:

Εις τα διηγήματα αυτά όμως υπάρχει μια αρκετή απαισιοδοξία ως προς την αφύπνισιν του ελληνικού λαού και η απαισιοδοξία αυτή υπάρχει

βρίσκεται στο αρχείο του Γιάννη Δάλλα).

και εις τα επόμενα έργα του ποιητού. Αν μελετήσωμεν την ιστορίαν της ελληνικής ζωής της περιόδου αυτής, δεν δύναμεθα ν' αδικήσωμεν απολύτως τον Βάρναλη. Ενώ η πολιτική, κοινωνική και πνευματική ζωή του κόσμου ολοκληρώσε εσείετο εκ θεμελίων, η Ελλάς παρέμενε πολιτικώς, κοινωνικώς και πνευματικώς εις τα παλαιά απηρχαιωμένα και νεκρά πλαίσιά της.⁶

[...] Εντούτοις, παρά τη μάλλον αυστηρή (αυτο)κριτική στάση του συγγραφέα απέναντι στο διήγημα, σε αυτό συναντά κανείς συστατικά στοιχεία της ιδιόμορφης Βάρναλης ποιητικής. Και εδώ ο Βάρναλης, μέσα από την υπερβολή, τη στρατευμένη ειρωνεία, δηλαδή τη σάτιρα⁷, τον τονισμό της σωματικότητας και της χοϊκότητας, χρησιμοποιεί, με μια συγκεκριμένη ιδεολογική στόχευση, στοιχεία ενός γκροτέσκου ρεαλισμού, βασικό χαρακτηριστικό του οποίου, σύμφωνα με τον καλύτερο μελετητή του όρου, τον Ρώσο στοχαστή Μιχαήλ Μπαχτίν, είναι, «η μετατόπιση στο σωματικό και

υλικό επίπεδο, του υψηλού, του πνευματικού, του ιδανικού και του αφηρημένου»⁸. Και την ενδυνάμωση αυτού του στόχου υπηρετεί η επιλογή, ως οχήματος της αφήγησης, του παραμυθιού, μιας φόρμας δηλαδή του λαϊκού πολιτισμού στην οποία αφθονούν δείγματα του γκροτέσκου ρεαλισμού.

Τέτοια στοιχεία, αλλά μάλλον καλύτερα επεξεργασμένα και συναρθρωμένα, θα συναντήσουμε και στο επόμενο διήγημα, την «Ιστορία του Αγίου Παχωμίου». Και εδώ ο Βάρναλης ανακυκλώνει, με ένα εντελώς διαφορετικό πρόσημο, παλιότερα, δοκιμασμένα είδη του λόγου και συγκεκριμένα λογοτεχνικά έργα, που «τα χρησιμοποιεί φανερά ως μήτρες όπου χύνει τις παραλλαγές ή τα αρνητικά της δικής του δημιουργίας»⁹. Μια τέτοια «μήτρα» είναι, πρώτα απ' όλα, ο Πειρασμός του Αγίου Αντωνίου του Φλωμπέρ, έργο το οποίο ο ίδιος ο Βάρναλης είχε μεταφράσει το 1914 στις εκδόσεις Φέξη¹⁰. Και εδώ έχουμε μια μείξη των ειδών, και συγκεκριμένα του διαλόγου και της αφήγησης. Όπως ξέρουμε, ο διάλογος, ο οποίος, σύμφωνα με τον Μπαχτίν, είναι ένα είδος που «αναπτύσσεται πάνω σε λαϊκή—καρναβαλική βάση και

4. Τα τρία επίθετα από την Εισαγωγή του Γιώργου Σεφέρη στην *Έρημη χώρα* του Έλιοτ, Αθήνα 1973, εκδ. Ίκαρος, σ. 30.

5. Πάντως, αμέσως μετά την έκδοση ο Βάρναλης θα εκφράσει και για τα τρία διηγήματα τις επιφυλάξεις του. Έτσι, σε επιστολή του από το Παρίσι, με ημερομηνία 1 Μαρτίου 1924, προς τον εκδότη Στέφανο Πάργα θα γράψει: «Όσο για τους "Μουνούχους" έχω τρομερές αντιρρήσεις. Πολλά μέρη θα 'θελα να τ' αλλάξω». (Από φωτοτυπία επιστολής που

6. Ολόκληρο το λήμμα, αποδιδόμενο στο Βάρναλη, αναδημοσιεύεται από τον Γιώργο Βαλέτα στο άρθρο του «Η ζωή και το έργο του Κώστα Βάρναλη», στη *Νέα Εστία*, τχ. 1163, 1975, σ. 125–154 (καθώς επίσης και στα *Αισιολικά Γράμματα*: «Αφανής αυτοβιογραφία του Βάρναλη», τομ. Ε', τχ. 25, 1975, σ. 33–35). Όπως γράφει η Θεανώ Μιχαηλίδου στο άρθρο της «Ο "εαυτός" και οι "άλλοι". Αισθητικά—κριτικά της δεκαετίας 1910» *Ουτοπία*, τχ. 68, (αφιέρωμα στον Βάρναλη), Ιαν.—Φεβρ. 2006, σ. 48, σημ. 9, ο Τσαβέας έκανε διορθωτική παρέμβαση γι' αυτό το κείμενο («Η αυτοβιογραφία του Βάρναλη», *Νέα Εστία*, τομ. 99, τχ. 1.166, 1976, σ. 194–195).

7. Έτσι ορίζει τη σάτιρα ο Northrop Frye στην κλασική του μελέτη, *The Anatomy of Criticism*, ελληνική έκδοση *Ανατομία της Κριτικής. Τέσσερα δοκίμια* (μτφρ. Μ Γεωργουλέα, εισαγωγή Ζ. Σιαφλέκης), Αθήνα 1997, εκδ. Gutenberg, σ. 224.

8. Mijail Bajtín, *La cultura popular en la Edad Media y en el Renacimiento. El contexto de François Rabelais*, (ισπ. μτφρ.) Μαδρίτη 1987, εκδ. Alianza, σ. 24.

9. Γ. Δάλλας, *Η δημιουργική δεκαετία*, ό.π., σ. 244. Για τη λειτουργία των διακειμενικών συναφειών στο έργο του Βάρναλη βρβλ. επίσης Θεανώ: Μιχαηλίδου «Κώστας Βάρναλης», στο: Β. Παναγιωτόπουλος (επιμ.), *Πρόσωπα του 20^{ου} αιώνα*, Αθήνα 2000, εκδ. Λιβάνη, σ. 37–42.

10. Δες Θεανώ Μιχαηλίδου, «Ο "εαυτός" και οι "άλλοι"», ό.π., σ. 45–46, όπου και διερευνάται περισσότερο η σχέση του Βάρναλη με το έργο του Φλωμπέρ. (Η μετάφραση, πάντως, του συγκεκριμένου έργου του Φλωμπέρ από τον Βάρναλη ξαναεκδόθηκε το 1977 από τις εκδόσεις Ηριδανός).

είναι βαθιά διαπερασμένος από την καρναβαλική αντίληψη του κόσμου»¹¹, είχε ήδη χρησιμοποιηθεί από τον Βάρναλη στο Φως που καίει. Από την άλλη μεριά, η αφήγηση στο διήγημα θα κινηθεί «σφετεριζόμενη» το λόγο των συναξαριών, χρησιμοποιώντας σε σημαντικό βαθμό στοιχεία και πληροφορίες όχι μόνο από την «κανονική» θεολογική παράδοση και γραμματεία, αλλά, όπως φαίνεται από τις αναγνώσεις και το υλικό που βρίσκεται στο Αρχείο Βάρναλη, ιδιαίτερα από την αποκρυφιστική χριστιανική λογοτεχνία, πράγμα καθόλου τυχαίο, αφού:

[...] η αφηγηματική χριστιανική λογοτεχνία [...] είναι με τη σειρά της άμεσα εκτεθειμένη στην καρναβαλοποίηση. Αρκεί να θυμίσουμε τη σκηνή της ενθρόνισης – εκθρόνισης του «Βασιλέα των Ιουδαίων» από τα Ευαγγέλια. Ωστόσο, η καρναβαλοποίηση εκφράζεται με πολύ ισχυρότερο τρόπο στην αποκρυφιστική χριστιανική λογοτεχνία.¹²

[...] Εδώ η αντιπαράθεση, ο «αγών», γίνεται ανάμεσα σε δύο διαφορετικές θεάσεις του κόσμου και της αλήθειας του. Από τη μια μεριά ο ιδεαλισμός, η πνευματοκρατία, η υποτίμηση του σώματος και των αναγκών του, ο μυστικισμός, κ.ο.κ., και από την άλλη αυτό που θα ορίζαμε ως «καρναβαλική» αντίληψη του κόσμου, με

11. Μιχαήλ Μπακτίν, *Ζητήματα της Ποιητικής του Ντοστογιέφσκι*, μτφρ. Α. Ιωαννίδου, Αθήνα 2000, εκδ. Πόλις, σ. 174. Την ίδια καταγωγή του διαλόγου υπενθυμίζει, από μια διαφορετική εστίαση, ο Γιόχαν Χουζίνγκα, όταν γράφει στο κλασικό του έργο *Ο άνθρωπος και το παιχνίδι (Homo ludens)*: «ο Αριστοτέλης ονομάζει απερίφραστα τον διάλογο μορφή *μίμου*, ο οποίος επίσης αποτελεί παρακλάδι της κωμωδίας» (μτφρ. Σ. Ροζάνης–Γ. Λυκιαρδόπουλος, Αθήνα 1989, εκδ. Γνώση, σ. 222).

12. Μιχαήλ Μπακτίν, *Ζητήματα της Ποιητικής του Ντοστογιέφσκι*, ό. π., σ. 218

την εξύμνηση του υλικού, του σωματικού, του «χαμηλού» και όλων εκείνων των αποκρημμένων – και πολλές φορές επικρημμένων – από την επίσημη ηθική και ιδεολογία στοιχείων που αντιστρατεύονται κατεστημένες ιεραρχίες, μονολογούσες, μονολογικές κι επισημοφανείς ιδεολογίες, αυθεντίες κι εξουσίες, αποδομώντας έτσι με έναν παιγνιώδη και ελευθεριακό τρόπο την απολυτότητα των θέσφατων αληθειών και των αποστειμένων δογμάτων. Φορέας αυτής της αντίληψης είναι στο διήγημα η θυγατέρα του Διαβόλου, που η μορφή της ανταποκρίνεται ακριβώς σε αυτή την γκοτέσκα εικονοποιία στο πλαίσιο της οποίας «ο διάβολος είναι ένας αμφίσημος ξέγνοιαστος εκπρόσωπος των μη επίσημων απόψεων, της αντίστροφης αγιότητας, της έκφρασης του χαμηλού και του υλικού, κ.ο.κ. Δεν έχει κανένα τρομοκρατικό ή περίεργο χαρακτηριστικό»¹³. Στο τέλος του αφηγήματος, και παρά το πολιτικά και πάλι απαισιόδοχο τέλος που αφήνει όμως χαρμάδες ελπίδας μέσα από την τελική ερωτηματοθεσία, η ζωή με τις ανάγκες της, την ορμή της και το δυναμισμό της θριαμβεύει, συντρίβοντας όλους τους εμβόλιμους περιορισμούς. Το χθόνιο και μαζί του οι φυσικές ανάγκες σπάζουν τα δεσμά της στέρησης και της αρνησικοσμίας, χωρίς όμως αυτό να οδηγεί στη χειραφέτηση, αφού δεν αλλάζουν οι κοινωνικές συνθήκες, και έτσι οι δραπετές της ασκητικής ζωής «από σκλάβοι του θεού και του εαυτού τους, γενήκανε σκλάβοι των ανθρώπων».

Σίγουρα, το διήγημα είναι το βαρναλικότερο της συλλογής. Αφού σε αυτό αναδεικνύονται με περισσότερη ενάργεια οι απόκρυφες πηγές που αρδεύουν την ποιητική του Βάρναλη. Πηγές που συνδέονται άμεσα με αυτό που ονομάσαμε πριν καρναβαλική παράδοση¹⁴, πα-

13. Mijail Bajtín, *La cultura popular... ó π.*, σ. 42.

14. Φαίνεται περίεργο, αλλά αυτήν τη σχέση θα την αισθανθούν

ρόδοση που προσδίδει αυτήν την ξεχωριστή και πρωτόφανη, για την ελληνική λογοτεχνία, διάσταση στη βαρναλική σάτιρα.

[...] Αν η «Ιστορία του Αγίου Παχωμίου» είναι, το βαρναλικότερο και ταυτόχρονα το καρναβαλικότερο διήγημα της συλλογής, το τρίτο, «Οι Φυλακές», είναι το τεχνικά αρτιότερο, αφού δομείται και εκδιπλώνεται με μεγαλύτερο σεβασμό στις *leges artis* του είδους. Σε αντίθεση με τα δυο προηγούμενα, σε αυτό ο Βάρναλης στρέφεται προς τη σύγχρονη του πραγματικότητα. Ο χώρος που κινείται η αφήγηση είναι ένα νησί που δεν κατονομάζεται και όπου όλα σχεδόν η οικονομική και κοινωνική ζωή φαίνεται να περιστρέφεται γύρω από τις φυλακές που υπάρχουν σε αυτό, αφού ένας μεγάλος αριθμός των κατοίκων του νησιού, σε ποικίλους συνδυασμούς εξαρτήσεων και διαπλοκής, ζει από την εκμετάλλευση των πεντακοσίων περίπου εξαθλιωμένων τροφίμων των φυλακών. Σίγουρα, θα μπορούσε να υποθέσει κάποιος ότι ο χώρος παραπέμπει, έστω

περισσότερο οι ιδεολογικοί αντίπαλοι του Βάρναλη παρά οι συνοδοιπόροι του. Έτσι, ο Γιώργος Θεοτοκάς στην πολεμική κριτική του στο περιοδικό *Ιδέα* (τχ. 2, 1933, σ. 101–107) θα υπογραμμίσει, χωρίς βέβαια να την ονομάσει, αυτή την καρναβαλική διάσταση, μιλώντας, με αφορμή το *Φως που καίει*, για «άμουςους, φτωχούς, αγοραίους σίχους», «για βάνουσα κουβεντολογήματα της ταβέρνας». Ενώ, όταν ξεσπάει ο σάλος για το *Φως που καίει*, που θα οδηγήσει στην απόλυση του Βάρναλη, η εφημερίδα *Ταχυδρόμος* της Αλεξάνδρειας, εκμεταλλευόμενη την παράληψη, σχεδόν ασυνείδητα, θα ονοματίσει αυτή τη σχέση, μιλώντας για «"Βαρνάεια" και "Καρναβάεια"». (Η πληροφορία από το άρθρο του Γιάννη Δάλλα, «*Το φως που καίει* του Βάρναλη. Η πρώτη έκδοση του έργου και ο αντικτύπος του», *Πόρφυρας*, τχ. 99, Απρ.–Ιουν. 2001, σ. 27.)

κι έμμεσα, στην Αίγινα με τη φυλακή της, τόπο παραμονής του Βάρναλη τα καλοκαίρια του 1921 και 1922. Ο αφηγητής, ένας «απόφοιτος» των ιδίων αυτών φυλακών, μέσα από μια πολυεπίπεδη αφήγηση, περιγράφει το πως αυτοί οι καθωσπρέπει καθημερινοί άνθρωποι, όταν μαθεύτηκε πως οι φυλακές θα καταργούνταν, με την παρακίνηση των «τοπικών αρχών», τους βάλανε φωτιά καίγοντας έτσι όλους τους κατάδικους. Όταν, αμέσως μετά, έγινε γνωστό πως η εντολή είχε ανακληθεί, «κλαίγανε και δερνόντανε» όχι για τα «πεντακόσια παλιότομαρα» που κήπκαν ζωντανά, αλλά επειδή έτσι καταστρέφανε τη μοναδική σημαντική «πλουτοπαραγωγική» πηγή του τόπου. Στο διήγημα ο Βάρναλης προσπαθεί να αποδείξει, όπως λέει, «μια κοινότατη αλήθεια: πως εκείνοι, που ζούνε από την ανθρώπινη δυστυχία, γίνονται θεριά, αν πρόκειται να τους την πάρουνε, να τους λείψει...»

Αυτό που κάνει πιο άρτιο το διήγημα αυτό, σε σχέση με τα δυο προηγούμενα, είναι πως ο Βάρναλης χρησιμοποιεί σε αυτό με μεγαλύτερη δεξιοτέχνα κι ευελιξία τις αφηγηματικές τεχνικές. Πρώτα απ' όλα, η αφήγηση οργανώνεται σε τρία διαφορετικά επίπεδα. Το πρώτο επίπεδο κατακλύζεται από τον εσωτερικό μονόλογο του αφηγητή, μονόλογο που παλινδρομεί ανάμεσα στο παραλήρημα και την καταβύθιση στην οδύνη και στην ηδονή της μνήμης, στη λογική και στην παραφροσύνη, στην ονειροπόληση και στη δοξαστική φυσιολατρία. Το δεύτερο επίπεδο, με μια ρεαλιστική γραφή, συγκροτείται από μια αντικειμενική εξιστόρηση των γεγονότων που οδήγησαν στην πυρπόληση των φυλακών και των εγκλείστων της. Και στο τρίτο επίπεδο, το μεταμυθοπλαστικό (το τελευταίο κεφάλαιο του διηγήματος) ο συγγραφέας υπενθυμίζει τον επινοημένο, μυθοπλαστικό χαρακτήρα και τις συμβάσεις της ίδιας της γραφής, υπογραμμίζοντας έτσι τον φανταστικό χαρακτήρα της

περσόνας που χρησιμοποιήθηκε ως όχημα της αφήγησης και δηλώνοντας ρητά τις ιδεολογικές προθέσεις που τον οδήγησαν στην επιλογή αυτών των συμβάσεων.

Αλλά και η εξωτερική και εσωτερική αμίλευση των προσώπων που κατοικούν στον φανταστικό κόσμο του διηγήματος φαίνεται αρκετά πιο επιτυχημένη. Πρόκειται εξάλλου για έναν κόσμο τρομερά οικείο κι αγαπημένο του Βάρναλη, που τον συναντάμε και στο υπόλοιπο έργο του, για τον κόσμο δηλαδή των κοινωνικά απόβλητων, των μαύρων κολασμένων της γης, των νικημένων ανθρώπων (όπως γράφει και το μότο στην αρχή του διηγήματος), των με «θέληση λίγη και πόνο μεγάλο», των γελασμένων και χειραγωγήσιμων από τη δύναμη της εξουσίας και την εξουσία της δύναμης. Βέβαια, αυτός ο κόσμος αποτελούσε και παλαιότερα προσφιλές θέμα και θέαμα της λογοτεχνικής ματιάς (ας σκεφτούμε τους Άθλιους των Αθηνών του Ιωάννη Κονδυλάκη, τα «αθηναιογραφήματα» του Μιχαήλ Μπτσάκη ή τα αθηναϊκά διηγήματα του Παπαδιαμάντη), αλλά είναι κατά κύριο λόγο στη δεκαετία του 1920 που, για λόγους κοινωνικούς, πολιτικούς αλλά και εγγενώς λογοτεχνικούς (επίδραση Χάμσον, Γκόρκι κ.ά) θα εισβάλει στη λογοτεχνική γραφή δημιουργώντας ένα ολοκληρωμένο «αλτσογραφία», όπως θα το χαρακτηρίσει (δανειζόμενος τον όρο από τον Αιμίλιο Χουρμούζιο) ο Παναγιώτης Μουλλάς¹⁵. Βέβαια, ο Βάρναλης προσεγγίζει όλον αυτόν τον κόσμο των καταφρονεμένων και των απόβλητων χωρίς κανένα πνεύμα εξωτισμού κι ούτε πάλλει να κάνει «εμπόριο αισθητικοποιημένης εξαθλίωσης», αλλά επειδή, όπως παρατηρεί ο Γιάννης Δάλλας, πρόκειται

15. *Η μεσοπολεμική πεζογραφία – Από τον πρώτο ως τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο (1914–1939)*, τόμ. Α', Αθήνα 1993, εκδ. Σοκόλη, σ. 47.

για ανθρώπους που: τους ξέρει, που συναναστρέφεται και ζει την υπολειτουργία τους, που γνωρίζει την υπόκωφη ψυχολογία τους. Τους ζυγώνει από μέσα, σκύβοντας στη μοίρα τους, στην παράκρουση του πόνου και του βούρκου και του ανεξάντλητου βυθού τους: ως εκεί που ο πόνος αδρανεύει τη θέληση και βρίσκει αναπλήρωση στα όνειρα, εκεί που η εξαθλίωση λιμνάζει σε επιφάνειες ή παρηγορείται με οράματα προτού περάσει στην εξέγερση. Ένας βαρύς, υπόγειος ψυχισμός κυκλοφορεί μαζί με αυτούς τους αντιήρωες μες στην ατμόσφαιρα. Η αντίδρασή τους είναι πάντα «σημαδεμένη» και «θολή», λοξεύοντας προς τη μεριά της αβουλίας ή της τρέλας και μόνον από και στο έγκλημα ή στην επανάσταση.¹⁶

[...] Προσπαθώντας τώρα να δούμε συνολικά και τα τρία αφηγήματα μέσα στη λογοτεχνική και κοινωνική πραγματικότητα της εποχής τους, το πρώτο που πρέπει να τονίσουμε, είναι πως και εδώ, όπως και στην ποίησή του, ο Βάρναλης αποκλίνει συνειδητά από τον κατεστημένο τρόπο συγκρότησης του πεζού λόγου. Η χρήση αλλότριων υλικών, η προσφυγή στην παρωδία, η έντονη και ρητή παρουσία της ιδεολογίας, ο πληθωρικός πληβειακός υλισμός, η υπενθύμιση και η ανάδειξη στη σκηνή των ίδιων των λογοτεχνικών συμβάσεων είναι ακριβώς εκείνα τα στοιχεία που κάνουν και αυτό το έργο να διαφοροποιείται και να ετερολογεί σε σχέση με την πεζογραφία της εποχής του. Γεγονός του οποίου ο ίδιος ο Βάρναλης, παρά τη κατοπινή του αυστηρότητα απέναντί του, φαίνεται να είχε πλήρη συνείδηση, όταν έγραφε στον Στέφανο Πάργα ότι, «όπως το Φως, που καίει κι ο Λαός των Μονούχων είναι *sui generis*»¹⁷.

16. Γιάννης Δάλλας, *Η δημιουργική δεκαετία*, ό.π., σ. 57.

17. Στο Γιάννης Δάλλας, «*Το Φως που καίει* του Βάρναλη: Η πρώτη έκδοση του έργου και ο αντίκτυ-

Στην πραγματικότητα, το έργο είναι η πρώτη συγκροτημένη, απόλυτα σκόπιμη¹⁸ και απόλυτα συνειδητή ως προς τους στόχους της, προσπάθεια για μια στρατευμένη πολιτική γραφή στο χώρο της ελληνικής πεζογραφίας. Προσπάθεια συνδεδεμένη άμεσα, όπως είπαμε, με τις άλλες λογοτεχνικές ή δημόσιες παρεμβάσεις του Βάρναλη την ίδια περίοδο. Από αυτήν την άποψη αυτό που ενδιαφέρει δεν είναι μόνον η λογοτεχνική αποτύπωση αλλά και η ίδια η προσπάθεια. Και αυτό, γιατί (δανειζόμενοι τα λόγια του Γιώργου Σεφέρη για το έργο του Σολωμού) το πιο σημαντικό στον Βάρναλη δεν είναι τόσο αυτό που πέτυχε όσο αυτό που προσπάθησε¹⁹. Και αυτό που προσπάθησε, ανεξάρτητα από το βαθμό ευόδωσης και επιτυχίας του εγχειρήματός του, αυτός ο πιο συνειδητοποιημένος και ταυτόχρονα ο πιο πολιτικός Νεοέλληνας λογοτέχνης, ήταν ακριβώς να επαναδικαιώσει το δικαίωμα και τη δυνατότητα μιας λογοτεχνίας που θα παρεμβείνει ως κοινωνική πρακτική, ως δημόσιος λόγος, ως αισθητική της αντίστασης και ως αντίσταση στην επίσημη αισθητική της

πός τους», ό.π., σ. 22.

18. Χαρακτηριστικό αυτής της σύλληψης της σκοπιμότητας από τον Βάρναλη είναι αυτό που γράφει στον εκδότη Στέφανο Πάργα σε επιστολή από την Αίγινα στις 31 Απριλίου 1922: «Φρονώ (ή δεν είναι του παρόντος) πως, όσο η Τέχνη γίνεται πιο σκόπιμη, τόσο γίνεται πιο αξιόπρηπ, πιο στερεή. Η αντίληψη περί απολύτου ελευθερίας του πνεύματος μου είναι αηδής». Στο Γιάννης Δάλλας, «*Το Φως που καίει* του Βάρναλη: Η πρώτη έκδοση του έργου και ο αντίκτυπός του», ό.π., σ. 21.

19. Η φράση του Σεφέρη από την Εισαγωγή του στην *Ερημη χώρα*, (ό.π., σ. 50) είναι η εξής: «[Ο Σολωμός είναι] "il miglior fabbro del parlar materno" για όλους μας, νομίζω, όχι τόσο για ό,τι επέτυχε, αλλά για ό,τι προσπάθησε».

κυριαρχίας, αμφισβητώντας έτσι τον κατεστημένο καταμερισμό εργασίας ανάμεσα στους ποικίλους σχηματισμούς λόγου. Μια προσπάθεια κυριολεκτικά σισύφεια, αφού θα έπρεπε να χρησιμοποιήσει μορφές και τρόπους άρρηκτα συνδεδεμένους, τις περισσότερες φορές, με το «υψηλό», το απόμακρο και το απόκοσμο, με την απόσταση από την ανάγκη, με τα «αεροβασιλεια» των ιδεών μιας Τέχνης «ιέρειας του Πνέματος» και «ακοής των υπερκόσμιων», όπως θα το πει στο Φως που καίει, μορφές και τρόπους κατά ανάγκην αριστοκρατικούς, για να εκφράσει το «χαμηλό», το «φτηνό», το καθημερινό κι αναγκαίο, την αλήθεια της ανάγκης και την ανάγκη της αλήθειας, πράγματα δηλαδή εξ'ορισμού εξοριστέα κι εξοβελιστέα στο πλαίσιο της κατεστημένης και κυρίαρχης αντίληψης για την Τέχνη στην εποχή του. Και, επιπλέον, θα έπρεπε να βρει (ισοστότερα, να διανοίξει) καινούριους δρόμους για να διαβαστεί και να ακουστεί αυτή η αλήθεια από εκείνους που «στα χέρια τους αυτή θ' αποχτούσε δύναμη»²⁰. Από ανθρώπους δηλαδή, που χιλιάδες χρόνια καταφρόνια δεν τους είχαν στομάσει μόνο τη φωνή αλλά, όχι λίγες φορές, και την ίδια τη δυνατότητα να βλέπουν, να διαβάζουν, να ακούνε κι, ακόμη, να σκέφτονται. Σίγουρα, πρόκειται για μια προσπάθεια που 'μεινε μετέωρα μοναχική και γοητευτικά ημιτελής, διατηρώντας όμως, σχεδόν δραματικά θα λέγαμε, την επικαιρότητά της. Και ακριβώς αυτό είναι που ερμηνεύει την επίμονη αντοχή και ζωντάνια του Βαρναλικού έργου μέχρι τις μέρες μας, μια ζωντάνια της οποίας τις βαθύτερες αιτίες της μάς δίνει ο ίδιος, όταν στο Σημειωματάριο I' του Αρχείου του διερωτάται: «Πώς θ' αποδειχθεί η ζωντα-

20. Μπέρτολτ Μπρεχτ, «Πέντε δυσκολίες για να γράψει κανείς την αλήθεια», *Πολιτικά κείμενα*, μτφρ. Β. Βεργιωτής, Αθήνα 1971, εκδ. Στοχαστής, σ. 15.

νότητα ενός έργου. Από το αν είναι χρήσιμο ή όχι»²¹.

Γι' αυτό ακριβώς θεωρούμε πως, πέρα από την αξιολόγησή της στο μεταβλητό και μεταβαλλόμενο «χρηματιστήριο» των λογοτεχνικών αξιών, η παρούσα συλλογή αφηγημάτων είναι πολλαπλά χρήσιμη για εμάς, με την προϋπόθεση βέβαια πως θα πάρουμε υπόψη την παρατήρηση ενός άλλου ποιητή, με μια πορεία, σε πολλά σημεία, σχεδόν παράλληλη με αυτήν του Βάρναλη, του Μπέρτολτ Μπρεχτ που, στο ποίημά του με τον τίτλο «Για τον τρόπο κατασκευής έργων που διαρκούν», γράφει:

Τα χρήσιμα έργα
Απαιτούν ανθρώπους
Τα καλλιτεχνικά
Έχουνε για την τέχνη χώρο
Τα σοφά
Σοφία απαιτούν
Τα προορισμένα για πληρότητα
Αποκαλύπτουνε κενά
Τα μακρόζωα
Είναι συνέχεια έτοιμα να σωριαστούνε
Τα σχεδιασμένα για πραγματικά μεγάλα
Δεν έχουνε τελειώσει.²²

Ένα τέτοιο ατελείωτο έργο μπορεί να θεωρηθεί και ο Λαός των Μουρούχων, όχι βέβαια από την άποψη της μορφής, της πλοκής ή του περιεχομένου, αλλά από το ότι τα ερωτήματα στα οποία το έργο προσπάθησε να απαντήσει και να αναμετρηθεί λογοτεχνικά μαζί τους συνεχίζουν να μας πολιορκούν μέχρι σήμερα, και μάλιστα ακόμη πιο πιεστικά, ασφυκτικά κι επίμονα από όσο την εποχή που γράφτηκε. <ANTITETRAΔΙΑ>

21. Αρχείο Κ. Βάρναλη, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη, Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών, Επιμέλεια Θ. Ν. Μιχαηλίδου, Φάκελος 20.
22. Μπέρτολτ Μπρεχτ, *Ποιήματα*, μτφρ. Ν. Βαλαβάνη, Αθήνα (4^η εκδ.) Αθήνα 1992, εκδ. Σύγχρονη Εποχή, σ. 126.

Βιβλιο προτάσεις

του Νίκου Κουνενή

Νίκος Σιδέρης.

Ένα τραγούδι για τον Ορφέα

εκδ. Μεταίχμιο, σελ. 400

Στο νέο μυθιστόρημα του γνωστού ψυχιάτρου, πεζογράφου και ποιητή οι ζωές τριών ανθρώπων αναδιαμορφώνονται ραγδαία, με καταλύτη μια κρίσιμη χειρουργική επέμβαση. Η ανάδυση των παθών, του παρελθόντος και του παρόντος οδηγεί την ψυχοσωματική εξώθηση των ηρώων πέρα από τα όριά τους, ενώ μια παράξενη συμφωνία μετατρέπει το ταξίδι προς τον θάνατο, σε πύλη πρόσβασης σε δύσκολες αλήθειες με οδηγό ένα θεμελιώδες και ταυτόχρονα σκληρό ερώτημα: Τι σημαίνει «τέχνη του ζην» ακόμα και σε συνθήκες όπου όλα παίζονται (ή/ και κυρίως σε αυτές.)

Μια μυθιστορηματική παραβολή για τη δοκιμασία και τη λύτρωση μέσα από το αντιφατικό σμίξιμο των ανθρώπινων παθών, όπως αυτά εκφράζονται στα διαρκώς ρευστά και δοκιμαζόμενα πεδία κοινωνικής

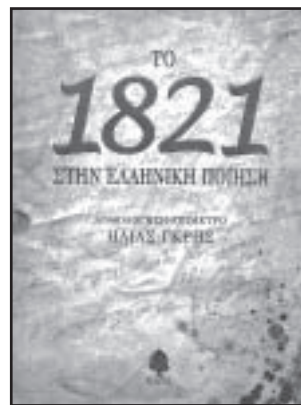
συνύπαρξης και προσωπικής αυτογνωσίας των ανθρώπων της εποχής μας, γραμμένη με αξιοσημείωτα γοπητευτικό τρόπο και προικισμένη με άρτια σμιλεμένους χαρακτήρες. Πράγμα διόλου παράξενο, δεδομένης της πολύχρονης και βαθιάς ενασχόλησης του συγγραφέα με τον ανθρώπινο ψυχισμό και την ευρισκόμενη σε διαρκή αλληλεπίδραση με αυτόν ρέουσα —και ενίοτε καταρρέουσα— πραγματικότητα των καιρών μας.

Ηλίας Γκρης

[ανθολόγηση-επίμετρο].

Το 1821 στην ελληνική ποίηση

εκδ. Κέδρος, σελ. 281

Στη μοναδική ως τα σήμερα σχετική ανθολογία (φαίνεται πραγματικά απίστευτο μα είναι όντως αληθινό) ο πάντα ανήσυχος ποιητής, δοκιμογράφος και πεζογράφος Ηλίας Γκρης καταφέρνει έναν αξιοσημείωτο— και, όπως γίνεται εξ αρχής φανερό— εξαντλητικά κοπιώδη άθλο. Ανθολογεί έναν μεγάλο αριθμό εμβληματικών ποιη-

μάτων εμπνευσμένων από την ελληνική επανάσταση και γραμμένων σε ένα διάστημα εκατόν ενενήντα χρόνων— ξεκινώντας από τον Σολωμό και τον Κάλβο και φτάνοντας μέχρι τις μέρες μας— σε μια έκδοση οπωσδήποτε αντάξια των φιλοδοξιών του τίτλου της.

Τα κριτήρια βάσει των οποίων επιλέχθηκαν τα ποιήματα τα οποία περιλαμβάνονται στη συλλογή είναι αφενός η καλλιτεχνική τους αξία και αφετέρου η σύνδεσή τους με το πραγματικό νόημα της επανάστασης, σε ανοικτή αντιπαράθεση με τους εξουσιαστικούς μύθους που επικείμεσαν, και εν πολλοίς κατάφεραν, να το αφυδατώσουν και να το μεταλλάξουν δραματικά, ούτως ώστε να προσαρμοστεί σε μια ανώδυνη επετειακή φύσκα. Η ανθολογία ανοίγει με μέρος των «Ελεύθερων Πολιορκημένων» του Διονυσίου Σολωμού κάνοντας εξ αρχής σαφείς τις προαναφερθείσες προθέσεις οι οποίες ξεδιπλώνονται ευθαρσώς — ενισχυμένες με την αναπόφευκτη φόρτιση— στο εξαιρετικό επίμετρο του έργου.

Βασιλική Πέτσα,

Θυμάμαι

εκδόσεις Πόλις, σελ. 90

Δuo μαθήτριες διαπράττουν ένα φόνο σε ένα μικρό χωριό, αναστατώνοντας τη ζωή των πάντων. Μέσα από το οδυνηρό για την κλειστή κοινωνία γεγονός οι εμπλεκόμενοι εκ των υστέρων στην υπόθεση— αστυνομικοί και δημοσιογράφοι, συγγενείς, γείτονες και άλλοι— βρίσκονται ενώπιον των δικών τους, αιφνιδώς αναδυομένων, «μικρών» εγκλημάτων.

Οι ρόλοι θυτών και θυμάτων μπερδεύονται, τα αδιέξοδα της προσωπικής και κοινωνικής ταυτότητας ενός εκάστου αποκαλύπτονται, οι κρυμμένες σκληρές αλήθειες μιας κατά τα άλλα συμβατικής και προβλέψιμης καθημερινότητας βγαίνουν στον αφρό, σε μια καλογραμμένη νουβέλα

που αν και είναι η πρώτη της συγγραφέας αποκαλύπτει ένα αξιοσημείωτο ταλέντο που έχει βρει ήδη τα πρώτα του ώριμα πατήματα, αφήνοντας πολλές υποσχέσεις για το μέλλον.

Ρωμύλος Αυδής,
**Τι ήθελε ο Δίας
κάθε βράδυ σου
Τσιτσάνη;**

Άγιος Νικόλαος Κρήτης

σελ. 132

Ανοίγοντας το βιβλίο με τον παράξενο αυτό τίτλο, το πρώτο που αντικρύζει ο αναγνώστης είναι η παιχνιδιάρικη διαβεβαίωση του συγγραφέα πως πρόκειται για «μια εκδοχής της ελληνικής Μυθολογίας για τους μύστες του ρεμπέτικου και ανθρώπους με φαντασία και αίσθηση του λεπτού χιούμορ». Διαβάζοντας στη συνέχεια το βιβλίο (το οποίο ξεκινά με την αφήγηση μιας βραδιάς στο «Χάραμα», εν έτει 1979, εποχή στην οποία μεσουρανούσε

εκεί ο Τσιτσάνης) διαπιστώνει πως έτσι ακριβώς έχουν τα πράγματα. Με έναν κερφό, αιρετικό και όντως πρωτότυπο τρόπο, ο Αυδής παντρεύει επιτυχώς δυο μεγάλες αγάπες του— εκ πρώτοις όψεως εντελώς ασύμβατες μεταξύ τους, από λογοτεχνική τουλάχιστον άποψη— το ρεμπέτικο και την Ελληνική Μυθολογία. Το αποτέλεσμα είναι οπωσδήποτε μεστό και γοητευτικό.

Γιώργος Ξενάριος,

**Στην άκρη του
κόσμου**

εκδ. Κέδρος, σελ. 384

Οι κάτοικοι των Αλυκών απομακρύνονται έντρομοι από την πόλη αυτή της Νότιας Πελοποννήσου, προσπαθώντας να ξεφύγουν από μια άγνωστη επιδημία που απειλεί τη ζωή τους. Το τεράστιο και ανομοιογενές πλήθος οδοιπορεί αναζητώντας τον κατάλληλο τόπο μετεγκατάστασης, και στη διαδρομή αντιμετωπίζει καταστάσεις έντασης, συγκρούσεων και παθών που συχνά κινούνται στον χώρο του απρόβλεπτου ή/ και παράδοξου.

Η υπόθεση τοποθετείται σε μια φανταστική Ελλάδα του παρελθόντος, λίγο μετά τους βαλκανικούς πολέμους, σε μια περίοδο στην οποία τον τόνο δίνουν οι μεγάλες τεχνολογικές ανακαλύψεις της εποχής. Ιστορία και πολιτική, δημόσιος και ιδιωτικός χώρος, πραγματικό και φανταστικό συνυπάρχουν αρμονικά σε αυτή τη σύνθετη και εξαντλητικά δουλεμένη περιπετειώδη αλληγορία, εστιασμένη στα βάσανα, τα πάθη, τις ψευδαισθήσεις και τις προσδοκίες ανθρώπων που εξωθήθηκαν στο περιθώριο της Ιστορίας.

Δέκα χρόνια μετά την τελευταία πεζογραφική του κατάθεση ο Γιώργος Ξενάριος κερδίζει το στοίχημα που είχε βάλει με τον εαυτό του και μας

παραδίδει ένα σημαντικό μυθιστόρημα που κατά τη γνώμη μου κατατάσσεται ανάμεσα στα καλύτερα των τελευταίων χρόνων.

Θανάσης Καρτερός,

Το τελευταίο τραμ

εκδ. Καστανιώτη

σελ. 200

Ο μικρός Θησέας Κατακουζηνός ζει μαζί με τη μητέρα του και την μεσόκοπη κυρα Μαρία, σε ένα μισορημαγμένο κτίριο. Ο κομμουνιστής πατέρας του εκτίει ποιητή ισόβιας κάθειρξης. Το παιδί από τη μια μεριά ντρέπεται και από την άλλη καμαρώνει κρυφά για την αγωνιστική του στάση.

Μέσα στην άθλια πραγματικότητα της συνοικίας, ο ήρωας εισπράττει βροχή τα ραπίσματα. Αρχικώς ανακαλύπτει τη σχέση πάθους της μητέρας του με έναν συμβιβασμένο πρώην κομμουνιστή, και εν συνεχεία παρακολουθεί την κοινωνική και δικαστική καταδίκη των δυο τους, γεγονότα που τον οδηγούν στη διακοπή κάθε σχέσης με την μητέρα του, η οποία και φεύγει με τον εραστή της. Λίγο αργότερα ο πατέρας του επιστρέφει ταπεινωτικά, έχοντας τελικώς υπογράψει τη «δήλωση». Εν τέλει, ο μικρός γίνεται κοινωνός και της τελικής πράξης του δράματος, της αυτοχειρίας του πατέρα του, που αφήνει την τελευταία του πνοή στις ράγες απ' όπου

διαβαίνει «Το τελευταίο τραμ».

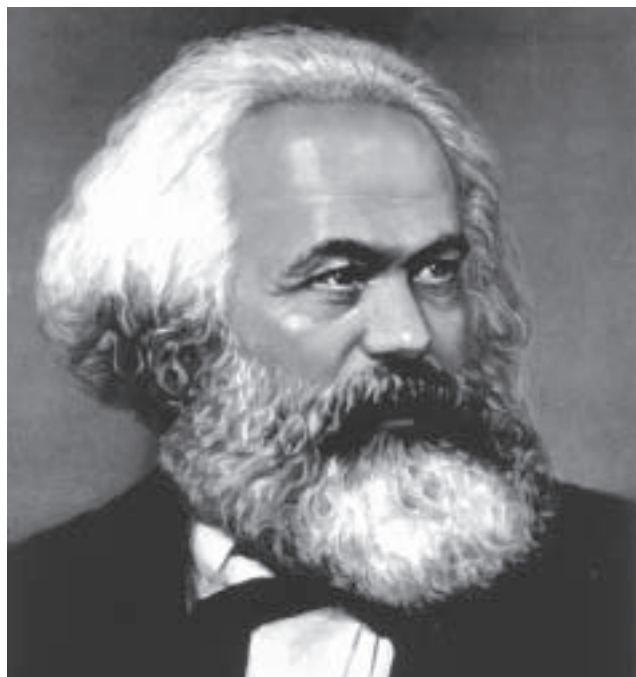
Στη σκληρή μετεμφυλιακή εποχή το έλεος δεν περισεύει, πόσω μάλλον όταν πρόκειται για «μοιχαλίδες», μετανοσθέντες «Βουργάρους» και—κυρίως— αδύναμα ανήλικα θύματα. Στη θέση της ανύπαρκτης αλληλεγγύης ποζάρει ένας επιδεικτικός οίκτος, που ματώνει τα θύματα των καιρών περισσότερο απ' ό,τι θα το 'κανε κι η πλέον απροκάλυπτη εκθρόνιση. (Στην περίπτωση της «μοιχαλίδας», εννοείται, ακόμη και ο οίκτος αντικαθίσταται εξ' αρχής από έναν νοσηρό κοινωνικό κανιβαλισμό).

Ωριμος πλέον ο Θησέας, αναμετρείται με τους «Μινώταυρους» που τον στοιχειώνουν. Τα ερμηνευτικά του εργαλεία του επιτρέπουν να δώσει κάποιες επιμέρους εξηγήσεις, όχι όμως και ν' ανασυγκροτήσει λυτρωτικά τους ατάκτως ερριμμένες μέσα του, πλίνθους και κεράμους.

Χρησιμοποιώντας έναν καλοδουλεμένο όσο και φορτισμένο μακροπερίοδο λόγο, ο Καρτερός ενσταλάζει στη σκέψη του αναγνώστη την αγωνία του ήρωα, συνδέοντας υποδειγματικά την τραυματική προσωπική του ιστορία με την οδυνηρή μετεμφυλιακή Ιστορία της ήπιας, της ταπεινώσης και του ακατάπαυστου— και υλικώς αποδοτικότητας, κυρίως, — ρεβανσισμού των αχρείων. Ρεβανσισμού άκρωσ επίκαιρου και σήμερα, με διαφορετική σκηνοθεσία, μα διόλου ηπιότερη πλοκή.

η κρίση υπερσυσσώρευσης στο Μαρξ ως προϊόν της πάλης των τάξεων

Γράφει ο Γιάννης Παπαδόπουλος

κεφαλαίου που δεν θα οφείλονταν στην ανάπτυξη της παραγωγικής δύναμης, αλλά σε μια αύξηση της χρηματικής αξίας του μεταβλητού κεφαλαίου (εξαιτίας των αυξημένων μισθών) και στην αντίστοιχη με αυτή μείωση της σχέσης υπερεργασία προς αναγκαία εργασία» (Πηλίκο που ο Μαρξ καλεί ποσοστό υπεραξίας, σημείωση δική μας. Τα **Bold** δικά μας. Η παρένθεση (εξαιτίας των αυξημένων μισθών) είναι του Μαρξ.)

Αν θέλουμε όμως να πάρουμε στα σοβαρά τα γραφόμενα του Μαρξ οφείλουμε να ομολογήσουμε πως εδώ γράφει πράγματα αναπάντεχα σε σχέση με ότι παρουσίαζε έως τώρα. Διότι εδώ ο Μαρξ δίνει την πρωτοκαθεδρία όχι στους εσωτερικούς προσδιορισμούς του νόμου της πτωτικής τάσης του ποσοστού κέρδους, αλλά στην πάλη των τάξεων, δηλαδή σε εξωτερικούς προσδιορισμούς.

Ο Μαρξ διατυπώνει εμμέσως ένα θεμελιώδες θεώρημα, κατά την γνώμη μας από τα πλέον σημαντικά του τρίτου τόμου. Αυτό το κατανοούμε ως εξής: Η κρίση υπερσυσσώρευσης δεν πηγάζει από τα δομικά χαρακτηριστικά του τρόπου παραγωγής. Η κρίση υπερσυσσώρευσης δεν εγγράφεται στα χαρακτηριστικά αυτά, αλλά πρέπει να θεωρείται ένα τυχαίο συμβάν λόγω της τροπής της πάλης των τάξεων. Με την διατύπωση Ιωακείμωγλου: Η κρίση υπερσυσσώρευσης είναι δυσλειουργία της κεφαλαιακής σχέσης καθαυτής. (Ιωακείμωγλου Η. 1991)

Το πως αυτό προκύπτει από τα γραφόμενα του Μαρξ θα προσπαθήσουμε να εξηγήσουμε στα επόμενα. Θα καταργήσουμε προς τούτο στο μαθηματικό φορμαλισμό, τηρώντας όμως με προσήλωση τους ορισμούς και τις έννοιες τις οποίες αυτός εισάγει. Ο ίδιος πάντως σπάνια έκανε χρήση μαθηματικών σχέσεων και συχνά κατέφευγε σε παραδείγματα προκειμένου να θεμελιώσει τα συμπεράσματά του. Νομίζουμε πως ο Μαρξ, καίτοι κατείχε μάλλον επαρκώς τα μέχρι την εποχή του συμπεράσματα της κλασικής ανάλυσης, απέφευγε την εφαρμογή της, είτε διότι δεν ήταν τότε συνηθισμένη στην οικονομική θεωρία, είτε διότι ενδιαφερόταν ώστε η εργατική τάξη της εποχής του να διαβάσει το κεφάλαιο. Πάντως τον Μαρξ τον ενδιέφερε και ο μορφωμένος αναγνώστης.

Σχολιάζοντας, μάλιστα, τα μέχρι πρόσφατα σχετικά άγνωστα μαθηματικά χειρόγραφα του Μαρξ, ο Άγγλος μαθηματικός Samuel Moore, ελέγχοντάς τα, κατά ανάθεση του Ένγκελς, διαπιστώνει ήδη το 1888 τα ακόλουθα: «Ένας λόγος του μεγάλου μήκους αυτού του χειρογράφου είναι η συνήθειά του να αποδεικνύει τα συμπεράσματά του με συγκεκριμένα παραδείγματα και καταλαμβάνοντας ολόκληρες σελίδες σχολιάζοντας καθαρά αποτελέσματα, ενώ αναφέροντας τον γενικό τύπο (...) που είναι εφαρμόσιμος στην ιδιαίτερη περίπτωση, τα αποτελέσματά του θα μπορούσαν να ληφθούν σε μισή ντουζίνα αράδες» (Αναφέρεται από τον Γ. Μεταξά)

Ας δούμε όμως κάπως κοντύτερα ό,τι εμείς αναφέραμε ως θεμελιώδες θεώρημα του τρίτου τόμου, εισάγοντας καταρχήν του ορισμούς και τις έννοιες του Μαρξ.

Κατ' αρχήν ο Μαρξ ορίζει ως ποσοστό κέρδους το πηλίκο $r = \frac{m}{c+v}$ όπου m η υπεραξία, c το σταθερό κεφάλαιο σε αξίες και v η μάζα των μισθών εκφρασμένη σε αξίες, δηλαδή ο πραγματικός μισθός αγοράς σε αξίες ή αλλιώς το σε αξίες εκφρασμένο καλώς εμπορευμάτων το οποίο αγοράζουν οι μισθωτοί της καπιταλιστικής παραγωγής με τον

Η σημερινή παγκόσμια κρίση θεωρείται από μεγάλη μερίδα της αριστεράς της κοινωνικής ανατροπής, κατά την γνώμη μας λανθασμένα, ότι ξεκίνησε ως κρίση υπερσυσσώρευσης, η οποία στη συνέχεια μετεξελίχθηκε σε τραπεζική κρίση, σε κρίση του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Η αναφορά όμως στην κρίση υπερσυσσώρευσης είναι και μία άμεση αναφορά στον Μαρξ, ο οποίος ήταν ο πρώτος, στην πραγματικότητα ο μόνος, ο οποίος αναφέρθηκε σε μία τέτοια δυνατότητα.

Ο Μαρξ δίνει το ορισμό της κρίσης υπερσυσσώρευσης στον τρίτο τόμο του «Κεφαλαίου» και συγκεκριμένα στο κεφάλαιο 15-III.σελ 318, (εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή). Εκεί γράφει: «θα υπήρχε απόλυτη υπεραγωγή κεφαλαίου, από τη στιγμή που το πρόσθετο κεφάλαιο για την αύξηση της κεφαλαικρατικής παραγωγής θα ήταν = 0. (...) Από τη στιγμή λοιπόν που το κεφάλαιο θα έχει αυξηθεί σε σχέση με τον εργατικό πληθυσμό τόσο που να μην μπορεί να παραταθεί ο εργάσιμος χρόνος που προσφέρει ο πληθυσμός αυτός, ούτε να διευρυνθεί ο σχετικός χρόνος εργασίας (...), από τη στιγμή λοιπόν που το κεφάλαιο θα παρήγαγε μόνο τόσο υπεραξία όση παρήγαγε πριν την αύξησή του, ή ακόμη και λιγότερη, από τη στιγμή αυτή θα σημειωνόταν απόλυτη υπεραγωγή κεφαλαίου. Δηλαδή το αυξημένο κεφάλαιο $K+\Delta K$ δεν θα παρήγαγε περισσότερο κέρδος, ή ακόμη και λιγότερο κέρδος, από ότι παρήγαγε το K πριν την αύξησή του με το ΔK .»

Άρα κατά τα λεγόμενα του Μαρξ στην ανωτέρω περίπτωση έχουμε $m(K+\Delta K) \leq m(K)$ με $\Delta K > 0$, όπου $m(K+\Delta K)$ η μάζα της υπεραξίας που παράγει το $K+\Delta K$ σταθερό κεφάλαιο και $m(K)$ η αντιστοιχούσα στο K σταθερό κεφάλαιο.

Τι συμβαίνει όμως με το ποσοστό κέρδους; Ο Μαρξ συνεχίζει: «...Και στις δύο περιπτώσεις ($m(K+\Delta K) < m(K)$ ή $m(K+\Delta K) = m(K)$, σημείωση δική μας) θα συντελούνταν μια γερή και απότομη πτώση του ποσοστού κέρδους, τη φορά όμως αυτή εξαιτίας μιας αλλαγής στη σύνθεση του

τρέχοντα μισθό αγοράς. Τα μεγέθη δηλαδή του Μαρξ είναι αξιακά μεγέθη. Στη συνέχεια διαιρεί τους όρους του κλάσματος με v και προκύπτει $r = \frac{\frac{m}{v}}{\frac{c}{v+1}}$. Οπότε θέτοντας $\frac{m}{v} = M$, το οποίο ο Μαρξ καλεί ποσοστό υπεραξίας και $\frac{c}{v} = E$, το οποίο καλεί αξιακή σύνθεση του κεφαλαίου, λαμβάνει $r = \frac{M}{E+1}$, οπότε κατέστησε το ποσοστό κέρδους συνάρτηση δύο μεταβλητών δηλαδή $r = r(M, E) = \frac{M}{E+1}$. (1)

Η ΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ ΣΤΟ 15ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΟΥ 3ου ΤΟΜΟΥ

Όπως είδαμε, ο ίδιος γράφει πως στην κατάσταση υπερσυσσώρευσης λαμβάνει χώρα μείωση του M , άρα $\frac{dM}{dt} < 0$, και μεταβολή του E . Ο Μαρξ δεν διευκρινίζει αν μπορεί να έχουμε και μείωση του E , δηλαδή $\frac{dE}{dt} < 0$. Προφανώς αν συμβεί να έχουμε συγχρόνως $\frac{dM}{dt} < 0$ και $\frac{dE}{dt} > 0$, τότε το ποσοστό κέρδους καταρρέει, όπως και αν $\frac{dE}{dt} = 0$ και $\frac{dM}{dt} < 0$.

Αυτή την περίπτωση θεωρούν ότι εννοεί ο Μάρξ οι Γ. Μηλιός, Γ. Οικονομάκης και Σ. Λαπατσιώρας στο έργο τους «Εισαγωγή στην Οικονομική Ανάλυση, Κεφάλαιο 14ο». Ομοίως και ο Γ. Καλαμπόκας στην εξαιρετική διπλωματική του εργασία περί της πτωτικής τάσης του ποσοστού κέρδους στον Μαρξ. Δεν έχουν όμως δίκιο. Ο Μάρξ αφήνει να εννοηθεί πως είναι δυνατόν να έχουμε πτώση του ποσοστού κέρδους ακόμη και αν συμβεί συγχρόνως $\frac{dM}{dt} < 0$ και $\frac{dE}{dt} < 0$.

Μόνον που δεν αναλύει την περίπτωση αυτή. Αν δούμε όμως κοντύτερα την κατάσταση έχουμε, λόγω της (1), πως $\frac{dr}{dt} = \frac{\partial r}{\partial M} \frac{dM}{dt} + \frac{\partial r}{\partial E} \frac{dE}{dt}$ οπότε $\frac{dr}{dt} = \frac{1}{E+1} \frac{dM}{dt} - \frac{M}{(E+1)^2} \frac{dE}{dt}$. Αν υποθέσουμε δε ότι $\frac{dr}{dt} < 0$, παίρνουμε ισodύναμα $\frac{dM}{dt} - \frac{M}{E+1} \frac{dE}{dt} < 0$ ισodύναμα $\frac{dM}{dt} < \frac{dE}{dt} \frac{M}{E+1}$, οπότε διαιρώντας με το $r = \frac{M}{E+1}$, παίρνουμε ισodύναμα $\frac{\frac{dM}{dt}}{M} < \frac{\frac{dE}{dt}}{E}$, ισodύναμα

$$\frac{\frac{dM}{dt}}{M} < \frac{\frac{dE}{dt}}{E} \frac{1}{E+1}, \text{ ισodύναμα } \left(\frac{dM}{dt}\right) \frac{1}{M} < \left(\frac{dE}{dt}\right) \frac{1}{E} \frac{E}{E+1} \quad (2)$$

Το πρώτο μέλος όμως παριστάνει την ποσοστιαία μεταβολή (μείωση) του ποσοστού υπεραξίας, έστω \bar{M} , ενώ η ποσότητα $\left(\frac{dE}{dt}\right) \frac{1}{E}$, έστω \bar{E} , παριστάνει την ποσοστιαία μεταβολή (μείωση) της αξιακής σύνθεσης του κεφαλαίου, οπότε η (2), αλλάζοντας τη φορά της ανισότητας διότι υποθέσαμε $\bar{E} < 0$, δίνει

$$\frac{\bar{M}}{\bar{E}} > \frac{E}{E+1}$$

Η τελευταία συνθήκη αποτελεί και την συνθήκη υπό την οποία μειούμενο το ποσοστό υπεραξίας και μειούμενη και την αξιακή σύνθεση του κεφαλαίου το ποσοστό κέρδους μειούται. Μας λέει με όρους ελαστικότητας, πως αν με μειούμενο το ποσοστό υπεραξίας και μειούμενη και την αξιακή σύνθεση του κεφαλαίου, η ελαστικότητα του ποσοστού υπεραξίας προς την αξιακή σύνθεση του κεφαλαίου υπερβαίνει το κλάσμα $E:E+1$, τότε το ποσοστό κέρδους μειώνεται.

Τι θα σήμαινε κάτι τέτοιο; Θα σήμαινε πως οι καπιταλιστές σε περιόδους της πάλης των τάξεων που είναι ευνοϊκές για την εργασία, όταν δηλαδή εμφανίζεται πτώση του ποσοστού υπεραξίας, λόγω αυξημένων μισθών, ονομαστικών και κοινωνικών, θα πρέπει, στο βαθμό που δεν μπορούν να μετασχηματίσουν τους ταξικούς συσχετισμούς προς όφελός τους, να στραφούν στην αξιακή σύνθεση του κεφαλαίου και να τη μειώσουν, εξασφαλίζοντας οικονομίες στη χρήση σταθερού κεφαλαίου. Το θέμα είναι αν κάτι τέτοιο είναι δυνατόν για τους καπιταλιστές

μέσα σε ευνοϊκές συνθήκες για τους μισθωτούς της καπιταλιστικής παραγωγής.

Μάλιστα όπως μας έδειξε η σχέση $\frac{\bar{M}}{\bar{E}} > \frac{E}{E+1}$, οι καπιταλιστές θα πρέπει να ελαττώνουν αρκούντως την αξιακή σύνθεση του κεφαλαίου, ώστε τελικώς $\bar{E} \leq \bar{M} \cdot \frac{E+1}{E}$.

Την συνθήκη $\frac{\bar{M}}{\bar{E}} > \frac{E}{E+1}$ δεν την παρουσίασε ο Μαρξ, όμως την ύπαρξη της υπονόησε όταν έγραφε για μεταβαλλόμενη αξιακή σύνθεση του κεφαλαίου, και όχι για σταθερή ή αυξανόμενη.

Η ΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ

ΣΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ 13ο ΚΑΙ 14ο ΤΟΥ 3ου ΤΟΜΟΥ

Η πτώση όμως του ποσοστού κέρδους η οποία υφίσταται στην κρίση υπερσυσσώρευσης και την οποία παρουσίασαμε σε όλες τις περιπτώσεις της μεταβολής της αξιακής σύνθεσης του κεφαλαίου, ακολουθώντας τη γραμμή του Μαρξ και όχι μόνον για την περίπτωση σταθερής αξιακής σύνθεσης του κεφαλαίου, όπως κάνουν για λόγους διδακτικούς οι Γ. Μηλιός Γ. Οικονομάκης και Σ. Λαπατσιώρας, δεν έχει καμία σχέση με την πτώση που περιγράφει ο Μάρξ στα αμέσως προηγούμενα κεφάλαια του τρίτου τόμου, δηλαδή στα κεφάλαια 13 και 14.

Εκεί η πτώση του ποσοστού κέρδους υφίσταται λόγω αύξησης της αξιακής σύνθεσης του κεφαλαίου, μέσω αλλαγών στις εσωτερικές κανονικότητες του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής, εντός ενός πλαισίου το οποίο ίδιος ονομάζει «ειδικά καπιταλιστική μορφή αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας», κατά την οποία η ποσοστιαία αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας υπολείπεται της αύξησης της τεχνικής σύνθεσης του κεφαλαίου και συγχρόνως οφείλεται σε αυτήν. (Ως τεχνική σύνθεση του κεφαλαίου, έστω T , ο Μαρξ όρισε την ποσότητα των μέσων παραγωγής, έστω P , των οποίων έγινε χρήση προς την ποσότητα της ζωντανής εργασίας Z η οποία χρησιμοποιήθηκε. Δηλαδή ο Μαρξ ορίζει $T(t) = \frac{P(t)}{Z(t)}$ (3)).

Ο Μαρξ δίνει τους ακόλουθους ορισμούς: «Πρέπει να δούμε τη σύνθεση του κεφαλαίου από δύο πλευρές: Από την πλευρά της αξίας καθορίζεται από την αναλογία που το κεφάλαιο χωρίζεται σε σταθερό κεφάλαιο, ή αξία των μέσων παραγωγής, και σε μεταβλητό κεφάλαιο, ή αξία της εργατικής δύναμης, συνολικό άθροισμα των μισθών της εργασίας. Από την υλική του πλευρά, έτσι όπως λειτουργεί στο προτσές της παραγωγής, κάθε κεφάλαιο χωρίζεται σε μέσα παραγωγής και σε ζωντανή εργατική δύναμη. Η σύνθεση αυτή του κεφαλαίου καθορίζεται από τη σχέση ανάμεσα στη μάζα των χρησιμοποιούμενων μέσων παραγωγής, από τη μία μεριά, και στην απαιτούμενη για τη χρησιμοποίησή τους ποσότητα εργασίας, από την άλλη. Την πρώτη την ονομάζω αξιακή σύνθεση του κεφαλαίου, τη δεύτερη τεχνική σύνθεση του κεφαλαίου. Ανάμεσα στις δύο υπάρχει στενή αλληλοσχέση. Για να εκφράσω αυτή την αλληλοσχέση, ονομάζω την αξιακή σύνθεση του κεφαλαίου, στο βαθμό που καθορίζεται από την τεχνική του σύνθεση και αντανακλάει τις αλλαγές της οργανικής σύνθεσης του κεφαλαίου». (Τόμος III, σελίδα 634, εκδόσεις «Σύγχρονη Εποχή»). Είμαστε νομίζουμε συνεπείς στους ορισμούς του Μαρξ, όταν για λόγους συντομίας υιοθετήσαμε τη σχέση (3).

Μπορούμε στη συνέχεια να δούμε τις εσωτερικές κανονικότητες του νόμου της πτωτικής τάσης του ποσοστού κέρδους, αν συναρτίσουμε την αξιακή σύνθεση του κεφαλαίου E τόσο με την τεχνική σύνθεση του κεφαλαίου, όπως λέει ο Μαρξ, όσο και με την παραγωγικότητα της εργασίας στην παραγωγή των μέσων παραγωγής, με πανταχού παρόν το ποσοστό υπεραξίας.

Πράγματι αν E , όπως προηγουμένως, η αξιακή σύνθεση του κεφαλαίου, P η ποσότητα των μέσων παραγωγής που χρησιμοποιούνται και

η αξία μιας μονάδος των μέσων παραγωγής, τότε το χρησιμοποιηθέν σταθερό κεφάλαιο έχει αξία $c = P \cdot u$, οπότε $E = \frac{c}{v} = \frac{P \cdot u}{v}$ (4). Έχουμε επίσης πως η ποσότητα της ζωντανής εργασίας Z η οποία χρησιμοποιήθηκε είναι $Z = m + v$ (5), όπου m η υπεραξία και v η μάζα των μισθών εκφρασμένη σε αξίες, η το μεταβλητό κεφάλαιο. Αυτό διότι σύμφωνα με τον Μαρξ, η ποσότητα της ζωντανής εργασίας Z η οποία δαπανήθηκε προκειμένου να παραχθεί το ακαθάριστο προϊόν μιας οικονομίας είναι ακριβώς η αξία Y του καθαρού προϊόντος, το οποίο προφανώς ταυτίζεται με την υπεραξία έστω m + το μεταβλητό κεφάλαιο έστω v , δηλαδή $Z = Y = m + v$. (κέρδη + μισθοί + ασφαλιστικές εισφορές + λοιπές δαπάνες προσωπικού, με όρους τιμών και όχι αξιών). Με τη διευκρίνιση

$$\text{αυτή η (4) γίνεται } E = \frac{P \cdot u}{v} = \frac{P}{Z} \cdot Z \cdot u \text{ άρα λόγω των (3) και (5) έχουμε}$$

$$E = \frac{T(m+v) \cdot u}{v} \text{ (7).}$$

Όμως ο Μαρξ από τον πρώτο κιάλας τόμο του «Κεφαλαίου» θεωρεί την παραγωγικότητα της εργασίας και την αξία των εμπορευμάτων ποσά αντιστρόφως ανάλογα. Γράφει σχετικά: «...Γενικά όσο μεγαλύτερη είναι η παραγωγικότητα της εργασίας που απαιτείται για την παραγωγή ενός είδους (...), τόσο μικρότερη είναι η αξία του. ...Έτσι το μέγεθος της αξίας ενός εμπορεύματος αλλάζει αντιστρόφως ανάλογα με την παραγωγική δύναμη της εργασίας που πραγματοποιείται σε αυτό το εμπόρευμα». (Τόμος Ι, κεφάλαιο 1ο, σελ. 54, Εκδ. «Σύγχρονη Εποχή»). Νομιμοποιήσαμε συνεπώς να θέσουμε $u = \frac{1}{\pi}$ (8), όπου u η αξία μιας μονάδος των μέσων παραγωγής και π η παραγωγικότητα της εργασίας που απαιτείται για να παραχθεί μονάδα των χρησιμοποιημένων αυτών μέσων παραγωγής. Τότε όμως η (7) γίνεται $E = \frac{T(m+v)}{v} \cdot \frac{1}{\pi} = \frac{T}{\pi} \left(\frac{m}{v} + 1 \right) = \frac{T}{\pi} (M+1)$ (9), όπου M το ποσοστό υπεραξίας $\frac{m}{v} = \frac{\text{υπεραξία}}{\text{μεταβλητό κεφάλαιο}}$.

[Στα επόμενα γενικά $\bar{a}(t)$ παριστάνει την ποσοστιαία μεταβολή της θετικής ποσότητας $a(t)$, δηλαδή την ποσότητα $\frac{da}{dt}$].

$$\text{Αν } \bar{T} = \frac{dT/dt}{T} > \frac{d\pi/dt}{\pi} = \bar{\pi} \text{ (10), δηλαδή αν η ποσοστιαία αύξη-}$$

ση της τεχνικής σύνθεσης του κεφαλαίου, έστω \bar{T} είναι μεγαλύτερη της ποσοστιαίας αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας έστω $\bar{\pi}$, δηλαδή αν $\bar{T} > \bar{\pi}$ τότε με σταθερό ποσοστό υπεραξίας M , όπως το θεωρεί εδώ ο Μαρξ, και θεωρώντας γνωστή την άλγεβρα των ποσοστιαίων μεταβολών, παίρνουμε εύκολα από την (9) ότι $\bar{E} = (M+1)(\bar{T} - \bar{\pi}) > 0$ δηλαδή θετική (11) λόγω της $\bar{T} > \bar{\pi}$, οπότε γυρνώντας στην σχέση $r = \frac{M}{E+1}$ του ποσοστού κέρδους ως συνάρτηση των M (ποσοστό υπεραξίας) και E (αξιακή σύνθεση του κεφαλαίου) έχουμε πως η ποσοστιαία μεταβολή του ποσοστού κέρδους γίνεται $\bar{r} = \bar{M} - \frac{\bar{E}+1}{E+1} = 0 - \frac{\bar{E}+1}{E+1} = -\frac{\bar{E}+1}{E+1}$, διότι M (ποσοστό υπεραξίας) υποθέσαμε, όπως ο Μαρξ, σταθερό, άρα, $\bar{M} = 0$ οπότε, $\bar{r} = -\frac{\bar{E}+1}{E+1} \cdot \bar{E} < 0$ άρα αρνητική, διότι $\bar{E} > 0$ λόγω της (11), άρα το ποσοστό κέρδους μειούται.

Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΕΝΓΚΕΛΣ

Ο Μαρξ βέβαια έγραψε και για την γενική περίπτωση. Γράφει συγκεκριμένα «...Το ποσοστό κέρδους θα μπορούσε ακόμη και να ανέβει, αν με την αύξηση του ποσοστού υπεραξίας συνδεόταν μια σημαντική μείωση της αξίας των στοιχείων του σταθερού και ιδίως του παγίου κεφαλαίου».

δηλαδή αν κατά τον Μαρξ η παραγωγικότητα της εργασίας στον τομέα παραγωγής μέσων παραγωγής αυξάνεται και συνεπώς η αξία τους μειώνεται, έτσι ώστε η λόγω μείωσης της αξίας των μέσων παραγωγής μείωση της αξιακής σύνθεσης του κεφαλαίου να επιδρά θετικά στο ποσοστό κέρδους. Δηλαδή εδώ περιγράφει την κατάσταση κατά την οποία ισχύουν τα εξής: (1) Το ποσοστό υπεραξίας αυξάνει. (2) Η αξιακή σύνθεση του κεφαλαίου μειώνεται. Να είμαστε προσεκτικοί όμως. Η αξιακή σύνθεση του κεφαλαίου μειώνεται, λόγω αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας στον τομέα παραγωγής μέσων παραγωγής, συνεπώς μείωσης της αξίας τους.

Ο παρατηρητικός αναγνώστης του Μαρξ κατανοεί εδώ πως και ο ίδιος ο Μαρξ αμφιβάλει για την εν γένει ισχύ της θέσης του περί «ειδικά καπιταλιστικής μορφής αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας». Αυτό γιατί αν αυξάνει η παραγωγικότητα της εργασίας πώς μειούται η αξιακή σύνθεση του κεφαλαίου; Κανονικά αυτή θα έπρεπε να αυξάνει λόγω της πανταχού παρούσης, κατά τον ίδιο τον Μαρξ, σχέσης (10) η οποία όπως δείξαμε οδηγεί σε αύξηση της αξιακής σύνθεσης του κεφαλαίου.

Ο Ένγκελς για παράδειγμα δεν πείθεται από την ανωτέρω διατύπωση του Μαρξ, οπότε προσθέτει στην προαναφερθείσα θέση του Μαρξ και τη δική του άποψη. Οπότε συμπληρώνει «...Στην πραγματικότητα όμως το ποσοστό κέρδους, όπως είδαμε κιάλας θα πέφτει με το πέρασμα του χρόνου». Έτσι το πλήρες κείμενο είναι το εξής: «Το ποσοστό κέρδους θα μπορούσε ακόμη και να ανέβει αν με την αύξηση του ποσοστού υπεραξίας συνδεόταν μια σημαντική μείωση της αξίας των στοιχείων του σταθερού και ιδίως του παγίου κεφαλαίου. Στην πραγματικότητα όμως το ποσοστό κέρδους, όπως είδαμε κιάλας θα πέφτει με το πέρασμα του χρόνου.» Αυτά διαβάζουμε στον τρίτο τόμο του «Κεφαλαίου». Όμως, στα χειρόγραφα, όπως αναφέρεται από τους Μπλιό, Οκονομάκη, Λαπατσιώρα, η υπογραμμισμένη πρόταση δεν υπάρχει. Προστέθηκε συνεπώς από τον Ένγκελς, διότι ως γνωστόν ο Μαρξ είχε πεθάνει πριν εκδοθεί ο 2ος και 3ος Τόμος του «Κεφαλαίου», και υπεύθυνος έκδοσης του «Κεφαλαίου, αυτού του μνημειώδους έργου, μετά τον θάνατο του Μαρξ, ήταν ο Ένγκελς.

Ο Ένγκελς αναγνωρίζει στον Μάρξ τη θεωρητική δυνατότητα του γεγονότος πως «...Το ποσοστό κέρδους θα μπορούσε ακόμη και να ανέβει αν με την αύξηση του ποσοστού υπεραξίας συνδεόταν μια σημαντική μείωση της αξίας των στοιχείων του σταθερού και ιδίως του παγίου κεφαλαίου», δεν μπορεί όμως να συλλάβει αντίθετη πορεία των πραγμάτων από την $\{ \bar{\pi} > 0, \text{ επειδή και } \bar{T} > 0 \text{ και μάλιστα } \bar{T} > \bar{\pi} \}$ ή, δηλαδή ο Μαρξ ονόμασε «ειδικά καπιταλιστική μορφή αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας». Αντίθετη πορεία των πραγμάτων από αυτή ήταν αδιανόητη στον Ένγκελς, οπότε συμπλήρωσε προφανώς λανθασμένα: «...Στην πραγματικότητα όμως το ποσοστό κέρδους, όπως είδαμε κιάλας θα πέφτει με το πέρασμα του χρόνου.»

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ο Μαρξ άθελά του δημιούργησε μεγάλη σύγχυση στους αναγνώστες του έργου του. Αυτό διότι στα κεφάλαια 13 και 14 του τρίτου τόμου μελετά την πτώση του ποσοστού κέρδους υπό την προϋπόθεση πως η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας οφείλεται στην αύξηση της τεχνικής σύνθεσης του κεφαλαίου και μάλιστα $\bar{T} = \frac{dT/dt}{T} > \frac{d\pi/dt}{\pi} = \bar{\pi}$ (10) με

$\bar{T} > 0$ και $\bar{\pi} > 0$, δηλαδή η ποσοστιαία αύξηση της τεχνικής σύνθεσης του κεφαλαίου είναι μεγαλύτερη της ποσοστιαίας αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας, μια θεμελιώδης προϋπόθεση του Μαρξ η οποία εν γένει δεν ισχύει, αλλά ίσχυε την περίοδο που έγραφε ο Μαρξ το Κεφάλαιο, ενώ στο κεφάλαιο 15 μελετά την πτώση του ποσοστού κέρδους υπό την μείωση του δείκτη $\frac{m}{v} = M = \text{ποσοστό υπεραξίας, που αποτελεί}$

και τον δείκτη της ικανότητας των καπιταλιστών να αντλούν υπεραξία, και την μεταβολή του δείκτη $E = \frac{c}{v}$ = αξιακή σύνθεση του κεφαλαίου, ο οποίος συνδέεται εδώ (στο 15ο κεφάλαιο) και με το ποσοστό υπεραξίας, αλλά και με την κεφαλαιακή παραγωγικότητα, δηλαδή την ικανότητα των καπιταλιστών να εξοικονομούν σταθερό κεφάλαιο.

Συνεπώς ο Μαρξ την πτώση του ποσοστού κέρδους στην κρίση υπερσυσσώρευσης δεν την συναρτά με τους εσωτερικούς προσδιορισμούς του νόμου της πτωτικής τάσης, δεν την συναρτά δηλαδή με την λόγω της αύξησης της τεχνικής σύνθεσης του κεφαλαίου αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας με μικρότερο ρυθμό, κάτι το οποίο όπως δείξαμε αυξάνει την αξιακή σύνθεση του κεφαλαίου, και μειώνει, με σταθερό ποσοστό υπεραξίας, το ποσοστό κέρδους, αλλά ο Μαρξ συναρτά, στο 15ο κεφάλαιο, όπου εκεί και μόνον εκεί σε όλο το «Κεφάλαιο» αναφέρεται στην κρίση υπερσυσσώρευσης, το ποσοστό κέρδους αποκλειστικά και μόνον με το επίπεδο της πάλης των τάξεων.

Ο Μαρξ μάλιστα, λανθασμένα, ισχυρίζεται πως η σχέση $\bar{T} = \frac{dT/dt}{T} > \frac{d\pi/dt}{\pi} = \bar{\Pi}$ (10) υπό την προϋπόθεση πως η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας οφείλεται στην αύξηση της τεχνικής σύνθεσης του κεφαλαίου, αποτελεί μια «ειδικά καπιταλιστική μορφή αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας». Ο Μαρξ δηλαδή, λανθασμένα, ταυτίζει ένα φαινόμενο του καπιταλισμού μέσα στον οποίο ο ίδιος ζούσε και μελετούσε με ένα φαινόμενο του καπιταλισμού εν γένει. Την λανθασμένη αυτή άποψη υιοθέτησε, όπως είδαμε, και ο Ένγκελς

Σήμερα γνωρίζουμε πως η σχέση (10) δεν αποτελεί μια από τις θεμελιώδεις σχέσεις του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής εν γένει. (Βλέπε σχετικά Γ. Σταμάτης, «Προβλήματα Μαρξιστικής Οικονομικής Θεωρίας», εκδόσεις «Κριτική», σελ 239).

Καίτοι όμως το γνωρίζουμε, πολλοί επιμένουν να συνδέουν την πτώση του ποσοστού κέρδους με την αύξηση της αξιακής σύνθεσης του κεφαλαίου παραπέμποντας στον Μαρξ, παραβλέποντας ή και αγνοώ-

ντας πως ο Μαρξ συνδέει την αύξηση της αξιακής σύνθεσης του κεφαλαίου με την σχέση $\bar{T} = \frac{dT/dt}{T} > \frac{d\pi/dt}{\pi} = \bar{\Pi}$ (10), όπου $\bar{T} > 0$ και $\bar{\Pi} > 0$ και μάλιστα η αιτία της αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας $\bar{\Pi}$ είναι η ακόμη μεγαλύτερη αύξηση της τεχνικής σύνθεσης του κεφαλαίου, της T δηλαδή.

Έτσι όμως προσφέρουν πολύ κακές υπηρεσίες στον Μαρξισμό, διότι πρώτον δεν κατανοούν πως το ποσοστό κέρδους δύναται να πέφτει για άλλους λόγους από ό,τι θεώρησε ο Μαρξ και δεύτερον δεν μπαίνουν, όντας μέσα στην πλάνη αυτή, στον κόπο να μας εξηγήσουν για ποιους λόγους πέφτει, όποτε πέφτει. Δεν κάνουν δηλαδή ό,τι έκανε ο ίδιος ο Μαρξ την εποχή του, όταν ξέφυγε από τα ερμηνευτικά σχήματα του Ρικάντο στη θεωρία του περί των φθινουσών αποδόσεων και προσπάθησε να εξηγήσει την πτωτική τάση του ποσοστού κέρδους, την οποία εδέχτο και ο Ρικάντο, ο Μαρξ όμως μέσω των εσωτερικών αιτιοτήτων του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής, θεωρώντας, ορθώς για την εποχή του, δεδομένη τη σχέση (10), λανθασμένα όμως δεδομένη ως μία «ειδικά καπιταλιστική μορφή αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας».

Τέλος, νοιώθουν απελπιστικά αμήχανοι όταν το ποσοστό κέρδους ανεβαίνει και τότε θυμούνται την πτωτική τάση του ποσοστού κέρδους, οπότε γίνονται περίγελος των συστημικών οικονομολόγων, των απολογητών της καπιταλιστικής βαρβαρότητας, διότι τι είδους πτωτική τάση είναι αυτή, όταν η άνοδος διαρκεί επί μακρόν;

Κι όλα αυτά διότι δεν κατανοείται η ιστορικότητα του νόμου της πτωτικής τάσης του ποσοστού κέρδους. Και η ιστορικότητα αυτή συνίσταται στις προϋποθέσεις που έθεσε ο Μαρξ, δηλαδή στην θεμελιώδη προϋπόθεση της «ειδικά καπιταλιστικής μορφής αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας», όπως παραπάνω συνοπτικά την περιγράψαμε.

Γράφει ο Γ. Σταμάτης: «Ο μαρξικός νόμος ισχύει μόνον εάν πρώ-

τον είναι λογικά ορθός και δεύτερον αν οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες τον αναπτύσσει ο Μαρξ είναι και στην πραγματικότητα δεδομένες (...) Ο νόμος δεν ισχύει όμως όταν το ποσοστό κέρδους μειούται στην πραγματικότητα, αλλά μόνον όταν μειούται για τους λόγους που αναφέρει ο Μαρξ.» (Γ. Σταμάτης, 1989)

Να παρατηρήσουμε τέλος ότι η συνάρτηση του ποσοστού κέρδους στο μοντέλο του Μαρξ, δηλαδή η συνάρτηση των τριών θετικών μεταβλητών m , n και c στερείται ακρότατων, διότι στερείται κρισίων σημείων. Πράγματι το ανάδελτα του $r = \bar{V}r(m, c, v) = \left(\frac{\partial r}{\partial m}, \frac{\partial r}{\partial c}, \frac{\partial r}{\partial v}\right) \neq (0, 0, 0)$ αφού $\frac{\partial r}{\partial m} = \frac{1}{c+v} \neq 0$.

Αν υποθέσουμε, όπως και ο Μαρξ, πως η συνάρτηση $r = \frac{m}{c+v}$ του ποσοστού κέρδους είναι συνάρτηση των τριών ανεξαρτήτων μεταβλητών m , c και v , δηλαδή υπεραξίας, σταθερού κεφαλαίου c και μεταβλητού κεφαλαίου v , τότε μπορούμε να εκφράσουμε το ποσοστό κέρδους ως μία παραμετρική επιφάνεια του R^3 , εκφράζοντας απλώς τα m , c και v σε σφαιρικές συντεταγμένες, με άξονα τετητημένων c , τεταγμένων v και κατηγμένων m . Παίρνουμε τότε την διπαμετρική παράσταση επιφάνειας

$(\theta, \phi) \in (0, \pi/2) \times (0, \pi/2) \rightarrow u(\theta, \phi) = (\theta, \phi, r(\theta, \phi))$ με $r(\theta, \phi) = \frac{\sigma\phi\phi}{\eta\mu\theta + \sigma\eta\theta}$ αυτό διότι σε σφαιρικές συν/νες είναι $x = c = \rho\eta\mu\phi\sigma\eta\theta$, $y = v = \rho\eta\mu\phi\eta\mu\theta$, $z = m = \rho\sigma\eta\theta$. Στη συνέχεια διαιρώντας τους όρους του κλάσματος με $v = \rho\eta\mu\phi\eta\mu\theta$ λαμβάνουμε την έκφραση $r = r(M, E) = \frac{M}{E+1}$ του ποσοστού κέρδους συναρτήσει του ποσοστού υπεραξίας και της αξιακής σύνθεσης του κεφαλαίου, ως έκφραση δύο γωνιών θ και ϕ με $(\theta, \phi) \in A = [0, \pi/2] \times [0, \pi/2]$. Έχουμε τότε

$$r = r(\theta, \phi) = \frac{\frac{\sigma\phi\phi}{\eta\mu\theta + \sigma\eta\theta}}{\frac{\sigma\phi\phi}{\eta\mu\theta}} = \frac{\sigma\phi\phi}{\sigma\phi\theta + 1} = \frac{\sigma\phi\phi}{\eta\mu\theta(\sigma\phi\theta + 1)}$$

Τι πετύχαμε; Κάτι πολύ βασικό. Απεμπλακίκαμε από τα αξιακά μεγέθη του Μαρξ και μπορούμε να δούμε την εξέλιξη του ποσοστού κέρδους δίνοντας απλώς τιμές στις γωνίες. Αν μάλιστα περιοριστούμε σε κλειστό διάστημα $K \subset A = [0, \pi/2] \times [0, \pi/2]$ τότε μπορούμε να υποθέσουμε πως μεγιστοποιείται και ελαχιστοποιείται το ποσοστό κέρδους. Τα ακρότατα θα είναι προφανώς στο σύνορο της επιφάνειας, διότι η συνάρτηση $r = r(\theta, \phi) = \frac{\sigma\phi\phi}{\eta\mu\theta(\sigma\phi\theta + 1)}$ είναι συνεχής στο συμπαγές (κλειστό και φραγμένο) διάστημα K και επιπλέον στερείται κρισίων σημείων στο εσωτερικό του K , αφού στερείται κρισίων σημείων σε όλο το $A = [0, \pi/2] \times [0, \pi/2]$.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟ 15ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΟΥ 3ου ΤΟΜΟΥ

Για να γυρίσουμε στο 15ο κεφάλαιο του τρίτου τόμου και αν θέλουμε να είμαστε συνεπείς με ό,τι ο Μαρξ γράφει σε αυτό, είμαστε νομίζουμε υποχρεωμένοι να μετασχηματίσουμε την αξιακή σύνθεση του κεφαλαίου E , ώστε να αποτυπωθεί αποκλειστικά και μόνον η εξάρτησή της από την πάλη των τάξεων και όχι από τους παράγοντες που ο ίδιος μελετά στα κεφάλαια 13 και 14, παράγοντες που ακροθιγώς θίξαμε. Αυτό είναι εφικτό διότι αν Y η αξία του καθαρού προϊόντος, δηλαδή το άθροισμα της υπεραξίας, την οποία συμβολίσαμε με το γράμμα m και του, μεταβλητού κεφαλαίου, το οποίο συμβολίσαμε με v , έχουμε πως $E = \frac{c}{v} = \frac{c}{Y} \cdot \frac{Y}{v} = \frac{c}{Y} \cdot \frac{m+v}{v} = \frac{c}{Y} \left(\frac{m}{v} + 1\right)$ (12).

Αν θέσουμε $p = \frac{Y}{c}$ τον δείκτη που μας δίνει πόσο σταθερό κεφάλαιο απαιτείται για να παραχθεί το καθαρό προϊόν, δηλαδή την κεφαλαιακή παραγωγικότητα, όπως ονόμασε ο Μαρξ τον δείκτη αυτόν, δείκτης που

αποτυπώνει την ικανότητα των καπιταλιστών προς οικονομία στην χρήση σταθερού κεφαλαίου, από την (12) έχουμε πως $E = \frac{M+1}{p}$ (13), όπου $\frac{m}{n} = M$ το ποσοστό υπεραξίας. Το ποσοστό κέρδους $r = r(M, E) = \frac{M}{E+1}$ γίνεται συνεπώς με το πνεύμα του 15ου Κεφαλαίου του τρίτου τόμου $r = \frac{M}{\left(\frac{M+1}{p}\right)+1} = \frac{M \cdot p}{M+p+1}$, δηλαδή συνάρτηση των μεταβλητών M και p .

άρα $r = r(t) = r(M(t), p(t))$, όπου εδώ οι M και p εξαρτώνται πρωτίτως από την πάλη των τάξεων. Σχετικά μάλιστα με το ποσοστό υπεραξίας ο Μαρξ, γράφει: «...Το ποσοστό υπεραξίας εξαρτείται πριν απ' όλα από το βαθμό εκμετάλλευσης της εργασιακής δύναμης.» (Τόμος Ι, κεφάλαιο 22ο, σελ. 620, εκδόσεις «Σύγχρονη Εποχή»).

Είναι συνεπώς προφανές πως αν οι καπιταλιστές επιτύχουν αύξηση των M και p , τότε επιτυγχάνουν αύξηση των ποσοστών κέρδους. Αυτό διότι παίρνοντας την ποσοστιαία μεταβολή του ποσοστού κέρδους r δηλαδή την \bar{r} , και κάνοντας πάλι χρήση του μαθηματικού φορμαλισμού έχουμε ότι:

$$\begin{aligned} \bar{r} &= (\overline{M \cdot p}) - (\overline{M+p+1}) = (\overline{M \cdot p}) - \frac{\overline{M}}{M+p+1} M - \frac{\overline{p}}{M+p+1} p = \\ &= \overline{M} \left(1 - \frac{M}{M+p+1}\right) + \overline{p} \left(1 - \frac{p}{M+p+1}\right) = \overline{M} \cdot \frac{p+1}{M+p+1} + \overline{p} \cdot \frac{M+1}{M+p+1} = \frac{1}{M+p+1} (\overline{M} \cdot p + \overline{p} M + \overline{M} \cdot \overline{p}) \end{aligned}$$

που είναι θετικό με $\overline{M} > 0$ και $\overline{p} > 0$. (Θυμίζουμε πάλι πως $\overline{a(t)}$ παριστάνει την ποσοστιαία μεταβολή της ποσότητας $a(t)$, δηλαδή την ποσότητα $\frac{da/dt}{a(t)}$). Και επειδή όπως δείξαμε $\bar{r} > 0$, με $\overline{M} > 0$ και $\overline{p} > 0$, έχουμε αύξηση του ποσοστού κέρδους.

Δείξαμε, συνεπώς, όχι μόνον πως με αύξηση του ποσοστού υπεραξίας M και συγχρόνως με αύξηση της κεφαλαιακής παραγωγικότητας p το ποσοστό κέρδους αυξάνει, κάτι που και διαισθητικά το κατανοούμε, αλλά και πόσο αυξάνει. (Θεωρήσαμε πάλι γνωστή την άλγεβρα των ποσοστών μεταβολής).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αν όμως μια τέτοια ανάγνωση έχει βάση, τότε υπάρχουν κάποια πολιτικά συμπεράσματα: Η μη ήπια η ενσασχόληση με τον Μαρξ αφορά μόνον την εμμονή κάποιων να διαβάσουν το «Κεφάλαιο» με «φορμαλιστικό» τρόπο, τη στιγμή μάλιστα που ο ίδιος ο Μαρξ αντιπαθούσε, ως φαίνεται, το μαθηματικό φορμαλισμό. Νομίζουμε πως ναι, υπάρχουν πολιτικά συμπεράσματα.

Κατ' αρχήν σήμερα δεν σοβεί καμία κρίση υπερσυσσώρευσης, τουλάχιστον έτσι όπως την όρισε ο Μαρξ, ο οποίος τη συνέδεσε με πτώση του ποσοστού κέρδους οφειλόμενη στην λόγω υψηλών μισθών πτώση του ποσοστού υπεραξίας, δηλαδή με έκβαση της πάλης των τάξεων υπέρ της εργασίας. Όσοι θεωρούν πως έχουμε κρίση υπερσυσσώρευσης προφανώς την ορίζουν διαφορετικά απ' ότι ο Μαρξ, οπότε ας μας πουν ό,τι ακριβώς εννοούν ώστε να συνηνοθηούμε. Φαίνεται από την πορεία των δεικτών που προσιδιάζουν, με όρους τιμών, στους δείκτες του Μαρξ, πως η κρίση υπερσυσσώρευσης ήταν παρούσα στις χώρες της Δύσης καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του '70 έως τα μέσα της δεκαετίας του '80.

Η νεοφιλελεύθερη ρύθμιση αποτέλεσε την απάντηση των κυρίαρχων τάξεων στην κρίση υπερσυσσώρευσης. Ο νεοφιλελευθερισμός πέτυχε την πολιτική ηγεμονία και αποτέλεσε ακριβώς το πρόσωπο της αστικής ηγεμονίας μέσα στην κρίση υπερσυσσώρευσης, αποτέλεσε την αστική ηγεμονία αυτοπροσώπως. Έχοντας κατανοήσει το θέμα οι νεοφιλελεύθεροι, εξαπέλυσαν μια συντονισμένη επίθεση στην εργασία και αποφαινόντουσαν πως για την κρίση υπερσυσσώρευσης της δεκαετίας του '70 και του '80 έφταιγαν οι υψηλοί μισθοί, ο κοινωνικός μισθός, δηλαδή το κοινωνικό κράτος, το συνδικαλιστικό κίνημα, και πρωτίτως

η μη ευελιξία στην αγορά εργασίας. Ο νεοφιλελευθερισμός ανέλαβε το καθήκον να αναστυλώσει το ποσοστό κέρδους, έτσι όπως κάτι τέτοιο μπορεί να επιτευχθεί μέσα στην κρίση υπερσυσσώρευσης: Μέσω της αύξησης του ποσοστού υπεραξίας και της αύξησης της κεφαλαιακής παραγωγικότητας, δηλαδή με την μετατόπιση των ταξικών συσχετισμών υπέρ του κεφαλαίου και εις βάρος της εργασίας. Όλα τα παραπάνω τα πέτυχε, πριν ξεσπάσει η χρηματοπιστωτική κρίση, μέσω ριζικών αλλαγών: 1. Στις Συλλογικές διαπραγματεύσεις για τον καθορισμό των ονομαστικών μισθών. 2. Στα ωράρια εντός των οποίων καταναλώνεται η εργασιακή δύναμη, μέσω

- ✓ Διευθέτησης του χρόνου εργασίας.
- ✓ Μερικής απασχόλησης.
- ✓ Συμβάσεων ορισμένου χρόνου.

3. Αλλαγών στους όρους υπό τους οποίους θεωρείται νόμιμη η κατάλωση της εργασιακής δύναμης μέσω:

- ✓ Επανακαθορισμού της έννοιας του εργάσιμου χρόνου.
- ✓ Ελευθερίας απολύσεων.
- ✓ Περιστασιακής απασχόλησης.

Παρατηρούμε σε αναφορά με τα παραπάνω ότι ο νεοφιλελευθερισμός ορίζεται κυρίως σε σχέση με την αγορά εργασίας και τις εργασιακές σχέσεις. Άρα αποτελεί: «Ιδεολογία και πολιτική που αποσκοπεί στην τροποποίηση των όρων της πώλησης και της κατανάλωσης της Ε.Δ.» (Η. Ιωακείμoglou).

Μέσω των ριζικών αλλαγών που προαναφέραμε, η κρίση υπερσυσσώρευσης ξεπεράστηκε και τα ποσοστά κέρδους αυξάνονταν επί μακρόν. Ο ελληνικός καπιταλιστικός σχηματισμός, για παράδειγμα, παρουσίαζε κερδοφορία των χρυσών εποχών της δεκαετίας του '60. Γιατί όμως, πώς έγινε κατορθωτό να καταχύσουν οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές; Αυτό αποτελεί έναν καλό λόγο να κοιταχθούμε στον καθρέπτη.

Η χρηματοπιστωτική κρίση πάντως ξεσπά όταν οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές είχαν ήδη φροντίσει, επειδή απέκτησαν την ιδεολογική ηγεμονία, να επιβραδύνουν και εν συνεχεία να ανατάξουν την πτωτική τάση του ποσοστού κέρδους, έτσι που οι χώρες κυρίως της ευρωπαϊκής «περιφέρειας» παρουσίαζαν σημαντικότερη ανάπτυξη και υψηλότερη κερδοφορία. Που βασίζονται άραγε όσοι ισχυρίζονται πως η κρίση υπερσυσσώρευσης γέννησε την χρηματοπιστωτική κρίση;

Η δική μου θέση: Με βάση ότι παρουσίασαμε.

A) Η παρούσα χρηματοπιστωτική κρίση δεν αποτελεί απότοκο του παρελθόντος, δεν σχετίζεται με την κρίση υπερσυσσώρευσης των δεκαετιών '70 και '80. Αυτή ξεπεράστηκε. Ο νεοφιλελευθερισμός έκανε προς τούτο πολύ καλή δουλειά.

B) Το νεοφιλελεύθερο υπόδειγμα δρα εντός ενός συνόλου αντιφάσεων τα οποία το συνθέτουν. Η παρούσα κρίση πρέπει να αναζητηθεί στην μορφή εμφάνισης των αντιφάσεων αυτών, αφού πρώτα τις κατανοήσουμε.

Γ) Αν ακόμη υποθέσουμε πως έχουμε σήμερα κρίση υπερσυσσώρευσης, με μία άλλη έννοια αυτής του Μαρξ, διότι ο Μαρξ την συνέδεσε με την πτώση του ποσοστού υπεραξίας λόγω αυξημένων μισθών, τότε η υπερσυσσώρευση αυτή θα πρέπει να ειπωθεί ως μη δυνατότητα του κεφαλαίου να αναπαρραχθεί, ως μη δυνατότητα του να χρηματοδοτήσει την επέκτασή του. Αυτή όμως η μη δυνατότητα είναι προϊόν της χρηματοπιστωτικής κρίσης, η οποία επειδή γίνεται διεθνής, λόγω της αδυναμίας ή και της κατάρρευσης σημαντικών κόμβων του χρηματοπιστωτικού συστήματος, δημιουργεί συνθήκες απομόχλευσης, συνεπώς και συνθήκες τρομερής πίεσης στους διάφορους οικονομικούς κλάδους.

Το βέλος της αιτιότητας πρέπει συνεπώς να αντιστραφεί. Δεν είναι η Χ/Π κρίση προϊόν της κρίσης υπερσυσσώρευσης, όπως την όρισε ο Μαρξ, αλλά η ως άνω, και όχι σύμφωνα με τον Μαρξ, «κρίση υπερσυσσώρευσης» είναι προϊόν της Χ/Π κρίσης.

Ευχαριστώ θερμώς τους Πετρόπουλο Π. και Τζανετάτο Γ. για τις παρατηρήσεις τους.

«ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ»

ΑΝΘ ΛΙΘΣΙΑ 1/2/2012

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ
1981-1989

συνδικαλιστικό κίνημα και εκπαιδευτική πολιτική

γράφει ο Χρήστος Ρέππας

ΜΕΡΟΣ 2^ο

Η κυβερνητική αλλαγή του 1981 είναι ένα καινούργιο κεφάλαιο στην ιστορία της νεοελληνικής εκπαίδευσης. Η πολιτική αυτή αλλαγή σήμανε την έναρξη της σοσιαλδημοκρατικής διαχείρισης του ελληνικού καπιταλιστικού κοινωνικού σχηματισμού. Η νέα πολιτική περίοδος χαρακτηρίστηκε από την προσπάθεια ενσωμάτωσης της εργατικής τάξης και γενικά των υποτελών τάξεων στους στόχους του αστικού εκσυγχρονισμού του συστήματος και την προσπάθεια για ανασυγκρότηση της καπιταλιστικής κερδοφορίας, μέσω μιας σοσιαλδημοκρατικής πολιτικής αναδιανομής του κοινωνικού προϊόντος.

Η αλλαγή πολιτικής πλεύσης μετά το 1981 επηρεάζει ασφαλώς και το χαρακτήρα της εκπαιδευτικής πολιτικής. Η εκπαιδευτική πολιτική της περιόδου χαρακτηρίζεται από μια σειρά μεταρρυθμίσεις που εισάγουν μια σειρά αστικές εκσυγχρονιστικές τομές στη λειτουργία των εκπαιδευτικών θεσμών. Ιδεολογικά δικαιολογούνται με το επιχείρημα του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού της ελληνικής κοινωνίας και περισσότερο με το γενικό και πολιτικό αίτημα της «αλλαγής». Το τελευταίο αποτελούσε και το κεντρικό πολιτικό σύνθημα της νέας κυβέρνησης για την εφαρμογή του προγράμματός της. Πολιτικά το συγκεκριμένο σύνθημα μέσα από την αοριστία του επιτρέπει τη συμπύκνωση διαφορετικών αιτημάτων κοινωνικών στρωμάτων και εκφράζει την πολιτική στρατηγική του ΠΑΣΟΚ κατά την πρώτη του κυβερνητική περίοδο. Σε πολιτικό επίπεδο την περίοδο αυτή διαμορφώνεται ένα σοσιαλδημοκρατικό κοινωνικό συμβόλαιο το οποίο μέσω μιας περιορισμένης αναδιανομής του κοινωνικού προϊόντος επιχειρεί την ενσωμάτωση της εργατικής τάξης στη στρατηγική του κεφαλαίου της εποχής. (αυτοδύναμη οικονομική ανάπτυξη, εκσυγχρονισμός). Είναι χαρακτηριστικό ότι στα πλαίσια αυτού του συμβολαίου δεν αμφισβητούνται οι σχέσεις εκμετάλλευσης στο πεδίο της παραγωγής στο ελάχιστο. Γίνεται

προσπάθεια ανασυγκρότησης των κρατικών μηχανισμών με στόχο την προώθηση της καπιταλιστικής ανάπτυξης. Στη βάση αυτή, το ΠΑΣΟΚ θα προβάλλει το τετράπτυχο **Ανάπτυξη, Δημοκρατία, Αξιοκρατία, Ανεξαρτησία**, στα πλαίσια του οποίου διαμορφώνονται τα ιδεολογικά και πολιτικά όρια της πολιτικής του παρέμβασης, όρια ασφαλώς με συγκεκριμένο ορίζοντα τις καπιταλιστικές σχέσεις κυριαρχίας και εκμετάλλευσης.¹

Στην πρώτη κυβερνητική τετραετία της νέας κυβέρνησης εισάγονται μια σειρά μεταρρυθμιστικές αλλαγές που αφορούν και τις τρεις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Για την ανώτατη εκπαίδευση έχουμε την ψήφιση νέου θεσμικού πλαισίου που καταργεί το μέχρι τότε καθεστώς της έδρας και της μονοπρόσωπης εξουσίας του τακτικού καθηγητή στα Α.Ε.Ι. Στη θέση του δημιουργούνται τέσσερις αυτοτελείς βαθμίδες μελών Δ.Ε.Π (Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό) και του τομέα ως βασικού μοντέλου της λειτουργίας του Πανεπιστημίου. Νέες ακόμα δομές οργάνωσης θ' αποτελέσουν τα τμήματα και οι σχολές απέναντι στην παλιά διάρθρωση του Πανεπιστημίου που χρονολογούνταν από το 1933. Ο νέος νόμος τροποποιούσε σ' ένα βαθμό τη δομή της ακαδημαϊκής εξουσίας δίνοντας δικαίωμα αυτοδύναμης διδασκαλίας στις χαμηλότερες βαθμίδες της (Λέκτορες), όριζε το διδα-

κτορικό δίπλωμα και τη μία (αρχικά) δημοσίευση ως απαραίτητη προϋπόθεση για την ένταξη στο σώμα του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού, καθιέρωσε μια μεγάλη αριθμητικά συμμετοχή των φοιτητών σε όλα τα όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου (Γ.Σ τμήματος, Σύγκλητος, Πρυτανικό Συμβούλιο, Πρυτανικές Εκλογές) και προέβλεπε τη δημιουργία μιας Εθνικής Ακαδημίας Γραμμάτων και Επιστημών, η οποία θα λειτουργούσε ως όργανο προγραμματισμού της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας. Ο Νόμος – Πλαίσιο, όπως ονομάστηκε, εισήγαγε μια ακόμη σημαντική καινοτομία. Με το άρθρο 46 δημιουργήθηκαν Πανεπιστημιακά Παιδαγωγικά Τμήματα για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση και την προσχολική αγωγή, αλλάζοντας συνολικά το μέχρι τότε σύστημα εκπαίδευσης των Δασκάλων και Νηπιαγωγών που τους εξαιρούσε από την πανεπιστημιακή εκπαίδευση και τους ενέτασσε σε υποβαθμισμένες σπουδές. Το σύστημα αυτό παρουσίαζε έντονη ιδεολογική και διοικητική εξάρτηση από την κεντρική εξουσία του Υ.Π.Ε.Π.Θ. Οι Παιδαγωγικές Ακαδημίες που υπήρχαν από το 1933 αποτελούσαν σημείο τριβής ανάμεσα στο συνδικαλιστικό κίνημα των δασκάλων – νηπιαγωγών και στις συντηρητικές πολιτικές κυβερνήσεις οι οποίες έβλεπαν θετικά το θεσμό γιατί εξασφάλιζε τον έντονο ιδεολογικό και

πολιτικό έλεγχο του περιεχομένου των σπουδών από το κεντρικό εξουσία της εκπαίδευσης και τον οποίο προσπαθούσαν να διαφυλάξουν. Ακόμα και στην περίπτωση που τα χρόνια σπουδών γίνονταν ίδια μ' αυτά των πανεπιστημιακών σχολών, η λειτουργία των σχολών αυτών δεν υπάγονταν σε καθεστώς ακαδημαϊκής ελευθερίας αλλά στον έλεγχο του ΥΠ.Ε.Π.Θ Η εκπαιδευτική πολιτική της Ν.Δ αρνήθηκε ν' αποκοπεί απ' αυτή τη συντηρητική παράδοση για την Παιδαγωγική Εκπαίδευση, όπως έδειξε η πρότασή της για το περίφημο Παιδαγωγικό Πανεπιστήμιο του Βελεστίνου.

Ο νόμος – πλαίσιο που θεσμοθέτησε η νέα κυβέρνηση της εποχής αποτέλεσε την περίπτωση ενός συναινετικού εκσυγχρονισμού με ενσωμάτωση του φοιτητικού κινήματος στη διοίκηση του πανεπιστημίου και μετατροπή του σε συνδιαχειριστή της κρίσης και της λειτουργίας του. Επρόκειτο για μια κρίσιμη πολιτική επιλογή που είχε να κάνει με τη φυσιογνωμία και τη δυναμική του φοιτητικού κινήματος. Από ένα αυτόνομο κίνημα που στην πρώτη μεταπολίτευση αναδείχθηκε στη πρωτοπορία του κοινωνικού κινήματος με τη διαμόρφωση ισχυρότατων αριστερών ριζοσπαστικών και αντικαπιταλιστικών τάσεων στο εσωτερικό του, με την αυτόνομη δράση του καταφέρνει να ακυρώσει τον αυταρχικό εκσυγχρονισμό της Ν.Δ για τα Πανεπιστήμια το 1979. (Ν. 815/79 – κίνημα των καταλήψεων) Με το νόμο πλαίσιο καλείται ν' αναλάβει ρόλο θεσμικού διαχειριστή της λειτουργίας του πανεπιστημίου. Η αλλαγή της πολιτικής πραγματικότητας είναι και αλλαγή σελίδας για το ιστορικά σημαντικότερο κομμάτι του κοινωνικού κινήματος της μεταπολίτευσης.

Ο νόμος-πλαίσιο² γνώρισε την αντίδραση του συντηρητικού κομματιού της ακαδημαϊκής κοινότητας, που με δικαστικές προσφυγές και το επιχείρημα της αντίθεσης προς το σύνταγμα προσπάθησε ν' ακυρώσει σημαντικές πλευρές του.

Σύμφωνα με το άρθρο 1.παρ. 1 του νόμου 1304/82 στη Γενική Εκπαίδευση (Δημοτική, Μέση – Τεχνική – Επαγγελματική Εκπαίδευση) εισάγεται ο θεσμός του σχολικού συμβουλίου, έργο του οποίου είναι «η επιστημονική καθοδήγηση και η συμμετοχή στην αξιολόγηση και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών καθώς και η ενθάρρυνση κάθε προσπάθειας για επιστημονική έρευνα στο χώρο της εκπαίδευσης.»³ Ο νόμος στις επόμενες παραγράφους του ίδιου άρθρου προχώρησε σε μια ειδικότερη περιγραφή του ρόλου και των καθηκόντων του νέου θεσμού στα οποία περιλαμβάνονταν α. η συνεργασία με το διδακτικό προσωπικό των σχολείων για το σχεδιασμό της σχολικής εργασίας, β. η αντιμετώπιση προβλημάτων διδακτικών και παιδαγωγικών που προκύπτουν σε συνεργασία με το προσωπικό των σχολείων και η φροντίδα για την εισαγωγή και εφαρμογή των πορισμάτων των σύγχρονων επιστημών της αγωγής στα σχολεία, γ. Επισκέπτεται τα σχολεία της περιφέρειάς του και κατευθύνει το έργο των εκπαιδευτικών της περιφέρειάς του, ενώ ακόμα του δίνεται η δυνατότητα συνεργασίας με τον διευθυντή του σχολείου, το εκπαιδευτικό προσωπικό και νομοθετικό και το μαθητικό συμβούλιο για την καλύτερη και αποδοτικότερη λειτουργία

του σχολείου, ενώ προβλέπονταν ακόμα η δυνατότητα παρέμβασής του για δραστηριοποίηση του Συλλόγου διδασκόντων και την εφαρμογή του κανονισμού μαθητικών κοινοτήτων.⁴

Με την παρ. 6 του άρθρου 1 «ο σχολικός σύμβουλος μετέχει στη διαδικασία αξιολόγησης του διδακτικού προσωπικού και κατά περίπτωση στα αρμόδια συλλογικά όργανα»⁵ η οποία διαδικασία δεν ορίζεται ακριβώς αλλά ο νόμος παραπέμπει στην έκδοση συγκεκριμένου Προεδρικού Διατάγματος. Η έκφραση βέβαια του νόμου μετέχει σημαίνει ότι ο σχολικός σύμβουλος είναι ένας από τους παράγοντες της διαδικασίας αξιολόγησης και όχι ο μοναδικός. Επιπλέον είναι επίσης φανερό ότι η πολιτική εξουσία της εποχής δεν έχει παραιτηθεί καθόλου από τον άμεσο έλεγχο των εκπαιδευτικών και την ιδεολογικοπολιτική χειραγώγησή τους. Είναι ο πολιτικός και κοινωνικός συσχετισμός δυνάμεων που έχει διαμορφωθεί στη συγκεκριμένη περίοδο και ο ρόλος του συνδικαλιστικού κινήματος που δεν επιτρέπει την άμεση εφαρμογή αυτού του στόχου.

Με το ΠΔ. 214/1984 (ΦΕΚ. 77Α /84) σχετικά με τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των Σχολικών Συμβουλίων ο ρόλος τους σκιαγραφείται πιο συγκεκριμένα. Στο μοναδικό άρθρο του διατάγματος ορίζεται ότι «*συνεργάζονται με τους διευθυντές των Σχολείων, το διδακτικό προσωπικό και τους μαθητές για την ομαλή και απρόσκοπτη πορεία της διδακτικής και παιδαγωγικής εργασίας και για την εξεύρεση τρόπων και προτάσεων για την επίτευξη των σκοπών της εκπαίδευσης (1) ... Βοηθούν τους εκπαιδευτικούς της περιοχής τους να συνειδητοποιήσουν το βαθύτερο νόημα της αποστολής τους (2) ... Οργανώνουν στην αρχή της σχολικής χρονιάς συσκέψεις για την εφαρμογή εκπαιδευτικού προγράμματος με στόχο να ολοκληρωθεί η διδασκαλία της προβλεπόμενης ύλης όλων των μαθημάτων στη διάρκεια του διδακτικού έτους ... (3) Επισκέπτονται σε συχνά χρονικά διαστήματα τα σχολεία της δικαιοδοσίας τους και ενημερώνονται από του διευθυντές και τους διδάσκοντες για το επιτελούμενο εκπαιδευτικό έργο. Σηζητούν τα ιδιαίτερα προβλήματα, παρέχουν τις απαραίτητες οδηγίες και υποδείξεις και ενισχύουν νέες πρωτοβουλίες των εκπαιδευτικών αποδεκτές επιστημονικά και παιδαγωγικά... (4) Παρακολουθούν διδασκαλίες εκπαιδευτικών και συζητούν μαζί τους τρόπους οργάνωσης και βελτίωσης της διδασκαλίας... Ενημερώνουν τους εκπαιδευτικούς στα σύγχρονα επιστημονικά, παιδαγωγικά και διδακτικά θέματα (5) ... οργανώνουν συγκεντρώσεις γονέων για ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τα προβλήματα αγωγής, μάθησης και συμπεριφοράς των μαθητών (6) Στο τέλος της σχολικής χρονιάς αξιολογούν τ' αποτελέσματα από την εφαρμογή όσων σχεδιάστηκαν και προγραμματίστηκαν στη διάρκεια της προηγούμενης χρονιάς και σχεδιάζουν την εργασία της επόμενης χρονιάς (7) ... Συντάσσουν έκθεση αξιολόγησης για το εκπαιδευτικό έργο της περιφέρειάς τους που υποβάλλουν στον Υπουργό Παιδείας. (Π. Δ 214 /1984 ΦΕΚ 77Α / 84)*

Από την ανάλυση των καθηκόντων του Σχολικού Συμβούλου τόσο στη γενική του μορφή που υπάρχει στο νόμο όσο και στην πιο αναλυτική του μορφή με το Προεδρικό Διάταγμα προσδιορίζεται

ο συγκεκριμένος ρόλος του και διαγράφονται τα όρια της δράσης του και των πρωτοβουλιών του στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ο ρόλος αφορά την εφαρμογή της κρατικής εκπαιδευτικής πολιτικής και των κρατικά θεσμοθετημένων στόχων της εκπαίδευσης, χωρίς καμιά άλλη δυνατότητα παιδαγωγικά αυτόνομης δράσης και έργου. Οι σύμβουλοι ως παράγοντες της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι υπόλογοι στην κεντρική υπηρεσία του ΥΠΕΠΘ για την εφαρμογή της πολιτικής του και για την επίβλεψη της εργασίας των εκπαιδευτικών. Στον προβαλλόμενο ως συνεργατικό ρόλο υπάρχει έμμεσα ο ελεγκτικός ρόλος στο έργο των εκπαιδευτικών. Έχει δηλ. τη δυνατότητα και με το υπαρκτό νομοθετικό πλαίσιο να επιβλέπει και σε ατομικό επίπεδο, την εφαρμογή της του κρατικού αναλυτικού προγράμματος. «*Παρακολουθούν διδασκαλίες εκπαιδευτικών και συζητούν μαζί τους τρόπους οργάνωσης και βελτίωσης της διδασκαλίας.*»⁶ Γενικά λειτουργεί ως επόπτης της εργασίας των εκπαιδευτικών, προγραμματίζει το εκπαιδευτικό έργο σε τοπικό επίπεδο στα πλαίσια του επίσημου αναλυτικού προγράμματος, επιβλέπει την εφαρμογή του και αξιολογεί τ' αποτελέσματά της.

Ως προς τα όρια της επιχειρούμενης μεταρρύθμισης και το ρόλο του θεσμού το ίδιο το Υ.Π.Ε.Π.Θ φρόντισε να ξεκαθαρίσει τα όρια της. Υπενθύμισε ότι και στο νέο νομοθετικό πλαίσιο τον δημοσιούπαλληλο ρόλο των εκπαιδευτικών και τη σχέση του με τη διδασκαλία και το εκπαιδευτικό έργο. Σε σεμινάριο που οργανώνεται από το Υ.Π.Ε.Π.Θ σε συνεργασία με την UNESCO Εκεί αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι «*Δεν υπάρχει θεσμοθετημένη εκπαίδευση χωρίς θετικές φιλοσοφικές, πολιτικές, ιδεολογικές, που τις παίρνουν όχι οι διδάσκοντες, αλλά οι υπεύθυνοι του εκπαιδευτικού συστήματος. Κατά συνέπεια όποιος δέχεται διορισμό για να διδάξει μέσα στο πλαίσιο ενός εκπαιδευτικού συστήματος έχει υποχρέωση να υπερασπίζεται και να προωθεί τις αξίες που προωθεί η πολιτική εξουσία που οργανώνει την εκπαίδευση. Κι αυτό ισχύει στα δημοκρατικά πολιτεύματα όπου οι επιλεγμένες αξίες είναι ακριβώς αυτές που επιζητεί ο λαός μέσω των αντιπροσώπων του. Κάθε άλλη στάση του εκπαιδευτικού γίνεται δεκτή μόνο όταν ενεργεί ως πολίτης και όχι ως εκπαιδευτικός!*»⁷ Μόνο σ' αυτή την περίπτωση μπορεί να επιδιώκει αλλαγή των προσανατολισμών...»⁷

Είναι φανερό ότι εδώ μέσα από τη διχοτόμηση της κοινωνικής υπόστασης του εκπαιδευτικού σε υπάλληλο που ακολουθεί απαρέγκλιτα και προωθεί τις κρατικές επιλογές και σε πολίτη που επιδιώκει την αλλαγή προσανατολισμών τους επιδιώκεται να επιβληθεί η κρατική εκπαιδευτική πολιτική και η κυρίαρχη ιδεολογία για την εκπαίδευση χωρίς αμφισβητήσεις και αντιδράσεις.

Η θητεία των σχολικών συμβουλίων οριζόνταν τετραετής η οποία μπορούσε ν' ανανεωθεί για άλλες δύο τετραετίες. Στην πρώτη φάση εφαρμογής του ο νόμος δημιουργούσε 300 θέσεις συμβουλίων Δημοτικής Εκπαίδευσης, 20 Προσχολικής Αγωγής, 8 Ειδικής Αγωγής, 230 για τη Μέση Γενική Εκπαίδευση και άλλοι 30 για την Μέση Τεχνική – Επαγγελματική.

Μια ιδιαίτερα κρίσιμη πλευρά του χαρακτή-

ρα του θεσμού είναι ασφαλώς η διαδικασία της επιλογής του. Ο νόμος κατά τη συνθησισμένη και πολύ γνώριμη στην ιστορία της εκπαίδευσης τακτική της εκτελεστικής εξουσίας να νομοθετεί άφησε το ζήτημα της διαδικασίας πρόκρισης και τελικής επιλογής να διαμορφωθεί με Π.Δ. Η έκδοσή του ασφαλώς θα γίνονταν τη στιγμή που το Υ.Π.Ε.Π.Θ έκρινε το χρόνο κατάλληλο. Ο νόμος περιορίστηκε στην θεσμοθέτηση κάποιων γενικών κριτηρίων και στο κεφάλαιο των μεταβατικών διατάξεων με το άρθρο 20 στη θεσμοθέτηση προσωρινής διάταξης με την οποία θα γίνονταν η επιλογή των σχολικών συμβούλων κατά την πρώτη εφαρμογή του νόμου. Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 17 του νόμου «*Βασικά κριτήρια για την επιλογή των Σχολικών Συμβούλων είναι η υπηρεσιακή κατάρτιση, η κοινωνική προσφορά, το αξιόλογο εκπαιδευτικό έργο και η δημοκρατική προσωπικότητα των υποψηφίων.*» Απλώς για την αξιολόγηση των «*πιο πάνω λαμβάνονται οπωσδήποτε υπ' όψη οι πανεπιστημιακές μεταπτυχιακές σπουδές στο εσωτερικό ή το εξωτερικό που πιστοποιούνται με πτυχίο, η αξιολογία συγγραφική εργασία και το σχετικό δεύτερο πτυχίο.*»⁸ Ακόμη «*λαμβάνεται επίσης υπ' όψη η εκτίμηση της όλης συγκρότησης και προσωπικότητας του υποψηφίου ύστερα από προφορική συζήτηση με τα μέλη του Συμβουλίου Επιλογής.*»⁹ ενώ «*με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μπορεί να περιληφθεί στα κριτήρια αυτά και η επιτιμία σε διαπραγμάτευση θέματος σχετικού με το έργο του Σχολικού Συμβούλου.*» Συγκροτούνταν ακόμα Συμβούλιο Επιλογής των Σχολικών Συμβούλων για την πρώτη εφαρμογή του νόμου του οποίου «*ο Πρόεδρος τα μέλη και οι εισηγητές καθώς και οι αναπληρωτές τους ορίζονται με απόφαση του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων*»¹⁰. Στο πλαίσιο αυτών των διατάξεων περιλαμβάνεται ο ασφυκτικός έλεγχος του νέου θεσμού από την πολιτική εξουσία του Υ.Π.Ε.Π.Θ. Κριτήρια αόριστα που επιτρέπουν στην κρατική εξουσία να ελέγξει αν τα πρόσωπα που πρόκειται να στελεχώσουν το θεσμό κινούνται στα πλαίσια των δικών της επιλογών. Το επιστημονικό σκέλος είναι σαφώς υποβαθμισμένο και εξαρτημένο από το σκέλος που στηρίζεται σε αόριστες αξιολογικές

εκτιμήσεις. Η ολοκλήρωση της αυθαίρετης επιλογής γίνεται με την εκτίμηση της συγκρότησης του υποψηφίου μέσα από προφορική συζήτηση από μια επιτροπή που στο σύνολό της έχει συγκροτηθεί από τον Υπουργό Παιδείας. Πρόκειται για προσπάθεια άμεσου ιδεολογικού και πολιτικού ελέγχου της υποκειμενικής συγκρότησης κάθε υποψηφίου. Η θεσμοθέτηση τέτοιων κριτηρίων επιλογής εξυπηρετεί τον έλεγχο του θεσμού από την πολιτική εξουσία της εποχής.

Στις προϋποθέσεις για την κατάληψη της θέσης περιλαμβάνεται επίσης η 15ετής προϋπηρεσία από την οποία τα 12 χρόνια σε θέση μόνιμου εκπαιδευτικού του ίδιου κλάδου. Για τη Μέση Τεχνική – Επαγγελματική Εκπαίδευση ο υποψήφιος έπρεπε να έχει τα 9, 8, και 7 μισθολογικά κλιμάκια και συνολική προϋπηρεσία στον κλάδο 7 ετών. Ο νόμος έδινε ακόμα τη δυνατότητα στους παλιούς επιθεωρητές να υποβάλλουν υποψηφιότητα σε θέση *Σχολικού Συμβούλου και όσοι δεν επιλεγούν μπορούσαν ν' ασκήσουν καθηκοντα διευθυντή σχολείου ή και διδακτικά καθηκοντα, διατηρώντας παράλληλα το μισθό τους και τον βαθμό τους.*»¹¹

Από την ανάλυση των καθηκόντων, όπως περιγράφονται μέσα από τον νέο νόμο ο σχολικός σύμβουλος διαμορφώνεται όχι ως θεσμός συνεργατικός όπως διατεινόταν η έντονη ιδεολογική μυθοποίηση του θεσμού την εποχή αυτή αλλά ως θεσμός γραφειοκρατικός, θεσμός δηλ. έξω και πάνω από το εκπαιδευτικό σώμα με διαφορετικό ρόλο και ειδικές απολαβές, ως ενδιάμεσος κρίκος ανάμεσα στην πολιτική εξουσία του ΥΠΕΠΘ και το σώμα των εκπαιδευτικών το οποίο βρίσκεται στη βάση της γραφειοκρατικής πυραμίδας διοίκησης. Εισάγεται ως θεσμός επιστημονικής – παιδαγωγικής καθοδήγησης σ' ένα σύστημα εκπαιδευτικής διοίκησης το οποίο μέσα από τον ιεραρχικό – συγκεντρωτικό του χαρακτήρα έχει αποξενώσει πλήρως από ουσιαστικές πλευρές της εκπαιδευτικής διαδικασίας το εκπαιδευτικό σώμα. Αυτές παραμένουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα της πολιτικής εξουσίας και ασκούνται είτε μέσω μιας γραφειοκρατικής διοίκησης η οποία ιεραρχικά μεταβιβάζει την κρατική πολιτική κατώτερα επίπεδα του

μηχανισμού είτε μέσω ενός τεχνοκρατικού σώματος ειδικών που σχεδιάζει την εκπαιδευτική πολιτική στα πλαίσια των εκάστοτε προσανατολισμών της πολιτικής εξουσίας και της κυρίαρχης ιδεολογίας. Η διοικητική αυτή δομή δεν μεταβλήθηκε στην ουσία της με τον διαχωρισμό της διοίκησης από την παιδαγωγική καθοδήγηση που είναι και το κύριο χαρακτηριστικό της εκσυγχρονιστικής παρέμβασης του ν.1304/82. Το σύστημα διοίκησης που προβλέπει ο νόμος για την εκπαίδευση παραμένει στη βάση του συστήματος μιας άμεσης γραμμικής ιεραρχίας. «*Η οργάνωση της διοίκησης γίνεται στη βάση ιεραρχικής κλίμακας, της οποίας κάθε κατώτερο σκαλοπάτι είναι άμεσα υποταγμένο στον προϊστάμενο που βρίσκεται πάνω απ' αυτό. Συνεπώς κάθε εργαζόμενος υπόκειται σ' ένα μόνο διευθυντή μέσω του οποίου συνδέεται με τα ανώτερα κλιμάκια της διοίκησης. Η σχέση ανάμεσα στον διευθυντή και τους υφιστάμενους είναι άμεση όπως άμεσα χαρακτήρα έχει η διακίνηση των διαταγών και πληροφοριών. Οι τελευταίες κινούνται μέσα στην οργάνωσηκάθετα από πάνω προς τα κάτω και αντίστροφα. Ο συντονισμός των δραστηριοτήτων των ατόμων του ίδιου επιπέδου γίνεται στο αμέσως ανώτερο επίπεδο.*»¹²

Η ιεραρχική δόμηση του συστήματος έχει τη μορφή πυραμίδας στην κορυφή της οποίας βρίσκεται η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας και πιο συγκεκριμένα ο Υπουργός και στη βάση μια πολυπληθής εργασιακή ομάδα των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και το σύνολο των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της επικράτειας. Οι διοικητικές ευθύνες κατανέμονται διαφορετικά στα διάφορα επίπεδα της πυραμίδας και η εξουσία αντίστροφα προς το πλήθος των ατόμων που στελεχώνουν τα συγκεκριμένα επίπεδα της. Στην κορυφή της πυραμίδας περιλαμβάνεται η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου, η οποία υποστηρίζεται από τον πολύπλοκο γραφειοκρατικό μηχανισμό των Διευθύνσεων, των Συμβουλίων (υπηρεσιακών, γνωμοδοτικών, συμβουλευτικών), των συμβούλων και των τεχνοκρατικών επιτελείων και έχει αρμοδιότητες αποφασιστικές για το σύνολο της εκπαιδευτικής πολιτικής (γενικοί προσανατολισμοί και λεπτομερής ρύθμιση) και στη βάση βρίσκεται ένα πολυπληθές εκπαιδευτικό σώμα με αρμοδιότητες εκτελεστικού χαρακτήρα ως προς την υλοποίηση της κρατικής εκπαιδευτικής πολιτικής και μηδαμινή εξουσία. Στο πλαίσιο αυτό αντιστοιχούν ενδιάμεσα επίπεδα τα οποία δεν διαθέτουν ανεξάρτητη εξουσία ούτε αποφασιστικές αρμοδιότητες αλλά λειτουργούν ως μάντες μεταβίβασης ανάμεσα στη κεντρική πολιτική εξουσία και τη βάση της πυραμίδας.

Ο συνεργατικός ρόλος του σχολικού συμβούλου έχει συγκεκριμένα όρια που δεν υπερβαίνουν τον εκτελεστικό ρόλο του εκπαιδευτικού σε σχέση με την επίσημη κρατική πολιτική και την ιεραρχική υποταγή του στις υπόλοιπες βαθμίδες της διοίκησης μέσα από τη δημοσιούπλληλη ιδιότητα. Έχει επίσης και μια συγκεκριμένη ιδεολογική λειτουργία: να πείσει το εκπαιδευτικό σώμα ότι δεν βρίσκεται κάτω από καθεστώς ιεραρχικής επιτήρησης αλλά ότι συναποφασίζει και συνεργάζεται για το περιεχόμενο και τις

μορφές της δουλειάς του και άρα δεν έχει λόγο ν' απορρίψει το υπαρκτό πλαίσιο εκπαιδευτικής πολιτικής.

Η διοίκηση έχει και πάλι κυρίαρχο ρόλο στην εκπαιδευτική λειτουργία και στην περίπτωση αυτή δεν ασκείται καθόλου σε συνεργατικό ρόλο με τον εκπαιδευτικό αλλά ο εξουσιαστικός της περιγράφεται με σαφήνεια στο νόμο. «Ο προϊστάμενος Διεύθυνσης ή Γραφείου Εκπαίδευσης ασκεί διοίκηση και έλεγχο λειτουργίας των σχολείων της περιφέρειας του. Είναι διοικητικός και πειθαρχικός προϊστάμενος των εκπαιδευτικών, δημοσίων και ιδιωτικών...»¹³

Στην εισηγητική έκθεση του νόμου 1304/82 το ζήτημα της αλλαγής των θεσμών εποπτείας και διοίκησης αντιμετωπίζεται με μια καθαρά τεχνοκρατική οπτική και οι εποπτικοί θεσμοί αντιμετωπίζονται ως καθαρά οργανωτικές λειτουργίες και κρίνονται ως προς την αποδοτικότητά τους. Σ' αυτή την προοπτική η εισηγητική έκθεση διαπιστώνει ότι «η γενική εκπαίδευση πάσχει σοβαρά στη χώρα μας στον πάρα πολύ σημαντικό τομέα της εποπτείας. Βασικά πάσχει ο θεσμός ως οργανωτική ρύθμιση και συνακόλουθα η στελέχωση και αποδοτικότητα της λειτουργίας του.»¹⁴ Η παραπάνω επισήμανση είναι ενδεικτική των ορίων στα πλαίσια των οποίων γίνονται οι μεταρρυθμιστικές παρεμβάσεις στο σύστημα εποπτείας και διοίκησης της εκπαίδευσης. Οι θεσμοί κρίνονται για την αποδοτικότητά τους και την οργανωτική τους δυνατότητα, όχι για το γενικότερο κοινωνικοπολιτικό τους ρόλο. Ως κύριο πρόβλημα θεωρείται η συνένωση του εποπτικού και διοικητικού ρόλου σ' ένα πρόσωπο (θεσμού του επιθεωρητή) και θεωρείται ότι αυτή συνένωση δεν κάνει πλέον τη διοίκηση αποτελεσματική και αποδοτική. Πιο απλά η εισηγητική έκθεση του νόμου μας λέει ότι η υπερφόρτωση του επιθεωρητή με διοικητικά – υπερεσιακά καθήκοντα τον αποτρέπει από μια άσκηση του παιδαγωγικού του ρόλου. «ο επιθεωρητής επιφορτίζεται με καθήκοντα δύο βασικών ρόλων του διοικητικού και του καθοδηγητικού με έμφαση στον πρώτο... Με το φόρτο αυτό (εν. των διοικητικών καθηκόντων Χ.Ρ.) ο καθοδηγητικός ρόλος περιορίζεται σε μια επίσκεψη – αστραπή στο σχολείο για επιθεώρηση κάποιου εκπαιδευτικού, με σκοπό όχι την καθοδήγηση και υποβοήθηση του έργου του αλλά τη σύνταξη μιας τυπικής έκθεσης υπηρεσιακής απόδοσης.» (Εισηγητική Έκθεση ν. 1304/82)¹⁵ Με την κριτική αυτή στο θεσμό του επιθεωρητή, κριτική που δεν είναι απλώς περιγραφική αλλά αποτελεί προσπάθεια συγκάλυψης του κοινωνικού ρόλου της διοίκησης, δεν τίθονταν καν η διάσπαση του εκδημοκρατισμού της εκπαίδευσης. Η σαφώς περιορισμένη ερμηνευτικά και επιστημονικά λανθασμένη οπτική της εισηγητικής έκθεσης του νόμου καθόριζε και τα όρια της μεταρρύθμισης που εισηγούνταν την περίοδο αυτή το ΥΠΕΠΘ. Ιστορικά αν δει κανείς το ζήτημα των εκθέσεων υπηρεσιακής ικανότητας από την πλευρά των παλιών επιθεωρητών αυτές δεν ήταν καθόλου τυπικές, αλλά αποτελούσαν μια εξαιρετικά αυταρχική διαδικασία πανοπτικής επιτήρησης του εκπαιδευτικού στην επαγγελματική και ιδιωτική του ζωή. Οι επιθεωρητές λειτουργούσαν στην παιδαγωγική εκείνη κατεύ-

θυνση που απαιτούσε ο προσανατολισμός τους στο μετεμφυλιακό αστικό κράτος και γενικότερα στο νεοελληνικό. Ο ρόλος τους ήταν άμεσα συνδεδεμένος με το σύστημα εποπτείας και διοίκησης, του οποίου αποτελούσαν τον αποφασιστικό κρίκο του κρατικού ελέγχου.

Η συζήτηση που έγινε στη μεταπολίτευση για το ρόλο των θεσμών εποπτείας και διοίκησης από τις επίσημες συνδικαλιστικές οργανώσεις της εκπαίδευσης ήταν επιφανειακή, αναλώθηκε σε μεγάλο βαθμό στο θέμα της αποχουνοποίησης ενώ δεν προχώρησε σε μια προβληματική για τη συνολικότερη λειτουργία τους. Επεδίωξαν την κατάργηση του θεσμού του επιθεωρητή (σωστά) μη ασκώντας συνολική κριτική στο υπόλοιπο διοικητικό πλαίσιο της εκπαίδευσης και προπατώντας μη ασκώντας κριτική στη θέση και το ρόλο των εκπαιδευτικών σ' αυτό το σύστημα. Η πρόταση επομένως για την καθιέρωση του σχολικού συμβούλου αποτελούσε μια μερική και αποσπασματική πρόταση σ' ένα συνολικό θεσμικό πλαίσιο διοίκησης που παρέμενε ανέπαφο ως προς τις βασικές δομές του. Δεν αποτελεί εγκατάλειψη του κρατικού ελέγχου στη διδασκαλία αλλά τροποποίηση της μορφής του με απώτερο σκοπό την εξασφάλιση της συναίνεσης του εκπαιδευτικού σώματος στην κυρίαρχη πολιτική για την εκπαίδευση. Επιπλέον ο κρατικός έλεγχος προσανατολίστηκε σε τεχνοκρατικά πρότυπα πήρε απρόσωπη μορφή και ενσωματώθηκε στα ίδια τα μέσα και τις μεθόδους διδασκαλίας.

Ο κρατικός έλεγχος πάνω στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι ιστορικά και κοινωνικά καθορισμένος και απηχεί τον συγκεκριμένο συσχετισμό δυνάμεων σε μια ορισμένη συγκυρία στα πλαίσια της οποίας πραγματώνεται η εκπαιδευτική λειτουργία. Οι μορφές και η ένταση με την οποία ασκείται εκφράζει επίσης συγκεκριμένο συσχετισμό κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων. Στις παραδοσιακές μορφές ελέγχου, που είναι ο άμεσος και ο διοικητικός, πρέπει να προστεθεί και μια νέα μορφή ελέγχου: ο τεχνικός. Τα ίδια τα μέσα διδασκαλίας, η διαμόρφωση συγκεκριμένων διδακτικών στόχων και αναλυτικών προγραμμάτων που προσπαθούν να ελέγξουν τη διδασκαλία σε κάθε της πλευρά. Η διδασκαλία γίνεται όλο και πιο τυπική υπόθεση μέσω προτυποποιημένων διδακτικών μοντέλων, λεπτομερειακών διδακτικών στόχων, διδακτικών εγχειριδίων που δεσμεύουν πλήρως τη πρωτοβουλία του διδάσκοντα και προκαθορίζουν την μέθοδο, με αξιολογικά τεστ πλήρως τυποποιημένα, που, μεταφέρουν στο χώρο του σχολείου το τευλορικό μοντέλο της εργασίας και το πνεύμα των μοντέρνων καιρών της φορντικής αλυσίδας παραγωγής¹⁶

Ο τεχνικός έλεγχος προκύπτει από την οργάνωση της εργασιακής διαδικασίας, εδώ της διδασκαλίας και τη φύση των μέσων που χρησιμοποιούνται για τη διεξαγωγή της. Δεν είναι καθοδηγούμενος από κάποιο πρόσωπο ούτε είναι αποτέλεσμα συγκεκριμένων ενεργειών της διοίκησης¹⁷

Η εισαγωγή του τεχνικού ελέγχου συνεπάγεται μια σειρά σημαντικούς μετασχηματισμούς στις

θέσεις και το έργο των εκπαιδευτικών στη διδακτική πράξη.

1. Βαθαίνει και συστηματοποιείται ο εκτελεστικός και διεκπαιρευτικός ρόλος των εκπαιδευτικών της πράξης στα πλαίσια ενός διαχωρισμού της διδασκαλίας σε σύλληψη και εκτέλεση. Πρόκειται για εισαγωγή των μοντέλων της «επιστημονικής διεύθυνσης της εργασίας» που εφαρμόστηκαν από τον Τέυλορ στη βιομηχανία στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Η διδακτική διαδικασία διαχωρίζεται καταρχήν σε δυο φάσεις: σ' αυτή της σύλληψης που είναι έργο των ειδικών και είναι διαχωρισμένη από το υπόλοιπο εκπαιδευτικό σώμα και της εκτέλεσης που εναποτίθεται στους εκπαιδευτικούς της πράξης. Αλλά και στη φάση της εκτέλεσης ο εκπαιδευτικός απογυμνώνεται από σειρά δεξιότητες αφού δεν χρειάζεται πια να σχεδιάσει ή να προγραμματίσει το έργο του και ν' αποφασίσει για την καθημερινή του εργασία. Αυτό το κάνουν τα ίδια τα σχολικά βιβλία και τα βιβλία του δασκάλου που ανάγονται σε αποφασιστικό παράγοντα της όλης διδακτικής πορείας, μετατρέποντας τον εκπαιδευτικό σε απλό εξάρτημα και συμπλήρωμά τους. Μια πλήρης αναστροφή της σχέσης ανάμεσα στη ζωντανή και τη νεκρή εργασία. Έχουμε την εδραίωση της τυποποίησης και της ομοιομορφίας στην εκπαιδευτική διαδικασία μαζί με την προλεταριοποίηση του εκπαιδευτικού σώματος.

2. Παράλληλα στην προσπάθειά τους τα μοντέλα αυτά του ελέγχου να ελέγξουν ολοκληρωτικά τη διδακτική πράξη δεν αρκούνται μόνο στο μετασχηματισμό των ρόλων και της θέσης των εκπαιδευτικών αλλά επεκτείνονται και στην αλλαγή του χαρακτήρα των σχολικών γνώσεων. Προκειμένου να έχουμε και στον τομέα αυτό μετρήσιμα αποτελέσματα στο τι διδάχτηκε και τι και πόσο αποκτήθηκε το αναλυτικό πρόγραμμα και τα διδακτικά βιβλία περιστρέφονται γύρω από γνώσεις γεγονότα. «Οι γνώσεις του τι και σε κάποιες περιπτώσεις οι γνώσεις του πως γίνονται βασικοί στόχοι. Οτιδήποτε άλλο θεωρείται ασήμαντο.»¹⁸

Στην προσπάθεια για αλλαγή της μορφής του κρατικού ελέγχου διαμορφώθηκε μια ορισμένη πολιτική συναίνεση που δημιουργούσε ένα ευνοϊκό πολιτικό και ιδεολογικό έδαφος για τη θεσμοθέτησή του. Ήδη από το 1978 στη Γ.Σ της Δ.Ο.Ε ο Απ. Κακλαμάνης μιλώντας ως εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ θα πει ότι «ο θεσμός του επιθεωρητή θ' αντικατασταθεί με το θεσμό του σχολικού συμβούλου»¹⁹ υποθετώντας έτσι πολιτικά την πρόταση της Ομοσπονδίας. Είναι μάλιστα ο μόνος

πολιτικός χώρος της εποχής εκείνης που έχει μια συγκεκριμένη πρόταση για το θέμα της εποπτείας και μάλιστα σε συμφωνία με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, ενώ «οι προεκλογικές θέσεις των υπόλοιπων κομμάτων της αντιπολίτευσης μέχρι και τις εκλογές του 1981 δεν έθεταν καν θέμα εποπτείας και αξιολόγησης της εκπαίδευσης.»²⁰ Το ΠΑΣΟΚ θα δώσει συγκεκριμένη μορφή στην πρόταση με το προεκλογικό του πρόγραμμα. Στη διακήρυξη της κυβερνητικής πολιτικής 1981 αναφέρεται χαρακτηριστικά «Καταργούνται οι θεσμοί του επιθεωρητών και εποπτών και ιδρύεται θεσμός σχολικού συμβούλου, που συνεργάζεται, κατά τύπο σχολείου και ομάδα ή κύκλο μαθημάτων, με τον αντίστοιχο σύλλογο των εκπαιδευτικών και συμμετέχει μαζί με τον εκπρόσωπο του συλλόγου στη διαδικασία αξιολόγησης των Περιφερειακών Συμβουλίων»²¹ Στο κείμενο αυτό βλέπουμε ότι δεν προτείνεται καμία άλλη αλλαγή στο σύστημα διοίκησης της εκπαίδευσης και ότι το Περιφερειακό Συμβούλιο είναι πλέον το όργανο που αναλαμβάνει τη διαδικασία αξιολόγησης των εκπαιδευτικών για την οποία ως διαδικασία και ως περιεχόμενο δεν προβάλλεται καμία ένσταση από την πλευρά του συγκεκριμένου πολιτικού χώρου.

Το πνεύμα της συναίνεσης στη συγκεκριμένη πρόταση θα εκφραστεί την εποχή αυτή και από την πλευρά της Ο.Λ.Μ.Ε. Στο Α' Εκπαιδευτικό Συνέδριο στη σχετική εισήγηση για την Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι: «στα προτεινόμενα σύστημα δεν υπάρχουν ελλείψεις. Υπάρχει ο θεσμός του Εκπαιδευτικού Συμβούλου. Το σημερινό συγκεντρωτικό αυταρχικό σύστημα έχει την ανάγκη του επιθεωρητή, του αστυνόμου που εντελώς υποκειμενικά κριτήρια αξιολογεί το έργο των καθηγητών. Ένα αποκεντρωμένο και δημοκρατικό σύστημα έχει την ανάγκη του Επιστήμονα του Παιδαγωγού, του Ψυχολόγου, του Καθοδηγητή»²² Στο συνέδριο γίνεται και μια προσπάθεια προσέγγισης του συστήματος του συστήματος διοίκησης, προτείνοντας συμβουλία συμμετοχής σε τοπικό, περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο με ευθύνη το σχεδιασμό και την υλοποίηση της κεντρικής και περιφερειακής εκπαιδευτικής πολιτικής. Η πρόταση όμως είναι γενικόλογη και δεν απαντά ποια μορφή και ποιο χαρακτήρα θα έχει η διοίκηση της εκπαίδευσης και πως διαμορφώνεται η θέση των εκπαιδευτικών σ' αυτή. Παρά τους ισχυρισμούς ότι το «επίμαχο θέμα των επιθεωρητών εντάσσεται σε μια ευρύτερη πολιτική εκδημοκρατισμού του εκπαιδευτικού συστήματος, η οποία με τη σειρά της εντάσσεται σε ένα διαφορετικό πολιτικοκοινωνικό πλαίσιο άσκησης της εξουσίας» το προτεινόμενο συμμετοχικό μοντέλο δεν υπερβαίνει τη λογική της σοσιαλδημοκρατικής διαχείρισης των κρατικών θεσμών. Για ένα ορισμένο διάστημα θα παραμείνει απλά ως συμπέρασμα ενός συνεδρίου της Ομοσπονδίας για να ενταχθεί στο συνδικαλιστικό πλαίσιο διεκδικήσεων στην Οργανωτική 2 Γ.Σ της του Φεβρουαρίου του 1982. Στην επόμενη Γ.Σ (52 Ιούνιος 1982) θα διαμορφωθεί πιο συγκεκριμένη πρόταση αρχών γύρω από τη φυσιογνωμία του θεσμού: «Είναι ο σχολικός Σύμβουλος: «α. δεν ασκεί διοίκηση β. είναι σύμβου-

λος σε επιστημονικό, παιδαγωγικό και διδακτικό επίπεδο γ. Έχει την ευθύνη για όσο γίνεται πιο μικρό αριθμό καθηγητών της ειδικότητάς του δ. Το έργο του στηρίζεται στη σωστή συνεργασία με τον καθηγητή (αμοιβαίος σεβασμός-δημοκρατικός διάλογος) ε. Στο όποιο σύστημα αξιολόγησης των καθηγητών καθιερωθεί να συμμετέχει όχι μόνος του μέχρι ένα βαθμό. στ. Τα τυπικά του προσόντα (σπουδές-συγγραφική δράση κτλ) βρίσκονται σε πλήρη αντιστοιχία με την καθημερινή πράξη. ζ. Ο διορισμός του γίνεται από αρμόδιο φορέα (με πίνακες) αφού προηγουμένα η περιφέρεια έχει εκφράσει τη γνώμη της μέσα από τα αντίστοιχα όργανά της.» Το σημαντικότερο σημείο των θέσεων αυτών της ΟΛΜΕ είναι ότι ο σχολικός σύμβουλος έχει ελεγκτικά καθήκοντα και εν μέρει ρόλο επιθεωρητή με τη συμμετοχή του στη διαδικασία της αξιολόγησης. Παραμένει επίσης ανοικτό το ζήτημα της μορφής του συστήματος αξιολόγησης στο οποίο η Ομοσπονδία δεν τοποθετείται. Η συναίνεση θα εκφραστεί σε πολιτικό επίπεδο με τα κόμματα της κοινοβουλευτικής αριστεράς, που την εποχή εκείνη κινούνταν στη γραμμή του πολιτικού ετεροκαθορισμού απέναντι στο κυβερνητικό κόμμα. Έ' αποδεχτούν το θεσμό και θα προτείνουν απλώς κάποιους διαφορετικούς όρους λειτουργίας του. Έτσι το ΚΚΕ με το τμήμα παιδείας θα δηλώσει ότι δεν διαφωνεί με τη «θέσπιση του θεσμού του σχολικού συμβούλου»²³ και προτείνει ένα διαφορετικό τρόπο επιλογής του. «με ισότιμη συμμετοχή όλων των φορέων της εκπαίδευσης με εκλεγμένους αντιπροσώπους, να υπάρχει αντιπροσωπευτικότητα και στα τρία επίπεδα διοίκησης στην εκπαίδευση, να τοποθετούνται οι σχολικοί σύμβουλοι από νομαρχιακό συμβούλια «μέσα από καταστάσεις που καταρτίζονται από τα κάτω» και να εκλέγεται στο επίπεδο της σχολικής μονάδας ο σχολικός σύμβουλος-συντονιστής.»²⁴ Από τον ίδιο χώρο έχει γίνει στις αρχές της θητείας προσπάθεια να σκιαγραφηθεί η φυσιογνωμία του νέου θεσμού. Βλέπει τη λειτουργία του θεσμού στα πλαίσια μιας δημοκρατικής παιδείας οι προϋποθέσεις της οποίας «α. να συμμετέχει ο ίδιος ο λαός στις διοικήσεις της. Και τότε συμμετέχει ο λαός στη διοίκησή της (με ουσιαστικά δικαιώματα και στον προγραμματισμό της και στη λειτουργία της) η Τοπική Αυτοδιοίκηση και οι παραγωγικές τάξεις (.), μέσα από δημοκρατικά συνδικάτα που έχουν αντιπροσωπευτικό χαρακτήρα. Όταν μετέχουν οι οργανώσεις των εκπαιδευτικών οι επιστημονικοί οργανισμοί και οι οργανώσεις των επιστημόνων. β. Η δημοκρατική παιδεία εκφράζει τη λαϊκή βούληση μέσα από μια αποκεντρωμένη διαδικασία, στην οποία οι αποφάσεις παίρνονται και υλοποιούνται όσο πιο κοντά γίνεται στη βάση... και γ. Δημοκρατική είναι η εκπαίδευση όταν βρίσκεται σε επαφή με επαφή και ανταπόκριση με τη κοινωνική πραγματικότητα...» Σ' αυτό το πλαίσιο η φυσιογνωμία του σχολικού συμβούλου σκιαγραφείται ως εξής: «Καιρός να βοηθηθεί η εκπαίδευσή μας ν' αποκτήσει την ηγεσία της, την επιστημονική και διοικητική (σελ. 224)... Ο ρόλος του συμβούλου είναι παιδαγωγικός... ηγετικός. Ο Σύμβουλος σαν πρώτο καθήκον έχει να κατευθύνει και να εμπνέει την ιδεολογία του σχολείου και της εκπαίδευσης. Είναι η φυσιογνωμία του

θεωρητικού της εκπαίδευσης που θα προσαρμόζει πάντοτε τη σχολική ζωή και δραστηριότητα προς τη φιλοσοφία της εκπαίδευσης... είναι σχεδιαστικός. Σχεδιάζει πάντοτε με τη συνεργασία και την κινητοποίηση των δασκάλων, το πρόγραμμα εργασίας του σχολείου... είναι ρόλος συνεργάτη... που έρχεται να συζητήσει μαζί τους τα προβλήματα και τις δυσκολίες που συναντούν στο έργο, το παιδαγωγικό και διδακτικό... είναι συντονιστικός... είναι παράγοντας της λειτουργίας του σχολείου που δεν είναι αυθιπόστατος. Υπάρχει μέσα στην εκπαίδευση σαν ένα μέλος της δημοκρατικής ηγεσίας του σχολείου, που αποτελείται από το διοικητικό διευθυντή (το όνομα είναι ενδεικτικό του περιεχομένου της εργασίας του) που κατά κάποιο τρόπο αποτελεί τον εκτελεστικό παράγοντα, όπως τον σκιαγραφήσαμε πιο πάνω, δίπλα στους υπεύθυνους των κλάδων ή όποιων άλλων παραγόντων κρίνονται αναγκαίοι στη λειτουργία του σχολείου.»²⁵

Και με τις θέσεις αυτές προτείνεται ένα σύστημα ιεραρχικής διοίκησης της εκπαίδευσης στο οποίο ο εκπαιδευτικός αποτελεί και πάλι το τελευταίο σκαλοπάτι της ιεραρχίας. Στο σύστημα αυτό ο σχεδιασμός και ο προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου αναδεικνύεται όπως και στις κυρίαρχες αστικές θεωρήσεις σε μια ξεχωριστή λειτουργία από τη διδασκαλία, την εργασία δηλ. των εκπαιδευτικών. Ασκείται επομένως και από διαφορετικό φορέα. Γιατί το πρόβλημα δεν είναι αν η διοίκηση και η εποπτεία είναι απλώς δημοκρατική ή αυταρχική αλλά ο συγκεκριμένος κοινωνικός τους ρόλος, όπως διαμορφώνεται στα πλαίσια των κυρίαρχων κοινωνικών (καπιταλιστικών) σχέσεων. Η διοίκηση διαδραματίζει έναν κρίσιμο και καθοριστικό ρόλο στην υλοποίηση της κυρίαρχης πολιτικής για την εκπαίδευση. Η όπως αλλιώς έχει διατυπωθεί «η δημόσια διοίκηση (στην περιποίησή της η διοίκηση της εκπαίδευσης Χ.Ρ) ... δεν υπάρχει παρά σαν εργαλείο του κράτους, για την πραγματοποίηση των σκοπών του κράτους ή ακόμα της πολιτικής εξουσίας, και από την άποψη αυτή οι στόχοι, οι αποστολές της διοίκησης δεν μπορεί να διαφέρουν θεμελιωδώς απ' αυτές του κράτους ή μ' άλλα λόγια δεν μπορεί να μην υποτάσσονται στο σύνολό τους στην ίδια τη φύση του κράτους.»²⁶ Επιπλέον η διοικητική ιεραρχία εξασφαλίζει την πειθαρχία των εργαζομένων στην υλοποίηση της κρατικής πολιτικής, τους «απομονώνει από τα κέντρα λήψης της απόφασης και τους καθιστά απλά εκτελεστικά όργανα εντολών που αποφασίζονται πέρα απ' αυτούς»²⁷ Στο πλαίσιο της πιο πάνω κριτικής ο ρόλος αυτός είναι στο απυρόβλητο. Η σκιαγρά-

φηση του ρόλου του σχολικού συμβούλου δεν είναι και πολύ διαφορετική από την κυβερνητική λογική της εποχής και οι διαφορές τους εντοπίζονται στους όρους λειτουργίας του θεσμού και των θεσμών της διοίκησης. Επιπλέον το σχολείο δεν έχει κάποια δική του, διαφορετική ιδεολογία απ' αυτή των κυρίαρχων κοινωνικών σχέσεων, δηλ. από την ιδεολογία της αστικής τάξης. Η ιδεολογία και οι προσανατολισμοί της εκπαίδευσης είναι η ιδεολογία της κυρίαρχης τάξης της κοινωνίας, προσαρμοσμένη κάθε φορά στις απαιτήσεις της κοινωνικοοικονομικής συγκυρίας και του συσχετισμού δυνάμεων που υπάρχει σ' αυτή. Επομένως ποια ιδεολογία είναι αυτή που καλείται να εμπνεύσει ο Σύμβουλος και σε ποια φιλοσοφία της εκπαίδευσης καλείται να προσαρμόσει τη σχολική ζωή :

Από την πλευρά της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας θα υπάρξει αποδοχή του νέου πλαισίου της εκπαιδευτικής πολιτικής για την οργάνωση και τη διοίκηση της εκπαίδευσης. Σύμφωνα με την άποψη βασικού στελέχους της «με την καθιέρωση του θεσμού του Σχολικού Συμβούλου, τη λειτουργία Γραφείων Εκπαίδευσης και τις ρυθμίσεις που προωθούνται, εξασφαλίζεται η συμμετοχική λειτουργία όλων των αρμοδίων φορέων, παρέχεται η εγγύηση για σχολική ζωή ανώτερης ποιότητας, καταργούνται οι αυταρχικές δομές στη διοίκηση της εκπαίδευσης, καλλιεργείται το συνεργατικό πνεύμα και επιτυγχάνεται η αμφίδρομη επικοινωνία σε όλα τα όργανα της εκπαίδευσης.»²⁸ Η άποψη αυτή παραβλέπει το γεγονός ότι τα όργανα αυτά έχουν απλά γνωμοδοτικό χαρακτήρα και ότι ο αποφασιστικός ρόλος για όλα τα θέματα της σχολικής οργάνωσης ανήκει και πάλι στην κεντρική πολιτική εξουσία ή σε περιφερειακά όργανα που ασκούν εξουσία για λογαριασμό της. Η Δ.Ο.Ε την περίοδο αυτή θα επιμένει στον συνεργατικό ρόλο του θεσμού του Σχολικού Συμβούλου σε αντιδιαστολή με την αυταρχική επιτήρηση που άσκουσε το σώμα των επιθεωρητών. «Ο Σχολικός Σύμβουλος υπάρχει για το σχολείο και το έργο του. Ανήκει σ' αυτό. Ορίζεται από το εκπαιδευτικό παιδαγωγικό βίωμα, τη συναδερφική αλληλεγγύη και βοήθεια, την συμπαράθεση, τον αγώνα και την πίστη στη Δημοκρατία και στην προκοπή του Λαού μας και της Παιδείας του. Ο σύμβουλος αντιδιαστέλλει καθαρά το έργο του από εκείνο του επιθεωρητή. Γιατί δεν είναι διοίκηση Δεν είναι έλεγχος και «εξέταση». Είναι συνεργασία και συμβουλή.»²⁹ Οι παραπάνω θέσεις αποτελούν χαρακτηριστικές μυθοποιήσεις του θεσμού, που γίνονται από την κυρίαρχουσα διοίκηση της Δ.Ο.Ε (ΠΑΣΚ) και αποτελούν προσπάθειες εξιδανίκευσης της τότε κρατικής πολιτικής για την εκπαίδευση, χωρίς να ταυτίζονται σε όλα τα σημεία μαζί της. Η συμ-

βουλευτική διάσταση παρουσιάζεται ως στοιχείο δημοκρατίας και στήριξης του εκπαιδευτικού έργου ενώ αποκρύπτονται οι δεσμοί του νέου θεσμού με την κρατική εξουσία για να φτάσουν στελέχη της τότε σοσιαλδημοκρατικής διοίκησης να χαρακτηρίσουν το θεσμό ως «λαογόνντο».³⁰ Η τοποθέτηση αυτή των στελεχών της Δ.Ο.Ε άφηνε αναπάντητο το ερώτημα ποιο ήταν το περιεχόμενο και οι στόχοι αυτής της συμβουλευτικής διάστασης. Μ' άλλα λόγια κυρίαρχο είναι το ερώτημα είναι το ποιος κατευθύνει το εκπαιδευτικό έργο για λογαριασμό ποιου και για ποιο σκοπό. Παραπέρα η Δ.Ο.Ε θα ζητήσει τη συμμετοχή του σχολικού συμβούλου ενεργότερα στη σχολική ζωή. Στο Υπόμνημα της προς την κυβέρνηση, ζητά να ελέγχει «ο σχολικός σύμβουλος όχι μόνο αν συνειδητοποιήσαν αλλά και αν εκπλήρωσαν οι εκπαιδευτικοί την αποστολή τους στο σχολείο... και να συμπεριλάβει ο σχεδιασμός του εκπαιδευτικού προγράμματος από τους σχολικούς συμβούλους και τις εκδηλώσεις των σχολείων, για να κοινωνικοποιηθούν σωστά τα παιδιά»³¹

Οι θέσεις αυτές υπόκεινται σε μια πορεία εξέλιξης, η οποία είναι χαρακτηριστική στην περίπτωση της Ο.Λ.Μ.Ε. Ήδη από το 1984 θα κάνει λόγο για διάκριση ανάμεσα στην υπηρεσιακή κρίση και την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου. Στην Οργανωτική Ι Γενική Συνέλευση (8/12/84) μπαίνει ως ιδιαίτερο θέμα «ο αναπροσδιορισμός του ρόλου της αξιολόγησης». Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου σύμφωνα με την ΟΛΜΕ «αποβλέπει στη βελτίωση αυτού του ίδιου του εκπαιδευτικού έργου με βελτίωση όλων των παραγόντων που την καθορίζουν (Υλικοτεχνική υποδομή, αναλυτικά προγράμματα, βιβλία, επιμόρφωση, εκπαιδευτικός, μαθητικό δυναμικό συνθήκες λειτουργίας των σχολείων κ.λπ.) Η όποια υπηρεσιακή κρίση πρέπει να γίνεται για τη στελέκωση της εκπαίδευσης και μέσα από Υπηρεσιακό Συμβούλιο στο οποίο συμμετέχουν αιρετοί του κλάδου.»³² Την επόμενη χρονιά στο 2^ο Συνέδριο της Ο.Λ.Μ.Ε θα ανατραπεί η θέση για συμμετοχή του σχολικού συμβούλου στη διαδικασία της αξιολόγησης³³ και θα απορριφθούν από τις εκπαιδευτικές οργανώσεις οι δύο σχετικές προσπάθειες του Υπουργείου Παιδείας (φθινόπωρο 1984 και 02/1985) για διαμόρφωση Προεδρικού Διατάγματος σχετικά με την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών.³⁴ Στις θέσεις αυτές βλέπουμε τα πρώτα βήματα αμφισβήτησης της κυβερνητικής πολιτικής της εποχής για το ζήτημα της αξιολόγησης και τις πρώτες ρωγμές στη διαμορφωμένη σοσιαλδημοκρατική συναίνεση της εποχής, ρωγμές που τα επόμενα χρόνια θα φτάσουν στην ανατροπή της κάτω από το βάρος της όλο και μεγαλύτερης συντηρητικοποίησης της πολιτικής του ΠΑΣΟΚ. Το 1986 η Ο.Λ.Μ.Ε θα προχωρήσει στην αμφισβήτηση του πλαισίου της αξιολόγησης.

Από την παρουσίαση των θέσεων των δύο συνδικαλιστικών οργανώσεων της εκπαίδευσης και των κομμάτων της αριστεράς φαίνεται ότι έχει διαμορφωθεί ένα γενικότερο κλίμα πολιτικής και κοινωνικής συναίνεσης, ευνοϊκό για την θεσμοθέτηση των συγκεκριμένων αλλαγών στη διοίκηση της εκπαίδευσης. Η συναίνεση αυτή έχει συγκεκριμένες υλικές και κοινωνικές ρίζες που

επιτρέπει την ηγεμονία της σοσιαλδημοκρατικής αντίληψης στους χώρους της εκπαίδευσης. Αυτό επιτρέπει τη διαμόρφωση πολιτικών προϋποθέσεων για την προώθηση της κυβερνητικής πολιτικής και σε άλλους τομείς της εκπαιδευτικής διαδικασίας (αναλυτικά προγράμματα, σχολικά βιβλία) και την ψήφιση νέου βασικού νόμου για την Α' Βάθμια και Β' Βάθμια εκπαίδευση Εξάιρεση ως προς το κλίμα συναίνεσης αποτέλεσε το κόμμα της ΝΔ που υπερασπίστηκε πολιτικά τον θεσμό και το ρόλο των επιθεωρητών, υποσχόμενο την αποκατάστασή του, όταν θα επανέρχονταν στην εξουσία.

Η εξέλιξη του θεσμού του σχολικού συμβούλου ακολούθησε τη γενικότερη διαδρομή της κυβερνητικής πολιτικής και την τάση της όλο και περισσότερο συντηρητικοποίησής της. Καθοριστική στιγμή στάθηκε η προσπάθεια διαμόρφωσης των Π.Δ του ν 1566/ 85, στη δεύτερη κυβερνητική τετραετία του Π.Α.Σ.Ο.Κ. Ουσιαστικά μετά το 1981 η πολιτική εξουσία ποτέ δεν παραιτήθηκε από την προσπάθεια να επαναφέρει το θεσμό του άμεσου και σε ατομική βάση ελέγχου του εκπαιδευτικού και καθυπόταξης του στις επιλογές της. Οι προσπάθειες αυτές έγιναν μέσω Προεδρικών Διαταγμάτων, μετά την ψήφιση του ν.1304/82 και όλες συνάντησαν την αντίσταση των και εκπαιδευτικών και των συνδικαλιστικών τους οργανώσεων. Έτσι έχουμε :

1. Σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος που δημοσιοποιήθηκε από το Υ.Π.Ε.Π.Θ το 1984 με Υπουργό τον Απ. Κακλαμάνη «Διαδικασία αξιολόγησης του εκπαιδευτικού προσωπικού δημοτικής, μέσης γενικής και μέσης τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης»

2. Σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος που δημοσιοποιήθηκε από το Υ.Π.Ε.Π.Θ το 1985 με υπουργό τον Απ. Κακλαμάνη «Διαδικασία αξιολόγησης του εκπαιδευτικού προσωπικού δημοτικής, μέσης γενικής και τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης»

3. Σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος που δημοσιοποιήθηκε από το Υ.Π.Ε.Π.Θ το 1987 με υπουργό τον Απ. Τρίτη «Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου των σχολείων και υπηρεσιακή κρίση του εκπαιδευτικού προσωπικού της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης»

4. Σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος που διατυπώθηκε το 1988 από ομάδα εργασίας με πρόεδρο τον καθηγητή Χρ. Φράγκο

Στην αρχή της 2ης τετραετίας (02/1985, δημοσίευση Φ.Ε.Κ 30/ 7/ 1985) η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ ψήφισε το νόμο για τη δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις» (ν. 1566/85), νόμος που προβλήθηκε στο επικοινωνιακό επίπεδο ως «αντί-309» και επιχειρήσε μ' αυτόν μια συνολική ρύθμιση του συστήματος της γενικής εκπαίδευσης (Προσχολική-Α' Βάθμια-Β' Βάθμια εκπαίδευση). Το προσχέδιο του νόμου είχε δοθεί στη δημοσιότητα είχε δοθεί στη δημοσιότητα το δεύτερο δεκαήμερο του Γενάρη του 1984 και κατατέθηκε στη Βουλή το Φλεβάρη του 1985. Η συζήτηση είχε ξεκινήσει στο θερινό τμήμα της Βουλής το καλοκαίρι του 1985 και αφού το ΠΑΣΟΚ είχε σχηματίσει αυτοδύναμη κυβέρνηση από τις εκλογές του Ιουνίου του 1985. (Ν. 1986. 75)

Με το άρθρο 1.1 του νόμου σκοποί για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και με την παρ. 2 ορίζονται τα μέσα και οι συντελεστές για την επίτευξή τους. Οι σκοποί του εκπαιδευτικού συστήματος, όπως ορίζονταν με το κείμενο του νόμου αποτελούσαν ένα αμύγαλα βαθιά συντηρητικών ιδεολογημάτων διανθισμένα με ορισμένες εκσυγχρονιστικές και σοσιαλδημοκρατικές εκδοχές της αστικής ιδεολογίας. Μια γενική και αόριστη αναφορά για αρμονική και αόριστη αναφορά για «*αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των διανοητικών και ψυχοσωματικών δυνάμεων των μαθητών ώστε ανεξάρτητα από φύλο και καταγωγή να έχουν τη δυνατότητα να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες και να ζήσουν δημιουργικά*».³⁵ Η έννοια βέβαια της ολοκληρωμένης προσωπικότητας δεν διευκρινίζεται στο κείμενο του νόμου για το πώς εννοείται συγκεκριμένα και για το πώς συγκροτείται σε μια κοινωνία που δομικό της χαρακτηριστικό είναι η δουλκή υποταγή των ατόμων στον κοινωνικό καταμερισμό της εργασίας και που η εκπαιδευτική διαδικασία με χίλιους τρόπους εξασφαλίζει αυτή την υποταγή. [ξετάσεις-ταξικοί διαχωρισμοί, κατατεμαχισμός της γνώσης, γνωστική μονομέρεια, χρησιμοθηρική προσέγγιση της γνώσης].³⁶ Στη συνέχεια οι «*μαθητές πρέπει να διακατέχονται από πίστη προς την πατρίδα και τα γνήσια στοιχεία της ορθόδοξης παράδοσης*».³⁷

Ο νόμος θα προσθέσει στο σημείο αυτό ότι «*η ελευθερία της θρησκευτικής τους (ενν. των μαθητών) συνείδησης είναι απαραβίαστη*».³⁸ Εδώ και πάλι το περίφημο ελληνοχριστιανικό ιδεολόγημα κάνει την εμφάνισή του σε συνέχεια μιας μόνιμης νομοθετικής παρουσίας ήδη από το Σύνταγμα του 1952. Στην περίπτωση αυτή συνεχίζεται το καθεστώς του θρησκευτικού προσπλιτισμού μέσα από την εκπαίδευση και οι μαθητές καλούνται όχι απλώς να ενημερωθούν ή έστω να μάθουν τις αρχές του ορθόδοξου χριστιανικού δόγματος, αλλά πρέπει να διακατέχονται και από πίστη σ' αυτό, δηλ. να το αποδεχτούν συνειδησιακά. Το πώς τώρα η θεσμοθέτηση της πίστης ως διδακτικό στόχο μπορεί να συμβιβαστεί με την ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης αυτό είναι κάτι που μόνο η τότε πολιτική ηγεσία ΥΠΕΠΘ μπορούσε να γνωρίζει. Είναι φανερό ότι η συγκεκριμένη συμπλήρωση για ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης, έγινε ύστερα από αντιδράσεις κοινωνικών και επιστημονικών φορέων της εποχής και με τέτοιο τρόπο ώστε στην εκπαιδευτική πράξη να γίνει κενό γράμμα. Από τις κοινωνικές οργανώσεις η Α.Σ.Γ.Μ.Ε θα ζητήσει την απόληψη του συγκεκριμένου σημείου του νόμου «*γιατί δεν βοηθάει τους μαθητές στην αντικειμενική αντίληψη των φιλοσοφικών θεωριών και αντίκειται στα άρθρα 3 και 13 παρ. 2 του Συντάγματος για ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης*».³⁹ Στην ίδια λογική κινήθηκε και η εισήγηση της Ενωτικής Κίνησης Μαθηματικών στο Δ.Σ της Μαθηματικής Εταιρείας για το προσχέδιο του νόμου.⁴⁰

Μ' έναν επίσης γενικά διατυπωμένο στόχο που θέλει οι μαθητές «*ν' αποχτούν μέσα από τη σχολική αγωγή κοινωνική ταυτότητα και συνείδηση (προφανώς στα πλαίσια των κυρίαρχων*

αστικών αξιών) ο νόμος θα προχωρήσει στον επόμενο στόχο σύμφωνα με τον οποίο οι μαθητές πρέπει «*να συνειδητοποιούν την κοινωνική αξία και ισοτιμία της πνευματικής και χειρωνακτικής εργασίας*».⁴¹ Οι μαθητές καλούνται να συνειδητοποιήσουν μια πραγματικότητα που δεν υπάρχει. Στην ουσία το ιδεολόγημα αυτό καλείται να συγκαλύψει την ανισοτιμία χειρωνακτικής και πνευματικής εργασίας, που είναι από τα βασικά δομικά γνωρίσματα των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής και κυριαρχίας. Το σημαντικότερο είναι ότι αυτή η ανισοτιμία βρίσκει την αναπαραγωγή της και μέσα από τον συγκεκριμένο νόμο με τη διατήρηση ανισοτιμών προοπτικών ανάμεσα στην τεχνικό-επαγγελματική και γενική εκπαίδευση κάτω από την ομπρέλα του τυπικά Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου. Το ιδεολόγημα βέβαια έχει μια πιο συγκεκριμένη λειτουργία. Ουσιαστικά καλούνται οι μαθητές να αποδεχτούν τη στροφή προς μια τεχνικοεπαγγελματική εκπαίδευση που ανισοτιμία της διατηρείται και αναπαράγεται και με το νέο νόμο.

Ο Νόμος καθιερώνει τους παράγοντες του εκπαιδευτικού έργου.

Τα αναλυτικά προγράμματα σύμφωνα με το νόμο αποτελούν «*άρτιους οδηγούς του εκπαιδευτικού έργου και περιλαμβάνουν α. σαφώς διατυπωμένους κατά μάθημα, σκοπούς μέσα στα πλαίσια των γενικών και ειδικών, κατά βαθμίδα σκοπών της εκπαίδευσης*».⁴²

Διαμορφώνεται έτσι ένα εκσυγχρονισμένο πλαίσιο κρατικής διδακτικής μέσω του οποίου διασφαλίζεται ο εκτελεστικός ρόλος του εκπαιδευτικού και η υποταγή του στην κρατική πολιτική για την εκπαίδευση. Παραπέρα :

α. Η Ενιαία Εννιάχρονη Υποχρεωτική Εκπαίδευση δεν θεσμοθετείται ουσιαστικά και η διάκριση ανάμεσα σε Δημοτικό και Γυμνάσιο διατηρείται με την παροχή απολυτηρίου προς τους μαθητές από το πρώτο και την εγγραφή στο δεύτερο.

β. Η κοινωνική και μορφωτική ανισοτιμία ανάμεσα στο Γενικό και Τεχνικό επαγγελματικό Λύκειο διατηρείται έστω κι αν η θεσμοθέτηση του Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου προσπαθεί να πείσει για το αντίθετο.

γ. Η διατήρηση και ενίσχυση ενός ασφυκτικού συγκεντρωτικού – γραφειοκρατικού ελέγχου σε όλες τις πλευρές της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Παρά τις διακηρύξεις περί λαϊκής συμμετοχής το

σύστημα της κάθετης γραμμικής ιεραρχίας παραμένει στο ακέραιο. Τα όργανα «*λαϊκής*» συμμετοχής που θεσμοθετεί ο νόμος είναι εισηγητικού χαρακτήρα, ενώ ο συσχετισμός στο πλαίσιο αυτών των οργάνων είναι προς την πλευρά του κράτους και των κυρίαρχων κοινωνικών δυνάμεων.

Στην έκτακτη Γενική Συνέλευση της ΔΟΕ η φιλοκυβερνητική και πλειοψηφούσα διοίκηση της ΠΑΣΚ παρουσίασε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο απόψεων σχετικά με το προσχέδιο του νόμου για τη γενική εκπαίδευση που το βασικό του συμπέρασμα ήταν ότι ο νόμος αυτός εκφράζει μια καινούρια αντίληψη για τα εκπαιδευτικά πράγματα στην κατεύθυνση της κοινωνικής αλλαγής. Η Δ.Ο.Ε έκανε ιδιαίτερη αναφορά στο κείμενο της απόφασης της έκτακτης Γ.Σ (21–22 Μάρτη 1985) στο σημείο του νόμου που καλεί τους μαθητές να συνειδητοποιούν την κοινωνική αξία και ισοτιμία της πνευματικής και χειρωνακτικής εργασίας, θεωρώντας το ως ενδεικτικό των πρωτοποριακών κατευθύνσεων που ο νόμος υποτίθεται ότι εξέφραζε. Χαρακτήρισε ακόμα το νομοσχέδιο πρωτοποριακό για έναν ακόμα λόγο. Για τους θεσμούς της «*λαϊκής συμμετοχής*» που θεωρούνταν ότι καθιέρωνε. Δεν γίνονταν καθόλου λόγος στα συντηρητικά χαρακτηριστικά του νόμου, ενώ κυριαρχούσε η άκριτη εξύμνηση και η ταύτιση με τις περισσότερες πλευρές της κυβερνητικής πολιτικής, στο όνομα της υιοθέτησης και υλοποίησης αιτημάτων του κλάδου από την τότε κυβέρνηση.⁴³

Στο κείμενο της απόφασης της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης της Δ.Ο.Ε γίνονται ορισμένες επισημάνσεις θεωρητικού χαρακτήρα για τη σχέση της εκπαίδευσης με το κοινωνικο-οικονομικό και πολιτικό γίγνεσθαι, η οποία ορίζεται ως σχέση δυναμικής αλληλεξάρτησης και διαλεκτική. Παραπέρα η απόφαση κάνει αναφορά στην έννοια των ίσων ευκαιριών που πρέπει να υπάρχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία, στην ανάγκη δημοκρατικού προγραμματισμού της, στην απελευθέρωση του σχολείου από την κεντρική εξουσία και τη σύνδεσή του με την τοπική κοινωνία. Γίνεται επίσης λόγος για σχολείο ανοικτό στην κοινωνία και τη ζωή. Η εκπαίδευση τονίζεται στο κείμενο πρέπει να καταστεί πρακτική ελευθερίας και απελευθέρωσης και να στηρίξει το λαό στη πορεία προς το σοσιαλιστικό μετασχηματισμό. Εναντιώνεται στην ύπαρξη και λειτουργία της

ιδιωτικής εκπαίδευσης την οποία το κείμενο της απόφασης χαρακτηρίζει ως πλήρη της δημόσιας εκπαίδευσης και της κοινωνίας. Θεωρεί ότι η εκπαίδευση χρησιμοποιείται από την άρχουσα τάξη της κοινωνίας για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων της. Καλεί όλη τη βάση του κλάδου των δασκάλων και νηπιαγωγών να στηρίξει τους νέους θεσμούς, οι οποίοι κατά τη Δ.Ο.Ε βρίσκονται στην κατεύθυνση του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού της ελληνικής κοινωνίας.⁴⁴

Το κείμενο στα πλαίσια της εποχής του δεν υστερεί σε ριζοσπαστική ρητορική, το πολιτικό του όμως δια ταύτα εξαντλείται στην αποδοχή και στήριξη των κατευθύνσεων της νέας κυβέρνησης. Αρνείται να παρακολουθήσει κριτικά τη νέα πολιτική πραγματικότητα και τις σχεδιαζόμενες μεταρρυθμίσεις στην εκπαίδευση. Ιδεολογικά συγκροτείται από ένα μείγμα σοσιαλδημοκρατικών αντιλήψεων (ισότητα ευκαιριών, δημοκρατικός προγραμματισμός), αιτημάτων του αριστερού εκπαιδευτικού κινήματος της εποχής (κατάργηση της ιδιωτικής εκπαίδευσης) μαζί με στοιχεία της φιλελεύθερης αστικής ιδεολογίας που έχουν την αφετηρία τους στο κίνημα της «Νέας Αγωγής».

Στηρίζεται σε μια καθαρά εργαλειακή αντίληψη για τη σχέση εκπαίδευσης και κυρίαρχης τάξης της κοινωνίας, σύμφωνα με την οποία «η άρχουσα τάξη χρησιμοποίησε το σχολείο σαν ιδεολογικό μηχανισμό για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων της...»⁴⁵ αντίληψη που στηρίζει το σοσιαλδημοκρατικό μεταρρυθμιστικό και κυβερνητισμό της εποχής. Το πολιτικό συμπέρασμα μιας τέτοιας θεώρησης είναι ότι στο πλαίσιο μιας άλλης εξουσίας το σχολείο και γενικά η εκπαίδευση μπορεί να χρησιμοποιηθεί διαφορετικά και να λειτουργήσει στην κατεύθυνση του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού.

Οι διαφοροποιήσεις στην απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης είναι σε συγκεκριμένα σημεία που δεν αναιρούν τη συνολική επιλογή για αποδοχή και στήριξη του κυβερνητικού σχεδίου νόμου για τη γενική εκπαίδευση. Γίνεται ακόμα προσπάθεια να μην διαρραγεί η συναίνεση ανάμεσα στο συνδικάτο και την κυβέρνηση. Οι διαφοροποιήσεις αφορούν το θέμα της αξιολόγησης. Διαπιστώσει ότι πολλές διατάξεις του νομοσχεδίου επαναφέρουν με έμμεσο τρόπο την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών (ευδόκιμο στις μεταθέσεις, κριτήρια επιλογής των διευθυντών των σχολείων, συμμετοχή των σχολικών συμβουλών στα υπηρεσιακά συμβούλια προσωπικού). Με ορισμένο σκεπτικό η Δ.Ο.Ε δηλώνει την αντίθεσή της στον τρόπο που ρυθμίζεται μέσω του προσχεδίου του νόμου η αξιολόγηση θεωρώντας ότι πρέπει να αποσυρθούν από το νομοσχέδιο οι διατάξεις που αναφέρονται στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού οι οποίες θεωρούνται ότι οδηγούν στην καταπίεση του εκπαιδευτικού χωρίς να βελτιώνουν στο ελάχιστο το εκπαιδευτικό έργο. Επιπλέον σύμφωνα με το σκεπτικό της Δ.Ο.Ε ο δάσκαλος πρέπει να είναι απελευθερωμένος για να συμμετάσχει στη συλλογική προσπάθεια του σχολείου και να συνεργάζεται με τους άλλους φορείς της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Είναι αντίθετη η Δ.Ο.Ε στο αυτό το πλαίσιο με την απόδοση διοικητικών και

πειθαρχικών αρμοδιοτήτων στους σχολικούς συμβούλους, γιατί αυτό αναιρεί το ρόλο τους ως φίλο και επιστημονικό συνεργάτη των εκπαιδευτικών.⁴⁶

Ακόμη η Δ.Ο.Ε τάσσεται υπέρ της δημιουργίας ενιαίου εννιάχρονου σχολείου, το οποίο πιστεύει ότι θα έλυνε αρκετά από τα προβλήματα που προκύπτουν από το διαχωρισμό της βασικής εκπαίδευσης σε δημοτικό και γυμνάσιο. Παρ' όλη την αναγκαιότητα να υπάρξει πραγματικά ένα τέτοιου είδους σχολείο εκτιμά ότι οι συνθήκες δεν είναι ώριμες για κάτι τέτοιο. Θεωρεί ότι το νομοσχέδιο ανοίγει το δρόμο για την προοπτική του εννιάχρονου λαϊκού σχολείου, το οποίο θα εξασφαλίζει ίσες ευκαιρίες μόρφωσης σε όλα τα παιδιά ανεξάρτητα από το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο της οικογένειάς τους. Η διαπίστωση αυτή της Δ.Ο.Ε στηρίζεται στη θεσμοθέτηση μέτρων αντισταθμιστικής αγωγής στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα την περίοδο αυτή. (Μεταλυκειακά Προπαρασκευαστικά Κέντρα, Τμήματα Αδυνάτων Μαθητών, κατάργηση των Εισαγωγικών εξετάσεων από το γυμνάσιο στο Λύκειο). Τα όποια μέτρα αντισταθμιστικής αγωγής δεν μπορούν να αλλάξουν τη συνολική λειτουργία και τον κοινωνικό προσανατολισμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Πολύ περισσότερο δεν μπορούν να τον αλλάξουν όταν στηρίζονται στις ίδιες ιδεολογικές παραδοχές πάνω στις οποίες στηρίζεται η αστική εκπαιδευτική διαδικασία. (αξιοκρατία, ατομικό χάρισμα – ατομική υστέρηση ως παράγοντες της σχολικής επίδοσης).

Ταυτόχρονα μ' αυτή τη διαπίστωση η Δ.Ο.Ε ζητάει τη θέσπιση εξωσχολικής βοήθειας για τους αδύνατους μαθητές όλων των τάξεων και σχολείων. Καταδικάζει επίσης την ύπαρξη ιδιαίτερων μαθημάτων από εκπαιδευτικούς τα οποία δεν θεωρεί αθέμιτη συναλλαγή αλλά φαινόμενο της μεταπρατικής οικονομίας και κοινωνίας. Θεωρεί δε ότι η ποινικοποίηση δεν πρόκειται να λύσει κανένα πρόβλημα.⁴⁷ Χωρίς να αιτιολογεί με συγκεκριμένα επιχειρήματα και να παρουσιάζει τα σημεία του νομοσχεδίου που προωθούν μια τέτοια προοπτική, το κείμενο της εισήγησης του Δ.Σ προχωρά την ιδεολογική μυθοποίηση του νομοσχεδίου στο απόγειο της. Η ύπαρξη κάποιων μέτρων αντισταθμιστικής αγωγής που χαρακτηρίζουν την εκπαιδευτική πολιτική της εποχής δεν αναιρούν σε καμία περίπτωση τον επιλεκτικό και κατανεμτικό χαρακτήρα της εκπαιδευτικής λειτουργίας.

Στην έκτακτη Γενική Συνέλευση της Δ.Ο.Ε παρουσιάστηκε ένα απαντητικό κείμενο του Υ.Π.Ε.Π.Θ (20.3.85, αρ.πρωτ.1160) σε υπόμνημα αιτημάτων της Δ.Ο.Ε με την υπογραφή του υφυπουργού Παιδείας της εποχής Π. Μώραλη. Στο απαντητικό του κείμενο το Υ.Π.Ε.Π.Θ αναφέρεται ότι διαγράφεται από το προσχέδιο του νόμου η πειθαρχική δικαιοδοσία των σχολικών συμβουλών όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς.⁴⁸ Το Υπουργείο απαντούσε ότι η εξουσία αυτή, στο προσχέδιο του νόμου ήταν περιορισμένη. Ήταν όμως ενδεικτική του τρόπου με το οποίο η πολιτική εξουσία της εποχής έβλεπε το ρόλο του σχολικού συμβούλου και τη σχέση του με τους εκπαιδευτικούς.⁴⁹ Η λογική του ελέγχου και της

πειθαρχίας δεν είχε σε καμία περίπτωση εγκαταλειφθεί με τις διακρύψεις για συνεργατικό και συμβουλευτικό ρόλο των θεσμών της εποπτείας. Παραπέρα το Υπουργείο με το απαντητικό κείμενο του δέχεται να μην υπάρχει αιρετός εκπρόσωπος των σχολικών συμβουλών στο Υπηρεσιακό Συμβούλιο αφού αυτοί δεν αποτελούν, όπως αναφέρεται στο κείμενο, αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι του εκπαιδευτικού σώματος.⁵⁰

Ιδιαίτερης σημασίας είναι το γεγονός ότι στη φάση αυτή που χρειάζεται τη συναίνεση των Εκπαιδευτικών Ομοσπονδιών, το Υπουργείο αποφεύγει να τοποθετηθεί συγκεκριμένα, για το ζήτημα της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών παραπέμποντας το όλο θέμα σε Προεδρικό Διάταγμα που προέβλεπε ο ν. 1304/82. Φροντίζει να υπενθυμίσει ότι «η συζήτηση για το ζήτημα της αξιολόγησης στην εκπαίδευση δεν έχει κλείσει. Το Υ.Π.Ε.Π.Θ είναι πρόθυμο να ξανασυζητήσει το σχετικό Προεδρικό Διάταγμα»⁵¹

Η προβληματική της κυρίαρχουσας διοίκησης της Δ.Ο.Ε περιορίζεται σε εργασιακά κυρίως θέματα, στα οποία προσπαθεί να κρατήσει του τόρους της κριτικής χαμηλά και να μην διαταράξει το κλίμα συναίνεσης με την κυβερνητική πολιτική, την οποία ο κρατικός συνδικαλισμός της εποχής έχει διαμορφώσει. Αφήνει ένα πεδίο κρίσιμων ζητημάτων που σχετίζονται με το περιεχόμενο, την ιδεολογία και τους προσανατολισμούς της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο απυρόβλητο της οποιασδήποτε κριτικής και το πεδίο ελεύθερο για την κρατική εξουσία να τα διαμορφώσει κατά τη δική της βούληση. Από την άλλη οι διαπιστώσεις του Δ.Σ της Δ.Ο.Ε για τον πρωτοποριακό χαρακτήρα των διατάξεων του νομοσχεδίου, μέσα από μια επιλεκτική παρουσίαση και χωρίς ουσιαστική ανάλυση των διατάξεων του, φανερώνει την επιλογή της φιλοκυβερνητικής πλειοψηφίας του Δ.Σ να στηρίξει το νέο νόμο για την εκπαίδευση, έστω κι αν αυτός στην πραγματικότητα δεν αποτελεί παρά συνέχεια του σχεδίου του αστικού εκσυγχρονισμού στην εκπαίδευση από το 1976 και σε αρκετές περιπτώσεις αντιστρατεύεται εργασιακά δικαιώματα των εκπαιδευτικών.

Η εκσυγχρονιστική τομή που επιχειρεί το ΠΑΣΟΚ στην εκπαίδευση κλίνει με την προσπάθεια έκδοσης των Π.Δ του νόμου 1566/85. Ο νόμος αυτός παρέπεμπε τη ρύθμιση σημαντικών θεμάτων της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε Προεδρικά Διατάγματα, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα στην εκτελεστική εξουσία να νομοθετεί, σε στιγμές που αυτή κρίνει τις πιο κατάλληλες για θεσμοθέτηση των επιλογών της. Στην περίπτωση του συγκεκριμένου νόμου η ρύθμιση συγκεκριμένων θεμάτων με υπουργικές αποφάσεις, κοινές αποφάσεις και Προεδρικά μ Διατάγματα ξεπερνά τις διακρίσεις περιπτώσεων.

Η προσπάθεια έκδοσης των Προεδρικών Διαταγμάτων του ν. 1566/85, προσκρούει στην αντίσταση του εκπαιδευτικού σώματος και ειδικά της ΟΛΜΕ που την εποχή αυτή με τις κινητοποιήσεις της έχει θέσει υπό αμφισβήτηση το σύνολο της κυβερνητικής εκπαιδευτικής πολιτικής. Από την άλλη ο πρώτος «Εθνικός Διάλογος για την Παιδεία» που είχε ξεκινήσει δύο χρόνια πριν είχε αποτύχει να εξασφαλίσει τη συναίνεση του εκ-

παιδευτικού σώματος στους νέους προσανατολισμούς της εκπαιδευτικής πολιτικής. Στις 4.5.1987 ο τότε Υπουργός Παιδείας Α.Τρίτσης δημοσιοποιεί ένα κείμενο—πλαίσιο αρχών που αφορά το σχεδιασμό και την εφαρμογή των Προεδρικών Διαταγμάτων του ν. 1566/85. Στο τέλος του κειμένου γίνεται λόγος για την έκδοση 14 Π.Δ και 7 Κανονιστικών αποφάσεων.⁵² Το πλαίσιο αρχών στο οποίο στηρίζεται η έκδοση των πιο πάνω νομοθετικών πράξεων είναι η εσωτερική πειθαρχία των παραγόντων της εκπαιδευτικής διαδικασίας, η οποία εξειδικεύεται σε διοικητική και εκπαιδευτική και η καθιέρωση διαδικασιών συνεχούς αξιολόγησης και κοινωνικού ελέγχου, όπως αναφέρεται στο κείμενο, του περιεχομένου του έργου, εντατικοποίηση των όρων λειτουργίας των σχολείων και του έργου των εκπαιδευτικών, ανάδειξη του διευθυντή του σχολείου σε ξεχωριστού και πάνω από το σύλλογο διδασκόντων, απαξίωση του ρόλου του συλλόγου διδασκόντων και ενίσχυση του εκτελεστικού ρόλου του εκπαιδευτικού σε σχέση με το επίσημο αναλυτικό πρόγραμμα. Μπροστά στην υποχρηματοδότηση της εκπαίδευσης προτείνεται η αλλαγή του συστήματος των μεταθέσεων και η θεσμοθέτηση της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και της υπηρεσιακής κρίσης των εκπαιδευτικών. Χαρακτηριστικό του βαθιά συντηρητικού χαρακτήρα του κειμένου είναι η μη αναφορά, ούτε καν προσχηματικά στις έννοιες του δικαιώματος και της δημοκρατίας.⁵³

Η νεοσυντηρητική στροφή που εγκαινιάζεται μετά το 1985, με τη στροφή σε μονεταριστικά πρότυπα οικονομικής πολιτικής έχει ως αποτέλεσμα τη διάρρηξη των κοινωνικών ερεισμάτων του κυβερνώντος κόμματος και τη ρήξη του με τα συνδικάτα. Στα πλαίσια αυτά θα αναζητηθούν νέοι τρόποι νομιμοποίησης της κρατικής εκπαιδευτικής πολιτικής, με την καταφυγή σε τεχνοκρατικές διαδικασίες που νομιμοποιούν τις επιλογές της πολιτικής εξουσίας με το κύρος της επιστήμης. Έτσι μπροστά στις αντιδράσεις που συσπντούν τα Προεδρικά Διατάγματα μετά την αποστολή τους στις Εκπαιδευτικές Ομοσπονδίες το Υπουργείο Παιδείας αποφασίζει τον Απρίλιο του 1988(15/4/1988 Η2575)⁵⁴ τη συγκρότηση επιστημονικής επιτροπής για την επεξεργασία των Προεδρικών Διαταγμάτων του 1566/85. Οι επιτροπή αυτή ήταν στην ουσία διορισμένη από το Υπουργείο και τα αρνητικά χαρακτηριστικά της σύνθεσής της έχουν επισημανθεί από την εποχή της συγκρότησής της. Η σύνθεση αυτή «... δεν ήταν ενδεικτική των παιδαγωγικών τάσεων που αναπτύσσονται στη χώρα μας... ανεπαρκή συμμετοχή των εκπαιδευτικών, περιορισμένη συμμετοχή των εκπροσώπων των πανεπιστημίων, των φοιτητών και των επιστημονικών ενώσεων των εκπαιδευτικών...»⁵⁵ Κιούνηταν αυστηρά στο πλαίσιο της επεξεργασίας Προεδρικών Διαταγμάτων που οι κατευθύνσεις είχαν ήδη διαμορφωθεί και χωρίς να μπορεί να επεκταθεί στο συνολικό πλαίσιο της εκπαιδευτικής πολιτικής. Στην πράξη της συγκρότησής της αναφέρεται ότι «έργο της ομάδας εργασίας είναι η επεξεργασία των σχεδίων Προεδρικών Διατάξεων και Κανονιστικών Αποφάσεων σε εφαρμογή του

ν. 1566/85 που έχουν διατυπωθεί από ομάδες εργασίας και η υποβολή προτάσεων για τη διατύπωση του τελικού κειμένου»⁵⁶ Πρόκειται δηλαδή τα σχέδια Προεδρικών Διαταγμάτων που δόθηκαν στη δημοσιότητα το 1987 από τον Α. Τρίτση και στη συνέχεια παραδόθηκαν στην επιτροπή για περαιτέρω επεξεργασία. Στα σχέδια των Προεδρικών Διαταγμάτων περιλαμβάνονταν και τρία σχέδια που αφορούσαν την αξιολόγηση μαθητών, εκπαιδευτικών και την επιμόρφωση.

Σε ιδεολογικό επίπεδο κινούνταν στο πλαίσιο της αστικής ιδεολογίας για την κοινωνία, τη γνώση και το ρόλο της εκπαίδευσης. Υπάρχει η υιοθέτηση και προβολή του ιδεολογήματος της αξιοκρατίας, άρα η οργάνωση και λειτουργία της μαθησιακής διαδικασίας πάνω σε ατομικιστικά και ανταγωνιστικά πρότυπα και ευρύτερα της ιεραρχικής κοινωνικής οργάνωσης, στην οποία προετοίμαζαν την ένταξη των μαθητών. Οι λειτουργίες της αξιολόγησης και για την πρω-

τοβάθμια και για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αποχτούν τώρα έναν πιο εντατικό χαρακτήρα, με την αύξηση των αξιολογικών κατηγοριών κατάταξης των μαθητών από τρεις σε πέντε και με την επαναφορά της επανάληψης της τάξης τόσο για τους μαθητές της Α΄ τάξης που παρά την ενισχυτική διδασκαλία που τους προσφέρθηκε δεν απέκτησαν την ικανότητα ν΄ ανταποκριθούν στα μαθήματα της Β΄ τάξης και για τους μαθητές που αντιμετώπιζον έντονα μαθησιακά προβλήματα. Αντίθετα στο Προεδρικό Διάταγμα της επιστημονικής επιτροπής του 1988 οι μαθητές των δύο πρώτων τάξεων του δημοτικού σχολείου προάγονται ακώλυτα, ενώ οι μαθητές των υπόλοιπων τάξεων μπορούν να επαναλαμβάνουν την τάξη για το συμφέρον τους με σύμφωνη γνώμη του γονέα, του δασκάλου και του σχολικού συμβούλου (άρθρ.17. παρ.11). Με το Σχέδιο του Προεδρικού Διατάγματος του 1987 (υπουργός Α.Τρίτσης) για την οργάνωση και λειτουργία των Δημοτι-

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Για την πολιτική περίοδο και τις αλλαγές που διαμορφώθηκαν σ΄ αυτή βλ. Σπ. Σακελλαρόπουλος, (2001) Η Ελλάδα στη Μεταπολίτευση, Γ. Μηλιός, (1982) Εκσυγχρονισμός ή και οικονομική ανάπτυξη, περιοδ. ΘΕΣΕΙΣ τευχ. 1, Γ. Μηλιός (1988) Ο ελληνικός κοινωνικός σχηματισμός Από τον επεκτατισμό στη καπιταλιστική επέκταση, εκδ. Εξάντας, Αθήνα Γ. Καραμυελιάς(1989), Κράτος και Κοινωνία στη Μεταπολίτευση, εκδ. Εξάντας, Β. Φούσκας,(1995) Λαϊκισμός και Εκσυγχρονισμός Η εκπονή της Γ΄ Ελληνικής Δημοκρατίας, 1974—1994 εκδ. Ιδεοκίνηση, Α.Γ. Ελεφάντης (1991) Στον αστερισμό του Λαϊκισμού, εκδ. Ο ΠΟΛΙΤΗΣ, Αθήνα, Μ. Σπουρδαλάκης, (1988) ΠΑΣΟΚ, δομή, εσωκομματικές κρίσεις και συγκέντρωση εξουσίας, Αθήνα
2. Για το Πανεπιστήμιο και τις προσπάθειες μεταρρύθμισης του βλ. Βρυχεία, Α. & Γαβρόγλου Κ (1982), Απόδοτες μεταρρυθμίσεις της Ανώτατης Εκπαίδευσης, Θεμέλιο, Αθήνα και Παπαδάκης, Ν. (2004), Η Παλίψηστη Εξουσία. Κράτος, Πανεπιστήμιο και Εκπαιδευτική Πολιτική στην Ελλάδα, Gutenberg, Αθήνα.
3. Ν. 1304/82, Για την επιστημονική—παιδαγωγική καθοδήγηση και τη διοίκηση στη Γενική και τη Μέση Τεχνική—Επαγγελματική Εκπαίδευση και άλλες διατάξεις, Φ.Ε.Κ 7/12/1982, τευχ. 1, αρθ. Φύλλο 144
4. Ν. 1304/82 Για την επιστημονική—παιδαγωγική καθοδήγηση κ.λ.π Φ.Ε.Κ 7/12/1982
5. Ν. 1304/82 κ.λ.π. ο.π. παρ
6. Π.Δ 214/84 ΦΕΚ 77Α/84
7. Vandeveld L (1985) Δεδομένα της Παιδαγωγικής Έρευνας για τη συγκρότηση της Φυσιογνωμίας του Σχολικού Συμβούλου, Πρακτικά Σεμιναρίου Επιμόρφωσης Σχολικών Συμβούλων (1984) ΥΠΕΠΘ Αθήνα 27-28
8. Ν.1304/82, Φ.Ε.Κ 7/12/1982, αρ. 17 παρ 2
9. Ν.1304/82 ο.π. παρ. αρ. 17 παρ 2
10. Ο.π. παρ. αρ. 17παρ. 2
11. Ο.π. παρ., αρθρ. 21. παρ. 1 και 2
12. Γ. Ρούσης, (1984) Εισαγωγή στη Θεωρία της Δημόσιας Διοίκησης, εκδ. Gutenberg, σελ. 81
13. Ν. 1304/82, ΦΕΚ 7/12/1982 αρ. 2. παρ. 2
14. Ο.π. παρ. Εισηγητική Έκθεση
15. Η εισηγητική έκθεση του νόμου δεν πρωτοτυπεί όταν διαπιστώνει τη διάσταση ανάμεσα στα διοικητικά και παιδαγωγικά καθήκοντα των επιθεωρητών ούτε και ως προς την πρότασή της. Η άποψη αυτή είναι καταθεμένη από το μεσοπόλεμο και μάλιστα με τη μορφή συγκεκριμένης πρότασης. «Είς την χώραν μας και τα επιθεωρητικά και τα εποπτικά καθήκοντα έχουν ανατεθεί εις το ίδιο πρόσωπον. Ο επιθεωρητής μιας εκπαιδευτικής

περιφέρειας είναι και ο επόπτης της. Η έκτασις και η σημασία η οποία έχει δοθεί στην εις την επιθεωρησιν υπό του επιθεωρητού, είναι πολύ μεγάλη συγκριτικά με την έκτασιν και σημασίαν που έχη δοθεί εις την εποπτείαν. Ο Επιθεωρητής μεν ασχολείται με τα επιθεωρητικά του καθήκοντα με συνέχειαν με ζήλον, με σταθερότητα. Είναι άλλως τε υποχρεωμένος ο Επιθεωρητής να υποβάλη εις την προϊστάμενην αρχήν, Έκθεσιν περί του διδασκάλου. Με τα εποπτικά του έργα ασχολείται, αν έχη διαθέσιμον χρόνον, χωρίς συνέχεια και χωρίς πρόγραμμα, δι ωρισμένας επιδιώξεις. Τα αποτελέσματα την επιθεωρήσεως είναι συγκεκριμένα και εκφράζονται με τον αριθμόν των Ειδικών Εκθέσεων αιτίνας υποβάλλονται κατ΄ έτος υφ΄ εκάστου επιθεωρητού περί εκάστου διδασκάλου. Τα αποτελέσματα της εποπτείας είναι ανεφελώδη, άγνωστα και ασάθμητα. Ουδεις ασχολείται με την εκτίμησιν των. Η εποπτεία των σχολείων εν τη πραγματικότητα καλύπτεται υπό της επιθεωρήσεως. Η σχέσις αυτή που έχη δημιουργηθεί εις την χώραν μας μεταξύ επιθεωρήσεως και εποπτείας δεν είναι ορθή, δεδομένου ότι σκοπός της εποπτείας είναι να βοηθηθή ο διδάσκαλος να ανυψωθή επαγγελματικά και διευκολυνθών οι όροι της μαθήσεως. Η επιθεωρήσις, ήτις σκοπόν έχη την εξακρίβωσιν της εργασίας του διδασκάλου, θα έπρεπε να είναι υποταγμένη εις την εποπτείαν των σχολείων. Η επιθεωρήσις των σχολείων θα έπρεπε να είναι φάσις της εποπτείας αυτών... Το πρόβλημα της επιθεωρήσεως και της εποπτείας των σχολείων Στοιχειώδους Εκπαίδευσσεως θα ελύετο ευκολότερον αν είχομεν εις εκάστην εκπαιδευτικήν περιφέρειαν δύο πρόσωπα με διακεκριμένας εξουσίας συμφωνως προς την διάφορον αποστολήν των. Είς το ένα εκ των προσώπων αυτών θα ήτο δυνατόν να δοθεί το όνομα «επιθεωρητής της τάδε εκπαιδευτικής περιφέρειας», εις δε το έτερον «Επόπτης της αυτής Εκπαιδευτικής Περιφέρειας»

Θ. Παρασκευόπουλος, Εκπαιδευτικός Σύμβουλος Η περιούχ και η έκτασις των έργων και καθηκόντων του επιθεωρητού, στο Α. Ανδρέου—Πάργος Παπακωνσταντίνου Εξουσία και οργάνωση—διοίκηση του εκπαιδευτικού συστήματος Αθήνα 1994 σελ 462-468, εδώς 465-466

16. Μαυρογιώργος Γ. (1992) Σχολικά Βιβλία και Κοινωνικός Έλεγχος στη Διδασκαλία Η περίπτωση των νέων βιβλίων του δημοτικού σχολείου, στο Μαυρογιώργος Γ. Εκπαιδευτικό και Διδασκαλία, Αθήνα, εκδ. Σύγχρονη Εκπαίδευση σελ.135-170. Apple M (1993). Εκπαίδευση και Εξουσία, Θεσσαλονίκη, εκδ. ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ σελ. 115-133.

17. Μαυρογιώργος Γ. (1992), Σχολικά Βιβλία και

κών σχολείων επιχειρείται η εξωτερική αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος και η άτυπη κατηγοριοποίηση των σχολείων. Έτσι με βάση το άρθρο 18 του «Τρεις φορές κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, η πρώτη στο πρώτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου, δεύτερη στο τρίτο δεκαήμερο του Γενάρη και η τρίτη στο τρίτο δεκαήμερο του Μάη γίνεται αξιολόγηση του επιπέδου των γνώσεων των μαθητών των σχολείων της 9χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης με βάση θέματα που καταρτίζονται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο...»⁵⁷ Το διάταγμα θεσμοθετεί την εξωτερική αξιολόγηση σε ήπια μορφή, αφού φροντίζει να διευκρινίσει ότι «η παραπάνω αξιολόγηση στοχεύει στη διαπίστωση των αδυναμιών του εκπαιδευτικού συστήματος και δεν έχει επιπτώσεις για τη σχολική επίδοση των μαθητών και την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών...»⁵⁸ ενισχύουν δε την κυρίαρχη κοινωνική λειτουργία της εκπαίδευσης, εισάγοντας νέες μορφές αξιολόγησης των μαθητών

και τον κρατικό έλεγχο πάνω στη διδασκαλία. Ο σχολικός σύμβουλος με το δημοσιοποιημένο από το ΥΠΕΠΘ σχέδιο Π.Δ αναλαμβάνει κλασικά επιθεωρητικά καθήκοντα και μετέχει ενεργά στην υπηρεσιακή κρίση των εκπαιδευτικών. Μετέχει με εισαγωγικό σημείωμα που συντάσσει για τον υπό κρίση εκπαιδευτικό αλλά και ως μέλος του αντίστοιχου συμβουλίου κρίσης. Η κρίση του εκπαιδευτικού γίνεται και από τον διευθυντή του σχολείου, ενώ η διαδικασία της αξιολόγησης ορίζονταν ως υπηρεσιακή κρίση, δείχνοντας έτσι ξεκάθαρα τον γραφειοκρατικό χαρακτήρα της όλης διαδικασίας και τον ρόλο της ως προσπάθεια επιτήρησης-συμμόρφωσης του εκπαιδευτικού στην κρατική διδακτική.

Τα Π.Δ για την εφαρμογή του νόμου 1566/85, όπως διαμορφώθηκαν αποτελούν την τελευταία πράξη της αστικής εκσυγχρονιστικής τομής, όπως αυτή διαμορφώθηκε στην εκπαίδευση και την κοινωνία στη δεκαετία του '80. Είναι ταυτόχρονα

το όριο αυτής της τομής. Η προσπάθεια εφαρμογής τους σφραγίστηκε από τη στροφή στο νεοσυντηρητισμό και από την κοινωνική αντίσταση του εκπαιδευτικού κόσμου σ' αυτές τους προσανατολισμούς. Το μέγεθος και η σημασία αυτής της αντίστασης που αποκορύφωμα της υπήρξε η απεργία διαρκείας τη Ο.Λ.Μ.Ε. αναγνωρίστηκε από τον Υπουργό Παιδείας της εποχής Α. Τρίτη σε εμπιστευτική επιστολή του στον Α. Παπανδρέου: «στον εκπαιδευτικό χώρο με μεγάλη ταχύτητα περνά «κλίμα Γαλλίας». Βρίσκεται σε ξεσηκωμό ο ελληνικός εκπαιδευτικός κόσμος όλων των βαθμίδων και αυτό μπορεί να οδηγήσει σε ανεξέλεγκτες καταστάσεις» Του επισημάνει ακόμα ότι «ο κρατικός προϋπολογισμός είναι ο χαμηλότερος των τελευταίων χρόνων (8,7% όταν η Ν.Δ είχε ξεπεράσει το 13%) και διαπιστώνει τραγικές εκκρεμότητες και αδυναμία ανταπόκρισης του Υπουργείου Οικονομικών»⁵⁹

«ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΓΙΑ»

Κοινωνικός κ.λ.π. οπ. παρ. σελ.159

18. Apple, M – Jungck, S (1995) Δε χρειάζεται να είσαι εκπαιδευτικός για να διδάξεις αυτή την ενότητα : Διδασκαλία, τεχνολογία και έλεγχος στην τάξη, στο Α. Hargreaves – M. Fullan: Η ΉΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ, Αθήνα, εκδ. ΠΑΤΑΚΗ, σελ. 42-76

19. Ζαμπέτα Ε(1994) Η Εκπαιδευτική Πολιτική στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, εκδ. ΘΕΜΕΛΙΟ, Αθήνα σελ. 244–245

20. Ζαμπέτα Ε(1994), Η Εκπαιδευτική κ.λ.π. οπ. παρ., σελ. 245

21. ΠΑΣΟΚ, Συμβόλαιο με το Λαό , 1981 σελ. 55

22. Ο.Λ.Μ.Ε (1981), Α΄ Εκπαιδευτικό Συνέδριο 13-16 Μαΐου σελ.157

23. Βλ. Σχολικός σύμβουλος και δημοκρατία στο σχολείο Ριζοσπάστης, 2/11/1982, αναφέρεται στο Χ.Νούτσος, Ιδεολογία και Εκπαιδευτική Πολιτική, εκδ. ΘΕΜΕΛΙΟ ,Αθήνα 1986, σελ. 107

24. Χ. Νούτσου (1986), Ιδεολογία και Εκπαιδευτική Πολιτική κ.λ.π., σελ. 107

25. Γ. Μ. Κωνσταντίνου(1982), Διερευνήσεις στην άμεση εκπαιδευτική πραγματικότητα (Δοκίμια προβληματισμού) Ριζοσπάστης 25. 11. 1981 και στο Κέντρο Μαρξιστικών Ερευνών Θέματα Παιδείας 4, εκδ. Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα σελ. 202-236, εδώ 227-229

26. Γ.Ρούσσης(1984), Εισαγωγή στη θεωρία κ.λ.π οπ. παρ. εκδ. Gutenberg, Αθήνα , σελ. 160

27. Γ.Ρούσσης(1984), Εισαγωγή στη θεωρία κ.λ.π οπ. παρ. σελ. 83

28. Χρ. Κοντιγιάννη(1983), Δημοκρατική Παιδεία μέσα από την οργάνωση και τη διοίκηση της Γενικής Εκπαίδευσης στο Δ.Ο.Ε (1985) 1ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο Πολυτεχνειούπολη Ζωγράφου 26-29, σελ. 232

29. Φ. Τουλούπη (1985) Σχολικός Σύμβουλος Μια δυνατότητα για τη συνείδηση του «εμείς» στο Δ.Ο.Ε (1985) 1ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο κ.λ.π., οπ. παρ., σελ. 277

30. Διδακταλικό βήμα αρ. φύλλου 950, Απρίλης 1984 σελ. 29-30

31. Αναγκαία η υποστήριξη του Σχολικού Συμβούλου. Υπόμνημα της Δ.Ο.Ε προς την κυβέρνηση, Διδακταλικό βήμα, αρ. φύλλου 956, Οκτώβριος 1984, από Χ.Νούτσος(1986), Ιδεολογία και Εκπαιδευτική Πολιτική κ.λ.π. σελ. 106

32. Χρ. Δούκας (1997) Εκπαιδευτική Πολιτική και Εξουσία. Η περίπτωση της αξιολόγησης των Εκπαιδευτικών (1982-1994) εκδ. ΓΡΗΓΟΡΗ, Αθήνα σελ.47-48

33. Χρ. Δούκας (1997), Εκπαιδευτική Πολιτική και εξουσία , οπ. παρ. σελ.48

34. Χρ. Δούκας (1997), οπ. παρ., σελ. 53

35. Ν.1566/85 Φ.Ε.Κ 30/9/1985 τευχ. Α΄ αρ. φύλ. 167, άρθρο 1 παρ. 1

36. Την έννοια της ολοκληρωμένης προσωπικότητας πέρα από το πλαίσιο της αστικής ιδεολογίας έχουν διαπραγματευτεί μια σειρά εργασίες. Ενδεικτικά Μ. Manacorda (1985), Για μια σύγχρονη Παιδαγωγική, εκδ. ΟΔΥΣΣΕΑΣ σελ. 81– 103 και Δ. Πατέλη (2002) Η παιδεία ως συνιστώσα της δομής της κοινωνίας και της ιστορίας Εκπαίδευση και αξιολόγηση Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση. Ποιος ποιόν και γιατί: επιμ.Χ. Κάσικας, – Γ. Καθβαδίας. Εκδ. Σαββάλας, Αθήνα., Σελ. 53-97

37. Ν.1566/85 οπ. παρ. άρθρο 1.παρ 1α

38. Ν. 1566/85 οπ. παρ. άρθρο 1 παρ.1α

39. Α.Σ.Γ.Μ.Ε (1984), Θέσεις της Α.Σ.Γ.Μ.Ε για το προσχέδιο του Νόμου «Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης», Απρίλης 1984 περ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ τευχ. 16, Απρίλιος-Ιούνιος 1984 σελ. 110-114

40. Ενωτική Κίνηση Μαθηματικών (1984), Μια εισήγηση της Ενωτικής Κίνησης Μαθηματικών στο Δ.Σ της Ε.Μ.Ε. περ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, τευχ. 16 Απρίλιος-Ιούνιος, σελ. 114 -17

41. Ν. 1566/85, άρθρο 1 παρ. 1β

42. Οπ. παρ. άρθρο 3α. Για μια συνολικότερη κριτική του 1566/85 βλ. Χ.Νούτσος (1986) Ιδεολογία και Εκπαιδευτική Πολιτική, εκδ. ΘΕΜΕΛΙΟ σελ. Σημείωμα του περιοδικού ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (2009) Μια θωρόση του αντι-309, ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, 157 σελ. 37-45, Γ. Μιχαλάκοπουλος (1987) Ο Γραφειοκρατικός χαρακτήρας του ελληνικού σχολικού συστήματος και η εκπαιδευτική-παιδαγωγική διαδικασία ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ, τευχ. 7

43. Εισήγηση του Δ.Σ της Δ.Ο.Ε στους Συλλόγους Μέλη της Γενική Εκτίμηση και διεκδικητικό πλαίσιο της Δ.Ο.Ε σχετικά με το νομοσχέδιο και τη Γενική Εκπαίδευση, στο Δ.Ο.Ε Πρακτικά της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης 21-23 Μάρτη 1985, Αθήνα σελ. 13-23, εδώ 13-14 και Διδακταλικό βήμα, Μάρς 1985 Απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης της Δ.Ο.Ε (21 και 22 Μάρτη 1985) που περιλαμβάνεται στον τόμο των πιο πάνω αναφερόμενων Πρακτικών χωρίς αριθμηση σελίδων.

44. Απόφαση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης της Δ.Ο.Ε (21-23 Μάρτη 1985) Πρακτικά , οπ. παρ. κ.λ.π.Αθήνα (χωρίς αριθμηση σελίδων)

45. Δ.Ο.Ε Πρακτικά Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης οπ. παρ. χωρίς αριθμηση σελίδας

46. Δ.Ο.Ε Πρακτικά κ.λ.π. σελ.21/1-23/1

47. Δ.Ο.Ε οπ. παρ. κ.λ.π. σελ. 16/1-18/1

48. Δ.Ο.Ε οπ. παρ. σελ. 24/1

49. Οπ. παρ. σελ. 24/1

50. Οπ. παρ. 24/1

51. Οπ. παρ. σελ. 24/1

52. Α.Τρίτης(1987) Εθνικός Διάλογος για την Παιδεία

Οι εκπαιδευτικοί και το σχολείο Απρίλιος στο Γ. Μοσχόπουλος-Σ. Μπουζάκης (2005) Αντ. Τρίτησ Ανέκδοτα Κείμενα για την Παιδεία, εκδ. Gutenberg, σελ.266-273, εδώ σελ. 272

53. Α.Τρίτης (1987) Εθνικός Διάλογος κ.λ.π. οπ. παρ. σελ. 267-272

54. Η επιτροπή συγκροτήθηκε με πράξη του Υπουργού Παιδείας Α. Τρίτησ και αποτελούνταν από τους Χρ. Φράγκο Καθηγητή Α.Π.Θ. Γ. Φλουράη αν. Καθηγητή Πανεπιστημίου Κρήτης, Θ. Εξαρχάκο Καθηγητή Πανεπιστημίου Αθηνών, Ι. Μπουζάκη, Επίκουρο Καθηγητή Πανεπιστημίου Πάτρων, Μ.Δαμανάκη Επίκουρο Καθηγητή Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Γ. Πριντζα Σχολικό Σύμβουλο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Γ. Μαυροειδή Σχολικό Σύμβουλο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, δύο εκπροσώπους της Δ.Ο.Ε και δύο εκπροσώπους της Ο.Λ.Μ.Ε που θα ορίζονταν από το Διοικητικό Συμβούλιο των Ομοσπονδιών. Η ημερομηνία λήξης του έργου της επιτροπής ορίζονταν ένα μήνα από την ημερομηνία έναρξης της λειτουργίας της.

55. Α. Χρονοπούλου, Ποιος είναι ο ρόλος των επιτροπών του ΥΠΕΠΘ για τα Π.Δ του Ν. 1566/85; Περ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, τευχ. 41, 1988 σελ. 15-17 και γενικότερα για τους προσανατολισμούς των Π.Δ του 1566/85 βλ. Χ. Νούτσος Η ιδεολογική λειτουργία των Προεδρικών Διαταγμάτων, στο Συγκυρία και Εκπαίδευση, εκδ. ο πολίτης, Αθήνα 1990, σελ. 88-95, επίσης Χρ. Δούκας Εκπαιδευτική Πολιτική και Εξουσία, σελ.75-85, και ειδικά για το ρόλο της αξιολόγησης Α. Φραγκουδάκη, Το Νέο Π.Δ για τα Δημοτικά σχολεία και η αξιολόγηση, περ. Εκπαιδευτική Κοινότητα 1, 1989 σελ. 26-29 Από την πλευρά της Επιτροπής Σ. Μπουζάκη Παιδαγωγική Μεταρρύθμιση και Π.Δ του ν. 1566/85, Ελευθεροτυπία 3.1.1989

56. ΥΠΕΠΘ Συγκρότηση ομάδας εργασίας για την επεξεργασία των σχεδίων ΠΔ, και Κ.Α του ν. 1566/85 Η/2575 15/4/1988 με υπογραφή του Α. Τρίτησ στο Γ. Μαυρογιώργος (1993) Εκπαιδευτικοί και Αξιολόγηση, εκδ. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, Αθήνα σελ. 169

57. Το κείμενο του σχεδίου περιλαμβάνεται στο βιβλίο Γ. Μαυρογιώργος (1993) Εκπαιδευτικοί κ.λ.π.σελ. 170-171, εδώ 171 άρθρο 18

58. άρθρο 18 σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος 1987, στο Γ. Μαυρογιώργος (1993), οπ. παρ. σελ. 171

59. Εμπιστευτική επιστολή του Α. Τρίτησ στον Α. Παπανδρέου 16/12/1986 Αρ. Πρ. Ε.Μ.ΠΥ 1093 στο Γ. Μοσχόπουλος – Σ. Μπουζάκης Α.Τρίτης οπ. Παρ. σελ.213-214

Ευτύχης Μπισσάκης Ένα φάντασμα πλανιέται

3^η βελτιωμένη έκδοση

Ο Σοσιαλισμός ως δυνατότητα της ανθρώπινης ιστορίας και μια επίκαιρη κριτική στον «υπαρκτό σοσιαλισμό» που κατέρρευσε

Είκοσι χρόνια μετά την πρώτη του δημοσίευση, αλλά και 20 χρόνια από την κατάρρευση των χωρών του «υπαρκτού σοσιαλισμού», το βιβλίο σταθμός του γνωστού διανοητή Ευτύχη Μπισσάκη κυκλοφορεί σε τρίτη, βελτιωμένη έκδοση.

Το βιβλίο πραγματεύεται το ζήτημα της κατάρρευσης των κοινωνιών του λεγόμενου «υπαρκτού σοσιαλισμού» αλλά και τον σοσιαλισμό ως δυνατότητα της ανθρώπινης ιστορίας.

Περιέχει νέα εισαγωγή του συγγραφέα.

σελ. 338, Τιμή: 18,00 €

σελ. 472, Τιμή: 22,00 €

Θανάση Γκιούρα Ελευθερία και Ιστορία

Με βασική αναφορά στις θέσεις
Για την έννοια της ιστορίας του Walter Benjamin

Στο βιβλίο αυτό γίνεται η απόπειρα μίας κριτικής γενεαλογίας των θέσεων για την ιστορία του Walter Benjamin.

Χωρώντας από τη βασική αφετηρία της αξίωσης του Διαφωτισμού από τον Immanuel Kant, ότι το ανθρώπινο ον πρέπει να μάθει να χρησιμοποιεί τις δικές του δυνάμεις για να χειραφετηθεί, η ανάλυση προχωρά στον Schiller, τον Goethe και τον Hegel αναλύοντας τόσο λογοτεχνικά όσο και φιλοσοφικά εγχειρήματα αναφορικά με την ανθρώπινη ιστορία. Ακολουθώντας αναλύονται διεξοδικά οι δύο μεγάλες κριτικές συλλήψεις του 19ου αιώνα για την ιστορικότητα: αφενός του Marx, ως μία βαθυδομική θεωρία της ανθρώπινης χειραφέτησης, και αφετέρου του Nietzsche, ως μία οντολογική κριτική στις ιστορικές επικαλύψεις και στρεβλώσεις της ανθρώπινης ταυτότητας.

Τέλος, εξετάζεται πώς οι αναφερθείσες κλασικές αντιλήψεις συνδυάζονται στο έργο του Benjamin με αισθητικές και θεολογικές προσεγγίσεις, χρησιμοποιώντας επίσης σχετικά πρόσφατες ανακαλύψεις της αντίστοιχης έρευνας. Η έρευνα κλείνει με μία διεξοδική αναδρομή στο ζήτημα της ιστορικής βίας, όπως αυτό δεν έχει πάψει να απασχολεί την σύγχρονη ανθρωπότητα.

Ζωοδόχου Πηγής 55-57, 106 81 Αθήνα
τηλ.: 210 3813838, 210 3839711, Fax: 210 3839713
e-mail: info@kapsimi.gr • www.kapsimi.gr

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΚΨΜ

Ενθυμούμενοι ότι διανύουμε [για πολύ ακόμα...]
την περίοδο «της προϊστορίας
της ανθρωπότητας» [Κάρολος Μαρξ],
οπλιζόμενοι με την αναγκαία ιδεολογικοπολιτική όραση,
πασχίζουμε, δρώντες,
για τη χάραξη της πορείας προς «την ιστορία» της.
Με την αισιοδοξία της βούλησης
και την αναγκαία ιστορική «αποστασιοποίηση»
από τα μικρά και ασήμαντα
που συναντάμε στο δρόμο μας.

100
ΤΕΥΧΗ

αντιτετράδια
ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ